71
1
E.
5

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
71
1 E
5

Alexander Achilli/ nus Bononienſis De elementis.

Virgilius poetus mutinenſis.

Cum modo legiſſet titulum natura libelli
Huius Achillæo eſt obuia facta ſeni
Atq; ait/o nimium fœlix hoc pignore Claudi
Quã melius dici Nicomachus poteras.

¶ Queſtiones primi libri.

¶ Utrum materia ſit. cart. .i.
¶ Quid ſit traſm° ſbãlis: qd accītalis. car. i.
¶ Quomodo conueniunt: quō drīt. cart. .i.
¶ Quid gño ſimplr. qd ſm qd. cart. 2.
¶ Quid gño cōpleta: qd icōpleta. cart. 2.
¶ Quomō materia ē non ens. cart. .3.
¶ Quomodo ipā ē in pñto. cart. .3.
¶ Quō mā ē vnum cū priuatione. cart. 3.
¶ Quō ipā ē mediū iter ens τ nō ens. cart. 3.
¶ Secūdū dubium ē an ſorte non exiſtente: ſortes ſit homo. cart. .3.
¶ Tertiū dubiū. quid eſt mā. car. 4.
¶ Mā prīa ꝯſiderat a philoſopho nāli. car. 4.
¶ Quartū dubiū vtrū mā ſit ſbā. car. .5.
¶ Philoſophi naturalis ē probare materiam eſſe: formam eſſe: compoſitum eſſe. cart. .5.
¶ Materia ē in duobus pñtis. cart. .5.
¶ Mā hꝫ drīaꝫ circūloqutiuā: ñ ꝯſtitutiuā. c. 5.
¶ Quintum vtrū mā ſit forma. cart. .6.
¶ Mā nō ē in actu motiuo ītellectus. car. .6.
¶ Mā ñ ē opatiua: niſi patiēdo. cart. .6.
¶ Mā non p ſe exiſtit: ſed in alio. ſ. in compoſito τ p alterum. ſ. per formaꝫ. cart. .6.
¶ Diā mē ē potētia τ ñ actuſ niſi negatīe. c. 6.
¶ Sextum vtrum materia habeat aliquam formam ſbãlem ſibi propriam. car. .6.
¶ Mā ñ ē ꝯpoſitū: nꝫ aliqđ q̄ttuor elfoꝝ. ca. 6.
¶ Materia non habet formam ab ipſa inſepabilem: ſed qualibet perdere poteſt. cart. .7.
¶ Septimū vtꝝ mā poſſit exiſterē ſiñ foꝛa. c. 7
¶ Materia nō eſt ſuum eē in actu. car. .7.
¶ Octauū vtꝝ mā prima ſit vna numero oīuꝫ generabilium τ corruptibilium car. .8.
¶ Mā caeli nō pōt preſcindi a forma. car. .8.
¶ Mā inferior aliq° mō pſcindi pōt. car. .8.
¶ Materia non eſt ſpetics car. .8.
¶ Nonū vtrum poſſit eſſe ꝙ in eodem ſuppoſito ſint plures materie. car. .8.
¶ Deciūꝫ vtrū mā prīa ſit ītelligibilis. car. 9.
¶ Mā ñ pſ effectīe nꝫ forlr mouerī ītellcꝫ. c. 9.
¶ Undecimū vtrū mā ſit genus. cart. .x.
¶ Duodecimum vtꝝ materia ſit generabilis τ corruptibilis. car. .x.
¶ Materia apđ philoſophū ē ī effecta. car. .xi
¶ Mā nō ē de ſe in actu entitatiuo. car. xi.
¶ Decimūtertiū vtꝝ mā ſit ſua potētia. ca. 12.
¶ Nō ē potētia ď eſſētiali diffinitiōe mãe. c. 12
¶ Potētia ē deſcribens mām car. 12.
¶ Potētie ꝓpinque mãe ſūt q̄ttuor. car. 12.
¶ Remote potētie nūanē nūatiōe ſpēꝝ. car. 12.
¶ Mā eſt potentia ſubiectiua ītellectui. ca. 12
¶ Decimūq̄rtū vtꝝ mā ſit q̄titas. car. .13.
¶ Decimūqntū vtꝝ mā ſiñ q̄titate hēat ptes. c. 14
¶ Decimūſextū vtrum quantitates ſibi ſuccedant in materia. car. 15.
¶ Decimumſeptimum vtꝝ quantitas preueniat formam ſbãlem in materia. car. .16.
¶ Decimūoctauum vtꝝ quantitas terminata ſit interminata. car. 17.
¶ Decimūnonū vtꝝ mā ſit cauſa generabilitatis τ corruptibilitatis. car. .17.
¶ Uigeſimū vtꝝ mā appetat formaꝫ. car. 17.
¶ Uigeſiūprīū vtꝝ appetituſ ſit nāliſ mē. c. 18
¶ Uigeſmūſecūdū vtꝝ mā ſit pſ qditatiſ. c. 19
¶ Quiditas ē qđ τ q° aliqd eſt. car. .19.
¶ Mā nō ē qdditas niſi improprie. car. 19.
¶ Uigeſimūtertiū vtꝝ eſſentia ſit eſſe. cart. 19.
¶ Ens τ eſſe ſunt idem. car. 19.
¶ Eſſentia τ exiſtentia ſunt idem. car. .19.
¶ Forma eſt eſſe actu car. 19.
¶ Materia ē eſſe potentia. car. 19.
¶ Compoſitum ē vtroqꝫ pticipās. car. 19.
¶ Uigeſimūq̄rtū vtꝝ totum ſit ptes. car. 20
¶ Uigeſimūqntū vtꝝ forma habeat eſſe forale formabile in materia. ca. .21.
¶ Uigeſimūſextū vtrum forma ſit principiuꝫ indiuiduationis. ca. .22.
¶ Foꝛa ē cā vniuoca° nis: mā ꝯo plãlitatiſ c. 23
¶ Uigeſimūſeptimū vtꝝ priua° ſit res. ca. 23.
¶ Uigeſimū octauū vtꝝ priuatio ſit principiū tranſmutationis. ca. .23.
¶ Termini gñoiſ τ cor° nīſ ſī priu° τ foꝛa. c. 24
¶ Termini motus ſunt ꝯria mediate. ca .24.

Liber Secundus.

¶ Elemēta ſunt ſbē corporee ſublunares. c. 25.
¶ Utꝝ in compoſito ſubſtantiali pluꝛe ſubſtātiales forme repiant. ca. .25.
¶ Ens non eſt vniuocum: neqꝫ equiuocum ſed analogum. ca. 26.
¶ Ens non eſt obiectum adequatum τ ꝓpriū intellectus poſſibilis: ſed actus mālis. ca. 27.
¶ Generi non reſpondet forma in re realiter diſtincta a ſpecifica. ca. .27.
¶ Caelū ñ ꝯpōitꝝ duabꝫ qditatibꝫ ī actu c. 29

¶ Nō ē ponēda corpeitas ſbālis in re diſticta a ſpecifica forma;neqȝ noua;neqȝ aeterna.c.29.
¶ Corpora ſimplicia tantum vnam ſubſtātia/lem formam babent.ſ.ſpecificaȝ. ca. .29.
¶ Elemēta manēt in mixto:ñ ī actu:ñ ī poten/tia;ſed ſ eē medio inter potētiā ⁊ actū.ca. .37
¶ Forme elementorꝝ intenduntur ⁊ remittun tur:ſed non per motum. ca. .41.
¶ Forē elſorꝝ ꝑriāt ñ itriſece:ſȝ extriſece.c.42
¶ Elſa violētiā paſſa veniūt ī mixtionē.c.47.
¶ Gñō vnius eſt corruptio alterius .ca. 47.
¶ Gñō ē mutatio totius in totum:nullo ſen/ſibili remanente vt ſubiecto. ca. 48.
¶ In gñone ſimplici fit reſolu⁹ vſqȝ ad mām primā ī formis ſbālibȝ:ſȝ nō ī accñtalibȝ.c.48.
¶ Inter vegetatiuā ⁊ elementorum formas non mediat forma mixti in viuo . ſed corrum/pitur anime preſentia. ca. 49.
¶ Facta planta ex elementis:prius tpē fcāȝ ē ex illis elementis mixtū inanimatum.ca. 49
¶ In tranſitu ad aiam ſenſitiuaȝ prius tēpore gñaꝛ vegetatiua q̄ ſenſus pñtia corrūpiꝛ.⁊ pri/us tpē gñaꝛ ſenſitiua impfecta q̄ȝ pfecta:que p fecte preſentia corrumpitur. ca. .50.
¶ In aiali inter ſenſitiuā ⁊ elementarē formā nulla ſubſtantialis forma mediat neqȝ totius animalis forma;neqȝ partis homogenee neqȝ aetherogenee. ca.50.51.
¶ Licet in hominis generatione ſenſitiua im pfecta non expectet intellectum:tamen ſunt in homine due aīe ſenſus ⁊ intellectus:⁊ intellec tu homo eſt:⁊ eodem homo ē homo .ca. .52.
¶ Quomodo fit affinitas;morbus heredita/rius. ca. 54. Peccatū originale. ca.57
¶ Quomodo tranſubſtantiaꝛ panis in corpus Chriſti aut in carnem eiuſdem. ca. .57.

Liber Tertius

¶ Primū.vtꝝ deꝛ minimū nāle. ca. .59.
¶ An gñō ſit p minima. ca. .62.
¶ An deꝛ primum alteratum ca. .62.
¶ Secūdū.vtꝝ aliqd moueat ſe. ca. .63.
¶ Elementū moueꝛ a caelo. ca. .64
A loco. ca. .64. A gñante. ca. .65.
A remouente prohibens . ca. .65.
A medio ca. .65. Et a ſua forā ſbāli.c.67.
¶ Tertium.vtꝝ q̄ttuor ſint elementa .ca.73.
¶ Quartum.vtrum prime qualitates ſint for me ſubſtantiales elementorum . ca. .75.
¶ Quintum.vtrum caliditas ⁊ frigiditas ſint qualitates prime. ca. .75.
¶ Sextum.vtrum ambe qualitates vnius e lementi ſint ſumme. ca. .77.
¶ Septiūȝ.vtꝝ elīȝ ſibi dtermiet figurā.c.78
¶ Octauum.vtrum vnum elementum ſit lo/cus naturalis alterius. ca. 78.
¶ Nonum.vtrum vnum elementum in aliud immediate tranſmutari poſſit. ca. .79.
¶ Decimum.vtrū ſimbola qualitas duorum elemētorū ſit eiuſdem ſpēi ſpēaliſſime .car .81.
¶ Undecimū.vtꝝ ignis ſit p⁹ calidus. ca .81.
¶ Duodecimū.vtrū elemēta media equali/ter habeant de grauitate ⁊ leuitate ca. 82.
¶ Decīūȝtertiū.vtꝝ aer ſit frigidus. ca. 83.
¶ Decimūq̄rtū.vtꝝ aer ſit p⁹ hūidus.ca. 83
¶ Decīūȝqntū.vtꝝ tēra ſit frigidior aq̄.c.84
¶ Decīūȝſextū.vtꝝ tēra ſit cētꝝ mūdi. ca .84
¶ Decimum ſeptimum.vtrum terra reſpectu caeli ſit vt punctum. ca. 85.
¶ Decimumoctauum. vtrum terra ſi eſſet lu cida ⁊ exiſteret in caelo.videreꝛ a nobis.c.85.
¶ Decimumnonum.vtrum tēra ſit vbiqȝ ha bitabilis . ca. 85.

Ludouicus Sidcroſthomus.Bon̄.

Si qua olim irruerant diſcordia ſemina reruȝ
 In chaos antiquum/Materiamqȝ rudem.
Scilicet aeternum concordi pace fruuntur.
 Hic vbi Achillea nexa fuere fide
Haec rerum ſtatuit fines Haec foedera ſancit
 Nempe ſtagireis alta papirus aquis
Hanc igitur caris.hanc excipe candide in vlnis
 Lector/⁊ aſſiduus nocte:dieqȝ terae:
Quicquid.n.ī tenebris natura occluſerat atris
 Coepit Achilleo promptius ore loqui.

¶ Alexander Achillinus inuictiſſimo principi ac patrie pr̄i Joanni Bentiuolo .ij. Sa'ut̄e.

b Eraclitus philoſophoꝝ laudatiſſimus dicer̄ ſolitus erat Inuictiſſime Princeps. in
idem flumen bis deſcendimus ꝛ non deſcendimus; manet.n. idem fluminis nomen/
aqua aūt tranſmiſſa eſt; quo dicto monemur nihil eſſe hac in vita perenne/ nihil ſublu
nare ppetuum: ſiqdem vita haec ipſa quā viuimus cōtinuo fluxu aq̄ iſtar trāſmittit̄; ꝛ quot/
tidie creſcens nobis aetas tātūdem decreſcit/ īmutamur.n. ſingulis horis aliquid/ nec qđ fui
muſue/ ſumuſue/ cras erimus. Quapp danda ē nobis opa vt ſaltē nomē noſtrū ſicut ꝛ flumi
nis pmaneat pſeueretq3/ ſciātq3 poſteri nos aliqñ vixiſſe. Cūq3 id pleriq3 varijs modis tēta/
rint/ qdā turres ad caelū pucbēdo/ qdā vrbeſ inſtaurādo/ aliq ſeruatis ciuibus/ aliq dijs cu
ſtoditis/ nōnulli largitionibus/ multi aī magnitudine ac moꝝ3 pbitate/ multi lr̄atis fauēdo
pleriq3 de pr̄ia bene pmerēdo aut inecta re frumētaria/ quū magna eēt ānonae caritas/ aut ſe
ditionib3 popularibus pacatis/ quū inteſtina adeſſent odia/ aut ppulſis hoſtium exercitibus
quū ab inimicis obſideref. Tu aūt. I. P. ita vndeq̄q3 venis fauorabilis ita ſtudes īmortali/
tati vt ī te vno multos numas; multos mecoenates; pōpeioſq3; caeſareſq3; atq3 alios id genus
viros. iāiā nobis clar̄ liceat pſpicari. Nā vt tot tēpla deoꝝ tui ſumptibus īſtaurata ꝛ caelo eue
cta3 turrim vrbēq3 ipa3 Bononiae excuſſo oī ſqualore ꝛ ſitu tuis auſpitijs reaedificatā/ immo
uatāq3/ ac ſibi ipſi penitus redditā p̄tereamus: vt donationes ōmittamus qbus cōmode vte
ris in demeritos; qs neſciat moꝝ tuoꝝ aeqtatē qs aī tui ignoret amplitudinē; prudētiā; ꝛ for
titudinē; aut q̄ maxīe genuina eſt Bētiuoloꝝ hūanitatē/ ppenſāq3 de ciuibus ſuis bene me/
reri volūtatē. nāq3 vt vno v̄bo abſoluā id qđ ſētio/ illud tue gētilitiū indulſit nā familiae; qđ
tu a maioribus tuis tāq̄3 ex ſeminio cōtractū accepiſti; acceptū auxiſti. auctu3q3 in liberos/ ex
quoꝝ virtutibus aeque ac ex oris lineamētis patrē poſſis agnoſcer/ q̄ſi quoddā hereditariū p
pagaſti/ vt nullus princeps maiore ſit aut cōſulēdo maturitate/ aut agēdo celeritate/ aut regē
d3 dexteritate/ āplioreq3 ī r̄bus oīb3 ſollertia. Accedit ad haec affabilitas mirabilis/ comitas
īcredibilis/ hoſpitalitas liberalis/ pſuetudoq3 exteris acceptiſſima/ tuis v̄o ꝛ familiaris ꝛ p/
iucūda. At qm̄ illđ ē maxīu3 đ pr̄ia pmereri ita vrbē hāc tibi oī gñe bñfitij deuictā obligaſti
vt te ꝛ bonū pricipē ꝛ patrie pr̄e3 apta voce đclaret/ vtpote quo aurigāte cuiuſue ductu ita ac
tū ē vt nullū adūſātis fortunae īpetū expaueſcat/ cuius rei cū pluries tū āno ptō vbērimū ha
buimus teſtimoniū; nā cū ānonae caritate vrgerēmur. tua cauti ē opa/ vt ab extmis orbis vſq3
r̄giōibus res frumētaria boñ. habūde iueheret; poſſetq3 plebs ipa ī tātis calamitatib3 ſufficer.
vñ ñ miuſ tibi laudiſ ac glōie pparatū ē q̄ eo tpē cū tota italia tumultib3 bellicis agerēt īſtarētq3
barbar̄ legiōes ꝛ armis vndiq3 circūuēti obrueremur; maleq3 actū viderēt đ re bonoñ. Tu tam̄
fortitudie ꝛ prudētia tua ſedatis ītrāneoꝝ ſeditionib3; ac exteroꝝ ſupatis īſidijs ñ minus p
ſpe q̄ ſapiēter īmunē ab oī cladē ac calamitate patriā pſuaſti; vt facile tecū renata videat̄. Haec
ſūt pfecto bñfitia nulla tpoꝝ vetuſtate ītermoritura. Ego pol tibi tm̄ đbeo ꝛ đber̄ me pſi
teor. Incl. P. vt đbitionē hāc diſſoluer̄ vt hoc nom̄ expūger̄ me nūq̄ ſatis poſſe exiſtimē. Si
qdē ſub vmbra tua natus; altus; ꝛ auctus ſu3. teq3 mihi ſep/ ſicut es lr̄atoꝝ fauctoꝝ/ neq3 me
ab coꝝ nūo abnegas/ ī oībus facilē ppēſūq3 cognoui. ita ſep tuo p̄ſidio fultuſ; tuis auſpitijs ela
tus ad optatā metā (nec ſit arrogāter dcū3) pueni. qcqd.n. ſum; q̄ tulcūq3 ſum; ſi qđ ſū. tibi to/
tū illđ acceptū r̄fero. ꝛ vt quoq° mō dat̄ facultas/ collatis tuis in me bñfitijs aliq̄lr̄ corrſideā
/ nec.n. bñfitij memor īgratitudine accuſādus ē/ Offero tibi ꝛ libēter offero laboꝝ nr̄oꝝ fruc
tu3 libꝝ de elemētis/ fortatū nuprime ac pcuſſu3 ſub incude nr̄a faecūdo ſatis opificio opus mul
tis vigilijs/ multiſq3 laborib3 abſolutū. Sane q̄ oppido cognatione q̄dā pueniit pricipi đ prin
cipijs liber. ſuſcipe igit̄ vultu hilarꝑ ꝛ frōte bētiuolea libꝝ hūc quē ego Alexander Achillinus
tuo nomini nūcupati3 dedico. munus ſane puſillū eſt ꝛ cartaceū/ nō tm̄ indignū qđ pricipi litte
rarū fautori a litterato donet̄. Dij faxint h° ppetuu3 ſit amoris ac obſeruantiae erga te meae
monumētū. Liceatq3 nobis diutius te duce ꝛ auſpice in hoc ocio negociari. Vale.

¶Alexandri Achillini Bononienſis de Elementis.

Clariſſima

luminū lux: qua omnes
alie veritates illuſtrant:
me p vmbras mãe tutū
ab errore per filium ho
minis ducas in te ipm.

¶Tripartit opus. ¶In pmo libro de intrinſecis elementoꝝ principijs. ¶In ſcdo de elemētis. ¶In tertio de ipoꝝ accidētibus diſſerēdū.

¶Primum dubium circa ſi eſt materie.

Utrū mã exiſtat. ¶Rño q ſic p cuius declaratiōe pmitto duo. primū noie mãe importat ſbm circa qd opat agēs tranſigrens de vno eē in aliud. ſcdm noie tranſmutari importat alr ſe hre nunc ꝗ prius. Tūc ſic tranſmutatio ē ergo mã eſt. añs eſt p ſe notū. cū.n. ſenſibilia in eadē diſpōe pmanent: q eſcunt. cū vo nō: tranſmutant ambo vel vnū. pña eſt a poſteriori pſuponente ſbm qd eſt mã. qꝛ illud qd alr ſe hz nūc ꝗ prius eſt ſbm circa qd ſuccedit vnū eē alteri. nō.n. terminus a quo icipit mutatio eſt alr ſe hñs: qꝛ in fine mutationis ipe nō ē: nꝫ terminus ad quē attingit mutatio eſt id qd alr ſe hz. qꝛ ipe i principio mutationis non exiſtebat. io ſbm cū ſub vtroqꝫ termio maneat. ꝛ eē atiqū pdat ꝛ nouū aſſumat. ē qd tranſmutat. Cōuertibilitatē pñtiſ cū añte huius demōis oſtendunt Ariſtoteles ꝛ Auerrois pmo d gñone textu ꝛ cōmēto pmo. Neceſſe eſt poſito ſbtō eē tranſmutationem. ꝛ tranſmutatione poſita eē ſbm. Idē ſcdo de gñoe cōmēto. 6. ꝛ. 46. ad ſenſū pfirmat accēſa nūc primo palea: iſte ignis nō pfuit qꝛ alr ipe nō eēt generatus neqꝫ eſt ipe totalr nouus qꝛ pfuit i palea aliqd qd poſt extinctionē ignis remanet i cinere. ꝛ illud pexñs poſt manens appellat mã. hāꝝ duaꝝ rōnum vtranqꝫ pꝫ eē a poſteriori prima a paſſiōe ſcdaꝫ a cauſato ſbāli. Pro aperienda rōe hac pmitto duplicē eſſe tranſmutationē: ſubſtantialē: accidētalem: colligit diſtinctio ab Auerroe in libro de ſba orbis. cap. pmo. ꝛ pmo phyſicorum cōmēto. 63. Tranſmutatio ſbalis eſt quā indiuiduū defferēs nomē pdit et diffinitionē. Accidētalis vo ē quaꝫ indiuiduū defferens nō nomē pdit neqꝫ diffinitionē. Intelligo indiuiduū hoc ſenſatū p ſe exñs vt ſortes. ſic.n. ſe exponit Auerrois i libro de ſba orbis. cap. ſcdo. vbigratia corpus qd eſt aer transfert. licꝫ.n. duobus gño attribuatur. primo phyſicorum. textu. ꝛ pmēto. 58. ꝛ pmo d gñoe textu pmēti. 52. ſbto ꝛ oppoſito tamen nimis occultū eſt ſbm: vbi ſenſatū nutu demōſtratū eſt notuꝫ. colligit ſnīa ex Auerroe. 5. phyſ. cōmēto. 7. i fine. Quoniaꝫ ſi tranſmutatio fuerit in eēntia īdiuidui dmōſtrati. ſ. īdiuidui ſubſtantie donec illud fiat nō induiduū. dr corruptio ſimplr. qñ aūt fuerit in aliquo accidēte donec fiat nō illud accñs dr corruptio aliqua nō corruptio ſimplr. colligit ſnīa pmo de gñoe textu ꝛ pmento. 20. priaꝫ iſtarū mutationū vocaui ſbalē. ſcdam vero ſub accñtali mutatiōe pphendebāꝫ: q diuidēda eſt p eam cuius termini ſunt eē ꝛ nō eē: ꝛ hec gño ē ꝛ corruptio accñtalis. ꝛ p eam cuius termini ſunt eē ꝛ eē. ꝛ hec ē motus. ꝛ ñ gño neqꝫ corruptio. Intelligo nomē ꝛ diffinitionē q indiuiduū eſt: nō aūt qua ipm eſt tale vel tantū. i tranſmutatiōe. n. accñtali oppm pdit nomē. qꝛ priuatio aut pñū pdit ſꝫ indiuiduū nō pdit nomē ꝛ diffinitionē p quam eſt. nō. n. ſeqt hoc deſinit eē hoc albū ergo hoc deſinit eſſe. ſorte aūt moriēte: ipe deſinit eē hoc ens. abſit. n. q pcedam ſortē eē ſortē. ſorte nō exñte. ſiue añ illius ortū ſiue poſt illius obitū. vt i ānexo huic qōi ſubiūgaꝫ. ¶Coīa aūt vtriqꝫ mutationi iuxta Auerroim in libro de ſba orbis. cap. pmo. ſunt hre ſbm recipiens tranſmutationē. qꝛ ſbalis tranſmutatio ē motus regrēs ſbꝫ. tertio caeli pmēto. 54. ꝛ ſilr accñtalis pmo de gñoe pmēto pmo ꝛ pmo phyſ. textu. ꝛ pmēto. 60. ꝛ. 63. pp hoc cōceſſerūt aliqui theologi creationē nō eſſe tranſmutationē. An aūt creatio ſit ponēda. dixi in libro de intelligētijs diſcordiaꝫ theologorum a phyloſophis. ¶Scdo ñ eē pcedit eē rei gñabilis ꝛ corruptibilis: ꝛ oio inheret: ꝛ eius qd fit. ſnīa colligit ex Auerroe pmo phyſ. pmēto. 64. Neccē eſt vt nō eē pcedat gñatū. ꝛ ſi nō: nō eſſet gñatū. intelligo pcedere tpe qꝛ in tpe res fit ſiue requirat tps p menſura gñationis ſiue pro mēſura alterationis quaꝫ terminet gño: ꝛ tunc oportet q gñatū nō fuerit prius añ gñationem ꝛ hic aduerte pp reſurrectionē. aliud. n. ē nūꝗ prius fuiſſe: ꝛ aliquando prius nō fuiſſe. particularē cōcedimus in reſurrectiōe: negata vniuer

ſali ꝓpōe queādmodū cū primo ſurrexit aliqs
cōcedimus ꝙ ipſe nō imediate ante hoc fuit. ſi
eniꝫ eſſe eius qđ fit ſit ſub tēpore: qm̄ ipm̄ ē eē
rei generabilis ⁊ corruptibilis q̄ excedit a tē/
pore. quarto phyſicorum nō pōt eſſe ꝙ non eſſe
illi oppoſitū ſit añ tp̄s: nō. n. abſtractior ē nega/
tio formalr̄ accepta q̄ꝫ ſua oppoſita affirmatio.
non eſt pñtis ꝓpoſiti an priuatio inter abſtrac/
ta numeranda ſit. Intelligo eſſe ⁊ nō eſſe ad q̄
ſequit̄ ꝯdictio. q: aliter nō eſſet mutatio. Intel
ligo ꝙ negatio capi pōt pure negatiue ⁊ ſic nō
eſt negatio terminus mutationis. q: triplex eſt
nō eſſe: nec̄cior: impoſſibiliū: cōtingētiū. pure āt
negationi pōt aliqd nō correſpōdere in re queād/
modum dicit Auerrois. tertio caeli ꝯmēto. 55.
ꝺ corpore i actu quattuor elementis poſito ab
antiquis eē elemēto nō eē graue aut leue nega/
tione ſimplici vt inde ſeq̄ret id non eſſe corpus
nāle: cū careat motu. ex̄rio illi qđ Auerrois di
cebat ꝺ caelo cū dixit id nō eſſe graue aut leue
q: intēdebat caelū habere nāꝫ de qua dr̄ nō eſſe
graue vel leue ⁊ ſic negationi ſimplici pōt ali/
quid i re ſubſterni dr̄. n. de hoīe nō leo ſimpli/
ci negatione. ⁊ certū ē ꝙ nō eē nec̄ciorū nō ē ter/
minus mutationis q: tūc nec̄cium poſſet aliter
ſe hr̄e. ſilr̄ nō eſſe impoſſibiliū nō eſt terminus
mutationis. q: tūc impoſſibilia eēnt poſſibilia.
⁊ impoſſibilia alr̄ ſe hr̄e eſſent poſſibilia alr̄ ſe
hr̄e. remanet ergo ꝙ ſolū nō eſſe ꝯtingentium
eſt terminus mutationis. terminū intelligo p
accñs: nō per ſe: neceſſariū tm̄ patebit in fine pri
mi huius libri. pōt ēt phyloſophus pp̄ hāc cām
dixiſſe pri° phyſicorum textu ꝯmenti. 75. ꝙ ex
nō ente non p ſe fit aliqd. Intelligo ēt ꝙ nega
tio capi pōt priuatiue ⁊ tūc negatio ē determīa
ti gñis requirēs ſubiectū ꝺ quo dicat̄. ⁊ ſic non
eē inheret ſubiecto eo mō quo ꝯuenire pōt pri
uationi ꝙ māe inhereat. ſi. n. priuatio nō eſſet
in ſubiecto: oporteret vt ipſa priuatio eſſet id in
quo reciperetur generatio. vt tangit Auerrois
tertio caeli ꝯmento. 54. dicēs. ſi eſſet ſic. ſ. ꝙ eſ
ſent elemēta gñata ex nō eſſe: cōtingeret vt non
eſſe eſſet illud qđ gñatur. ſ. illud in quo eſt mo
tus gñonis: ⁊ eſſet hec opinio gñantiū corpus
ſimplr̄. 5. phyſ. ꝯmēto. 53. Intelligo ēt priuatio/
nē poſſe gñalr̄ accipi reſpectu cuiuſcūqꝫ qđ fie/
ri pōt: ⁊ ſic nō accipit̄. q: tūc oporteret dar̄ māꝫ
ſine forma ⁊ tūc agēs illā māꝫ tranſmutare nō
poſſet: q: nō exhibit̄ forma de potētia materie ni
ſi p motū: ſed neceſſariū ē ad hoc vt motus ſit
ꝙ mobile ſit in actu: ⁊ iō impoſſibile ē aliquod
ens gñari ex moto qđ eſt in potētia tm̄ ꝺbigra/
tia ex materia prima ſm̄ ꝙ pōt intelligi nuda
forma; nedū ꝙ gñetur ex nō eē. colligit̄ ſnīa ex
Auerroe. 8°. phyſ. ꝯmento. 4°. dixit. n. Auer/
rois. p° phyſ. ꝯmēto. 75. nihil fit oīo ex ſimpli/
ci priuatiōe: qm̄ ſi ita eēt: tūc ens inueniret̄ per
ſe ex priuatiōe. ⁊ ſic priuatio poſſet alterari. In
telligr̄ igit̄ de priuatiōe determinata rei q̄ fit.
dixit. n. Auerrois. 8. phyſ. textu ꝯmēti. 62. ex/
ponēs Ariſtotelē loquētē de oppoſitis. ſ. de eſſe
⁊ nō eē gñationē terminātibus ⁊ corruptioneꝫ
intelligo p nō eē nō ñ eſſe ſimplr̄ ſed nō eē ali/
cuius. ſ. nō eē huius gñari vel huius corrupti.
priuatio. n. p̄cedēs eē rei ē terminus gñonis: pri
uatio ꝺo ſequēs eē rei ē terminus corruptionis
Intelligo ēt ꝙ non eſſe rei q̄ fit ꝯparari pōt ad
formā q̄ negat̄ a ſubiecto: ⁊ ſic rō eē p̄cedit ipꝫ
inherere forme ipſi materie. Alio mō ꝯparari
pōt nō eē ad ꝯpoſitū qđ fieri debet: ⁊ ſic nō eſſe
p̄cedit id qđ fit. ¶ Tertio poſſe p̄cedit eē in ſu/
biecto. dr̄t autē poſſibilitas logica a nāli. q: q̄ꝫ
uis eēt ſortes mortuus: adhuc poſſibile ē ꝙ ſor
tes ſit. q: poſſibile nec̄cio ē poſſibile: alr̄ poſſibile
eēt ꝙ poſſibile eēt ipoſſibile. qđ ē iꝯueniēs. itel
ligo ꝺ ipoſſibili ſimplr̄. ſ. qđ ñ potuit neqꝫ pōt.
iō cū añ mortē ſortis poſſibile eēt ſortē eē: ꝫ etiā
poſt illius obitū: poſſibile ē ſortē eē: lꝫ poſt illi/
us obitū ſit apđ phyloſophos nālr̄ impoſſibile
ipꝫ eē: ⁊ añ illius natiuitatē erat nālr̄ poſſibile
poſſibilitas igit̄ logica ñ requirit ſbm̄ i q° ſit: ſed
poſſibilitas nālis requirit ſbm̄ trāſmutabile i il/
lud qđ dr̄ poſſibile. Et pp̄ hoc. ſ. ꝙ oporteat po
tentiā eſſe i ſubiecto excludit̄ creatio. q: actus
⁊ potētia ſunt eiuſdē generis. iō ſi nālis poten
tia ē i ſubiecto: opꝫ formā quā reſpicit data po
tētia eē i ſub°: ⁊ ſic cātaꝫ a mā: ⁊ extractaꝫ de ea:
vel ſaltē māleꝫ aliq° mō. Poſſibilitas igr̄ na
turalis ē duplex. ſ. mālis ⁊ ſubiectiua. p māleꝫ
potētiā ꝯpatur materia ad formas educibiles
de illius potētia. ⁊ ſic formas quas ſic reſpicit
materia: cāt vel cāre pōt: ſꝫ p potentiā ſubiecti
uā ꝯpat̄ materia ad intellectū: q: nō educit̄ in
tellectus ꝺ potētia māe: ſed ipſe venit ꝺ foris
iuxta Ariſtotelem. 2° de generatione anima
liū: ideo materia ſubicit̄: ⁊ ab eo cauſat̄: ⁊ non

cauſat ipm mā: iō intellectus abſtrahit a mā: a quātitate: a loco ⁊c. nō negaꝛ tñ hic ꝙ mā ſit ſubiectuꝫ formaꝝ mālium. ymo ēt illis ſubiciꝛ.

¶ Quarto terminus a quo ē ꝯrius termio ad quē: ⁊ ꝯſter termini ſunt eiuſdē gñis: ⁊ ſubicibilis ⁊ ṗdicabilis: ſiue illi termini fuerint ꝯrij ꝯrietate ſtricte accepta: ſiue fuerint ꝯrij ꝯrietate large accepta: q̄lis cadit īter priuationem ⁊ formā. ⁊ lꝫ īpoſſibile ſit dari priuationē ſubſtantialē qn eā ſbālis forma comitetur. ⁊ ſic ſit formaꝝ incōpoſſibilitas circa idē ſubiectū ī potētia ad eſſe ſimul ī eo potētiū ī illo ſubiecto ſibi inuicē ſuccedere. nō tñ ꝯrie ſunt iſte forme ſꝫ diſperate ſunt: ideo diſtantiā maiorē ⁊ minorē nō hñt ſub gñe: lꝫ ſm eaꝝ loca ṗpria diſtent

¶ Qꝫ ſi dixeris motū circularē nō eſſe ꝺ ꝯrio ī ꝯriū p° caeli textu ꝯmēti. 20. aut motū aīaliū 6. phyſic. ꝯmēto. 92. ¶ Rñō motus circularis ē aliq° mō de ꝯrio ī ꝯriū. ſ. put eo ꝺſcribit ſemicirculus: lꝫ eo vt deſcribiꝛ circulus ꝯpletus nō ſit ꝯrius terminus a q° ⁊ ad quē: qꝛ idē non ſibi ꝯriaꝛ. In motu aūt nāli aīalium ē ꝯrietas terminoꝝ poſitionis vt dextri ad ſiniſtrū: lꝫ in eo nō ſit ꝯrietas loci ſurſū ⁊ deorſū. Inter quātitates lꝫ nō ſit ꝯrietas ſm eſſe eaꝝ abſtractuꝫ tñ ī nā ꝯrietatē hñt ſm pfcāꝫ ⁊ impfcāꝫ. qꝛ earū vna ē idoneū inſtrumētū forme nō actiuum tñ ⁊ reliqua nō. Si aūt gñaꝛ albū ex elemētis ⁊ nō ex ꝯrio colore. ſufficit ꝙ ex priuatione albedinis ſit gñō.

¶ Dr̄it aūt hee due trāſmutationes: qꝛ ſbālis ſubiectū ē in potētia: ſꝫ accidentalis ē in actu. pꝫ. 3° caeli ꝯmēto. 54. ⁊ 5°. phyſ. ꝯmēto. 8. ⁊ p° de gñone textu ⁊ ꝯmēto. 10. ⁊ textu ꝯmēti. 23. Actus. n. ſbālis ad quem terminaꝛ ſbālis trāſmutatio: reqrit ſubiectū ī potētia. Actus aūt accidētalis ad quē terminaꝛ accidētalis mutatio: reqrit ſubiectū eē in actu ſbāli ⁊ in potētia ad accñs aliquod. neqꝫ elemētoꝝ forme rupte tollūt mā eē potētiale. ymo Ariſtoteles dīc elemēta eē ī mixto in potētia. lꝫ. n. actus ſic rupti tollant potētiā ad formas ſimplices: nō tñ tollūt potentiā abſolute. qꝛ remanet ibi potētia ad formas ꝯpoſitas. iō auerrois p° phyſ. ꝯmēto. 82. diſtinguēs māꝫ primā a ſa. dīc māꝫ ſam eſſe in actu: aut mō medio īter potētiā ⁊ actū: ſicut ē de mā mixti qd generaꝛ ex pluribꝫ elemētis: ī mā ēt ex q̄ gñaꝛ hō nō ṗſuponiꝛ fuiſſe aīa cogitatiua ī mā dū inducitꝛ intellectus: ſꝫ ſimul tpē cū induciꝛ intellectus ꝯgitatiua educiꝛ. Sed de h° dcāꝫ ē a nobis in li° de intelligētijs ⁊ in li° de orbibus ⁊ amplius diceꝛ infra.

¶ Dr̄it ſo iſte trāſmutationes ex pte ſubiecti qꝛ ſubiecto gñonis ablato: auferꝛ ſbm alterationis. qꝛ nō ſubiciꝛ aliqd alterationi niſi ṗ quāto ſubiciꝛ gñoni. Auerrois p° ꝺ gñone ꝯmēto p°. lꝫ. n. gñabile ⁊ alterabile ꝯuertanꝛ. tñ qꝛ actus ſbālis ē nā prior accidentali: ēt ſbm actui ſbāli ē nā prius ſubiecto actui accidētali: ſunt. n. actus ⁊ potētia correlatiua ⁊ ſimul nā. p° igiꝛ duoꝝ correlatiuoꝝ ṗcedente priuꝫ de duobꝫ correlatiuis. ſcdꝫ ꝺ p° ordine ṗcedit ſcdꝫ ſecūdi ordinis. ꝙ ſi ñ: tūc ſcdꝫ primi ordinis nō eēt ſimul nā cū p° primi ordinis.

¶ Sciēdū ꝙ lꝫ motus ⁊ mutatio p ſubitū ⁊ ſucceſſiuū diſtigui poſſint: ñ tñ dr̄t pp h° generalr̄ mutatio ſbālis ab accidētali: qꝛ ī ſbē mutatione ſubitū ⁊ ſucceſſiuū repiunꝛ: ſimilr̄ ⁊ in accidētali vtrūqꝫ repiꝛ. Gñō. n. diuidiꝛ p ſimplr̄ ⁊ ſm qd. ſm ꝙ forma gñone acqſita aut ꝯpoſitū genitū ē ens ſimplr̄ vel ens ſm qd p° ꝺ gñone textu ⁊ ꝯm°. 18. ⁊ exponiꝛ p° ꝺ gñone textu ꝯmēti. 20. ꝙ illud ē ſbā vel accñs vt pꝫ. 5. phyſ. textu ꝯmēti. 7. ⁊ p° phyſ. textu ꝯmenti 62. Gñō aūt ſbālis ē duplex. ſimplex ⁊ ꝯpoſita: ſm ꝙ forma vel ꝯpoſitū gñoneꝫ terminans ē corpus ſimplex vel ꝯpoſitum vel nā ſimplex vel ꝯpoſita. vt pꝫ ex Auerroe. p° caeli ꝯm°. 20 Gñō aūt ſimplex ē duplex ꝯpleta ⁊ ē q̄ forma īcipit eſſe vel ꝯpoſitū ⁊ de iſta ſmo ē pñs: ⁊ ē ſubita qꝛ ē trāſitus īter ꝯdictoria ⁊ priuatiue oppoſita īter q̄ nō ē medium. ṗuentus. n. forme ſbālis ē ſubitus. nō negaꝛ tñ qn ī hac gñoe poſſit eſſe ſucceſſio ſm ptes māe quātitatiuas ſic ꝙ vna prius formeꝛ qꝫ alia. Alia ē gñō īcōpleta ⁊ ē q̄ forma elementaris vel corpus ſimplex nō incipiens eſſe īcipit eſſe ī tāto vel tāto gradu. ⁊ hec ſucceſſiua eſt. ⁊ eſt illa q̄ forma elementi ītendiꝛ vel remittiꝛ. Gñō ꝯpleta diuidiꝛ p gñoneꝫ ſimplr̄ ⁊ p gñoneꝫ aliquā. Cōpleta ſimplr̄ terminaꝛ ad formā pfectioreꝫ forma rei q̄ corrūpiꝛ p illā gñoneꝫ. Cōpleta ſo generō aliqua terminaꝛ ad minus pfcām formaꝫ qꝛ pfectius eſt ꝯpoſitū recedens ꝺ eſſe qꝫ ꝯpoſitū tendens ī eſſe. pꝫ p° de gñone textu cōmēti. 20. diuidiꝛ etiā gñō p ſimpliceꝫ ⁊ ꝯpoſitaꝫ in alia ſignificatione ab Ariſtotele p° phyſic.

textu ꝯmenti.58.ponendo in ſubiecto vel ptō terminū ꝯplexū vel icōplexū reſpectu huius ꝟ bi ſit vt ſortes albus ſit niger.vel ſortes ſit ni ger.ſimilr̄ ex pte pti pōe exemplū. Similr̄ ac cidentalis mutatio (traſeat ꝙ diuidaꝛ p ſim plicē vel ꝯpoſitā ſm ꝙ qualitatū q̄dā eſt ſim plex ꝛ pria:q̄dā vo ſa.viij.n.nō ſūt termini vni uerſales mutationis accidētalis) diuidiꝛ p cō pletā ꝛ icōpletā.Cōpleta eſt forme accidenta lis pria acqſitio:ꝛ ſubita eſt:ꝛ ē gn̄o ſm qd:ꝛ quāuis forma p iſtā gn̄onē acqſita ſit icōple ta aut remiſſa:nō tn̄ pp h° dr̄ gn̄o icōpleta:ni ſi in terminis equocādo puta intelligēdo gn̄o nē ꝯpletā q̄ forma aut ꝯpoſitū accipit eſſe cō pletū vt cū vltima ps ſortis quātitatiua q̄ ge neraꝛ accipit formā:iſta ſignificatiōe alias v tar.Incōpleta vo mutatio ſm qd ē forme ac cidētalis nō icipiētis eſſe acqſitio eſſe vel gra dus.ꝛ iſta ē ſucceſſiua acqſitio:ꝛ eſt motus p prie ꝛ nō mutatio ſtricte.Gradū tn̄ acqſitū nō itelligo illū q ē indiuiſibile terminās latitudi nē q: ille ſubito acqriꝛ: ſed intelligo gradū q ē ps latitudinis:ſꝫ q: nō ois forma mutatiōe ac qſibilis gradus hꝫ:iō diſiunctiue dictū ē acqri eſſe vel gradū.Et tunc ꝯſidera quō diminutio nē aut corruptionē cōtingat eſſe acqſitionē ꝛc̄.Motus igiꝛ ꝛ mutatio vtriſqꝫ appropriate acceptis p diuerſitatē terminoꝝ diſtīguīꝛ.q: mutationis nō vterqꝫ terminus prius.ſ.a quo ꝛ ad quē poſitiuus ē:ſed vnus poſitiuus eſt ꝛ alter nō.ſꝫ ipſius motus vterqꝫ terminus pri mus ē poſitiuus.5° phyſ.textu ꝯm̄ti.49.ꝛ.51. ē.n.motus inter eſſe ꝛ eſſe:mutatio vo iter eē ꝛ nō eſſe.eſſe aūt ꝛ eſſe iter q̄ ē motus ſūt ꝯ̄ria mediata.5° phyſ.ꝯmēto.9.ꝛ.52.ſꝫ eſſe ꝛ nō eē iter q̄ ē mutatio ſūt priuatio ꝛ forma ō qbꝫ p° phyſ.ꝛc̄. ¶Ex quo pꝫ cū ꝓprietas pricipioꝝ nāliū poneret eē ꝯ̄rietas:nō potuit accipi ꝯ̄rie tas vt ē oppoſitio diſtīcta ſub gn̄e oppōis a pri uatiua oppōe.q: tūc termini gn̄onis ꝛ corrup tionis nō eēnt ꝯphenſi:q: nō ſunt ꝯ̄rij neqꝫ po terat dici principia eſſe priuatiue oppoſita:q: tūc termini motus ꝓprie accepti nō eēnt ꝯphē ſi.q: ipi n̄ ſunt priuatiue oppoſiti ſꝫ ꝯ̄rie.vt igi tur oes termini primi mutationū eſſent ꝯphē ſi.dixit Auerrois p° phyſ.ꝯmēto.43.ꝛ.44.ꝛ alibi ſepe.Intendo p ꝯ̄riū cōmune priuationi ꝛ forme ꝛ ꝯ̄rijs.¶Inter alios aūt mōs negā

di māꝫ vnus valde apparēs ē:quē tāgit phylo ſophus.2° phyſ.textu ꝯmēti.8.ꝛ p° de gn̄one textu ꝯmēti.1.dicēs ꝙ oia ſunt vnū.fundamē tuꝫ oppinionis ē ꝙ duplex ē ens.ſ.extimabile ſeu apparēs:ꝛ itelligibile ſeu veꝝ.diſtīctio ref feꝛ ab Auerroe.p° phyſ.ꝯmēto.41. q: igr̄ ſen ſui appꝫ eē i rebus variationē:dixerūt variari ens extimabile ſꝫ ens intelligibile.ſ.ſbā:nō di co itelligentia:qō erat ens ſimplr̄ ꝛ veꝝ.dice bāt eſſe idē ꝛ n̄ traſmutatū.vtputa ignem aut aliud corpus ſm ꝙ aliud aut aliud corpus vi ſuꝫ eſt antiqs eſſe pricipiū.q: ſcīa ē pmanētiuꝫ ꝛ nullū ens ē niſi ſingulare:iō ſingularia erant p manētia i rei vitate:lꝫ n̄ ſic appareret ſenſui. pꝫ ex Auerroe 3° celi ꝯmēto.2.dicit.n.ꝙ opi niones vniuerſales vicīt ſenſū.Et tūc appꝫ q̄ neceſſariū fuerit Ariſtotelē p° phyſ.reprobare illā opinionē antiquā oia ſunt vnū i ſbā.q: illa opinio oēs reꝝ nāliuꝫ cās deſtruit.q: māꝫ de ſtruit q: illud vnū apud eos erat nāliū ſbā.vt dixit Auerrois p° phyſ.ꝯmēto.7.ꝛ n̄ erat mā q̄ ſit i potētia ad ſbām.formā ēt deſtruit quia tūc due ſubſtātie i vno eſſent.qō nolunt.eſſent eniꝫ tūc duo pricipia ꝛ ſi n̄ ē forma dn̄s a mā: nō ē mā.formatiuū.n.ꝛ formabile ſimul ſūt.ni ſi forte māꝫ capias iproprie.ſ.p ſbō variatio nis accidentalis.in hoc.n.ſenſu mā ab antiquis ꝯcedebaꝛ:ꝛ forma accidētalis.finē ēt ꝛ veruꝫ efficiens ſbāruꝫ negāt q: eterna eſt ſbā apud eos nō potēs icipere neqꝫ deſinere. colligr̄ ex p° metha.textu ꝯmēti.xi.ꝛ ſic negāt gn̄onē ꝛ corruptionē.ꝛ ſic ꝯcedebāt oēꝫ traſmutationē eſſe alterationē.De hac tn̄ opiniōe dixit Ari ſtoteles p° de gn̄one textu ꝯmēti.52.demētiā eſſe opinari ignē ꝛ glaciē eſſe vnū.Sꝫ aliq rōꝫ phyloſophy ampliant nullum ꝯ̄riuꝫ ē ſbāliter aliud ꝯ̄riū ſꝫ elemēta ſūt ꝯ̄ria. Sꝫ aduertēdū ꝙ ꝯ̄rietas ē accidētalis ſubſtātie ꝯcludēs diſti ctionē coꝝ accidētalē nō ſbālem:niſi intelliga mus nō ē poſſibile eādē rē ſbāliter nāliter ſi bi determinare ꝯ̄ria.aut eſſe cāꝫ ꝯ̄rioꝝ pticula rē ꝛ p ſe.ſed tūc ꝯſiderādū eſſet in minori ꝓpo ſitione.¶Secūdus modus negādi māꝫ tenet ꝙ imediate ſuccedit nouū corpus antiquo cor pori.q: apparebat ſbālis mutatio.ſꝫ dixerunt nihil pteriti corporis qō traſmutaꝛ remanet i corpore nouiter facto.hūc modū tāgit Auer rois p° phyſ.ꝯmēto.63.verſus finem ꝯmenti.

Ariſtoteles aūt volēs oſtēdere iſtū modū di/
cēdi nō eſſe ꝓbabilē.dixͬ pº phyſ.textu ꝯmēti
34.Ex hijs q̄ nō ſunt fieri aliqd īpoſſibile ē ⁊
de hac opiniōe oēs nāleſ ꝯuenīūt.⁊.12.metha.
textu ꝯm̄ti.53.⁊.54.⁊ textu vltio colligiͬ hūc
modū nō eſſe dictū ab aliquo antiquoꝝ.oēs.n.
ꝯ̄ria ponebāt pͥcipia ⁊ eis aliquod ſubiectuꝫ
figurabāt vt dixͬ Ariſtoteles pº phyſ.textu cō
mēti.55. ¶ Tū q: nō eſſꝫ mutatio:q: nihil eēt
ibi mutatū.ꝙ ſi ibi eſſet mutatio:cū nō ſit ibi
ſbm̄ qō mutat̄:gº oppm̄ erit illud qō mutabiͬ
⁊ q: idē ē recipiēs mutationē ⁊ terminū muta
tionis:gº vnū oppm̄ recipet ſuū oppm̄ qō ipli/
cat ꝯ̄dictionē q: eſſe recipet̄ i nō eſſe.⁊ priuatº
recipet formā.rō ē Auerrois pº phyſ.ꝯmento.
63.Itē tūc mutatio eſſꝫ ex nihilo. qō ē ꝯ̄ indu
ctionē ad ſenſū poſitā ab Ariſtotele pº phyſ.cō
mēto.63. Nō.n.eſſꝫ rō quare reqrat̄ ſbm̄ actio
ni agentis:niſi mā illius reqreret̄ ꝓ effectu ge
nerādo. Tū q: illius ꝯ̄rij pn̄tia potius eſſꝫ ad
impediendū ꝓductionē effectus q̄ꝫ ad cauſan
dū effectū:q: ꝑ ipm̄ ꝯ̄riū reſiſtit̄ agenti:⁊ ſic ad
minus tardat̄ actio. Remanꝫ igit̄ vt aliqd ſit
ſbm̄ gn̄oni ſubſtātiali:⁊ hº ē qō noīe mā̄e im
portat̄.⁊ inuenit̄ hec mā i ꝯ̄rio in qō agit agēs
Eſt igiͬ mā. ¶ Cōtra ſbm̄ gn̄onis nō ē gº mā
nō ē.ꝓbat̄ aſſumptū.q:.5º phyſ.textu ꝯmenti.
8.Qō mouet̄ ē:qō gn̄atur nō ē:gº gn̄atio nō ē
motus huius ōmoſtrationis ſenſus minoris ē
aſſumptū.ꝯfirmat̄ qō mouet̄ ē in loco:qō gn̄at̄
nō eſt in loco:gº gn̄atio nō ē motus. Si autē
mā eſſꝫ:ipa locaret̄:qm̄ ipa eſſꝫ trine quātum̄.
Nō intelligit aūt Ariſtoteles ꝑ id qō mouet̄
aut ꝑ id qō gn̄at̄ terminū ad quem motus aut
gn̄onis.qm̄ tūc maioꝛ eſſꝫ falſa. Neqꝫ i vna ꝑ̄/
miſſaꝝ de termino ad quē motus aut gn̄onis i
telligit:⁊ i alia ꝑ̄miſſaꝝ ō ſbtō motui aut gn̄o
ni.q: tūc mediū ōmoſtratiōis eſſꝫ variatū. gº
i vtraqꝫ ꝑ̄miſſaꝝ itelligit Ariſtoteles ō ſbtō
motus aut gn̄onis. ¶ Scōo mā nō ē qd qua/
lis aut quāta ⁊ ſic ō alijs ꝑ̄dicamētis.7.meth.
textu cōm̄ti.8.⁊ ꝓbat̄ a cōm̄tatoꝛe. pº meth.
ꝯmēto.17.q: oīuꝫ illoꝝ receptiua eſt.⁊ nihil ſe
ipm̄ recipit.⁊ ſic mām̄ opꝫ eſſe nihil. q: oē ens
aliqº decē pn̄toꝝ ꝯ̄phēdit̄. pº phyſ.ꝯmēto.25.
¶ Tertio mā ē vnū numero cū priuatiōe.pͥo
phyſ.textu ꝯmēti.60.⁊ priuatio ē nō ens.pͥo
phyſ.textu ꝯmēti.75.⁊.79.gº mā ēt ē nō ens.

¶ Quarto mediū inter ens ⁊ nō ens. nō ē ens
q: mediū nō ē eximuꝫ:ſed mā ē mediū pº phy.
ꝯmēto.70.gº ⁊c̄. ¶ Ad primū non ens ē tripliͬ
iuxͬ Ariſto.12.meth.textu ꝯm̄ti.11. pº qō n̄ hꝫ
eē neqꝫ ymaginatōēꝫ.2º priuatio.3º n̄ ens i ac
tu ſꝫ ens i potētia.tunc mā eſt non ens 3º mō.
¶ Cōtra ēt ſbm̄ motus eſt ens in potentia.q:
motus ē actus entis in potētia .3º phyſ.textu
ꝯmēti.6. ¶ Rn̄t aliq ſbm̄ motus eſt i potētia
ad accn̄s:nō aūt ad ſbām. ⁊ tale ens i potētia
moueri pōt. ¶ Cōtra illa diffinitio data ō mo
tu ꝯuenit gn̄oni ⁊ corruptiōi ꝑ phyloſophū.3º
phyſ.textu ꝯmēti.6. gº ens i potētia poſitū in
diffinitiōe motus ē ēt i potētia ad ſbāꝫ. Dico
igiͬ ꝙ motus diffinitus.3º phyſ.reqrit ſbm̄ in
potentia diſiūctiue.ſ.ad ſbāꝫ vel accn̄s.ſꝫ mo/
tus diffinitus.5º phyſ. ſic motus ē mutatio ō
ſbtō i ſbm̄ textu ꝯmēti.7.reqrit ſbm̄ i poten/
tia ad certū accn̄s tm̄. Sed ꝑ ſn̄ia phyloſophy
5º phyſ.loqͬ ō ſēſato qō gn̄atur ⁊ ō ſenſato qō
mouet̄.⁊ ſic formatur rō. ſēſatū qō gn̄atur n̄ ē
ſꝫ ſēſatū qō mouet̄ ē:gº gn̄o non ē motus.⁊ ſic
lꝫ i pͥa ꝑ̄miſſaꝝ loqͬtur ō oppoſito:in 2ª vo de
ſbtō:tn̄ ꝯ̄ña vꝫ. Nō.n.dici pōt ō ſbtō gn̄onis
ꝙ nō ſit i loco q: ē q̄ꝫtū ⁊ ipm̄ tāgitur ab agēte
⁊ lꝫ ſēſatū ſit conotanſ pn̄m:ꝯiūgitur tn̄ cū ṽbo
gn̄atur ⁊ ſic diſtrahitur a pn̄tō vel pn̄ti ⁊ accipi
tur ꝓ eo qō ē i fieri. Nō ens ēt tripliͬ dr̄ iuxta
phyloſophū ibi pº mō ē falſū ⁊ ē nō ens i ꝯpo/
ſitiōe ⁊ diuiſione:2º mō ē i diuiduū ſubſtantie
nō exn̄s ſꝫ potēs exiſteͬ.terº mō ē negaº acci/
dētis vt nō albū. Tūc qō gn̄atur eſt nō ens 2º
mō.ſꝫ qō mouetur ē ēs oppōito mō illi. ¶ Ad
2m̄ loqtur Ariſtoteles ōterminādo:neqꝫ phy
loſophus dicͭ īpoſſibilē eſſe ꝯºneꝫ ibi illataꝫ.ſ.
mā nō ē i actu aliquod ens alicuius pn̄ti:ſꝫ ſu/
pioꝛē appentē antiqs eſſe veraꝫ.ſ.mā ē magis
ſbā q̄ꝫ forma aut ꝯpoſitū.ad minorē gn̄aliſſia
pn̄t accipi analoga:⁊ tūc oē ens ꝯ̄phēdūt iuxta
ſn̄iaꝫ Ariſtotelis.x.meth.textu ꝯmēti.26.coꝛ
ruptibile ⁊ icorruptibile drn̄t gn̄e:⁊ Auerroiꝫ
ſepiſſime. ¶ Ad tertiū idē nūo eſt tripliͬ iuxta
phyloſophū pº topicoꝝ cap.5.ſ.noīe vt veſtis
tunice vel diffinitiōe vt aīal rōnale hōi 2º mō
ꝓprio vt riſibile hōi.3º accn̄te vt albū muſico
aut eꝯ̄.tūc mā ⁊ priuaº ſunt nūo vnuꝫ:nō pͥo
mō:neqꝫ 2º mō:ſꝫ terº mō.mā.n.ē qd dr̄ priua/
ta;ſꝫ ex hº nō ſeqtur māꝫ eſſe nihil: neqꝫ pri/

nationē eſſe aliqd neqȝ priuationē eſſe eiuſdē
rōnis cū mā.alia.n.ē rō priuationis a rōne ma-
terie vt p° phyſ.dixit Ariſtoteles textu com
menti.60.ꝛ in hoc dr̄t Ariſtoteles a Platōe
Et ſm Ariſtotelē.5.meth.textu ꝯmēti.7.vnū
eſt duplex ſm accn̄s ꝛ ſm ſe mā ꝛ priuatio ſūt
vnū ſm accn̄s ex q̄ vnitate nō īferī vnitas ſpe
cifica.ſed nō ſunt vnū ſm ſe ex qua mālī vnita
te ea q̄ ſunt ſic idē ſequit̄ eſſe eiuſdē ſpēi ꝛ ge-
neris.vt dixit Ariſtoteles ibidē.¶Ad quar-
tū nō ponit̄ mā mediū inter ens ꝛ non ens ab
Auerroe ſed inter purū non ens ꝛ ens in actu.
qꝛ mā nō ē nihil:neqȝ ipſa ē ens in actu. ſȝ ipſa
eſt ens in potentia.vt pȝ ī li° de ſbā orbis ca-
pite p°.¶Nō ſi dixeris ꝙ nō ens purū ꝛ ens
purū ꝯdicūt.inter q̄ mediat mā.p° phy.ꝯmēto.
70.Rn̄o verū eſt de rigore ſermonis:ſȝ nō ſic
intelligit Auerrois.ſȝ intelligit nō ens purū
idest purū nihil.ſ.qđ nō ē ens actu neqȝ poten-
tia,ꝛ ens purū.i.ens ī actu ꝛ ſic īter ea mediat
mā q̄ eſt ens ī potentia.

ſEcundum Dubium.

¶Quia nō
poſſuȝ q̄ſtiōes obiter occurrentes ſub
ſilētio p̄terire pp ſcīaꝝ pmixtionē:ꝛ mācrum
amplitudinē vt infra patebit.iō q̄ſtiunculā im
ptinenteȝ ſubnectā in quā cecidit ſermo noſter
ī pncipio huiuſ prīe q̄ſtionis.An ſorte n̄ exn̄te
ſortes nō ſit hō.¶Rn̄o ſortes anq̄ȝ naſcat̄ nō
ē hō.intelligo natiuitate intra vterū:certū.n.
eſt ꝙ dū ſortes p̄cipitat ſe vt ventrē mr̄is exe
at:ē hō.neqȝ ſortes poſtq̄ȝ mortuus ē eſt hō.ī
telligo dū mō ip̄e nō reſurgat.ꝛ ſic tēporaliter
intelligr̄ ablatiuus in ꝯn̄tia poſitus ī dubio ꝛ
ſic ꝓcedit̄ ꝙ ſortes:dū nō exiſtit:nō ē hō.ſimi-
liter ꝯditionalr̄ ꝓcedit̄ ſi ſortes nō exiſtit:ip̄e
nō ē hō.Nā Ariſtoteles.7.metha.dix̄ ſbārū
ſenſibiliū ſingulariū neqȝ diffinitio neqȝ dmo
ſtratio ē.qꝛ hn̄t māȝ:cuius nā talis eſt vt ꝯtin
gat ꝛ eſſe ꝛ nō eſſe:q̄pp corruptibilia oīa ip̄oꝝ
ſingula ꝛc.ꝛ Auerrois ibi ꝯm̄to.53.pticularia
enī nō ſciūt̄ niſi dū ſunt in ſenſu ꝛ cū recedunt
a ſenſu pn̄t corrūpi:ꝛ tūc nō remanebit cogni-
tio coꝝ apud ſentientes ſȝ tm̄ remanebit exi-
ſtimatio.hec aūt nō ſtant ſi ſorte corrupto:ip̄e
ſit riſibilis ꝛ hō.hāc ſniaȝ hȝ phyloſophus p°
poſteriorum ꝛ Auerrois ꝯmēto.19.ꝛ.20.Rn̄t
aliq̄ ītelligētes Ariſtotelē ꝛ Auerroiȝ d ꝓpo
ſitiōib9 ſingularib9 ꝛ ꝯtigētibus ꝛ p accn̄s nō
ē ſcīa:ſȝ d ſingularibus corruptibilibus ē ſcīa p
ꝓpōes nec̄ias:ꝛ verū dicūt ſȝ ītelligāt̄ ꝓpōes
nec̄cie eſſe vniuerſales.ſi aūt ītelligat̄ ꝙ ſingu
lares abſolute nec̄cie ſint:error eſt.Ariſtoteleſ
enīȝ p° poſterioꝝ ī dubitatiōe.vtrū dmoſtra°
vniuerſalis ſit potior pticulari dix̄ de pticula
riū ꝓpoſitionib9 dmoſtrationē pticularē ītrā-
tib9 ꝙ ſūt corruptibiles ꝛ nō ſic ē de ꝓpōibus
demoſtrationē vniuerſalē ītrāt ib9.nō.n.demo
ſtrationē ītrāt ꝓpōes p accn̄s.¶Scđo Auer
rois.4° meth.ꝯmēto.20.hō hic ſingularis cū
fiet terra:nō ē iſte hō ī actu neqȝ ī potētia ꝓpī
qua aut remota:ſȝ ſi iſta terra fuerit hō poten
tia:erit alius hō nūo:nō ille idē hō corruptus.
¶Ter° Ariſtoteles p° de ptibus aīaliū quā
primuȝ aīa a corpore diſceſſit:aīal eſſe deſinit.
h° ꝯfirmat̄ ex diffinitione mutationis ſbālis
p̄miſſa.¶Quarto Auerrois p° prioꝝ cap.20.
ſcilȝ de ꝓpōe poſſibilis ꝛ īuēti ī figura pria dix̄
hāc oīs hō eſt rōnalis eſſe vaȝ de eo qđ ē hō in
actu:nō de eo qđ eſt hō ī potētia.¶Quīto ar-
guit̄ ex diffinitiōe gn̄abilis p° celi textu cō-
menti.121.quia ip̄ȝ ē q̄nqȝ ens ꝛ q̄nqȝ non ens.
¶Sexto adducūt aliq̄ Ariſtotelē p° prioꝝ
capite.30.falſuȝ eſſe oēȝ intelligibilē ariſtome
nē ſemp eſſe cū ariſtomenes corruptibilis ſit.ꝛ
ſic ꝓpō nō eſt eterne vitatis. Sed nō ad ꝓpo
ſitū eſt auctoritas qꝛ Ariſtoteles loqt̄ d priōe
binaria quā de ſecūdo adiacēte cōiter appella
mus:ꝛ non de trinaria volens ꝙ eſſe alicuius
rei apud intellectū ſit eternum.ſic ꝙ ſemp hō
intelligit ſaltē hītualr̄ ariſtomenē.Cuius tam
eſſe nāle nō ē eternū.¶Cōtra p° Auerrois ſu
p por° in cōitatibus ꝓcedit ſortē ſemp eſſe ho
minē ꝛ rōnalē ꝛ potētia ſemp ridētē.¶Scđo
q̄ncūqȝ p̄r̄ idē de ſe ip̄o ꝓpō eſt vera:nō.n.vifi
cat̄ ꝯdictoriū d ꝯdictorio ſȝ ī hac ꝓpōe ceſar ē
ceſar p̄r̄ ideȝ de ſe ip̄o g° ip̄a eſt va:ſiue exiſtat
ceſar ſiue n̄.¶Tertio q̄ncūqȝ ē ꝓpō in p° mō
dicēdi p ſe:ip̄a ē va:ſȝ iſta ceſar ē ceſar aut hec
ceſar eſt hō:aut hec ceſar eſt aīal rōnale:ē pri-
mi modi g° ꝛc̄.¶Quar° q̄ncūqȝ ē ꝓpō q̄ ē me
diū ꝓbādi bonū entimema illa ē ꝓpō nec̄cia:ſȝ
hec ꝓpō ceſar ē hō ē mediū dductiuū huiuſ en
timematis ceſar currit g° homo currit g° ꝛc̄.
¶Quīto iſte terminus ceſar idem ſignificat ꝛ
vniuoce ſiue ſupōitū exiſtat ſiue nō.g° eadeȝ

diffinitione ſignificatur.ſ.iſta animal rationale.⁊ ſic ſiue ceſar exiſtat ſiue non:ipſe eſt aīal rationale.aliter ipſe non eſſet vniuoce idem. ¶ Sexto omnis concluſio ſyllogiſmi ex oppoſitis ē īpoſſibilis:ſed iſta ꝓpoſitio ceſar nō eſt ceſar ē ꝯ° ſyllogiſmi ex oppōitis puta iſtius.q̄libꝫ hō ē ceſar nullus hō ē ceſar g° ceſar n̄ ē ceſar g° ⁊c̄. ¶ Sept° corrupta re.n̄ mīus erit rō Ariſto.5° topicoꝝ cap.vltio.g° re corrupta adhuc diffin° vificaṫ. ¶ Ad priuꝫ ītelligit Auerrois ſorte exn̄te:n̄ aūt abſolute:ſic ſciꝑꝫ exponit Auerrois ī fine primi pyhermeniaſ. ¶ Ad ſm eadē rn̄ōe.ſ.opꝫ terminos ꝓ aliq° ſuponeṙ qḋ exēplo pꝫ ī terminis n̄ ſimplicibꝫ ſit ſortes niger:tūc hec ē falſa ſortes albus ē ſortes albꝫ.⁊ ꝯ̄dictoria va.ꝯcedo igṙ has ꝯn̄as ceſar non ē g° ceſar nō ē exn̄s pꝫ ꝯn̄a a ꝯuertibili.ſꝫa ceſar nō ē exn̄a g° ceſar nō ē ens.pꝫ ꝯn̄a a ꝯuertibili D.ſtictio.n.nōis entis cū non ē pticipiū ab ea dictiōe q̄ pticipiū ē ficta ē vt diceṫ infra.tertia ceſar nō ē ens g° ip̄e nō ē ſbā.neqꝫ aīal:nꝫ hō:nꝫ ceſar.pꝫ ꝯn̄a a ſupiori negatiue.vel cōiori n̄ cōro.dſcēſus.n.ab ente ad ceſaré nō ē a ſupiori neqꝫ a cōiori.ſꝫ a cōi ad pticularṙ n̄ cōe.ꝯcediṫ igṙ exn̄tiaꝫ p̄ri de hijs q̄ exiſtunt ī p° mō dicēdi p ſe:ſatis.n.diſtinguitur deus ab alijs.ſi eē dicaṫ d ip̄o īdepēdēter:vbi eſſe ōpēdēs d alijs dicaṫ.nō incaute tráſeas.qm̄ tibi ꝯ aſtát Auicēna.Albertus magnus.Sāctus Thomas ⁊ Scotus.⁊ multi alij. ¶ Ad tertiū facilṙ negareṫ mīor.q̄ ī neutra illaꝝ p̄r ps diffinitionis d diffinito.q̄ ſingularia nō diffiniunṫ:ſꝫ ꝓ eis d ītētionibus vniuerſalibꝫ diffinitiōes date ſunt tráſeat tn̄ qḋ ad primū modū ptineat:n̄ diſcernēdo ꝓ nūc inter illas.tūc dicēdū q̄ vitas ⁊ neceſſitas primi mōi ꝓpōnuꝫ nō ē vniuerſalṙ veritas ⁊ nēcitas abſolute:ſed aliq̄n ē veritas ⁊ nēcitas nō abſolute.⁊ ſic ē in ꝓpoſito.q̄ n̄ abſolute veꝝ ē de ceſare dū mortuus ē q̄ ip̄e ſit ceſar.ſꝫ ſic verū ⁊ nēciūm ē q̄ ip̄e ē ceſar:dum ip̄e ē.iuxͣ phyloſophū p° pyhermenias oē qḋ ē qn̄ ē neceſſe ē eſſe.ꝓ cuius declaratiōe recurre ad logicā. ¶ Ad q̄rtū ad h° vt valeātille conſequētie ſufficit q̄ hec ꝯdictionalis ſit nēcia ſi ceſar ē:ceſar ē hō. ¶ Nō ſi volueris reducere illud entimema in ſyllogiſmū cathegoricum.⁊ nō ypoteticū.non reduces p illam:aut ſi ſic:vnuꝫ aſſumptū eſt falſuꝫ. ¶ Ad quintum ille terminus ſignificat idem ſm eſſentiá:nō tamē ſignificat idē ſm eſſe nāle:ſi.n.ſit idē eſſe ip̄ius exn̄tis.⁊ non exn̄tis:pōt eſſe q̄ illud ſit eē cognitū.quod eſſe a ſignificatione p̄ſupoſitum ē.⁊ ſic negantṙ vltie ꝯn̄e rationis.q̄ non vꝫ aīal rōnale ſignificat ſortē g° ſortes ē animal rōnale.ſimilṙ nō valꝫ ſortes ē ſignificatuꝫ vniuoce ꝯtentum ſub hoc noīe hō ſiue ſortes exiſtat ſiue nō.g° ſortes ē hō.arguiṫ.n.ab eſſe intentionali ad eſſe reale. ¶ Ad ſextū qn̄ ꝯcluſio infertur ex oppoſitis in terminis ꝯplexis:nō opꝫ cōcluſioneꝫ eſſe falſaꝫ.vt ꝯcluſa hac ſortes albus nō ē ſortes albus:⁊ ſit ſortes niger. Neqꝫ opꝫ in terminis ſimplicibus ꝯcluſionem ex oppoſitis eſſe falſam niſi termini ſupporāt ꝓ aliquo vt de iſta in ꝓpoſito ſortes nō ē ſortes ip̄o nūdū nato aut mortuo.ſꝫ ſi termini ſupponerent ꝓ aliquo q̄ ſortes viueret ꝯ° eſſet falſa.nō dico īpoſſibilis ſimplṙ.Sed cū Auerroiſ 2° priorū capite.xi.diẋ intentioreꝫ huius ſyllogiſmi eſſe ꝯcludere impoſſibile aut ꝯuerſum illius. ¶ Rn̄t q̄ Auerrois intelligit eẋ terminos ꝯplexos fieri ſyllogiſmū ſꝫ in terminis ſimplicibus:pro aliquo tamen ſupponentibus ⁊ nō ꝓ nullo:vniuerſalibus ⁊ nō ſingularibus. ¶ Sꝫ hec reſponſio repugnat Auerroi ibi in comēto dicenti ⁊ equale ē ſiue ſit inuentū eẋ intellectuꝫ aut nō inuentū ſicut ſi ꝯcludiṫ q̄ icoceruus n̄ ē icocernus.q̄ dictū ē ꝯ̄triuꝫ ſibi ipſi. ¶ Rn̄o igiṫ q̄ iſte tales ceſar nō ē ceſar.chymera nō ē chymera ſunt impoſſibiles nō abſolute:quēadmodū eaꝝ ꝯ̄dictorie ſunt neceſſarie nō abſolute.Sed illud non tollit quin affirmatiue ſunt falſe ⁊ negatiue ſunt vere.nō valꝫ igiṫ hec conſequentia.iſta propō eſt impoſſibilis ſm quid.ergo ip̄a eſt falſa. ¶ Ad ſeptimum intelligit Ariſtoteles q̄ aſſignare proprium rei qḋ exiſtit re corrupta:ē nō bene aſſignare proprium.vt eſſe leuiſſimum igni.q̄ igne nō exn̄te dabitur adhuc corpus leuiſſimū q̄ dempto igne remanet aer.intellige leuiſſimuꝫ ſuperlatiue.ſ.omni alio leui leuius:non tamen intelligas leue ſimpliciter.potes tamen intelligere leue in ſummo.quia aer licet ſit leuis ſecundum quid poteſt tamen eſſe q̄ ip̄e ſit ſumme leuis.ſubſtantia enim gradus habet apud Auerroiꝫ vt infra declaratur ⁊c̄.⁊ ſic illa Ariſtotelica auctoritas non eſt ad propoſitum.

t Ertium Dubiuꝫ. ¶ Circa qdditatē ſimplicis
māe. Queritur qd ná ipa ſit. ¶ Rñō
dando diffinitionē ſumptam ex Ariſtotele p°
phyſ. textu ꝯmẽti. 82. primū ſubiectū vniuſqꝫ
ex q° fit aliqd cū inſit ñ ſm̄ accñs. Pro huius
diffinitionis ꝛ diffiniti ðclaratiōe noto ꝙ mo
tus eſt duplex. ſimplex: ꝯpoſitus. p° caeli tex
tu ꝯmẽti. 8. ꝛ reſoluēdo duplex ē nā. ſimplex
ꝯpoſita. p° phyſ. ꝯmẽto p°. ꝛ ꝯponendo duplex
ē nātū. ſimplex: ꝯpoſitū. Naturatū ſimplex ex
ſimplicibꝫ naturis ꝯponiẽ. ꝛ motus ſimplex a
ſimplici nā originē ſumit. Naturatū ꝯpoſitum
ex ꝯpoſitis naturis ē. ꝛ motū ꝯpoſitū nā ꝯpoſi
ta principiat. due aūt ſunt nāe. ſo phyſ. textu ꝯ
mẽti. io. mā ꝛ forma. Auerrois aūt p° phyſ. cõ
mẽto. 82. diuidit māꝫ in primā ꝛ ſam. mā pri
ma eſt ſimplex. ꝛ mā ſa ē ꝯpoſita. ꝛ ꝯueniunt
hee due māe: qꝛ ex vtraqꝫ ē ꝯpoſituꝫ p ſe. ſed
drñt. qꝛ mā ſa ē i actu. vt elemēta: cū ſufficien
ter rupta fuerint: ſūt mā ſa mixti. ſi. n. nō rup
ta fuerint elemẽta: tūc ipa ſunt nātū p ſe exñs. ꝛ
nō nā. opꝫ. n. nās eſſe in toto cuius ſunt nature
ꝛ mā pria eſt i potētia. eſt. n. maxime ſbm̄ pro
priū gñonis ꝛ corruptionis ſuſceptibile. vt pꝫ
p° ð gñone textu ꝯmẽti. 24. diffiniẽ igr̄ i pñti
mā pria. Si. n. diffinitionē q̄ris cõmunē mate
rie prie ꝛ ſe recurre ad ſm̄ phyſ. textu ꝯmenti
28. ex q° fit aliqd cū inſit. ¶ Noto ſo qꝛ reſo
lutio effectuū nāliū in gñe cāe mālis vſqꝫ ad
māꝫ primā incluſiue ſpectat ad phyloſophū na
turalē. vt i ꝓhemio primi phyſ. dix̄ Auerrois
ſbm̄. n. ē ꝯuertibile cū trāſmutatiōe ſbāli. iō ð
cet Ariſtotelē i li° pñcipioꝝ ðterminātē ð mā
pria illius diffinitionē nobis tradder̄ errorē. n.
Auicēne i h° Auerrois rephēdit. vt i ſequenti
qōe tangaꝫ. ¶ Noto tertio ꝙ poniẽ ſbm̄ loco
gñis q° drt mā ab alijs tribꝫ cāis ad gñonem
neccio ꝯcurrentibus: ꝛ ꝯuenit cū alijs potētijs
ſo dr̄ primū vt mā ſa excludat̄. ter° dr̄ vniuſ
qꝫ. ſ. actui ſbāli: q gñone acqri pōt imediate ꝛ
actui accidētali gñone ſm̄ qd acqſibili media
te. nō. n. aīabus caeleſtibꝫ neqꝫ caeli accidētibꝫ
mā pria ſubiciẽ. vt i p° li° de orbibꝫ declaraui
ꝛ oibus gñabilibus ē ꝯmunis: vt excludantur
ſbtā pria aliorū gñuꝫ. queadmodum. n. in vno
quoqꝫ gñe ē vna pria ꝯrietas. p° phyſ. textu cõ
mẽti. 50. ita i vnoquoqꝫ gñe ē vnū ſbm̄ primū
illius contrarietatis. Tum qꝛ omne genus p
actum ꝛ potentiam diuiditur. primo de ani
ma commento. 6. ꝛ. i2. metha. commento. 8.
ꝛ ſic prima potentia illius generis eſt primuꝫ
ſubiectum eiuſdem. non tamen pōt potentia
de gñe accidētis actui ſbāli ſubici. dr̄ q̄rto ex
quo fit aliquid. qꝛ i ſbā eſt vnū ſbm̄ primuꝫ ge
neris abſtractoꝝ: qō eſt itellectus poſſibilis: q
tñ nulli ſubiciẽ generationi. ꝛ etiaꝫ daẽ mā in
actu: que animabus caeleſtibus ſubiciẽ. ſed nō
gñoni: quamuis motui locali ſubiciaẽ. ꝛ daẽ ſu
biectuꝫ in potentia qō actui ſbāli materiali ſu
biciẽ. Quinto dr̄ cum inſit. qꝛ primo phyſicoꝝ
textu ꝯmenti. 58. ꝛ. 6i. duobus attribuiẽ mu
tatio: ſubiecto: ꝛ oppoſito. que differunt: quia
ſbm̄ manet. oppoſitum vero non manet. vt pꝫ
ibi textu ꝯmenti. 59. dixit auteꝫ Auerrois p°
phyſicorū ꝯmento. 60. Motus debet eſſe i ſu
biecto. ꝛ ipoſſibile ē vt ſit i illo cuius ptes ſuc
ceſſiue ðſtruāẽ p gñonē. qꝛ motus ē actus entis
i potētia ad terminū motus abiciēte actū i mo
tu ſucceſſiuo ꝛ nō abiciēte i motu nō ſucceſſiuo
ergo motus ſolū actuat id qō actuari pōt p ter
minū motus. ſꝫ id qō corrūpiẽ i gñene non pōt
actuari p terminū gñonis. qꝛ ipm eſt ꝯriū ter
mino. g° id qō corrūpiẽ p gñoneꝫ nō pōt actua
ri p motū q ē gño. Motus aūt q eſt iter eſſe ꝛ
eſſe ſbm̄ ē duplex: mediatū ꝛ imediatū. intelli
go de mediato ꝛ remoto ſubiecto. ¶ Contra
oppoſitū iaꝫ excluſum eſt p genus diffinitiōis
ſcilꝫ per ſbm̄. ergo nō amplius ē 5° excludēdū.
¶ Rñō negando aſſumptum. quia ſbm̄ eſt du
plex: alterationis: ꝛ generationis. ſbm̄ altera
tionis cum ſit ſubſtantialis mutatio nō maneꝫ
ſcilꝫ ꝓpinquum ſed ſbm̄ generationis manet.
materia enim prima cū alterationi ſubiciẽ dr̄
ſubiectum poſterius ſcilicet reſoluendo. iuxta
Auerroim primo de generatione ꝯmento. 24
Sexto ponitur non ſecundum accidens. quia
ſubiectum ſubſtantiali mutationi eſt duplex.
vnum per ſe: ꝛ eſt materia prima. aliud vero
ſecundum accidens. ꝛ eſt cõmune ad materiaꝫ
primam vt ens. vt ponit phyloſophus p° phy
ſicorum textu ꝯmenti. 76. ¶ Contra ibi loqui
tur phyloſophus de termino mutationis a q°
non autem de ſubiecto. Tum quia per ſe attri
buta inferiori attribuuntur etiã per ſe cõmu
niori. ſecũdo phyſ. Ariſtoteles textu ꝯmẽti. 52.

ꝛ poſteriorum primo capitulo de vniuerſali.
℄ Rõ phyloſophy ibi. ens terminat muta-
tionē ꝑ accñs. q: nõ inquãtū ens ē: quãuis ali
qd ꝑ ſe terminet mutationē de quo ꝑ ſe dr̃ ens
põt ēt phyloſophus ibi ĩtelligi de ſubiecto mu
tationis. Dico tñ vltra. q: quãtitas intermia
ta eſt ĩſepabilis a mã. iõ quãtū ē ſbm̃ mutatio
nis. ſ. gñonis. ſ ꝫ ſm̃ accñs: q: quantitas accidit
ſubiecto. iõ ſubiecta ꝑ accñs erãt excludenda.
quãuis. n. ĩterminata quãtitas ſit paſſio mãe
ab ea inſeparabilis: nõ tñ ſubicit̃ mã gñoni per
nãm quãtitatis. Ad ꝯfirmationē p° attributa
minus cõis non ſunt p° attributa cõioris: ſed
pñt eſſe cõiori ſecundario attributa. ℄ Noto
quarto ꝙ aliq ĩ diffinitione hac addunt aliam
textus clauſulã. ſ. ĩ qd cū corrūpit abibit vlti-
mū. quã tñ addere nõ oportet q: ex appoſitis
ſeqt̃. valet. n. mã ē primū ſbm̃ veniens ad ꝯpo
ſitiõez. g° ipa eſt vltimū ad qd ſtat reſolutio.
Tū q: gñonez ꝑ ſe intendit nã: ꝛ nõ corruptio
nez. quẽadmodū ēt motus eſt acqſitio ꝑ ſe: ſi
aũt ſit ꝑditio eſt ꝑ accñs iuxta ſñiaꝫ Auerroiſ
5° phyſ. ꝯmēto. 48. corruptio. n. eſt gñio ſeu ac
quiſitio ipius nõ eſſe ſeu priuationis. Cuꝫ aũt
nõ fiat realis reſolutio in re niſi corrūpendo: ñ
erit pĩcipalr̃ itẽta reſolutio: Tū q: phyloſo-
phus ad aliud vtit̃ ea clauſula. q: ad cõcluden
dū mãꝫ eſſe incorruptibilē. alr̃ ipa corrūperet̃
anteq̃ꝫ corrūperet̃. Si tñ primū ſubiectuꝫ vni
cuiqꝫ poneret̃ ad reſtrĩgēdū diffinitū ꝛ nõ ex ꝑ
te diffinitionis. tūc illa pticula ꝛ ſi corrūpitur
ꝛc̃. reqrit̃ ad excludēdū formã. q: ex ea fit cõ-
poſitū ꝑ ſe ſed in formã ꝑ corruptionē nõ reſol
uit̃ ſed in mãꝫ. niſi velles formã excludi ꝑ nãꝫ
illius ꝑpõis ex ꝓprie ꝯpetẽteꝫ mãe ſed tunc
oporteret negare ꝙ ex forma ꝛ mã ꝯpoſitum
eſſet ꝛc̃. Sciẽda ē tñ alia mãe prime diffini-
tio quã ponit Auerrois in de ſubſtãtia orbis.
capite p°. ſ. ſbã in potẽtia. ſ ꝫ de hoc infra. illa. n.
methaphyſicalis ē: ꝛ ea quã dedimus ē nãlis.
℄ Cõtra data diffinitio competit alteri a dif
finito. q: intellectui poſſibili. pꝫ q: intellectus
poſſibilis ē ſbm̃ primū vnicuiqꝫ intelligibiliū
ex q° fit hõ cū inſit hõi nõ ſm̃ accñs. ℄ Scdo
q: ꝯpetit mãe ĩ actu: q: ipa ē ſbm̃ primum vni
cuiqꝫ actui ĩtellectuali: ex q° fit caelū: cū inſit
ei: nõ ſm̃ accñs. ℄ Tertio q: ꝯpetit ſbē cõpo-
ſite: q: ipa ē ſbm̃ primū accidẽtium quorūcūqꝫ

ex q° fit ꝯpoſitū accidẽtale: cū inſit illi ꝯpoſito
nõ ſm̃ accñs. ℄ Quarto q: ꝯpetit ſubiecto ar
tificialiū. q: illud eſt ſbm̃ primū in illo genere
vnicuiqꝫ actui artificiali: ex q° fit artificiale
ꝯpoſitū: cū inſit: ꝛ nõ ſm̃ accñs. q: illius ꝯpoſi
ti ſbm̃ ē ps ĩtrinſeca ꝛ eſſentialis: ergo ꝛc̃.
℄ Ad hec duplex ē genus entiū: ĩtelligibiliuꝫ
ꝛ ſẽſibiliū. vtrūqꝫ illoꝝ gñuꝫ hꝫ mãꝫ ꝛ formã.
mã ſenſibiliū eſt pña mã ĩtellige ſenſibilia tac
tu. q: viſu ſenſibilia ñ oĩa ĩ mã pña ſunt. puta
lux. figura: magnitudo: motus: caeli. ſ ꝫ ĩ mã in
actu ſūt vt ĩ li° de orbibꝫ dclaraui. mã ꝟo ĩtel-
ligibiliū ē ĩtellectus poſſibilis. ſñia ē Auerroiſ
3° de aĩa ꝯm°. 5. Scdo vt diſcerneret vnū ſbm̃
ab alio dixit phyloſophus ex q° fit. q: ſbm̃ ſẽ
ſibiliū ſubicit̃ rᷓli traſmutatiõi. ſ ꝫ ñ ſbm̃ ĩtelli
gibiliū. Ter° equocat̃ de ex: q: principalr̃ attri-
buit̃ rei q̃ ē mã. ſ ꝫ ĩ argumẽto attribuit̃ rei q̃ eſt
forma. 3° ponit̃ ꝙ vltĩa reſolutio ꝑ corruptio
nē ſtat ad mãꝫ pñaꝫ ſ ꝫ ĩ ĩtellectū ñ ſic reſoluit̃.
℄ Ad ſm̃ ex q° fit aliqd duplicē ſẽſū fac̃. primꝫ
res fit ꝑ traſmutationē ex ſubiecto. ꝛ iſte ĩtel-
ligit̃ ĩ diffinitiõe. aliū res ꝯſtat ex ſbo. ꝛ iſte
ē ſenſus argumẽti. dico igit̃ ꝙ mã ĩ actu nõ eſt
illa ex q̃ fit caelū: quãuis caelū ꝯſtet ex ea. ho
dr̃ primū reſpectu ſecũdi. ĩ hijs inferioribꝫ dat̃
ſbm̃ primū traſmutatiõis. ꝛ ſbm̃ ſm̃ qd ē mã
ha ſeu ꝯpoſita: ſ ꝫ nulla mã in actu ē ꝯpoſita ex
ptibus q̃litatiuis: g° nulla mã in actu eſt mã
ha: g° nulla mã ĩ actu ē ēt mã pña. ꝛ ſic mã in
actu nõ ē ſbm̃ primū niſi negatiue. Inter mãs
tñ in actu eſt ordo ꝑfectiõis: ꝛ in eo ē dare oc-
tauã: nedū ham. ℄ Ad tertiū aliud ē fieri ali-
qd: aliud eſt fieri tale aut tãtū. Eſt. n. fieri du-
plr̃. ſimplr̃: ꝛ ſm̃ qd. p° phyſ. textu ꝯmẽti. 62.
ꝛ p° de gñone textu ꝯmẽti. ii. tunc in diffinitio
ne accipit̃ fieri ſimpliciter: non aũt ſm̃ qd. ſed
in argumẽto accipit̃ ſecũdum quid fieri. ſubſtã
tia enim fit ſimpliciter: accidentia vero ſecun
dum quid fiunt. ℄ Ad quartum negatur aſſũ
ptuꝫ. artificialiuꝫ. n. fieri ē ſecundum quid fie-
ri. ſecundo expoſitum eſt etiaꝫ vnicuiqꝫ actui
ſubſtantiali generatione acquiſibili: huiuſmo
di autem non eſt materia artificialium. Ter-
tio datur materia naturalis vnicuiqꝫ tranſmu
tabili comunis: ſed non materia artificialis.
ſecundo phyſicorum commento. 22. Sunt. n.
artes rerum particularium.

[Q]uartum Dubium de genere materie.

¶ Utrum materia ſit ſubſtantia.
¶ Reſpondeo q ſic. quia materia eſt primum
ſubiectum: ex eius diffinitione. ergo ipſa non
eſt accidens. patet conſequentia quia dato op/
poſito conſequentis cum antecedente: aut i/
pſa materia eſſet in ſubiecto: aut nõ. ſi ſic: tunc
ipã nõ eſſet primũ ſubiectũ: ſed haberet aliud
ſbm̃ prius ſe. qđ ẽ oppoſitũ añtis. Si aũt ma/
teria nõ eſſet i ſubiecto: neqȝ i actu: neqȝ i apti
tudine: tũc daret̃ accñs ſine ſubiecto. qđ ꝯdic/
tionẽ implicat. vt ex diffinitiõe accñtis i pñtiſ
eliciẽdũ eſſe vult phyloſophus p° phyſ. textu
ꝯmẽti. 14. iõ Auerrois. 3° phyſ. ꝯmẽto. 65. di/
xit materia nõ dr̃ i ſbõ neqȝ de ſbõ. ¶ Scđo
ſbm̃ ẽ tp̃e ꝛ natura prius eo qđ fit ex eo: ſȝ ſub
ſtãtia fit ex materia: g° ſi mã eſſet accñs: eſſet
accñs nãliter prius ſubſtãtia ꝯpoſita fcã ex eo.
¶ Tertio ſeqt̃ q ſbã eſſet ex ñ ſbã. ¶ Inter
mõs aũt negandi materiã eſſe ſubſtãtiã: occur
rit vnus aſſerens q quãtitas ẽ ſubiectũ muta
tionis. ꝛ capit euidẽtiã ex mutationibꝫ q̃ fiũt i
ſacramẽto bñdicti corpis xp̃i i altari: quibꝫ ma
teria ñ ſubicit̃. ¶ Cõtra quẽ: dato ſubiecto ſub
ſtãtialis mutationis: opȝ dare terminũ ad quẽ
ẽ mutatio: quẽ ẽm nãe curſuȝ opȝ eſſe actũ ac/
tuãteȝ ſbm̃. tũc ſi actus iſte ſit accñs: mutatio
ẽ accidentalis. ꝛ ſi ſubſtãtialis ſit mutatio: ac/
tus acqſitus ẽ ſbã: g° ſubiectũ actui ẽ ſubſtan/
tia: ꝛ tũc ex forma ꝛ ſubiecto fit vnũ cõpoſitũ
ſubſtãtiale. ¶ Et ſic habet̃ q genus ſbẽ analo
gũ diuidit̃ p actũ ꝛ potẽtiã. quoꝝ qđlibꝫ ẽ ſub/
ſtãtia. ¶ Scđo habet̃ q ſubſtãtia ꝯpoſita eſt.
vt p° phyſ. ꝯmẽto. 51. dixit Auerrois. ꝛ i đ ſub
ſtãtia orbis capite p°. ꝛ textu ꝯmẽti. 64. p°io
phyſ. dixit phyloſophus ꝛ pluries alibi. ſ. 7. 8.
12. meth. ꝛc̃. lȝ. n. ſenſu notũ ſit hoc eẽ: dmoſtra
to ligno: nõ tñ notũ ẽ per ſe: an hoc ſit ſimplex:
vel ꝯpoſitũ. ¶ Et tunc pȝ q mã ꝛ forma ſunt
pñcipiũ intrinſecũ ſubſtãtialis cõpoſiti. ¶ Et
q mã ꝛ forma ſũt p ſe cãe eiuſdẽ: ꝛ intrinſece
ipm̃ cãnt. ¶ Ex hijs pȝ Auicẽnaȝ volẽtem me
thaphyſici eẽ ꝓbare ſubſtãtiã ꝯpoſitã eẽ: aut
materiam eſſe: aut formam eſſe: ꝛ conſequen/
ter actum: aut potentiam eſſe. rationabiliter
reprehẽdi ab Auerroe: quia hec demoſtratio
ẽ naturalis. quia illius medium ẽ ſubſtantia/
lis trãſmutatio vt p° phyſ. cõmento. 83. dixit
Auerrois: ꝛ 8o phyſ. ꝯmento. 22. ꝛ. 12. metha.
ꝯmẽto. 5. via aũt Auicẽne q̃ dixit creatã eẽ ma
teriã ab intelligẽtia intelligẽte deffectuȝ ſui a
prima intelligẽtia: eſt ex fundamẽta Ariſtote
lis creationẽ negãtis: vt in li° de itelligentijs
ꝛ de orbibus diffuſe declaratũ eſt. in hoc eniȝ
mediauit Auicẽna inter pipateticos ꝛ loquen
tes ſue legis. ¶ Soluta ẽ ẽt rõ Auicẽne. ſ. dat̃
ſubſtãtia cõtigens ex ſe: ꝛ nc̃cia ab alio: g° dat̃
ſubſtãtia ſimplr̃ neceſſaria. negatũ. n. ẽ añs. pro
minori. ſ. dat̃ ſubſtantia nc̃cia ex alio. ¶ Cõtra
illud cuius eẽ ẽ ad aliud ſe habere: nõ ẽ ſbã: ſȝ
potius relatio. vt ex diffinitiõe coꝝ q̃ ſunt ad
aliqd i pñtis colligit̃. ſed mãe eẽ ẽ ad aliud ſe
habere. 2° phyſ. textu ꝯmẽti. 26. g°, ꝛc̃. ¶ Se
cundo illud cuius dr̃ia ẽ de pñto relationis eſt
nõ ſubſtãtia: ſȝ relatio ẽ. qꝛ dr̃ia ꝛ ſpẽs ſũt eiuſ
dẽ gñis: nõ. n. relatio ꝯſtituẽs eſſentialr̃ ꝛ ĩtrin
ſece dare põt eſſe nõ relatiuũ. ſȝ mãe dr̃ia ẽ de
pñto relationis. qꝛ potẽtia ẽ de pñto ad aliqd
p° phyſ. ꝯmẽto. 70. ꝛ potẽtia ẽ dr̃ia ſbãlis mãe
vt i li° de ſbã orbis capite p°. dixit Auerrois.
¶ Tertio illud qđ ẽ potentia ad ſbãm non eſt
ſbã: qꝛ tũc illud eẽt potẽtia ad ſeipm̃. ſȝ mã eſt
potẽtia ad ſbãm. qꝛ formã ſbãleȝ mã ẽ apta re
cipere tãquã ſuã pfectionẽ: in quã nãlr̃ incliat̃.
p° phyſ. textu ꝯmẽti. 81. ¶ Quarto illud qđ ñ
p ſe exiſtit: neqȝ accidẽtibus ſubſtat: nõ ẽ ſub/
ſtantia: qꝛ ille videt̃ eſſe ſbãꝝ ꝓprietates: ꝓſer
tim inferioꝝ: ſȝ mã nõ p ſe exiſtit ꝛ accidẽtibꝫ
non ſubſtat. qꝛ ipã ẽ purum potentiale. exñtia
auteȝ ẽ per actuȝ: ꝛ non p potẽtiaȝ: ꝛ ſubiectuȝ
accidenti ẽ i actu ſubſtantiali. ¶ Ad primum
materie duplex ẽ eſſe: vnum ſecunduȝ q ipã ẽ
ens non inherens. ꝛ ſic ipã ẽ ſubſtãtia: aliud eẽ
ẽ ſecundũ q mã ẽ potentia aut ſubiectuȝ: ꝛ ſic
ipã reſpicit actũ: ꝛ ſic ipã ẽ ad aliquid. ꝛ ſic idẽ
ſecunduȝ diuerſa eſſe ad duo vel plura p̃dicam̃
ta pertinere poteſt. ¶ Ad ſecundum differen/
tia duplex: conſtitutiua: ꝛ circũſcriptiua. tũc il
lud cuius differentia conſtitutiua ẽ relatio: eſt
de p̃dicamñto relationis. ſed materia non conſti
tuitur aliquo: quia ipã ẽ ſimplex ꝛ principium
ſed materie differentia circumſcriptiua eſt re/
latio: ꝛ hoc infert materiam ſecũdum aliquod
eſſe eſſe relationem: non aũt abſolute opȝ ipãȝ
eſſe relationẽ. ¶ Ad tertiũ mã ñ ẽ i potẽtia ad

ſubſtãtiã abſolute:ſed ad ſubſtãtiã: q̃ ẽ forma:
iõ ipſa non eſt forma:q̃uis ipſa ſit ſubſtantia.
℄ Ad quartũ materia p ſe exiſtit ĩ hoc ſenſu:
q: ipſa nulli ſubiecto inheret:⁊ accidẽtibꝫ ſub
ſtat indeterminatis:⁊ ẽt terminatis:mediãte
tñ actu ſubſtãtiali.nõ tamen ſeperata a forma
eſt eius exiſtentia.

q Uitũ dubiũ circa dñã mãe. vtꝝ
mã ſit forma. ℄ Rño ꝙ
ñ. q: omni forme ſubiectũ formabile
rñdet.q: nõ ẽ forma:niſi ipſius formabilis.ma
ior difficultas illius ꝑpõnis ẽ de ĩtelligentijs
quibꝫ orbis formabilis rñdet. vt ĩ libro de or/
bibus dixi.aut ꝺ ĩtellectu poſſibili:cui corpus
hoĩs rñdet.ut ĩ lͦ ꝺ ĩtelligẽtijs.dixi.ſi igr̃ mã
eſſet forma:ipſi rñderet ſubiectuꝫ formabile.
⁊ ſic ipſa nõ eſſet primũ ſubiectũ:qꝺ ẽ ꝯ diffini
tionẽ materie ꝓbabitã. ℄ Scðo nullũ recepti
uuꝫ oĩuꝫ materialiũ formaꝝ ẽ forma.ſꝫ mate/
ria ẽ receptiuuꝫ oĩum formaꝝ mãlium .gͦ ⁊c.
pꝫ maior:q: eo qꝺ mã nõ ẽ de gñe formaꝝ ab/
ſtractarũ q: tũc ex abſtracto ⁊ mãli mãlia com
ponerent:tũc dato oppoſito maioris:aut illud
receptiuũ nõ reciperꝫ oẽm formã mãleꝫ:aut ſe
ĩpm reciperꝫ.rõ ẽ Auerrois.3ͦ celi ꝯmͦ .67.
℄ Tertio illud qꝺ nihil ẽ diſtictũ non ẽ actus
actus.n.diſtiguit.7ͦ.metha.textu ꝯmẽti.49.
ſꝫ mã nihil ẽ diſtictũ.rõ ẽ Ariſtotelis pͦ meth.
textu ꝯmẽti.17.oẽs.n.forme ĩ mã hñt eẽ poten
tiale ⁊ ꝯfuſũ:⁊ ſic ĩdiſtictũ. ℄ Quarto ꝯpoſitũ
ẽ eẽntialr̃ vnũ:gͦ ptiũ vna ẽ actus:alia vo potẽ
tia:ſꝫ forma ẽ actus:iõ mã ẽ potẽtia .q: forme
ẽ dare eſſe:mãe vo ẽ recipere. ℄ Tũ q: forma
dat nomẽ rei:mã vo nõ.niſi ꝺnominatiue:aut
in cõcreto.mã.n.q: ipſa ẽ cõis multis rebus da
re nõ põt ſpẽale nomẽ.ſi aũt eſſet mã ꝓpria:il/
la nõ hꝫ ꝓpriũ nomẽ.pp ſue ſubſtãtie latentiã
nõ tñ ĩpoſſibile ẽ ꝙ illi mãe ꝓe nomẽ ſit impo
ſitũ. ℄ Tũ q: a forma ſumiẗ diffinitio.lꝫ nõ ſi
ne mã.tñ res gñabilis nõ ẽ ſub ꝺterminata ſpẽ
niſi facta trãſmutatione de potẽtia ad actũ.ꝓo
phyſicoꝝ textu ꝯmẽti.11. ℄ Tum q: forme eſt
agere:mãe vo pati.2ͦ de gñone textu ꝯmenti
53.⁊ ſic ꝯpoſitoꝝ motiões a forma actiue ini/
tiant:a mã vo paſſiue. ℄ Diſtiguiẗ igiẗ mã a
forma ſicut potẽtia ab actu:receptiuũ a recep/
tibili:diſtiguibile a diſtictiuo:formabile a for
matiuo. ℄ Q̃ ſi mã eſſet forma:tũc nedũ tres
cãe in vnã venirẽt.ſed quatuor.qꝺ ẽ ꝯ phyloſo
phũ.2ͦ.phyſicoꝝ textu ꝯmenti .70.finis.n.eſt
forma rei:⁊ efficiens conſeruãs.mã igiẗ iden/
tificata forme:quatuor cãe coĩciderent. ℄ Tũ
ẽt ſequiẗ ꝙ ſubſtãtia ꝯpoſita eẽt res ſimplex
nõ hñs inter ſuas partes eſſentiales diſtictio/
nẽ in re.⁊ ſic vnũ mãle ĩ actu nõ eſſet multa in
potẽtia qꝺ ẽ ꝯ phyloſophũ.pͦ phyſ.textu ꝯmẽ
ti.21. ℄ Tũ ẽt forma ꝑdicaẗ aliqͦ mõ de eo cu
ius ẽ forma:nõ aũt mã.7.metha.ꝯmͦ.34:niſi
forte predicareẗ mã denoĩatiuo noĩe. vt dixit
Auerrois.9.metha.ꝯmͦ.12.aut ſi abſtracto no
mine ꝑdicaẗ:in obliquo pr.vt lapis eſt ex mã.
℄ Q̃ ſi dixeris etiã lapis eſt forma in abltõ.
℄ Dicã ꝙ quiditas lapidis ẽ lapis ſꝫm formã
ſed quiditas lapidis nõ eſt lapidis mã:neqꝫ la
pis ſꝫm mãꝫ. ℄ Cõtra illud ꝙ eſt ĩ actu mouẽ
di ĩtellectũ:⁊ ĩ actu exiſtendi:⁊ ĩ actu realiter
opandi:eſt forma.ſed mã ẽ huiuſmõi. q: mã ẽ
p ſe intelligibilis cuꝫ ſit ens p ſe.⁊ p ſe exiſtit
q: ipa non inheret:neqꝫ ſuuꝫ eſſe potẽtiale ha
bere põt mã a forma.⁊ mã opatur.q: ipa coa/
git forme.quia pncipiuꝫ cauſans formaꝫ cau/
ſat opationẽ effectiue factaꝫ a forma. ℄ Secũ
do illud qꝺ eſt cõpoſituꝫ ex mã ⁊ forma eſt ali
quo mõ forma:ſed mã eſt huiuſmodi.dixit.n.
Auerrois pmo phyſicorũ ꝯmẽto pͦ. Quecũqꝫ
ſunt ꝑter primaꝫ mãꝫ ⁊ vltimaꝫ formaꝫ ſunt
mãe cõpoſite ⁊ forme cõpoſite. ℄ Tertio mã
aliquãtulũ diſtat a ñ ente:gͦ aliquãte pfectio
nis eſt mã.gͦ aliquãte eſt actualitatis.pꝫ añs
q: ſubſtãtia eſt nobilior accidente. ℄ Quarto
mã ĩtelligibiliũ ⁊ ẽt ſenſibiliuꝫ eſt actus cor/
poris:gͦ ipa ẽ forma.gͦ q̃uis materia ſit mã
ſenſibiliuꝫ:nihil obſtare videtur:quin ipa mã
poſſit eſſe actus.aſſumptum patet de ĩtellectu
poſſibili.qui eſt mã intelligibiliuꝫ:⁊ de cogita
tiua que eſt mã ſenſibiliuꝫ:ĩ eſſe tamẽ ſpiritua
li:nõ autẽ reali. ℄ Ad primuꝫ negatur prima
ps copulatiue .quia materia eſt intelligibilis
per accidens:⁊ non per ſe:neqꝫ intelligibilitas
eſt paſſio ſequens entitatem:tanquaꝫ ſuuꝫ ſu/
biectuꝫ primum.ſed ſequitur actum intelligi
bilium.negatur etiaꝫ ſecunda pars copulatiue
ſcilꝫ ꝙ materia per ſe exiſtat. quia ipa exiſte/
re habet per formam ; qua actuatur. materia
enĩ eſt ĩ actu.quia exiſtit ĩ ꝯpoſito.⁊ ſic mã ẽ ĩ
actu:ñ diſticto ab eo actu qͦ ꝯpoſitum exiſtit:

tñ mã ē in potētia ſm ſuaʒ naturam.qꝛ ipa trāſmutabilis ē ad formā:q̄ actuari pōt.tertio caeli ꝯmēto.29.ꝑ tertia parte copulatiue mã opat̄: nō tñ agēdo:ſed patiendo.ca.n.cōpoſitū patitur ꝛ nō agit.12.metb.ꝯmēto.30. mã eſt cā potentie.in illis in quibus eſt potētia.ꝛ ſic negat̄ materiaʒ coageī̄ forme.neqʒ mã cauſans māliter formaʒ cauſat motū effectiue:effectiue factū a forma.neqʒ cā cauſe ē cauſa cāti niſi ſaluato eodē gñe cauſandi.cuiuſmōi nō ē hic.qꝛ vis māʒ ſubici forme.ꝛ ipaʒ efficer̄ motū factū a forma

¶Ad ſm mã prima ē ſimplex: ſed mã ſa eſt cōpoſita ex materia ꝛ forma.vt rupta elēa forma vltima eſt forma mālis ſimplex:q̄ vltima eſt via reſolutionis compoſiti in cauſas ſuas intrinſecas.ſed forma nō vltima eſt forma cōpoſita:non tamen formaliter ꝛ intrinſece:ſed virtualiter.ſ.qꝛ pſuponit in eadē mã formaʒ aliaʒ in quaʒ reſolui poteſt.neqʒ forme māles ſe inuicē informant ſicut forme abſtracte.qꝛ in aduētu forme mixti rumpūt̄ forme elemētoꝝ.ꝛ ī aduentu aīe forma mixti totaliter corrumpitur.

¶Ad tertiū mã eſt īmediata non enti:ꝛ ſic negatur añs.ad ꝓbationē nō pōt illud qȯ nihil actualitatis includit eē pfectius eo qȯ ē actus.qꝛ actus ꝛ pfectio idē ſunt:mã aūt pꝛīa nō ē actus neqʒ actū includens:ſed ē pur̄ potētia. non igit̄ oīs ſubſtantia ē nobilioꝛ accidēte. Cōtra mã ꝯtinet̄ ſub ente:ergo aliquaʒ drīam ſupaddit ēti qua dr̄t ab alijs:ergo aliquaʒ actualitatē eſſentialiter includit. Rñō ens ē analogū:ꝛ nō vniuocū.neqʒ hʒ drīas:ꝛ ſic negat̄ prima ꝯña.diffinit ēt Auerrois in de ſba oꝛbiſ capitulo pꝛīo. māʒ p ſubſtantiaʒ ī potētia:eſt igit̄ potentia id quo mã dr̄t ab alijs.ꝛ ſic negatur vltima ꝯña.

¶Ad quartū ſenſus eſt mã ſpūalis ſenſibiliū: ꝛ intellectus ē mã ſpūalis intelligibiliū ꝛ iſta ſunt ſbaliter actus:iō māʒ in coꝝ ēē reali etiā pñt actuare.hñt.n.potētiale aliquod infra ſe.ſʒ mã prima ē potētialiſſimū.ꝛ ſic nullū potētiale hʒ infra ſe.ꝛ ſic mã nulli cōparat̄ vt actus.

Sextū dubiū. ¶Utrū mã pꝛīa hēat aliq̄ʒ formā ſubſtātialē ſibi ꝓpꝛiā. ¶Rñō phyloſophy primo phyſ.textu.ꝯmēti.69.q̄ ñ.qꝛ ſi ſic:nullā aliaʒ ſubſtantialē formam reciperet mã pꝛioꝛi ꝑmanente:ſed alia generata.ſtatim corrūperet̄ ꝑ ꝯña:ꝛ ſic mã corrumpet̄ ad corruptionē forme:q̄ eſſet de eſſentia māe.pʒ ꝯña.qꝛ nō habet mã ſimul duas formas ipam actuantes:qꝛ inuus exñs ꝓhibet exñeū.ratio ē Auerrois ſup textu allegato:ꝛ ī de ſubſtantia oꝛbis capitulo pꝛīo.dixit ꝑmanēte.qꝛ forme vniuerſales: non tñ in ꝑdicando:ſʒ via indeterminationis vt in generatione equi forma qua hoc ē aīal anteq̄ʒ forma equi ſit genita.ō quibus Auerrois pꝛīo methaph.ꝯmēto.17.nō ꝑmanent cueniētibus ꝑticularibꝫ formis.forme ēt elemētoꝝ admixtioē ꝯ venientiū nō ꝑmanēt:ſʒ corrumpūt̄. lʒ ñ totalr̄. vt tertio caeli ꝯmēto 67 colligr̄. ¶Secūdo oē recipiēs recipit ſm q̄ in potentia:ergo radix receptionis ē potētia.ergo radix receptionis ñ ſibi formā determinat. ¶Tertio ſi ſic:generatio eēt alteratio.pʒ ꝯña qꝛ ſubiectū gñois nō ꝑdit nomē neqʒ diffinitionē ſumptaʒ ab illa forma:q̄ eſt ꝓpꝛia māe. ¶Quarto ſi ſic:forme eſſent accidētia. pʒ ꝯña qꝛ aduenirēt enti ī actu qȯ nō itrinſece mutaret̄ p aduētū illaꝝ. ¶Quito Auerrois pꝛimo phyſicoꝛum ꝯmento.79.ſi mã eſſet in ſua nā formata:nō reciperet formaſ niſi ens gñaret̄ ex ente.pʒ ꝯña qꝛ ſbm̄ mutationis eſſet ens ī actu. ¶Sexto ſi ſic:mã eſſet genus pꝛīo methaphyſice ꝯmēto.17.pʒ ꝯña qꝛ ipa diceret formaʒ cōēʒ multis ꝛc. ¶Duplr̄ autē ymaginat̄ māʒ hr̄e formā ſibi ꝓpꝛiaʒ vno mō ponendo māʒ eſſe ꝯſtitutā ex duobus quoꝝ vnū ē forma.quēadmodū ymagināt̄ ponētes apud auicenā māʒ ſo pꝛimaʒ ꝛ hoc reprobat̄.qꝛ ſi ſic mã eſſet principiatū intrinſece ꝛ nō pꝛimū pꝛīcipiū. ¶Scdo qꝛ ipa haberet māʒ pꝛioꝛem ꝛ ſic ipa nō eſſet mã pꝛima:neqʒ eēt pꝛimū ſubiectū. ¶Tertio qꝛ ipa eſſet gñabilis ꝛ corruptibilis.qꝛ ipa eſſet ꝯpoſitū ſbāle hñs māʒ pꝛimam ꝑtē ſui:q̄ ſi nō:daret̄ aliquid diuiſibile ꝛ incorruptibile qȯ repugnat. Alias duas rationes format Auerrois pꝛīo phyſicoꝛum commēto.63.ſ.gñō eſſet ꝯgregatio pʒ ꝯña qꝛ ipa eſſet additio actus ad actum.ſo ſequit̄ q̄ generō eſſet ex aliquo qȯ eſt ꝯ phyloſophū .5.phyſ. volētē q̄ ſit ex nō aliquo textu ꝯmēti.7.pʒ ꝯña qꝛ forma ī mã ꝑmanēs in generatione facit ſubiectum eſſe aliquid. ¶Cōtra aūt illos quibꝫ apparet q̄ elemēta ſint mã pꝛima.arguit Auerrois pꝛimo methaphyſice ꝯmēto pꝛīo.elemēta ſunt in actu:ꝛ mã pꝛima eſt in potētia. ¶Secundo mã pꝛima eſt ingenerabilis ꝛ icorrupti

bil is:elemẽta autez ſunt generabilia ⁊ corru/
ptibilia ⁊ ſm ptes eorũ continue gñantur aut
corrumpunť. ℭ Tertio elemẽta hñt ꝯriuz: ra/
tione ſuoꝝ accidẽtiuz q̃ ſibi determinãt: ⁊ mã
nõ. ℭ Quarto qꝛ trãſmutabile ẽ vnũ elemẽtũ
in aliud: aut igiť ꝑ̃ꝑ̃ris corrũpitur: ⁊ ſic elemẽ
tuz ꝑ̃ꝑ̃ria nõ ẽ mã ꝓprie. aut nõ corrũpiť pre/
ꝑ̃ñs: ⁊ ſic ꝯ̃ria cõgregant. ⁊ ẽt gñõ ẽ alteratio.
rõ eſt Ariſtotelis 2° de gñone textu ꝯmenti.
3i. confirmať vnũ elemẽtuz hꝫ formã alteri cõ
trariã: ⁊ ꝯ̃ria apta ſunt fieri circa idem ſbm̃ g°
elementa in ſubiecto cõueniunt: ⁊ drñt forma
⁊ ſpẽ: g° ipa non ſunt mã p̃ia. ſi. n. negať in eis
ſubiectuz vnũ: opꝫ negare alteratione inter ea
qđ eſt ꝯ̃ ſenſum. ℭ Alius modus ymaginãdi
mã̃z haberẽ formã propriã ẽ ymaginãdo aliquã
formã inſepabilẽ a mã: eť tamen eſſentiaz ma
terie. ſicut propria paſſio ſbm̃ inſepabilr̃ cõmi
tať. ⁊ eẽ eſſentiã illius ẽ. queadmodũ in mate
rijs celoꝝ repiť. ℭ Sꝫ hoc reprobať. qꝛ ge/
neratio vnius ẽ corruptio alterius. vt p̃ia ra/
tio tãgit. ⁊ qꝛ iſte modus ymaginari põt formã
corpeitatis ſbalez inſepabilez a mã cũ gñone
⁊ corruptione poſterioꝝ formaꝝ: iõ vſqꝫ ad ſpe
cialẽ locuz vbi corpitas reprobať reſeruamus
in 6o. n. huius prolixe nimiũ ⁊ diligẽter de h°
inquireť. ℭ Contra vnicuiqꝫ potẽtie proprius
actus correñdet: ſed mã ẽ potẽtia ſbalis: g° ma
terie ꝓprius actus corrñdet. ꝙ ſi actus ille ſe
pabilis ſit: iam ñ ẽ adequatus: neqꝫ proprius.
ℭ Secũdo in gñe cãe mãlis ẽ reſoluiť ad vnã
mãz eiuſdẽ rõnis in oĩbus principiatis p illaz
g° in gñe cãe formalis ẽ reſoluẽť ad vnam for
mã eiuſdẽ rõnis in oĩbus p̃cipiatis p illaz. ⁊
tũc illa forma erit propria mãe. ℭ Tertio dať
vna mã aeterna. g° dať vna forma mãlis aeter
na: ⁊ ſic inſepabilis a mã. pꝫ ꝯña qꝛ minus con
ue3it aeternitas miũs nobili q̃ꝫ magis nobili.
ℭ Quarto gñs gñaliſſimũ p̃ñti ſubſtãtie ſiue
ſbã ſit ſiue corpus ẽ vnius rõnis in oĩbus ſuis
inferioribus: g° ipm̃ ſumptũ ẽ ab vna forma: q̃
ẽ eiuſdẽ rõnis in ſuppoſitis eius. g° illa erit in
ſepabilis a mã. pꝫ ꝯña qꝛ forme in q̃bus cõicãt
genituz ⁊ corruptũ nõ corrũpunť in trãſmuta
tione ſimbolum hñtiuz. ℭ Ad primũ propriuſ
actus intelligiť. qꝛ proprij gñis. ⁊ ſic mã prima
habꝫ propriũ actum. ſed ipa nõ hꝫ propriũ ac/
tum ſibi q̃rto mõ ꝯueniẽtem: ſed vno actu de
poſito alteꝝ actum aſſumit. ℭ Ad ſecũduz ne/
gať ꝯña quia mã nihil ẽ origĩe prius vnde ipa
fieri poſſit: ſed bene q̃cũqꝫ mãli forma dať mã
q̃ ẽ prior in ſuo gñe cãe. Tũ qꝛ forme ẽ ſpecifi/
caẽ ⁊ determinaẽ ⁊ appropriaẽ ad determina/
tam opationem: ⁊ motum ⁊ ad determinatuz
eſſe ſpecificũ: iõ forma cõis nõ dať. mã aũt non
ẽ de ſe determinata ſed eſt diuiſibilis in ptes
quãtitatiuas. ℭ Ad tertium negať ꝯña vilior
ẽt ẽ mã q̃ꝫ compoſitũ corruptibile. ⁊ tamẽ aeter
na ẽ mã ⁊ nõ compoſitum. ℭ Ad quartum for
me p̃dicamẽtales ſunt eiuſdem rõnis gñice: ſi
autẽ eiuſdẽ rõnis numeralis: aut ſpecifice. vo/
luit aũt Auerrois in li° de ſbã orbis capite. 5.
genus ſumi a mã: nõ autez a forma. ⁊ ſic illa q̃
hñt mãz eiuſdẽ rõnis. ſub eodẽ gñe vniuocaẽ.

Sextumum

Dubium cir
ca exiſtentiã
mãe. ℭ Utrum mã poſſit exiſterẽ ſiñ
forma. Reſtringi ſolet titulus q̃ſtionis ad ma
teriam primam: qꝛ ſa eſſentialiter actum idu/
dit. vt implicite tãgit Auerrois 2° phy. ꝯmen
to. 30. dũ diẽ mãm non poſſe eſſe in actu niſi p
formã ⁊ preſertim p̃ia mã. ſed nõ opꝫ reſtrin/
geẽ. qꝛ mã ſa actuz ita ruptum includit ꝙ ipa
ſine actu exiſterẽ nõ põt diſtincto ab eo quẽ iclu
dit. niſi forte actus inexñs integrareẽ. ℭ Du/
plices aũt intelligunť forme. ſ. reſpectiue. ⁊ ab
hijs quibuſdã mã ſepari nõ põt puta a depen/
dentia: a diſtinctione a deo: ⁊ forma: ſiue pro/
pter identitatez ſit relationis ad mãm: ſiue ñ:
ſed de abſolutis formis intelligi principalr̃ in
p̃ñti ⁊ preſertim de ſubſtantialibus. ℭ Dico
tunc ad q̃õem ꝙ nõ. quia tunc: mã eſſet priuãta
ſimplr̃. pꝫ ꝯña quia mãe priuatio nullã formaz
cõmitaretur. rõ ẽ Auerrois p° phy. ꝯmẽto. 76
ℭ Secũdo qꝛ tunc: ex mã ⁊ forma non poſſet
fieri p ſe vnum. pꝫ ꝯña qꝛ actu eſſet mã q° per
ſe exiſtere poſſet. ſunt. n. mã ⁊ forma ptes eius
qđ ẽ aliquid hoc: quaꝝ nulla põt eſſe hoc al'qđ
rõ ẽ Auerrois. 7. metha. cõmento. 3i. vbi ſub/
dit ꝙ ſbm̃ forme non habꝫ eſſe niſi p formam.
ℭ Tertio qꝛ tunc: aliquid exiſteret qđ nõ eſſꝫ
actus: neqꝫ actũ eſſentialr̃ includẽs: neqꝫ ſbm̃
actui. ℭ Quarto mã in gñe cãe formalis depẽ
det a forma: ergo deus eã ſepare non põt. patꝫ
ꝯña qꝛ cãs intrinſecas iſtoꝝ mãliũ deus ſuplẽť
non põt. ℭ Quinto ſi ſic: qđ nõ ẽ in actu eſſet in

actu.qđ ꝯdictionem implicat. pꝫ ꝯña q: pura potentia exiſteret.⁊ ſic ipſa eſſet pura potētia ⁊ nō eſſet pura potētia.rō ē Auerrois.2° phy. cōmento.12.deductionē rōis ponit Auerrois. 3° celi cōmēto.29.q: eſſe materie ĩ actu nō ē niſi q: ipa ē ps eius qđ exiſtit.⸿ Sexto relatiua poſita ſe ponūt ĩ pũtis Ariſtoteles.ſūt aūt materia ⁊ forma relatia.2° phy.textu cōmēti 26.⁊ cōmento.30.ſꝫ ponit formā non eſſe.ergo ſequitur materiā non eſſe.⸿ Septimo materia ſine forma non ē itelligibilis.g° materia:ſi forma non ſit:nō ē.pꝫ ꝯña q: vigoroſior ē itellectus ĩ ſepando per operationē ſuā q̃ʒ natura extra.⸿ Nō ſi dixeris eaʒ eſſe in potentia remota ad intelligi:dicam ēt ꝙ ita debet eſſe in potentia remota ad eſſe.⸿ Octauo forme eſt finire ⁊ determinare materiaʒ:g° abſente forma materia ē īfinita ⁊ īdeterminata.Tū quia parti qualitatiue cōueniret p ſe exiſtere.intelligo pſeitate tertij modi.nō aūt ſecundi modi dicendi per ſe.Iteʒ tūc:materia ⁊ forma eēnt duo in actu.⁊ ſic agens generans daret multitudinē ⁊ pfectionē.qđ eſt ꝯ phyloſophū.8.metha.cōmento.15:factuʒ.n.eſt vnuʒ in actu:⁊ nō multa.⁊ ſic dat agens perfectionē:ſed nō multitudinem.q: factū nō ponit ĩ numerum cū preexñtibus.quia eius materia pfuit.⁊ corruptū ē illud cuius materia erat ps.Ad h° ē textus 4°.phyſ.textu ⁊ cōmento.17.⁊ infra textu cōmenti.59.materia ē inſepabilis a reb9.⸿ Iſtarū rōnuʒ ꝯ°nem ponit Auerrois.7°.meth.commento.39.ꝯ ideas platonis.impoſſibile ē formā eſſe ſine materia.q̄ʒ impoſſibile eſt materiā eſſe ſine forma. ⁊ p° phyſ.ꝯmento.70.forma ſubſtentat ſbm̄ ſm ꝙ ſbm̄ nō pōt denudari a forma.⁊ 3° phyſ.cōmento.65.materia non īuenit p ſe ſꝫ in aliquo.ſ.cōpoſito:⁊ cuʒ aliquo ſcilꝫ cū forma.ſꝫ materia īuenit p formā ſm ꝙ forma eſt pfectio eius:forma aūt īuenit p materiā ſm hoc ꝙ materia eſt ſbm̄ eius.⁊ ſimilr̄ accidētia.De formis aūt accidentalibus ē textus Ariſtotelis.2° de gñone textu cōmenti.6. Nō ſepabileʒ ſꝫ ſemp cū ꝯrietate.Ideʒ Auerrois.2° phyſ.cōmento.15.prima materia nō ꝺ nudatꝛ a primis ꝯrijs q̄ ſūt q̄tuor prie q̄litates. loqꝛ tñ ꝺ facto nō de poſſibili quāuis itelligat Auerrois vtroqꝫ mō.dixit.n.phyloſophus p° ꝺ gñone textu cōmenti.29.neqꝫ vnq̄ʒ materiā ſine paſſione poſſibile eſt eſſe:neqꝫ ſine forma. Item ſi ſic:materia eſſꝫ in potentia ad ꝯria immediata.⁊ ſic ꝯria eſſent ſimul.q: potentie ꝯriorꝫ ſunt ꝯrie.3° phyſ.cōmēto.x. Intellige ꝙ reſpiciunt ꝯria lꝫ ſbo ideʒ ſunt.⸿ Iteʒ aut digito materia mōſtrari poſſꝫ:aut ñ.ſi ſic:ipa eēt alicubi ⁊ in loco ⁊ formata.Si non:aut vbiqꝫ eſſet.⁊ ſic eſſꝫ imenſa:aut nullibi.⁊ ſic non eſſꝫ nō.n.ipa de ſpūalium gñe eſt.⸿ Itē aut poſſet diuidi:⁊ ſic materia eſſꝫ quāta:aut non.⁊ tunc aut eſſentialr̄.⁊ ſic quātitateʒ recipe nō poſſꝫ: neqꝫ trāſmutationē.aut accidentalr̄.g° accidēte diſponiꝛ.hec rō tamen nō diſtinguit iter accidentalr̄ formatiuū.⁊ accidentalr̄ pdicatiuuʒ q̄ dr̄nt q: ſtante accidētali pdicatiōe:nō eſt neceſſe recipi accidentalr̄ pdicabile in eo de quo pdicatꝛ:ſꝫ ĩ accidentalr̄ formatiuo ē neceuʒ accidentalr̄ formatiuū alicuius recipi ĩ illo cuius ē formatiuū:cū hec pri hēat affirmatiē ꝺ eo.Itē tunc:materia non geleeꝛt:neqꝫ moueret:neqꝫ eſſet vna:neqꝫ multa.ſuppōit rō hic eē ſmoneʒ de accidente ſiue poſitiuo ſiue priuatiuo ⁊ ꝙ vnū ⁊ multa ſint poſteriora ente queadmodū tenuit Auicēna quorꝫ neutrū hic aſſeriꝛ.⸿ Itē quātitas īterminata ē inſepabilis a materia. p° phyſ.cōm°.63.⁊ in de ſbā orbis capite primo ⁊ p° ꝺ gñoe textu cōmēti.32.quāuis arguēdo ⸿ Cōtra materia ē ens diſtictum a forma. g° exñtia materie dr̄t ab exñtia forme.pꝫ ꝯña q: eſſe ē eſſentia.q: vtrūqꝫ coruʒ ē quo aliqd eſt. ⸿ Scđo materia ⁊ forma ſūt duo abſoluta:g° ſepabilia.⸿ Ter° materia nō eſt aliqd dmonſtratū ĩ actu.g° materia nullā formā hꝫ.⁊ exiſtit.g° ipſa exiſtit ſine forma.⸿ Quarto deus pducta materia ñ necitaꝛ ad pducēdū formā ⁊ pſertiꝫ q: actiōe nature pducitur forma q̄ impediri pōt.⸿ Quinto diuidatur minimū:cum ſit quātū.tūc dabitur materia ſine forma.quia materia diuiſōe nō anihilatur:neqꝫ pōt dari forma mior minīa forma.⸿ Ad primū materia ⁊ forma diſtigūtur ſm rōeʒ:ñ hꝫ eſſe.4° phy.cōmēto.17.⁊ 7° meth.ꝯm°.27.neceē eſt vt oē generatū ſit diuiſibile ĩ duas ptes ĩ materiaʒ.ſ. ⁊ formā ⁊ textu cōmēti.49.ĩ duo poteſtate:ñ actu.⁊ ē textus 2° phyſ.cōmēti.12.ſo negatur ꝯña q: eſſe ē forma.⁊ p formā cōpoſitū exiſtit. ⁊ ēt materia pp formā ē.vt dixit Auerrois in expoſitiōe ſua.12.meth.cōmēto.14.Scias tñ

ꝙ ens abſolute eſt actu ſ꜡ ſ̃ario potētia ē ens. Jta exiſtentia abſolute ē actualitas ſ꜡ exiſtētia ſecūdario ē potentia. eſſe igr̃ actu mãe ē a forma ſed eē potētiale mãe eſt ſbã mãe ⁊ nō dependet a forma. ſ꜡ iſto eſſe potētiali ſolo mã ñ exiſteret in rerū nã. ¶ Ad ſecundū negat̃ ꝯña pp mutuā coꝝ adinuicē cãlitatē꜡. Tū ēt añs ñ ē ſimplr̃ veꝝ. q꜡ in coꝝ rōnibus cadūt relatiua. ¶ Ad tertiū exponit Auerrois 4° phyſ. commento. 59. i. in ſua eſſentia non eſt aliqd demoſtratū: ⁊ ſi ita eſſet: ipa nō reciperet res demoſtratas. Senſus igr̃ Auerrois ē. mã nō eſt forma; neq꜡ formã eſſentialr̃ icludēs. ¶ Ad q̃rtū phyloſophus negat ꝓductionē mãe: ⁊ dato ꝙ admitteret; diceret mã꜡ ⁊ formā eſſe ſimul nã ⁊ ꝙ nō ſūt ſimplr̃ duo. q꜡ ſunt ꝑtes eius qꝺ eſt aliqd hoc. 7° metb. cōmēto. 27. in fine. quēadmodū. n. ex duobus circulis nō fit circulus: n꜡ ex portionibus circuli maioribus neq꜡ ex minoribus: ſ꜡ ꝑciſe ex ſemicirculis duobus eq̃libus circulus integrat̃. l꜡ ēt eſſe poſſit ꝙ circulus ex certa portiōe maiori ⁊ certa minore integraret̃. ¶ Ad qntū admiſſo caſu negat̃ ꝯña. q꜡ pōt eſſe ꝙ ꝑtes minimi cōuertent̃ i continēſ quo abſente: cōuertant̃ poſſibile ē i inſtrm̄: aut in diuidens. q° nō dato: caſus ē ꝯ nãm puta ꝙ deus diuidat minimū ſine inſtrumēto i vacuo tūc nō in principale diuidēs ꝯuerti poſſent ille ꝑtes. puta in deū. ſ꜡ tūc creabit deus nouū genus formaꝝ potentiū ſubſtantaquãtitate ⁊ mã exiſter̃. quanta. ſ. eſt ps illius minimi. vel ꝑteſ ⁊c̃. aut deus mã꜡ ſic diuiſam anihilabit. hec. n. in ꝑtãte illius reſeruata ſunt.

Octauum

Dubium circa vnitate꜡ mãe.

¶ Utrū mã ſit vna numero oīu꜡ gñabiliū ⁊ corruptibiliū. ¶ Rño ꝑ ſex ꝓpōes. primū dictū mã pria ē multa i potētia ⁊ ſucceſſiue ⁊ ſimul. ꝓbat̃ ꝑ dría꜡ inter mã꜡ iſtoꝝ inferioꝝ ⁊ caeli in vnitate. q꜡ caeleſtis eſt vna numero ſimplr̃. Intellige nō ſic ꝙ nō ſint multe mãe q̃rū q̃libet ē caeli mã q꜡ multi ſunt caeli. ſ꜡ ſic ꝙ nō ē multa numero in potentia: neq꜡ ſimul: n꜡ ſucceſſiue. ſed mã iſtoꝝ inferioꝝ ē multa numero i potētia ſimul. q꜡ diuerſas ꝑtes quãtitatiuas h꜡ h꜡ q̃s actuari pōt ſimul diuerſis formiſ ſucceſſiue ēt ē hec mã multa i potentia q꜡ pōt vna ſbãlis forma alteri ſuccedere. qñ ſbãlis forma mãlis ſaltē extrinſece ꝯrium h꜡. ſñia eſt Auerrois in li° ꝺ ſbã orbis capite p°. ¶ Scd꜡ dictū mã pria ē plura ſm hitudinē ad diuerſas formas. q꜡ mã iſtoꝝ inferioꝝ duplr̃ conſiderari pōt. vno mō ſm ſbm̄. ⁊ ſic ipa ē vna. Alio mō ſm habilitates. ⁊ ſic ipa ē plura. vna. n. ē mã q̃ iuxta Auerroim 2° phyſ. cōmēto. 48. ēliter recipit ꝯria. ſententia ē Ariſtotelis ⁊ Auerrois. 12. metb. textu cōmenti. xi. ⁊ 4° caeli cōmento 35. ¶ Tertiū dictū oīa corpa ꝯcauo lune cōtenta hñt mã꜡ eiuſdē rōnis. ſ. primã: q꜡ oīa ꝯpoſita ſunt reſolubilia in elemēta. ⁊ vnū elemētu꜡ in alteꝝ ē trãſmutabile: g° mã꜡ eiuſde꜡ rōnis hñt: ⁊ ēt ꝓprietates eaſdē gñales vt gñabilitate꜡ ⁊ corruptibilitatē. rō ē Auerrois 4° caeli cōmēto. 37. ¶ Quartū dictū mã pria ē multiplicata ꝑ diuiſionē in ꝑtes quantitatiuas. q꜡ corpa iſta inferiora nō ſunt inuice꜡ cōtinua ſed diſcontinua: iō mã vnius nō ē mã alterius neq꜡ illi ꝯtinuata: aliq̃. n. iſtoꝝ corpoꝝ hñt accñā ꝯria etiam in ſūmo: q̃ in eodē ſbtō adeq̃te cadere nō pñt. ⁊ ēt loca hñt diuerſa: iō ipoſſibile ē eãdem mã꜡ i numero poſitiue eſſe i eiſdē oībus: ad qꝺ iuuat qꝺ ipoſſibile eſt dari vnã formā informãte꜡ mãm ſimul totã: ſic ꝙ ipam ⁊ quãlib꜡ ꝑtem eius ſimul iformet. qm̄ tunc non eſſ꜡ diuiſus iſte mūdus inferior i elementa ⁊ mixta ex elemētis. qꝺ ē ꝯ ſenſū cōiter cōcipiētiū. ¶ Quītū dcū꜡ mã pria nō eſt vna numero poſitiue. q꜡ vnitatē numeralē poſitiuã cãt vna forma numero. nulla aūt forma quãlib꜡ parte꜡ mãe iformat. mã igr̃ ſm diuerſas ſui ꝑtes integraleſ exiſtit ſub diuerſis formis. ¶ Sextū dcū꜡ mã pria ē vna numero priuatiue ſm ſuu꜡ eē itellectū. l꜡ nō ſm ſuū eſſe reale. ꝓbat̃ ꝑmitto p° ꝙ ſi i iſinitū durar꜡ mūduſ: certa mã pria ſub cuiuſcūq꜡ forme ſbãlis ſpē aliqñ exiſter꜡ ipa vel aliq̃ eiuſ ps vel totū ad cã pluſ. n. de mã ſibi ꝺterminat vna ſpēs q̃ alia. ꝑmitto vlterius ꝙ vnitaſ priuatiua nuãlis ipius mãe eſt illa q̃ ꝯuenit mãe ſecluſa oī forma ſbãli ab ea. hijs ſtãtibus p꜡ dcūm. q꜡ ſi ꝺmerent̃ oēſ forme a mã: ipa eſſ꜡ vna maſſa nō iformata: neq꜡ aliquã vnitatē poſitiuã hñs. p꜡ ex. 12. metha. cōmēto. 14. ¶ Ubi ſciendu꜡ ꝙ mã h꜡ duplex eſſe vnū ex aiam. ⁊ iſtud h꜡ a forma i ꝯpoſito: cuius eſt ps. ⁊ iſtud eſſe in vno ꝯpoſito eſt eſſe vnū poſitiuū: ꝑ aliud tñ. Aliud ē eſſe itellectū:

qd hȝ mã ſm q̄ ẽ apͥhenſa ab itellectu ⁊ q̄ in
ſua eſſentia nullã formã icludit. ⁊ nõ itelligĩ ni
ſi ſm priuatiõeȝ: iõ vnitas mãe priuatiua ẽ. q̄
diffinit mã p potentiã ad formã. ſȝ potẽtia ad
formã negat formã a ſbtõ. dicẽdũ igĩ q̄ mate
ria ſub q̄tuor elemẽtis ẽ vna ſm eſſentiã ſȝ nõ ẽ
vna ſm eſſe. ¶ Cõtra nã ſi remouerent oẽs for
me a mã: ipa eſſȝ vna. q̄ poſtq̄ diõ eſt materie
ĩ plures ptes nõ ſufficit p hñda vnitate remo
uerĩ formas ſepãtes. ſȝ opȝ daĩ vniẽs ⁊ ɔtinuãſ
ptes mãe prius ſepatas ad inuicẽ. ¶ Secũdo
Auerrois ĩ õ ſbã orbis cap. 2°. loq̄nſ õ materia
caeli diĩ ſi itellectus ponerȝ eã ſine itelligẽtia
queadmõũ ab ea aufferrerĩ moueri: q̄ motor
aufferrerĩ: ita illiuſ eẽ aufferrerĩ. q̄ forma auf
ferrerĩ. Tũc materia pͥa ẽ magiſ potẽtialiſ q̄
mã caeli: g° ſi remouerĩ forma a mã: ipa nõ re
maneret. q̄ ſi remanȝ: daĩ forma ſine materia.
¶ Ter° ſi materia eſſȝ plurificata ĩ idiuiduis
eiuſdẽ rõis: ipa hẽret rõeȝ ſpẽi. q̄ illud qd eſt
eiuſdẽ rõis ĩ indiuiduis ẽ hñs rõeȝ ſpẽi: ſȝ ma
teria nõ hȝ rõeȝ ſpẽi. q̄ ipa nõ põt eẽ vniuerſa
lis. q̄ oẽ vniuerſale aut ẽ abſtractũ õ ſe: aut ab
ſtrahibile eſt p itellectũ: ſȝ neutꝝ ẽ materia pp
ſuũ eſſe purĩ potẽtiale materialiũ. ¶ Quar° ſi
materia eſſȝ vna priuatiue ſm eẽ itellectũ: ipa
hẽrȝ eſſe cognitũ: ſȝ ɔñs ẽ falſũ q̄ illud qd non
põt formarĩ itellectũ nõ hȝ eẽ cognitũ. ſȝ mate
ria nõ põt formarĩ itellectũ. q̄ tũc ipa hẽrȝ rõȝ
actus formatiui ipius itellectus: ⁊ ſic ipa non
eſſȝ pura potẽtia. ¶ Ad priũȝ rmotio formaꝝ
a materia põt itelligi r̃alis. ⁊ hec reqͥrit vniẽs
ptes materie ſepatas ad hoc vt ex eis maſſa
vna itegreĩ. ⁊ põt itelligi p itellectũ abiectio ñ
q̄ itellectus nõ ɔſiderȝ formã. ſȝ q̄ itellectus
ɔſiderȝ formã nõ eẽ õ eſſentia materie: ſȝ poſſi
bilẽ recipi ĩ materia. ⁊ hec vnitaſ p forme abie
ctioneȝ nõ reqͥrit vniens ptes materie. ¶ Ad
ſm dria ẽ iter materiã caeli ⁊ iſerioꝝ. q̄ mate
ria caeli nullã prioritatem hȝ ad formã caeli. ⁊
ſic nullo mõ pͥſcindi põt a forma. q̄ h° eſſȝ ab
ſtraherĩ poſterius a priori. qd iplicat. Sȝ mate
ria iſtoꝝ iſerioꝝ lȝ abſolute ſit ſimul natura. q̄
correlatiua eſt forme: ⁊ ſit materia poſterius
natura ĩ gñe cãe formalis. q̄ ĩ eo gñe materia
eſt cãta ⁊ nõ cã. rõe quoꝝ ipa neqȝ eẽ põt. neqȝ
itelligi ſine forma. tñ prioritatẽ hȝ materia ad
formã ĩ gñe cãe materialis: ⁊ ſic minus r̃pugnat
materie iſeriori abſtrahi a forma q̄ ſupiori: q̄
uis ipa ſit magis potentialis q̄ materia caeli.
q̄ materiã iſerioꝝ pͥſcĩderĩ ẽ aliq° mõ pͥſcĩdere
prius a poſteriori. dico igĩ materiã iſeriorẽ in
telligi vnã numero priuatiue. q̄ nulla forma
cadit ĩ diffinitiõe illius. ⁊ ſi ibi iplicite forma
poniĩ: negata tñ ibi poniĩ. ¶ Cõtra ẽt in diffi
nitiõe materie caeleſtis nulla forma cadit: g°
nõ pp h° ẽ dria iter haſ materias. ¶ Rñõ dria
circũſcriptiua materie ĩ actu ẽ illius formæ ſub
ſtãtialis: q̄ eſt illi ppria ⁊ iſepabilis: qd nõ eſt
õ materia iſeriori. illa tñ circũſcriptio materie
caeleſtis p formã eſt a priori: ⁊ ptinet ad priũȝ
modũ dicẽdi p ſe. ¶ Ad tertiũ ſpẽs reſpicit in
diuidua tãq̄ ptes ſubiectiuas: q̄ ſpẽi recipiũt
ptioȝ. ſȝ materia reſpicit materias multas idi
uiduis cõicatas vt ptes quãtitatiuas ſui: q̄ nõ
recipiũt materie totius: cuius ſunt pe: ptiõem
ſcilȝ ꝺaȝ affirmatiuã eſſentialẽ. tñ mã hõgene
uȝ eſt hñs ptes eiuſdẽ rõis. ¶ Cõtra hec ẽ ꝺa
hec materia ẽ materia. ¶ Rñõ iſte terminus
materia: ẽ terminus ſpecificus ſub gñe tñ ana
logo ⁊ nõ vniuoco. ⁊ ſi ĩ itellectu ẽ: eſt ad placi
tũ materie ſignificatiuus: ⁊ nõ naturalĩ. ſȝ ma
teria q̄uis hẽat eſſe itellectũ: nõ tñ õpõit eſſe
ſigularĩ. q̄ ipa abſtrahi nõ põt. q̄ tũc ipa a ſemȝ
abſtraheretĩ. ¶ Ad q̄rtũ duplex ẽ eſſe cognitũ
p ſe: ⁊ p accñs: oẽ p ſe cognitũ eſt formatiuũ in
tellectus. Licet. n. deus nõ ſit ſuimet formati
uũ: eſt tñ alioꝝ a ſe formatiuũ itellectuũ. nõ oȝ
aũt q̄ p accñs cognitũ formet itellectũ. eſt aũt
materia p accñs cognita: ⁊ non p ſe. puta p for
mã q̄ oſtendit intellectui correlatiuũ ſuũ. ⁊ ſic
vnũ cõrelatiuoꝝ cognoſciĩ p alterꝝ. cũ q° ſtat q̄
q diffinite cognoſcit vnũ illoꝝ diffinite cogno
ſcit alterꝝ: vt ĩ pñtis dicit phyloſophus. ¶ Cõ
tra ad minus forma erit dria materie. ¶ Rñõ
negaĩ ɔña: ſȝ potẽtia reſpiciens formã eſt dria
forma ꝺo eſt ibi vt terminus quẽ reſpicit potẽ
tia: ⁊ ſic forma nõ eſt dria materie: ſȝ correlati
uũ: quãuis notior ſit forma q̄ materia. q̄ for
ma eſt p ſe itelligibile: ⁊ q° materia cognoſciĩ
nõ ſic eſt õ materia. ⁊ ſic aliq̄d eſt correlatiuũȝ
qd nedũ cognoſciĩ cũ altero ſed etiã p alterũ.

n Onum Dubium. Utꝝ poſſit
eſſe q̄ in codẽ ſuppo
ſito ſint multe materie. ¶ Rñõ q̄ ñ
q̄ tũc poſſet ex illo generari aliq̄d ſine corru

ptione illius ſuppoſiti i q° pſuerāt mãe:q: tūc
poſſibile eēt ꝙ exbereť vna mã ꝺ illo ſuppōito
ꝛ formareť vna alia forma:remanēte alia mã
ſub priore forma. ℂ Scðo ſeqť ꝙ p reſecatio/
nē finitā a finito:ip̄m non minorareť:pꝫ ꝯña q:
ex illo ſuppoſito exbereť vna mã ex q̄ fierꝫ ali
qd exēpli.g̃ pedalis quātitatis ꝛ tñ remanerꝫ
p̄pe‍x̄ñs ſuppōitū tm̄ ſicut prius erat.pꝫ ex Ari/
ſtotele.p° de gn̄one textu cōmēti.28. ℂ Ter°
ſeqť infinitā poſſe a finito fieri reſectionē:qm̄
q̄ rōe due mãe ſunt ꝯpoſſibileſ ſimul i vno ſup
poſito:eadē rōe infinite ſunt ꝯpoſſibiles. q: nō
plus repugnāt tres q̃ꝫ due ꝛc. ℂ Quarto ſeqť
dari dimēſionū penetrationē: qꝺ ē impoſſibile
ꝛ ꝯ nãm quātitatis cuius ꝓprietas ē faceŕ la/
tera ꝯtinentis diſtaŕ:cū ip̄a habuerit ꝯtinens
pꝫ ꝯña q: oēm mãꝫ inſepabilŕ comitať quāti/
tas:ꝛ ſic penetrātibꝫ ſe mãebus:ſe penetrarēt
ēt quātitates eaꝝ. ℂ Quīto ſequiť poſſe duo i
diuidua exiſtere in eodē loco adeq̄te:q: cū ma
terie pñt eſſe ſimul:ēt eaꝝ forme poſſunt eē ſi/
mul:ꝛ pñter ex illis ꝯpoſita. ꝛ ſic vt inferā ꝯñſ
Ariſtotelis poſſꝫ totus mūdus eē i quātitate
exēpli.g̃.grani milij. ℂ Contra q̄tuor elemen
toꝝ mãe i mixto pfecto ſunt coextēſe:q: alŕ ñ
q̄libꝫ ps mixti quātitatiua eſſet mixta:ſecūdo
ſeqť ꝙ forma mixti nō formarꝫ mãm primam
mediātibus inter eā ꝛ mãꝫ pluribꝫ elemētorū
formis. ℂ Scðo poſſibilis ē condenſatio. vt pꝫ
ad ſenſū:g° mã ꝯculcať. ꝛ ita vbi erat mã ali/
quāta:ibi ē i duplo plus ꝺ mã q̃ꝫ prius:qꝺ non
fit niſi illis mãebus ſe penetrātibꝫ. ℂ Ter° q̄
litates elemētoꝝ formis ꝓprie ſe ꝯpatiunť:g°
forme ſbãleſ q̄rū ꝓprie ſunt ſe ꝯpatiūť. ℂ Ꝺ
ſi dixeris eē dñam iter eas formas ꝛ q̄litates
q: remittūť aut itēdūtur q̄litates:ꝛ nō ſbãles
forme. ℂ Pꝫ ꝙ ꝯdicis Auerroi ꝺ formis ele
mētoꝝ ſbãlibꝫ ꝯ Auicēnā ꝺtermināti. ℂ Quar
to in mixto ē mã pria ꝛ mã ſa ſimul adequate
g° plures mãe i eodē ſuppoſito exñt.pꝫ añs q:
totū locū mixti occupat mã pria:ꝛ p̄ciſe totū lo
cū eundē mixti occupat mã ſa. ℂ Tum q: mã
pria eſt ps eſſentialis mãe ſecūde. ℂ Ad priūꝫ
rñō quattuor elemētoꝝ materie i mixto pfecto
nō ſunt coextenſe ſub minimo forme mixti:nꝫ
ſe penetrāt:ſed iuxť poſite ꝯtinuantur:ꝛ ſic non
eſt poſſibile duas elemētoꝝ formas eē in eadē
mã adeq̄te neqꝫ poſſibile ē vnā formaꝫ mixti

cū vna elemētari forma eē ſimul adeq̄te:neqꝫ
duas formas mixti mãles. ſꝫ bene vna forma
mixti quattuor formis elemētoꝝ pōt coexiſteŕ
dūmō nulli illaꝝ adeq̄te coexiſtat ſed oibus il
lis quattuor ſimul adeq̄ť forma mixti cū ip̄a p
fecta fuerit.pꝫ igŕ quō forme ſunt incōpoſſibi/
les. ℂ Ad ſm conceditur p° ꝯña q: conculcari
notat conſtringi;nō aūt ſe penetrare. ꝛ ſic negať
vl° aſſumptū i argumēto.dico igŕ ꝙ ptes mate
rie poterāt in re q̄ ꝯdenſatur minore locū occu
paŕ ꝛ aduenientibꝫ alijs materie ptibꝫ cedere
nō i viſceribus p̄ſeruatis ſuis capiēdo:ſed iuxť
ſe ꝯpatiēdo. ℂ Cōtra maior ē virtus ad agen
dū in condenſato q̃ꝫ in rarefacto ceteris pibuſ
g° virtus actiua creuit:ꝛ nō niſi q: forme pre
exñti noua forma accñtalis vel ſbãliſ:nō auro
aduenit. ℂ Rñō creuit virtus accidētali adiu
uamento:nō eſſentiali.q: nullū pūctū hꝫ pluſ ꝺ
forma q̃ꝫ prius ſꝫ qðlibꝫ pūctū hꝫ aliud pūctūꝫ
ſibi ꝓpinquius q̃ꝫ prius:ꝛ ſic virtul eſt magis
vnita:ꝛ ſic fortior ad in diſtās imprimendū .iu
uamentū eſſentiale ē ex q̄litate i mã exñte.ſꝫ
accidētale ē a forma ꝓpiq̄ illi q̄ iuuatur. ℂ Ad
tertiū ꝯceſſa ꝯña itelligēdo ꝺ ꝓprio q̄rto mō.
negatur añs:q̄a q̄litates prie nō ſūt ꝓprie for
mis elemētoꝝ.caliditas.n.i terra ꝛ aq̄ p̄ter nãlŕ
diſpoſitis repitur:q̄bus nō ē ꝓpria. ſūt tamē for
me ſbãles elemētoꝝ a ſuis naturalibꝫ q̄litatibꝫ
inſepabiles ad hūc ſenſuꝫ . donec.n.durat for/
ma ſbãlis i materia;ſemp ē ibi aliqd q̄litatuꝫ
ꝯuenientiū illi forme.dū.n.ē forma aq̄ i mate/
ria ſēp eſt ibi aliqd frigiditatis ꝛ hūiditatis. ꝛ
ſic ꝺ alijs formis elemētoꝝ dicēdū. Ubi ſciēn/
dū ꝙ elementū ab altero duoꝝ elemētoꝝ i q̄li
tate ſimbolū habētiū pati pōt.iō ignis ſm ſic/
cū patiēs ab aere ad naturā aeriſ cōuertitur g°
quāuis ſtaret ſūma ignis caliditas;adhuc for/
ma ignis remitteretur. Similŕ patiente igne
a terra ſm calidū .quāuis illius ſiccitas ſūma
eſſet.adhuc corrūpetur ignis in terrā. g° ſtāte
caliditate ſūma rūpitur forma ignis:ꝛ ſic cali/
ditatē deſerit forma ignis. ꝛ ſimilŕ ſiccitatem
forma igniſ deſerit.g° nō ſunt inſepabilia qua
litas ꝛ forma ſbãlis elemēti. hinc elice qŕ am/
be qualitates dicte ſunt eſſe elemētis ſbãles
qm̄ p quarūlibꝫ illaꝝ rupturam pditur forma
ſbãlis elemēti ꝛ altera p̄exiſtente in materia
p cuiuſlibꝫ alterius intenſionē forma elemēti

de mã educi põt. Similr̃ dato igne ſũme calido ꝛ ſũme ſicco debilis virtutis: igne ᵭo calido vt. 6. ꝛ ſicco vt. 6. fortis virtutis: qꝛ ignis remiſſus aſſimilat ſibi itẽſũ: ꝑꝫ ad remiſſionẽ qualitatũ ignis intenſi remitti formaꝫ eius ꝛ qꝛ nõ ex̄ cito remittit̃ vna illaꝝ q̃litatũ ſicut altera. iõ aliqñ fit q̃litatis rem° vbi nulla ſ bãliſ forma remittit̃. ꝛ ſic ſepat̃ q̃litas a forma ſubſtãtiali qualitatẽ illã ſibi ꝺterminãte. Ex hoc ſeq̄t̃ latitudĩeſ ĩ elemẽtis ꝯpleri p ꝯ̃ria: nõ. n. poſſet ignis remiſſus remitter̃ itẽſũ niſi ꝯ̃rio ageret ꝛc̃. ſi igr̃ caliditas ſũma eſſet ĩſepabilis ab igne ꝛ eꝯ̃. tunc aer calidus ĩ ſũmo ꝛ hũidus in ſũmo q̄uis valde fortis ꝛ magnus nõ poſſꝫ cõuerter̃ ĩ ſui n̄ꝫ minimũ ignẽ. qꝛ illius ſũmã caliditatẽ aer nõ vincerꝫ ſꝫ ꝯſeruarꝫ. Sciẽdũ tñ ꝙ lꝫ ſepe ita ſit ſic̃ aſſerit datũ correlariũ nõ tñ ſemp aut neĉio latitu ꝺo ẽ ꝯpleta patebit infra dũ ĩcipit caliditas ſũm ĩ r̃mitti qꝛ nõ ĩmediate poſt h° erit q̄iata frigiditaſ ſꝫ mediate. ¶ Ad quartũ ꝯcedo mãꝫ ꝑam ꝛ p̄iam ſe ꝯpati: vñ ſi ꝑꝫ radicẽ mã ꝑa eſſꝫ alia a p̄ia: tũc ĩcõueniẽtia p̃inducta ſeq̄rent̃: ſꝫ nõ ẽ ſic. qꝛ mãe p̄ie aduenĩẽs forma elemẽti ꝯponũt ambe mãꝫ ꝑam: qꝛ igr̃ forma mixti nedũ ꝯpatit̃ formã elẽnti ſed neĉio p̃reqrit eã: ita mã ꝑa neĉio p̃reqrit mãꝫ p̄iaꝫ ꝛ ꝯpatiũt̃ ſe ſ bẽa formabilia queadmõm ꝛ forme formãtes ſe compatiuntur.

Decimum

Dubiũ circa diuitatem materie.

¶ Utrum mã ſit p ſe intelligibilis.

¶ Reſpõdeo ꝙ nõ ex Auerroe p° phyſ. ꝯm°. 69. Iſta natura q̄ ẽ ſubiecta ſubſtãtie nõ põt intelligi p ſe: qñ nõ ſit aliqd ĩ actu habẽſ q̄ditatẽ. ¶ Ubi ſciẽdũ ꝙ p ſe ĩtelligibile ẽ id qđ p formã: q̄ ẽ ipꝫ: vel eſſentialr̃ ĩcluſa ĩ ip̄o: ĩtelligibile ẽ. Et h° ẽ duplex quoddã ẽ ꝺ ſe actu ĩtellectũ. vt ĩtelligẽtia ſimplr̃ abſtracta: aut corpus ſpirituale eiuſ. n. eſſentia ẽ intellectio eſſẽtialr̃. Aliud aũt ẽ potẽtia ĩtelligibile: ꝛ ẽ forma aut formã eſſentialr̃ includẽs q̄ abſtrahibilis ẽ p intellectũ. Alia oĩa p accidẽs ĩtelligibilia ſũt. qñ p naturã ſuã non ſunt ĩtellectus formatiua. vt ex li° ꝺ ĩtelligẽtijs a nobis ĩtelliger̃ poſſibile ẽ. Cũ aũt materia p̄ia nõ ſit ĩtelligentia: nꝫ ſit forma: nꝫ ſit formã ſiue abſtractã ſiue abſtrahibilẽ eſſẽtialr̃ ĩcludẽs. iõ ip̄a nõ ẽ p ſe ĩtelligibilis ĩcõpleta. n. q̄ p ſe ĩtelligibilia ſũt: ĩtellectuſ poſſibiliſ formatiua ſũt ꝛ reddũtur actualr̃ formãtia ipꝫ p ĩtellectũ agentẽ ea abſtrahentẽ de potentia ĩ actũ. ¶ Sciendũ ẽt ꝙ potentia eſt q̄dã latẽtia ꝛ occulta°: iõ q̄ potẽtialia ſũt: latentia ſunt aliq° mõ. ſic ꝙ nõ ſe oñdũt ĩtellectui: ſꝫ opꝫ ꝙ p aliud oñdat̃. iõ ĩtelligẽtia nobis oĩbẽ oñdit: ꝛ forma mãlis mãꝫ. ꝛ ĩ hoꝝ cognitõẽ mãuducimur: aliñ ſimilitudĩe: vt tãgit philoſ. p° phyſ. textu ꝯmẽti. 69. ꝺ mã artificialiũ: aut ꝺ ſbtõ mutatiõis accñtalis: qñ ab hijs ad ĩtelligẽdũ mãꝫ: q̄ pura potentia ẽ ꝛ ſ bm̃ ĩ trãſmutatiõe ſ bãli: deducimur vt. 12. meth. ꝯmẽto. 14. colligr̃. ¶ Cõtra mã neqꝫ p ſimilitudinẽ neqꝫ p formã cognoſci põt. qꝛ ſimilitudĩe nõ ẽ vtẽdũ ĩ ſcĩjs demoſtratiuis: neqꝫ aliquã formã ſibi ꝺterminat mã: rõe cuius cognoſci poſſit. ¶ Secũdo mã ẽ p ſe p̄ĩcipiũ cãns ꝛ diffiniẽs res naturales. g° p ſe cog°ſcibilis ẽ. ¶ Ter° p ſe ſignificat̃ mã. g° p ſe ĩtelligr̃. pꝫ ꝯña qꝛ ſign° p̃ſuppõit ĩtellectiõẽ. ¶ Quar° aut materiã ĩtelligis: aut nõ: ſi p̄iuꝫ ẽ ĩtẽtũ. ſi ꝯm: nõ ꝯcedaſ eã nõ eẽ ĩtelligibilẽ. qꝛ h° ſcir̃ nõ potes: ignorata illius natura. ¶ Ad p̄ium Auerrois p° phyſ. ꝯm°. 82. ꝛ 3° ꝺ aĩa ꝯm°. 14. ĩ rebuſ difficulter cognoſcibilibꝰ ſic̃ ẽ materia p̄ia ĩ gñe ſẽſibiliũ tactu ꝛ materia ĩ actu q̄ ẽ orbis ſubiectus ĩtelligẽtie: q̄ ẽ potẽtia ĩ gñe coꝝ q̄ ſolo viſu ſenſibilia ſũt. ꝛ ĩtellectus poſſibilis ĩ gñe ĩtelligibiliũ pp naturã coꝝ potẽtialẽ ĩ illiſ gñibꝰ: ſimilitudine vti opꝫ ꝯducẽte ad ymaginãdũ ymagiatiõe ĩtellectui ſufficiẽter ꝑuiẽte. vt ĩtellectus agẽs abſtraher̃ poſſit formã ĩ eo eẽ ĩ q° forma ẽ cog° materie. Actua°. n. ĩtellectus poſſibilis eſt duplex vna effectiua ꝛ ẽ ab ĩtellectu agẽte: ꝛ nõ ẽ ab alio agẽte: nꝫ totalr̃: nꝫ ptialr̃: nꝫ vniuerſalr̃ nꝫ pticulr̃. ſiue illud aliud cõcurrẽs eſſꝫ fantaſma ſiue nõ vt ĩ libello ꝺ vniuerſalibꝰ dixi. alia ẽ actua° formalis: ꝛ ẽ a forma. nihil. n. formalr̃ actuar̃ põt: niſi ipꝫ ſit forma: aut ad miñ formaꝫ eſſentialr̃ ĩcludẽſ. cuiuſmõi nõ ẽ materia. ſꝫ materiã ĩuenimus vt p̃dictũ ẽ ex ſ bali trãſmutatiõe. ꝛ ſ bãlẽ trãſmutationẽ ꝯ̄phẽdimus ex ꝓportiõe ꝛ analogia ad accñtalẽ mutationeꝫ vt p° phy. ꝺclarat Auerrois ꝯm°. 62. ¶ Ulteriuſ p̃mitto ꝙ forma ſui p̄ñtia habitus ẽ: ſui ᵭo abſentia priua°. p° phyſ. textu ꝯmẽti. 68. qꝛ nulla forma appropriat̃ materie: negatiõe forme remanet formaꝝ priua°: q̄ fac̃ ad ĩtellectuꝫ materie:

p:ima° aūt p hītū cognoſcit̄.iō a forma materie cognit° pēdet. ℭ Ad ſm negat̄ ꝯn̄a ſufficit.n. materiā cognoſci ſiue p ſe ipſaꝫ cognoſcat̄:ſiue p alterꝫ. ℭ Ad tertiū negat̄ ꝯn̄a:qa diſtinctius pōt aliqd ſignificari q̄ꝫ itelligi.lꝫ igr̄ ſignificat̄ p̄ſuppōat itelliger̄:nō tn̄ diſtīcte aut p ſe ſigni ficari p̄ſuppōit diſtīcte aut p ſe itelligi illud qd̄ p ſe ſignificat̄. ℭ Nom̄ igr̄ rerꝫ naturaliū p° ſignificat formā ħo ꝯpm̄ aut materiā vt 2° ð aīa ꝯm°.8.colligr̄.ita forma p° ē ſui cognit°:ħo cōpoſiti.3° materie.ſaltē via cōfuſe cognoſcendi via.n.diſtīcta ꝯpm̄ cognoſcit̄ poſt ptiū cognitionē.nō pōit tn̄ Auerrois ibi ſignificationē materie p formā.q: illa nō ē gn̄alis ſignificatio cuiuſcūꝫ formā ꝯphendēti:ſꝫ ſolū gn̄alis ē itellectui poſſibili. Si.n.forma oīs eſſꝫ materie cog° ⁊ cuicūqꝫ cognoſcēti:tūc p:ia itelligētia eſſꝫ in ħa cog° ħe:⁊ ſic ħa itelligētia duabꝫ cognitionibus realr̄ diſtinctis ſe cognoſceret .ſ.p:ia ⁊ ħa itelligētia.ymo pfectius p p:iaꝫ ħa ſe cognoſceret q̄ꝫ p ſe ipſaꝫ.qd̄ elegāter ē a nobiſ relictū p ſcōueniēti i p° lib° ð itelligētijs. Si aūt i itellectu poſſibili nō ꝯcedat̄ q̄ p itellectū agētem ipē ſeipm̄ intelligat tp̄e q° hō ē foelix:tūc negat̄ foelicitas hōis ⁊ intellectus poſſibilis.q: iſto mō ꝯtinuationeꝫ hꝫ intellectus poſſibilis cū illo a q° caelū ⁊ natura depēdet. dicēdū igr̄ q̄ huic cognitioni qua materia p formā cog°ſcit̄ reqritur p̄paratio p ſciās ſpeculatiuas ⁊ virtutes:q̄ p̄para° i hoīe ē ⁊ nō i alio itellectu q̄ꝫ hoīs:⁊ ſic eſt i itellectu poſſibili hoc genus cognitiōis ⁊ nō i alijs itellectibꝫ.fuit.n.h° itellectui poſſibili nec̄iuꝫ:q: ē pur̄ potētialis ⁊ ſic n̄ potēs ſe p eſſētiā ſuā ꝓp:iā cognoſcer̄ vt hēret vn̄ ſeipm̄ pfecte poſſꝫ cognoſcer̄. ⁊ hec nec̄itas in alijs itellectibꝫ nequaq̄ꝫ repit̄.ſunt.n.itellectus in actu ⁊ iō p ꝓp:iā eſſentiā ſe cognoſcentes:redeo igr̄. Similr̄ p° ſenſatū eſt forma.ħo ꝯpm̄.3° mā ſubiecta forme ſēſate. Iſte igr̄ terminus.mā.māꝫ diſtīcte ſignificat.quā tn̄ itellectus p multa itelligit. ℭ Ad q̄rtū ꝯceſſū ē eā eē itelligibilē.ſꝫ p alterꝫ. ℭ Cōtra philoſ.7.met. textu ꝯmēti.39.poſtq̄ꝫ dix̄ q̄ corpus erat mā dixit:q̄ aīa ⁊ corpus vt vniuerſale ⁊ vt ſingular̄ ſupple accipi pn̄t.g° mā hꝫ duplex eē.ſ.vniuerſale ⁊ ſingular̄.g° mā ē i itellectu i ſuo eſſe vniuerſali. ℭ Itē Ariſt.7° meth.textu ꝯmenti.35.hō ⁊ equus ex hac mā ⁊ hac forma vt vniuerſalr̄ ſūt.ſingular̄ ħo ex vltīa mā.vbi philo. vult vniuerſale ꝯſtar̄ ex mā ⁊ forma vniuerſali:ſingular̄ ħo ex mā ⁊ forma ſingulari. ℭ Ad p:iuꝫ vult ibi philoſophus q̄ ꝯpōita duas habeāt ſignificatiōes vniuerſalē vt hō:ſingularē vt ſortes.expō ē Auerrois ibi. Alias tn̄ ꝯceſſi māꝫ eē i itellectu p termios ad placitū ſignificatiuos:n̄ āt p termioſ naturalr̄ ſignificatiuos. ℭ Ad ſm ſn̄ia philoſ. ē q̄ hō ſingularis ⁊ oē aliud ſingular̄ n̄ p̄dicat̄ plus q̄ꝫ ð vno ſingulari ⁊ ipſꝫ ē ſub ſua ſpē ſpēaliſſima.expō ē Auer.ibi Similr̄ q̄ mā e diuerſorꝫ īdiuiduorꝫ ſunt eedē rōe.expōit Auer.12.met.ꝯm°.27.i ſmōe vniuerſali:p quē ðſcribit̄ mā. Alias tn̄ dixi.q̄ vtēdo terminis pſonalr̄ acceptis hō ꝯpōit̄ ex carnibꝫ ⁊ oſſibꝫ:⁊ iſte hō ex iſtis carnibꝫ ⁊ oſſibꝫ.

Vndecimū Dubiū. Utrū mā ſit genus.

ℭ Rn̄o q̄ n̄.q: gēus ē forā vniūſalis mā āt n̄ ē forā:nꝫ hn̄s formā vniuerſalē aut pticularē:niſi aduēticiā. ℭ Scd̄o gēus ē vnū in multis ſm formā mediā iter actū ⁊ potētiā.ſꝫ mā n̄ ē vnū i multis ſm formā : ſꝫ ē vnū ſm eē potētiale. ℭ Ter° gēus p̄dicat̄ ð ſpē ⁊ indiuiduis ear̄.mā aūt nō p̄dicat̄.niſi i obliq° ⁊ i concreto. Hec Auer.p° meth.ꝯm°.17. ℭ Quarto diō māe ē i ptes quātitatiuas.ſꝫ diō gn̄is ē i ptes ſbiectiās. ℭ Quin° gēus hꝫ eē i itellectu mā āt n̄.niſi p aliud.ſꝫ ipſa ē i re ex aīā. ℭ Sexto gēus ē vniūſale itelligibile:mā ħo ē ſingularis ⁊ ſēſibilis:p aliud tn̄. ℭ Sep° oē gēuſ i rēalica pn̄tali repōit̄.mā ħo n̄.ſꝫ r̄ducit̄ vt pn̄cipiuꝫ. ℭ Oc° diuidēs māꝫ i ptes ē agēs nāle:ſꝫ diuidēs gēus i ptes ſbiectiuas ē itellectus agēs. ℭ N° diō gn̄is ē p drias ēētiales ſꝫ diō māe n̄. ℭ Dc° gēuſ ē pn̄cipiū ſpēi:q̄ apd̄ itellectū ē:ſꝫ mā ē pn̄cipiū īdiuidui ſēſati ex aiaꝫ exn̄tis. ℭ Und° gēus ē totū vniūſale illis q°ꝝ ē gēus ſꝫ mā ē ps eius cuius ē mā ⁊ n̄ totū. ℭ Cōtra illd̄ qd̄ ē vnū cōe multis ſpē drn̄tibꝫ ē genus:ſꝫ mā ē vnū cōe multis ſpē diſtīctis:vt hōi leoni.g° ⁊c. ℭ Scd̄o p̄dicat̄ mā eſſētialr̄ ð hijſ q°ꝝ ē mā.q: hec ē p:imi mōi.hō ē ex mā.q: p̄dicatū ē ð diffinitiōe ſbiecti.⁊ illa quorꝫ ē mā ſūt diuerſarꝫ rōnuꝫ:g° mā p̄dicat̄ ð rebꝫ diuerſarꝫ rōnū : ⁊ ſic ipſa ē genus. ℭ Ter° oē illud cui dria adueniēſ ꝯſtituit ſpēꝫ ē genus.ſꝫ materie aduenieſ forma q̄ eſt dria ꝯſtituit ſpeciē g° ⁊c. ℭ Quar

to omne diuiſibile p drias eſſentiales ī diuerſas ſpecies eſt genus: ſed materia eſt huiuſmodi q: p diuerſas formas ptit̄ ī diuerſas ſpecieſ ℭ Ad primū materia eſt cōis multis ſpecie diuerſis: aut ſimul: ⁊ h° eſt ſm diuerſas partes quātitatiuaſ. vt ī virga ſemiuiridi. ſed eſt diſſimilitudo. q: virge ptes ſunt ꝯtinuate ſm materiā: licet nō ſm formam niſi p accn̄s: ſed ſtat materiā ſub vna forma eſſe diſcōtinuatā ab alia materia: q̄ eſt ſub alia forma. aut cōicatur multis materia ſucceſſiue. ⁊ tūc h° eſt p tranſmutationem vnius ī alteꝝ. quoꝝ modoꝝ neutrū generi ꝯpetit. ℭ Ad ſm materia p̄dicatur in obliquo: ſꝫ genus in rc̄o: ⁊ genus dic̄ qd: mā vo eſt deſſerrens ipm̄ qd. vn̄ ad interrogationē factā p qd de re rn̄deē p genus: ſed nō p mām niſi forte p diffinitionē rn̄dereē: cuius mā eſſet pars. ℭ Ad tertiū ꝯſtitutionē ex mā ⁊ forma facit agens nāle: ſed ꝯſtitutionē ex gn̄e ⁊ dria facit itellectus. cū hoc tn̄ aliqd corn̄det ex pte rei: ⁊ ſic non ē fictio. equocatio igr̄ ē de ꝯſtitutione. ℭ Ad q̄rtū diuiſio p intellectū fit ab intellectu: ⁊ nō ē ficta: pp indiuidua diuerſarum naturaꝝ habentia ſpē diuerſas opationes. licꝫ ſint ꝯuenientes in gn̄e. ſꝫ diuiſio māe ē ab agēte rēali. vt pꝫ in deciſione ſanguinis menſtrui ab dn̄te ipm̄ niſi eſſet diuiſio p deſignationeꝫ ℭ Et ſi dicas genus ē ſūptū a mā: vt ſumitur ab Auerroe in de ſbā orbiſ cap. 5. g° genus eſt mā. ℭ Rn̄o negādo ꝯn̄am: ꝟitas. n. an̄tis ē: q: ſbſtantie māles in nulla ſbāli forma ꝯueniebant: vn̄ gn̄is vniuocatio ſumi poſſꝫ. ſed bene mā erat eiuſdem rōnis in oībus. iō a principio māli eiuſdē rōnis oībus illis cōicato ſumpta ē gn̄is vniuocatio ad illas ſbās. nō aūt q: genuſ ſit mā. ipm̄. n. ē forma. ſpecificabilis tn̄ ⁊ determinabilis ⁊ ꝯbibilis ⁊ ſic potētialiſ ē ad ꝯbentia ⁊ diuidētia: q̄ drie ſunt. ꝯueniūt igr̄ q: vtrūqꝫ ad ſuū compar cui ꝯiungiē hꝫ rōneꝫ potentie q̄ ꝯpatur ad actū. ℭ Sed dubitaē q: generādn̄t quoꝝ nō ē cōis mā. x. metb. textu cōmēti 12. h° nō ē poſſibile niſi mā ſit genus. ℭ Rn̄o principiū gn̄iſ vniuoci ē mā: nō q: ipa compōat genus: ſꝫ q: ipa ē vnō ſumiē genus. q: q̄ ſūt eiuſdē gn̄is in aliq° principio eiuſdē rōnis ꝯuenire hn̄t: ſed nō formali pricipio: q: ſpēs ſub gn̄e ſūt alterius rōis formalis: g° ī mā opꝫ res ꝯuenir̄ ad h° vt gēuſ vniuocū eis rn̄deat: q̄cūqꝫ igr̄ ſūt inuicē trāſmutabilia hn̄t mām eis cōem: ⁊ ſic ſunt eiuſdē gn̄is. ⁊ ex oppoſito: ſi nō ſunt eiuſdē gn̄is: nō habent māꝫ eis cōem. Ex h° intellige ꝯn̄am Auerrois in li° de ſbā orbis cap. 5. ſunt in mā g° inuenit̄ in eis pluſq̄ꝫ vnū numero. ⁊ ſunt gn̄a ⁊ ſpēs. pricipiū. n. ad ꝓbandū formas elemētoꝝ eſſe eiuſdeꝫ rōis ē ipas habere materiam eiuſdem rōnis: qd̄ ex eorum mutua traſmutatione conuincitur.

Duodecimum Dubium

circa aeternitatē ipius māe. Utꝝ mā pria ſit gn̄abilis ⁊ corruptibilis. ℭ Rn̄o phylosophy. 8. phy. textu ꝯmēti. 82. p duas ꝯōnes pria. mā gn̄aē ⁊ corrūpiē vt ſic. ſ. p accn̄s iuꝫ expoſitionē Auerrois ibi. ſ. pa mā nō gn̄atur neqꝫ corrūpiē vt ſic. ſ. p ſe. ꝓbaē pria ꝯ° prima° q̄ ē in mā ſm ſe corrūpiē: ⁊ rōe corruptiōis illius dr̄ mā corrūpi. ℭ Scd̄a ꝯ° ꝓbaē q: mā ſm potentiā nō gn̄aē p ſe: nꝫ corrūpiē. ꝑmo nec̄e ē ipaꝫ eē īgn̄abilē ⁊ īcorruptibilem: q: ſi fiat mā: opꝫ aliqd̄ ſbm̄ ſubici illi factiōi ex q° ſbtō p° fiat mā ſꝫ mā pria ē ſbm̄ priū ex q° fit aliqd. g° mā prima ē an̄q̄ꝫ fiat. Qd̄ mā ſit īcorruptibilis ꝓbaē q: ſi corrūpiē illud qd̄ fiebat: ī māꝫ priā abibit vl°. q: corrn̄dēter formādo dn̄oꝫ d corruptiōe ſic̄ d gn̄oe: mā corrūpeē an̄q̄ꝫ corrūpaē. Iſtam rōꝫ ītelligit Auer. p° metb. ꝯm°. ij. dicēs elemētū n̄ dꝫ dici gn̄ari: nꝫ corrūpi. ꝯtigerꝫ. n. elemētū hr̄e elemētū. ⁊ ſic ī īfinitū. ℭ Scias q gn̄ari eſt ex mā ⁊ forma fieri. colligr̄ ab Auer. 7. metb. ꝯm°. 26. qū arguit ſi forma fieret: ipa ex mā ⁊ forma fierꝫ. ⁊ ſic ī īfinitū. ⁊ ſimilr̄ ē d mā. iō 8. metb. textu ꝯmēti. 3. dic̄ phylo. ſolius ꝯpoſiti ē gn̄o ⁊ cor°. ⁊ de nō poſita ē ab Ariſt. 12. met. textu ꝯmē. 12. q: oē trāſmutabile ab aliq° ⁊ ad aliqd ⁊ ex aliq° trāſmutaē ⁊c. iō limitauit Ariſtot. ꝯōes ſuas p vt ſic. data. n. trāſmutatiōe in formā: illa ē gn̄o ꝯpoſiti poſitiui: ⁊ cor° ꝯpōiti priuatiui. poſitiuū ꝯpn̄ ē terminus ad quē: priuatiuū vo ē terminuſ a q°. ⁊ quēadmōꝫ mā gn̄atur p gn̄oꝫ termini ad quē. ita cōrūpiē p cor° nē termini a q°. ℭ Sciaſ et q ſi ſit aliquod hōgeneū qd̄ nullā q̄titatē ſibi dtermiet ꝰ minimam n̄ dꝫ q ipꝫ diuiſiōe corrūpaē: aut vniōe īcipiat numerus. n. vnitate pricipiaē ⁊ vtrūqꝫ ad quātitatē ptinet. numerus vt ſpēs quātitatis: reliquū vo. ſ. vnitas vt principiū. iō vnione mā vni

tur:⁊ diuiſione mã diuidiť.formalr̃ ſemp itel
ligendo.ſbĩ aũt ꝓprias mutationes hꝫ puta
gn̄onem ⁊ corruptionẽ. Ariſtoteles.n.p° ꝺ ge
neratione textu cõmenti.x.voluit ſegregata
facilius eſſe tranſmutabilia:congregata ꝟo diſ
ficilius.⁊ ſic ꝑparant diuiſio aut ꝯgregatio ad
facilẽ aut difficilẽ rerũ corruptionẽ:non aũt ſũt
gn̄o aut corruptio. ¶ Sciendũ ẽt ꝙ gn̄abiliuꝫ
⁊ corruptibilium pꝛĩcipia opꝫ eſſe corruptibi-
lia ⁊ gn̄abilia:ſic ꝙ oẽ principiũ rei gn̄abilis ẽ
gn̄abile:⁊ corruptibilis corruptibile. iõ cũ mã
ſit ps rei gn̄abilis ⁊ corruptibilis:opꝫ mãm eẽ
gn̄abilem ⁊ corruptibilẽ.ſnĩa eſt Ariſtotelis ⁊
Auerrois.3° celi textu cõmenti.61. pmo vi-
gore ẽt iſtius rõnis ꝯcediť intellectũ poſſibilẽ
eſſe gn̄abilẽ aut corruptibilem.ſ.p accñs ſaltẽ
q2 nõ plus ſeqť ex rõne illa. Dicẽdũ eſt igr̃ iuxͣ
Auerroim.7°.meth.ꝯmento.23. ꝙ forma nõ
eſt gn̄abilis neqꝫ corruptibilis niſi p accñs:ſi-
milr̃ eſt ꝺ mã.⁊ ꝙ gn̄abile ⁊ corruptibile ĩ rei
ꝟitate eſt ꝯpoſitũ ex mã ⁊ forma vt p̄dixi.Cõ
poſitũ.n.ex mã ⁊ forma eſt terminus ad quẽ ge
nerationis:⁊ ꝯpoſitũ ex mã ⁊ priuatione ẽ ter
minus a quo ⁊ ſunt illa ꝺ quoꝝ vno dr̃ gn̄ari ⁊
altero corrũpi.Et hec ſũt ſbtã gn̄onis.ſ.logica
ꝺ qbꝫ p̄dicať gn̄ari aut corrũpi.ſbm̃ ãt phyſicũ
⁊ n.ile ẽ mã. Scias igr̃ ꝙ gn̄o ẽ corrup°.⁊ gn̄o
eſt itenta a nã.corruptio ꝟo nõ.q2 bonũ rõꝫ hꝫ
appetibiliſ.malũ aũt nõ.iõ mã gn̄ať ad gn̄onẽ
termini ad quem:⁊ corrũpiť ad corruptionem
termini a q°.ñ aũt gn̄ať ad gn̄onem priuatiõiſ
neqꝫ corrũpiť ad corruptionem forme.iõ Auer
rois ibi videns ꝯpoſitũ priuatiuũ corrũpi p de
ſitionẽ illius priuationis:dix̄ priuationeꝫ p ſe
corrũpi:ñ q2 priua° ſit ẽs:ñ q2 ĩpa ſit ꝯpoſitũ.ſꝫ
q2 ĩpa ẽ q° ꝺſinẽte ꝯpm̃ priuatiuũ ꝺſinit. Sciaſ
ẽt ꝙ diſcordare hñt theologi ⁊ Auicenna ꝯce
dẽteſ mãꝫ creatã(lꝫ diuerſimode iter ſe itelli
gãt)a phyloſopho tenẽte eã aeternã.pp diſcor
diã ĩ pꝛĩcipio poſito ab Ariſtotele ĩ lrã ĩ vnaq̃
qꝫ mutatiõe ſubici opꝫ aliqd primũ ex q° fiat
iõ dicãt Auicẽna.Albertus magnus:Sãctus
Thomas:⁊ Scotus.⁊ alij multi qcqd velint
vt ꝙ crea° ſit:⁊ ñ ſit muta°:coꝝ opinionẽ reli
qt Ariſtot.vt ĩpoſſibilẽ.12.meth.textu cõmẽ-
ti.34.dicẽs ⁊ ſi ñ:ex nocte erũt ſimul oĩa ex ñ
ente.ĩ añte negať modus ponẽdi pꝛĩcipia aeter
na ⁊c.⁊ textu vltĩo.oĩa ꝯria mãꝫ hñt ⁊ hec po

tẽtia ẽ.iõ apꝺ Ariſt.nõ ẽ mã pꝛĩa creabilis:ſꝫ ẽ
effectiue ꝟe icãta.q2 qꝺ nullũ eẽ ĩ actu hꝫ ꝺ ſe
nõ terminať põt cãlitatẽ effectiuã ꝓducentẽ.q2
cã efficiẽs ꝓductiua ꝺducit ꝺ nõ eẽ actu ad eẽ
actu. ¶ Rñõ ẽ aliquoꝝ vt ſcoti mã hꝫ actũ en
titatiuũ:lꝫ ñ hẽat actũ formalẽ. ¶ Cõtra didiť
ens p actũ ⁊ potẽtiã.⁊ põit rñõ actũ ꝯuertibilẽ
cũ ente.q̃uis.n.comẽtatoꝛ.7°.meth.ꝯm°.15.
dicat ꝙ ens ꝺriuať ab eẽ:ñ pp h° diť ꝙ oẽ ens
ſit actu ꝺ ſe ſꝫ oẽ exñs exiſtit aut p exñtiã q̃ ẽ
ĩpm:aut p exñtiã q̃ ẽ nõ ĩpm. Jtẽ lꝫ idiuiduuꝫ
gn̄abile añq̃ꝫ ſit ſit ĩ potẽtia. ⁊ cũ exiſtit ſit in
actu:nõ tñ dr̃ ĩ actu.q2 exiſtat abſolute.ſꝫ quia
eẽntialr̃ actũ icludit.ſi ẽt mã ẽ ĩ actu:cũ exiſtit
nõ ẽ:q2 ĩpa ſit actus entitatiuus.ſꝫ q2 ĩpa p ac-
tũ iformať.⁊ ab eo capit eẽ. ¶ Cõtra aliqñ ẽ ꝙ
a.forma ñ ẽ exñtia.puta cũ forma nõ exiſtit.g°.
forma non ẽ exñtia. ¶ Rñõ negať ꝯña.ſꝫ ſeqť
ꝙ.a.forma nõ ẽ aeterna.qñ.n.forma nõ ẽ exñs
ĩpa nõ ẽ forma. Jtẽ quãuis hec negatiua ſit ꝟa
mã nõ ẽ forma . ⁊ ſignificet ĩ entibus dioꝫ iuxͣ
Ariſt.6.meth.ꝯm°:8.nõ pp h° ĩpa ẽ actus:nꝫ
ꝺ ſe ẽ ĩ actu. ¶ Nõ ſi Auerrois.4.meth.ꝯm°.
15.qꝺ nõ ẽ ĩ actu nõ eſt ens:pꝫ ĩtelligerr̃ ſiue res
fuerit ĩ actu p ſe ĩpaꝫ ſiue p alteꝝ. ¶ Jteꝫ ſeqť
mãꝫ nõ eẽ purã potẽtiã.pꝫ ꝯña q2 ĩpa eẽt actuſ
eẽntialr̃:q2 q̃uis apꝺ põeꝫ tuã iſta ſit p accñs
mã ẽ:⁊ iſta ſit ꝑi mõi mã ẽ apta exiſterr̃:tñ apꝺ
te ⁊ me iſta ẽ primi mõi mã ẽ ens. ¶ Jtẽ ſeqť
ꝙ mã pꝛĩa ẽ aliqñ potẽtialius:⁊ aliqñ miuſ po
tẽtiale.q2 mã añq̃ꝫ exiſtat ẽ magis potẽtialis
q̃ꝫ poſt exiſtẽtiã.⁊ ſi illi eẽ potẽtiali mãe ẽ poꝛ
teat rñderr̃ ſbm̃:aliqd erit potẽtialius mã pꝛĩa
⁊ ſic aliqd erit prius ĩ gñe cãe mãlis q̃ꝫ mã pꝛi
ma.aut ſi illud ſbm̃ eẽt mã pꝛĩa :tũc aliqd ſibi
ſubiceret. Tũ ẽt ſeqť eẽ aliq̃ꝫ mutationeꝫ a po
tẽtia ad potẽtiã.pꝫ ꝯña q2 ĩ ꝓductiõe mãe va-
riať mã ꝺ eẽ ĩ potẽtia pura potẽtia ad eẽ ĩ actu
pura potẽtia.q̃ nõ bñ ꝯſonãt m̃ti phyloſophoꝝ
⁊ ꝑꝑtiꝫ q2 apꝺ ſcotũ ⁊ frãciſcũ mã añ ſui ꝓduc
tiõeꝫ habuit eſſe cognitũ vel qditatiuuꝫ. ⁊ ſic
eſſentia mẽ trãſit ꝺ vno eẽ ĩ aliud. q2 igr̃ vigo
re ſacramẽti eucbariſtie mã ꝺſinit eẽ: ⁊ ĩcipit ſe
pe:iõ illã dico ĩcipe eẽ cũ forma aut ꝺſinerr̃.ſed
h° theologo reliq°.⁊ accipio ꝯ°nem phyloſo-
phy 2° phy.textu ꝯm̃ti.x.ſbm̃ ẽ aeternũ.q2 ĩpꝫ
fieri non põt:neqꝫ ex ſe:neqꝫ ex alio vel alijs.
¶ Contra illud qꝺ quãtũ ẽ de ſe non ẽ.ad hoc

ſed compoſitū eſt ⁊ fit ex mā: ⁊ qꝛ mā nō conſtat neqȝ fit ex forma: ⁊ compoſitum conſtat ⁊ fit ex forma: ideo qͦ vere fit ⁊ proprie ē ipſuȝ compoſitum. ⁊ non aliud. ⁊ ſic ſequit̄ ꝙ ad proprie gn̄ari non ſufficit tranſmutari ad actū. qͦ eſt proprium māe.

T Ertium decimum dubium circa potentiaȝ materie. ¶ Utrum mā ſit ſua potentia. ¶ Rn̄o videt̄ Auerrois in hoc ſibi ꝯrius: dixit .n. p° phy. cōmēto. 70. potentia māe non eſt i ſbā māe: ſic ꝙ ſit ps diffinitiōis eius. quia ſi ſic: mā corrumpetur in aduētu forme. quia tūc potentia corrumpit̄. ¶ Secundo quia tūc mā eſſet in pt̄o ad aliquid. pȝ ꝯn̄a quia id cuius dr̄ia eſſentialis eſt in pt̄o ad aliquid ip̄m ē in pt̄o ad aliquid. Dixit etiam in libro de ſubſtantia orbis capite p°. Nām prime materie neceſſe ē eē naturā potētie. ſ. ꝙ potentia ē euſ dr̄ia ſubſtantialis: ſubſtantia igitur materie ē in poſſe: ⁊ materia ſ hātur p poſſe. ¶ Rn̄o igr̄ ꝙ ꝗ̄ſtio ē vera. quia diuidit ſubſtātia per actuȝ ⁊ potentiam. 2°. de anima textu cōmēti. 2. forma ē actus: mā vero potentia. Tum etiā illud qͦ eſt pn̄cipium trāſmutandi ab altero ē potentia paſſiua 5°. ⁊. 9°. metha. huiuſmodi autē ē materia. Hanc ſententiam habȝ Auerrois. 7°. phy. ꝯmēto. 20. vbi cum Alex.ͬ ꝯcedit formā agere per ſeip̄am: ⁊ materiam pati per ſeip̄am. ¶ Sciendū ex Auerroe. 2°. poſteriorꝝ. ꝯmēto 9. ꝙ rerū diffinitarum ꝗ̄dam ſunt ſimplices: ꝗ̄dam compoſite. Compoſite per intrinſeca eſſētialia pn̄cipia diffiniri hn̄t: ⁊ earꝝ diffin° ad primū modū dicēdi p ſe ptinet. Simplices autē pp̄ proprium eſſendi modū circūſcribunt̄. vt deus ē actus purus: mā ē ſubſtantia i potētia iuxta deſcriptionē Ariſtotelis de mā. 2° de aīa textu cōmēti. 2. ⁊ comētatoris in li° de ſbā orbis capite p°. potentia igr̄ cadēs i diffinitione materie: nō eſt principiū conſtitutiuum materie ſed eſt illius circūſcriptiua dr̄ia. mā enim ſimplex ē: ⁊ primū pn̄cipium i gn̄e eīe materialis. nō ē reſolubile i aliqd prius i illo gn̄e. ¶ Sciēdū ēt ꝙ duplr̄ mā ꝯpat ad formā vno mō abſolute. ſ. ſm ꝙ ip̄a ē potētia ad formā. ſo mō ꝯſideraē ſm ꝙ ip̄a ē priuata. a. vel. b. forma. prīo mō ip̄a ē res q̄ ē de gn̄e ſubſtātie ꝯpoſitiua cuȝ forma ip̄ius qͦ ē aliqd hoc. ſecundo aūt modo ꝯſiderādo eaȝ. tūc pōt eſſe. ꝙ. a. vel. b. trāſiuerint i pt̄eritū. ⁊ tūc materia nō ē potētia earū. ſi vero nō trāſiuerint: neqȝ exiſtāt. tūc mā ē potentia illaruȝ: alr̄ res cōponibilis ex illa forma eſſet ipoſſibilis. ⁊ cū exhibet̄ aliqua illarꝝ formaruȝ i actū: tūc mā d̄ſinet eſſe potentia eius trāſmutabilis ad illā: quāuis remaneat mā ſubicibilis illi forme. qꝛ illa forma ē ēt poſſibilis permanere. ⁊ ſic pȝ ꝙ cuȝ ſtatim icipit eſſe forma: ꝙ quāuis potētia ad illā corrūpat̄: nō tn̄ ē forma: neqȝ ꝯpoſituȝ ex illa: res ipoſſibilis: ymo ē exn̄s: qꝛ mā ē poſſibilis ſubici illi forme ꝗ̄ uȝ non ſit amplius illa forma exhibibilis d̄ illa mā. ⁊ cū ſtatiȝ corrūpit̄ illud compoſitū: tūc pdit̄ ēt potētia ſubicibilis. qꝛ nō remanet mā amplius potēs ſubici illi forme. i h° ſenſu potētia accidit materie: ⁊ potētia ē de pt̄o relationis: ꝗ̄uis ip̄a potētia ſit eadē res ꝙ mā. cū aūt iſta potētia ſit reſpectus ad formā non exn̄tem: ip̄a pōt cōpari ad materiā cuius ē: ⁊ ſic eſt res realis ⁊ relatio exn̄s. alio mō cōpari pōt ad formā non exn̄tem. ⁊ ſic ip̄a hȝ rōȝ nō exn̄tis. ⁊ ſi taleſ voluerīs relationes vocar̄ rōis: ad nomē nō ꝯtendo. de natura .n. appetitus ⁊ d̄ſiderij materie ē eē ad nō exn̄s p° phy. textu ꝯmēti. 81. materia igr̄ n̄ ē potētia eēntialr̄. ⁊ h° ꝯcludit rō Auerrois i li° d̄ ſbā orbis cap. p° ⁊ p° phy. ꝯmēto. 70 q̄ pcedit ex pt̄orꝝ diſtictiōe. q nō ē realis: ſed formalis. vt ex Ariſtotele colligr̄. 3°. phy. textu cōmēti. 21. Tum qꝛ ſ bālia pt̄a nō aliqn̄ ſic ⁊ aliqn̄ n̄ diſicat̄ d̄ illo cui ſbālia ſunt: ſȝ ad quācūqȝ formā potentia ſic diſicat̄ d̄ materia. iō ad quācūqȝ formā potētia nō ē ſ bālis ip̄i materie ſȝ accidētalis. corrūpit̄ .n. potētia i aduentu forme apō gn̄oeȝ: a'r̄ poſſibilis eſſȝ reſurrectio apud phyloſophū. qͦ ē ꝯ ip̄ȝ i ſuī hi de gn̄e e. colligr̄ ſn̄ia ex. 12. meth. ꝯm°. xi. Sȝ potētia ē materia idētice. qꝛ alr̄ potētia actuarȝ materiā. qꝛ i materia recipet̄ potētia i ſ btō: ⁊ ſic potētia n̄ eēt potētia: ſȝ actus. Tū qꝛ ſi ſic: materia eēt in potētia ad potētiā. qꝛ d̄ ſe eēt apta nata recipe potētiā. ⁊ ſic añ pōaȝ eſſet potētia ſufficiēs ad recipiēdū. ⁊ ſic fruſtra appōit̄ potētia ſa. ſi igit̄ corrūpit̄ potētia: n̄ ē qꝛ aliq̄ res d̄ſinat eē: ſȝ qa materia d̄ſinit poſſe trāſmutari ad illā formaȝ qꝛ ad illā iā trāſmutata ē. pportionabilr̄ de p° principio reſpectu potētie eius actiue: dicēduȝ eſt ſcilicet ꝙ ipſum eſt ſua potentia actiua.

¶ Contra mã ẽ vna: potentie ƀo multe: pmo infinite. gᵒ mã ⁊ potẽtia nõ ſunt idẽ ꝛc. qꝛ non ƀificant ꝯdictoria de eodẽ: puta vnum: nõ vnũ multa: nõ multa. ¶ Secũdo ſequit̃ ꝙ poſſe ſanari ⁊ poſſe infirmari erunt vnũ: ⁊ ſic ſanitas ⁊ egritudo erunt vnum. pꝫ ꝯña quia potẽtia eſt idem gñe cũ termino potentie. ꝯñs ẽ ꝯ phyloſophuꝫ. 3ᵒ. phyſ. textu ꝯmenti. x. ⁊ xi. metha. ¶ Tertio nullum ptũm accidẽtalr̃ ƀificabile de aliquo eſt ps deſcriptionis eiuſdeꝫ: ſed potentia ẽ huiuſmodi. quia p te aliqñ dr̃ de mã: ⁊ aliqñ nõ. ¶ Quarto ſi mã eſſet pura potẽtia ipa non differret ab intellectu poſſibili: q ẽ oĩa fieri. 3ᵒ. de aĩa. textu ⁊ cõmento. 18. ¶ Ad primũ potẽtie aut ex mã numerant̃: ⁊ ſic non ſunt multe: quãtum ẽ ex nã mãe: niſi propter mãe extẽſionem ſeu diuiſibilitatem ⁊ tranſmutabilitateꝫ. aut numerãt̃ ex formis ad quas mã compat̃. ⁊ ſic ſunt multe. ¶ Rño ẽ Auerrois 4ᵒ. celi ꝯmento. 35. ¶ Ulterius potẽtia mãe ẽ duplex: propinqua: ⁊ remota: mã ẽ potẽtia ꝓpiq̃ ad duas ꝯrietates. ⁊ ſic numerus potẽtiaꝝ propinquarũ ſecũdum ſpẽm ẽ q̃ternarius: licꝫ ĩfinite ſint potentie ſecũdum numeruꝫ: ſed mã mediate ẽ potẽtia remota formaꝝ mixtoꝝ ⁊ qꝛ hec nõ ẽ ꝓprie potẽtia: nõ opꝫ eaꝫ numerari ſm numerũ formaꝝ. ¶ Sciẽdũ tñ ſm Ariſtotelez ⁊ Auerroim. 9ᵒ. meth. ꝯmento. 12. qꝛ mã remota nõ ẽ in potẽtia illud cuius ẽ mã. qꝛ ipa indiget in hoc ꝙ exeat in actum alio motore ab eo qđ gñat illud qđ ẽ ĩ potẽtia. ¶ Hinc elice diuerſitatem ĩter potẽtiam ꝓpiquam ⁊ remotã. Mã q̃ ẽ ꝓpiqua potẽtia ẽ q̃ vno ſolo agẽte: ꝓſupponẽte tñ vniuerſalia agẽtia: ĩdiget vt exeat ĩ actum id qđ ipa ẽ ĩ potentia vt ſanguis meſtruus mulieris reſpectu hoĩs aut ſãguinis mẽſtrui mũdi mã propiqua. ⁊ hac potẽtia dicit̃ mã poſſe ſimplr̃. Mã q̃ ẽ potentia remota ẽ q̃ p plures vno motore exit ĩ actum id qđ ẽ ĩ potentia. vt elementa reſpectu hoĩs: qꝛ opꝫ ꝙ illa trãſmutẽt̃ prius ad hoc vt ſint pmixta ſecũdũ ꝓportionẽ illaꝫ ſm quã ſunt ſub forma ſanguinis mẽſtrui. ⁊ p iſtã potẽtiã mã nõ dr̃ poſſe ſimplr̃. ¶ Dr̃nt ẽt potẽtia ꝓpiqua ⁊ remota: qꝛ nulla potẽtia remota ſm ſpẽm corrũpit̃: ĩtellige de illa q̃ remotiſſima ẽ. ſ. de potentia mãe prime: ſed aliqua potẽtia ꝓpiqua ſm ſpẽm corrũpit̃. qꝛ aliqñ elemẽta corrumpunt̃: ĩtellige ſꝫ certam ptẽ. colligit̃ ſñia ex Auerroe. 12. metha. cõmento. xi. ¶ Cõſiderandum tamen ꝙ vltra potẽtiam mãe ad q̃tuor ꝯria ẽ mã potẽs recipere intellectum poſſibilẽ q ẽ forma abſtracta: ⁊ hec potẽtia nominari debet ſubiectiua: quia ipſam mãꝫ cõſequit̃ ꝙ ipa ẽ ſubiectum: nõ ſm ꝙ ipa ẽ mã: alr̃ intellectus eſſet eductus ƀ potentia mãe. Qđ autẽ voluit phyloſophus. 3ᵒ. phy. textu cõmenti. 17. ꝙ ĩ potẽtia nãli ſit hõ: hoc ẽ pp animaꝫ cogitatiuam eius: q̃ de potentia mãe exhibit̃. Cum aũt phyloſophus. 2ᵒ. ƀ generatione animaliũ dixit ĩtellectualem formã potẽtia prius haberi q̃ꝫ actu: ẽ ver de potentia de qua logt̃ phyloſophus ⁊ cõmẽtator. 8. metaphy. ꝯmento. 8. ſ. de poſſibili qđ opponit̃ ĩpoſſibili: ſed nõ ſic phyloſophus ĩtelligit: ſꝫ de potẽtia ſubiectiua: nõ aũt de potẽtia mãli: quẽadmodum. n. poſſibilis ĩtellectus cõuenit cum ĩtelligẽtijs ĩ eſſe abſtracto: ita cõuenit mã ĩtellectus poſſibilis cũ mã ĩtelligentiaꝝ ĩ eſſe ſubiectum. quẽadmoduꝫ igr̃ orbis ẽ ſubiectuꝫ intelligẽtie ⁊ nõ mã ꝓprie: ita mã humana ẽ ſubiectum ĩtellectus poſſibilis: ⁊ nõ mã ꝓprie. ſi tñ ita proprie ẽ mã ſubiectum intellectui poſſibili vt ẽ orbis ſubiectum ĩtelligẽtie quia ñ ſep formatur. a. mã ĩtellectu: ideo eã ñ eſſe ſubiectũ ſed quaſi ſubiectũ. dixit Auerrois. 3ᵒ. de aĩa ꝯmento. 5. vel quemadmodũ ĩtellectus poſſibilis dr̃t ab eis p abſtractum ſm quid ab aſtracto ſimplr̃: ita ſubiectum ĩtellectui poſſibili dr̃t a ſubiecto ĩtelligẽtiaꝝ p eſſe ſbãliter tranſmutabile qꝛ orbis ẽ ſbãliter intrãſmutabile: ⁊ qꝛ intellectus ẽ aliquo mõ mãlis: iõ ſbm hᵒ ẽ de nouo actuabile ab ĩtellectu ꝛc. ¶ Ex hijs concludit̃ dictũ phyloſophy. pᵒ. phy. textu cõmẽti 21. vnum ẽ multa: neqꝫ ẽ implicatio ꝯdictionis cum diuerſimode ſũmant̃. vna. n. mã eſt multe forme potẽtia. ¶ Ad ſecũdum dr̃nt ille potentie diffinitione: ⁊ ſi nõ: tũc actus illi eſſent idẽ. quia potẽtia p actum ẽ diffinibilis: ſed ſubiecto ſunt idem potentia autem actui ẽ ideꝫ gñe pñtali. ⁊ ſic mã vt potẽtia qualitas ẽ de genere qualitatis. ¶ Ad tertium potẽtia ad formam duplr̃ accipi põt: vel reſpectu determinati indiuidui. ⁊ ſic accidentaliter verificat̃ de mã. ⁊ ſic nõ ponit̃ potẽtia in diffinitione mãe. Alio modo capit̃ potentia abſolute. vel melius abſtracte. vel vniuerſaliter: vel ſimplr̃. ⁊ ſic neceſſario

potentia mãe ẽ et plures

potentia propinqua remota digreſſio

ꝛ ſemp verificatur de materia ꝛ ſic diffinitio-
nem materie intrat potentia. ¶ Cōtra ſeqtur
dari rem habentem finem q̄ nō h₃ principium:
qꝛ potentia reſpectu.a.forme ab aeterno fuit i
materia.ſed in exitu iſtius forme de potentia
in actum:ipſa potentia deſinit eſſe. ¶ Rñō quē
admoduꝫ nullius agentis actiuitate priuatio
eſt i materia:ſed defectu agentis:ita defectu
agentis potentia eſt in materia.dixit.n. Auer
rois.5°.metha.ꝯmento.19.potentie naturales
ſunt priuationes.itellige de potentia ſubiecti
ad recipiendum.ꝛ de priuatiōe pcedente for-
mā.ꝛ ē identitate ꝑm ſubiectum:ꝛ nō ꝑm for-
mā.forma vero reqrit agens p quod fit in ma-
teria:ꝛ ſic lꝫ vtrūqꝫ contrarioꝝ ſit accidentale
materie:tñ pñtia poſitiui reqrit agens ꝛ pre-
ſentia priuatiui reqrit abſentiaꝫ agentis:tale
igit̄ reſpectiuum habere finem ꝛ nō pricipium
nō icōuenit. Auerrois p° caeli commento.120.
¶ Ad quartū negat̄ ꝯña qꝛ duplex eſt purum
potentiale.ſ.in gñe ſenſibiliū:ꝛ in genere intel
ligibilium:materia prima eſt purum potentia
le ſenſibilium ꝛ in eſſe reali. ꝛ intellectus nr̄
eſt pura potentia in genere intelligibilium vt
pꝫ.3° de aīa ꝯmēto.5. ¶ Sed dubitatur quia
Auerrois.2° caeli ꝯmēto.15.ꝛ.16.aſſerit dex-
trum ꝛ ſiniſtrū in caelo differre realiter ꝓpter
diuerſitatem potentiaꝝ que ſunt in illis parti-
bus. ꝛ ſic potentia realiter dr̄t ab eo cuius eſt
potentia. ¶ Secūdo qꝛ Auerrois.5°.phyſ.cō
mento.18.in potentia naturali eſt motus:ſꝫ nō
in ſbā:g° ſbā ꝛ potentia realiter dr̄nt. ¶ Ter
tio oē poſterius cātum eſt realiter diſtinctum
a priori ꝛ cā. ſed potentia mãe ē poſterior mā
ꝛ caita ab ea ꝛc̄. ¶ Rñō ad primū dixit Auer-
rois.4° p°yſ.cōmēto.5.qꝫ diſtigunt̄ pōnes ꝑm
nām.qꝛ alias pñt principiare operationes.ꝛ h°
naſci pōt ex diuerſitate partis caeli a parte.qa
vna earū eſt ſtellata:alia non:vna eſt multarū
ſtellaꝝ:alia paucaꝝ:vna magnaꝝ:alia paruarū
eſt ſtellaꝝ ꝛ ex hoc ſeqtur partem caeli ab alia
parte differre:non aūt pōaꝫ ab illo cuius eſt po
tentia. ¶ Ad ꝑm remittit ſe Auerrois ad.7.
phyſ.ꝛ ipſe ibi ꝯmento.20.determinat qꝫ in po
tentia non eſt motus:qꝛ ipſa ē forma terminās
alteratione extrinſece ſiue potentia ſit forma
ſbālis vt vult Alexander:ſiue non. dico tñ qꝫ
ꝯña non valꝫ.caliditas.n.terminat motū ꝑꝫ qꝫ
eſt qualitas intenſibilis:ꝛ non terminat ipſuꝫ
ꝑm qꝫ ipſa eſt actio paſſio aut motus. ¶ Ad ter
tium potētia cōpari pōt ad mām ꝑm qꝫ prior:
ꝑm qꝫ poſterior:ꝑm qꝫ ſimul:put potentia eſt
eadem res qꝫ mā:ipſa eſt ſimul cū ea:ꝛ ſic non
dr̄ cātum a mā.ꝑm vo qꝫ potentia reſpicit for-
maꝫ tūc duplr̄ ē aut potentia reſpicit formam
ſub eſſe ſub quo forma cātur a mā in gñe cauſe
mālis:nō qꝛ forma intrīſece cōponat̄ ex mā. ſꝫ
qꝛ forma de potentia mãe educta ſubſtētatur
a mā:tunc potentia eſt reſpectus cāe ad cātum
ꝛ qꝛ terminus eſt poſterior mā:iō reſpectuſ ad
formam ē poſterior mā. Alio mō potentia reſ-
picit formā ſub eſſe ſub quo forma cāt mām in
genere cāe formalis:nō qꝛ mā intrīſece compo
nat̄ ex forma:ſed qꝛ format̄ determinat̄ ꝛ pfici
tur p illam:tūc potentia ē reſpectus ad cām.ꝛ
prius.ꝛ ſic potentia ē aliqūe prior mā. ꝛ ſic cir
cūſcriptio potentie circa mām aliquo modo ē
circūſcriptio a priori ꝛ aliquo mō a poſteriori.

Quartum decimū dubiū.

¶ Utruꝫ mā ſit magnitudo. ¶ Rñō dixit Ariſtote-
les.7° metha.textu cōmenti.8. Qꝫ quantitaſ
non eſt ſbā.ꝛ pñter quantitas non eſt mā. Sꝫ
Auerrois p° phy.cōm°.63.pbat qꝫ dimenſio
nes non ſunt ſbē. qꝛ tunc mā haberꝫ nomen ꝛ
diffinitionem.vult igr̄ qꝫ quantitas nō eſt mā
ſed forma:que ſi eſſꝫ ſbā:mā haberꝫ nomen ꝛ
diffinitionē ab ea. ꝛ ſic tota tranſmutatio eſſꝫ
in accidentibus. ¶ Secūdo actus non identifi
cat̄ cū potētia pura. Eſt aūt quātitas actus vt
dix̄ Auerrois in libro de ſbā orbis cap.p°.mā
vero eſt pura potentia ex dictis. ¶ Ter° quan
docūqꝫ in ordinandis entibus nāe ꝑm coꝝ na-
turalē entitatem:ꝛ inter aliqua duo ponit̄ me
dium.illa extrema nō ſunt eadem res. non.n.vna
res in latitudine pfectiōis entiū bis ꝑm idem
eſſe nāle locanda ē:quēadmodū ipſa neqꝫ duos
gradus entitatis habꝫ:quemadmodū ipſa nō ē
duo entia.ſed inter quantitatem quā appellat
actum purum ꝛ mām ponit Auerrois in li° ē
ſbā orbis cap.5.ens aliquod medium.ſ.mām
caeli.qꝛ mā caeli non eſt actus. ymo ipſa ē infra
infimum actum.ſ.quātitatē:neqꝫ eſt ita poten
tialis ſicꝫ mā prima.qꝛ mā caeli non eſt natura
lis potentia ad formam ſbālem non habitam
iō ꝛc̄. ¶ Quarto p ꝯñam philoſophi p° phyſ.

textu ↄmenti.15. Si ſolum ſubſtantia ē:nō eſt magnitudo.dictio autē excluſiua nō excludit aliquid de quo dicatur ſubiectum.neqʒ ad mē tem antiquorum eſt intelligere antecedens de ſubſtātia incorporea.quia non cōcedebāt ipi in corporea ītelligibilia:ſed tātuʒ ſenſibilia:īmo entia rara vt aerem etiaʒ non entia aliqui ap/ pellabant ꝙ ſi dixerunt ſubſtantiā eſſe ens in/ telligibile:nō tamē dicebāt eā incorporeā.di/ xerunt eniʒ ens finituʒ vel īfinituʒ ⁊ omne ta le eſt corpus. Tuʒ etiaʒ pmo phyſicoruʒ Ari/ ſtoteles textu cōmēti.18.ſi īdiuiſibile ē:nō eſt quātum neqʒ quale.que ↄña nō valet dato en te incorporeo ītelligibili.qꝛ ītellectio ē īdiuiſi bilis ⁊ qualis.niſi forte per quale ītelligas fi/ guram iuxta themiſtij expoſitionem.ipſa eniʒ magnitudo ē iuxta Ariſtotelē 2° de anima.⁊ cōmētatoreʒ ibi cōmēto.133. loquitur igiť ibi Ariſtoteles de ſubſtātia ⁊ alijs pňtis que po/ ſuerat mēbra diuidētia ens ibi textu cōmenti 13.¶ Illa aūt rō Ariſtotelis pmo phyſi.textu cōmēti.15.ſi ſubſtātia ⁊ quantitas ſunt:multa ſunt. Soluiť qꝛ ē ibi multitudo ꝑpter ptium quātitatiuaꝝ multitudinem:q̄ ſequiť ex eo qđ ſ'ba quāta ē.colligiť ſnīa ex pmo phyſ.textu cō/ menti.28.licet Auerrois ibi exponat ꝙ eē ſub ſtātie ē aliud ab eſſe quātitatis.verūtamē plu ralitatem ibi eſſe exponit Auerrois ex eo ꝙ quātitas ⁊ ſ'ba duo ſunt. ¶ Secūdo calefacta fiala plena aere ⁊ bň clauſa:ipa frāgiť.⁊ nō niſi ꝑpter gňonem quātitatis a calore rarefaciēte ¶ Soluiť rumpiť fiala ex motu locali ptium aeris ſequēte rarefactioneʒ:neqʒ ceteris pibꝫ fortiori motui pōt fiala reſiſteř q̄ʒ ſit iſte mo/ tus aeris contēti. ¶ Ter° vtre plēo:nihil reſi ſtit compſſioni niſi quantitas qꝛ illius ſ'ba ſub minore loco poſſet exiſteř. ¶ Soluiť ꝙ ſtāte ſ'ba materie ⁊ eius raritate aut creſcēte:ipa ñ pōt ſub miori loco exiſtere. ¶ Quarto augu° fit p additionē quātitatis ad quātitateʒ:quē/ admoduʒ ītēſio p additiōem ğdus ad ğdum. ¶ Soluiť ꝙ añs ē veꝝ ſi mā noua adueīat:ſʒ nō alr. ¶ Quīto ſi mā eſſet ſua quātitas:etiā forma extēſa eſſet ſua quātitas.⁊ ſic dimēſio/ nes mãe ⁊ forme ſe penetrarēt.⁊ ſic duo corpo ra eſſet ſimul.qđ ē ↄ Ariſtotelē.4° phyſ.tex/ tu ⁊ cōmēto.8. ¶ Soluūt nō icōueniř ď quāti tatibus ſe iformātibꝫ.⁊ cuʒ Ariſtoteles 2° de

aīa textu ↄmēti.69.pbās lumē nō eſſe corpus adducit pro icōueniēti.ꝙ duo corpora eſſent ſi mul.ſ.aer ⁊ lumē:q̄ tñ ſe iformāt.dicūt ꝙ dicē tes lumē eſſe corpus nō dicūt lumē īformař:ſʒ ꝙ ipʒ p ſe exiſtat vt flāma ⁊c. ¶ Dicēdū tam̄ ꝙ nō opʒ ↄcedeř formā eſſe quātitateʒ:adhuc ↄceſſo ꝙ mā eſſet quātitas:ſaltē ī phyloſophia ¶ Scđo ñ minus icōuenit de informātibus ſe ꝙ dimēſiōes ſe penetrēt q̄ʒ de ñ ſe iformātibꝫ dimēſiōibus.iuxta ↄñaʒ philoſophi.4.phyſic. textu cōmēti.53.ſi duo ſimul corpora:g° plura qꝛ proprietas quātitatis ē faceř diſtař. vt.4° phyſ.textu cōmēti.76.philoſophus dixit ď cu bo ī aqua poſito ⁊c. ¶ Ter° qꝛ ēt varia accidē tia extēſa:q̄ ñ ſe iformāt:ſūt ī codeʒ loco adeq̄ te.puta dulcedo.caliditas.albedo.ī lacte ⁊c.⁊ ſic iſte ſe penetrarēt.⁊ ſic te oporteret limitař: neqʒ ambo iformāt vnuʒ tertium. ¶ Quarto philoſ.p° de aīa textu cōmēti.72.reprobat ani mā eſſe corpus:qꝛ tūc duo corpora eſſent ſimul tūc faciľr ſolueret rō phyloſ.ſ.ñ icōuenit ď hijs q̄ ſe īuicē formāt ſicut ſūt aīa ⁊ corpus. ¶ Qui to icōueniēs ē eē duo pūcta ſimul.ñ iuxta poſi ta iuř Auerroiʒ p° de aīa textu ↄmenti.70.ↄ̄ dicētes aīaʒ eſſe pūctū.⁊ ſic pncipia quātitatis ſūt icōpoſſibilia g° ēt dimēſiōes ſūt icōpoſſibi/ les. ¶ Sexto pncipaľr arguūt aliq gňaliſſimū vnius pňti de īmediate negatiue p̄dicaľ ď gňa liſſimo alterius p° poſterioꝝ.cap̄.14. ¶ Soluiť ꝙ exēplū an ſ'ba ſit quātitas ī ſe hʒ difficulta tē de q̄ ñ ē ſermo phyl.ibi neqʒ commētatoris cōmēto.31.ſufficit.n.philoſophꝰ ꝙ deť aliqua gňa quoꝝ vnū nō ē alteꝝ:ſic ꝙ nō coīcidāt ī ali quo:vt ſ'bā intelligibilis tm̄.⁊ ſ'ba ſenſibilis. ¶ Septimo Auerrois 4° phyſ.ↄmēto.60.ar guēdo ꝙ vacuū ñ ē:īfert tāq̄ʒ ipoſſibile ꝙ quā titas eſſet ſ'ba. ¶ Soluiť vult Auerrois ſeq ꝙ ſ'ba ñ exñte quātitas eſſet:aut ħo vult ſeq ꝙ quātitaſ eſſʒ ſ'ba abſtracta a ſēſibilibꝫ ⁊ neu trū iſtoꝝ ↄcediť a tenēte ſ'bam eſſe quātitatē. ¶ Octauo quātitas ē p ſe finita aut īfinita p° phyſ.textu cōmēti.15.p ſe diuiſibilis.5° met.ca/ pite de q̄nto.p ſe terminatiua motus.5° phyſi. p ſe ſenſibilis 2° de aīa.dicibilis denoīatiue ď ſ'ba Ariſtoteles ī pňtis:ſ'ba aūt nō ē aliqđ illo rū. ¶ Soluiť ꝙ ex negatiuis de p ſe nō ſequū tur negatiue ſine illa ďterminatione. ꝓbabiľr igiť qꝛ pmutatio ſm quātitateʒ ē accidētalis ⁊

principia quātitatis.ſ.punctū ⁊ vnitas nō ſunt ſbā:neqʒ quātitas erit ſbā. corporibꝫ.n.humi dis ⁊ liqdis vt aque aut lacti aduenit diuiſio ſine ſbāli corruptione aut vnio ſine gnōne.ſic enim arguit philoſophus.3° meth. textu com mēti.17.ſi corpus eſſet ſbā:linea ſupficies ⁊ pū ctum eſſent ſbā:pʒ ꝯña q: illa ſunt pricipia cor poris:ꝯñs ē ſalſuʒ q: ois ſbā generaṫ: ⁊ omne qđ generaṫ ē compoſitū:punctum aūt non ē cō⸗ poſitum.huius rationis minor que ē prio aſſū pta:limitanda ē. ¶Contra auctoritate Auer rois.4° phyſ.ꝯmēto.15.cōcedētis ꝙ quātitas eſt mā. ¶Secūdo ois actus ē pricipium agen di:ſed quātitas nō ē pricipiuʒ agendi 4° phy. cōmēto.84. ¶Terᵒ rarꝫ ⁊ denſum ſunt ꝯria i quantitate.4° phyſ.cōmēto.84.iter que poſſi bilis ē mutaᵒ:diẋ.n.Auerrois vbi ſ qđ trāſla tio corporis de raritate i denſitatē ē tranſlatio de maiori quātitate i minorē ⁊ ꝯtrio.gᵒ pote⸗ rit variari mā de vna quātitate in aliā:ſi quā⸗ titas ſit forma actuās mām. ¶Quarto Ari⸗ ſtoteles pᵒ caeli textu cōmēti.1.Hec qdeʒ ſūt corpora ⁊ magnitudines ⁊ exponit Auerrois ibi.i.corpora ſimplicia gᵒ admīnus illa ſunt quātitas. ¶Ad priūm loqtur Auerrois ð mē te antiquorꝫ quorꝫ eſt rō quā formaṫ. iduxit.n. Auerrois platonē ⁊c. ¶Ad ſm nō opʒ omnē actum accidētalem eſſe opatiuum producēdo aliud a ſe ſed ſufficit ipm eſſe formatiuū:a rela tionibus.n.non negatū eſt eſſe actuʒ:a quibus negatū eſt ageṙ. ¶Ad tertiuʒ ꝯcediṫ mutatio ad quātitatem ad hunc ſenſum.ſ.ad terminos quātitatis hᵒ exprimit Auerrois.4° phyſ.cō mento.84.mā recipit vtrāqʒ quātitatem ma iorem.ſ.⁊ minorē:hāc qñqʒ:⁊ hāc qñqʒ ſiñ ali qua quantitate in actu addita aut diminuta.⁊ ad hunc ſenſū itelligo Ariſtotelē.3° phyſ.tex tu cōmenti.17.⁊ Auerroiʒ dicētes quātitateʒ in actu mouere ad quātitatem demoſtratam. vñ Auerrois pᵒ meth.ꝯmēto.17.vult materiā eſſe i potētia ad quātitatem.potētia tam̄ māe ad quātitateʒ nō refferrēdo ad terminos quāti tatis ē ſubiecti potius ꝙ̄ māe: eo q: a mā iſe⸗ pabilis ē quātitas. ¶Nō ſi dicas tunc aliquid p propriam naturam reciperet contrariorū mu tationem vtputa quantitas mutationem i cali do ⁊ frigido. ¶Rño negando ꝯñam. q: mate ria eſt principium recipiendi:⁊ neqʒ quantitas.

rarum tamen ⁊ denſum vt terminant motum habent ratione qualis vt ſecūdo ð generatiōe cōmento.15.diẋ Auerrois. Interroganti eniʒ quantum eſt hoc non reſpondeṫ rarum aut dē⸗ ſum:ſed petenti quale:illam igitur quātitateʒ concedo eſſe idem qualitati. hoc inuit Auer⸗ rois.4° phyſ.cōmento.84.cum diẋ ꝙ trāſla⸗ tio iter rarum ⁊ denſum eſt tranſlatio iter quā titatem maiorem ⁊ minorem. ¶Ad quartuʒ abſtractum pro concreto ponitur. ¶Nō ſi ad⸗ ducaṫ Auerrois i de ſbā orbis.capite.5.expo⸗ nens ſol ⁊ luna ſunt forme ideſt dimenſiones. ⁊ ſic caelum eſt ſua quantitas. ¶Rño negādo cōſequētiam.q: Auerrois ſe exponit ibi dimē ſiones nō i materia ideſt corpora ſpūalia: ⁊ ſic exponit abſtractum per concretum.⁊ ſic lr̄e ſen ſus eſt caelum eſt dimenſionatum. ¶Secūdo dico ꝙ illa caelum eſt dimenſio ē pars diſiun⸗ ctiue ibi concluſe:cuius ſecunda pars concediṫ ſcilʒ aut habent mām equoce cum hijs mate⸗ rijs.ideo non oportet primam partem diſiun⸗ ctiue concedere.⁊ ē illa quam aſſumpſit argu⸗ mētum.ſ.ſol ⁊ luna ſunt dimenſiones.

Quintum decimū Dubiū. ¶Utrꝫ mā ſine quātitate hēat ptes. ¶Rño ſuppōit qđ is titulus quātitatem eſſe a mā ſepabilem. Cuius oppoſitū dixit Auerrois.4° phyſ.cō⸗ mento.15.dimēſio nō ſepatur a mā i ymagina⸗ tione:nedū i eſſe. Si tñ admittaṫ mām exiſte re:⁊ ipām nō habere quantitatem ſeqtur eam eſſe idiuiſibilē.q: diuiſibilitas ei deficit:neqʒ ipām materia pōt recipe.pbatur q: menſura ē paſſio quantitatis.x.meth.textu cōmenti.2.⁊ pſupponit ēle vel i ēle:qđ ē paſſio quātitatis i pꝛ̄tis.q: menſurat quātitas vel p adequatio⸗ nem:⁊ ſic ipſa ē ēlis menſurato:vel p redupli⸗ cationem.⁊ ſic ē i ēlis.ſi aūt menſura excederꝫ menſuratū:tunc menſura nō certificat de quan titate menſurati:niſi negatiue.ſ.menſuratum nō ē tātuʒ ſicut menſura:aut confuſe certificat ſcilʒ circa tantū.ꝙ ſi diſtincte certificat.hᵒ ē ra tione ptis menſure.ſ.medietatis vel tertie:q̄ preciſe menſurato equaṫ. Equale aūt vel ineq le pſupponit finitū vel iſinitum.q: eſſe intrinſe cum alicuius abſoluti pſupponitur ipſi eſſe cō⸗ paratiuo eiuſdē ad eẋ pſertiʒ ad non principiū vñ pᵒ phy.textu cōmēti.15.finitū ⁊ infinitum

mendū eſt de continuitate ā nōto vnōn adeāq̄ᵈ ſicut

quātitati ꝯgruit.ſ.accidit vt paſſio.ꝛ qḋ Auerrois ibi dixit.finitū ꝛ infinituꝫ ſunt de differētijs quanti intelligo ꝙ datur dñia circūſcriptiua:vt paſſio.ꝛ cuꝫ dixit ꝙ quātum ē genus infiniti:capiť genus pro cōiori.quātitas.n.a mathema° abſtracte conſiderať.ꝛ ſic infinite magnū corpus admittit geometra.ꝛ cum dixit infinituꝫ eſſentialr̄ dr̄ de quāto:dico ꝙ ēt paſſionis de ſubiecto ꝑdīo eſt eſſentialis:ſꝫ nō primi modi:ſed ſcd̄i modi dicēdi ꝑ ſe.finitū autēꝫ vel īfinituꝫ diuiſibilitatē preſupponit:nō.n.indiuiſibile ē finitum vel īfinitum p° phyſ.textu cōmēti.iδ.pūctuꝫ.n.ē nālr̄ prius quātitate:ꝛ nō formabile ē ꝑ eam:ideo ipſuꝫ eſt īdiuiſibile:ipm̄.n.a quātitate abſtrahit:ideo illi ſubiectū adequatū corr̄ndere nō pōt:quia equalitas ē adequatio.iō nālr̄ prius eq̄litate ꝛ q̄ntitate ē nālr̄ prius adequatione.iō omne finituꝫ ē diuiſibile:ꝛ omne īfinitū eſt diuiſibile:ꝛ non ecꝯ.diuiſibilitas aūt p̄ſupponit habere partes ītegrātes:ſiue ꝯtinuatas:ſiue nō.q2 ſe extēdit diuiſibilitas ad actū:cuiuſmodi eſt ī diſcreto:ꝛ ad potētiam:cuiuſmodi ē in cōtinuo.reſolu° aūt paſſionum ad rationem formalē terminať. Eſt igr̄ hēre ptes rō formalis quātitatis.intellige pteꝫ nō formaliter ſed id qḋ eſt pars:reſpectiuū.n.totius pars eſt.ideo illa potius circumſcriptio rationis formalis dicēda ē q̄ꝫ ratio formalis.haber̄.n.ēt reſpectiuū ē:ꝛ ſic ſi aliqd nō habꝫ quātitatem:illud nō habet ptes:neqꝫ diuiſibilitateꝫ. ¶ Nō ſi dicas quātitatē eſſe diffinibilem ꝑ diuiſibilitatem.5°.meth. ¶ Dicēdū illā eſſe deſcriptioneꝫ. Sed quomodocūqꝫ ſit ſiue diuiſibilitas ſit eſſentia quātitatis ſiue paſſio eius:a quocūqꝫ remoueť q̄ntitas:remouetur diuiſibilitas. ¶ Nō aūt mā q̄ntitate carens nō poſſit q̄ntitatem recipe patet.q2 ex ñ q̄nto q̄ntum fieri neqt:neqꝫ ex īdiuiſibili diuiſibile:neqꝫ agēs illaꝫ mām tāgere pōt. ponentes aūt diuiſibilitatem ī ptes integrales entitatiuas ꝛ ſubſtātiales eādem cum mā dāt viā ad tenēduꝫ q̄ntitatem eſſe eandeꝫ rem cū materia qḋ ipſimet negāt:ſoluꝫ eniꝫ reſtat tūc īnſtātia ſupra naturam de ſacramēto altaris vbi q̄ntitas manet:ſed ſubſtantia recedit. propter quā cōcedunt noīales non oēm q̄ntitatem eſſe mām ꝛc. Si aūt de mā ſub q̄ntitate exñte loquitur:tūc ipā hꝫ ptes:q̄ quātitatiue appellanť ptibus quātitatis ſubſtātes:nō hꝫ autem ipſa ptes eſſentiales:neqꝫ ſubiectiuas. ¶ Et tūc cōſiderandū ē an ſint due extēſiōes:vna formaliſ alia materialis:ſic ꝙ formalis ſit quantitas q̄ mā formalr̄ ꝛ intrīſece denoiať extēſa:ꝛ materialis ſit mā q̄ denoiatur extēſa. ¶ Rñō ꝙ nō ī eo qḋ extēſio ē.q2 tm̄ vna ē extēſio:q̄ ē quātitas cōtinua:qua oē qḋ ē extēſuꝫ noiať extenſū ī vno ſbiō:quēadmodū ē vna caliditas aut albedo ī ſbiō vno:ſꝫ ī eo ꝙ quātitas ē actus:tūc duplex ē extēſio:ī actu.ꝛ ī potētia:quātitas cōtinua ē extēſio actu:ꝛ mā receptiua dimēſiōuꝫ ē dimēſio ī potētia.vex tm̄ abſolute mā non eſt extēſio:ſed vt ipā ē potentia quātitaſ.mā tam̄ nō ē potētia trāſmutabilis ad quātitateꝫ ſed ē eius potētia ſubiectiā.q2 quātitati cōtinue ipa cōtinue ſubiciť.mā.n.ē oiuꝫ materialiū formarū ſbm̄ ꝛc. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ corpeitas ē lata:qa ipā ē nālr̄ poſterior ſupficie ꝛ pticipanſ ea.ꝛ ſupficies ē lōga:qa ipā ē poſterior linea:ecꝯ ꝟo pūctuꝫ ē īdiuiſibile:linea ꝟo nō ē lata:neqꝫ ſupficies ē pſūda qa prius ē pūctum linea:ꝛ linea ē prior ſupficie ꝛ ſupficies corpe. hec.n.ſe habēt vt pīcipiū ꝛ pīcipiatū ꝛ ſūt poſitiua diſticta:ſꝫ ꝑ negatiuas drīas diſtiguāť.qa deſūt nobis nomina huiuſmodi entia abſolute aut poſitiue declarātia. ¶ Contra materia que eſt pars capitis ſortis non eſt pars pedis eius ſed quantitas non cauſat ſubſtantiam:ideo nō ꝑ quātitatem materia pteꝫ habet. ¶ Scd̄o proportionabilr̄ ſe habꝫ mā ſortis ꝛ quātitas eius:pars ſortis ꝛ quātitas ptis:ſed ſbā ē nālr̄ prior quātitate:g° ps ſbē ē nālr̄ prior pte quātitatis:ñ igr̄ quātitate ſbā ptes habꝫ.qa poſterius non ē cauſa prioris:neqꝫ diſtinctio poſterioris diſtictionem facit ī priori. ¶ Ter° ſub certa quātitate ſtat eſſe plus vel mīus de mā:g° ñ ſunt ptes māe ptibus quātitatis correſpōdentes. patꝫ antecedēs ī mutatiōe iter rarum ꝛ dēſuꝫ vt pꝫ.4° phyſicorum textu commenti.δ4. ¶ Quarto dato ꝙ imagīemur mām ſine quātitate:adhuc nō poneremus tātaꝫ mām ī grano ſinapis ſicut ī orbe concauum caeli replēte. ¶ Ad primum quātitas nō cauſat mām:ſꝫ cāt quātum ꝛ vnam māe ptem eſſe ex aliam:ꝛ locum occupātem eſſe:aut replentem faciēdo ſi circūſtet cōtinēs.latera cōtinētis diſtať. ¶ Ad ſecūdum qa parſ quātitatiua ē de qua ē ſermo

ideo quãtitate mã partes habet tamẽ res que ẽ mã naturalr̃ prior ẽ re q̃ ẽ quãtitas. ¶ Cõtra mã ẽ quãtitatis receptiua ex ſe: ergo ipſa ex ſe diſibilis ẽ. ¶ Rñ̃o ĩ potẽtia rmota mã ex ſe diuiſibilis ẽ ſed cũ ipſa quãtitate formatur: ipa ẽ propinq̃ diſibilis. ¶ Ad tertium conceditur rarefactio aut condenſatio ſecũdum q̃ materia ſub certa quantitate plures vel pauciores partes hab3: ſic habens materiam eſt magis vel minus denſum aut rarum. rationis autem aña verum ẽ ĩ hoc ſenſu ſub certo termino quãtitatis poteſt eſſe multa vel pauca materia. ⁊ ſic negaŕ cõſequentia. ſed falſum ẽ ĩ alio. ſ. ſub certa quantitate abſolute poteſt eſſe plus vel minus de materia. quia quemadmodum calcatur mã: ita calcaŕ quãtitas ⁊ ſic concediŕ 𝔠ña. ¶ Contra ſeqŕ q̃ quantitas cõtinua nõ ẽ extenſio: p3 𝔠ña q̃a multa exñte quãtitate pauca eſt extenſio: ⁊ pauca exñte quantitate multa ẽ extenſio. ¶ Rñ̃o cõcedo formalr̃ ſed realiter nego. ¶ Ad quartum nõ dr̃ mã multa vel pauca niſi comparatiue. ſ. ad quantitatẽ magnã vel paruam: ĩ vno. n. puſillo iferioris elemẽti tãta mã cõtineŕ q̃ exempli gratia decẽ puſilli elemẽti ſuperioris fieri pñt iux̃ ſententiã Ariſtotelis p° metheo. ⁊ 2° de gñone textu cõmẽti. 37.

Extum Decimũ dubium. ¶ Utrum quãtitati ſucceder poſſit alia quãtitas ĩ mã. ¶ Rñ̃o Auerrois p° phyſ. 𝔠mẽto. 63. quãtitas ẽ iſepabilis a mã: ẽ. n. eadẽ quãtitas numero ĩ genito h° ⁊ corrup°: dũmõ ĩ trãſmutatiõe illa nõ acqraŕ aut perdaŕ mã. De forma. n. ſ bãli dixit Auerrois ibi illã eſſe ſepabilem a mã. ⁊ de quãtitate diŕ iſepabilẽ: ⁊ nõ ob aliã cãm niſi q̃ forme. ſ. ſ bãli forma ſuccedit: ſed nõ quãtitas quãtitati pbaŕ ⁊ p° ſeqŕ q̃ corpus fier3 ex nõ corpore: p3 𝔠ña q̃ ex mã que nõ ẽ corpus ſit corpus: q̃ ex mã nullã quãtitatẽ habente. q̃a pexñs quãtitas nõ ſe t3 ex pte ſ bĩ. q̃ ipa recedit ĩ mutatione illa. ¶ Scd̃o ſeqŕ q̃ de nõ magnitudie magnitudo fier3. q̃ quãtitas educiŕ õ mã que nõ h3 quãtitatẽ quã ſeruet ſub trãſmutatiõe: ¶ Rñ̃t ſit quãtum ⁊ corpus ex quãto ĩ potentia non ex quãto ĩ actu. ſimilr̃ ſit quãtitas ex non quãtitate in actu ſed ex quãtitate ĩ potentia q̃ mã eſt corpus ĩ potentia ⁊ dimenſio ĩ potentia. 𝔠 rñonem ſit tertia rõ ſequitur q̃ quantitati ẽ aliqd cõtrariũ. p3 𝔠ña q̃ oĩs forma expellibilis de ĩ bi̇̃o per alia incompoſſibilẽ ſibi ſuccedẽtem ĩ codẽ ſ bto h3 𝔠riũ ſaltẽ eo modo quo ſ bãles forme 𝔠rietatẽ hñt. ſcil3 ĩ nãlr̃ ſequentibus ad eas. ſed quantitas ẽ forma expellibilis de ſ bi̇̃o p alias illi icompoſſibilẽ ĩ eodẽ ſ bi̇̃o g° ⁊c. 𝔠ña falſũ ⁊ p3 ex p̃ntiſ quãuis. n. quãtitas habeat 𝔠riũ cũ ad formã ſ bãlẽ cõparaŕ nõ tamen de ſe 𝔠riũ h3: q° mõ nũc de ea loqmur. Rõnes ⁊ 𝔠cl° eax̃ ſũt Auerrois ĩ libro de ſ bã orbis capite p°. ¶ Scd̃o ſeqŕ q̃ oĩs forma ſ bãlis erit iduiſibilis. 𝔠ña ẽ falſum q̃ grauitates ⁊ leuitates ad dionem mãe diduñt. vt p3 ad ſenſum. p3 𝔠ña q̃ oĩs forma añ quantitatẽ ẽ indiſibilis. q̃ ipſa nõ h3 vñ diduaŕ niſi ex ſ bi̇̃o. ſed hoc nõ q̃ ip̃m nõ h3 quãtitatẽ ex ſe: q̃ pexñs quãtitas nõ ẽ. ſed omis ſ bãlis forma ẽ añ quãtitatẽ p ⁊c. ⁊ ẽt eo q̃ poñis ſuccedere quãtitatẽ quãtitati: op3 aũt ſ bñ circa qõ quãtitatis ſit varia° haberẽ actũ ſ bãlẽ quo exiſtat ſub vtroq̃ termino mutationis: ⁊ ſic op3 illũ actum ſ bãlẽ eſſe quantitate priorẽ. ¶ Quarto ſeqŕ q̃ mã haber3 nomẽ ⁊ diffinitionẽ ⁊ ſ bãlẽ diſpõẽ. p3 𝔠ña cũ corpeitas ſit acciñs: tũc muta° de corpeitate ĩ corpeitatẽ eſſet acciñtalis. g° pſupponer3 ſ bñ in actu ſ bãli ſi. n. ſupponer3 ſ bñ ĩ potẽtia: tunc ñ fier3 variatio ĩ quãtitate qn ẽt fier3 varia° ĩ ſ bã qõ non app3. g° illũ actũ ſ bãlem pdere nõ poſſ3 mã. q̃ nullũ actũ pueniẽte quãtitatẽ poſſibile ẽ eſſe corruptibilẽ. rõ ẽ Auerrois p° phyſ. 𝔠mẽto. 63. ¶ Si aũt pintelligereŕ mã3 exiſtere ſine quãtitate. tũc q̃ ipa nõ ſtat ſine forma ſ bãli: ⁊ non põt recipe formã diſibilẽ. q̃ ipſa non eſſ3 quãta ⁊ ſic nõ quãtitate eſſ3 formabilis: neq̃ a nãli agẽte eſſ3 tangibilis. g° illa ſ bãlis forma tunc exñſ ĩ mã ẽ ſepabilis a mã ⁊ ppria illi. ¶ Quito rõ pp quã ĩ hñtibus ſimbolũ facilior ẽ tranſitus: q̃ in nõ hñtibus: vt dixit Ariſtoteles 2° õ gñone textu cõmenti. 24. ẽ q̃ qualitati ſimbole nõ 𝔠riaŕ diſpõ quã reqrit generãdũ. ideo ipa nõ expelliŕ. ⁊ qñ nullũ ei incõpoſſibile generaŕ. pportionabilr̃ quãtitati nõ icõpoſſibile ẽ aliqd ipſius generãdi. ideo non expelliŕ quãtitas de ſ bi̇̃o illo. Jdẽ vult philoſophus p° o phyſ. textu cõmẽti. 60. Non oppñ qdem pmanet. ¶ Sexto fruſtra corrumpiŕ quãtitas preexñs: vt equalis iducaŕ. alr̃. n. mutatio eſſ3 de

indiuiduo vnius ſpeciei in aliud non diuerſuz ymo equale: cum mutatio ſit in quantitate. non enim ars preinductaȝ in materia diſpōem a natura aut ab artifice alio abicit. ꝙ ſi ſic: non ſecundum artem operatur ſed fruſtra. non autem minus vitat ſuperfluum natura ꝙ̄ ars. ¶ Ex hoc ſequitur ꝙ non fit reſolutio vſqȝ ad materiam primam in corruptione ex parte formarum accidentalium. vt dixit philoſophus primo de generatione textu commenti .24. neqȝ lr̄a tollerat illius dictiōis. ſȝ: ītetpoſitiōȝ añ ly alteraȝ vt pȝ quá aliq lr̄e addiderunt vt ſoluerent auctoritatem illá. loquit̄ tñ philoſophus ibi de qualitate vtriqȝ termino mutationis cōi. non aūt de quātitate. ¶ Cōtra quādocūqȝ ſbm̄ accidentis corrumpit̄: oē accn̄s illius ſbc̄i deſinit eſſe: alr̄ accn̄s remaneret ſine ſbc̄o: aut migrarȝ de ſbc̄o in ſbm̄. ſed compoſitū in actu ē ſbm̄ quantitatis ⁊ corrumpit̄ vt pȝ ex Auerroe i libro de ſbā orbiſ cap. p°. ⁊ 2° de aīa cōmēto. 4. ¶ Secūdo Auerrois de rarefactione ⁊ condenſatione loquēs dix̄ ꝙ materia vtranqȝ quantitatem recipit ⁊ maiorē ⁊ minorem. ⁊ ſic duas ſucceſſiue: vt ex 4° phy. cōmēto. 84. allegatum ē. ¶ Tertio ad quantitatē ē motus augm̄tationis ⁊ diminutiōis. g° motu ē apta quantitas acqri aut depdi. alr̄ aeternuȝ eſſet terminus motus. ¶ Quarto equale ⁊ inequale ſunt paſſiones quanti. g° facta variatione in eis: ēt i quanto fit variatio. ¶ Quinto forma eſt cauſa quātitatis: ergo facta variatione in forma ſbāli: fit etiam variatio in quātitate. ¶ Ad primū mā ē ſbm̄ quātitatis inheſionis: compoſitū vero denominationis vel appellationis vtendo noīe quo philoſophus vtit̄ in 4° phyſ. textu cōmenti. 25. cum voluit trāſferri appellationē a parte ad totum. alias eniȝ hūc nāe ordinem i hijs īferioribus eſſe aſſeruimus: mā: quantitaſ. a. forma ſbālis. nō opȝ aūt ſubiecto inheſionis ſaluato ⁊ ſubiecto denoīationis corrupto corrumpi accidēs. Ad minoreȝ ſbm̄ ſecūdū ⁊ ſm̄ partem ē in actu: qꝛ ē compoſitum. ſed ſbm̄ primum ē in actu. qꝛ habet formam ſbālem ipm̄ pficientem. ¶ Ad ſm̄ lȝ ī re ſit vna quātitas. ſ. maior ⁊ minor: ipa tñ ē due ratione terminoꝝ. ⁊ hoc Auerrois ibi ītendit diſtinguens inter alterationem ⁊ rarefactionē ⁊ condenſationem. qꝛ caliditas fit ab alia caliditate in actu: qd̄ non inuenitur in quantitate ſciłȝ quia non fit per aliam quantitatem ſecundum viam generationis: cum non ſit quātitas de potentijs actiuis: ſed ſequitur potentias actiuas ⁊ operationes earum. ſ. calidum ⁊ frigidum. ¶ Ubi nota tria primum ꝙ quantitas n̄ efficit. ꝯ philoſophus 3° phyſicoꝝ textu commenti. 17. ſemper enim extimabit̄ aliqua ſpēs mouens ⁊ ſpecificat̄ de quantitate ⁊ ab Ariſtotele ⁊ ab Auerroe ibi deducente ad quantitatem demoſtratam. ¶ Rn̄o pretermiſſo ꝙ textus in concreto loquatur ſcilicȝ de quanto. ⁊ non de quantitate. dico ꝙ in augm̄tatiōe ꝓprie dicta ad eam faciendam reqrit̄ quantitas actu iſtrumentalr̄ faciens ad augumentū q̄ ꝓexn̄ti quātitati aialiſ addit̄ non ꝙ ipſa efficiat neqȝ qd̄ agens principale ſit quantitas quáuis poſſit eſſe ꝙ forma pricipalr̄ augens quanta ſit ſaltem ꝑ accidēs. ¶ Nota ſecūdo ꝙ quātitas nō efficit̄. qꝛ ſi ſic: qꝛ tūc ipa a quantitate i actu efficeret̄: itellige i hijs que per ſe efficiunt̄. ſed quantitas non a quantitate i actu fit. qꝛ per primū dictum non eſt quantitas actiua. ꝯ Auerrois. 12. metha. cōmento. 18. cum nōret caliduȝ non iduci ſed exduci. dix̄ ſic eſt de magnitudie conſequēte generationem. ſ. quum magnitudo fuerit tranſmutata apud gn̄onem ex quantitate i quantitatem aliam: nō tranſmutabitur ex quantitate adueniēte ex extriſeco. ⁊ ſimiliter motus localis ⁊c. g° ex potētia quanto fit actu quantum. ⁊ ſic quantitas generat̄. Rn̄o intelligit Auerrois de quantitate terminata. interminata enim non ſequitur generationem. ⁊ illa fit in actu. ¶ Nota tertio ꝙ variatio terminorum quantitatis ſequit̄ qualitates primas: ſed pricipalr̄ calidum ⁊ frigidum: ſecundario vero paſſiuas qualitates. pȝ de tranſitu aque i terram: vbi termini quantitatiſ variantur. ⁊ n̄ caliditas aut frigiditas. qꝛ frigiditas nō: de q̄ magis videt̄ quum caliditas non ſit ibi. quia frigiditas eſt qualitas eorum ſimbola. ſimilr̄ de tranſitu terr̄ i aquam. ⁊ fortius eſt argumētum ſumpto vno eorum qd̄ eſt frigidiſſimum. vtputa aqua que in terram conuertatur. qꝛ tūc aut frigiditas nō variat̄: aut decreſcit. nō enim ipſa creſcer̄ poteſt. quia aſſumpta ē aqua ſūme frigida. ⁊ tamen denſitas notabiliter creſcit. ꝯ termius quantitatis ē pricipium quantitatiſ ⁊

ē poſterius qualitate pſis g° quantitas ē poſte
rioꝛ eadem qualitate.qcqd.n.ē prius principio
eſt prius pꝛincipiato. Secundo termini quan/
titatis ſunt generabiles ꝛ coꝛruptibiles g° ꝛ
quantitas:ē gñabilis ꝛc.pꝫ ꝯña quia ipſis prin
cipijs poſterioꝛ eſt quãtitas quibus generatis
etiã ipſam generari opꝫ. Rño duplex eſt termi
nus quantitatis intrinſecus ꝛ ille prioꝛ ē:ꝛ ñ ē
ſermo de illo:alter poſterioꝛ ē ꝛ extrīſecus.ſ.
figura ꝛ d̄ hac hic ſermo ē. ℂ Cõtra Auerrois
ſeptimo phyſic.cõmẽto.15. dixit ꝙ denſitas ꝛ
raritas ſequuntur calidum ꝛ frigidum. ℂ Reſ
ponſio hoc intelligo:quia denſitas ꝛ raritas ñ
ſunt qualitates prime:ſed poſterioꝛes ſunt q̃/
litatibus pꝛimis: cum quo ſtat fieri variatio/
nem in denſo ꝛ raro:per ſolam variationeꝫ fac
tam in humido ꝛ ſicco. ℂ Contra omnis rare/
factio fit a calido:ꝛ omnis condenſatio a frigi
do ex libꝛo metheoꝛum. ℂ Reſponſio pꝛimo
metheoꝛum habetur caelum calefacere ꝛ ra/
refacere hec inferioꝛa:ideo non omnis rarefac
tio eſt a calido quia nunc de formali calido ſer
mo eſt. ℂ Nõ ſi reſtrinxeris te ad inferiora a/
gentia:ſcd̃o dico ex quarto metheoꝛum tex
tu commenti.30.aliquando rarefactio fit a fri
gido:ſed per accidens:aliquando enim combu
rere dicitur ꝛ calefacere frigidum ꝛc. Tertio
dico ꝙ humiditas agens in grauiſſimo ꝛ ſicco
alleuiat ꝛ rarefacit ꝛc. ℂ Nõ autem ab aliqui
bus aſſeritur rarefactionem aut condenſatio/
nem non eſſe poſſibilem:quoniam tunc per con
uerſionem rarioꝛis in denſum aut econtra:da/
ret continentis coꝛpoꝛiſ motus ĩ iſtãti:qꝛ maio
rem vel minoꝛem locum occuparet genituꝫ:q̃ꝫ
illud ex quo eſt generatio. ℂ Soluitur negan
do conſequentiam:quia genituꝫ eſt maius vel
minus eo in quo eſt generatio:non tamen diui
ſibiliter ſed indiuiſibiliter. comparatur enim
coꝛpus nunc ad id qḋ immediate ante hoc fu/
it:vel melius genitum eſt maius:ꝛ in nulla ꝓ
poꝛtione maius:ꝛper nullum quantitatiuum
exceſſuꝫ eſt maius q̃ꝫ immediate ante hoc fue
rit materia ex qua erat generatio. ℂ Ad ter/
tium in vera augumentatione quantitas ac/
quiritur per materie acquiſitionem. ℂ Ad q̃r
tum conceditur variato equali aut inequali
opoꝛtere alterum relationis extremum varia
ri:non tamen opoꝛtet illum eſſe nouum ſecun/
dum rem. ℂ Ad quintum foꝛma eſt cauſa ter/
minationis quantitatis ꝛ finis quantitatis:ſi
tamen eſt foꝛma principium effectiue pꝛodu/
cens quantitatem:non repugnat autem certuꝫ
datum aeternum habere cauſam finalem:pro
pter foꝛmam enim eſt quantitas. ℂ Sed du/
bium eſt quia Auerrois pꝛimo methaphyſice
commento.17. materia non debet eſſe in ali/
qua diſpoſitione eoꝛum que fiunt ex ea:ſed o/
mnes diſpoſitiones fiunt ex materia ſubſtan/
tiales ꝛ accidentales. Et Auerrois enumerãs
ibi diſpoſitiones enumerat qualitatem ſubſtã
tialem ꝛ accidentalem ꝛ quantitatem. ℂ Reſ
ponſio vult Auerrois nullum actum eſſe ma/
terie eſſentialem:cum quo ſtat aliquem actuꝫ
ſubſtantialem vel accidentalem eſſe materie
pꝛopꝛium ꝛ inſeperabilem ſecundum rem:va/
riabilem tamen per terminos. ℂ Contra aut
quantitas eſt foꝛma educta de potentia mate/
rie:aut non.ſi ſic:ipſa non eſt aeterna. Si ipſa
non eſt educta de potentia materie:tunc dabi/
tur materialis foꝛma: que non erit educta de
potentia materie. Et ſic ipſa erit abſtracta.
ℂ Reſponſio non eſt quantitas educta ſic ꝙ
terminauerit pꝛoductionem:eſt tamen educta
ſic ꝙ eſt per materiam cauſata.ꝛ ſic quantitas
non eſt foꝛma abſtracta.ymo diuiſibilis ꝛcet.
ℂ Coꝛrelarium non omne ſubiectum eſt cauſa
effectiua ſue pꝛopꝛie paſſionis:patet de mate/
ria reſpectu quantitatis:quia nullam actiuita
tem habet materia. Intelligo de materia ĩ po
tentia ꝛ de quantitate interminata ꝛ ſic ali/
qua pꝛopꝛia paſſio non fluit a principijs ſubiec/
ti. quia ſubiectum pꝛincipia non habet. quia
ſimplex eſt. fluit tamen a ſubiecto. quia mate/
ria eſt cauſa ſubiectiua ſeu materialis quanti/
tatis. Tum etiam qꝛ dans foꝛmam dat acci/
dentia ſequentia foꝛmam quarto caeli ꝛc. ideo
ſi aliquod accidens fit in generatione:ab agen
te fit.ꝛ ſic non opoꝛtet ꝙ a ſubiecto. Non ne/
go tamen ꝙ aliquod accidens in generatione
fiat a ſubiecto. Sed concedo. vt de motu ele/
menti generati pendente a generante ꝛ a foꝛ/
ma generati.

d Eciuꝫ ſeptimuꝫ

Dubium. ℂ Utrum quantitas inter
minata pꝛeueniat ſ͏̃baleꝫ foꝛmã ĩ mã. ℂ Rño

ſnterminatum dicit negationē termini. Quā
titatis aūt terminus ē duplex vnus intrīſecus
ꝛ eiuſdem gn̄is vt linee punctum: ſuꝑficiei li/
nea: ꝛ corporis ſuꝑficies. Alius ē terminus ex
trīſecus. ſ. alterius gn̄is: ꝛ eſt figura: q̄ ē de p̄/
dicamento qualitatis. ꝛ huius termini forma
ſbālis ē pn̄cipium vt dixi ī p° libro de orbib₉
ī fine primi dubij. Dico igr̄ ꝙ trina dimenſio
omnem formam p̄cedit cauſatam a mā. funda
mentū. n. Auerrois ī libro de ſubſtātia orbiſ ca
pite p°. ad īueniēdū ītelligētias nō eſſe mate
riales ē: oēm ſbālem formaꝫ p̄uenienteꝫ quan
titatem neceſſe ē eſſe īdiuiſibilem ꝛ oēm for/
maꝫ diuiſibileꝫ neceſſe ē eſſe posterioreꝫ ī mā
q̄ꝫ quātitas q: diuiſibilitatem habēt ipſe for/
me a quātitatis diuiſibilitate. ſic ꝛ mā. q: reci
piens recipit ſecūdū naturā recipiētis. ꝛ ſic ī in
diuiſibili mā: forma īdiuiſibilr̄ recipit̄. q: igit̄
forme mālēs ſunt diſibiles ad diſionem ſubie
cti: ꝛ habētes plus d̄ virtute ī toto q̄ꝫ ī parte:
ideo ip̄e ſūt posteriores quātitate ī mā. ꝛ q: in
tellectuſ poſſibilis ē īdiuiſibilis ip̄e ē naturalr̄
prior quātitate. Tū q: ſi nō p̄cederet quātitas
formaꝫ ſbālem ī mā: tūc nō poſſent eſſe plures
forme ſbāles ſimul ī mā: pꝫ ꝯn̄a q̄a pluralitas
formaꝝ ē pp pluralitatē ptiuꝫ māe. nō. n. ī eadē
pte māe adequate recipiunt̄ plures ſbāles for/
me cōplete. niſi forte ip̄e diuerſoꝝ gn̄uꝫ ſunt ꝛ
equiuoce exn̄tes ī mā. rō ē Auerrois ī libro d̄
ſbā orbis capite p°. p̄p̄ dictuꝫ ē de mēte Auer
rois quātitateꝫ nō īcipere eſſe aut deſiner̄: ſed
oīs forma ſbālis pure mālis īceptionē hab₃ ꝛ
deſitionem: ideo oēm formaꝫ mālem precedit
quātitas. Tū ēt ex parte ſbti qd̄ quācūqꝫ
formā ſbāleꝫ pure mālem p̄cedit: ꝛ determi/
nat ſibi quātitatē ſbm̄ illud q: quātitas inter
minata ē illius paſſio ꝛ ſic aliquāte nobilitatis
ē paſſio. quāte nō ē ſbm̄: ideo ſubiecto precedē
te datam formā: quātitas īſepabilr̄ comitans
mām p̄cedit eādem formā. Tū ēt ex pte di
menſionum. q: ip̄e cuilib₃ trāſmutabili ſūt co/
munes: ideo nō īcompoſſibile habētes ī aliquo
ſufficit igr̄ dimēſiones ſm̄ terminos variari: n̄
aūt requirit̄ ꝙ ſm̄ ſe totalr̄ perdant̄. Tum
ēt ex parte corporei agētis: q: ipſius agētis p
prietas eſt tāgere paſſum ī qd̄ agit a pn̄cipio ac
tionis vſqꝫ ad actionis complementū: ſi auteꝫ
paſſum quātitatem nō habuerit: aut ſi habue/
rit: ſed nō eandē. aut nō tāgetur paſſum: aut nō
eodem tactu. non ſumitur hic tactus pro virtu
te ſenſitiua: ſed ſūmitur pro ſimultate extre/
morum ipſorum corporum agentium ꝛ patien
tium. vt ex quīto ꝛ ſeptimo phyſicorum accipi
tur. Nō ſi dixeris agens generatiuum eſſe
intrinſecum paſſo ꝛ non extrinſecum: ideo ad
ipſum paſſum non habet agens contactum.
Reſponſio in generationibus ſimplicium cor
porum agens eſt extrinſecum a paſſo. ſed ī ge/
nerationibus mixtorum exempli gratia ex ſe
mine aut ex corpore ſemini proportiōato agēs
ſpūs eſt contentus a materia: ꝛ ī ea incluſus. ꝛ
ſic eſt aliquo modo ītra. ſed extra ē: ꝛ non intrī
ſecus eſt. ſed extrinſecus a primo patiēte. ꝛ h°
eſt vltimum agens: cuius proprietas eſt tange
re paſſum. vt ſeptimo phyſicorum declaratur.
cōmento. 13. Contra ſubiectuꝫ qd̄ ē materia
eſt prius actuabile actu ſubſtantiali q̄ꝫ acciden
tali: quia potentia ſubſtantialis eſſentialiter
reſpicit actum ſui proprij generis: actum autē
alieni generis reſpicit accidentaliter. actus aūt
ſubſtantialis eſt ſui generis. accidentalis autē
actus eſt alterius. Secundo quia quantitaſ
eſt actuatiua ſubiecti in actu: non autem ſubie
cti in potentia. quia eſſe accidentale non poteſt
eſſe primum eſſe: ſed preſupponit eſſe ſubſtan/
tiale prius. Tertio quia forma ſubſtantialiſ
ē naturaliter prior accidētali. ſubſtantia enim
prior ē accidente. 7° methaph. textu cōmenti.
4. principia etiam que ſunt materia forma ꝛ
priuatio prius ſunt in ſubſtantia q̄ꝫ in alijs ge/
neribus. 12. methaph. textu cōmenti. 28. ꝑmo
ad ſubſtantialia pn̄cipia ſtat reſolutio tanquā
ad prima ꝛ cauſas quorundam vt dixit Auer/
rois p̄io phyſic. cōmento. 56. Quarto q: im
mediate vnibilis ē ſubſtantialis forma ip̄i ma
terie: non auteꝫ mediante aliquo. q: aliter ma
teria forme vniret̄ per accidens. ꝛ ſic materia
ꝛ forma facerent vnum per accidens. que ſunt
inconuenientia. Quinto Auerrois. 3° celi
commento. 17. ponit ſuperficiem eſſe in mate/
ria. quia ī ea exiſtit prima forma ſubſtantialis
ꝛ ſic quantitatē preuenit ſubſtantialis forma.
Ad primum licet forma ſubſtantialis ſit no
ua: ꝛ extrahatur de materia quanta: tamen in
timius eſt in materia forma ſubſtantialis q̄ꝫ
quantitas; quamuis preextiterit quantitas.

q: ſemper noua forma ſucceſſit antique forme ſ bāli;q̄ prius erat perfectione ꝛ actuatione in mā q̄ꝫ quantitas illa;quāuis forma illa ſbālis eſſet tempore poſterior illa quātitate. vnde ſi forme ab ex̄ venirent; imaginaretur faciliter quantitatem p̄exiſtentem prius formare ꝛ im mediatius ipam materiam.ſed non ſic eſt.ſed extrahuntur forme de potentia mā̄e.imediatiores igitur imaginari debent ſbāles forme ipſi mā̄e q̄ꝫ ſit quantitas. ¶ Ad ſecundū nūq̄ꝫ eſt q̄ntitas in materia qn in eadem materia p̄ exiſtat actus ſubſtātialis intimius vnitus ma terie q̄ꝫ illa q̄ntitas.licꝫ non inſeperabilius.nō enim forme eoꝝ q̄ corrumpuntur recedere imaginanť de mā;ſed imaginari habent reſolui in mām ꝛ in potentialitateꝫ illius reddire aut ī eaꝫ q̄ ē abſolutū aut reſpectu alterius indiuidui. ¶ Ad tertiū cū prioritate nāe ſtat poſterioritas originis ꝛ tp̄is. vn̄ ſeruo antiq° filius familias nouiter naſcēs p̄ponit ī domo. ¶ Ad q̄rtū īter formā ſbālem ꝛ mām nihil mediat p ſe;ꝙ ſi dr̄ q̄ntitatem mediare;eſt valde per accidens. q: nunq̄ꝫ iuenit forma mām neqꝫ iue nire pōt ſine q̄ntitate.eſt.n.q̄ntitas cōditio ma terie ipaꝫ non deſerens. ¶ Ad qntum dicit ſu perficies q̄ntitatem terminatam;qa figuraꝫ d q̄ Auerrois ibi loqtur. vbi Auerrois ꝛ eā pre cedit forma ſbālis in mā.ſ.forma elemēti q̄ eſt prima in mā prioritate originis reſpectu aliaꝝ ſbālium formaꝝ. ¶ Sed dubitať qa p̄cedētia formam cadere habent in diffinitione ſubſtantie compoſite. ꝛ ſic ſubſtantia p q̄ntitatem diffiniretť. qḋ eſt incōueniēs. Tū qa mā cū forma eſt cā accidentiū p° phyſ.textu commenti.20. ¶ Rn̄o priora p ſe cadere hn̄t in diffinitione;ſꝫ priora p accñs nō opꝫ.qualis ē prioritas q̄ntitatis ad formā.neqꝫ negať mām eſſe cām q̄ntitatis.eſt igr̄ quātitas prior forma rōe mā̄e p ſe p̄ cedētis certā formam in ſuo gn̄e cauſe.q: q̄ntitas interminata eſt proprietas iſepabilis a mā ꝛ ſic actus aliqs ē paſſio mā̄e ꝛ potentie.

D Ecimum Octauū dubiūꝫ ¶ Utrū quantitas interminata ſit quantitas terminata. ¶ Rn̄o interp̄tando Auerroim.4° phyſic. cōmēto.15.Cū abſtuleris a mā vltimū.i.ſuperficiē ꝛ figurā nihil remanebit in ea niſi dimenſio non terminata;q̄ ē corpus i potētia.ſ.ad ſuperficiem ꝛ figuraꝫ. ꝛ cuꝫ terminabiť corpus p vltima.ſ.p ſuperficiem ꝛ figuram fit corpus i actu. Et terminantur iſte dimenſiones per aduētum forme ſubſtantialis;que eſt anima in corporibus animatis. Sed in aliis non ſibi figuram determinantibus vt ſūt elemēta termini corporis variantur.quia maiores dimenſiones requirit vnum elementum altero. ꝛ ſic maiorem ſuperficiem. Tunc dicendum ꝙ quantitas interminata non eſt materia.quia nulla quantitas eſt materia vt patuit in queſito proprio. ſed interminata quantitas ē quantitas. ¶ Secundo dicendum ꝙ quantitas interminata nō ē quantitas terminata.quia terminatum ꝛ interminatum ſunt additiones repugnātes niſi intelliganť reſpectu diuerſorum. ¶ Tertio eadem quātitas que ante aduentum forme ſubſtantialis certum ꝛ determinatum terminum nō habet;intellige quātuꝫ ē ex ſe.ſi enim habꝫ quātitas certuꝫ terminuꝫ;ille ē ibi rōe forme q̄ ī illa trāſmutatione p̄di habꝫ ꝛ ſic eius terminus ſecū abit.ſed ē potēs accipere illuꝫ ꝛ terminari;eſt illa que poſtquam aduenit forma ſubſtantialis habet determinatuꝫ terminuꝫ. ꝛ in hoc ſenſu loquitur Auerrois capite primo de ſubſtantia orbis cum vult determiatas quātitates ſibi ſuccedere ī ſubiecto.quia quātitas interminata ē aeterna;cum igr̄ fieret quantitas terminata;iam eſſent due quantitates in vno quāto adequate.ſcilꝫ terminata ꝛ interminata.qḋ nō eſt dicēdum propter dimēſionuꝫ penetrationeꝫ eſſe ipoſſibileꝫ. ¶ Cōtra quādocūqꝫ ſunt aliqua duo quorum vnum eſt aeternum; ꝛ reliquum nō;illa non ſunt idem.ſed quantitas terminata non eſt aeterna ꝛ intermiata ſic ꝛ conſequēter interminata eſt inſeperabilis a materia;ꝛ ſeperabilis eſt terminata. ¶ Secūdo quandocūqꝫ ſunt aliqua duo quoruꝫ vnum eſt naturalr̄ prius forma ſubſtātiali;alterū vero ē naturalr̄ poſterius;illa non ſunt idem.ſed interminata quantitas eſt naturalr̄ prior forma ſubſtātiali;ꝛ terminata ē poſterior. ¶ Tertio qn̄cūqꝫ ſūt aliqua duo quoruꝫ vnuꝫ ē ī actu;ꝛ reliquuꝫ ē ī potētia;illa nō ſūt ideꝫ.ſed dimēſiones iterminate ſunt ī potētia. ꝛ terminate ſūt ī actu. ¶ Quarto dimēſiones terminate ꝛ iterminate differunt ſm̄ equale ꝛ inequale; ꝛ maius ꝛ minus. ¶ Quinto quia vna iſtarum

dimenſionuꝫ fit ex altera.qꝛ terminate dimenſiones ſiunt ex interminatis. nihil autem fit ex ſeipſo.℄ Ad primum quantitatis terminus eſt nouus; ſed non quantitas ſub termino. ℄ Ad ſecūdū quātitas ſm vnū moduꝫ eſſendi ſcilꝫ ſm quē potētialis ē:prior ē.a.forma ſbaliſ pure māli:⁊ ſm modū eſſendi terminatū ⁊ cōpletū ē poſterior.⁊ ſm modum indeterminatū ē prior.℄ Ad tertium eadē res q̄ prius ē terminabilis deinde ē termiata.℄ Ad quartum eadem res in diuerſis tēporibus ē maior ⁊ mior, ſic aūt ē de dimenſionibus. ℄ Ad quītuꝫ termino aduenienti ſubicitur termiabile.nō ītelligas quātitatem recipe terminos eius.qꝛ de nā potētie ē recipeꝛ:nō aūt ipſius actus.materia igr̄ recipiēs quātitatem terminos illius recipit.ſed quātitas terminata denominatur.

Decimuꝫ Nonum dubium.

℄ Utꝝ mā pria ſit cauſa corruptibilitatis. ℄ Rn̄o ꝙ ſic p Auerroim p° phyſ.cōmēto.79: vnde vꝫ ꝯña hoc hꝫ mām primā pteꝫ ſui eſſentialem:g° h° ē gn̄abile:g° alterabile:g° cōdenſabile:g° rarefactibile.vt dixi ī libro de orbibꝫ.pmo apud philoſophū ſeqꝛ.g° corrūpeꝛ.nō qꝛ mā effectiue faciat corruptionē:qꝛ potētie paſſiue nō eſt efficere.tota.n.cālitas māe ſup forma aut forme operatione ē paſſiua.ſꝫ qꝛ ipā ſubicit forme hn̄ti ꝯrium:cui ꝯrio forma infinito tpe reſiſteꝛ nō pōt:iō indiuiduū illud corrūpeꝛ. Tū qꝛ mā iſtius indiuidui ī certum genus formaꝝ ordiatur a cuius generis indio non ē poſſibile mām euadere p futurū aeternuꝫ.alr̄ occioſa eſſet potentia māe ad genus illud formaꝝ recipiendū ipſa igr̄ tranſmutabilitas ad mām compatur ſicut ꝓprium ad ſbm̄ ſuum. Iſtam ſniam vult Auerrois 2° phyſ.cōmento.88. Illa q̄ īueniūtur ī rebus nālibus de neceſſitate:nō pp aliqd vt mors aīalis:ſunt pp mām. Et illa que inueniuntur in eis pp aliqd:ſunt pp formā ⁊ rōneꝫ Tum qꝛ ī diffinitione māe cadit hoc.ſ.res per quā res pōt eſſe ⁊ non eſſe. ⁊ hec ē potentia ad trāſmutationem.⁊ ſic ſeqꝛ iſtā eſſe māe dſcriptionē datā p illius ꝓprietatē.℄ Cōtra aeternū nō ē cā corruptibilitatiſ. ℄ Scdo neceſſariū nō ē cā cōtingentis. ℄ Ter° qꝺ nō ē cā eſſendi nō ē cā nō eſſendi.ab eodē.n.ſub diuerſis mōis oppoſita ꝓueniunt.2° phyſ.textu cōmēti.30. ſꝫ mā nō ē cā eſſedi.qꝛ ipā nō ē actus. ℄ Quarto agentis ꝯrij eſt corrumpe:forme aūt ē abici ⁊ pdi:iō iſtis principijs corruptibilitas compoſiti repiꝛ. ℄ Ad primū non eſt mā ſimplr̄ aeterna.ē.n.variabilis ſm diuerſas formas.⁊ corruptibilis ē ſm corruptionē compoſiti priuatiui: cauſa igr̄ intrinſeca compoſiti ſimplr̄ aeterna non eſt cauſa generabilitatis aut corruptibilitatis eiuſdem.extrinſece aūt.ſ.finalr̄ ⁊ effectiue poſſunt aeterna eſſe cā cōtingentium.ꝓmo alr̄ eſſe nō pōt quin ab aeterno ſit contingens. ℄ Ad ſm a neceſſario aliter ⁊ alr̄ ſe hn̄te pendet cōtingens.puta a caelo moto pendent inferiora.⁊ a mā formata.a.forma contingenti pendet.h.cōpoſitū contingens. ℄ Ad tertiū mā ē cā eſſendi ⁊ cognoſcendi rē.omnis.n.cauſa p ſe rei ē cauſa eſſendi illius ⁊ cognoſcendi illud.n̄ ē tamen materia id quo aliquid ē: ſed ipā materia ē id in quo eſt id quo aliquid eſt. quia in materia ē forma qua compoſitum ē.non putes me exponere Auerroim ſcḋo de anima commento.37.qꝛ non loquor de compoſito de quo ipſe ibi loquitur neqꝫ Auerrois dixit ī quo ſit aliquid quo aliqd eſt.ſed dixit illud ſcilꝫ compoſituꝫ cuius ē hoc ſcilꝫ forma propter qꝺ ſcilꝫ formaꝫ inuenitur aliquid.ſcilꝫ materia. ℄ Ad quartum effectiue corruptio eſt ab agente.ſed ſubiectiue ipſa ē a materia:finalr̄ autem corruptio cauſam non habet. ſed ipſa ex neceſſitate materie eſt.quia nō alr̄ fieri poteſt ꝙ materia habeat nouam formaꝫ:qn preexiſtens recedat ideo generans cauſat corruptionē:non tamē intendit eam.ideo falſum eſt qꝺ contrarium ītēdat contrarium corrumpe:ſed ītendit ſibi ſimile generare.⁊ hoc fieri non poteſt ſine contrarij corruptione. Nō ne admimus ſaria intentione corruptio eſt ītenta tanquam id ſine quo generatio eſſe nō poteſt. ℄ Rn̄o ꝙ non qꝛ malum non eſt bonum niſi intelligatur bonum ad h° faciendū.ſ.gn̄andum.ſed non ē bene dictum.

Vigeſimū dubiū.

℄ Utꝝ materia appetat formam. ℄ Rn̄o Ariſtotelis pmo phyſicorum textu commenti.80. ꝙ ſic. quia omne perfectibile naturaliter appetit perfectionem ſuam.ſed materia eſt perfectibile:forma autem eſt illius perfectio ⁊ complemētuꝫ. qꝛ materie confuſio p forme ſpecificationeꝫ:⁊

ſdeterminatio p forme determinationē:ꝛ po-
tentialitas pforme actualitatem:ſublimanť.
ꝛ ſic conceditur ꝙ non aeternum perficit ali-
quid qḋ eſt quodāmodo aeternum .¶ Secun
do omne ens naturalr̃ appetit pmanere.poniť
ab Auerroe pº phyſ.cōmento.81. eſt autē for-
ma permanentia materie. ¶ Tertio omne na
turalr̃ ordinatum in finem:cum contingat ipꝫ
carere ſuo fine:naturalr̃ appetit finem:in queꝫ
naturalr̃ ordinatur.ſed materia naturalr̃ incli
natur in formam quā non habꝫ ꝛc̃. ¶ Contra
quia appetitus ſequitur cognitioneꝫ:materia
autem non cognoſcit. ¶ Scḋo ſi ſic:aut mate
ria caret forma;aut faſtidit formam habitam:
aut duaſ appetit;primuꝫ non eſt poſſibile.quia
non ſtat materia ſine forma;neqꝫ faſtidit for-
mam habitā.qꝛ faſtidium ſequitur cognitionē
neqꝫ etiā duas appetit formas materia. qꝛ im
poſſibile eſt materiā duas formas hērē i eadē
ſui parte adequate ꝛc. ¶ Tertio omnis appe-
titus eſt inclinatio ſequens formam. ſed mate
ria de ſe formam non habet . ¶ Quarto ſi ſic:
infinitas formas materia appeteret:ꝛ ſic infini
ti eſſent appetitus in materia. ꝯñs eſt impoſſi
bile.quia īfinitū abhorret natura. Ariſtoteles
primo de generatione animalium. ¶ Quinto
materia ſub nobiliori forma exiſtens appetēs
viliorem:appeteret ſui imperfectioneꝫ . qḋ eſt
incōueniēs in nā. ¶ Ad primū duplex appeti-
tus ſcilꝫ naturalis ꝛ cognoſcitiuus . naturalis
dr̃.qꝛ ſequitur formam vel materiam ꝛ nō co-
gnitionē particularis principij.ſequiť enim co-
gnitionē principij vniuerſalis qꝛ hec inferiora
ab intelligētia non errante dirigunť. vt dixit
Auerrois.12.meth.cōmēto.18.cognoſcēte non
dico finem ſecūdariū ſed primariū. ꝛ ſic iſte ap
petitus eſt nālis inclinatio ad formā non habi
tam:nō.n.appetitus eſt inclinatio in formā ab
ſolute.qꝛ recepta.a.forma.nō amplius eā appe
tit:ꝛ tñ nāliter īclinať in formam. ꝛ iſto appeti
tu materia appetit:quamuis ipſa nō habeat ap
petitū violentū;Cognoſcitiuus auteꝫ appeti-
tus dictus eſt.quia cognitionem ſequiť ſenſiti
uam aut intellectiuam.;vel melius appetitus
eſt certa cognitio:materia igiť naturaliter ap-
petit:non autem cognoſcitiue:ꝛ ſic aliquo mō
diſſimilis eſt appetitus mulieris ad virum;ab
appetitu materie in formā.qꝛ appetitui natu-
rali foemine appetentis eſſe maſculū pōt aīa-
lis eiuſdem appetitus eſſe coniunctus.ſed ap-
petitui naturali materie non aīale māe poteſt
adiungi.qꝛ materia nō eſt apta cognoſcere. ſen
tentia ē Ariſtotelis pº phyſ.textu cōmēti.81.
¶ Ubi nota qꝛ hic ē ſermo de appetitu rei nō
habite.iō qꝛ ītellectus ītelligentiaꝝ nō cogno
ſcunt:neqꝫ appetuntpͣcipalr̃ nō habita.iō dixť
Auerrois appetitū duplicem.ſ.nālem ꝛ cū ſen
ſu.vt excluderet amor ītelligentiaꝝ. qꝛ ītellec
tus eaꝝ nō ē cū ſenſu.ꝛ īcluderet appetitus hu
manus ītellectiuus q ē cum ſenſu.quia ſenſui
cōiungitur:ꝛ ēt poteſt eſſe ꝙ ſit iſte intellecti-
uus appetitus humanus reſpectu non habiti.
Qḋ ſi appetitum ponere volueris ī intelligen
tijs vt ſe extendit appetitus ad amorem:tunc
appetitus ītelligētiaꝝ vocādus ē apud philoſo
phū nālis quia licꝫ cognoſcitiuus ſit:tñ illa co
gnitio eſt natura illius cognoſcentis. ¶ Ad ſe
cundum mā de ſe nullam formam habet;ideo
materia de ſe oēm formaꝫ appetit;mā aūt ali-
quādo hꝫ.a.formā:ſed tūc nō appetit.a.formā
mā ēt nō faſtidit formā quā hꝫ: ſed nāliter īcli
natur ī aliā;mā ēt appetit duas nō ſimul.ſꝫ ſuc
ceſſiue habēdas. aut ī diuerſis ſuis ptibꝫ quā
titatiuis habēdas.nō.n.eſt nālis appetitus ad
īpoſſibile. ¶ Ad tertium negať maior.qꝛ nām
paſſiuaꝫ ſeq pōt appetitus ad patiendū. ¶ Ad
q̄rtū ꝓportionabilr̃ ꝺ appetitu māe dicēduꝫ ē
ſic de potētia eiuſdē dictū ē.qꝛ appetitus māe
ē quodāmō vnus reſpectu.ſ.māe cuius ē : ꝛ qº
dāmō plures.ſ.reſpectu appetibiliū. ¶ Ad qn
tū forma adueniēs p ſe īcōpoſſibilis ē priuatio
ni ſibi oppoſite.ꝛ ſic pficit māꝫ.p accñs aūt in-
cōpoſſibilis ē pexiſti forme: ꝛ qꝛ cōtigit eā eē
nobiliorē aduenietē:iō p accñs impficiť mā.

Vigeſimum Primum Dubium.

¶ Utrū appetitus ſit nālis materie.
¶ Rñō ꝙ nāle alicui duplr̃ ītelligr̃. pº ꝯueni
ens rei ſic ꝙ necc̃io ēt vniuerſalr̃ comitteť eaꝫ.
Alio mō nālr̃ ꝯueniēs rei:ſiue ſepabile:ſiue ñ:
aīali.n.ſanitas nālr̃ ꝯuenit:ꝛ tñ aliqḋ aīal ē ali
qñ nō ſanū. ¶ Appetitus ēt capiť aliqñ reſpec-
tu forme.alio mō reſpectu.a.forme. ¶ Tertio
premitto ꝙ pº imaginatur mā : ſecundo ca-
rēs forma;tertio naturaliter potens. ¶ Quar
to naturalis materie inclinatio in formam.

¶ Quinto eſt appetitus quo mā formā appe-
tit. Ra° ordinis. q: mā eſt indifferens ad pri
uationē ⁊ formam ⁊ vtriqꝫ ꝑſuppoſita vt ſbm̄
ſecundo priua° ē indifferens ad potentiam ⁊
non potētiā. q: mā anꝗ̄ formet̄ eſt priuata ⁊
potens hēre illam formam ⁊ poſtquā tranſiuit
in ptūm forma ēt mā ē priuata. ⁊ non amplius
eſt potentia forma illa. Ter° potentia ē indif-
ferens ad formā ⁊ ad non formam. q: potētia
ē ad priuationem ⁊ formā ⁊ appetitus ē ſoluꝫ
ad formam ⁊ nō ad priuationē. ⁊ lꝫ Auerrois
dicat 2° phyſ. ꝯmento. 48. mā ē preparata ad
recipiendum duo ꝯ̄ria equaliter: ⁊ ideo recep°
vtriuſqꝫ ꝯ̄rioꝝ eſt ei nālis: non tñ intelligit ꝙ
priua° ſit ꝯ̄rium ī qđ mā nālr̄ inclinet̄. ſed itel
ligit Auerrois de ꝯ̄rijs poſitiuis. ¶ Quarto
nālis inclinatio mãe eſſe pōt in formam habi-
tam ⁊ non habitam: in formam habitā ē amor
aut fruitio potius ꝗ̄ appetitus: ſed in non ha-
bitam appetitus dr̄. Dicēduꝫ gͦ ꝙ appetitus
reſpectu determinate forme non eſt nālis mãe
inſepabilr̄ ipam coītans: philoſophus. n. primo
phyſ. textu cōmenti. 81. dic̄ mām eſſe turpeꝫ p
accidens: ſed appetitus ē rōne indigentie ⁊ ca-
rentie. vt ibi dic̄ philoſophus. gͦ appetitus cō
uenit mãe p accidēs. ꝑꝑ requirit̄ ī mā potētia
nālis ad. a. formam ad hoc vt mā formam illā
nāliter appetat: iō cum potētia ad. a. formā ſic
ſit mãe accidētalis ꝙ ſit ſepabilis ab illa: erit
ēt appetitus ſepabilr̄ ab ipa mā. non intelligo
de ſepatione ꝓprie acceptaꝗ̄ ſepatum ſeorſuꝫ
exiſtit ab eo a quo ſepet̄ ſed ſic ꝙ mā remanet
⁊ non appetit. a. formā. exducta igr̄. a. forma ꝺ
mā pdit̄ potentia nālis ad illam formam: ⁊ p-
dit̄ nāle deſideriū ad eandem. Si tñ ſermo ſit
de appetitu ad formā non determinādo ad. a.
vel. b. ſuppoſitum: tunc quemadmodū potētia
nālis non deſerit mām: ita neqꝫ appetitus na-
turalis mām dereliqt. ⁊ ſic nālis eſt appetitus
ipſi mãe necio ⁊ inſepabilr̄ ⁊ vniuerſalr̄ comi-
tans eā. mā igr̄ in ſua reali exiſtētia nunꝗ̄ ē ſine
forma: ⁊ ſic abſolute ipa non appetit formā: lꝫ
ipa appetat formam aliā ab illa quaꝫ hꝫ. Sed
mā in ſua diffinitione ⁊ ī ſuo eſſe cognito apō
aīam nr̄am: nullā formaꝫ includit: nulla forma
actuat̄: ī oēm formam nālr̄ iclinat̄. ⁊ ſic ipaꝫ cō
ſeqt̄ appetitus ad formam. vt pꝫ ex ſua diffini
tione. ſ. ſbā in potentia. Iſtū appetitū tñ nō eē
re diſtinctuꝫ a materia appetēte concedo: ſꝫ rōe
diſtinguunt̄. ¶ Contra materia appetit formaꝫ
⁊ ipa non pōt non appetere eā: gͦ necio appetit
non. n. poſſibile ē materiam eſſe actu formataꝫ
quacūqꝫ forma. ⁊ ſic eſt appetitus inſepabilis
a materia. ¶ Scdo appetitus materie ē natu
ralis inclinatio materie in formam: ſꝫ ſemper
materia eſt inclinata in formā: ſiue eā hēat ſi-
ue non. q: forma ē finis materie naturalis. ſed
melius materia conſeqt̄ ſuū finē ſub forma ꝗ̄
ſub carētia forme. gͦ melior eſt inclina° ad for
mam habitam ꝗ̄ ad habendaꝫ. ¶ Ter° nihil
corrumpit̄ ī materia ſe tenens ex parte princi-
pij paſſiui cū gñat̄ compoſitū cuius ē forma ni-
ſi potentia materie ad illaꝫ formaꝫ: ſꝫ p te cor
rumpit̄ appetitus materie ad eandē: gͦ ille ap
petitus erit potētia. ¶ Quarto materia equa
liter reſpicit ꝯ̄ria. 2° phy. cōmēto. 48. ſꝫ forma
⁊ priua° ſunt prima ꝯ̄ria circa materiā. ſ. eſſe ⁊
non eſſe: gͦ in vtrūqꝫ eorū materia naturalr̄ in
clinat̄. gͦ nō magis inclinat̄ materia in formaꝫ
ꝗ̄ in priuationē. ſꝫ in priuationem materia nō
naturalr̄ inclinat̄. q: priuatio non eſt finis neqꝫ
pfec° materie: gͦ neqꝫ in formā materia natu
ralr̄ īclinat̄. ¶ Ad primū appetitus forme non
deſerit materiam: quamuis appetitus ad iſtaꝫ
formā deſerat materiam. ¶ Ad ſm dr̄a eſt in
ter naturalē iclinationem ī formā ⁊ naturaleꝫ
inclinationē ī formam non habitā. pria natura
lis inclina° non eſt appetitus. q: illa compatit̄
pñtiā forme. ſed ſa iclina° ē appetitus: ⁊ illa
non compatit̄ pñtiam forme. q: appetitus po-
tentiā dic̄ que adueniente forma pdit̄. dicēdū
vlterius ꝙ amor rei fruibilis ē finis deſiderij:
ideo forma que prius deſiderat̄ a materia poſt
amat̄ amore naturali: ⁊ naturale deſideriū ad
conſeruari ſub forma pñte. an autem repugnet
amor vnius deſiderio alterius. Rñō ꝙ nō. quē
admodum neqꝫ actus repugnat potentie ad ꝯ̄
rium illi actui. ¶ Ad tertium naturalis poten
tia materie eſt equalis ad duo ꝯ̄ria: dixit eniꝫ
Auerrois. 2° phyſ. ꝯmento. 48. ꝑparationem
in potentijs paſſiuis eſſe eqlem ad duo ꝯ̄ria. ſed
illoꝝ ꝯ̄rioꝝ illud qđ eſt bonum pfectio ⁊ finis
eſt naturalr̄ appetitū: illud vero qđ non eſt bo
num cuiuſmodi eſt priua°: non ē naturalr̄ appe
titum. ¶ Ex h° pꝫ dr̄a inter potentiam natu-
ralem ⁊ appetitum. q: potentia reſpicit tā pri-

uationem q̃ʒ formã:ſed appetitus mãe reſpi/cit formã ⁊ nõ priuationem: ideo diximus ap/petitum mãe preſupponere potentiam.poten/tiaʒ preſupponere priuationẽ:priuationem pre ſupponere mãm. Iſti tamẽ ordines ſecũdũ in/tellectum ſunt. ¶ Ad quartum lʒ mã per po/tentiam equalr̃ reſpiciat vtrũqʒ ꝯriorum:p ap petitum tamẽ reſpicit tm̃ vnũ illoꝝ.ſ.formam. negat̃ igr̃ illa ꝯña mã equalr̃ reſpicit duo ꝯria g° eque nãliter in vtrũqʒ inclinatur.proportio nabilr̃.n.ſicut inequales ſunt actus ĩ quos mã inclinat̃:ita inequalis eſt in eos mãe ĩclinatio.

Vigeſimum Secundũ Dubium.

¶ Utrũ mã ſit ps q̃ditatis. ¶ Rñ̃o premittendo primo qd per q̃ditatem ĩtelligen dũ eſt.id qd eſt qd ⁊ id quo aliqd eſt qd. q̃ aũt res ſit hoc dico ꝙ eſt forma. Si.n.p q̃ditatem intelligas diffinitionem.pʒ ꝙ improprie loq̃/ris ex tranſlatione arabica grecã exponente 2° phyſ.textu cõ.menti.28.vbi greca hoc auteʒ.ſ. exemplũ eſt ratio ipſius qd erat eſſe qd.⁊ ara bica ⁊ hec.ſ.ymaꝫo eſt ſignificans qd erat eſſe qd proprie igr̃ loq̃ndo diffinitio dicenda eſt q̃ditatis expreſſiua ⁊ nõ eſt q̃ditas. lʒ equocan do de forma ipſa dicatur forma declarãs q̃di/tatem ⁊c. vt colligr̃ ex 2° phyſ.ab Auerroe cõ mento.31.⁊.7° meth.textu cõmenti.35.ſpẽm aũt dico ꝙ qd erat eſſe. Coĩter aũt diſtinguit̃ forma in formaʒ totius ⁊ partis. an aũt forma totius ſit qd diſtinctũ a forma partis ſubnec/tã dubiũ ĩcidentale ĩ quo concludã ꝙ non. ea/dem igitur forma vt format mãm eſt forma p̃tis.ſ.mãe. vt aũt ipſa eſt quo ſuppoſituʒ ẽ:ipſa eſt forma totius.ſ.ſuppoſiti. ⁊ pʒ ꝙ forma ẽ q° aliqd ẽ iuxͣ philoſophũ.2° de aĩa textu cõmen ti.2.:⁊ iõ ipſa eſt prĩcipium eſſendi: An aũt for ma ſit id qd eſt dico ꝙ ſic dixit.n.philoſophus 2° de aĩa textu cõmenti.7.qd vere eſt. actus ẽ iõ eſſe ptem compoſiti qd ẽ aliquid hoc nõ tol lit a forma eſſe quid.eſt tamẽ ordo ĩter eſſe qd in forma.⁊ eſſe quo aliqd ẽ qd.quia res prius ẽ in ſe q̃ʒ ad aliud comparet̃:forma autem eſt in ſe id qd eſt ſed reſpectu mãe ⁊ compoſiti ipſa ẽ quo aliqd ẽ:iõ prius forma eſt qd ẽ. ¶ Secun/do vero ipſa ẽ quo aliqd eſt. ¶ Ter° forma eſt principiũ agendi operatiões que neceſſarie ſũt aut oportune pro compoſiti conſeruatione.dix̃ enim philoſophus in 2° libro de gñone ⁊ cor/ruptione textu ꝯmẽti.53.mãe eſt pati ⁊ moue ri mouere aũt ⁊ facere alterius potentie.ſ.for/me ẽ.ex hoc ſequit̃ ꝙ compoſitũ nõ eſt primuʒ principium effectiuuʒ ſuarũ opationũ niſi rõne forme que ẽ cõpoſiti pars. ¶ Quarto forma eſt quo aliqd ĩtelligit̃.qꝛ res ſm ꝙ ĩ actu ſunt ĩtel ligunt̃ 9° meth.textu ⁊ cõmẽto.20.ſunt auteʒ actu per formaʒ:iõ p eam ĩtelligunt̃. ¶ Quĩto forma ẽ vnde ſumit̃ nomẽ rei . philoſophus.n. 2° phyſ.dix̃ ꝙ res ante forme aduentũ non hʒ nomen ſpẽale:ſed poſt forme aduẽtum queãd/modũ ante operationẽ artificis res non ẽ artifi cialis ſʒ poſt.colligr̃ ex textu cõmẽti vndecimi ¶ Sexto forma ẽ vñ accipit̃ diffinitio rei.qꝛ compoſitũ declarari hʒ p formam . ¶ Secũdo declarandum ẽ an materia ſit q̃ditas.⁊ dico ꝙ mã ẽ id qd ẽ:nõ tñ p°:ſed ſo. quia prĩo ens eſt forma.ſecũdo vero potẽtia. ¶ Scd̃o mã non ẽ quo compoſitũ ſit.qa ille modus cauſandi ẽ ꝓ prius forme.mã vero eſt ex quo compoſituʒ ẽ ⁊ in quo ẽ forma.2°.n.metha. vel p° textu cõ/menti.17.mã ẽ indiſtictuʒ ĩdetermiatum diſtĩ guibile p formã ⁊ determinabile ip̃a.n.ẽ nã:iõ ipſa ẽ principiũ intrĩſecum rei nãlis ⁊ prĩcipiuʒ motus primũ.ſ.paſſiuum ⁊ ẽ ĩ re nãli p ſe ĩ qua re ipſa principiat motũ. ¶ Tertio queãdmodũ forma ẽ principiũ agendi:ita mã ẽ prĩcipiũ pa/tiendi. ¶ Quarto mã ẽ principiũ intelligendi compoſitũ.ſ.poſtq̃ʒ ipſa ẽ intellecta p formam. ¶ Quinto lʒ mã det aliquod nomẽ rei:non tñ dat illi nomẽ ſpecificũ.vnde mã eſt cõis mul/tis:ideo nomẽ propriũ ⁊ ſpẽale non dat ſed cõe multis diuerſaꝝ ſpẽrum vt eſſe paſſiuũ tranſ/mutabile corruptibile alterabile ⁊c. ¶ Nõ ſi mãm ꝓpriam acceperis:adhuc illa non habet ſpẽale nomẽ ſm qd appropriet̃ ſpẽi : vt pʒ d̃ car nibus ⁊ oſſibus.que hoĩs ⁊ brutoꝝ ſunt multo rum. ¶ Sexto mã in diffinitione reꝝ quas cãt intrat p eadem.n.prĩcipia p que res ẽ:ipſa co/gnoſcit̃.formas aũt nãles materia cãt: iõ eaſ/deʒ mã diffinit.ſed ſi que ſunt forme abſtracte a mã non p mãʒ diffiniũt̃.ꝙ ſi ſint forme ĩ vno eſſe abſtracte ⁊ in alio nõ/vt mathema.tunc ſi ille in eſſe naturali ipĩant̃:mã intrabit: ſi autẽ in eſſe mathe° diffiniant̃:nõ:quia ab ea abſtra hũt. Dico igr̃ ꝙ mã ſicut ẽ qd ſcd̃o.ita ſecũdo ⁊ improprie q̃dditas dici põt. Et iſto modo lo

dicerent ſcot° formã informant materiam et cõpoſitũ hẽre eẽ ſunt omnino idem

queſdi aliqñ vtit̃ Auerrois:ſed ꝓprie non qꝛ ipſa nõ eſt quo aliqd ſit. ¶ Principale vero ẽ an mã ſit ps quidditatis. dico ꝙ nõ. qꝛ de natura qditatis ẽ eſſe qd ⁊ id quo aliqd ẽ qd. hº autẽ ſoli forme cõuenit ideo mã quamuis ipſa ſit pars ſubſtantie compoſite: nõ tñ ẽ pars qditatis. qꝛ mã licet ſit: nõ tamen ẽ quo aliqd ſit. ideo cũ ipſa non ſit pars forme: ipſa nõ ẽ ps qditatis. ſʒ qꝛ ipa ẽ ſbm forme: iõ defferens qditatẽ appellanda ẽ. ¶ Sciendũ ẽt ꝙ pſa ordinem iter ſe hñt qꝛ p ↄñtiaʒ ſupiora aut vniuſalioꝛa ex ꝑticularibus eliciũt. cũ igr̃ forma det eẽ hº iõ ipſa dat eſſe iduiduale ſpecificũ ⁊ gñicum. Si aũt a mã aliqua pſa ſũpta ſint: illa ſunt cõcreta: ſbalia tñ ⁊ denoĩatiua: vt carneũ oſſeuʒ mãle ⁊c. nõ. n. põt eẽ idem formalr̃ ꝓprie: niſi ptm̃ ſit ex forma ſumptũ. ¶ Cõtra oẽ quod ẽ ẽ quiditas vel hñs quiditatẽ. vel ps quiditatis ſi. n. illud nõ ẽ alteꝝ triũ: ipm nõ ẽ: ſed mã nõ ẽ quiditas neqꝫ hñs quiditatẽ gº ẽ ps. ¶ Scdo oĩs quiditas ẽ forma p te: ſed aliqua quiditas ẽ cõpletũ in ſpẽ pʒ de itelligẽtijs: gº aliq̃ forma ẽ cõpletuʒ in ſpẽ: ↄñs ẽ falſum qꝛ forma pars ẽ. ¶ Tertio quiditas rei ſufficit ad hº vt res ſit ſʒ forma nõ ſufficit ad hoc vt res ſit. gº forma nõ ẽ quiditas. ¶ Quarto ſequit̃ ꝙ diffiniº data p mãm eẽt p additamẽtũ qꝛ ipſa eẽt ex̃ quiditatẽ. ¶ Ad primũ negat̃ maioꝛ debuit. n. tertia pars diſiunctiue eſſe vel ſbm quiditati.

¶ Ad ſecũdũ i intelligẽtijs nõ ẽ ſpẽs vniuoca: ideo i eis nõ ẽ ps ſpẽi vniuoce. 2º apud philoſophũ itelligẽtie ſũt ptes formales caeleſtiũ aĩaliũ. iõ ipſe nõ ſunt ſpẽs completa. tertio ↄcedo ipſas eſſe in ſpẽ analoga cõpletas ad hunc ſenſuʒ. qꝛ nõ depẽdẽt a ſbo qõ formãt. ¶ Ad tertium quiditas ſufficit ad hoc vt res ſit in ſuo genere cauſe. ſ. formalis. ſed opꝫ ipſam nõ ſufficere i omni gñe cauſe. quãuis. n. itelligentia ſit aĩalis caeleſtis forma finis ⁊ efficiẽs: nõ tamẽ ipſa eſt illius mã: neqꝫ eẽ põt. ipſa. n. ꝑp nobilitatem ſuam ſuppler̃ non põt genus cauſe materialis ſenſibilis. ¶ Ad quartũ negat̃ ↄña qꝛ lʒ mã ſit ex̃ quiditatẽ: nõ tamen ẽ ex̃ ſbãm cõpoſitam ꝑmo ipſa eſt pars ſubſtãtie: pº. n. ð aĩa ↄmẽto. 16. mã i diffinitionibus naturalibus neceſſaria ẽ ⁊c. an aũt diffinitio ſit appellãda quiditas. dictuʒ ẽ ẽ ꝙ iproprie ſed an quiditas ſit idẽ cũ eo cuius ẽ qditas ħo dãte alias diſcutiet̃.

v Igeſimuz

Tertiuʒ dubiuʒ incidẽs eſt. ¶ Utrũ eẽ rei ſit eſſentia. ¶ Rñio Ens ⁊ eſſe ſola grãmaticali diſtinctione ſepantur: que inter ꝑticipiuʒ ⁊ verbum afferri ſolet ens. n. ꝑticipium: eſſe vero verbum ẽ. Similiter ens dicere eſſentiam ⁊ ens dicere exiſtiam ſola verboꝝ alietate drñt. ſum. n. ⁊ exiſto verba ſunt ſubſtantiua que re ſignificata non diſtiguñt. Auerrois. n. 2º phyſ. ↄmento. 71. dic̃ methaphyſicã ↄſiderare de exiſtẽtibus ꝑm ꝙ exiſtunt. ipõ aũt qd ⁊ aliquid vt ſinonimis vtendum. n. Ens aũt ⁊ aliqd ſignificatione conuertibilia ſunt: drña tamẽ grãmaticali ſepata. nõ. n. aliqd participium ẽ ſed nomẽ. Ens aũt participium ẽ ⁊ non nomẽ. qui. n. ens nomen eſſe voluerunt grãmaticam cõtempſerunt. Ens autẽ ab eſſe deriuatum accipio ex. 7º. meth. cõmento. 15. nulli. n. dubium eſſe debet participium a verbo deriuationem accepiſſe. Eſt aũt ens analogice diſtinguibile: in actũ: potentiam: ⁊ congregatum: ſiue hec ſbã ſint. ſiue accidẽs: ꝑ prius tamẽ dictũ ẽ de actu. ſcdo via originis ð potentia. tertio vero de conſtituto: ſʒ analogia ꝑfectionis cõpoſitum in ꝑo loco. mã vero in tertio locanda ẽ. Hoc vult philoſophus 2º de anima textu cõmẽti. 7. ſed famoſa ſignificatio prima eſt ſuper eo qõ cõpoſitũ eſt, vt de ſbã dixit Ariſtoteles. 2º de aĩa textu cõmenti. 3. ¶ De articulando igr̃ hec tria mẽbꝛa ad ſbãm, videndũ ẽ an forma ſit ipm eſſe ⁊ dico ꝙ ſic qꝛ omne id quo aliquid eſt, ẽ forma. pʒ ex diffinitiõe forme: ſed ipm eſſe ẽ id quo aliquid ẽ: ergo ipſum eſſe ẽ forma. ¶ Uidendum ꝑo an materia ſit eſſe. dico ꝙ eſſe eſt duplex actu ⁊ potentia. tũc materia non ẽ eſſe actu: ſed mã ẽ potentia eſſe. ¶ Tertio videndum an compoſitum ſit eſſe. ¶ Rñio eſſe cõpoſiti duplr̃ intelligi põt intranſitiue ⁊ ẽ eſſe qõ ẽ cõpoſitũ. cõpoſitũ. n. ẽ ens. vt pʒ alio mõ tranſitiue) ⁊ ẽ eſſe quo ipm compoſitum ẽ. ⁊ illud ẽ forma. ⁊ hoc eſſe, nõ ẽ ipm cõpoſitũ abſolute. Uẽꝝ igr̃ eſſe forma ẽ. Hac vero formabile ꝑticipans actuat̃. ⁊ ſic ipſa forma ⁊ forma ⁊ mã ⁊ cõgregatũ ſunt. Eſſe igit̃ materie ẽ duplex: diminutum: hoc eſſe potentiale ẽ) ⁊ mãliter independẽs in prima mã in ꝑa vero mã dependens eſt ſinalr̃ tamen ⁊ formalr̃ cauſatuʒ ẽ effectiue vero conſeruatiue adhuc cau

ſatū ē effectiue vero ꝓductiue apud philoſo/
phum improductū ē:ſed huius oppm̄ lux vera
xp̄s benedictus nobis apuit. Sed de hijs ſatiſ
alias diximus. Aliud autem eſſe mãe ē com/
pletū. ⁊ hoc ē forma q̄ mām actuat. ⁊ in triplici
genere cāt:formali: ꝓpinquo finali: ⁊ effectiuo
conſeruante. ⁊ ſic cū totum nō ſit aliud q̄ ptes
ſue: vt ſtatim ſubiūgā: eſſe compoſiti patens ē
tā actuale qꝺ ē forma q̄ potētiale qꝺ eſt mā. ⁊
ſic pꝫ cōgregatū eſſe duo q̄ ſi nō vnirent: cōpoſi
tuꝫ nō eſſet vnū: ſꝫ vniunt qꝛ actus actuat māꝫ
⁊ ſic cōpoſitū ē vnū ens. Dico igr̄ queādmoduꝫ
in tractatu de vniūſalibꝰ dixi qꝺ hominē eſſe ē
hō exn̄s: ſed hoīs eſſe ītelligi pōt homo exn̄s.
⁊ ſic ē idē qꝺ prius. vel ītelligi pōt hoīs exñtia
q̄ eſt aīa eius. ⁊ tūc dr̄it eſſe hoīs ⁊ hoīem eſſe
ſicut totū ⁊ ps. ⁊ hoc modo ītelligo Auerroiꝫ
7° metha. mouentem qōeꝫ an q̇ditas hoīs ſit
homo. dicentē q̄ ip̄a ē hō ſm̄ formam: ſed ipſa
nō ē hō ſꝫ cōgregatū ex mā ⁊ forma. ¶ Deſcē
damus iterꝫ ab vniuerſalibus in cāndo queād/
modū ab vniuerſalibꝰ ī pn̄do prius deſcende/
bamus. Deus glorioſus ē oīo ſuū eſſe oīo ac/
tus: nihil potētiale hn̄s. ſꝫa ītelligentia depen/
dēs ē ⁊ potentialis. qm̄ ipſa ē diuini amoris ⁊
luminis receptiua: que recipiētia ē intellectio
⁊ foelicitas. duo igr̄ eſſe ad ſm̄ ens ptinēt ſecū
dus actuſ ⁊ primus. iō eſſentia ⁊ eſſe idest p̄ia
ſbā ⁊ ſecūda duo ſunt ſeu q̇ditas ⁊ eſſentia. i.
forma que ē p̄ia ⁊ forma q̄ eſt ſꝫa duo ſunt q̄ ad
ſꝫaꝫ ptinēt. p̄ia tāq̄ ītellec° ⁊ amor ſꝫe. ⁊ ſꝫa tā
q̄ ītelligēſ ⁊ amās p̄iaꝫ. ⁊ ſic q° dāmō diſtigū
tur iux̄ Auerroim. 3° de aīa ꝯmēto. 5. nō igit ī
telligo q̄ eſſe ⁊ forma q̄ eſt ſint duo ſꝫ vnū. dix̄
eniꝫ philoſophus. 2° de aīa textu commēti. 8.
Aīa eſt eſſe qꝺ erat q̇d corporiſ: ēt eſſe dolobre
erat ſbā ipſius: ⁊ aīa hec. i. aīa erat eſſe aīati:
ſed ſicut ī ſꝫa ītelligētia eſſe diſtiguit: ita ⁊ for
ma diſtinguitur. Teneo tamen cū hoc vnā for
mam habere plura eſſe: qꝛ eſſe naturale ⁊ ſpūa
le multiplicant: quamuis eſſe naturale ſit fora
in ſubiecto nāl̄r receptiuo vel ī mā: ⁊ eſſe iten
tionale ſit formā ſbꝫo ītētional̄r receptiuo. vt
ī libro de vniuerſalibus dixi. ſiue illud recepti
uum ſit medium: ſenſus: cogitatiua: aut ītelle
ctus. ¶ Dimitto igr̄ Auicēnam. Albertū ma
gnum. ⁊ Sanctum Thomam q̄ tenent q̄ eſſe
differt re ab eſſentia. volunt. n. aliq̄ coꝝ q̄ eſſe
ſit actus datus ab eſſentia ⁊ ſit effectus ſorē.
⁊ nō forma. Sed contra ipſos eſt Ariſtoteles
ſecundo de aīa ponēs duplicem actum. primuꝫ
⁊ ſecundum. nō autem triplicem: oportet eniꝫ
ſecūdum ipſos dare medium īter primuꝫ actū
⁊ ſecūdum. qꝛ īter formam ⁊ operationem dāt
actum medium ſcilꝫ eſſe ſequens formam: qꝺ
apud ipſos eſt actus ante operationem. Simi
liter daretur medium īter ſubſtātiam ⁊ acci/
dens. qꝛ eſſe ſubſtātie nō eſt ſubſtātia per te: qꝛ
ipſum nō ē materia: neqꝫ forma: neqꝫ compoſi
tum. neqꝫ ipſum ē accidens. nō enim poſſibile ē
ſubſtātiam exiſtere exñtia que ē accidens. Tū
etiam generatio ſubſtātie que ē progreſſus de
nō eſſe ſubſtātie ad eſſe ſubſtātie: termiaretur
ad accidens: qꝛ termiaretur ad eſſe qꝺ eſſet ac/
cidens. ¶ Dimitto etiam Scotum q̄ dum cō
pararet eſſe ad formaꝫ voluit q̄ exiſtentia for
me mālis eſſet modus ſequens formā: ⁊ ptiōꝫ
eſſe de ſubſtantia vult eſſe minus ītriſecam q̄
pa° ſubiecto. Quia teneo q̄ exiſtentia ē ipſa/
met eſſentia ⁊ queādmoduꝫ ipſe conceſſit hoc
ī deo: ita concedo illud in alijs formis. ⁊ q̄ exi
ſtentia predicetur ī p̄io modo dicendi per ſe:
queādmodū ⁊ ens predicat̄ ī primo modo. Egi
dio igr̄ propinqor eſt ſermo noſter. queādmo/
dum ipſe ī hoc veritati propinqor exiſtebat.
¶ Contra nihil concipi pōt ſine eo qꝺ q̇ditati/
ue dr̄ de ipſo: ſed res concipitur ſine eſſe: g° eē
nō ē de illius eſſentia. ¶ Secundo omne reci/
piens eſt aliud a recepto: ſed eſſentia ē recipiēs
eſſe adeo dante eſſe eſſentie. ¶ Tertio omne
eſſe non receptum ē deus. qꝛ ipſum ē īfinitum:
purum eſſe: nihil potētialitatis habens. ⁊ per
ſe ſubſiſtens: ſed eſſe ītelligentie dependentis
nō ē deus: g° eſſe ītelligentie dependētis ē re/
ceptuꝫ ⁊ nō niſi ī eſſentia. ¶ Quarto omne ha
bitum a cā effectiue eſt re diſtictū a nō hito p
cām effectiuam ſed eſſentia nō habetur p cām
effectiuā ⁊ eſſe ſic g° ⁊c. ¶ Quito eſſe ⁊ nō eē
ſuccedūt ſibi ī eſſentia ergo neutrum eoꝝ ē eēn
tia. confirmatur qꝛ pōt eſſe q̄ eſſentia non ſit: ⁊
nō pōt eſſe q̄ eē nō ſit g° eſſentia non ē eſſe ⁊c.
¶ Ad primum duplex ē eſſe naturale ⁊ inten
tionale ſimil̄r ens diditur p reale ⁊ rōniſ. an au
tem omne eē ītētionale ſit rōnis. Si aliquādo
de ſenſibus contiget nos loq̄ ſorte planū de h°
ſermonē faciemuſ. tūc negatur minor: qꝛ eēntia

concipit̃ ſine eſſe nãli;nõ tñ concipitur ſine eſſe: ymo ipſa in conceptu anime ẽ ens rõis:opꝫ igr̃ ꝓportionabilr̃ rñdere enſ reale forme ĩ eẽ nãli ⁊ ens rõnis forme bñti eẽ cognituꝫ p intellectum.nulli.n.dubiũ eſt ꝙ res põt eſſe concepta quãuis nõ exiſtat. ¶ Ad ſcḿ cõceſſa maiore;negaẽ minor.qꝛ licꝫ mã recipiat formam:nõ tamẽ mã recipit ꝯpoſitũ niſi ſm ptem:neqꝫ mã recipit mãm neqꝫ eſſentia recipit eſſe.quãuiſ deuſ faceret ꝙ res eſſet q̃ non erat. ¶ Ad tertiũ negaẽ maior pꝫ de eſſe potẽtiali mãe. ¶ Ad q̃rtũ negaẽ minor.qꝛ p cãm effectiuam ẽ res gñabilis ⁊c.quẽadmodũ eẽ eius p effectus ẽ. ¶ Ad qntũ negaẽ añs/ſꝫ forma ⁊ priua° ſibi oppoſita ſunt q̃ in mã ſuccedũt. ¶ Ad cõfirmationẽ quẽadmodũ põt eſſe ꝙ forma non ſit:ita põt eẽ ꝙ eſſe nãle rei nõ ſit.⁊ ſic negatur minor.

v **Igeſimum** Quartuꝫ Dubium incidens. ¶ Utrum totũ ſit ſue ptes. Opꝫ.n.ſcire an p humanitatem intelligẽda ſit vna res cõgregata ex mã ⁊ forma iux̃ ĩtellectũ Auicẽne Scoti.⁊ Sancti Thome ⁊ Egidij: an intelligenda ſit aĩa qua hõ eſt vt intelligit Auerrois ⁊ Albertus ẽt.⁊ qđ exemplariter d hoĩe dixi:vniuerſalr̃ ĩtellige de nãto. ¶ Rñō ꝙ totũ ẽ ſue ptes:ꝓbatur p° ex Auerroe p°o phy.cõmẽto.17.totũ nihil aliud ẽ q̃ꝫ cõgrega° ptium. Idẽ.3° caeli cõmẽto.8.ꝯgregatio ptiũ ẽ totũ. Idẽ.4° phy.cõmẽto.43. totũ ẽ ſue partes. Idẽ ſup por° ſbã ipſius ſm qđ ẽ ex intellectũ ẽ mã ⁊ forma. ¶ Nõ ſi dicaẽ auctoritatẽ illã.4° phy.nõ minus eſſe ꝯ Auerroim q̃ꝫ ſit ꝯ Themiſtiũ ꝯ quẽ arguit Auerrois ibi.qꝛ ibi vult Auerrois totum caelũ moueri ſꝫ nõ ſecũdũ mãm:partes vero ſm mãm mouenẽ.ꝯ pteſ caeli mouenẽ ſm formã ⁊ ſm mãm g° totum caeluꝫ moueẽ ſm formam ⁊ ſm mãm. pꝫ ꝯña qꝛ totũ eſt ſue ptes.iõ ſi rõ Auerrois vꝫ cõtra themiſtiũ ipã vꝫ contra Auerroim. ⁊ ſi ſoluiẽ ꝓ Auerroe:ſoluiẽ etiã ꝓ Themiſtio. ¶ Rñō motus partiũ nominat totũ.iõ ꝯ Themiſtiuꝫ eſt rõ.ſed modus quo nominanẽ partes moueri nõ transfert ad denominandũ totũ. iõ rõ non eſt ꝯ Auerroiꝫ. Sed hec ad difficultatẽ de loco ſpectant. ¶ Scdo Ariſtoteles.2° de aĩa cõmento.x.aĩal eſt anima ⁊ corpus. Idem 2° de partibus animalium At fieri non põt vt ſimilares ex diſſimilaribus conficiantur.ſic eniꝫ pars ſimilaris multe eẽt diſſimilares:ꝯña aũt nõ vꝫ niſi totũ ſit ſue ptes. Idem p° phy.textu cõmenti.46.Alia ſunt ordo:alia ho ꝯpõ ſũt Idem p° de aĩa textu cõmẽti.16. domus ẽ lapides ⁊ ligna. Idem 2° de aĩa textu cõmenti.x.oculus ẽ pupilla ⁊ viſus. Idem p° de generatione textu cõmenti.35.⁊ enim materia dicitur ⁊ ſpẽs ⁊ caro aut os. ex identica quidem predicatione cauſalem intelligeẽ.ẽ facere Ariſtotelem huius diſtinctionis ignaruꝫ ⁊ ſue mẽtis conceptus male promenteꝫ. ¶ Tertio Ariſtoteleꝫ.6° phy.textu cõmenti.38.facit demonſtrationem ad ꝓbandũ ꝙ totus motus nõ eſt aliud q̃ꝫ congregatuꝫ ex ptibus motus.qꝛ tũc pars mobilis duobus motibus moueret.ſ.motu partis ⁊ parte motus totius. Similr̃ ꝓbat ꝙ motio tota nõ ẽ aliud q̃ꝫ cõgregatũ ex motionibus partialibus.qm̃ tũc vni motui q° mouet vnũ mobile due motiones correſponderẽt ſcilꝫ motio que ẽ ptes congregate ⁊ motio diſtincta a partibus congregatis. fiat ẽt argumẽtum de p° motu in p° mobili ⁊ queratur qs illorum duorũ motuũ ſit primus motus. conſimili argumento ſequitur ꝙ duabus q̃ntitatibus.a.corpus eſſꝫ q̃ntũ.ſimilr̃ duabꝫ caliditatibus.a.ignis eſſet calidus:ſi q̃ntitas aut caliditas a partibus ſimul ſũptis dr̃ãt. ⁊ ſic duo accidentia ſolo numero diſtincta i eſſe corꝑ nãli ab ſoluta:vere motu acq̃ſibilia:neqꝫ vnũ totum integrantia eſſent in eodem ſbo adequate: ⁊ eſſet dimenſionũ penetratio. q̃ ipoſſibilia ſunt ⁊ vana in nã. ¶ Cõtra p Auerroiꝫ.3° de aĩa cõmẽto.5°. Nõ ꝯponiẽ ex ĩtellectu mãli ⁊ ĩtẽtione intellecta i actu nõ ẽ aliquod tertium aliud ab eis ſicut ẽ de cõpoſitis ex mã ⁊ forma. Intelligr̃.n.affirmatiue ſimilitudo:⁊ nõ negatiue ¶ Scdo 5° metha.cõmento.6.in cõpoſitis eſt nã addita nãe cõponentiũ.ſ.illud qđ fit ex compoſitiõe. ¶ Tertio.5° metha.cõmẽto.19.ſex ẽ vnicũ ſex ⁊ nõ tres binarij. ¶ Quarto.7° metha.ꝯmento.60.ſyllaba non ẽ lr̃a ex qbus fit: ſꝫ ẽ aliqd additum lr̃is. ¶ Ad primũ nõ fit nãtũ ex eis quẽadmodũ fit ex mã ⁊ forma.qa nãtũ hꝫ i ſe pricipiũ motuſ phyſici q° carꝫ ĩtellectũ.qđ lꝫ moueẽ poſſꝫ corpus hoĩs:nõ tñ ſe nãlr̃ vnũ ẽt ĩtimius eſt vnũ ibi q̃ꝫ alibi i compoſito nãli.qꝛ noĩe ptis totũ noĩaẽ qꝛ ps eſt ĩtellectus

⁊ totū ē ītellectū ſed ī compoſito nō ſic ē. quan
uis concederet̄ ꝙ ītellectus ē homo ſecūdum
formā.nō tñ abſolute ītellectus ē hō. Jtē inti/
mius vniuntur indiſibilia ſpūalia abſtracta ꝙ̄
alia. Jtē q꞉ recipiens obiectū ſit aliquo modo
obm̄ vt intellectus ē lapis aliquo mō cuꝫ ītel/
lectus intentionē lapidis hꝫ in ſeipſo.ēt ītellec
tus qui erat ītelligibilis ī potentia remota ſit
actu intelligibile. ⁊ ſic potētia cognoſcitiua ef/
ficitur obiectū ītellectus. ¶ Ad ſm in compo
ſitis ē hñs naturam:⁊ nō nā tātuꝫ. ⁊ hoc vult
Auerrois:cuꝫ quo ſtat nātum eſſe naturas ſic
vnitas. ¶ Ad tertiū vult philoſophus ꝙ tres
binarij non ē ptūm eſſentiale p qō rñderi hēat
ad interrogationem factā p qd ō numero ſena
rio. Eſt.n.tres binarij ptūꝫ q̄le ipſius numeri.
q꞉ numerū ſenariū notificat eſſe cōpoſitū ⁊ ſic
non negat philoſophus ꝙ ſex ſint tres binarij
ſed concedit. ¶ Ad quartum quando intrantia
compoſitum aliquo modo rumpuntur: tunc di
citur totum non eſſe preciſe ille partes: ſed ē il
le partes ſic rupte. vult igitur philoſophus ꝙ
littere venientes ad ſyllabarum compoſitionē
in ſonis earum aliquo modo rumpantur. vt pꝫ
cum aduertētia proferenti. ideo ſyllaba nō ē il
le littere abſolute ſed ſic rupte ſunt ꝙ ad vni/
tatem reducte ſunt. ⁊ ſic non negat̄ abſolute ꝙ
ſyllabe ſint littere. ſed ꝙ ſint littere in eſſe cō/
pleto. ſyllaba igitur eſt littere ſic determinate
rupte ꝙ ad vnitatem quandam reducte ſunt.
¶ Contra argumentis Scoti q꞉ ipſe eſt q te/
net oppoſitum preſertim de toto ex partibus
qualitatiuis compoſito ſcilꝫ ex materia ⁊ for/
ma. Sanctus enim Thomas ⁊ multi alij quā
uis per humanitatem intellexerint compoſi/
tum ex materia ⁊ forma:non tamen voluerūt
totum realiter differre a partibus ſimul ⁊ de/
terminato modo acceptis. ¶ Compoſitum ge
neratur ⁊ non pars. vt octauo methaphyſice.
textu commenti.3. dixit philoſophus. ¶ Se/
cundo compoſitum grauitatem habet:⁊ nō ps
vt tertio celi commento.8. dixit Auerrois.
¶ Tertio cōpoſiti eſt paſſio:⁊ nō ptiū. vꝫ hō ē
riſibilis. ⁊ nō intellectuſ neqꝫ corpus. ¶ Quar
to totū eſt intrīſece cātū ⁊ non ps. Similr̄ par
tes cauſant ⁊ nō totū. ¶ Rñō Auerrois ē ne/
gādo ꝯñaꝫ. diſtinguit.n. q꞉ ptes collectiue acce
pte ſunt totū: ſed ptes diuiſiue accepte nō. non
intelligo pteꝫ diuiſiue acceptā ſic ꝙ ipa ſit eſ
totū q꞉ tūc ipſa non eſſꝫ pars ſed ptes diuiſiue
acceptas eē totū ſignificat ꝙ vna queqꝫ ptiuꝫ
totius ſit ipm totū. Et ſic ptibus ſimul accep/
tis attribuunt̄ attributa toti:nō aūt ptibus di
uiſiue acceptiſ. ⁊ ſic ptes ſūt aliqd: ſubiecto col
lectiue accepto. nō etiā eo diuiſiue accepto. Et
ſic mā ⁊ forma ſūt riſibile. ⁊ nō riſibiles ⁊ ſunt
ſ hā gñata aut compoſita: nō aūt ſunt ſ hē gene
rate aut ꝯpoſite. ¶ Theologice etiaꝫ veritati
cōueniēs ē tenere totū eſſe ſuas ptes. q꞉ alr̄ ſeq
tur ꝙ non qō deus ſemel aſſumpſit: nūq̄ꝫ dimi
ſit. qa p te deus aſſumpſit humanitatē. ſ. ī nati
uitate xpi benedicti in vtero ⁊ dimiſit eādem
ī morte xpi. q꞉ tunc erat anima ſepata a corpor̄
⁊ ꝯñter tertia illa entitas nō erat. gº non erat
aſſumpta. ¶ Scđo ſeqt̄ ꝙ Deus bis aſſūpſit
humanitatē: qa ſemel in xpi benedicti natiui/
tate ⁊ ſemel ī eiuſdem reſurrectione. q̄ īconue/
nientia ſūt apud ſanctos. ¶ Nō ſi ꝯ hāc deter/
minationē dixeris ſeq ꝙ xp̄s in triduo fuiſſet
hō: qa tūc fuiſſent anima ⁊ corpus. ¶ Scđo ſe/
qtur ꝙ duo ſint. 1000. q꞉ due medietates to/
tius ſūt mille milleſime eiuſdē. ¶ Ad primuꝫ
negat̄ ꝯña. qa ptes nō quōcūqꝫ accepte ſūt totū
ſꝫ opꝫ vt ſimul ſumant̄. ꝙ ſi q̄ntitatiue fuerit:
opꝫ vnā continuari alteri alr̄ totū eſſꝫ ſicut cu/
mulus ciuitas aut exercitus. aut huiuſmodi.
⁊ ſi q̄litatiue fuerint: opꝫ formā formar̄ mām.
lꝫ igit̄ in triduo eſſent aīa ⁊ corpuſ xpi vnita di
uinitati: nō tñ aīa aīabat corpus. ⁊ ſic xp̄s vere
erat mortuus. ¶ Ad ſm cōceſſit philoſophus
textu cōmēti. 21. pº phy. ꝙ vnū ī actu ē multa ī
potētia. iō vnum totū ē numerus ī potētia: eſt
due medietates in potentia. ⁊ ē mille milleſi/
me etiam in potentia. ſimiliter conceditur ꝙ
ſimplicia principia ſimul accepta ſunt compo/
ſitum. ⁊ ſic vniuerſaliter tenetur queſtio de to
to q̄ntitatiuo: vniuerſali: q̄ditatiuo: q̄litatiuo
ꝯparato ad partes integrales. vt medietates
ſubiectiuas que ſunt inferiora: diffinitiuas ſci/
licet genus ⁊ differentiam: ⁊ eſſentiales ſcilicꝫ
materiam ⁊ formam. ſiue totum ſit ſubſtantia
le ſiue accidentale.

V Igeſimum Quintum Dubium

¶ Utrum forma ante generationem
habeat eſſe reale in materia. ⁊ hoc conſequen/

ter querit an in materia ſint rationes ſemina/
les formarum. ℭ Rño prima concluſio Ratio
ſeminalis nõ ē materia;neqꝫ priuatio;neqꝫ po
tentia materie : neqꝫ appetitus vel inclinatio
naturalis eius;neqꝫ generaliter reſpectus .qa
ſemen eſt cauſa agens ſecũdo phyſ.textu com/
menti.31.ꝛ pño de partibus animaliũꝫ.princi/
pium nãqꝫ ꝛ efficiens rei que gignit ē ſemen.
ratio autem ſeminalis non aliud videtur niſi
quo ſemen aut proportionale ſemini eſt;neutrꝫ
autem predictorum ē actiuum. ℭ Secũda con
cluſio ratio ſeminalis nõ ē forma ipſius gene/
randi;neqꝫ pars forme;in eſſe completo latens
in materia.quia tunc res per generationem nõ
inciperet ſed preſuiſſet. vel ſecũduꝫ totum.vel
ſecũdum partem.innitur rõ ab Ariſtotele pño
phyſ.textu cõmenti.33.qꝛ tũc fieri eſſet altera
ri;ꝯñs iſtud habebat anaxagoras concedere ſe
quendo ſua fundamẽta.ꝛ tamen negauit ipſuꝫ,
ideo de eo pño de generatiõe textu cõmẽti.i.
dixit Ariſtoteles ꝙ propriaꝫ voceꝫ ignorauit:
patet ſecũda pars vel intelligitur pars forme
quantitatiua:vel gradualis. Si primum eſſet
forma partim ab intra ꝛ partim ab extra. ꝛ ſic
ſecũdũ vnam parteꝫ illa forma eſſet abſtracta:
ꝛ ſecũdũ aliam nõ.Si ſecũdũ;tũc forma ſubſtã
tialis quãuis perfecta ſuſciperet magis ꝛ mi/
nus. ℭ Scdo ſ͂bm̃ forme artificialis antequaꝫ
habeat formaꝫ artis nõ ē ars,neqꝫ artificioſuꝫ
g° ſ͂bm̃ naturale anteq͂ꝫ recipiat formã natura
lẽ nõ ē forma neqꝫ formatũ.pꝫ ꝯña ex ꝓportio
ne artis ꝛ artificiati ad naturam ꝛ naturatuꝫ.
ℭ Tertio forma in ſuo eſſe in potẽtia in ſ͂bõ
nõ diſtinguit;nõ dat eſſe.nõ dat nomẽ neqꝫ dif
finitionẽ.neqꝫ operationes.g° nõ ē forma actu
latitãs ĩ mã.eliciũtur rõnes iſte ex Ariſtotele
2° phyſ.textu cõmẽti.ii.cũ cõcludit formã eſſe
naturã. ℭ Tertia cõcluſio Ratio ſeminalis ſi
eſt forma impfecta;que ſit cauſa omnium for/
marum extrahibiliũ ex materia eſſentialiter
diſtincta a materia ꝛ a forma extrahenda;ſiue
forma illa ponatur generalis vt corporeitas ſi/
ue nõ.expectãs tñ formaꝫ generãdi ĩ materia.
qꝛ tũc eſſet illa forma propria materie;de eſſen
tia eius;aut inſeperabilis ab ea.Tũ qꝛ generaꝛ̃
daret multitudinem qꝛ faceret eſſe aliquid;nõ
preexiſtente corrupto. Tuꝫ quia generatio nõ
eſſet de nõ ente ſimpliciter.quia materie daꝛꝫ

illa forma eſſe ſubſtantiale. ℭ Quarta conclu/
ſio Ratio ſeminalis nõ eſt agenſ principale;ne
qꝫ virtus actiua eius;neqꝫ qualitates eiuſ pri
me.quia inchoatiuũ forme nõ ē aliquid diſtãs
a materia generationis. ℭ Quinta concluſio
Ratio ſeminalis ē forma ſubſtantialis ſeminiſ
aut corporis proportionati ſemini. qꝛ ratio ſe/
minalis ꝺicit quo ſeminale exit in actuꝫ gignẽ
di.hoc aũt eſt forma eius.ipã.n.regulat altera
tionẽ.Nõ ſi dicas in gñone hoĩs formaꝫ ſpma
tis corrumpi;g° forma ſpermatis non agit ad
hoĩs gñonem.pꝫ ꝯña qꝛ opꝫ agens ꝓducẽs ali
quẽ effectũ eſſe in illo inſtanti ĩ quo effectus in
cipit eſſe.pꝫ añs ex p° phy.cõmẽto.62.nõ ceſſãt
partes ſpmatis corrumpi ꝛc. ℭ Rño ĩtelligit
Auerrois p ſpma ſanguineꝫ menſtruũ.qꝛ apud
philoſophũ maſculus dat pĩcipiũ actiuuꝫ .foe
mina aũt principiũ paſſiuũ. iõ negamus añs.in
ꝓlifico.n.ſpmate ē ps ſpumoſa agẽs ad gñonẽ
quã ptẽ nõ opꝫ corrumpi.ſꝫ poſt gñonẽ in ſpũm
euaneſcit ꝛc. ℭ Ex hijs ſeq̃t nõ oĩ forme ĩchoa
tionem rñdere.qꝛ ĩtelligẽtie nõ: quãuis.n.eſſꝫ
infima;cuiuſmoĩ ē intellectus poſſibilis ſoluꝫ
eniꝫ eductis formis de potẽtia mãe rõ ſemina
lis ē cõceſſa.hoĩ aũt datũ ē ſemen;pp cogitati/
uã q̃ ex mã educit.formis ẽt elemtoꝝ nõ. qꝛ il/
le ſpũ gñante nõ ĩdigẽt ad eoꝝ gñonẽ ꝛ ſiñ me
dio gñant.mixtis aũt qꝛ p digeſtionẽ gñantur
ſpirituoſũ corpus corrñdꝫ;qꝺ calidũ nãle appel
latur dans digeſto ꝯplemẽtũ. In plantis autẽ
pĩcipiũ mãle cũ formali in vnũ corpus concur/
runt. vt pꝫ ĩ ſeminibus q̃ ſerunt qꝛ ĩ illis ſexus
diſtĩctus nõ eſt in aĩalibus autẽ que putrefac/
tione gñant ibi ē ſemini ꝓportionale 2° ꝺ gñio
ne aĩaliuꝫ.ſꝫ ĩ alijs duo pĩcipia maſculuſ ꝛ foe
mina.p° de gñone aĩaliuꝫ.cõcedũt Dicẽdum
igr̃ ꝙ q̃ſtio negatiue terminat.qꝛ forme p̃ſup/
ponit mã q̃ ē potẽtia forma;ſꝫ nõ ē hoc eſſe rea
le forme. Soluitur autem qꝺ ꝯñter q̃ſita.ſ.da
ri rõem ſeminalẽ.qꝛ ſemen ē ſꝫ nõ omni forme
rñdet rõ ſeminalis qꝛ ſemen ex coeunte nã eſt
maſculi ꝛ foemine.p° de gñone aĩaliũ. Ariſto
teles.nõ omne aũt aĩal coit.ꝙ ſi nomẽ ſeminis
extẽdas ad gẽiturã vt ẽt ſemini ꝓportionata
cõphẽdant;ꝛ ea q̃ ſemĩa cõiter appellant vt gra
na q̃ ſerunt.tũc ad vegetatiuã ſolũ ſe extendit
rõ ſemĩalis.qꝛ genitura ē ex gñante factuꝫ cor
pus ad gñandũ ꝛc.alijs aũt nõ opꝫ nãm ꝯceſſiſ

ſe hanc mām ab agente decîſam. ¶ Contra ſe
quitur Ariſtotelem nō mediaſſe inter formaꝝ
latitationē ꝛ creationē dato ꝙ formaꝝ inchoa
tionē nō poſuerit. qđ ē contra Auerroim. 12. me
tha. cōmēto. 18. ¶ Secūdo ſeqtur nullā gñonē
eſſe nālē3. pꝫ ꝯña qꝛ nullius gñonis pꝛīcipiū ac
tiuū ē intrīſecū. ¶ Tertio ſeqtur formas fieri
de nihilo ſui. ꝛ ſic creari: pꝫ ꝯña qꝛ nō daī acti/
uum incepſis. ¶ Quarto ſeqtur ꝙcūꝗ formā
ex quacūꝗ mā eſſe ꝭbibile. ꝯñs ē ꝯ philoſo/
phū p° phyſ. textu cōmenti. 43. ꝛ. 44. pꝫ ꝯña
qꝛ īchoatio forme mām appropriabat: ꝗ negaī
in mā. ¶ Ad primum mediauit Ariſtoteles ī
ter antiquoꝝ opiniones. dicēdo formaꝫ ī mā ha
bere eſſe in potētia añꝙ in actū educaī ab agē
te naturali. ¶ Ad ſm gñonis pꝛīcipium intrin
ſecū quo ipſa dr̄ naturalis eſt paſſiuū. ſ. mā. non
aūt actiuū. pꝫ ex Auerroe 2° phyſ. cōmento p°
¶ Ad tertium forma ꝭbiī de potentia māe.
iō fit ex aliquo ſui. qꝛ ex mā que ē cauſa eius.
hoc autē repugnat creationi. ¶ Ad quartū ex
ſemine oliue fit oliua ꝛ nō frumētū. ꝛ ex ſemi
ne frumēti fit frumentū ꝛ nō oliua. Tū ex pte
agētis propīqui ꝓductiui vnius ꝛ nō alterius
Tū ex materia propinqua trahibili ad vnum
ꝛ non ad alterum.

Vigeſimum Sextum. Dubiū.

¶ Utrū forma ſbālis ſit pꝛīcipiū indi
uiduationis pñe ſbē. Querrē. n. ꝗ res ſit dña
mālis ꝯhens ſpēm ad īdiuiduū ē ſpēale ꝗrere.
qꝛ multa ſunt hoc que ſunt non ſub ſpē ꝑſertim
vniuoca. ꝛ eſſꝫ ꝗſtio logicalr̄ ꝓpoſita. ¶ Rño
pꝛīcipiū īdiuiduationis nō ē due negatiōes. ſ. ī
diuiſio ī ſe ꝛ diſio a quocūꝗ alio. qꝛ īdiuiduū
ſubſtantie ē poſitiuū g° eius pꝛīcipiū ītrinſecū
nō ē nega°. lꝫ. n. vnū dicat negatiōeꝫ. 4° meth.
textu ꝯm. 4. tamē res ꝗ ē vna nō eſſentialr̄ ne/
gationē īcludit. lꝫ ad eā nega° ſeqꝇ. Tū qꝛ ſi tā
tū vnū eſſꝫ ſingulare ipm nō eſſꝫ diſum a quo/
cūꝗ alio. Tū qꝛ negatiua veritas nō ē pꝛīa ſed
ꝑſuppōnēs aliam pꝛiorem. ¶ Secūda cōcluſio
indiuiduationis pꝛīcipiū nō ē ſeptem accidētia. ſ.
forma: figura: locus: ſtirpe: nomē: patria: tēpus
qꝛ ſbā in ſuo eſſe prior ē accidēte. 7° meth. tex
tu cōmēti. 4. Et Auerrois. 7° meth. textu cō/
menti. 2. Indiuiduū. n. ſubſtātie: qđ prius ē alijs
indiuiduis accidētium manifeſtū ē p ſe. Tum qꝛ
ſi ſic: tunc indiuiduum ſubſtantie eſſet accidē/
tale. patet conſequentia quia ipſum in ſuo eſſe
includeret accidens. cōſequēs eſt falſum quia
ſubſtantiale ꝛ accidentale compoſitum diſtin/
guntur. ¶ Tertia concluſio pꝛīcipium indiui/
duationis non eſt quātitas: quia indiuiduum
ſubſtantie eſt pure ſubſtantia: ergo nullo acci/
dente eſt. accidente enim aliquid eſt tale aut
tantum aut ꝛcet. non autem ſubſtantia prima
accidente eſt. Tum quia ſtante eodem indiui
duo variatur quantitas: patet in augumento
aut decremento. quantitas enim interminata
precedit indiuiduum ꝛ ſic ipa non eſt q° idi/
uiduū ſit. termiata aūt variaī. Tuꝫ qꝛ. x. me/
tha. cōmēto p°. Auerrois. Cū ꝙ īdiuiduuꝫ ſit
cōtinuū ē forma eiuſ. g° forma dignius dr̄ vnū
ꝙ cōtinua°. cū forma ſit cā cōtinuatiōis: Et in
fra intendit īdiuiduū nāle. qđ ē vnū p cōtinua/
tionē ſm ſuā formā. Itē Auerroiſ p° celi ꝯm.
72. forme diuerſaꝝ nāꝛ ꝑirate ſunt hēre māe di
uerſe quātitatis cū diuerſitas formaꝝ ſit cā di
uerſitatis quātitatū ꝛ magnitudinū recipiētiū
formas Tum quia itelligētie ſunt īdiuidue: ꝛ
nō quante. ¶ Quarta concluſio pꝛīcipiū īdiui/
duationis nō ē ſignatio quantitatis: quia ſigna
tio quātitatis eſt quantitas aut mā ſignata.
¶ Quinta ꝯcluſio pꝛīcipiū īdiuiduationis non
ē exiſtentia: ꝗ ē compoſituꝫ ꝙ exñā in ſuo eſſe
ꝛ operari a principijs ſuiſ dependet. ¶ Sexta
concluſio pꝛīcipiuꝫ īdiuiduationis non ē mate
ria ſignata. qꝛ per materiā īdiuiduum nō ē ī ac
tu ſed ī potentia. Tum qꝛ ītelligētia ē ſingula
ris nō tñ ſingularitate oppoſita vniūſali ī eſſen
do vt in libro de vniuerſalibus declaraui. ꝛ ñ
per materiam. ſimilr̄ ītentio coloris in medio
Tum quia materia exiſtēte vna: indiuidua plu/
rificantur. patet ī virga ſemiuiridi. aut ī duo/
bus monſtruoſe coniunctis. dixit enim Ariſto
teles quarto de generatione animalium. vnū
ne an plura ſit per coagmentationem qđ mon/
ſtrificum prodit animal iudicandum eſt prin/
cipij ratione. verbigratia ſi cor pars eiuſmodi
eſt: Qđ vnum cor habet: vnum animal eſt: qđ
duo: id duo eſt animalia que ſibi coaluerunt
propter conceptuum coniunctionē. vel de duo
bus racemis eidem palmiti alligatis. vel de
muliere pregnante. Item materia nō vere cō/
tinua indiuiduum eſt vnum: patet de animali

corruptibili quia ibi ē continuatio per naturā: ꝛ nō mathematica ꝯtinua°. aut ꝺ mūdo: cuius partes ſunt vnite p ſpūalem vnionē ꝛ nō p continuationē qꝛ ſunt cōtigue. Itē mā ē eade numero ī gn̄ato ꝛ corrupto: nō ē autem idē indiuiduū gn̄atū ꝛ corruptū. ¶ Septima ꝯ° vniuerſalr̄ pricipiū idiuiduationis nō ē ipſa res. qꝛ aliqñ res ē cōpoſita ex mā ꝛ forma; q̄ tñ nō exiſtit ſeipſa: ſꝫ p ſuam formā. ¶ Octaua ꝯ° heccceitas nō ē pricipium indiduationis. ꝓbatur ꝛ ſuppono ꝙ p hecceitatē ſignificari. vt ſcotuſ intelligo id q° aliqd formalr̄ ē h°. ꝛ i ꝓpoito dr̄t ex nā rei ab eo cuius ē ꝛ nō re. tunc illud qꝺ nō ē pricipium eſſendi nō ē pricipium eſſendi hoc: ſꝫ hecceitas nō ē pricipiū eſſendi. ꝑꝫ qꝛ hecceitas nō ē pricipiū operandi: g° nō ē principiū eſſendi. ꝑꝫ ꝯña qꝛ eadē ſunt pricipia eſſendi ꝛ operandi. ſꝫ hecceitaſ ēt apud Scotuꝫ ē ꝯditio agētis ꝛ nō ē rō agendi. cōfirmatur qꝛ hecceitaſ nō pricipiat motū. g° neqꝫ eſſe. ¶ Nona ꝯ° pricipiuꝫ idiuiduationis eſt forma: ſiue idiuiduū ſit res itelligibilis: ſiue ſenſibilis: ſiue ſimplex: ſiue ꝯpoſita. qꝛ forma ē pricipiū eſſendi: operandi: diſtiguendi: a quo ſumit nomē rei: ꝛ diffin°. Itē diſtictionē rei eſſe p formā oñdit Auerrois p° de aīa ꝯmēto. 53. mēbra leonis ñ drn̄t a mēbris cerui niſi pp diuerſitatem anime cerui ab anima leonis. ꝛ 2° de anima cōmēto. 60. melius ē extimare diſtictionē formarum eſſe cām diſtictionis materierum q̄ꝫ econtra. ideo ſiue diſtictio ſit ſpecifica ſiue numeralis nō prio accipienda ē a mā. lꝫ aliquādo ꝓ aliqua p mām differre poſſint. ſubſtātiam. n. mālem ab imāli diſtinguimus p mām. ¶ Iſtā ſniam vult Auerrois p° phyſ. cōmēto. 63. declarās quō corpus in trāſmutatione accidentali manet vnuꝫ numero: dixit. n. diſpō eius ſubſtātialis ē q̄ ſit vnū numero. ¶ Scd̄a auctoritas ē primo ꝺ anima cōmento. 90. Omne qꝺ eſt vnum ꝛ continuuꝫ nō vnū ꝛ continuum eſt p ſuam mām: ſed p ſuam formam. ¶ Tertia ē 2° de anima textu ꝛ cōmento. 2. Ubi Ariſtoteles ſpecies eſt ſecūdum quā aliquid dr̄ hoc. Ubi Auerrois forma eſt p quā indiuiduum ſit hoc. ¶ Quarta eſt ſecundo de anima cōmento. 7. Congregatum nō dr̄ vnum niſi p vnitatem exiſtentem in forma. materia enim nō eſt hoc niſi per formam. ¶ Quinta ē ſecūdo de anima cōmento. 8. Hoc enim indiuiduum non eſt hoc niſi per ſuam formaꝫ: nō per ſuam materiam. ¶ Sexta eſt ſecundo de anima commento. 9. vbi habetur concluſio cū demoſtratione. Indiuiduum non ſit indiuiduuꝫ niſi per formam. qꝛ nō eſt indiuiduuꝫ niſi ſecundum ꝙ eſt ens in actu. ꝛ ē ens in actu per ſuam formam: non per ſuam materiaꝫ. Et 7° meth. cōmento. 7. Compoſitum enim ex materia ꝛ forma nō eſt in actu niſi propter formam. Idē ſecūdo phyſ. cōmento. 4. Eandem rationeꝫ ponit Auerroiſ 2° de anima cōmento. 7. Compoſitum nō dr̄ vnum niſi quia ſua forma eſt vna. vnum eniꝫ ē analogū p prius dictum de forma ideo vnitatis radix ē forma: a qua aliorum pēdet vnitas. ¶ Septima auctoritas ſed obſcura ē 2° ꝺ anima cōmento. 63. vbi dixit Auerrois cogitatiuam diſtinguere ſpēm ſubſtantie a ſpeciebus accidentium. Ex quo ſequitur ꝙ ſi ſubſtantia eſſet hec per aliquod accidēs ꝙ ſpēſ ſubſtantie non repreſentaret indiuiduum niſi eſſet coniuncta ſpēi illius accidentis quo idiuiduatur indiuiduuꝫ ꝛ ſic periret cogitatiue diſcretionis operatio ſeruiens intellectui in preſētādo ſibi obiectum proprium qꝺ ē quid. taſ rei materialis. ¶ Octaua eſt ſcd̄o ꝺ anima cōmento. 37. Illud p quod ē ens: ꝛ eſt hoc eſt ſua forma. Idem itelligit Auerrois tertio ꝺ anima cōmento. x. res exiſtens i carne per quaꝫ caro ē qꝺ ē. ſ. forma. ¶ Nona ē Auerrois. 7° methaphyſice cōmento. 5 dixit Ariſtoteles formam eſſe primaꝫ: quia eſt cauſa ſubſtantie ꝺmoſtrate: ꝛ ſubſtantie ꝺmoſtrate non ſunt ſubſtantie niſi per illam. ꝛ dixit ipſam eſſe vnaꝫ: quia ſubſtantia ꝺmoſtrata non ē vna niſi per hanc ſubſtantiam. ꝛ per hanc naturam que dicitur forma. ¶ Decima auctoritas ē ſeptimo methaphyſice cōmento. 27. Ubi Ariſtoteles dixit ꝛ h° hoc. Dixit Auerrois forma ē illud qꝺ ꝺmoſtratur per hoc pronomen hoc. ¶ Undecima ē tertio ꝺ anima cōmento. 24. forma ē cauſa vnitatis. ¶ Alie auctoritates adduci poſſent de identitate quiditatis cum eo cuius ē. ex ſeptimo. ꝛ octauo methaphyſice ſed pauciores q̄ꝫ adducte ſunt ſufficerent.

¶ Contra illa ſunt vnum numero quoꝝ mā ē vna. 5° metha. textu cōmenti. 12. g° mā ē principiū indiduationis. Tū ēt. 7°. metha. cōmēto 28. gn̄ans gn̄at aliud pp mām. ſed i gn̄one vni

uoca genitum numero differt a gñante. Tũ ẽt 12 metb. textu cõmenti. 49. quecũqȝ numero sunt multa: hñt mãm. ❡ Scđo illud qđ ẽ pñcipium spẽi non ẽ pñcipiũ p qđ aliqd est hoc. qꝛ pertinentia ad diffinitionẽ sunt cuilibet idiuiduo cõia ꝛ nulli ꝓpria. sed forma ptinet ad diffinitionem. ❡ Tertio Aristoteles p° caeli textu cõmẽti. 93. oñs ꝙ mundus ẽ vnus numero dixit qꝛ constat ex tota sua materia g° materia ẽ causa vnitatis. ❡ Quarto Auerrois pño phy. cõmẽto. 6. ois multitudo ẽ rerum drñtiuȝ ſm formam aut ſm quãtitatem qꝛ multa aut sunt alterius rõnis. ꝛ sic forma drñt. i. rõne. aut sunt eiusdem rõnis. ꝛ sic quãtitate. i. numero. g° quãtitas ẽ pñcipiuȝ idiuiduationis. Tũ qꝛ quãtitas ẽ pñcipiũ diuisionis i partes eiusdẽ rationis. vt pȝ ex diffinitione quanti. 5° metb. s. quoꝝ qđlibȝ ẽ aptum esse vnuȝ ꝛ hoc aliquid. ❡ Ad primum dña ẽ iter esse pñcipiuȝ indiuiduationis: ꝛ pluralitatis numeralis: ꝛ vnitatis diuersoꝝ. qꝛ pñcipium idiuiduationis ẽ q° res ẽ in actu. ꝛ hoc ẽ forma sed principium multiplicationis idiuiduoꝝ sub eadẽ spẽ simul existentiuȝ ẽ mã diuisa ꝛ ẽt forma diuisa ad mãe diuisionem ꝛ pñcipiũ multiplicationis idiuiduoꝝ successiue ẽ trãsmutabilitas mãe de vna forma in aliam. Caelum. n. pro mundo ẽ vnum numero. iuxͣ sñiam Aristotelis pño caeli: qꝛ cõstat ex tota sua mã. Idem ẽt vult Auerrois i libro de sbã orbis cap. p°. Est igr̃ mã cã pluralitatis numeralis. Similr̃ cũ sũt duo formaliter aut noie distincta illa ad vnũ esse nõ reducunt. nisi cũ mã eoꝝ vna fuerit: vel i sbo idẽ fuerint. ꝛ in hoc sensu loqtur Aristoteles. 5°. metb. negatur igr̃ ꝯña argumẽti. ❡ Ad cõfirmationem gñans gñat aliquid ꝓp mãm. i. cã multiplicationis gñabiliũ ab vno gñante est multitudo mã erũ i qs agit gñans. Expõ ẽ Auerrois ibi. ❡ Alia cõfirm° ponit mãm eẽ cãm multitudinis. qđ ẽ cõcessum. ❡ Ad ſm forma hȝ duplex esse: nãle: extneum. forma nãlis i suo esse nãli ẽ in mã. ꝛ ẽ pñcipiũ idiuidui; ꝛ nõ ẽ vniuersalis nisi i potẽtia. ꝛ h° ẽ esse mãle seu reale. sed i eẽ abstracto p itellectũ ipa ẽ spẽs. ꝛ i illo eẽ non ẽ ꝓpria vni idiuiduo tñ: sȝ est cõis. ꝛ in isto esse vni uocãt idiuidua. ❡ Ex h° pȝ dictum Auerrois i destructiõe dstructionũ. Cõueniẽtie multoꝝ idiuiduoꝝ in vnũ cã ẽ forma. Indiuidua aũt distinguũt inuicẽ mã: non forma. forma. n. hȝ duplex esse. i actu. ꝛ h° ẽ esse vniuersale. in q° vniuocãt singularia. aliud ẽ esse forme i potentia. ꝛ ẽ esse forme i mã. ꝛ i isto eẽ singularia distinguũt. drie quoqȝ spẽi i indiuiduis mãles dicũt qꝛ nõ faciunt i indiuiduis diuersitatem rõnis. sȝ numeralẽ. qꝛ mãȝ ipossibile ẽ esse vniũsalẽ. ꝛ similr̃ formã cãtaȝ a mã i illo eẽ i q° ab ea cãt ipossibile ẽ esse vniũsalẽ. ❡ Ad tertiuȝ qñ vna forma ꝯphendit suã mãȝ totaȝ ꝛ nõ ẽ possibile illud ꝯpositũȝ ex illa forma ꝛ illa mã corrũpi. tũc illud ẽ vnũ numero i vna spẽ. ꝛ nõ ẽ possibile eẽ plura idiũdua sub illa spẽ. sic aũt ẽ d mũdo ꝛ h° voluit philosophus. ❡ Ad q̃rtũ negatur ꝯña ois dña ẽ numeralis aut specifica: g° q̃ntitas ẽ pñcipiũ iduiduatiõis. Idẽ dr̃ ad philos. 3° metb. textu cõmẽti. xi. dicens. diuisibile dẽ aut ſm q̃ntitatẽ aut ſm diuisionẽ. qꝛ. n. numerus ẽ q̃ntitas: iõ dña numero dñt quãtitate nõ ꝙ q̃ntitas sit quo aliquid est hoc.

V Igesimuȝ Septimum Dubium.

❡ U. ꝑ priua° sit res. ❡ Rñ o hic vr̃ ꝯdic° iter Aristot. p° phy. textu cõmẽti. 60. dicentẽ ꝙ priua° cũ mã ẽ vnũ numero. ꝛ Aristo. i postpñtis dicẽtẽ ꝙ priua° ñ ẽ priuari neqȝ priuatũ. priuatũ. n. mã ẽ. ❡ Dicẽdũ tñ ꝙ priua° ẽ carẽtia forme i sbo apto nato hr̃e formam. ꝛ mã ẽ illa q̃ caret certa forma. iõ Aristo. p° phy. voluit priuationẽ cũ mã eẽ vnũ numero: qꝛ de eodẽ: d q° dr̃ mã: dr̃ priua°. lȝ nõ i abstracto: sȝ in ꝯcreto. tñ nõ sunt vnũ spẽ. qꝛ alia ẽ priuatiõis diffin° a diffinitiõe mãe. Sȝ qꝛ absẽtia forme põt iportari i abstracto. p h° nom̃ priua°. ꝛ i cõcreto p h° nom̃ priuatũ. ꝛ vtrũqȝ iportat p modũ hitus ꝛ qetis. ❡ Põt ẽt eadẽ absẽtia iportari p mõȝ fluxus ꝛ fieri. ꝛ sic iportat p h° ṽbũ priuari. iõ ꝯcessit Aristo. i pñtis driaȝ iter priuationẽ: priuatũ: ꝛ priuari. ❡ Cõcedẽdũ tñ est ꝙ priua° sit p se nõ ens. vt p° phy. textu ꝯmenti. 75. ꝛ. 79. ꝯcedit philos. ꝛ i h° dñt philo. a platone. iõ mã nõ ẽ priua° p se: sȝ põt idẽtificari p accñs. quõ aũt sẽtiat priua° vt tenebre 2° d aĩa patebit alias deo dante. Est autem differentia inter priuationem ꝛ negationem: terminat enim negatio contradictoriã oppositionẽ; sed priuatio priuatiuã oppositionẽ; ꝛ iste due oppositiones nõ drñt ex pte hitus. qꝛ eadẽ sor:

ma hʒ priuatiue oppoſitū ⁊ ↄ̄dictorie oppoſitū quãuis poſſit eſſe ꝙ vni forme ſit dare ↄ̄dictoriū puta itelligētie. quãuis ibi nō ſit dare priuatiue oppoſitū. drīa tñ negationis ⁊ priuationis accipit̄ ab extrinſeco. ſ. rōne ſbꝫi. qꝛ negatio reſpicit indifferēter oīa nō hītuata: ſed priua° requirit determiatū ſbm̄ i quo ſit aptitudo ad formā: cui priua° opponit̄. vt colligr̄ ex Auerroe. 3° de aīa cōmento. 5. ⁊. 14. drn̄t igr̄ nega° ⁊ priua°. qꝛ priua° ē abla° alicuius a nā determinata. ⁊ nega° ē abla° alicuius negati ſimplr̄ Auerrois. 4° meth. cōmēto. 4. ¶ Correlariū priuationis nō ē priua°: qꝛ abſentia priuatiōis ē hītus pñs. ¶ Contra priua° ē pncipiū realis trāſmutationis: g° priuat° eſt aliqd. pꝫ ↄ̄ña qꝛ nō ē poſſibile ens pncipiari a non ente: qꝛ qđ nihil ē: nihil cāt. ¶ Secūdo illud quo formaliter noīatur aliqd priuatū ſecluſo omni ope itellectus ē res: ſed priuatione mā denoīatur ⁊c. vt oculus ē cecus ⁊c. ¶ Tertio illud qđ ē idē realiter mãe ē ens reale: ſed priua° ē huiuſmodi. pꝫ maior qꝛ omne qđ ē mā eſt ens reale. pꝫ minor auctoritate philoſophi: tū qꝛ ſecluſo omni qđ nō ē mā a mā: ipſa ēt ē priuata g° ēt priuat° eſt. ¶ Quarto omne ad qđ ſtat reſolutio rerū eſt res: ſed i priuatiuam oppoſitionē ſtat reſolutio rez. qꝛ ↄ̄rietas reſoluit̄ i priuatiuā oppōem x° meth. textu ↄ̄mēti. 15. ⁊ i libro de ſbā orbiſ capite p°. ¶ Ad primum negat̄ ↄ̄ña. qꝛ duplex principiū: p ſe: p accñs. pncipiū p ſe ē ens. ſꝫ pncipiū p accñs eſſe ens nō opꝫ. neqꝫ ipm̄ ē cā. pncipiuꝫ. n. cōius ē q̄ꝫ cauſa. ¶ Contra Auerrois p° phyſ. cōmento. 82. priua° ē cauſa corruptionis. ¶ Rñō negat̄ priuationeꝫ eſſe cauſam rez nālium: q̄rum ponit̄ priua° eſſe pncipiuꝫ. ſꝫ nō negat̄ modus cāndi negationis ſup negatiōes ꝓportionalis mōis cauſandi affirmationis ſuper affirmationes. dr̄. n. philoſophus p° poſterioꝝ quēadmodum affirma° eſt cauſa affirmationis: ita negatio ē cauſa negationis. itellige i cāis adequatis. ¶ Ad ſecūdum denoīatio duplex: poſitiua: negatiua. tunc negatiua a non ente ſumitur. poſitiua vero ab ente. eſſe autē priuatū aut cecum ſunt negationes determinati g̃ñis ⁊c. forma igitur pñs poſitiue denoīat. ſed forma abſens priuatiue denoīat. ¶ Contra ſequitur ꝙ priua° ſit forma qꝛ abſentia forme ē forma abſēs ſꝫ priua° ē abſentia forme. ¶ Reſ

ut patet in ſacramento altaris

ponſio lꝫ theologus cōcedat ꝙ forma abſens ſit aliqd: propter itellectū: non tñ philoſophus qꝛ q̃ñcūqꝫ forma nō ē i mā ipſa non ē apud ipꝫ. ¶ Ad tertium negat̄ ꝙ mā ſit priua°. quãuis concedat̄ ꝙ mā ē priuata certa forma: nō tamē mā ē priuata ſimplr̄. neqꝫ mā eſt priua°. ¶ Ad quartū reſolutio ↄ̄rietatis i priuatiuā oppōeꝫ ē ꝓꝑ reſolutionē accidētiū i ſbām: ⁊ ꝓꝑ nō eſſe variabilia accidentia: niſi ꝓꝑ ſbārum variationē. ſi. n. ſubſtantie eſſent ſtabiles: eſſent ēt accidentia ſtabilia: oppō autē i ſubſtātijs priuatia eſt: q̄ ē terminus mutationis. ¶ Contra priuatio ē quodāmodo forma 2° phyſ. textu cōmenti. 15. ¶ Rñō vltra expōeꝫ Auerrois. ſ. p forma ipfecta: 2° priuatio ē forma p accñs. ſ. quia ipſi coniungit̄ forma. q̄ñ ſunt duo oppoſita in q̄ ſucceſſiue trāſmutabile ē aliquod ſbm̄: tūc qđlibet illoꝝ ſe hꝫ vt actus reſpectu ſbꝫi. ⁊ ſic itelligit philoſ. priuationē eē quodāmō formā: ⁊ ē ſignifica° valde methaphorica. quaꝫ appoſuit Ariſtoteles ad oñdenduꝫ amplitudinem ſue conſiderationis.

Vigeſimū

Octauū dubiū ¶ Utꝝ priuat° ſit pncipiū. ¶ Rñō aut refert̄ pncipium ad nātū: aut ad trāſmutationē. ſi ad nātuꝫ. ſic priua° ñ ē pncipiū niſi p accñs duo. n. ſunt intriſeca pncipia nāti: mā ⁊ forma. p° phy. textu cōmēti. 65. pncipiū aūt trāſmutationiſ ē priua° ¶ Sciēdū tñ ꝙ trāſmutatiōis tria ſūt pncipia ſcilꝫ. ſbm̄: terminus a q°: ⁊ terminus ad quē. ſbm̄ ē mā: ſꝫ ipa nō ē terminus. ſimilr̄ terminus a q° ⁊ ad quē ſūt termini: ſꝫ nō ſbꝫa: hoꝝ igr̄ trium pncipioꝝ duo ſūt cāe nāti. ſ. mā ⁊ forma. ſꝫ priua° ē pncipiū: ⁊ nō cā: ē. n. terminus. ¶ Sciēdū tñ ꝙ trāſmuta° ē aut ō nō ſbꝫo i ſbm̄: aut eꝯ. ⁊ iſta ſolꝫ muta° appellari: ⁊ ñ motus p ſbm̄ itelligo eē ⁊ ↄ̄ñter p nō ſbm̄ nō eē. alia ē ō ſbꝫo i ſbm̄. ⁊ iſta ſolet motus appellari. ⁊ nō muta° priūs igr̄ loq̄mur ō terminis mutationiſ: deiñ motus. termini igr̄ mutationis primi ſūt priua° ⁊ forma. ¶ Scias tñ ꝙ priua° q̄ñqꝫ comitat̄ potētiā nālē ad formā. ⁊ tūc ipa ē terminus a quo g̃ñonis: forma vero ē terminus ad queꝫ. q̄ñqꝫ ℞o priua° nō comitat̄ potētiā mãe ad formam illam cuius eſt priuatio. ⁊ iſta eſt terminus ad quem corruptionis. forma vero eſt terminus a quo. Auerrois igitur. 5°. phy. ↄ̄m°. 7.

Cũ abicit mõſ priuationũ famoſaꝝ numerataꝝ in libro pñtorum. abicit illam de qua philoſophus in pñtis dixerat a priuatione ad habitũ impoſſibilis ē regreſſus: tãq̃ʒ ipoſſibilē ad terminandũ gñonē: quãuis illa terminet corruptionem. nõ teneo tñ has eſſe duas priuationes ſed vnã quomõ vnitas in eis reperiri põt et diuerſam rõne. ideo vna dicaꝝ ante formaʒ alia dicaꝝ priuatio poſt formaʒ. ꝛ ſic priuatio dr̃t a potentia quæ ſeperari poſſunt: ꝛ ēt vnum ſit poſitiuum ꝛ ens: reliquum vero priuatio. vtrũqʒ tñ coꝝ p actuʒ intelligiꝝ. ¶ Contraria igr̃ aut termini poſitiui i iſta mutatione puta forma. termini a quo ꝛ forma termini ad quē ſũt termini q̃ſi p ſe: vt in gñone eq termini primi ſũt forma eq ꝛ priua° eius. termini ſecũdi q̃ſi p ſe ſunt forma ſpmatis intellige ſanguinis eq̃. Et forma eq. Sed termini p accidens ſũt termini ꝯdictorij vt equs ꝛ non equs. ¶ Sed de terminis motus dicẽdũ q̃ ꝯria ſunt duplicia mediata ꝛ imediata. iter imediata motus exiſterꝰ nõ põt: ſʒ mutatio. ſed bene iter ꝯria mediata q̃ opʒ q̃ i tpe i quo moueꝝ mobile: mobile receſſerit a termio a quo: ꝛ nundũ totalr̃ attigerit terminũ ad quē. ſnia ē Auerrois. 5° phyſ. cõmẽto. x. ꝛ. 18. termini igr̃ primi motus ſt duo ꝯria mediata: termini vero q̃ſi primi ſunt priuatio ꝛ forma. termini vero p accñs ſunt termini ꝯdictorij. vt in motu a calido in frigiduʒ termini primi ſunt calor ꝛ frigus. termini ſecũdi ꝛ quaſi p ſe ſunt frigus ꝛ priuatio frigoris: termini vero p accidens ſunt frigus ꝛ non frigus. Ex hoc appʒ q̃ʒ neceſſariũ fuerit. p° phyſi. cõmento. 44. ꝛ alibi exponere totiēſ ꝯrietatē pricipioꝝ cõprehendere ſub ſe ꝯrietateʒ veraʒ ꝛ priuatiuam oppoſitionē. q̃ opoꝛtebat indifferenter loq de terminis primis mutationis qui erant priua° ꝛ forma: ꝛ ð terminis primis motus q erant ꝯria. ¶ Cõtra Auerrois. 5° phyſi. cõmẽto. 7. dixit trãſmutatio q̃ ē de ſbı̃o i ſbm̃ ſcilʒ de ꝯrio in ꝯrium collocari ſub tranſmutatione q̃ ē de nõ ſbı̃o i ſbm̃: aut de ſbı̃o i nõ ſubiectũ. g° vtraqʒ iſtaꝝ mutatio ē inter eſſe ꝛ eſſe: aut vtraqʒ ē inter nõ eſſe ꝛ eſſe. ſi. n. vna illa rũ ſit iter eſſe ꝛ eſſe: ꝛ altera inter nõ eſſe ꝛ eē. non poterit vna ſub altera collocari. ſicut neqʒ ſubitũ ſub ſucceſſiuo aut ꝯ̃. aut poſitiuum ſub negatiuo aut ꝯ̃. ¶ Rñõ ꝯrij priuatio exẽpli gratia nigri capi põt preciſe priuatiue. ꝛ ſic eſt termius mutationis ꝛ nõ ē terminus p ſe motus: ſed per accñs. Alio modo poſitiue: vt ē albedo: ꝛ tunc ipa ē terminus motus: ꝛ nõ mutationis ſubite. niſi eſſet illa albedo in minimo gradu exiſterꝰ potẽte. voluit igr̃ Auerrois motum qui ē i ſbı̃o ente in actu ꝛ iter eſſe ꝛ eſſe poſſe ēt haberꝰ termios q noīe ſunt priuatiui ſʒ re ſunt poſitiui. q̃ albedo eſt non nigredo: ꝛ albũ ē non nigrũ. ideo data tranſmutatione inter album ꝛ nigrum: ipſa eſt inter albũ ꝛ non albũ ꝛ tunc talis priuatio: q̃ eſt res poſitiua ſubitaʒ mutationem terminare non põt: niſi i minimo ſui eſſe: ſed ſolum terminat motũ. Si qs velʒ extendere termios p accñs ad formas accidentales cõmitantes mutationē: diceret quantitatem ꝛ qualitatem exiſtentē i materia tranſmutationis eſſe terminos accidentales mutationis vt albedo aut rubedo: ſi materia generationis ſit alba vel rubea. hec ex p° phyſ. cõmento 44. ꝛ 5° phyſicoꝝ cõmento. 55. colliguntur. ſunt igitur termini p ſe determinati. ſʒ termini per accidens ſunt indeterminati. ¶ Sciendum ēt ex parte ſubiecti gñonis. Utrũ nõ ens generari poſſit aut moueri. ¶ Et dicẽdũ iuxta Ariſtotele. 5° phyſ. textu cõmẽti. 8. Q̃ð non ens ē triplex primũ ē non ens per compoſitionem vt chymera nõ ē. ſecũdũ ē indiuiduũ ſbē qð nõ ē ſed eſſe põt. tertiũ eſt non ens p accidẽs vt ñ albũ. primũ neqʒ moueri neqʒ mutari põt ſecũdũ nõ moueri põt ſed bene generari. tertiũ vero ꝛ moueri ꝛ gñari põt. ¶ Sciendũ ēt ex quo non ente fit aliqd. ¶ Et dicẽdũ iuꝝ philo. 12. meth. textu cõmẽti. ij. triplex ē nõ ens. ſ. nõ ens ſimplr̃: qð ñ hʒ eē neqʒ ymaginatione. ſm ē priua°. tertiũ ē mã. q̃ ex nõ ente tertio mõ. ꝛ ſic q̃rit philoſ. pricipiũ p ſe primũ. ¶ Sciẽdũ ē ēt ex quo ente fiat aliqd. ¶ Et dicẽdũ iuꝝ Ariſtotele. 12. meth. textu cõmenti. 8. ꝛ p° phyſi. textu cõmẽti. 78. duplex ē ens: i actu: in potentia. q̃ non ex ente in actu: ſed ex ente in potentia. ꝛ ſubintelligendum eſt per ſe. dixit enim Auerrois tertio celi commento. 64. corpus non generatur niſi ex corpore in actu quamuis accidentaliter. quoniam eſſentialiter eſt ex corpore in potentia. ſed impoſſibile eſt vt non ſit omnino. ymo eſt neceſſarium ꝛ eternũ. ex h° hẽtur q̃ ꝯrium poſitiuũ ē terminus q̃ſi p accñs.

¶ Contra philoſophus p° phyſ. textu cōmēti
43. ex imuſico fit muſicū p ſe: g° ex priuatiue
oppoſito p ſe fit aliqd. ¶ Scd́o nulla res ex
omni mā fieri pōt: g° nō ex mā p ſe res fiunt.
¶ Tertio illud qd́ ē pars rei q̄ fit eſt principiū
p ſe: ſed priuatio ē ps ꝛc. p Auerroim p° phyſ.
cōmēto. 64. gn̄atum incōpletum ē compoſitū
ex tribus: completū vero ex duobus tm̄. com-
pletū. n. ex mā ꝛ forma ē: incōpletum vero ex
mā ſm ptem priuata ē: ꝛ ſm partem formata.
¶ Quarto Ariſtoteles. 6° phyſ. textu cōmēti
41. gn̄o ē inter contradictoria. Ad idem ē phi
loſophus. 6° phy. textu cōmēti. 91. ꝛ nō ē exti-
mandū Ariſtotelem loqui de terminis p acci-
dens gn̄onis: ꝛ p̄ſertim cū ibi ex intētione tex
tu cōmēti. 83. ſoluit q̄ōem quomodo inter con
tradictoria pōt eſſe mutatio. ¶ Ad primū ge-
nerationis mā ē principiū p ſe. q2 ē ſubiectū. pri
uatio vero ē nō ſubiectū. ſed terminus a quo p
ſe. q2 igr̄ lr ex pncipalr̄ attribuit̄ mā e. ideo ex
priuatione non fit aliqd niſi p accidens: nec̄iu3
tn̄. vt dix̄ Auerrois p° phy. cōmēto. 75. q2 ne-
ceſſe ē gn̄andu3 eſſe priuatū. ſed ex imuſico fit
aliqd per ſe: nō propter priuationem. ſed rōne
māe. ¶ Ad ſecundū mā duplex: prima: ſēa. tūc
quecūq3 fuerit mā prima: dūmodo qualitatiue
ꝛ quantitatiue diſponat̄ illa ē apta eſſe princi-
piu3 propinquū vel remotū. cuiuſcūq3 rei nāte
fiende. ſed vltra principium cōe reqrit̄ aliquan
do principiū propriū: ꝛ ē mā ſēa. ¶ Ad tertium
priuatio ē ps rei vt ipſa ē in tranſmutari: quia
oportet q̄ rei q̄ tranſmutatur pte3 eſſe ſub ter
mino a quo: partem vero ſub termino ad que3
nō. n. ī diuiſibile eſt qd́ alterat̄. ꝛ vix ſine impli
catione contradictionis poſſibile ē in caſu ali-
quid ſecūdū qualibet ſui partem vniformiter
ꝛ eque velociter alterari. ex diffinitione. n. mo
tus mobile pti3 eſt in termino a q°. ptim ī ter
mino ad quē. iuxta ſentētiā Auerrois. 6° phy.
cōmēto. 32. neq3 inconuenit qn̄ ē aliqd nō pure
poſitiuum priuationē eē illius ptem. ¶ Ad q̄r
tum expoſuit Auerrois contradictionē. i. repu
gnantiam inter eſſe ꝛ non eſſe: nō negatiuam:
ſed priuatiuam. ¶ Sed dubitat̄ an p̄rium in-
telligendum ſit vere contrariū: qd́ eſt alterius
rōnis: dum dicimus trāſmutatione3 eſſe inter
contraria. ¶ Qd́ non videt̄. q2 ponamus aliqd
eſſe ſūmu3 puta aqua3 ī frigiditate: q̄ incipiat
remitti: tunc nō imediate poſt hoc erit calidi-
tas. q2 tunc non daretur minimum caliditatis
neq3 primum eſſe eiuſdem. qd́ eſt contra philo
ſophum. ꝛ tamen erit remiſſio frigiditatis: ꝛ
tunc queruntur primi termini huius alteratio
nis. ꝛ videtur q̄ ſint gradus intenſus ꝛ remiſ
ſus frigoris. ergo non requiritur contrariu3 p
motu habendo. contrarium intelligo alterius
rationis. eſt enim ibi contrarium eiuſdem ra-
tionis ſcilicet maior gradus minori gradui.
¶ Reſponſio comunis que non concedit dari
minimum gradum caloris: neq3 primum eiuſ
dem: gloſant enim Ariſtotelem datur primu3
eſſe ideſt vltimū non eſſe caloris. faciliter eua
dit concedendo q̄ immediate poſt hoc erit ca-
liditas. ꝛ ſic termini primi dari poſſunt vere
contrarij. concedunt enim qd́ vere conceden-
dum eſt: qualitates que in certis gradibus cō
trariantur: in certis gradibus cōpoſſibiles ſūt.
¶ Sed Ariſtoteles quinto phyſicorum tex-
tu commenti. 19. concedit q̄ inter magis ꝛ mi
nus eiuſdem ſpeciei eſt contrarietas non ſim-
pliciter: ſed tanta quanta ſufficit pro motu. quē
admodum etiam inter quantitates non pro-
prie eſt contrarietas. vt dictū eſt. Sed de hijs
ſatis pro nunc. Et hic primum librum claudi-
mus: Et ad totius naturam conſiderandam
pertranſimus.

¶ Alexandri Achillini Bononienſis de elementis.

SI eſt elementum: preſupponit: q ipm eſt ſubiectum conſiderationi. concauum aũt caeli ſphaericum eſt: vt in libro de orbibus declaratũ ẽ a nobis. ⁊ mundũ: quẽ tactu ſenſibilem appellamus: cõtinet. ⁊ ignẽ incõplete ſphaericũ reddit: ꝓhibet. n. ignis ſua caelo adherentia ne iter eos vacuũ itercidat. rõne cuius adherentie hũc mũdum iferiorem dixit Ariſtoteles p° metheoꝝ caelo eſſe cõtinuum: vt omnis eius virtus inde guberneť. Caelum igitur ſua ſpericitate centrum requirit: a caelo autẽ vſq ad eius cẽtrum longiſſimã lineam ymaginor eſſe deductã. cuius lõgitudinẽ mathematicus explorãs dixť eẽ miliariũ. 109037. tantã. n. dixit ipſe eſſe maximã lune ꝓpiquitatem terre. Lineã aũt hanc ĩ quattuor ptes diuido. nõ equales tamen: ſed potius vt mathematici aliqui dixerũt proportionẽ ſeruantes. exempli gratia fractionibus dimiſſis. ſit diameter terre vt vnum: ſecũda ps erit. 33. tertia vero. 1089. quarta vero. 35937. Sectionũ igiť loca ſunt vbi elementorum termini contiguãtur. tu vero intelligas lineam hanc ſuper ſuperficiem terre cadere aquis primo aque elemento cohoptã: aliquãdo. n. inter aerẽ ⁊ terram aque nõ mediãt. querimus aũt locũ caſus linee vbi elemẽtum aque alijs iterceptũ ſit. Huius igiť linee pars iferior cẽtro cõterminã mathematico ẽ quaſi ſemidiameter ſuperficiei q̃ eſt terre diameter. Eſt. n. ſm mathematicã deſcriptionẽ lõgitudo diametri terre miliariũ. 6500. eſt autẽ terra grauis ſimplr: ideo oibus alijs ſubſtat. ſecunda ps priori proxima ẽ ſphaere aque ſpiſſitudinẽ ⁊ ſitũ indicãs. q ipa ẽ grauis ſecũdũ qd. ⁊ erit diameter aque miliariũ. 208000. Tertia ps eſt aeriſ. q aer ẽ leuis ſm qd. ⁊ erit diameter eius miliariũ. 6656000. Quarta vero q̃ caelũ lune attingit igni appropriať q leuiſſimus ẽ. qñ ipſe ſit leuis ſimplr vbi alie treſ partes mixtis ex elemẽtis cõſtitutis cões exiſtunt. ⁊ caeli cõcauitatẽ cũ illis pariter implẽt. ⁊ erit diameter eius. 212992000. Sed naturalẽ philoſophũ hic aduertere opꝫ. qm ad experientiã ſupficies aque exterior nõ longe diſtãtior ẽ a centro mũdi q̃ ſuperficies terre exterior: aque. n. ĩ ſupficie terre exiſtẽtes ad mare decurrũt. ⁊ certũ ẽ q loca decliuia petũt aque: ſi. n. terre dixeris admixta eſſe alia. ẽt aque piſces ⁊ aer admiſceť ⁊c. iõ aptior ẽ philoſopho ĩter elemẽta minor propor° q̃ hec q̃ data ẽ. preſertim q corpoꝝ propor° adhuc multo maior eſt q̃ coꝝ propor° diametrorũ. corporis. n. ad ſuã diametrũ quaſi triplã ſexquiſeptimã ponunt ⁊ ſperaꝝ propor° eſt ꝓpor° diametrorũ triplicata. Ariſtoteles igiť decuplã iter elemẽta exempli gratia denotauit. Triũ aũt elementorũ inferiorũ eſſe ſenſus oſtendit: quartũ aũt ratio. nõ. n. manifeſta ẽ in ignẽ mixti reſolutio: neq aſcenſus fumi in aere ignẽ eſſe oſtendit pp diuerſã in partibus aeris leuitatem prope terram aut aquã ⁊ in ſuprema illius regione. non. n. ſupficiem aeris exteriorẽ ſenſu diſcernimus. verum inflamationes in aere apparentes aliquid ſignificant ⁊ ẽt corpora in aere aſcendẽtia ſunt calida ⁊ ſicca. q ſi aliud corpus in aere aſcendat: illud ĩ aerem cõuerſum diffunditur. ⁊ viſum effugit. iõ igne nihil ẽ leuius: aere aũt leuior ẽ ignis. pꝫ ex Auerroe. 4° caeli cõmẽto 32. ⁊ ex Ariſtotele ĩ libro de proprietatibꝫ elemẽtoꝝ. Hec igitur quattuor corpora noie elemẽti importanť. verũ ꝓpria ſignificatione vtẽdo elementum illa importat ſed non abſolute: ſed vt in mixtione exñtia huiuſmodi elemẽta ſe frangere potuerũt. Cũ igiť hec corpora extra mixtionẽ ſunt: dicanť ſimplicia grauia ⁊ leuia: ⁊ nõ elemẽta niſi in potẽtia. cũ vero intra mixtum ſunt: tũc proprie elemẽta ſunt: vt ex eorũ diffinitione cõphẽdi põt. ſed opiniones ponẽtes elemẽta complete corrupta eſſe dum ĩ mixtionem venerũt: faciunt vt elemẽta vocemus hec quattuor ſimplicia: quãuis extra mixtum ſint: loquamur igiť vt plures: ⁊ intelligamus vt pauci qm̃ comunis opinio nõ dimittit ĩ mixto rem: quã elemẽtũ appellet. ¶ Quid aũt ſit elemẽtũ accipiendũ eſt ex tertio caeli textu cõmenti. 31. Elemẽtũ corpoꝝ ẽ ad qd alia corpora diuiduńť intus exñs potentia aut actu. indiuiſibile ĩ altera ſpetie. Sciendũ q dicitur aliqd elemẽtũ corporũ: q ipm ẽ primũ corpus ad qd

Elementi nõie quid

Elemẽti deffin°

ſtat reſolutio compoſitorum corporũ: mixta.n. reſoluũť in corpora priora eis: vel igr̃ reſolutio babet ſtatũ: aut nõ. nõ ẜm: qꝛ impoſſibile ē ire in infinitum. quia infinitum abborrent ⁊ natura ⁊ cognitio noſtra: ergo opꝫ eſſe aliqua corpora prima ad que ſtet mixtorũꝫ reſolutio ⁊ terminetur. ſimiliter oportet eſſe aliqua prima q̃ in mixtionē veniant. Jſta igitur appellat philoſophus prima corpora non ſimplr̃ ſed generabilium: quemadmodum motus elemētorum nõ ſunt primi ſimpliciter ſed primi ſunt reſpectu mixtorum. ſimiliter qualitates prime ſunt prime nõ ſimpliciter: ſed reſpectu ſecundarum Eſt igr̃ caelum primũ corpus: eius etiam motus eſt ſimpliciter primus: ⁊ etiam eius qualitas vt lux eſt ſimpliciter prima corporis qualitas. ¶ Sciendũ ēt elementa babeť duplex eē intra mixtum: extra: intra ipſa bñt eē potētiale: extra vero ipſa babent eē actuale. quia cum ipſa extra ſunt: ipſa per ſe ſunt: cũ vero ipſa intra ſunt: ipſa ſunt in alio: non tamen ſicut accidens in ſubiecto: ſed ſicut parſ in toto. ¶ Sciēdum ēt ꝙ corpora ſunt duplicia: bomogenea: aetberogenea. aetberogenea ſunt quorũ ptes integrales quantitatiue aliã babēt rõem a rõe totius: ⁊ ſic ipſa diuiſibilia ſunt ĩ corpora priora eis. ⁊ cũ elementa non ſint diſibilia ĩ corpora priora eis: ipa opꝫ eſſe bomogenea: ⁊ iſtud ē eē ĩdiuiſibile ĩ altera ſpē. i. nõ eē diſibile ĩ aliq̃ que ſunt partes quantitatiue totius alterius rõis a toto: ſꝫ ipſa diſibilia ſunt ĩ ptes q̃ntitatiuas q̃ eiuſdē ſunt rõis cũ toto: q̃libꝫ.n. ps q̃ntitatiua terr̃ ē terra ⁊c. ¶ Ex iſta diffinitiōe ſeq̃tur ꝙ elemēta ſũt ſubſtãtie: qm̃ ipſa p ſe exiſtunt ſic ꝙ ĩ nullo ſbĩo recepta ſunt. Tũ qꝛ ipſa ſbãrum cõpoſitionē ĩtrant. ¶ Scđo ſeqtur ꝙ elemēta ſunt corpora: qꝛ ipſa extenſa ſunt: ⁊ in ptes q̃ntitatiuas diſibilia: ⁊ locũ occupãtia: vt ſenſus oñdit. ¶ Tertio ſeqť ꝙ ipſa ſũt corruptibilia qꝛ p alterationē ipa ĩ mixtionē veniunt oē aũt alterabile ē corruptibile. ¶ Ex quo ſeqtur vltra ꝙ ipa ex mã ſunt: q̃ ē ſbm̃ g̃nionis corruptionis ⁊ alterationis. ¶ Ex quo ſeqtur vltra ꝙ ipſa formã bñt ĩ mã: qꝛ nõ ſtat mã ſiñ forma. ꝑmo mã ĩ potētia nõ ſtat ſine forma educta ð potētia illius. ¶ Seqť ēt ipſa babere q̃litates prĩas ẜm quas ipſa alterare poſſunt alia ⁊ ab alijs alterari. ordinauit igiť Ariſtoteles. bec ſic p° de g̃none textu cõmēti. 6. prĩo mãm. ẜo prĩas ꝯrictates. tertio elemēta. loquens de elemētis ĩ illo eſſe in quo ad mixta refferũtur ¶ An aũt elemēta plures ſbãles formas in ſe bēant ꝯſiderãdum ē. Et vt nõ oporteat nos aliq̃d ignotuꝫ preſupponere. g̃naliuſ q̃ꝫ prĩs exq̃reret negotium dubitatur.

a **AN in com**poſito ſubſtãtiali plures ſbãleſ forme repiantur. ⁊ qꝛ bec q̃õ ē valde difficilis ⁊ valde ampla ⁊ plures ſpēales q̃ſtiones ꝯphēdēs: ideo eã in quqꝫ articulos diuidam ¶ Jn prĩo articulo cõſiderať. an ĩ caelo plures ſbãles forme repianť. ¶ Jn ẜo articulo. An in elemētis plures eſſe poſſint. ¶ Jn tertio. an in mixtis nõ aĩatis. ¶ Jn quarto an ĩ vegetabilibus ⁊ ſenſibilibus. ¶ Jn q̃nto an ĩ boĩe. ⁊ ĩ b° ſecũduſ bic liber complebiť: ⁊ tertio volumini ſubſequenti cedet. ¶ Hanc aũt diſtictionē premitto ꝙ duplex ē ꝯpoſitum corpus. ſ. g̃nabile ⁊ aeternum. diſtictio ē Auerrois ĩ libro de ſubſtãtia orbis ĩ fine tertij capituli. Et Ariſtoteliſ p° ð ptibus aĩaliũ capite vltĩo. ⁊ ē diĩo quã ĩtendit Ariſtoteles. 12. metb. textu cõmēti. 5. diuidēs ſbãm ſenſibilē ĩ aeternã ⁊ g̃nabilē. Jntelligo bic cõpoſitũ: nõ ipm̃ mixtũ: ſꝫ nãtum ipꝫ: ſiue ſimplex ſiue mixtũ fuerit. Et qꝛ tantũ caelũ eſt nãtum ĩg̃nabile: ⁊ ē primũ corpus: iõ de ipſo ſit bec prĩa ꝯ°. Tãtũ vnam ſbãlē formam bꝫ caelum. banc ĩ libro ter° ð orbibus declaraui. primum.n. caelũ apud philoſophũ ex prima forma ꝯſtat ⁊ ex orbe prĩo. ⁊ bec ē ĩferēs p̃iacētem ꝯõis. nã.n. ipm̃ ꝯſtare ĩtelligit Ariſtoteleſ p° ð ptibus aĩaliũ vbi ſ. ⁊ nulluꝫ caelũ bꝫ multas ſbãles formas. qꝛ caelũ ē corpus ſimplex. qꝛ ipm̃ ſimplici motu moueť. qꝛ puro circulari intelligo ſimplex: nõ qꝛ ſit bõgeneũ. qꝛ ĩcõpoſitas vocat Ariſtot. p° ð ptibꝫ aĩaliũ ſimilareſ ptes: oſſa: neruos: carnes: ⁊c. q̃ mixta ſunt. in alia enim ꝯſimiliũ ptiũ diuduť. vt declarat Auerrois. 3° caeli ꝯmẽto. 33. ꝯcedo tñ caelũ eē corpuſ bõgeneũ: ſꝫ nego ꝙ eē bõgeneũ ſit rõ adequata p quã corpus ſit ſimplex qꝛ eē bõgeneũ excedit ⁊ ē ĩ pluſq̃ꝫ corpus ſimplex qꝛ oē corpus ſimplex ē bõgeneũ: ⁊ non ecõ qꝛ aliqua corpora ꝯpoſita ⁊ mixta bõgenea ſunt. ſꝫ ĩtelligo ſimplex corpus: qꝛ ex ſimplicibus naturis ē cõſtitutũ. Eſt aũt ſimplex nã ſimplicis motus prin-

cipiū.Eſt aūt ſimplex motus triplex:a cētro in
leuibus:ad centrū in grauibus:circa centruʒ in
neutris.p° caeli textu cōmēti.6. ꝛ q꞉ caeleſtes
nāe ſunt eiuſdeʒ ſpeciei analoge:ꝛ naturata:ꝛ
ꝯſtitia naturam:iō numerus caelorum non fa/
cit numerū in numerandis ſimplicibus corpo/
ribus.Simplicitati igr̄ ſbāliū formarū:ſub
ſtātialiū formaꝝ pluralitas repugnat. qa vnaʒ
qʒ.iqʒ ſbālem formam ſimplicem ꝓprius ꝛ lo
calis motus ꝛ ſimplex cōſeqt̄.ꝛ ſic in hñte plu
res ſbāles formas compō repit̄ ſimplicitati op
poſita ꝛ corporis ꝛ motus. ¶ Sed dubitat̄ ar
gumētis cōibus ꝓpoſito ꝛ alijs.qa caelū ex ge
nere ꝛ differentia componitur q꞉ caeli ab inui
cem eſſentialr̄ diſtiguūt̄.ꝛ cōueniūt.Eſt aūt ge
nus forma vniuerſaliſ:dr̄ia vero ṗticularis.7°
meth.cōmēto.43.ꝛ 2° phyſ.textu ꝛ cōm.28.
ꝛ cōmēto.92.¶ Scdo q꞉ genus cōponit̄ ex po
tentia ꝛ actu.qa actus ꝛ potētia ſunt principia
generū. ¶ Tertio qa genus ē vniuocū multis
ſpēbus:g° genus nō dicit formā ſpecificā:ſʒ ipʒ
dicit formā.qa alr̄ genus nō p̄dicaretur de eo
cuius eſt genus.g° in cōtento ſub ſpē ſunt for/
ma ſpecifica ꝛ forma gñica.

¶ Rñō vt r̄ſolute ad minꝰ cōia ſub ente ꝯtēta
ꝯſiderādo dſcēdeṙ valeā:dubitationē d vniuo
catiōe entis extirpabo. Dico igr̄ ꝙ duplex ē
gēus:vniuocū:analogū.analogū nullā fac̄ ꝯpōʒ
aut infert eē i cōtēto ſub eo. qa analogici gñis
vnitas ē ex ṗte termini vocaliſ:aut ſcripti:aut
itentionis ad placitū ſignificātis ſpēs aut indi/
uidua:nō aūt nālr̄. intētio.n.entis ē nālis ſimi
litudo termini vocalis aut ſcripti ad placitum
ens ſignificantis.ꝛ huic ꝯceptui coꝛ̄ſident i re
plures res inter ſe ordinem hñtes:vt ſbā ꝛ ac
cidētia.ordinant̄ aūt accidētia in ſbām. qa per
eā accidētia ꝯſtituūt̄.4° meth.ꝯmēto.2. pñta
enim attribuunt̄ ſbē:non qa ſbā ſit agens aut
finis coꝝ.ſed qa ꝯſtituunt̄ p eam.ꝛ ſbm̄ ē coū
ꝓmo Ariſtoteles.12.meth.textu ꝯmēti.2.iux
ta expōem Auerrois vult ꝙ ſiue ens ſigniſi/
cet vnum genus ꝛ vnā naturā.ſiue gñā diuer/
ſa.ſemp ſbā eſt prior ceteris. Eſt igr̄ ens ana/
logū.4° meth.textu ꝯmēti.2.ꝛ p° de aīa tex/
tu ꝯmēti.78.ens multiplr̄ dr̄. Idē ho de ani/
ma ꝯmēto.30.analogia ēt nō ſtāte cū vniuoca/
tiōe.Ens.n.multiplex ē.p° phyſ. textu ꝯm.13.
16.25.multiplicitate ſignificationū.qñ ſuppoſi

toꝝ multiplicitas ēt in ſpē ſpēaliſſima vniuoca
repit̄.ꝛ ſic ſpēs quantis ſpēaliſſima ꝛ vniuoca
dicēda eſſet multiplex.qō nō ē dicendum.Nō
ſi h° ꝯcedas.¶ Cōtra Ariſtotelē ē volentē il/
lā entis multiplicitatē facere ꝓpōem diſtigui
bilē:qō nō facit ſola ſuppoſitoꝝ multitudo.vt
pʒ p° elencoꝝ.Tum qa non eſt poſſibile ens ꝛ
non ens verificari de codē termino ſine varia
tione ſignificationis:pp primū pīcipiū eē veꝝ
notiſſimū:ſʒ ſic ē de ente ꝛ non ente. vt pʒ prio
phyſ.textu ꝛ ꝯmēto.25. dixit.n.Auerrois ibi
hoc nomē ens ꝛ nō ens dicunt̄ de deceʒ pñtis.
¶ Nō aūt cū analogia entis nō ſit vniuocatio
neqʒ equiuocatio expſſit Auerrois.3° de aīa
ꝯmēto.36.vbi contra auempace dix̄ manifeſtū
eſt.n.p ſe qō hoc nomē qditas nō dr̄ puř equo
ce neqʒ pure vniuoce. Et apte Ariſtoteles.12.
meth.textu ꝯm.3.ſbā ē ens abſolute:ſʒ accidē
tia nō ſūt entia ſimplr̄.ꝛ hic expſſe negat vni/
uocationē. Idē diſerat Ariſtoteles.7°.meth.
textu ꝯmēti.3.alia dicunt̄ entia eo qō entiſ.h°
idē aſſerit Auerrois.8°.phyſ.incidētalr̄ cōmē
to.77.h° nomē ens dr̄ de ſbā ꝛ de alijs pñtis
cū dterminatione.¶ Scdo nā vna cōis non eſt
niſi in vno pñto:ſʒ ſignificatū entis nō ē tantuʒ
in vno pñto:g° ſignificatum entis nō ē vna nā.
maior ē Ariſtotelis ꝛ Auerrois p° ethicoꝝ ca
pite.7.ad oñdēdū ens ꝛ bonū dici ambigue.i.
nō ſm vnā itētionē quā pticipēt decē pñta.rō ē
Auerrois ibi.Et nō itelligas ex rōe ꝙ nō poſ/
ſit eē vna res in diuerſis pñtis:ſʒ i argumēto ē
reſtrictio ad itētionē vnā ſignificatā. ¶ Tert°
Ariſtoteles.7° meth.textu ꝯm.14.ꝛ.15.Ens
nō dr̄ vniuoce neqʒ equoce.vbi Auerrois ens
drīuat̄ ab eē:ſʒ eē nō ē ſm vnā ꝛ eādē itētioneʒ
in vnoquoqʒ pñtoꝝ:actus.n.ē eſſe independen
ter formalr̄.ꝯpoſiti vo dpēdenter.quāuis eniʒ
forma ab agēte effectiue dependeręʒ:aut a mā
mālr̄:a nullo tñ formalr̄ dpendet. qa tūc ipa eſ
ſet ſubicibile aut ꝯpōitū:ñ aūt actus.¶ Quar
to ſi ens ſignificarʒ vnā naturā:ipm eſſʒ genus
pʒ ꝯña ex Auer.x.meth.ꝯm.8.oñdente diuer
ſitatē iter genus vniuocū ꝛ analogū.qa genus
ſignificat ſua ſignificata mediāte vno cōi p° ſi
gnificato:ſʒ ens aut vnū nō:ſʒ imediate ſignifi
cāt decē pñta.rō ē Auerrois ibi. ¶ Quinto ſi
eſſʒ ens vniuocū:tūc ad vnā ſciam ptineręt oēs
q̄ttuor cauſe:pʒ ꝯña q꞉ nō ē tāta reꝝ diuerſitaſ

quendi aliqñ vtiť Auerrois:ſed ꝓprie non qꝛ ipſa nõ eſt quo aliqd ſit. ℂ Principale vero ē an mã ſit ps quidditatis. dico ꝙ nõ. qꝛ de natura q̄ditatis ē eſſe qd ꝛ id quo aliqd ē qd. hͦ autē ſoli forme cõuenit ideo mã quamuis ipſa ſit pars ſubſtantie compoſite:nõ tñ ē pars q̄ditatis. qꝛ mã licet ſit:nõ tamen ē quo aliqd ſit. ideo cũ ipſa non ſit pars forme:ipſa nõ ē ps q̄ditatis. ſʒ qꝛ ipã ē ſbm̃ forme:iõ defferens q̄ditatē appellanda ē. ℂ Sciendũ ēt ꝙ pđa ordinem īter ſe hñt qꝛ p ꝯñtiaʒ ſupiora aut vniu̾ſaliora ex pticularibus eliciũť. cũ igr̄ forma det eē hͦ iõ ipſa dat eſſe īdiuiduale ſpecificũ ꝛ gñicum. Si aũt a mã aliqua pđa ſũpta ſunt:illa ſunt cõcreta:ſ bãlia tñ ꝛ denoĩatiua:vt carneũ oſſeuʒ mãle ꝛc. nõ.n.põt eē idem formalr̄ ꝓprie:niſi pñm ſit ex forma ſumptũ. ℂ Cõtra oē quod ē ē quiditas vel hñs quiditatē. vel ps quiditatis ſi.n.illud nõ ē alteꝝ triũ:ipm nõ ē:ſed mã nõ ē quiditas neqʒ hñs quiditatē gͦ ē ps. ℂ Scđo ois quiditas ē forma p te:ſed aliqua quiditas ē cõpletũ in ſpē pʒ de itelligētijs:gͦ aliq̄ forma ē cõpletuʒ in ſpē:ꝯñs ē falſum qꝛ forma pars ē. ℂ Tertio quiditas rei ſufficit ad hͦ vt res ſit ſʒ forma nõ ſufficit ad hoc vt res ſit. gͦ forma nõ ē quiditas. ℂ Quarto ſequiť ꝙ diffinͦ data p mãm eēt p additamētũ qꝛ ipſa eēt ex quiditatē. ℂ Ad primũ negať maior debuit.n.tertia pars diſiunctiue eſſe vel ſ bm̃ quiditati. ℂ Ad ſecũdũ i intelligētijs nõ ē ſpēs vniuoca: ideo i eis nõ ē ps ſpēi vniuoce. 2ͦ apud philoſophũ itelligētie ſũt ptes formales caeleſtiũ aĩaliũ. iõ ipſe nõ ſunt ſpēs completa. tertio ꝯcedo ipſas eſſe in ſpē analoga cõpletas ad hunc ſenſuʒ. qꝛ nõ depēdēt a ſbo qđ formāt. ℂ Ad tertium quiditas ſufficit ad hoc vt res ſit in ſuo genere cauſe.ſ.formalis. ſed ꝙpʒ ipſam nõ ſufficere i omni gñe cauſe. quãuis.n.itelligentia ſit aĩalis caeleſtis forma finis ꝛ efficiēs: nõ tamē ipſa eſt illius mã:neqʒ eē põt. ipſa.n.p ꝓ nobilitatem ſuam ſuppleř non põt genus cauſe materialis ſenſibilis. ℂ Ad quartũ negať ꝯñã qꝛ lʒ mã ſit ex quiditatē:nõ tamen ē ex ſbãm cõpoſitam ymo ipſa eſt pars ſubſtãtie:pͦ.n.đ aĩa ꝯmēto. 16. mã i diffinitionibus naturalibus neceſſaria ē ꝛc. an aũt diffinitio ſit appellãda quiditas. dictuʒ ē ſ ꝙ iproprie ſed an quiditas ſit idē cũ eo cuius ē q̄ditas đo dãte alias diſcutieť.

Vigeſimuz

Tertiuʒ dubiuʒ incidēs eſt. ℂ Utrũ eē rei ſit eſſentia. ℂ Rñđo Ens ꝛ eſſe ſola grãmaticali diſtinctione ſeparantur:que inter pticipiuʒ ꝛ verbum afferri ſolet ens.n.pticipium:eſſe vero verbum ē. Similiter ens dicere eſſentiam ꝛ ens dicere exiſtiam ſola verboꝝ alietate drñt. ſum.n.ꝛ exiſto verba ſunt ſubſtantiua que re ſignificata non diſtiguntur. Auerrois.n.2ͦ phyſ. ꝯmento. 71. diť methaphyſicũ ꝯſiderare de exiſtētibus ſm̃ ꝙ exiſtunt. ipõ aũt qd ꝛ aliquid vt ſinonimis vtendum. Ens aũt ꝛ aliqd ſignificatione conuertibilia ſunt:drĩa tamē grãmaticali ſepata. nõ.n. aliqd participium ē ſed nomē. Ens aũt participium ē ꝛ non nomē. qui.n.ens nomen eſſe voluerunt grãmaticam cõtempſerunt. Ens autēʒ ab eſſe deriuatum accipio ex. 7ͦ. meth. cõmento. 15. nulli.n.dubium eſſe debet participium a verbo deriuationem accepiſſe. Eſt aũt ens analogice diſtinguibile:in actũ:potentiam:ꝛ congregatum:ſiue hec ſbã ſint. ſiue accidēs. ꝓ prius tamē dictũ ē de actu. ſcđo via originis đ potentia. tertio vero de conſtituto. ſʒ analogia ꝑfectionis cõpoſitum in ꝓo loco. mã vero in tertio locanda ē. Hoc vult philoſophus 2ͦ de animatextu cõmēti. 7. ſed famoſa ſignificatio prima eſt ſuper eo qđ cõpoſitũ eſt. vt de ſ bã dixit Ariſtoteles. 2ͦ de aĩa textu cõmenti. 3. ℂ De articulando igr̄ hec tria mēbra ad ſbãm videndũ ē an forma ſit ipm eſſe. ꝛ dico ꝙ ſic. qꝛ omne id quo aliquid eſt ē forma. pʒ ex diffinitiõe forme:ſed ipm eſſe ē id quo aliquid ē:ergo ipſum eſſe ē forma. ℂ Videndum ꝓ ꝯan materia ſit eſſe. dico ꝙ eſſe eſt duplex actu ꝛ potentia. tūc materia non ē eſſe actu:ſed mã ē potentia eſſe. ℂ Tertio videndum an compoſitum ſit eſſe. ℂ Rñđo eſſe cõpoſiti duplr̄ intelligi põt intranſitiue ꝛ ē eſſe qđ ē cõpoſitũ. cõpoſitũ.n.ē ens vt pʒ. alio mõ tranſitiue ꝛ ē eſſe quo ipm compoſitum ē. ꝛ illud ē forma. ꝛ hoc eſſe nõ ē ipm cõpoſitũ abſolute. Uex igr̄ eſſe forma ē. Hac vero formabile pticipans actuať. ꝛ ſic ipſa forma ꝛ forma ꝛ mã ꝛ cõgregatũ ſunt. Eſſe igiť materie ē duplex:diminutum:hoc eſſe potentiale ē ꝛ mãliter independēs in prima mã in ꝓa vero mã dependens eſt finalr̄ tamen ꝛ formalr̄ cauſatuʒ ē effectiue vero conſeruatiue adhuc cau

ſatū ē:effectiue vero ꝓductiue apud philoſo/
phum improductū ē:ſed huius oppm̄ lux vera
xp̄s benedictus nobis apuit. Sed de hijs ſatiſ
alias diximus. Aliud autem eſſe mãe ē com/
pletū. ⁊ hoc ē forma q̄ mãm actuat. ⁊ in triplici
genere cãt: formali: ꝓpinquo finali: ⁊ effectiuo
conſeruante. ⁊ ſic cū totum nō ſit aliud q̄ꝫ ptes
ſue: vt ſtatim ſubiūgã: eſſe compoſiti patens ē
tā actuale qđ ē forma q̄ꝫ potētiale qđ eſt mã. ⁊
ſic pꝫ cōgregatū eſſe duo q̄ ſi nō vnirent: cōpoſi
tuꝫ nō eſſet vnū: ſꝫ vniunt ꝙ actus actuat mãꝫ
⁊ ſic cōpoſitū ē vnū ens. Dico igr̄ queadmoduꝫ
in tractatu de vniuſalibꝫ dixi qđ hominē eſſe ē
hō exñs: ſed hoīs eſſe ītelligi pōt homo exñs.
⁊ ſic ē idē qđ prius. vel ītelligi pōt hoīs exñtia
q̄ eſt aīa eius. ⁊ tūc dr̄ſt eſſe hoīs ⁊ hoīem eſſe
ſicut totū ⁊ ps. ⁊ hoc modo ītelligo Auerroiꝫ
7° metha. mouentem qōeꝫ an qditas hoīs ſit
homo. dicentē ꝙ ip̄a ē hō ſm formam: ſed ipſa
nō ē hō ſꝫ cōgregatū ex mã ⁊ forma. ¶ Deſcē
damus iterꝫ ab vniuerſalibus in cãndo queād/
modū ab vniuerſalibꝫ ī pñdo prius deſcende/
bamus. Deus glorioſus ē oīo ſuū eſſe oīo ac/
tus: nihil potētiale hñs. ſꝫa ītelligentia depen/
dēs ē ⁊ potentialis. qm̄ ipſa ē diuini amoris ⁊
luminis receptiua: que recipiētis ē intellectio
⁊ foelicitas. duo igr̄ eſſe ad ſm ens ptinēt ſecū
dus actuſ ⁊ primus. iō eſſentia ⁊ eſſe ideſt pria
ſbā ⁊ ſecūda duo ſunt ſeu qditas ⁊ eſſentia. i.
forma que ē pria ⁊ forma q̄ eſt ſꝫa duo ſunt q̄ ad
ſaꝫ ptinēt. pria tā q̄ꝫ ītellec⁹ ⁊ amor ſe. ⁊ ſꝫa tā
q̄ꝫ ītelligēſ ⁊ amās priaꝫ. ⁊ ſic q° dāmō diſtigū
tur iux̄ Auerroim. 3° de aīa ꝯmēto. 5. nō igit ī
telligo ꝙ eſſe ⁊ forma q̄ eſt ſint duo ſꝫ vnū. dix
eniꝫ philoſophus. 2° de aīa textu commēti. 8.
Aīa eſt eſſe qđ erat qd corporiſ: ēt eſſe dolobre
erat ſbā ipſius: ⁊ aīa hec. i. aīa erat eſſe aīati:
ſed ſicut ī ſꝫa ītelligētia eſſe diſtiguit: ita ⁊ for
ma diſtinguitur. Teneo tamen cū hoc vnā for
mam habere plura eſſe. q: eſſe naturale ⁊ ſpūa
le multiplicant. quamuis eſſe naturale ſit fořa
in ſubiecto nālr̄ receptiuo vel ī mã. ⁊ eſſe iten
tionale ſit formā ſbo ītētionalr̄ receptiuo. vt
ī libro de vniuerſalibus dixi. ſiue illud recepti
uum ſit medium: ſenſus: cogitatiua: aut ītelle
ctus. ¶ Dimitto igr̄ Auicēnam. Albertū ma
gnum. ⁊ Sanctum Thomam q tenent ꝙ eſſe
differt re ab eſſentia. volunt. n. aliq cor ꝙ eſſe
ſit actus datus ab eſſentia ⁊ ſit effectus foře.
⁊ nō forma. Sed contra ipſos eſt Ariſtoteles
ſecundo de aīa ponēs duplicem actum. primuꝫ
⁊ ſecundum. nō autem triplicem: oportet eniꝫ
ſecūdum ipſos dare medium īter primuꝫ actū
⁊ ſecūdum. q: īter formam ⁊ operationem dāt
actum medium ſcilꝫ eſſe ſequens formam: qđ
apud ipſos eſt actus ante operationem. Simi
liter daretur medium īter ſubſtātiam ⁊ acci/
dens. q: eſſe ſubſtātie nō eſt ſubſtātia per te: q:
ipſum nō ē materia: neq̄ꝫ forma: neq̄ꝫ compoſi
tum. neq̄ꝫ ipſum ē accidens. nō enim poſſibile ē
ſubſtātiam exiſtere exñtia que ē accidens. Tū
etiam generatio ſubſtātie que ē progreſſus de
nō eſſe ſubſtātie ad eſſe ſubſtātie: termiaretur
ad accidens. q: termiaretur ad eſſe qđ eſſet ac/
cidens. ¶ Dimitto etiam Scotum q dum cō
pararet eſſe ad formaꝫ voluit ꝙ exiſtentia for
me mãlis eſſet modus ſequens formā ⁊ ptiōꝫ
eſſe de ſubſtantia vult eſſe minus ītriſecam q̄ꝫ
pa° ſubiecto. Quia teneo ꝙ exiſtentia ē ipſa/
met eſſentia ⁊ queādmoduꝫ ipſe conceſſit hoc
ī deo: ita concedo illud in alijs formis. ⁊ ꝙ exi
ſtentia predicetur ī prīo modo dicendi per ſe:
queādmodū ⁊ ens predicatr̄ ī primo modo. Egi
dio igr̄ propinquor eſt ſermo noſter. queādmo/
dum ipſe ī hoc veritati propinquor exiſtebat.
¶ Contra nihil concipi pōt ſine eo qđ qditati/
ue dr̄ de ipſo: ſed res concipitur ſine eſſe: g° eē
nō ē de illius eſſentia. ¶ Secundo omne reci/
piens eſt aliud a recepto: ſed eſſentia ē recipiēs
eſſe a deo dante eſſe eſſentie. ¶ Tertio omne
eſſe non receptum ē deus. q: ipſum ē īfinitum:
purum eſſe: nihil potētialitatis habens. ⁊ per
ſe ſubſiſtens: ſed eſſe ītelligentie dependentis
nō ē deus: g° eſſe ītelligentie dependētis ē re/
ceptuꝫ ⁊ nō niſi ī eſſentia. ¶ Quarto omne ha
bitum a cā effectiue eſt re diſtictū a nō hīto p
cām effectiuam ſed eſſentia nō habetur p cām
effectiuā ⁊ eſſe ſic g° ⁊c. ¶ Quito eſſe ⁊ nō eē
ſuccedūt ſibi ī eſſentia ergo neutrum eor ē eēn
tia. confirmatur q: pōt eſſe ꝙ eſſentia non ſit: ⁊
nō pōt eſſe ꝙ eē nō ſit g° eſſentia non ē eſſe ⁊c.
¶ Ad primum duplex ē eſſe naturale ⁊ inten
tionale ſimilr̄ ens diuiditur p reale ⁊ rōnis. an au
tem omne eē ītētionale ſit rōnis. Si aliquādo
de ſenſibus contiget nos loq forte planū de h°
ſermonē faciemuſ. tūc negatur minor. q: eēntia

[illegible handwritten marginal note]

concipit ſine eſſe nãli:nõ tñ concipitur ſine eſſe: ymo ipſa in conceptu anime ẽ ens rõis:opʒ igr ꝓportionabilr̃ rñdere enſ reale forme i eẽ nãli ⁊ ens rõnis forme hñti eẽ cognituʒ p intellec/tum.nulli.n.dubiũ eſt ꝙ res põt eſſe concepta quãuis nõ exiſtat. ℭAd ſm cõceſſa maiore,ne gaẽ minor.qꝛ licʒ mã recipiat formam:nõ tam mã recipit ꝯpoſitũ niſi ſm ptem:neqʒ mã reci pit mãm neqʒ eſſentia recipit eſſe.quãuiſ deuſ faceret ꝙ res eſſet q̃ non erat. ℭAd tertiũ ne/gaẽ maior pʒ de eſſe potẽtiali mãe. ℭAd q̃rtũ negaẽ minor qꝛ p cãm effectiuam ẽ res gñabi/lis ⁊c.quẽadmodũ eẽ eius p effectus ẽ. ℭAd qntũ negaẽ añs ſʒ forma ⁊ priua° ſibi oppoſita ſunt q̃ in mã ſuccedũt. ℭAd cõfirmationẽ quẽ admodũ põt eſſe ꝙ forma non ſit:ita põt eẽ ꝙ eſſe nãle rei nõ ſit.⁊ ſic negatur minor.

V Igeſimum Quartuʒ Dubium incidens. ℭUtrum totũ ſit ſue ptes.

Opʒ.n.ſcire an p humanitatem intelligẽda ſit vna res cõgregata ex mã ⁊ forma iuxᷓ itellectũ Auicẽne Scoti.⁊ Sancti Thome ⁊ Egidij: an intelligenda ſit aĩa qua hõ eſt vt intelligit Auerrois ⁊ Albertus ẽt.⁊ qͦ exemplariter ꝺ hoĩe dixi:vniuerſalr̃ itellige de nãto. ℭRñõ ꝙ totũ ẽ ſue ptes:ꝓbatur p° ex Auerroe prio phy.cõmẽto.17.totũ nihil aliud ẽ q̃ cõgrega° ptium.Idẽ.3° caeli cõmẽto.8.ꝯgregatio ptiũ ẽ totũ.Idẽ.4° phy.cõmẽto.43. totũ ẽ ſue par tes.Idẽ ſup por° ſbã ipſius ſm qͦ ẽ ex intel/lectũ ẽ mã ⁊ forma. ℭNõ ſi dicaẽ auctoritatẽ illã.4° phy.nõ minus eſſe ꝯ̃ Auerroim q̃ ſit ꝯ̃ Themiſtiũ ꝯ̃ quẽ arguit Auerrois ibi.qꝛ ibi vult Auerrois totum caelũ moueri ſʒ nõ ſecũ dũ mãm:partes vero ſm mãm mouenẽ.ꝯ̃ pteſ caeli mouenẽ ſm formã ⁊ ſm mãm g° totum caeluʒ moueẽ ſm formam ⁊ ſm mãm. pʒ ꝯña qꝛ totũ eſt ſue ptes.iõ ſi rõ Auerrois vʒ cõtra themiſtiũ ipa vʒ contra Auerroim. ⁊ ſi ſoluiẽ p Auerroe:ſoluiẽ etiã p Themiſtio. ℭRñõ motus partiũ nominat totũ.iõ ꝯ̃ Themiſtiuʒ eſt rõ.ſed modus quo nominanẽ partes moue ri nõ transfertẽ ad denominandũ totũ. iõ rõ non eſt ꝯ̃ Auerroiʒ. Sed hec ad difficultatẽ de lo co ſpectant. ℭSecũdo Ariſtoteles.2° de aĩa cõmento.x.aĩal eſt anima ⁊ corpus. Idem 2° de partibus animalium At fieri non põt vt ſi/milares ex diſſimilaribus conficiantur.ſic eniʒ pars ſimilaris multe eẽt diſſimilares:ꝯña aũt nõ vʒ niſi totũ ſit ſue ptes.Idem p° phy.tex/tu cõmenti.46.Alia ſunt ordo:alia vo ꝯpõ ſũt Idem p° de aĩa textu cõmẽti.16.domus ẽ la/pides ⁊ ligna.Idem 2° de aĩa textu cõmenti. x.oculus ẽ pupilla ⁊ viſus. Idem p° de gene/ratione textu cõmenti.35.⁊ enim materia di/citur ⁊ ſpẽs ⁊ caro aut os. ex identica quidem predicatione cauſalem intelligerẽ.ẽ facere Ari/ſtotelem huius diſtinctionis ignaruʒ ⁊ ſue mẽ tis conceptus male promenteʒ. ℭTertio Ari ſtoteleʒ.6° phy.textu cõmenti.38.facit demo ſtrationem ad ꝓbandũ ꝙ totus motus nõ eſt aliud q̃ congregatuʒ ex ptibus motus.qꝛ tũc pars mobilis duobus motibus moueretẽ.ſ.mo tu partis ⁊ parte motus totius.Similr̃ ꝓbat ꝙ motio tota nõ ẽ aliud q̃ cõgregatũ ex mo/tionibus partialibus.qm̃ tũc vni motui q° mo ueẽ vnũ mobile due motiones correſponderẽt ſcilʒ motio que ẽ ptes congregate ⁊ motio di/ſtincta a partibus congregatis. fiat ẽt argumẽ tum de p° motu in p° mobili ⁊ queratur qs il lorum duorũ motuũ ſit primus motus. conſi/mili argumento ſequitur ꝙ duabus q̃ntitati/bus.a.corpus eſſʒ q̃ntũ.ſimilr̃ duabꝫ caliditati bus.ã.ignis eſſet calidus:ſi q̃ntitas aut calidi/tas a partibus ſimul ſũptis drãt. ⁊ ſic duo acci dentia ſolo numero diſtincta ĩ eſſe corꝑ nãli ab ſoluta:vere motu acqſibilia:neqʒ vnũ totum integrantia eſſent in eodem ſbõ adequate: ⁊ eſſet dimenſionũ penetratio. q̃ ĩpoſſibilia ſunt ⁊ vana in nã. ℭCõtra p Auerroiʒ.3° de aĩa cõ mẽto.5°.Nõ ꝯponiẽ ex itellectu mãli ⁊ itẽtio ne intellecta ĩ actu nõ ẽ aliquod tertium aliud ab eis ſicut ẽ de cõpoſitis ex mã ⁊ forma.In/telligẽ.n.affirmatiue ſimilitudo:⁊ nõ negatiẽ ℭScdõ 5° metha.cõmento.6.in cõpoſitis eſt nã addita nãe cõponentiũ.ſ.illud qͦ fit ex com poſitiõe. ℭTertio.5° metha.cõmẽto.19.ſex ẽ vnicũ ſex ⁊ nõ tres binarij. ℭQuarto.7° me/tha.ꝯmento.60.ſyllaba non ẽ lr̃a ex q̃bus fit: ſʒ ẽ aliq̃d additum lr̃is. ℭAd primũ nõ fit nã tũ ex eis quẽadmodũ fit ex mã ⁊ forma.qa nã tũ hʒ ĩ ſe pĩcipiũ motuſ phyſici q° carʒ ĩtellec tũ.qͦ lʒ moueẽ poſſʒ corpus hoĩs:nõ tñ ſe nãlr̃ vnũ ẽt ĩtimius eſt vnũ ibi q̃ alibi ĩ compoſito nãli.qꝛ noĩe ptis totũ noĩaẽ qꝛ ps eſt ĩtellectus

[illegible handwritten marginal note]

⁊ totũ ē ītellectũ ſed ī compoſito nõ ſic ē. quanuis concederetꝫ ꝙ ītellectus ē homo ſecũdum formã.nõ tñ abſolute ītellectus ē hõ. Jtē intimius vniuntur indiſibilia ſpũalia abſtracta ꝙ̄ alia. Jtē q: recipiens obiectũ fit aliquo modo obm̃ vt intellectus ē lapis aliquo mõ cuꝫ ītellectus intentionē lapidis hꝫ in ſeipſo.ēt ītellectus qui erat ītelligibilis ī potentia remota fit actu intelligibile.⁊ ſic potētia cognoſcitiua efficitur obiectũ ītellectus. ¶ Ad ſm in compoſitis ē hñs naturam:⁊ nõ nã tãtuꝫ .⁊ hoc vult Auerrois:cuꝫ quo ſtat nãtum eſſe naturas ſic vnitas. ¶ Ad tertiũ vult philoſophus ꝙ tres binarij non ē ptũm eſſentiale p qd rñderi hēat ad interrogationem factã p qd ō numero ſenario. Eſt.n.tres binarij ptũꝫ q̄le ipſius numeri. q: numerũ ſenariũ notificat eſſe cõpoſitũ ⁊ ſic non negat philoſophus ꝙ ſex ſint tres binarij ſed concedit. ¶ Ad quartum quando intrantia compoſitum aliquo modo rumpuntur: tunc dicitur totum non eſſe p:eciſe ille partes: ſed ē ille partes ſic rupte. vult igitur philoſophus ꝙ littere venientes ad ſyllabarum compoſitionē in ſonis earum aliquo modo rumpantur. vt pꝫ cum aduertētia proferenti. ideo ſyllaba nõ ē ille littere abſolute ſed ſic rupte ſunt ꝙ ad vnitatem reducte ſunt.⁊ ſic non negaṫ abſolute ꝙ ſyllabe ſint littere.ſed ꝙ ſunt littere in eſſe cõpleto. ſyllaba igitur eſt littere ſic determinate rupte ꝙ ad vnitatem quandam reducte ſunt. ¶ Contra argumentis Scoti q: ipſe eſt q tenet oppoſitum preſertim de toto ex partibus qualitatiuis compoſito ſcilꝫ ex materia ⁊ forma. Sanctus enim Thomas ⁊ multi alij quãuis per humanitatem intellexerint compoſitum ex materia ⁊ fo:ma:non tamen voluerũt totum realiter differre a partibus ſimul ⁊ determinato modo acceptis. ¶ Compoſitum generatur ⁊ non pars. vt octauo methaphyſice. textu commenti.3. dixit philoſophus. ¶ Secundo compoſitum grauitatem habet:⁊ nõ ps vt tertio celi commento.8. dixit Auerrois. ¶ Tertio cõpoſiti eſt paſſio:⁊ nõ ptiũ. vꝫ hõ ē riſibilis.⁊ nõ intellectuſ neqꝫ co:pus. ¶ Quarto totũ eſt intrīſece cãtũ ⁊ non ps. Similr̃ partes cauſant ⁊ nõ totũ. ¶ Rñſio Auerrois ē negãdo ꝯñaꝫ. diſtinguit.n. q: ptes collectiue accepte ſunt totũ:ſed ptes diuiſiue accepte nõ. non intelligo ptēꝫ diuiſiue acceptã ſic ꝙ ipa ſit ex totũ q: tũc ipſa non eſſꝫ pars ſed ptes diuiſiue acceptas eē totũ ſignificat ꝙ vna queqꝫ ptiuꝫ totius ſit ipm totũ. Et ſic ptibus ſimul acceptis attribuunṫ attributa toti:nõ aũt ptibus diuiſiue acceptiſ.⁊ ſic ptes ſũt aliqd:ſubiecto collectiue accepto.nõ etiã eo diuiſiue accepto. Et ſic mã ⁊ forma ſũt riſibile.⁊ nõ riſibiles ⁊ ſunt ſ bã gñata aut compoſita:nõ aũt ſunt ſ bē generate aut ꝯpoſite. ¶ Theologice etiaꝫ veritati cõueniēs ē tenere totũ eſſe ſuas ptes.q: alr̃ ſeqtur ꝙ non qđ deus ſemel aſſumpſit:nũq̄ꝫ dimiſit.qa p te deus aſſumpſit humanitatē.ſ.ī natiuitate xp̃i benedicti in vtero ⁊ dimiſit eãdem ī morte xp̃i.q: tunc erat anima ſepata a co:poꝛ ⁊ ꝯñter tertia illa entitas nõ erat. gº non erat aſſumpta. ¶ Scđo ſeqṫ ꝙ Deus bis aſſũpſit humanitatē:qa ſemel in xp̃i benedicti natiuitate ⁊ ſemel ī eiuſdem reſurrectione.q̄ ī conuenientia ſũt apud ſanctos. ¶ Nõ ſi ꝯ hãc determinationē dixeris ſeq ꝙ xp̃s in triduo fuiſſet hõ:qa tũc fuiſſent anima ⁊ corpus. ¶ Scđo ſeqtur ꝙ duo ſint.1000. q: due medietates totius ſũt mille milleſime eiuſdē. ¶ Ad primuꝫ negaṫ ꝯña.qa ptes nõ quõcũqꝫ accepte ſũt totũ ſꝫ opꝫ vt ſimul ſumanṫ. ꝙ ſi q̄ntitatiue fuerit: opꝫ vnã continuari alteri alr̃ totũ eſſꝫ ſicut cumulus ciuitas aut exercitus. aut huiuſmodi. ⁊ ſi q̄litatiue fuerint:opꝫ formã fo:maṙ mãm. lꝫ igiṫ in triduo eſſent aĩa ⁊ co:puſ xp̃i vnita diuinitati:nõ tñ aĩa aĩabat corpus.⁊ ſic xp̃s vere erat mortuus. ¶ Ad ſm cõceſſit philoſophus textu cõmēti.21.pº phy. ꝙ vnũ ī actu ē multa ī potētia. iõ vnum totũ ē numerus ī potētia: eſt due medietates in potentia.⁊ ē mille milleſime etiam in potentia. ſimiliter conceditur ꝙ ſimplicia p:incipia ſimul accepta ſunt compoſitum.⁊ ſic vniuerſaliter tenetur queſtio de toto q̄ntitatiuo:vniuerſali:qditatiuo:q̄litatiuo ꝯparato ad partes integrales. vt medietates ſubiectiuas que ſunt inferiora:diffinitiuas ſcilicet genus ⁊ differentiam:⁊ eſſentiales ſcilicꝫ materiam ⁊ formam. ſiue totum ſit ſubſtantiale ſiue accidentale.

Vigeſimum Quintum Dubium

¶ Utrum fo:ma ante generationem habeat eſſe reale in materia.⁊ hoc conſequen

ter querit an in materia ſint rationes ſeminales formarum. ¶ Rño prima concluſio Ratio ſeminalis nõ ẽ materia; neq; priuatio; neq; potentia materie: neq; appetitus vel inclinatio naturalis eius; neq; generaliter reſpectus. qa ſemen eſt cauſa agens ſecũdo phyſ. textu commenti. 31. ⁊ pũo de partibus animaliũ. principium nãq; ⁊ efficiens rei que gignit̃ ẽ ſemen. ratio autem ſeminalis non aliud videtur niſi quo ſemen aut proportionale ſemini eſt; neutꝛ autem predictorum ẽ actiuum. ¶ Secũda concluſio ratio ſeminalis nõ ẽ forma ipſius generandi; neq; pars forme: in eſſe completo latens in materia. quia tunc res per generationem nõ inciperet ſed prefuiſſet. vel ſecũduʒ totum. vel ſecũdum partem. inuitur rõ ab Ariſtotele pũo phyſ. textu cõmenti. 33. q2 tũc fieri eſſet alterari; ꝯñs iſtud habebat anaxagoras concedere ſequendo ſua fundamẽta. ⁊ tamen negauit ipſuʒ. ideo de co pũo de generatiõe textu cõmẽti. i. dixit Ariſtoteles ꝙ proprias voceʒ ignorauit: patet ſecũda pars vel intelligitur pars forme quantitatiua; vel gradualis. Si primum eſſet forma partim ab intra ⁊ partim ab extra. ⁊ ſic ſecũdũ vnam parteʒ illa forma eſſet abſtracta: ⁊ ſecũdũ aliam nõ. Si ſecũdũ: tũc forma ſubſtãtialis quãuis perfecta ſuſciperet magis ⁊ minus. ¶ Scðo ſbm̃ forme artificialis antequaʒ habeat formaʒ artis nõ ẽ ars, neq; artificioſuʒ gº ſbm̃ naturale anteq̃ recipiat formã naturalẽ nõ ẽ forma neq; formatũ. pʒ ꝯña ex ꝓportione artis ⁊ artificiati ad naturam ⁊ naturatuʒ. ¶ Tertio forma in ſuo eſſe in potẽtia in ſbẽo nõ diſtinguit; nõ dat eſſe. nõ dat nomẽ neq; diffinitionẽ. neq; operationes. gº nõ ẽ forma actu latitãs ĩ mã. eliciũtur rõnes iſte ex Ariſtotele 2º phyſ. textu cõmẽti. ii. cũ cõcludit formã eſſe naturã. ¶ Tertia cõcluſio Ratio ſeminalis ſi eſt forma impfecta: que ſit cauſa omnium formarum extrahibiliũ ex materia eſſentialiter diſtincta a materia ⁊ a forma extrahenda: ſiue forma illa ponatur generalis vt corporeitas ſiue nõ. expectãs tñ formaʒ generãdi ĩ materia. q2 tũc eſſet illa forma propria materie: de eſſentia eius: aut inſeperabilis ab ea. Tũ q2 generãſ daret multitudinem q2 faceret eſſe aliquid: nõ preexiſtente corrupto. Tuʒ quia generatio nõ eſſet de nõ ente ſimpliciter. quia materie daʒ illa forma eſſe ſubſtantiale. ¶ Quarta concluſio Ratio ſeminalis nõ eſt agenſ principale: neq; virtus actiua eius; neq; qualitates eiuſ prime. quia inchoatiuũ forme nõ ẽ aliquid diſtãs a materia generationis. ¶ Quinta concluſio Ratio ſeminalis ẽ forma ſubſtantialis ſeminiſ aut corporis proportionati ſemini. q2 ratio ſeminalis ꝺicit quo ſeminale exit in actuʒ gignẽdi. hoc aũt eſt forma eius. ipã. n. regulat alterationẽ. Nõ ſi dicas in gñone hoĩs formaʒ ſpmatis corrumpi: gº forma ſpermatis non agit ad hoĩs gñonem. pʒ ꝯña q2 opʒ agens ꝓducẽs aliquẽ effectũ eſſe in illo inſtanti ĩ quo effectus incipit eſſe. pʒ añs ex pº phy. cõmẽto. 62. nõ ceſſãt partes ſpmatis corrumpi ⁊c. ¶ Rño ĩtelligit Auerrois p ſpma ſanguineʒ menſtruũ. q2 apud philoſophũ maſculus dat pñcipiũ actiuuʒ. foemina aũt principiũ paſſiuũ. iõ negamus añs. in ꝓliſico. n. ſpmate ẽ ps ſpumoſa agẽs ad gñonẽ quã ptẽ nõ opʒ corrumpi. ſʒ poſt gñonẽ in ſpũm euaneſcit ⁊c. ¶ Ex hijs ſeq̃t nõ oĩ forme ĩchoationem rñdere. q2 ĩtelligẽtie nõ: quãuis. n. eſſʒ infima: cuiuſmõi ẽ intellectus poſſibilis ſoluʒ eniʒ eductis formis de potẽtia mãe rõ ſeminalis ẽ cõceſſa. hoĩ aũt datũ ẽ ſemen: pp cogitatiuã q̃ ex mã educit̃. formis ẽt elemẽtoꝝ nõ. q2 ille ſpũ gñante nõ ĩdigẽt ad coꝝ gñonẽ ⁊ ſiñ medio gñant̃. mixtis aũt q2 p digeſtionẽ gñantur ſpirituoſũ corpus corr̃ndʒ: qð calidũ nãle appellatur dans digeſto ꝯplemẽtũ. In plantis autẽ pñcipiũ mãle cũ formali in vnũ corpus concurrunt. vt pʒ ĩ ſeminibus q̃ ſerunt̃ q2 ĩ illis ſexus diſtictus nõ eſt. in aĩalibus autẽ que putrefactione gñant̃ ibi ẽ ſemini ꝓportionale 2º ð gñone aĩaliuʒ. ſʒ ĩ alijs duo pñcipia maſculuſ ⁊ foemina. pº de gñone aĩaliuʒ. cõcedũt̃. Dicẽdum igr̃ ꝙ q̃ſtio negatiue terminat̃. q2 forme p̃ſupponit̃ mã q̃ ẽ potẽtia forma: ſʒ nõ ẽ hoc eſſe reale forme. Soluitur autem qð ꝯñter q̃ſita. ſ. dari rõem ſeminalẽ. q2 ſemen ẽ ſʒ nõ omni forme rñdet rõ ſeminalis q2 ſemen ex coeunte nã eſt maſculi ⁊ foemine. pº de gñone aĩaliũ. Ariſtoteles. nõ omne aũt aĩal coit. ꝙ ſi nomẽ ſeminis extẽdas ad gẽiturã vt ẽt ſemini ꝓportionata cõphẽdant̃: ⁊ ea q̃ ſemĩa cõiter appellant vt grana q̃ ſerunt̃. tũc ad vegetatiuã ſolũ ſe extendit rõ ſemĩalis. q2 genitura ẽ ex gñante factuʒ corpus ad gñandũ ⁊c. alijs aũt nõ opʒ nãm ꝯceſſiſ

ſe hanc mām ab agente deciſam. ¶ Contra ſequitur Ariſtotelem nõ mediaſſe inter formaꝝ latitationẽ ꝛ creationẽ dato ꝙ formaꝝ inchoationẽ nõ poſuerit. qḋ ẽ contra Auerroim. 12. methã. cõmẽto. 18. ¶ Secũdo ſeqtur nullã gñonẽ eſſe nãlez. pꝫ ꝯña qꝛ nullius gñonis pĩcipiũ actiuũ ẽ intriſecũ. ¶ Tertio ſeqtur formas fieri de nihilo ſui. ꝛ ſic creari: pꝫ ꝯña qꝛ nõ daꝛ actiuum inexñs. ¶ Quarto ſeqtur q̃cũqꝫ formã ex quacũqꝫ mã eſſe exhibilẽ. ꝯña ẽ ꝯ philoſophũ p° phyſ. textu cõmenti. 43. ꝛ. 44. pꝫ ꝯña qꝛ ĩchoatio forme mãm appropriabat: q̃ negaꝛ in mã. ¶ Ad primum mediauit Ariſtoteles ĩter antiquoꝝ opiniones. dicẽdo formaꝫ ĩ mã habere eſſe in potẽtia añq̃ꝫ in actũ educaꝛ ab agẽte naturali. ¶ Ad ſm gñonis pĩcipium intrinſecũ quo ipſa dr̃ naturalis eſt paſſiuũ. ſ. mã. non aũt actiuũ. pꝫ ex Auerroe 2° phyſ. cõmento p°. ¶ Ad tertium forma exhibiꝛ de potentia mãe. iõ fit ex aliquo ſui. qꝛ ex mã que ẽ cauſa eius. hoc autẽ repugnat creationi. ¶ Ad quartũ ex ſemine oliue fit oliua ꝛ nõ frumẽtũ. ꝛ ex ſemine frumẽti fit frumentũ ꝛ nõ oliua. Tũ ex pte agẽtis propiqui pductiui vnius ꝛ nõ alterius Tũ ex materia propinqua trahibili ad vnum ꝛ non ad alterum.

Vigeſimum Sextum. Dubiũ.

¶ Utrũ forma ſbãlis ſit pĩcipiũ indiuiduationis prĩe ſbẽ. Querrẽ. n. q̃ res ſit dña m̃lis ꝯhens ſpẽm ad ĩdiuiduũ ẽ ſpẽale q̃rere. qꝛ multa ſunt hoc que ſunt non ſub ſpẽ pſertim vniuoca. ꝛ eſſꝫ q̃ſtio logicalr̃ ꝓpoſita. ¶ Rñ° pĩcipiũ ĩdiuiduationis nõ ẽ due negatiões. ſ. ĩdiuiſio ĩ ſe ꝛ diſio a quocũqꝫ alio. qꝛ ĩdiuiduũ ſubſtantie ẽ poſitiuũ g° eius pĩcipiũ itrinſecũ nõ ẽ nega°. lꝫ. n. vnũ dicat negatiõez. 4° metha. textu ꝯm. 4. tamẽ res q̃ ẽ vna nõ eſſentialr̃ negationẽ ĩcludit. lꝫ ad eã nega° ſeq̃ꝛ. Tũ qꝛ ſi tãtũ vnũ eſſꝫ ſingulare ipm nõ eſſꝫ diſum a quocũqꝫ alio. Tũ qꝛ negatiua veritas nõ ẽ pĩa ſed pſupponẽs aliam priorem. ¶ Secũda cõcluſio indiuiduationis pĩcipiũ nõ ẽ ſeptem accidẽtia. ſ. forma: figura: locus: ſtirps: nomẽ: patria: tẽpus qꝛ ſbã in ſuo eſſe prior ẽ accidẽte. 7° metha. textu cõmẽti. 4. Et Auerrois. 7° metha. textu cõmenti. 2. Indiuiduũ. n. ſubſtãtie: qḋ prius ẽ alijs indiuiduis accidẽtium maniſeſtũ ẽ p ſe. Tum qꝛ ſi ſic: tunc indiuiduum ſubſtantie eſſet accidẽtale. patet conſequentia quia ipſum in ſuo eſſe includeret accidens. cõſequẽs eſt falſum quia ſubſtantiale ꝛ accidentale compoſitum diſtinguuntur. ¶ Tertia concluſio pĩcipium indiuiduationis non eſt quãtitas: quia indiuiduum ſubſtantie eſt pure ſubſtantia: ergo nullo accidente eſt. accidente enim aliquid eſt tale aut tantum aut ꝛcet. non autem ſubſtantia prima accidente eſt. Tum quia ſtante eodem indiuiduo variatur quantitas: patet in augumento aut decremento. quantitas enim interminata precedit indiuiduum ꝛ ſic ipa non eſt q° ĩdiuiduũ ſit. termiata aũt variaꝛ. Tuꝫ qꝛ. x. metha. cõmẽto p°. Auerrois. Cã ꝙ ĩdiuiduuꝫ ſit cõtinuũ ẽ forma eiuſ. g° forma dignius dr̃ vnũ q̃ꝫ cõtinua°. cũ forma ſit cã cõtinuatiõis: Et infra intendit ĩdiuiduũ nãle. qḋ ẽ vnũ p cõtinuationẽ ſm ſuã formã. Itẽ Auerroiſ p° celi ꝯm. 72. forme diuerſaꝝ nãꝝ ĩnate ſunt hẽre mães diuerſe quãtitatis cũ diuerſitas formaꝝ ſit cã diuerſitatis quãtitatũ ꝛ magnitudinũ recipiẽtiũ formas Tum quia ĩtelligẽtie ſunt ĩdiuidue: ꝛ nõ quante. ¶ Quarta concluſio pĩcipiũ ĩdiuiduationis nõ ẽ ſignatio quantitatis: quia ſignatio quãtitatis eſt quantitas aut mã ſignata.

¶ Quinta ꝯcluſio pĩcipiũ ĩdiuiduationis non ẽ exiſtentia: q̃ ẽ compoſituꝫ qꝛ exña in ſuo eſſe ꝛ operari a principijs ſuiſ dependet. ¶ Sexta concluſio pĩcipiuꝫ ĩdiuiduationis non ẽ materia ſignata. qꝛ per materiã ĩdiuiduum nõ ẽ ĩ actu ſed ĩ potentia. Tum qꝛ ĩtelligẽtia ẽ ſingularis nõ tñ ſingularitate oppoſita vniſali ĩ eſſendo vt in libro de vniuerſalibus declaraui. ꝛ ſi per materiam. ſimilr̃ ĩtentio coloris in medio Tum quia materia exiſtẽte vna: indiuidua pluriſicantur. patet ĩ virga ſemiuiridi. aut ĩ duobus monſtruoſe coniunctis. dixit enim Ariſtoteles quarto de generatione animalium. vnũne an plura ſit per coagmentationem qḋ monſtrificum prodit animal iudicandum eſt principij ratione. verbigratia ſi cor pars eiuſmodi eſt: Qḋ vnum cor habet: vnum animal eſt: qḋ duo: id duo eſt animalia que ſibi coaluerunt propter conceptuum coniunctionẽ. vel de duobus racemis eidem palmiti alligatis. vel de muliere pregnante. Item materia nõ vere cõtinua indiuiduum eſt vnum: patet de animali

corruptibili quia ibi ẽ continuatio per naturã:
ꝛ nõ mathematica ꝯtinua°. aut ó mũdo: cuius
partes ſunt vnite p ſpũalem vnionẽ ꝛ nõ p con
tinuationẽ qꝛ ſunt cõtigue. Itẽ mã ẽ eade nu/
mero ĩ gñato ꝛ corrupto: nõ ẽ autem idẽ indi/
uiduũ gñatũ ꝛ corruptũ. ¶ Septima ꝯ° vni/
uerſalr̃ pñcipiũ idiuiduationis nõ ẽ ipſa res. qꝛ
aliqñ res ẽ cõpoſita ex mã ꝛ forma: q̃ tñ nõ exi
ſtit ſeipſa: ſꝫ p ſuam formã. ¶ Octaua ꝯ° hec/
ceitas nõ ẽ pñcipium indiuiduationis. pbatur ꝛ
ſuppono ꝙ p hecceitatẽ ſignificari. vt ſcotuſ. in
telligo id q° aliqd formalr̃ ẽ h°. ꝛ ĩ ꝓpõito dr̃t
ex nã rei ab eo cuius ẽ ꝛ nõ re. tunc illud qđ nõ
ẽ pñcipium eſſendi nõ ẽ pñcipium eſſendi hoc:
ſꝫ hecceitas nõ ẽ pñcipiũ eſſendi. pꝫ qꝛ heccei/
tas nõ ẽ pñcipiũ operandi: g° nõ ẽ principiũ eſſẽ
di. pꝫ ꝯña qꝛ eadẽ ſunt pñcipia eſſendi ꝛ opan/
di. ſꝫ hecceitaſ ẽt apud Scotuꝫ ẽ ꝯditio agẽtis
ꝛ nõ ẽ rõ agendi. cõfirmatur qꝛ hecceitaſ nõ pñ
cipiat motũ. g° neqꝫ eſſe. ¶ Nona ꝯ° pñcipiuꝫ
ĩdiuiduationis eſt forma: ſiue idiuiduũ ſit res
ĩtelligibilis: ſiue ſenſibilis: ſiue ſimplex: ſiue
ꝯpoſita. qꝛ forma ẽ pñcipiũ eſſendi: opandi: di/
ſtiguendi: a quo ſumiẗ nomẽ rei: ꝛ diffĩn°. Itẽ
diſtictionẽ rei eſſe p formã oñdit Auerrois p°
de aĩa ꝯmẽto. 53. mẽbꝛa leonis ñ drñt a mẽbꝛis
cerui niſi pp diuerſitatem anime cerui ab ani/
ma leonis. ꝛ 2° de anima cõmẽto. 60. melius ẽ
extimare diſtictionẽ formarum eſſe cãm diſtic
tionis materierum q̃ꝫ econtra. ideo ſiue diſtic
tio ſit ſpecifica ſiue numeralis nõ pꝛĩo accipien
da ẽ a mã. lꝫ aliquãdo ħo aliqua p mãm differ
re poſſint. ſubſtãtiam. n. mãlem ab ĩmãli diſtin
guimus p mãm. ¶ Iſtã ſñiam vult Auerrois
p° phyſ. cõmẽto. 63. declarãs quõ corpus in trãſ
mutatione accidentali manet vnuꝫ numero: di
xit. n. diſpõ eius ſubſtãtialis ẽ q̃ ſit vnũ nume/
ro. ¶ Scđa auctoritas ẽ pꝛimo ó anima cõmen
to. 90. Omne qđ eſt vnum ꝛ continuuꝫ nõ vnũ
ꝛ continuum eſt p ſuam mãm: ſed p ſuam for/
mam. ¶ Tertia ẽ 2° de anima textu ꝛ cõmen
to. 2. Ubi Ariſtoteles ſpecies eſt ſecũdum quã
aliquid dr̃ hoc. Ubi Auerrois forma eſt p quã
indiuiduum ſit hoc. ¶ Quarta eſt ſecundo de
anima cõmento. 7. Congregatum nõ dr̃ vnum
niſi p vnitatem exiſtentem in forma. materia
enim nõ eſt hoc niſi per formam. ¶ Quinta ẽ
ſecũdo de anima cõmento. 8. Hoc enim indiui
duum non eſt hoc niſi per ſuam formaꝫ: nõ per
ſuam materiam. ¶ Sexta eſt ſecundo de ani/
ma commento. 9. vbi habetur concluſio cũ de/
moſtratione. Indiuiduum non ſit indiuiduuꝫ
niſi per formam. qꝛ nõ eſt indiuiduuꝫ niſi ſecun
dum ꝙ eſt ens in actu. ꝛ ẽ ens in actu per ſuam
formam: non per ſuam materiaꝫ. Et 7° meth.
cõmento. 7. Compoſitum enim ex materia ꝛ
forma nõ eſt in actu niſi propter formam. Idẽ
ſecũdo phyſ. cõmento. 4. Eandem rationeꝫ po
nit Auerroiſ 2° de anima cõmento. 7. Compo
ſitum nõ dr̃ vnum niſi quia ſua forma eſt vna.
vnum eniꝫ ẽ analogũ p pꝛius dictum de forma
ideo vnitatis radix ẽ forma: a qua aliorum pẽ/
det vnitas. ¶ Septima auctoritas ſed obſcu/
ra ẽ 2° ó anima cõmento. 63. vbi dixit Auer/
rois cogitatiuam diſtinguere ſpẽm ſubſtantie
a ſpeciebus accidentium. Ex quo ſequitur ꝙ ſi
ſubſtantia eſſet hec per aliquod accidẽs ꝙ ſpẽſ
ſubſtantie non repꝛeſentaret indiuiduum niſi
eſſet coniuncta ſpẽi illius accidentis quo ĩdiui
duatur indiuiduuꝫ ꝛ ſic periret cogitatiue diſ
cretionis operatio ſeruiens intellectui in pꝛeſẽ
tãdo ſibi obiectum pꝛopꝛium qđ ẽ quid. taſ rei
materialis. ¶ Octaua eſt ſcđo ó anima cõmen
to. 37. Illud p quod ẽ ens: ꝛ eſt hoc eſt ſua for/
ma. Idem ĩtelligit Auerrois tertio ó anima
cõmento. x. res exiſtens ĩ carne per quaꝫ caro ẽ
qđ ẽ. ſ. forma. ¶ Nona ẽ Auerrois. 7° metha/
phyſice cõmento. 5 dixit Ariſtoteles formam
eſſe pꝛimaꝫ: quia eſt cauſa ſubſtantie ómoſtra/
te: ꝛ ſubſtantie ómoſtrate non ſunt ſubſtantie
niſi per illam. ꝛ dixit ipſam eſſe vnaꝫ: quia ſub
ſtantia ómoſtrata non ẽ vna niſi per hanc ſub/
ſtantiam. ꝛ per hanc naturam que dicitur for/
ma. ¶ Decima auctoritas ẽ ſeptimo metha/
phyſice cõmento. 27. Ubi Ariſtoteles dixit ꝛ
h° hoc. Dixit Auerrois forma ẽ illud qđ ómo
ſtratur per hoc pꝛonomen hoc. ¶ Undecima ẽ
tertio ó anima cõmento. 24. forma ẽ cauſa vni
tatis. ¶ Alie auctoritates adduci poſſent de
identitate quiditatis cum eo cuius ẽ. ex ſepti/
mo. ꝛ octauo methaphyſice ſed pauciores q̃ꝫ
adducte ſint ſufficerent.

¶ Contra illa ſunt vnum numero quoꝝ mã ẽ
vna. 5° metha. textu cõmenti. 12. g° mã ẽ pꝛin
cipiũ indiuiduationis. Tũ ẽt. 7°. metha. cõmẽto
28. gñans gñat aliud pp mãm. ſed ĩ gñone vni

noca genitum numero differt a gñante. Tũ ēt 12. meth. textu cõmenti. 49. quecũqȝ numero ſunt multa: hñt mãm. ℂ Scđo illud qđ ē pñcipium ſpēi non ē pñcipiũ p qđ aliqd eſt hoc. qꝛ pertinentia ad diffinitionē ſunt cuilibet idiuiduo cõia ꝛ nulli ꝓpria. ſed forma ptinet ad diffinitionem. ℂ Tertio Ariſtoteles p° caeli textu cõmẽti. 93. oñs ꝙ mundus ē vnus numero dixit qꝛ conſtat ex tota ſua materia g° materia ē cauſa vnitatis. ℂ Quarto Auerrois p̃io phy. cõmẽto. 6. oīs multitudo ē rerum drñtiũ ſm formam aut ſm quãtitatem qꝛ multa aut ſunt alteriꝰ rõnis. ꝛ ſic forma drñt. i. rõne. aut ſunt eiuſdem rõnis. ꝛ ſic quãtitate. i. numero. g° quãtitas ē pñcipiũ idiuiduationis. Tũ qꝛ quãtitas ē pñcipiũ diuiſionis i partes eiuſdẽ rationis. vt pꝫ ex diffinitione quanti. 5° meth. ſ. quoꝝ qđlibꝫ ē aptum eſſe vnuꝫ ꝛ hoc aliquid. ℂ Ad primum drĩa ē iter eſſe pñcipiuꝫ indiuiduationis: ꝛ pluralitatis numeralis: ꝛ vnitatis diuerſoꝝ. qꝛ pñcipium idiuiduationis ē q° res ē in actu. ꝛ hoc ē forma ſed principium multiplicationis idiuiduoꝝ ſub eadẽ ſpē ſimul exiſtentiũ ē mã diuiſa ꝛ ēt forma diuiſa ad mãe diuiſionem ꝛ pñcipiũ multiplicationis idiuiduoꝝ ſucceſſiue ē trãſmutabilitas mãe de vna forma in aliam. Caelum. n. pro mundo ē vnum numero. iuꝫ ſnĩam Ariſtotelis p̃io caeli: qꝛ cõſtat ex tota ſua mã. Idem ēt vult Auerrois i libro de ſbã orbis cap. p°. Eſt igꝛ mã cã pluralitatiſ numeralis. Similꝛ cũ ſũt duo formaliter aut noīe diſtincta illa ad vnũ eſſe nõ reducũtꝛ. niſi cũ mã eoꝝ vna fuerit. vel ſbõ idẽ fuerint. ꝛ in hoc ſenſu loqtur Ariſtoteles. 5°. meth. negatur igꝛ ꝯña argumẽti. ℂ Ad cõfirmationem gñans gñat aliquid pp mãm. i. cã multiplicationis gñabiliũ ab vno gñante eſt multitudo mã erũ i q̃s agit gñans. Expõ ē Auerrois ibi. ℂ Alia cõfirm° ponit mãm eē cãm multitudinis. qđ ē cõceſſum. ℂ Ad ſm forma hꝫ duplex eſſe: nãle: ꝛ eternum. forma nãlis i ſuo eſſe nãli ē in mã. ꝛ ē pñcipiũ idiuidui: ꝛ nõ ē vniuerſaliſ niſi i potẽtia. ꝛ h° ē eſſe nãle ſeu reale. ſed i eē abſtracto p itellectũ ipa ē ſpēs. ꝛ i illo eē non ē ꝓpria vni idiuiduo tm̃: ſꝫ eſt cõis. ꝛ in iſto eſſe vni nocaꝛ idiuidua. ℂ Ex h° pꝫ dictum Auerroiſ i deſtrutiõe dſtructionũ. Cõueniẽtie multoꝝ idiuiduoꝝ in vnũ cã ē forma. Indiuidua aũt diſtinguũꝛ iuicẽ mã: non forma. forma. n. hꝫ duplex eſſe. i actu. ꝛ h° ē eſſe vniuerſale. in q° vni uocãꝛ ſingularia. aliud ē eſſe forme i potentia. ꝛ ē eſſe forme i mã. ꝛ i iſto eē ſingularia diſtinguñꝛ. drĩe quoqꝫ ſpēi i indiuiduis mãles dicũꝛ qꝛ nõ faciunt i induuiduis diuerſitatem rõnis. ſꝫ numeralẽ. qꝛ mãꝫ ipoſſibile ē eſſe vniuͤſalẽ. ꝛ ſimilꝛ formã cãtaꝫ a mã i illo eē i q° abea cãꝛ ipoſſibile ē eſſe vniuͤſalẽ. ℂ Ad tertiuꝫ qñ vna forma ꝯphendit ſuã mãꝫ totaꝫ ꝛ nõ ē poſſibile illud ꝯpoſituꝫ ex illa forma ꝛ illa mã corrũpi. tũc illud ē vnũ numero i vna ſpē. ꝛ nõ ē poſſibile eē plura idiuidua ſub illa ſpē. ſic aũt ē d mũdo ꝛ h° voluit philoſophus. ℂ Ad q̃rtũ negatur ꝯña oīs drĩa ē numeralis aut ſpecifica: g° q̃ntitas ē pñcipiũ idiuiduatiõis. Idẽ dꝛ ad philoſ. 3° meth. textu cõmti. xi. dicens. diuiſibile oē aut ſm q̃ntitatẽ aut ſm diuiſionẽ. qꝛ. n. numeruſ ē q̃ntitas: iõ drĩa numero drñt quãtitate nõ ꝙ q̃ntitas ſit quo aliquid eſt hoc.

Vigeſimuꝫ Septimum Dubium.

ℂ Utrum priua° ſit res. ℂ Rñõ hic vꝛ ꝯdic° iter Ariſtot. p° phy. textu cõmẽti. 60. dicentẽ ꝙ priua° cũ mã ē vnũ numero. ꝛ Ariſto. i poſtpñtis dicẽtẽ ꝙ priua° ñ ē priuari neqꝫ priuatũ. priuatũ. n. mã ē. ℂ Dicẽdũ tñ ꝙ priua° ē carẽtia forme i ſbõ apto nato hñe formam. ꝛ mã ē illa q̃ caret certa forma. iõ Ariſto. p° phy. voluit priuationẽ cũ mã eē vnũ numero: qꝛ de eodẽ: d q° dꝛ mã: dꝛ priua°. ſꝫ nõ i abſtracto: ſꝫ in ꝯcreto. tñ nõ ſunt vnũ ſpē. qꝛ alia ē priuatiõiſ diffin° a diffinitiõe mãe. Sꝫ qꝛ abſẽtia forme põt iportari i abſtracto. p h° nom priua°. ꝛ i cõcreto p h° nom priuatũ. ꝛ vtrũqꝫ iportaꝛ p modũ hitus ꝛ qetis. ℂ Põt ēt eadẽ abſẽtia iportari p mõꝫ fluxus ꝛ fieri. ꝛ ſic iportaꝛ p h° ṽbũ priuari. iõ ꝯceſſit Ariſto. i pñtis drĩaꝫ iter priuationẽ: priuatũ: ꝛ priuari. ℂ Cõcedẽdũ tñ eſt ꝙ priua° ſit p ſe nõ ens. vt p° phy. textu ꝯmenti. 75. ꝛ. 79. ꝯcedit philoſ. ꝛ i h° drt philo. a platone. iõ mã nõ ē priua° p ſe: ſꝫ põt idẽtificari p accñs. quõ aũt ſẽtiaꝛ priua° vt tenebra 2° d aīa patebit alias deo dante. Eſt autem differentia inter priuationem ꝛ negationem: terminat enim negatio contradictoriã oppoſitionẽ: ſed priuatio priuatiuã oppoſitionẽ: ꝛ iſte due oppoſitiones nõ drñt ex pte hitus. qꝛ eadẽ ſoꝛ

ma bꝫ priuatiue oppoſitū ⁊ ꝯdictorie oppoſitū
quāuis poſſit eſſe ꝙ vni forme ſit dare ꝯdicto
riū puta itelligētie. quāuis ibi nō ſit dare pri-
uatiue oppoſitū. dr̄ia tn̄ negationis ⁊ priuatio
nis accipit̄ ab extrinſeco. ſ. rōne ſbī. qꝛ negatio
reſpicit indifferēter oīa nō hituata: ſed priua°
requirit determīatū ſbm̄ i quo ſit aptitudo ad
formā: cui priua° opponit̄. vt colligit̄ ex Auer-
roe. 3° de aīa cōmento. 5. ⁊. 14. dr̄nt igr̄ nega°
⁊ priua°. qꝛ priua° ē abla° alicuius a nā deter
minata. ⁊ nega° ē abla° alicuius negati ſimplr̄
Auerrois. 4° meth. cōmēto. 4. ❡ Corrolariū
priuationis nō ē priua°: qꝛ abſentia priuatiōis
ē hitus pñs. ❡ Contra priua° ē pncipiū realis
trāſmutationis: g° priuat° eſt aliqd. pꝫ ꝯña qꝛ
nō ē poſſibile ens pncipiari a non ente: qꝛ qd ni
hil ē: nihil cāt. ❡ Secūdo illud quo formaliter
noīatur aliqd priuatū ſecluſo omni ope itellec
tus ē res: ſed priuatione mā denoīatur ⁊c. vt
oculus ē cecus ⁊c. ❡ Tertio illud qd ē idē rea
liter mae ē ens reale: ſed priua° ē huiuſmodi.
pꝫ maior qꝛ omne qd ē mā eſt ens reale. pꝫ mi-
nor auctoritate philoſophi: tū qꝛ ſecluſo omni
qd nō ē mā a mā: ipſa ēt ē priuata g° ēt priuat°
eſt. ❡ Quarto omne ad qd ſtat reſolutio rerū
eſt res: ſed i priuatiuam oppoſitionē ſtat reſolu
tio reꝝ. qꝛ ꝯrietas reſoluit̄ i priuatiuā oppōem
x° meth. textu ꝯmēti. 15. ⁊ i libro de ſbā orbiſ
capite p°. ❡ Ad primum negat̄ ꝯña. qꝛ duplex
principiū: p ſe: p accñs. pncipiū p ſe ē ens. ſꝫ prī-
cipiū p accñs eſſe ens nō opꝫ. neqꝫ ipm ē cā. prī-
cipiuꝫ. n. cōius ē qꝫ cauſa. ❡ Contra Auerrois
p° phyſ. cōmento. 82. priua° ē cauſa corruptio-
nis. ❡ Rñō negat̄ priuationeꝫ eſſe cauſam reꝝ
nālium: qꝛuis ponit̄ priua° eſſe pncipiuꝫ. ſꝫ nō
negat̄ modus cāndi negationis ſup negatiōes
ꝓportionalis mōis cauſandi affirmationis ſu-
per affirmationes. dr̄. n. philoſophus p° poſte
rioꝝ quēadmodum affirma° eſt cauſa affirma
tionis: ita negatio ē cauſa negationis. itellige
i cāis adequatis. ❡ Ad ſecūdum denoīatio du
plex: poſitiua: negatiua. tunc negatiua a non en
te ſumitur. poſitiua vero ab ente. eſſe autē pri
uatū aut cecum ſunt negationes determinati
gñis ⁊c. forma igitur pñs poſitiue denoīat. ſed
forma abſens priuatiue denoīat. ❡ Contra ſe-
quitur ꝙ priua° ſit forma qꝛ abſentia forme ē
forma abſēs ſꝫ priua° ē abſentia forme. ❡ Reſ

ut patet in sacramento altaris

ponſio lꝫ theologus cōcedat ꝙ forma abſens
ſit aliqd: propter itellectū: non tn̄ philoſophus
qꝛ qñcūqꝫ forma nō ē i mā ipſa non ē apud ipꝫ.
❡ Ad tertium negat̄ ꝙ mā ſit priua°. quāuis
concedat̄ ꝙ mā ē priuata certa forma: nō tamē
mā ē priuata ſimplr̄. neqꝫ mā eſt priua°. ❡ Ad
quartū reſolutio ꝯrietatis i priuatiuā oppōeꝫ
ē pp reſolutionē accidētiū i ſbām: ⁊ pp nō eſſe
variabilia accidentia: niſi pp ſbārum variatio
nē. ſi. n. ſubſtantie eſſent ſtabiles: eſſent ēt acci-
dentia ſtabilia: oppō autē i ſubſtātijs priuatia
eſt: q̄ ē terminus mutationis. ❡ Contra priua
tio ē quodāmodo forma 2° phyſ. textu cōmen
ti. 15. ❡ Rñō vltra expōeꝫ Auerrois. ſ. p for-
ma ipfecta: 2° priuatio ē forma p accñs. ſ. quia
ipſi coniungit̄ forma. qñ ſunt duo oppoſita in q̄
ſucceſſiue trāſmutabile ē aliquod ſbm̄: tūc qdli
bet illoꝝ ſe hꝫ vt actus reſpectu ſbī. ⁊ ſic itel
ligit philoſ. priuationē eē quodāmō formā: ⁊ ē
ſignifica° valde methaphorica. quaꝫ appoſuit
Ariſtoteles ad oñdenduꝫ amplitudinem ſue
conſiderationis.

V Igeſimū Octauū dubiū

❡ Vtrꝫ priuat° ſit pncipiū. ❡ Rñō aut refert̄ pncipi
um ad nātū: aut ad trāſmutationē. ſi ad nātuꝫ.
ſic priua° ñ ē pncipiū niſi p accñs duo. n. ſunt in
triſeca pncipia nāti: mā ⁊ forma. p° phy. textu
cōmēti. 65. pncipiū aūt trāſmutationiſ ē priua°
❡ Sciēdū tn̄ ꝙ trāſmutatiōis tria ſūt pncipia
ſcilꝫ. ſbm̄: terminus a q°: ⁊ terminus ad quē. ſbm̄
ē mā: ſꝫ ipa nō ē terminus. ſimilr̄ terminus a q°
⁊ ad quē ſūt termini: ſꝫ nō ſbīa: hoꝝ igr̄ trium
pncipioꝝ duo ſūt cāe nāti. ſ. mā ⁊ forma. ſꝫ pri
ua° ē pncipiū: ⁊ nō cā: ē. n. terminus. ❡ Sciēdū
tn̄ ꝙ trāſmuta° ē aut d̄ nō ſbīo i ſbm̄: aut eꝯ.
⁊ iſta ſolꝫ muta° appellari: ⁊ ñ motus p ſbm̄ i
telligo eē ⁊ ꝯn̄ter p nō ſbm̄ nō eē. alia ē d̄ ſbīo
i ſbm̄. ⁊ iſta ſolet motus appellari. ⁊ nō muta°
prius igr̄ loqmur d̄ terminis mutationiſ: deinꝫ
motus. termini igr̄ mutationis primi ſūt pri-
ua° ⁊ forma. ❡ Scias tn̄ ꝙ priua° qñqꝫ comi
tat̄ potētiā nālē ad formā. ⁊ tūc ipa ē terminus
a quo gñonis: forma vero ē terminus ad queꝫ.
qñqꝫ v̄o priua° nō comitat̄ potētiā mae ad for
mam illam cuius eſt priuatio. ⁊ iſta eſt termi-
nus ad quem corruptionis. forma vero eſt ter-
minus a quo. Auerrois igitur. 5°. phy. ꝯm°. ⁊.

Cũ abicit mõſ priuationũ famoſaꝝ numerataꝝ in libro pñtorum. abicit illam de qua philoſophus in pñtis dixerat a priuatione ad habituʒ impoſſibilis ẽ regreſſus; tãq̃ʒ ipoſſibilẽ ad terminandũ gñoneʒ; quãuis illa terminet corruptionem. nõ teneo tñ has eſſe duas priuationes ſed vnã quomõ vnitas in eis reperiri põt et diuerſam rõne. ideo vna dicat̃ ante formaʒ alia dicat̃ priuatio poſt formaʒ. ⁊ ſic priuatio dr̃t a potentia quia ſeperari poſſunt: ⁊ ẽt vnum ſit poſitiuum ⁊ ens; reliquum vero priuatio. vtrũqʒ tñ coꝝ p actuʒ intelligit̃. ¶ Contraria igr̃ aut termini poſitiui ĩ iſta mutatione puta forma. termini a quo ⁊ forma termini ad quẽ ſũt termini q̃ſi p ſe: vt in gñone eq termini primi ſũt forma eq ⁊ priua° eius. termini ſecũdi q̃ſi p ſe ſunt forma ſpmatis intellige ſanguinis eq̃. Et forma eq. Sed termini p accidens ſũt termini ꝯdictorij vt equs ⁊ non equs. ¶ Sed de terminis motus dicẽdũ qꝫ ꝯ̃ria ſunt duplicia mediata ⁊ ĩmediata. iter ĩmediata motus exiſter̃ nõ põt: ſʒ mutatio. ſed bene ĩter ꝯ̃ria mediata qꝛ opʒ qꝫ ĩ tp̃e ĩ quo mouet̃ mobile; mobile receſſerit a termĩo a quo: ⁊ nũdũ totalr̃ attigerit terminũ ad quẽ. ſnĩa ẽ Auerrois. 5° phyſ. cõmẽto. x. ⁊. 18. termini igr̃ primi motus ſt duo ꝯ̃ria mediata; termini vero q̃ſi primi ſunt priuatio ⁊ forma. termini vero p accñs ſunt termini ꝯdictorij. vt in motu a calido in frigiduʒ termini primi ſunt calor ⁊ frigus. termini ſecũdi ⁊ quaſi p ſe ſunt frigus ⁊ priuatio frigoris: termini vero p accidens ſunt frigus ⁊ non frigus. Ex hoc appʒ q̃ʒ neceſſariũ fuerit. p° phyſi. cõmento. 44. ⁊ alibi exponere totiẽſ ꝯ̃rietatẽ pñcipioꝝ cõprehendere ſub ſe ꝯ̃rietateʒ veraʒ ⁊ priuatiuam oppoſitionẽ. qꝛ oportebat indifferenter loq de terminis primis mutationis qui erant priua° ⁊ forma: ⁊ d terminis primis motus q erant ꝯ̃ria. ¶ Cõtra Auerrois. 5° phyſi. cõmeto. 7. dixit trãſmutatio q̃ ẽ de ſbı̃o ĩ ſbm̃ ſcilʒ de ꝯ̃rio in ꝯ̃rium collocari ſub tranſmutatione q̃ ẽ de nõ ſbı̃o ĩ ſbm̃: aut de ſbı̃o ĩ nõ ſubiectũ. g° vtraqʒ iſtaꝝ mutatio ẽ inter eſſe ⁊ eſſe; aut vtraqʒ ẽ inter nõ eſſe ⁊ eſſe. ſi. n. vna illarũ ſit ĩter eſſe ⁊ eſſe: ⁊ altera inter nõ eſſe ⁊ eẽ. non poterit vna ſub altera collocari. ſicut neqʒ ſubitũ ſub ſucceſſiuo aut eꝯ̃. aut poſitiuum ſub negatiuo aut eꝯ̃. ¶ Rñõ ꝯ̃rij priuatio exẽpli gratia nigri capi põt preciſe priuatiue. ⁊ ſic eſt termius mutationis ⁊ nõ ẽ terminus p ſe motus; ſed per accñs. Alio modo poſitiue: vt ẽ albedo; ⁊ tunc ipa ẽ terminus motus; ⁊ nõ mutationis ſubite. niſi eſſet illa albedo in minimo gradu exiſter̃ potẽte. voluit igr̃ Auerrois motum qui ẽ ĩ ſbı̃o ente in actu ⁊ ĩter eſſe ⁊ eſſe poſſe ẽt haber̃ termĩos q noĩe ſunt priuatiui ſʒ re ſunt poſitiui. qꝛ albedo eſt non nigredo; ⁊ albũ ẽ non nigrũ. ideo data tranſmutatione inter album ⁊ nigrum; ipſa eſt inter albũ ⁊ non albũ ⁊ tunc talis priuatio; q̃ eſt res poſitiua ſubitaʒ mutationem terminare non põt; niſi ĩ minimo ſui eſſe; ſed ſolum terminat motũ. Si qs velʒ extendere termĩos p accñs ad formas accidentales cõmitantes mutationẽ; diceret quantitatem ⁊ qualitatem exiſtentẽ ĩ materia tranſmutationis eſſe terminos accidentales mutationis vt albedo aut rubedo; ſi materia generationis ſit alba vel rubea. hec ex p° phyſ. cõmento 44. ⁊ 5° phyſicorum cõmento. 55. colliguntur. ſunt igitur termini p ſe determinati. ſʒ termini per accidens ſunt indeterminati. ¶ Sciendum ẽt ex parte ſubiecti gñonis. Utrũ nõ ens generari poſſit aut moueri. ¶ Et dicẽdũ iuxta Ariſtoteleʒ. 5° phyſ. textu cõmẽti. 8. Nõ non ens ẽ triplex primuʒ ẽ non ens per compoſitionem vt chymera nõ ẽ. ſecũdũ ẽ indiuiduũʒ ſbẽ qd nõ ẽ ſed eſſe põt. tertiũ eſt non ens p accidẽs vt ñ albũ. primũ neqʒ moueri neqʒ mutari põt ſecũdũ nõ moueri põt ſed bene generari. tertiũ vero ⁊ moueri ⁊ gñari põt. ¶ Sciẽduʒ ẽt ex quo non ente fit aliqd. ¶ Et dicẽdũ iux̃ philo. 12. meth. textu cõmẽti. ij. triplex ẽ nõ ens. ſ. nõ ens ſimplr̃: qd ñ hʒ eẽ neqʒ ymaginatiõẽ. ſm̃ ẽ priua°. tertiũ ẽ mã. qꝫ ex nõ ente tertio mõ. ⁊ ſic q̃rit philoſ. pñcipiũ p ſe primũ. ¶ Sciẽdũ ẽ ẽt ex quo ente fiat aliqd. ¶ Et dicẽdũ iux̃ Ariſtoteleʒ. 12. meth. textu cõmenti. 8. ⁊ p° phyſi. textu cõmẽti. 78. duplex ẽ ens; ĩ actu; in potentia. qꝫ non ex ente in actu; ſed ex ente in potentia. ⁊ ſubintelligendum eſt per ſe. dixit enim Auerrois tertio celi commento. 64. corpus non generatur niſi ex corpore in actu quamuis accidentaliter. quoniam eſſentialiter eſt ex corpore in potentia. ſed impoſſibile eſt vt non ſit omnino. ymo eſt neceſſarium ⁊ eternũ. ex hº hẽtur qꝫ ꝯ̃rium poſitiuũ ẽ terminus q̃ſi p accñs.

vno mõ ex nõ ente fiat aliquid que ex ente.

¶ Contra philoſophus p° phyſ. textu cōmēti 43. ex imuſico fit muſicū p ſe: g° ex priuatiue oppoſito p ſe fit aliqd. ¶ Secūdo nulla res ex omni mā fieri pōt: g° nō ex mā pſe res fiunt. ¶ Tertio illud qḋ ē pars rei q̄ fit eſt principiū p ſe: ſed priuatio ē ps &c. p Auerroim p° phyſ. cōmēto. 64. gñatum incōpletum ē compoſituꝫ ex tribus: completū vero ex duobus tm̄. completū.n. ex mā ⁊ forma ē: incōpletum vero ex mā ſm ptem priuata ē: ⁊ ſm partem formata. ¶ Quarto Ariſtoteles. 6° phyſ. textu cōmēti 41. gñō ē inter contradictoria. Ad idem ē philoſophus. 6° phy. textu cōmēti. 91. ⁊ nō ē extimandū Ariſtotelem loqui de terminis p accidens gñonis: ⁊ p̄ſertim cū ibi ex intētione textu cōmēti. 83. ſoluit q̄ōem quomodo inter contradictoria pōt eſſe mutatio. ¶ Ad primū generationis mā ē principiū p ſe. q2 ē ſubiectū. priuatio vero ē nō ſubiectū. ſed terminus a quo p ſe. q2 igr̄ ly ex p̄cipalr̄ attribuiẗ māe. ideo ex priuatione non fit aliqd niſi p accidens: neciuꝫ tñ. vt diẗ Auerrois p° phy. cōmēto. 75. q2 neceſſe ē gñanduꝫ eſſe priuatū. ſed ex imuſico fit aliqd per ſe: nō propter priuationem. ſed rōne māe. ¶ Ad ſecundū mā duplex: prima: ſa. tūc quecūqꝫ fuerit mā prima: dūmodo qualitatiue ⁊ quantitatiue diſponaẗ illa ē apta eſſe principiuꝫ p̄pinquū vel remotū. cuiuſcūqꝫ rei nāte fiende. ſed vltra principium cōe reqriẗ aliquando principiū proprium: ⁊ ē mā ſa. ¶ Ad tertium priuatio ē ps rei vt ipſa ē in tranſmutari: quia oportet q rei q̄ tranſmutatur pteꝫ eſſe ſub termino a quo: partem vero ſub termino ad queꝫ nō.n. īdiuiſibile eſt qḋ alteraẗ. ⁊ vix ſine implicatione contradictionis poſſibile ē in caſu aliquid ſecūdū quālibet ſui partem vniformiter ⁊ eque velociter alterari. ex diffinitione.n. motus mobile ptiꝫ eſt in termino a q°. ptim ī termino ad quē. iuxta ſentētiā Auerrois. 6° phy. cōmēto. 32. neqꝫ inconuenit qñ ē aliqd nō pure poſitiuum priuationē eē illius ptem. ¶ Ad q̄rtum expoſuit Auerrois contradictionē. i. repugnantiam inter eſſe ⁊ non eſſe: nō negatiuam: ſed priuatiuam. ¶ Sed dubitaẗ an ɔ̄rium intelligendum ſit vere contrariū: qḋ eſt alterius rōnis: dum dicimus trāſmutationeꝫ eſſe inter contraria. ¶ Nō non videẗ. q2 ponamus aliqd eſſe ſūmuꝫ puta aquaꝫ ī frigiditate: q̄ incipiat remitti: tunc nō imediate poſt hoc erit caliditas. q2 tunc non daretur minimum caliditatis neqꝫ primum eſſe eiuſdem. qḋ eſt contra philoſophum. ⁊ tamen erit remiſſio frigiditatis: ⁊ tunc queruntur primi termini huius alterationis. ⁊ videtur q ſint gradus intenſus ⁊ remiſſus frigoris. ergo non requiritur contrariuꝫ p motu habendo. contrarium intelligo alterius rationis. eſt enim ibi contrarium eiuſdem rationis ſcilicet maior gradus minori gradui. ¶ Reſponſio comunis que non concedit dari minimum gradum caloris: neqꝫ primum eiuſdem: gloſant enim Ariſtotelem datur primuꝫ eſſe ideſt vltimū non eſſe caloris. faciliter euadit concedendo q immediate poſt hoc erit caliditas. ⁊ ſic termini primi dari poſſunt vere contrarij. concedunt enim qḋ vere concedendum eſt: qualitates que in certis gradibus cōtrariantur: in certis gradibus cōpoſſibiles ſūt. ¶ Sed Ariſtoteles quinto phyſicorum textu commenti. 19. concedit q inter magis ⁊ minus eiuſdem ſpeciei eſt contrarietas non ſimpliciter: ſed tanta quanta ſufficit pro motu. quēadmodum etiam inter quantitates non proprie eſt contrarietas. vt dictū eſt. Sed de hijs ſatis pro nunc. Et hic primum librum claudimus: Et ad totius naturam conſiderandam pertranſimus.

¶ Alexandri Achillini Bononienſis de ele/
mentis.

I eſt ele/
mentum:preſupponitur:
q ipſm eſt ſubiectum
conſiderationi.conca/
uum aũt caeli ſphaeri
cum eſt:vt in libro de
orbibus declaratũ ē a nobis.⁊ mundũ:quẽ tac
tu ſenſibilem appellamus:cõtinet. ⁊ ignẽ incõ
plete ſphaericũ reddit:phibet.n.ignis ſua cae
lo adherentia ne iter eos vacuũ itercidat.rõe
cuius adherentie hũc mũdum iferiorem dixit
Ariſtoteles p° metheoꝝ caelo eſſe cõtinuum:
vt omnis eius virtus inde gubernet.Caelum
igitur ſua ſpericitate centrum requirit:a caelo
autẽ vſq ad eius cẽtrum longiſſimã lineam
ymaginor eſſe deductã.cuius lõgitudinẽ ma/
thematicus explorãs dicit eẽ miliariũ.109037.
tantã.n.dixit ipſe eſſe maximã lune ppinquita
tem terre.Lineã aũt hanc ĩ quattuor ptes di/
uido.nõ equales tamen:ſed potius vt mathe/
matici aliqui dixerũt proportionẽ ſeruantes.
exempli gratia fractionibus dimiſſis.ſit dia/
meter terre vt vnum:ſecũda ps erit.33.tertia
vero.1089.quarta vero.35937. Sectionũ igit
loca ſunt vbi elementorum termini contiguã/
tur.tu vero intelligas lineam hanc ſuper ſuper
ficiem terre cadere aquis ymo aque elemento
cohoptã:aliquãdo.n.inter aerẽ ⁊ terram aque
nõ mediãt.querimus aũt locũ caſus linee vbi
elemẽtum aque alijs itereeptũ ſit. Huius igit
linee pars iferior cẽtro cõterminã mathemati/
co ē quaſi ſemidiameter ſuperficiei q eſt terre
diameter.Eſt.n.ſm mathematicã deſcriptio/
nẽ lõgitudo diametri terre miliariũ.6500.eſt
autẽ terra grauis ſimplr:ideo oĩbus alijs ſub/
ſtat.ſecunda ps priori proxima ē ſphaere aque
ſpiſſitudinẽ ⁊ ſitũ indicãs.q ipſa ē grauis ſecũ/
dũ qd.⁊ erit diameter aque miliariũ.208000.
Tertia ps eſt aeris.q aer ē leuis ſm qd.⁊ erit
diameter eius miliariũ.6656000. Quarta ve
ro q caelũ lune attingit igni appropriat q le/
uiſſimus ē.qũ ipſe ſit leuis ſimplr vbi alie tres
partes mixtis ex elemẽtis cõſtitutis cõcẽ exi
ſtunt.⁊ caeli cõcauitatẽ cũ illis pariter implẽt.
⁊ erit diameter eius.212992000. Sed natura
lẽ philoſophũ hic aduertere opz. qm ad expe/
rientiã ſupficies aque exterior nõ longe diſtã
tior ē a centro mũdi q ſuperficies terre exte/
rior:aque.n.ĩ ſupficie terre exiſtẽtes ad mare
decurrũt.⁊ certũ ē q loca decliuia petũt aque:
ſi.n.terre dixeris admixta eſſe alia.ẽt aque pi
ſces ⁊ aer admiſcẽt ⁊c.iõ aptior ē philoſopho ĩ
ter elemẽta minor propor° q hec q data ē.pre
ſertim q corpoꝝ propor° adhuc multo maior
eſt q eoꝝ propor° diametrorũ. corporis.n.ad
ſuã diametrũ quaſi triplã ſexquiſeptimã po/
nunt ⁊ ſperaꝝ propor° eſt ppor° diametrorũ
triplicata.Ariſtoteles igit decuplã iter elemẽ
ta exempli gratia denotauit.Triũ aũt elemen
torũ inferiorũ eſſe ſenſus oſtendit:quartũ aũt
ratio.nõ.n.manifeſta ē in ignẽ mixti reſolutio:
neq aſcenſus fumi in aere ignẽ eſſe oſtendit
pp diuerſã in partibus aeris leuitatem prope
terram aut aquã ⁊ in ſuprema illius regione.
non.n.ſupficiem aeris exteriorẽ ſenſu diſcerni
mus.verum inflamationes in aere apparentes
aliquid ſignificant ⁊ ẽt corpora in aere aſcendẽ
tia ſunt calida ⁊ ſicca.q ſi aliud corpus in aere
aſcendat:illud ĩ aerem cõuerſum diffunditur.
⁊ viſum effugit.iõ igne nihil ē leuius:aere aũt
leuior ē ignis.pz ex Auerroe.4° caeli cõmẽto
32.⁊ ex Ariſtotele ĩ libro de proprietatib elementoꝝ.Hec igitur quattuor corpora nõie elemẽ
ti importanṫ.verũ ppria ſignificatione vtẽdo
elementum illa importat ſed non abſolute:ſed
vt in mixtione exiſtẽtia huiuſmodi elemẽta ſe
frangere potuerũt. Cũ igit hec corpora extra
mixtionẽ ſunt:dicanṫ ſimplicia grauia ⁊ leuia:
⁊ nõ elemẽta niſi in potẽtia. cũ vero intra mix
tum ſunt:tũc proprie elemẽta ſunt: vt ex eorũ
diffinitione cõphẽdi põt.ſed opiniones ponẽ
tes elemẽta complete corrupta eſſe dum ĩ mix
tionem venerũt:faciunt vt elemẽta vocemus
hec quattuor ſimplicia:quãuis extra mixtum
ſunt:loquamur igiṫ vt plures: ⁊ intelligamus
vt pauci qm communis opinio nõ dimittit ĩ mix
to rem:quã elemẽtũ appellet. ¶ Quid aũt ſit
elemẽtũ accipiendũ eſt ex tertio caeli textu cõ
menti.31.Elemẽtũ corpoꝝ ē ad qđ alia corpora
diuidunṫ intus exñs potentia aut actu.indiui
ſibile ĩ altera ſpetie.Sciendũ q dicitur aliqd
elemẽtũ corporũ: q ipſm ē primũ corpus ad qđ

ſtat reſolutio compoſitorum corporū: mixta.n. reſoluūt in corpora priora eis: vel igr̄ reſolutio habet ſtatū: aut nō. nō ſm: q̄ impoſſibile ē ire in infinitum. quia infinitum abhorrent ⁊ natura ⁊ cognitio noſtra: ergo opʒ eſſe aliqua corpora prima ad que ſtet mixtorūʒ reſolutio ⁊ terminetur. ſimiliter oportet eſſe aliqua prima q̄ in mixtionē veniant. Iſta igitur appellat philoſophus prima corpora non ſimplr̄ ſed generabilium: quemadmodum motus elemētorum nō ſunt primi ſimpliciter ſed primi ſunt reſpectu mixtorum. ſimiliter qualitates prime ſunt prime nō ſimpliciter: ſed reſpectu ſecundarum Eſt igr̄ caelum primū corpus: eius etiam motus eſt ſimpliciter primus: ⁊ etiam eius qualitas vt lux eſt ſimpliciter prima corporis qualitas. ¶ Sciendū ēt elementa haber̄ duplex eē intra mixtum: extra: intra ipſa hn̄t eē potētiale: extra vero ipſa habent eē actuale. quia cum ipſa extra ſunt: ipſa per ſe ſunt: cū vero ipſa intra ſunt: ipſa ſunt in alio: non tamen ſicut accidens in ſubiecto: ſed ſicut parſ in toto. ¶ Sciēdum ēt q̄ corpora ſunt duplicia: homogenea: aetherogenea. aetherogenea ſunt quorū ptes integrales quantitatiue aliā habēt rōem a rōe totius: ⁊ ſic ipſa diuiſibilia ſunt ī corpora priora eis. ⁊ cū elementa non ſint diſibilia ī corpora priora eis: ipā opʒ eſſe homogenea: ⁊ iſtud ē eē īdiuiſibile ī altera ſpē. i. nō eē diſibile ī aliq̄ que ſint partes quantitatiue totius alterius rōis a toto: ſʒ ipſa diſibilia ſunt ī ptes q̄ntitatiuas q̄ eiuſdē ſunt rōis cū toto: q̄libʒ.n. ps q̄ntitatiua terr̄ ē terra ⁊c. ¶ Ex iſta diffinitiōe ſeq̄tur q̄ elemēta ſūt ſubſtātie: qm̄ ipſa p ſe exiſtunt ſic q̄ ī nullo ſb̄io recepta ſunt. Tū q̄ ipſa ſbārum cōpoſitionē ītrant. ¶ Scd̄o ſeq̄tur q̄ elemēta ſunt corpora: q̄ ipſa extenſa ſunt: ⁊ in ptes q̄ntitatiuas diſibilia: ⁊ locū occupātia: vt ſenſus oñdit. ¶ Tertio ſeq̄ī q̄ ipſa ſūt corruptibilia q̄ p alteratione ipā ī mixtionē veniunt oē aūt alterabile ē corruptibile. ¶ Ex quo ſeq̄tur vltra q̄ ipā ex mā ſunt: q̄ ē ſbm̄ ḡnonis corruptionis ⁊ alterationis. ¶ Ex quo ſeq̄tur vltra q̄ ipſa formā hn̄t ī mā: q̄ nō ſtat mā ſiñ forma. ymo mā ī potētia nō ſtat ſine forma educta d̄ potētia illius. ¶ Seq̄ī ēt ipſa habere q̄litates pr̄ias ſm quas ipſa alterare poſſunt alia ⁊ ab alijs alterari. ordinauit igiī Ariſtoteles hec ſic p° de ḡnone textu cōmēti. 6. prio mām. ſo pr̄ias ꝯrietates. tertio elemēta. loquens de elemētis ī illo eſſe in quo ad mixta reſſerūtur ¶ An aūt elemēta plures ſbāles formas in ſe hēant: conſiderādum ē. Et vt nō oporteat nos aliq̄d ignotuʒ preſupponere. ḡnaliuſ q̄ͦʒ pn̄s exq̄reret negotium dubitatur.

a **AN in com**poſito ſubſtātiali plures ſbāleſ forme repiantur. ⁊ q̄ hec q̄ō ē valde difficilis ⁊ valde ampla ⁊ plures ſpēales q̄ſtiones ꝯphēdēs: ideo eā in q̄nqʒ articulos diuidam ¶ In prio articulo cōſideraī. an ī caelo plures ſbāles forme repianī. ¶ In ſo articulo. An in elemētis plures eſſe poſſint. ¶ In tertio. an in mixtis nō aiatis. ¶ In quarto an ī vegetabilibus ⁊ ſenſibilibus. ¶ In q̄nto an ī hoīe. ⁊ ī h° ſecūduſ hic liber complebiī: ⁊ tertio volumini ſubſequenti cedet. ¶ Hanc aūt diſtictionē premitto q̄ duplex ē ꝯpoſitum corpus. ſ. ḡnabile ⁊ aeternum. diſtictio ē Auerrois ī libro de ſubſtātia orbis ī fine tertij capituli. Et Ariſtoteliſ p° d̄ ptibus aialiū capite vltio. ⁊ ē dio quā ītendit Ariſtoteles. 12. meth. textu cōmēti. 5. diuidēs ſbām ſenſibilē ī aeternā ⁊ ḡnabilē. Intelligo hic cōpoſitū: nō ipm mixtū: ſʒ nātum ipʒ: ſiue ſimplex ſiue mixtū fuerit. Et q̄ tantū caelū eſt nātum īgn̄abile: ⁊ ē primū corpus: iō de ipſo ſit hec pria ꝯ°. Tātū vnam ſbālē formam hʒ caelum. hanc ī libro ter° d̄ orbibus declaraui. primum.n. caelū apud philoſophū ex prima forma ꝯſtat ⁊ ex orbe prio. ⁊ hec ē īſerēs p̄iacētem ꝯōis. nā.n. ipm ꝯſtare ītelligit Ariſtoteleſ p° d̄ ptibus aialiū vbi ē. ⁊ nulluʒ caelū hʒ multas ſbāles formas. q̄ caelū ē corpus ſimplex. q̄ ipm ſimplici motu moueī. q̄ puro circulari intelligo ſimplex: nō q̄ ſit hōgeneū. q̄ ſcōpoſitas vocat Ariſtot. p° d̄ ptibꝫ aialiū ſimilareſ ptes: oſſa: neruos: carnes: ⁊c. q̄ mixta ſunt. in alia enim ꝯſimiliū ptiū diduní. vt declarat Auerrois. 3° caeli ꝯmto. 33. ꝯcedo tñ caelū eē corpuſ hōgeneū: ſʒ nego q̄ eē hōgeneū ſit rō adequata p quā corpus ſit ſimplex q̄ eē hōgeneū excedit ⁊ ē ī pluſq̄ʒ corpus ſimplex q̄ oē corpus ſimplex ē hōgeneū: ⁊ non eꝯ q̄ aliqua corpora ꝯpoſita ⁊ mixta hōgenea ſunt. ſʒ ītelligo ſimplex corpus: q̄ ex ſimplicibus naturis ē cōſtitutū. Eſt aūt ſimplex nā ſimplicis motus prin-

cipiũ.Eſt aũt ſimplex motus triplex:a cẽtro in
leuibus;ad centrũ in grauibus;circa centruꝫ in
neutris.p° caeli textu cõmẽti.6. ꝛ qꝛ caeleſtes
nãe ſunt eiuſdeꝫ ſpeciei analoge:ꝛ naturata:ꝛ
ꝯſtia naturam:iõ numerus caelorum non fa/
cit numerũ in numerandis ſimplicibus corpo/
ribus.Simplicitati igr̃ ſbãlium formarũ:ſub
ſtãtialiũ formaꝝ pluralitas repugnat. qa vnaꝫ
qąq; ſbãlem formam ſimplicem ꝓprius ꝛ lo
calis motus ꝛ ſimplex cõſeqt̃.ꝛ ſic in hñte plu
res ſbãles formas compõ repit̃ ſimplicitati op
poſita ꝛ corporis ꝛ motus. ❡ Sed dubitat̃ ar
gumẽtis cõibus ꝓpoſito ꝛ alijs.qa caelũ ex ge
nere ꝛ differentia componitur qꝛ caeli ab inui
cem eſſentialr̃ diſtĩgunt̃.ꝛ cõueniũt.Eſt aũt ge
nus forma vniuerſalis;dr̃ia vero ꝑticularis.7°
meth.cõmẽto.43.ꝛ 2° phyſ.textu ꝛ cõm.28.
ꝛ cõmẽto.92.❡ Scdo qꝛ genus cõponit̃ ex po
tentia ꝛ actu.qa actus ꝛ potẽtia ſunt principia
generũ. ❡ Tertio qa genus ẽ vniuocũ multis
ſpẽbus:g° genus nõ dicit formã ſpecificã:ſꝫ ipꝫ
dicit formã.qa alr̃ genus nõ ꝓ̃dicaretur de eo
cuius eſt genus.g° in cõtento ſub ſpẽ ſunt for/
ma ſpecifica ꝛ forma gñica .

❡ Rñõ vt r̃ſolute ad minꝰ cõia ſub ente ꝯtẽta
ꝯſiderãdo dſcẽder̃ valeã:dubitationẽ d vniuo
catiõe entis extirpabo . Dico igr̃ ꝙ duplex ẽ
gẽus:vniuocũ:analogũ.analogũ nullã fac ꝯpõꝫ
aut infert eẽ i cõtẽto ſub eo. qa analogici gñis
vnitas ẽ ex pte termini vocaliſ:aut ſcripti:aut
ĩtentionis ad placitũ ſignificãtis ſpẽs aut indi/
uidua:nõ aũt nãlr̃. intẽtio.n.entis ẽ nãlis ſimi
litudo termini vocalis aut ſcripti ad placitum
ens ſignificantis.ꝛ huic ꝯceptui corrñdent i re
plures res inter ſe ordinem hñtes:vt ſbã ꝛ ac
cidẽtia.ordinant̃ aũt accidẽtia in ſbãm. qa per
eã accidẽtia ꝯſtituũt̃.4° meth.ꝯmẽto.2. pñta
enim attribuunt̃ ſbẽ:non qa ſbã ſit agens aut
finis coꝝ.ſed qa ꝯſtituunt̃ p eam.ꝛ ſbm̃ ẽ eorũ
ꝓmo Ariſtoteles.12.meth.textu ꝯmẽti.2.iux
ta expõem Auerrois vult ꝙ ſiue ens ſignifi/
cet vnum genus ꝛ vnã naturã.ſiue gña diuer/
ſa.ſemp ſbã eſt prior ceteris. Eſt igr̃ ens ana/
logũ.4° meth.textu ꝯmẽti.2.ꝛ p° de aĩa tex/
tu ꝯmẽti.78.ens multiplr̃ dr̃ . Idẽ ho de ani/
ma ꝯmẽto.30.analogia ẽt nõ ſtãte cũ vniuoca/
tiõe.Ens.n.multiplex ẽ.p° phyſ. textu ꝯm.13.
16.25.multiplicitate ſignificationũ.qñ ſuppoſi
toꝝ multiplicitas ẽt in ſpẽ ſpẽaliſſima vniuoca
repit̃.ꝛ ſic ſpẽs quamuis ſpẽaliſſima ꝛ vniuoca
dicẽda eſſet multiplex.qđ nõ ẽ dicendum.Nõ
ſi hꝰ ꝯcedas.❡ Cõtra Ariſtotelẽ ẽ volentẽ il/
lã entis multiplicitatẽ facere ꝓpõem diſtĩgui
bilẽ:qđ nõ facit ſola ſuppoſitoꝝ multitudo .vt
pꝫ p° elencoꝝ.Tum qa non eſt poſſibile ens ꝛ
non ens verificari de eodẽ termino ſine varia
tione ſignificationis:pp primũ pĩcipiũ eẽ veꝝ
notiſſimũ:ſꝫ ſic ẽ de ente ꝛ non ente. vt pꝫ prĩo
phyſ.textu ꝛ ꝯmẽto.25. dixit.n.Auerrois ibi
hoc nomẽ ens ꝛ nõ ens dicunt̃ de decez pñtis.
❡ Nõ aũt cũ analogia entis nõ ſit vniuocatio
neq; equiuocatio expñſit Auerrois .3° de aĩa
ꝯmẽto.36.vbi contra auempace dix̃ manifeſtũ
eſt.n.p ſe qđ hoc nomẽ qditas nõ dr̃ pur̃ equo
ce neq; pure vniuoce . Et apte Ariſtoteles.12.
meth.textu ꝯm.3.ſbã ẽ ens abſolute:ſꝫ accidẽ
tia nõ ſũt entia ſimplr̃.ꝛ hic expñſe negat vni/
uocationẽ. Idẽ dixerat Ariſtoteles.7° .meth.
textu ꝯmẽti.3.alia dicunt̃ entia eo qđ entiſ.hꝰ
idẽ aſſerit Auerrois.8° .phyſ.incidẽtalr̃ cõmẽ
to.77.hꝰ nomẽ ens dr̃ de ſbã ꝛ de alijs pñtis
cũ dterminatione.❡ Scdo nã vna cõis non eſt
niſi in vno pñto:ſꝫ ſignificatũ entis nõ ẽ tantuꝫ
in vno pñto:g° ſignificatum entis nõ ẽ vna nã.
maior ẽ Ariſtotelis ꝛ Auerrois p° ethicoꝝ ca
pite.7.ad oñdẽdũ ens ꝛ bonũ dici ambigue.i.
nõ ſm̃ vnã ĩtẽtionẽ quã ꝑticipẽt decẽ pñta.rõ ẽ
Auerrois ibi.Et nõ ĩtelligas ex rõe ꝙ nõ poſ/
ſit eẽ vna res in diuerſis pñtis:ſꝫ ĩ argumẽto ẽ
reſtrictio ad ĩtẽtionẽ vnã ſignificatã. ❡ Tertꝰ
Ariſtoteles.7° meth.textu ꝯm.14.ꝛ.15. Ens
nõ dr̃ vniuoce neq; equoce.vbi Auerrois ens
driuat̃ ab eẽ:ſꝫ eẽ nõ ẽ ſm̃ vnã ꝛ eãdẽ ĩtẽtioneꝫ
in vnoquoq; pñtoꝝ:actus.n.ẽ eſſe independen
ter formalr̃.ꝯpoſiti vo dpẽdenter.quãuis eniꝫ
forma ab agẽte effectiue dependereꝫ:aut a mã
mãlr̃:a nullo tñ formalr̃ dpendet. qa tũc ipa eſ
ſet ſubiicibile aut ꝯpõitũ:ſi aũt actus.❡ Quar
to ſi ens ſignificareꝫ vnã naturã:ipm eſſꝫ genus
pꝫ ꝯña ex Auer.x.meth.ꝯm.8.oñdente diuer
ſitatẽ ĩter genus vniuocũ ꝛ analogũ.qa genus
ſignificat ſua ſignificata mediãte vno cõi pꝰ ſi
gnificato:ſꝫ ens aut vnũ nõ:ſꝫ ĩmediate ſignifi
cãt decẽ pñta.rõ ẽ Auerrois ibi . ❡ Quinto ſi
eſſꝫ ens vniuocũ:tũc ad vnã ſciam ꝑtineret oẽs
q̃ttuor cauſe:pꝫ ꝯña qꝛ nõ ẽ tãta reꝝ diuerſitaſ

ꝙ ad diuerſas ſciās ptineret.rō ē Ariſtotelis.
3° metb.textu cōmenti.3.Et Auer.falſitatem
ꝯñtis declarat.4° metb.cōmēto p° ptiunt.n.
cauſe inter nālez ꝛ metbaphiſicā:q2 metbaphi
ſici ſūt finis ꝛ forma:ipius vero nālis mā ꝛ ef
ficiens iuxᷓ Auer.i ꝓhemio primi phyſ.ſbē.n.
ptite ſunt i intelligibilia ꝛ ſenſibilia:nālis ſen
ſibilia ꝯtēplat.metbaphyſicus vero intelligi-
bilia.ptinēt aūt oia ad vnā ſciaꝫ vt metbaphy
ſicā:pp entiū analogiā.4° metb.textu ꝛ ꝯmē
to.6.nō tñ entia ſēſibilia aut mathematica ita
examuſciꝫ in metba.ꝯſideraꝰ:ꝙ alie ő illiſ ſcie
ſupfluāt.qm̄ abſtracte ꝛ vniūſalr̄ i metba.ꝯſi-
deraꝰ:ſꝫ pticulr̄ ꝛ appropriate in alijs ſcijs.me
thaphyſica igr̄ oia ꝯſiderat:ſꝫ nō oi mō ꝯſide-
rādi oia illa ꝯſiderat:ſꝫ ſuos modos ꝯſiderādi
ſpēalibus relinqt ſcijs.Huic rōni ꝓportionalē
facit Ariſto.i p° ethycoꝝ loco allegato ő bono.
¶Sexto ſi ens eēt vniuocū:elemēta pñtorūꝫ
ſaltē itellectualia eēnt eadeꝫ:qđ ē ꝯ̄ Ariſt.12.
metb.textu ꝯmēti.21.ꝛ ꝯmētatorē ibi:g° vnū
ꝛ ens nō ſūt vna natura cōis alia a decē pñtis.
¶Septio arguit Auer.3° metb.ꝯm.x.ſi ens
ꝛ vnū dicātur de decē pñtis vniuoce:neceſſe eſ
ſet vt intellecta nō haberēt drias:qbus differ
rent ab inuicē in oībus ſuis naturis:q2 pñta nō
eſſet diuerſa:ꝛ ſic ipa nō eſſet ſimplicia.¶Oc
tauo.3° phyſ.Ariſtot.textu ꝯmēti.4.commune
aūt in hijs nullū ē accipe.ſ.pñtis.vbi Auer.in
tendebat philoſophus ődarare ꝙ motus non
dr̄ vniuoce:iō ipē nō hꝫ diffinitionē dictā vni-
uoce:ſꝫ ſm̄ prius ꝛ poſterius.niſi.n.diſtributi-
ue maior intelligaꝰ:cū hac minori motus ē in
multis pñtis:nō inferꝰ motū nō eē vniuocum.
¶Nono ꝛ aduertat Scotus.Deo nihil ē cōe
vniuocū:g° ens non ē vniuocū.pꝫ ꝯña ꝛ añs ꝓ
baꝰ:q2 dato oppoſito illius:tūc intellectus no-
ſter poſſet magis abſtrahere ꝙ̄ eſtꝫ deus in ſe
abſtractus:pꝫ q2 a deo aliqđ abſtraheret intel
lectus nr̄:ꝛ abſtractiōe nō ficta:neqꝫ imagina-
bili tm̄:q2 a deo abſtraheret intellectus noſter
ꝯceptū entis deo vniuocū.ꝯñs aūt ē impoſſibi
le.¶Nā ſi entitatē eē in ſe abſtractā poſueris
ꝛ nō ꝑ intellectū noſtrū:tūc peius ē ꝛ maius in
ꝯueniēs.q2 tūc erit aliqđ in re magis abſtrac-
tū ꝙ̄ deus vel erit quiditas aliqua magis ab
ſtracta ꝙ̄ deitaꝰ:qđ abſurdiſſimū ē in natura ꝛ
in metbaphyſica nāliter inuenta:ꝛ in metba-
phyſica ſupnāliter reuelata.¶Contra vnius
potentie vnum ē obiectum adequatū:ꝛ nō niſi
ens:q2 ſupra ens non eſt aliqđ:ꝛ infra ens quo
cūqꝫ dato pōt intellectus poſſibilis aliud intel
ligere:g° tantum ens ē obiectum illi adequa-
tū.q2 inferiora ente excedit intellectus nr̄.ꝛ al
tiora nō dātur.Tum q2 omne intelligibile eſt
enſ:ꝛ omne ens ē itelligibile:ꝛ ſic ibi ē adequa
tio.¶Secūdo vnius ſciētie vnū ē ſubiectum
ſꝫ metbaphyſica ē vna ſcia:ꝛ circa ens.4°.me
tha.textu cōmenti primi:g° ens ē vnum ꝛ vni
uocū.¶Tertio prime dignitatis vnū ē ſubiec
tum:vna.n.prima eſt dignitas.4°.metha.tex
tu cōmēti.8.ſi aūt enti plures conceptus reſpō
derent:tūc plures eſſent dignitates illis cōce-
ptibꝫ correſpōdētes.¶Quarto omni paſſioni ſu-
biectum primū rn̄det ſed paſſionibus trāſcendē
tibus nō rn̄det ſpēalius ſubiectū ente ꝓ ſubiec
to adequato.vt pꝫ g° ꝛc.¶Quito ſubſtantia
ē magis ens ꝙ̄ accñs 7° metb.textu ꝯmēti.4
ſꝫ ñ ē ſbā magis ſbā ꝙ̄ accñs ſit ſbā:neqꝫ ſub
ſtātia ē magis accñs ꝙ̄ accñs ſit accñs:g° opꝫ
ī vniuoco ſbē ꝛ accidēti cōi eē ꝯpationē:nō.n.
in equocis fit ꝯpatio 7° phyſ.textu ꝯmēti.24
ꝛ nō niſi i ente.¶Sexto itellectus certus de
vno ꝛ dubius ő duobus hꝫ ꝯceptū ő quo ē cer
tus aliū ꝛ diſtictū ab illis ő qbus ē dubius:ſꝫ
philoſophus ꝛ theologus ſunt certi ꝙ deus ē
ens:ꝛ philoſophus dicit ꝙ deus ē finitus i vi
gore:theologus vero ifinitus.lꝫ.n.Auicēna dī
xerit deū eē ifinitū:pꝫ tñ ꝙ ꝯ̄ Ariſtotelēꝫ ē di
ctū illō ponētem deuꝫ neceſſario ꝛ nāliter ageꝰ ad
extra:ꝛ formaꝰ primū caelū.ꝛ imediate effec-
tiue mouere caelū primū.g° vterqꝫ iſtoꝝ diſ-
putantiū certus ē ꝙ deus eſt ens.ꝛ ſic concep-
tum habent entis ab alijs diſtinctum.
¶Ad primū ꝯcediꝰ maior quā declarat Auer
rois 2° ő aīa ꝯm.108.ő ſenſu exteriori dicens.
Neceſſe ē aliqđ eſſe cōe illi multitudini:qđ cō
ꝓhendiꝰ a ſenſu.refert dictio illa:qđ:multitu-
dinē cognitā:ꝛ nō reffert cōe ad illā multitudi
neꝫ.ꝓuilegiū.n.ē relatiui neutri generis poſſe
referre añs nō eiuſdem gn̄is.nō.n.ſūt vniuerſa
lia extra itellectū:ꝛ ſi eſſent extra ipm̄:nō ap-
benderētur ſenſu.vt dixi i libro de vniuerſali
bus.Si aūt vis referri multitudinis genus:
tunc illud dr̄ ſenſatū rōe ſuppoſitoꝝ eiuſ.nō an
teꝫ i ſuo eſſe vniuerſali.ſeqꝰ Auerrois.ꝛ ſi nō.

ſuple ſi nõ datur cõe illi multitudini:nõ erit il lic aliquid p qđ ille ſenſus poſſit dici vnus q̃n ſenſus non ẽ vnus niſi p vnã intentionẽ:⁊ hanc vnitatẽ obiecti declaranſ ſubdit:op3 q̧ ſit vnũ genus ſubiectum eis:qđ dicaꝛ vniuoce. Iſtud tamen dictum ſpeciales h3 difficultates de vi ſu ⁊ đ interioꝛe ſenſu.quas ad librũ đ ſenſibus reſeruo. Intellectus aũt poſſibilis i hoc dr̃t ab intelligẽtijs i actu ⁊ cõuenit cũ ſenſu. q2 ipe h3 obiectũ adequatũ ſibi vnũ vnitate vniuocatio nis ſed illud nõ ẽ ens ipm̃:ſ3 eſt actus mãliũ:⁊ dr̃ ab alijs quiditas rei materialiſ.nõ intelligo tñ p q̃ditatẽ totũ ſicut ipſi intelligũt. ſ3 formã que ẽ altera pars compoſiti neq3 p q̃ditatẽ rei mãlis intelligo q̃ditatẽ3 rei p ſe apte mouere ſenſum puta q̃ditatẽ accidẽtiũ quã nominarũt alij q̃ditatẽ rei ſenſibilis ſ3 intelligo formam ſ̃bãlem citam a mã. Alie autem intelligentie hñt coꝝ eſſentiã p obiecto eis adequato. Tri plicia aũt ſunt intelligibilia ab intellectu poſſi bili:q̃dã p° ⁊ p ſe:⁊ ſunt forme ſ̃bãles mãles: vñ Ariſtoteles.7° metha.textu ꝯmenti.4. di xit ſ̃bãm eẽ prioꝛẽ cognitiõe q̃3 accñs. ⁊ Auer rois.3° đ aĩa cõmẽto.5° poſuit in diffinitione i tellectus poſſibilis formã mãle3 tanq̃ ꝓpꝛiu3 obiectũ itellectus poſſibilis. Ex hoc ſeq̃ſ ſub ſtantialẽ formã mãle3 eſſe p ꝓpꝛiã ſpẽm i fan taſmate. ¶ Scđo aũt intelligibilia ⁊ p ſe ſunt forme ſimplr̃ abſtracte ⁊ forme accidẽtales:⁊ l3 pꝛopinquoꝛ ſit inclinatio ad formas accidenta les q̃3 ad formas intelligentiaꝝ:tñ magis intẽ ditur ab intellectu poſſibili intelligẽtia q̃3 for ma accidẽtalis. Eſt.n.forma accidẽtalis vt pꝛe parans intellectum ⁊ itelligentia eſt illa cui p̃ paratur. Quedã aũt ſunt p accideſ itelligibilia vt mã ſiue celi ſiue inferioꝛũ ſiue intelligibi lium. Compoſita aũt ſunt p partem itelligibi lia puta p formã.nõ poſuit igr̃ Auerrois i dif finitione intellectus poſſibilis obiecta p accñs cognoſcibilia:neq3 p ſe ꝓ cognoſcibilia:ſ3 ſolũ illa que p ſe p° ſunt ap̃henſibilia ab illa poten tia.ſ.formã mãlem.eodẽ mõ ſicut fecerat Ari ſtoteles 2° đ anima dũ obiecta ſenſibus exte rioꝛibus aſſignaret:nõ.n.ſub illis obiectis ſẽſi bilia 2° aũt p accñs cõp̃hẽdunꝛ. Ex hoc p3 dr̃ia inter ſenſum ⁊ itellectũ i cõparatione ad eoꝝ obiecta adequata que illis virtutibus ſunt re latiue oppoſita. q2 vniuerſale obm̃ ſenſus non

ap̃hendiꝛ a ſenſu:ſ3 vniuerſale obm̃ itellectus ap̃hendiꝛ ab intellectu.2° qđ ſingulare cõp̃hẽ ſum ſub obiecto adequato ſenſus ẽ cõp̃henſi bile a ſenſu:⁊ aliq̃n ẽ aliquod coꝝ actu cõp̃hen ſum.ſ3 nullũ ſingulare ẽ actu ap̃henſũ ab itelle ctu ſ3 bene potẽtia ẽ ap̃henſũ:nõ intelligo potẽ tia reducibili ad actũ ſ3 q2 itellectus ſpeculati uus ẽ cognitio i potentia ſingulariũ.q2 oĩs co gnitio in actu ẽ cognoſcẽs:ſ3 itellectus ſpecula tiuus ñ ẽ cognoſcẽs.g° itellectus ſpeculatiuus nõ ẽ cog° in actu:ſ3 itellectus ſpeculatiuus ẽ co gnitio ſingularia g° ẽ eius cog° i potẽtia oppo ſita actui iſto mõ accepto.iuxta modũ Ariſto telis p° poſterioꝝ i dubitatione vtrũ đmõſtra tio vniuerſalis ſit potioꝛ pticulari cõcedentis ſciẽtẽ p ꝓpõ3 vniuerſalẽ ſcire potẽtia illud qđ impoꝛtaꝛ p ꝓpõ3 illius ſingularẽ.l3 Auerrois ibi ꝯmẽto.39.videaꝛ exponere đ potẽtia ꝓpin qua ⁊c.q2 igr̃ intellectus ſpeculatiuus ẽ forma eſſentialr̃ ipſius indiuidui:ideo indiũũ ẽ ali quo mõ p ſe cognitũ:⁊ q2 itellectus ſpeculati uus h3 eſſe multũ diuerſu3 ab eẽ qđ h3 forma ſ mã:ideo indiũũ ẽ aliquo mõ p accñs cogni tum.⁊ ſic p3 nõ repugnare hec indiũũ ẽ p acci dens itellectũ ⁊ idiũũ ẽ p ſe cognitũ q̃ a nobis alias concedebanꝛ.q2 indiũũ p ſe cognoſci põt dupl̃r intelligi.vel in gñe cauſe efficiẽtis. ⁊ h° modo vbi a multis conceditur ipm̃ eſſe p ſe co gnitum.q2 ipm̃ effectiue partialr̃.minus p̃ci paliter.ponitur ab eis mouere itellectũ poſſibi lem:a nobis dr̃ p accñs cognitũ q2 p aliud puta p itellectũ agentẽ ab eo abſtrahentẽ. ¶ Scđo intelligi põt indiũũ p ſe i gñe cauſe formalis intelligi ⁊ hoc modo q2 eſſentia indiũi ẽ for matiua itellectus poſſibilis conceditꝛ indiũũ eſſe p ſe cognoſcabile.⁊ q2 eſſẽtia idiuidui poſt q̃3 eleuauit eã itellectus agens format itellec tum poſſibile iđ dr̃ indiũũ p accñs cognitũ.q2 ipſi eſſe foꝛme in ſingulari ẽ neaꝛ eſſe abſtrac tum.impꝛopꝛie tñ dici põt indiũũ eẽ p ſe co gnitum.q2 p eſſentiã ſuã cognitum ẽ formãte3 intellectum. ¶ Ad 3m̃ vnitas ſubiecti ſcientie opponiꝛ equocationi.4°.n.metha.ꝯmẽto.2.đ equiuoco nõ conſiderat vna ars.neq3 req̃ritur vnitas vniuocationis qualis repꝛitur in genere cõpato ad ſuas ſpẽs.ſed illi ſufficit vnitas ana logie q̃ eſt media iter vniuocationẽ ⁊ equoca tionem.⁊ q̃uis nõ dẽꝛ mediũ iter habeꝛ vnã

ſignificationem ⁊ nõ habeř. iter dicere vnũ cõ
ceptũ ⁊ nõ dicere. tñ dat mediũ inter habere
multa ſignificata: quoꝝ vnũ nõ attribuitur al-
teri ⁊ habere vnũ ſignificatũ: ⁊ illud ẽ habeř
multa ſignificata ordinata ſic ꝙ vnũ alteri at-
tribuař. vt dixi ĩ qõe de pĩcipijs chyromãtie.
¶ Ex quo pꝫ maiorẽ eſſe vnitatem obiecti po
tentie cognoſcitiue ꝗ̃ ſit obiecti habitus ſcien
tifici. ¶ Ad tertiũ dignitatis termini nõ vni-
uoci ſunt: ſed analogici. ¶ Ad quartũ paſſioneſ
ẽt multiplices ſunt: quẽadmodũ ⁊ id cui attri-
buunř. ¶ Ad q̃tum magis ens. i. pfectius. i.
diſtãtius a nõ gradu entis. ¶ Ad ſextũ ꝯceſ-
ſus ẽ alius conceptus: ex quo nõ ſeqtur vniuo-
catio. neqꝫ q̃ditas cõceptibilis vniuoce dicta:
cã. n. ponũt cõſeq̃ intelligibilitatẽ tãꝗ̃ ſubiec-
tum ꝓpriũ eorũ: ſed tũc opꝫ deum non eſſe pͦ
intelligibilẽ ſed ſecũdo. ſ. rõne entis cui pͦ cõ-
petit itelligibilitas. ſeqtur ẽ̃o deũ nõ eſſe pri-
mũ obiectum ĩtellectus diuini ſed entitatem
aut pͥmum itelligibile nõ eſſet pͦ ap̃henſũ a pͦ
intellectu. pꝫ cõparando entitatẽ intellectui di-
uino: q̃ abſurda ſunt: ad ꝓpoſitũ genus analo
gũ cũ drĩa aut contrahẽte compõꝫ facit ĩ ĩtellec
tu nr̃o: nõ aũt in re. ꝓportionabilr̃ ĩtelligo de
ſbã q̃ eſt genus analogũ ad mãm formam ⁊ cõ
poſitũ. n. ſimilr̃ cõpoſitũ ẽ analogũ ad ſpũale ⁊
mãle. vnde Auerrois. x. metha. cõmẽto. 26. q̃
loq̃tur de corpore ſimplici. nõ loq̃tur niſi de no
minibus q̃ñ hoc nomẽ corpus verbi gratia. qđ
dř de corruptibili ⁊ incorruptibili ẽ nomẽ eq-
uocũ. ĩtelligo equiuocatione analogiã cõpatie-
te. Et corpus ſpũale eſt genus propinquum cae
lorũ: ⁊ ſic nego corpora caeleſtia vniuocari in
aliquo: ⁊ a fortiori non vniuocanř cum alio ab
eis. ꝙ ſi tp̃e dixit Auerrois. 4ͦ. phyſicorum
cõmento. 133. vniuoce cum alio tempore dici.
Intelligo in ratione mathematica abſtracte ⁊
nõ naturalr̃. ¶ Scias tñ talis ptĩ analogiã nõ
abicere: ſed compati: p̃dicationẽ eſſentialeꝫ vt
4ͦ metha. cõmento. 2. Auerrois predicabilia
eſſentialia ĩueniuntur ĩ hoc genere qđ dř mul-
tipliciter: ſicut inueniuntur in gñe qđ dř vniuo
ce. multe. n. diffinitiones ex terminis analogiſ
componunř. vt Auerrois 2ͦ phyſ. cõmẽto pͥo
Hoc dixi in queſtiõe de pĩcipijs chyromãtie.
Idem intelligo de conſequentia: conuerſione:
ꝯtradictione: diſtributione ⁊c. q̃ñ hec p termi

ni analogiã ſaluanř. ¶ Correlariũ ſꝫ quicũqꝫ
conceptus ſolũ naturalr̃ ſignificatiuus ſit vni-
uocus: nõ tñ q̃cũqꝫ conceptus ẽ vniuocus. p cõ
ceptũ intelligo actũ formantẽ ĩtellectum poſſi
bilẽ. ſed aliq̃s eſt analogus: ⁊ aliquis equiuo-
cus. pꝫ de cõceptibus ſignorum analogoꝝ ⁊ eq
uocorum. ¶ Correlarium ẽ̃m cũ vnitate cõce-
ptus dicibili ĩ q̃d õ decẽ p̃dicamẽtis ſtat deceꝫ
gñaliſſimoꝝ ſimplicitas ⁊ irreſolubilitas ⁊ pri-
mitas. q: cõceptus gñaliſſimoꝝ vniuocoꝝ ſunt
primi reruꝫ cõceptus nãliter ſignificatiui ⁊c.
¶ Gñi aũt vniuoco forma ex parte rei correſ-
põdet: nõ tñ ẽ illa forma vniuerſalis in actu: ſꝫ
vniuerſalis ĩ potẽtia nãliter ſignificata termi-
no mẽtali generico. ⁊ forte ẽt ad placitũ p aliũ
terminũ mentalẽ. alr̃. n. res p termĩos p̃ntales
ſignificatas ĩtelligit ĩtelligẽs methaphyſicam
⁊ phyloſophiã nãleꝫ cũ logica: ꝗ̃ logicus tãtũ.
q̃ñ cõceptibuſ ad placitũ res ſignificãtibus vti
tur logicus puruſ: ẽ. n. logica verboꝝ libra: licet
differat logicus ab illo cui a natiuitate deficit
ſenſus: q: nullã cognitionẽ ſiue diſtictã ſiue cõ
fuſam habꝫ de re ille cui õficit ſenſus a natiui
tate: ſenſibili p illũ ſenſũ: ſed logicus reꝝ ſigni
ficataꝝ p terminos cõfuſaꝫ hꝫ cognitioneꝫ: vel
ſaltẽ nõ ſimplr̃ ſciẽtificã. ſꝫ hñs alias ſcĩas ĩten
tionibus nãliter ſignificãtibus intelligit. ꝓmo
hõ ſoclix ꝓpõnes hꝫ ex eſſentijs ĩtelligẽtiarũ
cõpoſitas: q: eas cõponere põt: nõ tñ õpẽdẽtes
ĩtelligentie ex eſſentijs ꝓpõnes cõponere
pñt: q: actus ꝯponẽdi illis repugnat. q: actus cõ
ponẽdi req̃rit ĩtellectũ eẽ potẽtia cognoſcẽs: nõ
aũt actu: q: actus ꝯponẽdi ẽ ĩdrñs ad affirma-
tionẽ ⁊ negationẽ. nõ ẽt ſub quoqꝫ eẽ forma ſi-
gnificař a gñe. ſꝫ ſub õterminato: ⁊ eadẽ forma
ẽt p drĩam importař: ſꝫ ſub alio eſſe. ⁊ ſic ex ge
nere vniuoco ⁊ drĩa nõ ĩferř pluralitas formaꝝ
in re: ſꝫ bene pluralitas mõꝝ eſſẽdi forme. Cor
pora. n. ſimplicia corruptibilia plurĩs formaſ ha
bere non poſſunt: qđ tamen oporteret ſi genus
⁊ differentia inferrent formaꝝ pluralitatem in
re. quia ipſa ſunt habentia genus vniuocum ⁊
differentiam. ¶ Dicendum eſt igitur primo
qđ non ſi aliqua predicata eſſentialia ſecũdum
ſub ⁊ ſupra ordinanř: illa ſũmunř a diuerſis for
mis. patet de p̃dicamentis accidentium. vt al-
bedo ⁊ color. oporteret enim ꝙ materiale for-
mabile accidentiſ formaret ſubſtantiam: aut ſi

quilibet partem qualitatiuam accidentis eſſe in ſubſtantia tanquam in ſubiecto. q; ſi hoc aliquis concedat. non aduertens aut negligẽs tot eſſe entia ſine neċitate que ſenſus nõ oſtendit: neq; rõ cõuincit. nõ tamen ↄcedet duas quantitates in eodem ſubiecto adequate: quia inde ſequitur dimenſionum penetratio. ⁊ ſic quantitati que eſt genus non reſpondet quantitas re diſtincta a quantitate q̃ eſt ſpecies eius. Extat tamen differentia inter predicamentum ſub/ſtantie ⁊ predicamentum accidentium. quia in predicamento ſubſtantie includuntur compoſita; ſunt enim ſubſtantie famoſiores; vbi forme non ita apparẽt; ideo ñ forme. ſed in accidenti/bus multis forme ordinantur. q: earum cõcreta accidentalem ⁊ denominatiuã p̄dicationez dicere videntur iuxta Ariſtotelem. 2° topico/rum capite. 3. dicendum ẽ igr̄ q; oẽ genus ẽ di/uiſibile p actũ ⁊ potẽtiã. 5° phy. ↄmẽto. 9. g° in omni predicamento ſunt compoſita ex proprio actu ⁊ propria potẽtia. ¶ Unde Auerrois. 4° celi cõmento. 35. Compoſitio rerum ſcilicz ex materia ⁊ forma ita inuenitur in predicamẽto vbi ſicut i alijs pñtis. potẽtia igitur ad accidẽs formalr̄ ſumpta ẽ eiuſdem gñis cũ actu; ſz realiter ẽ rẽs; quã poſſibile eſt eſſe alterius gñis. iõ lz ex potẽtia ⁊ actu accidẽtiũ nõ fiat vnũ per ſe: ſbãle; fit tamen vnum per ſe rẽpõibile i p̄dicamẽto accñtis. ↄcretũ. n. ⁊ abſtractum non ge/nere drñt. ¶ Nõ ſi Ariſt. in pñto relationis ponit poſitiones; ⁊ poſitionũ ↄcreta ponit in nono pñto. eſt q: idem eſt in diuerſis gñibus diuerſimode. ſi enim principia que in ↄpoſitionẽ veniunt ſunt eiuſdem generis; oportet prĩcipiatũ ex eis eſſe ẽt illius gñis. ¶ Dico ſecũdo nõ ſi aliqua predicata eſſentialia in pñto ſbẽ ordi/nanr̄: illa ſũmuntur a diuerſis formis. patet de ptĩs ð deo ⁊ itelligentijs. iuxta Auerroim. 12. metha. ↄmẽto. 39. vt ſbã; ſpũs; actus: ſed quia iſta ſunt pña pñti analogi ſubſtantie. ¶ Ideo ſit tertiũ dictum. Non ſi aliqua eſſentialiter p̄dicata ⁊ vniuoce in p̄dicamento ſubſtãtie ordinantur: illa ſũmunr̄ a diuerſis formis. patet de ptĩs corporum ſimplicium ſublũarium: iſra tãgetur. Tum quia non differunt illa predicata ſic ordinata niſi ratione. ſ. ſecũdum magis ab/ſtractum ⁊ minus abſtractum: hec tamen ab/ſtractio nõ ẽ i naturis rerum per naturas earũ ſed per intellectum agentem ſic eas abſtrahentem. ſ. ſecũdum magis vniuerſale ⁊ minus vniuerſale. ⁊ aliquando aliter vt drĩe ⁊c̃. ſi enim eſſent illa ſic abſtracta: ipſa eſſent de genere intelligentiarum. multiplicatio igr̄ logicaliũ vocum vt eis correſpondentium intentionum nõ ĩfert multitudinẽ rerum naturalium neq; methaphyſicalium. ¶ Cõtra diffin° habet parteſ ſignificãtes partes rei; ⁊ partibus diffinitioniſ partes rei reſpõdent. 7° metha. textu ↄmenti 33. ¶ Rñõ partes rei que ſunt genus ⁊ diffe/rentia rõne diſtĩgunr̄; ⁊ nõ re. 7°. n. metha. textu ↄmẽti. 43. vltima differẽtia ẽ ſubſtãtia rei ⁊ diffin°. qð nõ eſſet ſi nõ idẽtificarer̄ drĩa gñi. materia. n. lz ſit pars indiđui; nõ tñ ẽ pars ipſi/us vniuerſalis vt ex libro de vniuerſalibus ð ducitur. ꝓ habenda igitur diuerſa diffinitiõe differentie a genere ſufficit diuerſitas modo/rum eſſendi; que ẽt diuerſitas ẽ origo proprie/tatum diuerſarum generi ⁊ ſpẽi ↄuenientium riſibilitas. n. ſpẽm humanam ſeqtur; nõ autem genus ad homĩem. ¶ Contra Auerrois p:io phyſ. ↄmẽto. 28. ptẽs diffinitionis precedũt rẽ i eſſe: g° ante actum ĩtellectus circa rem; pmo ante modos rei; ẽ diſtĩct° partium diffinitiõis q: modus ſeqr̄ rẽ cuius ẽ modus: ⁊ ps rei p̄cedit rem. ¶ Rñõ q; hc diffinibile ẽ ↄpm̃ ex mã ⁊ forã: op; ptes diffiniti p diffin°nẽ dclarari: ⁊ ſic dcũz Auer. ẽ iðfinitũ. ſi ãt ↄpauerimus gẽus ad ſpẽz tũc prioritas nãe gñis ẽ a q° ñ ↄuertir̄ ſubſiſtẽti ↄña. iux̄ Auer. ſup por°. ca. 7. ſi autez drĩa ſpẽi ↄpar̄; tũc ſi illa dicit formã aut mãz pz q; ẽ prior; ſi dicit totũ ⁊ ñ ſit vltĩa drĩa; tũc illa ẽ prior eo mõ q° genus iux̄ doctrinã Ariſt. 2°. poſter. cap. 13. docẽtis diffinir̄. dato gñe diſo p drĩas eſſentiales: tũc adde drĩaz gñi; ſi nõ hẽs ↄuertibile cũ diffinito tc̃ eſt caſus nr̄ q; drĩa eſt prior ſpẽ prioritate nẽ a q̃ ñ ↄuertir̄ ↄña ſubſi/ſtẽdi eo mõ ſic gẽus: Si aũt hẽs ↄuertibile cũ diffinito: tũc hẽs diffinitionẽ: ⁊ ſic nõ elicir̄ ex illo textu ñ dari drĩaz ↄvtibilẽ cũ ſpẽ; nz drĩaz vltĩã diffi°iſñ ↄuerti cũ diffinito: ſz elicir̄ q; donec durat acceptũ. ſ. gñiſ cũ drĩa vel drĩjs ĩ pluſ q̃z ſit diffinitũ adhuc addẽda ẽ drĩa vlterior ꝓ hñda diffi°ne. terminus igr̄ iſtius ↄceſſus ẽ diffi°. cuius diffi°nis vltĩa ps lz dicerz totuz tñ dic̃ illud per modum ptis ⁊ prioris. q: ipſa eſt determiatiua generis: ex qua cum reſiduo

diffinitiõiſ habeƭ eſſentia diffiniti ꝯplete apta
¶ Ad ſm̃ genus componi ex potentia ⁊ actu
intelligr̃: nõ ꝙ genus dicat mãm ⁊ dr̃ia formã
q2 tũc nõ p̃dicareƭ genus ō re. vt 7° metb. ꝯm.
54. dicit Auerrois mãm nõ p̃dicari: neq3 gẽuſ
dicit formã ōterminatã; q2 tũc nõ diceret gẽuſ
p dr̃ias. ſ3 dicit genus formã mediã iter actu3
⁊ potentiã. q2 dicit genus formã ſub actu ipſcõ
vt tãgit Auerrois p° metb. ꝯmento. 17. Sẽuſ
tñ ō p̃ñto ſbẽ vniuocũ diximus eſſe itentionẽ
ſbẽ ꝯpoſite ex mã pria ⁊ forma ſimplici mãli.
nõ tñ ſũt q̃ttuoꝛ gñaliſſima quemadmodũ ſũt
q̃ttuoꝛ forme ſimplices mãles. q2 in eſſe ſpeci-
fico ſumpte forme ſimplices ꝯſtituunt ſpecies
q̃ttuoꝛ. ſ3 abſtracte reducũƭ in vnũ. q2 p̃cipio
eiuſde3 rõnis: cauſanƭ. ſ. mã pria. ⁊ h° mõ itel-
lige ꝙ genus ſumiƭ a mã. ⁊ tũc nõ ꝯuertiƭ h°
genus cũ corpore ſenſibili q2 caelũ eſt ſenſibile
viſu: ſ3 ꝯuertiƭ cũ corpore tãgibili. ⁊ hoc genuſ
eſt minuſ cõe q̃3 corpus nãle q2 caeleſtia corpo
ra etiã nãlia ſunt. ⁊ ſufficienter diuidiƭ hoc ge
nus p ſimplex ⁊ cõpoſitũ: ſimplex aũt p graue
⁊ leue. ⁊ vtrũq3 p ſimplr̃ ⁊ ſm̃ qd. cõpoſitũ aũt
p pfectũ ⁊ impfectũ: pfectũ p aiatũ ⁊ inaiatum
aiatũ p ſenſibile ⁊ iſenſibile vel melius p ſenſi
tiuũ ⁊ nõ ſenſitiuũ: ſenſibile p rõnale ⁊ irratio
nale. diuiſio aũt rõnalis p mortale ⁊ imortale
eſt ad mentẽ Auicẽne volẽtis mãm caeli eiuſ
dẽ rõnis cũ mã iſtoꝝ inferioꝝ ⁊ caelũ eſſe aiatũ
ſenſu: nõ aũt ẽ ad mentẽ philoſophi. iõ iuſte re
p̃hendiƭ Auicẽna ab Auerroe. Dicẽdũ igiƭ ꝙ
potẽtia ⁊ actus in ſbã ſunt principia intrinſece
cõponentia ſuppoſita de q̃bus vel ō figuis coꝝ
ſic intellige ⁊ hic ⁊ alibi. gñaliſſimũ ſbẽ p̃dicaƭ
eſſentialr̃. ⁊ ꝯſiter p̃cipia gñis dici pñt. qõ ſal
uare nõ pñt ponẽtes itelligẽtias i p̃ñto: niſi di-
cãt eas ꝯponi ex actu ⁊ potẽtia. q2 p̃cipia gñiſ
oẽ ꝯtẽtũ directe ſub generẽ p̃cipiãt. alr̃ illa nõ
eſſent p̃cipia gñis: ſ3 forte alicuius ſub generẽ
ꝯtẽti. ¶ Ad tertiũ p3 genus dicere formã ean
dẽ quã ſpẽs: ſ3 ſub eſſe iterminato. ¶ Cõtra ex
determinatis genus ⁊ dr̃ia dicũt eandẽ formã
cũ ſpẽ. g° gñe eſſentialr̃ p̃to de ſpẽ: ẽt genus eſ-
ſentialr̃ p̃dicabiƭ de dr̃ia: cuius oppoſitu3 dicit
philoſophus. 5° metha. textu ꝯm̃ti. x. ¶ Pre
terea. 6° topicoꝝ philoſophus: ſi genus p̃dica
tur p ſe ō dr̃ia: tũc ſortes eſſet plura aialia: que
ꝯñа nõ v3. ſi genus dicit eandẽ formã cũ dr̃ia ⁊
ſpẽ. ¶ Ad primũ diuerſitas intẽtionũ primarũ.
⁊ harum ſufficit vt nõ p̃diceƭ genus ō dr̃ia p ſe
hñt. n. diuerſas rõnes cũ identitate tñ rei. rõne
cuius realis identitatis ⁊ ordinate determia-
tionis vnius ab altero. philoſ. 7° metha. textu
cõmẽti. 43. p̃dicat dr̃iam gñis ō dr̃ia ſpecifica i
abſtracto vt ſiſio pedis eſt pedalitas. genus. n.
ſignificat forma3 ſub eſſe ſub quo totũ comp̃hẽ
ditur ⁊ dr̃ia ſignificat formã vt ps ⁊ ideo non
p̃dicaretur dr̃ia ō ſpẽ. niſi acciperetur concretũ
a forma acceptũ vt forma ẽ p̃cipiũ diſtiguẽdi
aut conſtituendi. ¶ Ad ſecũdũ voluit philoſo
ſophus ꝙ genus bis eſſentialr̃ p̃dicaretur ō in
dio ſpẽi: ſi genus p̃dicaretur ō dr̃ia. q2 p3 ꝙ aial
dr̃ ō forte eſſentialr̃ rõne hominis: ⁊ diceretur
animal de eodem ſorte iterũ rõne rationaliſ: ⁊
ſic bis. ⁊ potes diſtingueƭ inter eſſe duo anima
lia. ⁊ eſſe bis animal. ¶ Sed dubitatur q2 ad
minus diſtinctio proprietatum que eſt in re vi
detur requirere in principijs illarum maiorem
diuerſitatem q̃3 ſit diuerſitas ratiõis. ¶ Rñ
gradus ſeu ordo in formis ẽ duplex: rõnis: ⁊ ca
dit inter formam gñalem ⁊ ſpetialem. ⁊ q2 idẽ
refſertur ad ſe: ideo ibi eſt ordo rationiſ. Eadẽ
igitur forma vt in intellectu ẽ: lapiſ eſt lapis: ⁊
corpus inanimatũ: ⁊ corpus materiale: nõ itel
ligas formam in eſſe intentionali eſſe cãm eſſe
realis: ſed forma vt in intellectu eſt p̃cipium
eſſe generici ⁊ eſſe ſpecifici que ſunt intentiõa
lia eſſe. ſed illa forma in re eſt que intentionib9
correſpondet diuerſa etiam eſſe. ⁊ p illas inten
tiones diuerſas diuerſa illa eſſe cognoſcuntur.
⁊ hoc voluit philoſophus. 7° metha. textu cõ
menti. 43. genus nihil eſt preter generis ſpẽs:
quamuis ſubdit. ⁊ ſi aliqd eſt: vt materia eſt. ⁊
hunc ordinem non ſolum facit ratio: ſed natura
quia perfectioꝛ forma imperfectiores continet
vt 2° de anima textu cõmenti. 31. trigonum in
tetragono: quia tetragonum habet tres angu-
los ⁊ plures. forma aũt ad ſuum genus compa
rata: ibi eſt pluralitas rationis. quia eade3 for-
ma vt dat eſſe ſpetiale ſupponit ſeipſa3 vt dat
eſſe generale. ſuperiora enim in diffinitionibuſ
inferiorum ſunt comprehenſa quia perfecte pri
us intelligiƭ aliqd eſſe corpus q̃3 ignis: vt de
genere comparato differentie tangit philoſo-
phus ſexto topicorum capite. 19. genus eſt no-
tius differentia quia cõiuſ eſt. ⁊ ſic intelligitur

materiá prius informari forma gñali q̄ʒ ſpẽali ꝛ hūc ordinē ʒ facit rō diſtiguens formá gñicaʒ a ſpecifica: iter quas nō eſt diſtictio ſm eſſẽtiaʒ qa ſupius ð ſuo iferiori p̄dicaẗ eſſentialr̄. rōne igr̄ identitatiſ gñis ꝛ ſpẽi philoſ. 7° metb. textu ꝯmẽti. 43. voluit ꝙ i ſubſtãtijs nō eſt ordo ſi intelligaẗ nō de primis ſubſtãtijs tm̄: q̄ ꝯſtat nō eẽntialr̄ ordinari. ſʒ ẽt de ſ͠cis. ꝛ rōne diuerſitatis voluit. 7° topicoꝝ capite. 3. ꝙ genus ꝛ ſpẽs nō eadẽ ſignificãt: dicẽſ nã multiplex ꝛ duplum nō eadẽ ſignificant. Secũdo cõparaẗ forma ad propriá mãm: ꝛ ſic vna informat mãm formaliorem q̄ʒ altera aut magis diſpoſitam. Tertio forma comparatur ad accidentia. ꝛ ſic alicuius compoſiti plura accidẽtia tenent ſe ex parte mãe q̄ʒ alterius cõpoſiti: aliq̄ñ vero plura accidẽtia tenent ſe ex pte forme. ꝛ cuʒ plura ſe tenẽt ex pte forme. dr̄ forma imediatius attingere mãm: ꝛ quáto plura accidẽtia ſe tenent ex pte mãe: dr̄ forma minus imediate informare mãm. Quarto comparatur forma ad alias ſubſtantiales formas: ꝛ ſic forma perfectior plura virtualr̄ cõtinẽs dr̄ minus formare mãm primá. Ad argumẽtũ igr̄ negatur ꝯña inferẽs ex pluralitate accidentiũ pluralitatẽ ſubſtantialiũ formaꝝ. q̄ ab eadẽ forma ſm varios gradus plura accidẽtia fluunt. ¶ Sed dubitatur qm̄ ſi eadem forma ẽ importata p genus ꝛ differẽtiá: tũc in diffinitione ẽ nugatio. pʒ ꝯña qa ibi ẽ genus explicite ꝛ ẽt implicite. ſ. i dr̄ia ſic arguit phyloſophus 7° metb. textu ꝯmẽti. 18. ꝙ accidẽtia nō proprie diffiniũtur. qa ſbm̄ ibi implicite ꝛ explicite poniẗ. vt ſimus ẽ naſus catus. ¶ Scdo philoſ. 2° metb. textu ꝯmenti x. nō ꝓcediẗ i infinitũ in predicatis qditatiuis g° neqʒ in formis. ꝯña aũt philoſ. tenet per h°: q̄ multitudo predicatoꝝ qditatiuoꝝ multitudini formaꝝ equaẗ ſicut ſue origini. ¶ Ter° ſeqtur ꝙ dr̄ia de gñe vere p̄dicabiẗ: pʒ ꝯña ex identitate eoꝝ. ꝯñs eſt ꝯ̄ Ariſtotelem. 6° topi. capite. 3. nō. n. de aĩali greſſibili bipes p̄dicatur ſic. n. bipes de eodẽ bis p̄dicaretur. ¶ Ad primũ variatio nōis ꝛ ſignificationis gñis ꝛ dr̄ie cũ varietate reꝝ aut modoꝝ a qbus ſumuntur nugationẽ tollit. ꝛ lʒ vniuerſali additũ pticulare ſupfluum faciat in diffinitione. q̄ de ꝯceptu inferioris ẽ ſupius: iuxta phyloſophũ 6° topicoꝝ capite. 3. in fine: nō tñ dr̄ia gñi addita. quia extra cõceptũ forme p modũ ptis ꝛ diſtincte ẽ forma p modũ totius ꝛ cõfuſe quãuis prius a nobis habeaẗ cõceptus forme quo ꝯfuſe rep̄ſẽtat totũ q̄ʒ ꝯceptus forme quo repreſentat ipſa forma formaʒ. veruʒ ẽ etiá ꝙ diffinitio ſubſtátie datur ſine aliquo addito: ſed accidentiũ nō vt ibi vult philoſophus: ſubiectuʒ aũt ẽ id qḋ addiẗ in accidentiũ diffinitionibus. ¶ Ad ſm̄ tenet ꝯña philoſ. a fortiori. quia ab vna forma multa predicata qditatiua ſũmuntur. g° ſi nō infinita ſunt pr̄a qditatiua: q̄ plura ſũt: neqʒ ẽt forme: q̄ origines ſunt ptõꝝ qditatiuoꝝ: erũt infinite. teꝫ ẽt rō a deſtructiõe ꝯñtis. qa ab vnaquaqʒ forma admius vnũ ptũm ſũmiẗ: g° ſi iſinite ſunt forme: infinita ſunt pr̄a. g° ſi nō infinita ſunt ptá: nō ifinite ſunt forme. ¶ Ad tertiũ ꝯcediẗ ꝯñs: neqʒ vult philoſ. oppoſituʒ. ſʒ vult dr̄iam non vniuerſalr̄ p̄dicari ð gñe. pʒ p id qḋ ſubdit philoſ. ſʒ ð aĩali greſſibili bipede bipes pr̄. ꝯcedit igr̄ ptĩoʒ dr̄ie ð gñe indefinitá lʒ vniuerſalẽ neget. ab iſeriori. n. vʒ ꝯña hõ eſt bipes g° aĩal ẽ bipes. ad ſuũ ſupius affirmatiue ſine ꝯfuſione. ꝛ melius p̄dicationẽ illá ſm accñs appellamus. iuxᷓ Ariſtotelẽ p° poſterioꝝ. cap. 17. ꝛ iuxᷓ expõʒ Auerrois ibi cõmẽto. 34. i. nō ſecundum curſum nature.

D Ubitatur ẽt. ¶ Utrum caelũ componaẗ ex qditatibꝫ. ꝛ vr̄ ꝙ ſic: quia ſub ente continetur: ꝛ ſub ſubſtantia: ꝛ ſub corpore ¶ Rñō quiditas ẽ forma. ſepiſſime qdẽ cõiungit philoſophus quid eſt cũ forma: aut quid erat eſſe. quia p formá ſatiſfit queſtioni quid ẽ: ꝛ eaꝝ notaẗ aeternitas per tempus ptũm incõpletum: forma etiaʒ vere eſt. ſecundo ð anima: textu cõmenti. 7. alia vero que ſunt: a forma ðpendenter ſunt ſcilicet compoſitum ꝛ materia cum igr̄ nullũ caelum ex pluribus formis componaẗ: neqʒ ex pluribus quiditatibus. ſi tñ large capiẗ quiditas ꝓ ptõ i quid: ſic caelũ hʒ multa pr̄a in qd ſcilicʒ corpus ſpũale: corpus: ſubſtátia: enſ. Si capiatur quid pro diffinitiõe ſic caelum eſt diffinibile diffinitione analoga: ꝛ non vniuoca. Si capitur quid pro ente potentiali: ſic in caelo eſt quid ſcilʒ materia in actu tñ. vt in libro de orbibus declaraui. ¶ Sed dubitatur in caelo videntur plures forme. q̄ ſunt ibi duo efficiẽtia. ſ. primũ ens qḋ ẽ remotũ mouẽs

quiditas
q[ui]d eſt — quid erat

ꝛ ſecūdū qḋ ē mouēs ꝓpinquum. ¶ Scḋo qa duplici fine finit̄ motus caeli. p° itellectu q eſt finis remotus: ꝛ ḃa itelligētia q̄ eſt finis ꝓpinquus. ¶ Tertio ſecūdo ente itelligēte primū ens: primum ē forma ſecūdi: ſꝫ ſecūdū ens dat eē caelo formalr̄. g° primum ens ē forma caeli iformati a ſecūda intelligētia. pꝫ ꝯña: qꝛ forma formās formam format formatū. ¶ Quarto ſtella eſſentialr̄ diſtiguitur ab orbe: g° ſunt ibi due forme ptiales. ¶ Rño duplex ē eſſe primi vnū ē eſſe itellectū: ꝛ hoc ē duplex. qꝛ primum ē itellectū a ſe ꝛ ab alio: eē intellectū a ſe ē idē eē reali illius. ꝛ ſic vt ſic nō habꝫ eē in itellectu: ſꝫ eē ab alio intellectū ē eē exñs i intellectu intelligētis eū. ꝛ iſtud aliquo mō diuerſificatur pp diuerſitatē recipiētiū. Aliud aūt ē eē reale illius. ꝛ in hoc eē apud philoſophū comparatur orbi p°: qui approprıate illi ſubicit̄: pp quā compoꝫ Ariſto. p° ḋ partibuſ aīaliū. Quā obrē caelū factū eē ab cuius gratia cā: ſi factū ē ꝛ eē ꝛc. in orbe aūt ḃo ē tantū vna itelligētia q̄ cōpatur illi vt aīa ſbſo recipiēti eam. ꝛ ſic ē de alijs orbibus. ꝛ ſic lꝫ primū ens ſit mouēs ſecūdū orbē: non tñ ē nā ipſius mouēs ipm̄. ſꝫ eſt ars vniuerſalis in mēte nature mouētis eum. ¶ Ad ḃm finē eē intrinſecū compoſito ē duplr̄ p° qa ē dans eſſe illi compoſito cuius ē finis: ꝛ ſic finis ē intrinſecus. qa ē eēntia ꝛ qditas illi cuius ē finis. Secūdo vero qa ē nō forma finito: niſi forte q̄litatiua. nō ſbalis: ſꝫ cauſa ꝛ actus forme finiti. ꝛ ſic in diffinitione eſſentiali forme cadēs. ꝛ ſic deus ē finis intriſecuſ orbi ſecundo. vbi primo modo erat finis extrinſecus ꝛ ſic eſſe duos fines ſic diuerſos nō infert plures formas realr̄ ſexiſtere compoſito. ſꝫ vnus ē in compoſito realr̄: alius vero i eſſe intentionali. ¶ Ad tertiū formās orbē formaſ in alio eē qꝫ formet orbē: qꝛ in eſſe itellectiuo formatur formans orbem ꝛ nō in eſſe reali. ſed in eē reali format ſecūda intelligentia orbem: ꝛ nō in eſſe itentionali. ꝛ ſic nō negātur a caelo due forme vna in eſſe reali: alia in eſſe intentionali ꝓportionabilr̄ de alijs caelis itellige. ¶ Correlariū nō ſi ita ē in re qꝫ itellectus primus formet ſecūdum intellectū: ſecundus intellectuſ formatur a primo in ſuo eſſe reali. ¶ Ad quartū ſolutū ē i lib° de orbibus negando añs.

intelligentia duplex esse.

Secundus Articulus.

Secundo principalr̄ cōſiderandū eſt compoſitum gñabile: ꝛ quoniā ipm̄ diuidit̄ in elemētum ꝛ elemētatū ad hunc ſenſum qꝫ ſbārum primaꝝ gñabiliū q̄dam ē ſimplex: q̄dā vero ē mixta. Sit ḃa ꝯ° de elemēto tm̄ vnam formam ſbālem hꝫ elemētū. huius ꝯ°nis oppoſitū ponitur a tenētibus corporeitatē eē ſubſtantialeꝫ formā aeternā impfectā gñicā expectantē formā ſpecificā. ¶ Cōtra quos inſtat̄ p° logicalr̄. ḃo nālıter. Et p° ex nā predicationis eſſentialis ꝑmittēdo diſtinctionē ptiū in ptes ḃm fidē: ꝛ partes ḃm ymaginationem: quā ponit Auerrois p° phyſ. commēto. 5. Et qa fides ibi compoſitionē verā importat: compoſitionē verā intelligo: que extra aīam ē. duplices ſunt ptes vere componētes totum. ſ. qualitatiue ꝛ ſunt mā ꝛ forma. ꝛ quantitatiue: ꝛ ſunt partes aliquote. ꝛ nō aliquote ad eas reducūtur. diſtictio ē Auerrois p° phyſ. cōmēto. 36. ꝛ 5° metha. cōmēto. 30. ꝛ 4° phyſ. cōmēto. 20. ꝛ 3° caeli cōmēto. 12. ptes ḃm ymaginationē dicūtur ptes ḃm itellectum ꝛ diduıt̄ in ptes ſubiectiās ꝛ ſunt inferiora ſeu minus cōia reſpectu totoꝝ vniuerſaliū. iuxta ſnīam Ariſtotelis p° phyſic. textu cōmēti. 4. Et in ptes diffinitionis: q̄ ſūt genus ꝛ dria. Juxta ſnīam Auerrois p° phyſ. cōmēto. 5. ꝛ Ariſto. 5° metb. textu cōmēti. 30. Duplex aūt ē dria iter p̄dicationē ptiū ḃm fidē de toto: ꝛ gñis qḋ ē ps diffinitionis ꝛ diffiniti. 5° metb. cōmēto. 30. de eodē. qm̄ genus eſſentialr̄ p̄dicatur. ſ. in recto: affirmatie: hc: ꝛ in abſtracto a ſubiecto: vel melius non concreto concretione ſubiecti inheſionis. ſed partes ḃm fidem aut in obliquo: aut in recto ſed denominatiue ꝛ in concreto. vt homo eſt animal ꝛ nō eſt animale ꝛ homo ē ſubſtantia: ꝛ non ſubſtantiale: viuens ꝛ nō vitale. hee ſunt p̄dicatiōes eſſentiales. ſ. ptiones generis de eo cuius eſt genus. ſed dicēdo homo eſt animatus: ꝛ nō eſt anima. materiatus: non materia. ſunt hee p̄dicatiōes denominatiue ſubſtantiales tamen. ſꝫ homo eſt ex materia iſta eſt in obliquo. Eſt tamen differentia inter materiam ꝛ formam in predicando de toto: quia forma dicitur de cōpoſito ſecundū formam: ſed materia non. 7°. metha. cōmento. 34. ꝛ 2° phyſicorum. cōmēto. xi. exemplum lapideitas eſt lapis ḃm formā:

⁊ lapis ſecundum formam eſt forma lapidis.
¶ Nõ ſi dixeris ꝙ lapis ſm mãm ẽ mã lapi-
dis. queadmodum lapis ſm formã ẽ forma la-
pidis. dixit. n. Auerroiſ. 4° phyſ. cõmẽto. 49.
mã dr̃ aq̃ i potentia. ¶ Rñõ negãdo ꝯñtiam
ſi ex illo aſſumpto iferẽ mãm pr̃i de re: pꝫ iter
mãm ⁊ formam reſpectu quoꝝ ſunt dr̃iam aſſi
gnando. q2 forma eſt q̃ditas vel declarans q̃di
tatem cõpoſiti: ſed mã nõ ſic. niſi ſm ꝙ forma
ipſam detegit. res. n. i actu ẽ vere talis: ſed cuꝫ
ẽ i potentia: nõ ẽ talis: neqꝫ dr̃ talis. iõ mã cuꝫ
ẽ i potentia lapis: nõ dr̃ lapis: neqꝫ lignum cuꝫ
ẽ i potẽtia ſcamnũ dr̃ ſcamnuꝫ. Scđa dr̃ia ð ve
ris partibus fit vera ptio poſſeſſiua vt manus
ẽ mea: corpus meũ: aĩa mea. ſed de gñe non. q2
nõ dr̃ aĩal ẽ meũ: ſed aĩal ẽ ego dicẽdũ ⁊ q̃dem
ſm curſum nõ nãleꝫ iuxta Auerroiꝫ ſup por°
cap. 3. ⁊ p° poſterioꝝ cõmẽto. 35. niſi forte alte-
rius aĩalis me poſſeſſorẽ eſſe oñdere voluero.
colligi põt ſñia. 7° meth. textu cõmẽti. 24. 34.
36. Tunc arguo ſic. ex põe. corpus eſt huius i-
gnis ps eſſẽtialis: g° hic ignis nõ ẽ corpus: ſed
corporeus. ⁊ ſic hoc idiuiduum ignis nõ ẽ con-
tentũ ſub hoc gñe corpus. Iſtam ſñiam voluit
philoſophuſ 4° topicoꝝ capite. xi. nullo modo
ps p̃dicaſ ð toto. q̃r nullo modo erit corpuſ ge
nus aĩalis: eo ꝙ ẽ ps eius. repugnãt igr̃ hec ꝙ
corpus ſit genus ⁊ ꝙ ſit ſumptũ a forma ſbãli
corporeitatis diſtincta realr̃ a forma ſpecifica.
Ex hoc pꝫ ꝙ itẽdentes verificare ptioꝫ gñis ð
ſpẽ p hoc cõcretũ hñs: vt hõ ẽ aĩal. i. hõ hꝫ aĩa
litatẽ. ignis ẽ corpus. i. ignis hꝫ corporeitateꝫ:
vltra hoc ꝙ pꝛiam dr̃iam datã deſtruant: veri
ficant illas nõ p identitatem vnius cũ altero.
qð ẽ ꝯ philoſophũ. 6° topicoꝝ oñdenteꝫ maio
rem itimitatem gñis ip̃i ſpẽi q̃ꝫ ipſi differẽtie
q2 per ſpẽm ⁊ genus forma importaſ p moduꝫ
totius: ſed p dr̃iam importatur p moduꝫ ptis
ſed p coincidẽtiã i eodem ſuppoſito: de q° eſſẽ
tialiter p̃dicãſ i concreto. queadmoduꝫ forma
rum accidẽtaliũ ẽ cõcurſus in eodem ſubiecto
de quo accidẽtalr̃ p̃dicãſ: ẽt in concreto. ⁊ tunc
propter vnum concurſum genus ⁊ differentia
de ſe inuicem eſſentialiter predicarenſ. qð ẽ ꝯ
Ariſtotelem. 6° topicorum in eodeꝫ capite. 8.
inducentẽ ꝙ tũc multa aĩalia de ſpẽ p̃dicarenſ
Quiam conſequentiam ſic deduco. quia anima
⁊ homo ſunt duo: ⁊ quodlibet illoꝝ eſt animal
per te volentem ꝙ anima que eſt differentia
ſit animal. ⁊ ſic erit homo duo animalia ſcilicꝫ
animal qð eſt totus homo: ⁊ animal qð ẽ pars
hominis. Item etiam materiam de forma pre
dicari concedere haberent. ¶ Nõ ſi dixeris eẽ
equocationẽ corporis qð ẽ parſ a corpore qð eſt
genus. q2 materia que ẽ pars quantitate corpo
ratur: ⁊ hoc eſt corpus qð eſt pars. ſed quacũqꝫ
forma ſbãli informante materiaꝫ: tunc corpus
ẽ compoſitũ ⁊c. ⁊ hoc eſt corpus qð verificatur
de ſuppoſito. ¶ Sed tũc patꝫ ꝙ nõ ſumis ptã
q̃ditatiua de eodem a diuerſis formis ſubſtan
tialibus illius compoſiti ⁊c. ſed ab eadem: qð
intendimus. quia corpus eſſentialiter predicaſ
de igne: ergo corpus dicit eandem formam in
re quã dicit ignis. patet conſequentia quia ſi ñ
eandem dicit: tunc partem dicit. ⁊ ſic non eſſen
tialiter predicatur ⁊c. genus enim dicere nõ po
teſt formam poſteriorem forma ſpecifica: neqꝫ
formam ſimul natura cum ea. ſed aut ſpecificã
dicit: aut priorẽ natura q̃ꝫ ſpecifica: cui ſpecifica
forma ſuperuenit ſpecificando. Confirmatur
quia hec p̃dicatio ẽ eſſẽtialis h° corpus ẽ ignis
demoſtrato. a. igne. ⁊ non niſi quia igneitas q̃ ẽ
forma ſpecifica eſt eſſentialiſ huic corpori. ⁊ ita
igneitas ẽ illa forma q̃ hoc corpus ẽ corpus. alr̃
predicaretur totũ de pte. ⁊ ſic illa ptio nõ eſſet
vera: nedũ ꝙ eſſet eſſẽtialis. ſimilr̃ de alijs: vt
h° viuẽs ẽ aĩal: hoc animal ẽ hõ. alias oporte-
ret dicere iſtas eſſe veras denominatiue aut p
ticipatiue: qð nõ ẽ verum q2 ſubiectũ non ẽ co-
mune ad predicatum: ſed ẽ ſingulare predicati
ſaltem realiter: quia aliquo modo hic homo ⁊
hoc animal differunt eodem ſemper demoſtra
to puta ratione. quia reſpondens q̃re h° ẽ aĩal
dicere habet quia tactiuuꝫ. ⁊ reſpondens qua
re hoc eſt homo dicere habet quia intellecti-
uum. ¶ Nõ aũt inferunt aliqui. ſi vita eſt de-
nominatiua corporis ⁊ ſeperabilis ab eo: poſ-
ſunt bruta reuiuiſcere. non valet conſequentia
patet quia non ſi albedo denominatiue ⁊ conti
genter p̃dicatur de ſorte: poteſt albedo eadeꝫ
numero in duobus temporibus diſcõtinuatis
naturaliter ineſſe ſorti. Aduertat tamen theo
logus hic. quoniam hec p̃dicatio chriſtus ẽ hõ
eſt non in concreto ad ſubiectuꝫ: ⁊ vnius nãe ð
toto ex duabꝫ naturiſ ꝯſtituto. pp aſſũptioneꝫ
vnius nãe conſtituentis ab altera ꝯſtituẽtiuꝫ.

corruptibili quia ibi ē continuatio per naturā: ꝛ nō mathematica ꝯtinua°. aut ō mūdo: cuius partes ſunt vnite p ſpūalem vnionē ꝛ nō p continuationē q: ſunt cōtigue. Itē mā ē eadē numero ī ḡnato ꝛ corrupto: nō ē autem idē indiuiduū ḡnatū ꝛ corruptū. ¶ Septima ꝯ° vniuerſalr̄ pricipiū īdiuiduationis nō ē ipſa res. q: aliq̄ res ē cōpoſita ex mā ꝛ forma: q̄ tū nō exiſtit ſeipſa: ſꝫ p ſuam formā. ¶ Octaua ꝯ° becceitas nō ē pricipium indiuiduationis. ꝓbatur ꝛ ſuppono ꝙ p becceitatē ſignificari. vt ſcotuſ intelligo id q° aliqd formalr̄ ē h°. ꝛ ī ꝯpōito dr̄t ex nā rei ab eo cuius ē ꝛ nō re. tunc illud qd nō ē pricipium eſſendi nō ē pricipium eſſendi hoc: ſꝫ becceitas nō ē pricipiū eſſendi. ꝑꝫ q: becceitas nō ē pricipiū operandi: g° nō ē principiū eſſendi. ꝑꝫ ꝯña q: eadē ſunt pricipia eſſendi ꝛ operandi. ſꝫ becceitaſ ēt apud Scotuꝫ ē ꝯditio agētis ꝛ nō ē rō agendi. cōfirmatur q: becceitaſ nō pricipiat motū. g° neq; eſſe. ¶ Nona ꝯ° pricipiuꝫ īdiuiduationis eſt forma: ſiue īdiuiduū ſit res ītelligibilis: ſiue ſenſibilis: ſiue ſimplex: ſiue ꝯpoſita. q: forma ē pricipiū eſſendi: operandi: diſtinguendi: a quo ſumit nomē rei: ꝛ diffīn°. Itē diſtictionē rei eſſe p formā oñdit Auerrois p° de aīa ꝯmēto. 53. mēbra leonis ſi drn̄t a mēbris cerui niſi pp diuerſitatem anime cerui ab anima leonis. ꝛ 2° de anima cōmēto. 60. melius ē extimare diſtictionē formarum eſſe cām diſtictionis materierum ꝙ̄ econtra. ideo ſiue diſtictio ſit ſpecifica ſiue numeralis nō pōo accipienda ē a mā. lꝫ aliquādo ꝓ aliqua p mām differre poſſint. ſubſtātiam. n. mālem ab īmāli diſtinguimus p mām. ¶ Iſtā ſnīam vult Auerrois p° phyſ. cōmēto. 63. declarās quō corpus in traſmutatione accidentali manet vnuꝫ numero: dixit. n. diſpō eius ſubſtātialis ē q̄ ſit vnū numero. ¶ Scđa auctoritas ē primo ō anima cōmento. 90. Omne qđ eſt vnum ꝛ continuuꝫ nō vnū ꝛ continuum eſt p ſuam mām: ſed p ſuam formam. ¶ Tertia ē 2° de anima textu ꝛ cōmento. 2. Ubi Ariſtoteles ſpecies eſt ſecūdum quā aliquid dr̄ hoc. Ubi Auerrois forma eſt p quā indiuiduum ſit hoc. ¶ Quarta eſt ſecundo de anima cōmento. 7. Congregatum nō dr̄ vnum niſi p vnitatem exiſtentem in forma. materia enim nō eſt hoc niſi per formam. ¶ Quinta ē ſecūdo de anima cōmento. 8. Hoc enim indiuiduum non eſt hoc niſi per ſuam formaꝫ: nō per ſuam materiam. ¶ Sexta eſt ſecundo de anima commento. 9. vbi habetur concluſio cū demoſtratione. Indiuiduum non ſit indiuiduuꝫ niſi per formam. q: nō eſt indiuiduuꝫ niſi ſecundum ꝙ eſt ens in actu. ꝛ ē ens in actu per ſuam formam: non per ſuam materiaꝫ. Et 7° metħ. cōmento. 7. Compoſitum enim ex materia ꝛ forma nō eſt in actu niſi propter formam. Idē ſecūdo phyſ. cōmento. 4. Eandem rationeꝫ ponit Auerrois 2° de anima cōmento. 7. Compoſitum nō dr̄ vnum niſi quia ſua forma eſt vna. vnum eniꝫ ē analogū p prius dictum de forma ideo vnitatis radix ē forma: a qua aliorum pēdet vnitas. ¶ Septima auctoritas ſed obſcura ē 2° ō anima cōmento. 63. vbi dixit Auerrois cogitatiuam diſtinguere ſpēm ſubſtantie a ſpeciebus accidentium. Ex quo ſequitur ꝙ ſi ſubſtantia eſſet hec per aliquod accidēs ꝙ ſpēſ ſubſtantie non repreſentaret indiuiduum niſi eſſet coniuncta ſpēi illius accidentis quo īdiuiduatur indiuiduuꝫ ꝛ ſic periret cogitatiue diſcretionis operatio ſeruiens intellectui in pñtādo ſibi obiectum proprium qđ ē quid. taſ rei materialis. ¶ Octaua eſt ſcđo ō anima cōmento. 37. Illud p quod ē ens: ꝛ eſt hoc eſt ſua forma. Idem ītelligit Auerrois tertio ō anima cōmento. x. res exiſtens ī carne per quaꝫ caro ē qđ ē. ſ. forma. ¶ Nona ē Auerrois. 7° methaphyſice cōmento. 5 dixit Ariſtoteles formam eſſe primaꝫ: quia eſt cauſa ſubſtantie ōmoſtrate: ꝛ ſubſtantie ōmoſtrate non ſunt ſubſtantie niſi per illam. ꝛ dixit ipſam eſſe vnaꝫ: quia ſubſtantia ōmoſtrata non ē vna niſi per hanc ſubſtantiam. ꝛ per hanc naturam que dicitur forma. ¶ Decima auctoritas ē ſeptimo methaphyſice cōmento. 27. Ubi Ariſtoteles dixit ꝛ h° hoc. Dixit Auerrois forma ē illud qđ ōmoſtratur per hoc pronomen hoc. ¶ Undecima ē tertio ō anima cōmento. 24. forma ē cauſa vnitatis. ¶ Alie auctoritates adduci poſſent de identitate quiditatis cum eo cuius ē. ex ſeptimo. ꝛ octauo methaphyſice ſed pauciores ꝙ̄ adducte ſunt ſufficerent.

¶ Contra illa ſunt vnum numero quoꝝ mā ē vna. 5° metħa. textu cōmenti. 12. g° mā ē principiū indiuiduationis. Tū ēt. 7°. metħa. cōmēto 28. ḡnans ḡnat aliud pp mām. ſed ī ḡnone vni

uocā genitum numero differt a gñante. Tū ēt
i2 metb. textu cōmenti. 49. quecūqz numero
ſunt multa: hñt mām. ¶ Scdō illud qd ē pñ-
cipium ſpēi non ē pñcipiū p qd aliqd eſt hoc. qꝛ
pertinentia ad diffinitionē ſunt cuilibet idiui-
duo cōia ⁊ nulli ꝓpꝛia. ſed forma ptinet ad diſ
finitionem. ¶ Tertio Ariſtoteles pº caeli tex-
tu cōmēti. 93. oñs ꝙ mundus ē vnus numero
dixit qꝛ conſtat ex tota ſua materia gº mate-
ria ē cauſa vnitatis. ¶ Quarto Auerrois pñō
phy. cōmēto. 6. oīs multitudo ē rerum dñtiuz
ſm formam aut ſm quātitatem qꝛ multa aut
ſunt alterius rōnis. ⁊ ſic forma dñt. i. rōne. aut
ſunt eiuſdem rōnis. ⁊ ſic quātitate. i. numero.
gº quātitas ē pñcipiuz idiuiduationis. Tū qꝛ
quātitas ē pñcipiū diſionis i partes eiuſdē ra-
tionis. vt pꝫ ex diffinitione quanti. 5º metb. ſ.
quoꝝ qdlibꝫ ē aptum eſſe vnuꝫ ⁊ hoc aliquid.
¶ Ad pꝛimum dña ē iter eſſe pñcipiuꝫ indiui-
duationis: ⁊ pluralitatis numeralis: ⁊ vnita-
tis diuerſoꝝ. qꝛ pñcipium idiuiduationis ē qº
res ē in actu. ⁊ hoc ē forma ſed pꝛincipium mul-
tiplicationis idiuiduoꝝ ſub eadē ſpē ſimul exi-
ſtentiuꝫ ē mā diuiſa ⁊ ēt forma diuiſa ad māe
diuiſionem ⁊ pñcipiū multiplicationis idiui-
duoꝝ ſucceſſiue ē trāſmutabilitas māe de vna
forma in aliam. Caelum. n. pro mundo ē vnum
numero. iuxͣ ſnīam Ariſtotelis pñō caeli: qꝛ cō-
ſtat ex tota ſua mā. Idem ēt vult Auerrois i
libro de ſbā orbis cap. pº. Eſt igr̄ mā cā plurali-
tatis numeralis. Similr̄ cū ſūt duo formaliter
aut noīe diſtincta illa ad vnū eſſe nō reducunt.
niſi cū mā eoꝝ vna fuerit. vel ſbo idē fuerint.
⁊ in hoc ſenſu loqtur Ariſtoteles. 5º. metb. ne-
gatur igr̄ ꝯña argumēti. ¶ Ad cōfirmationem
gñans gñat aliquid ꝓp mām. i. cā multiplica-
tionis gñabiliū ab vno gñante eſt multitudo
mā erūi qs agit gñans. Expō ē Auerrois ibi.
¶ Alia cōfirmº ponit mām eē cām multitudi-
nis. qd ē cōceſſum. ¶ Ad ſm forma hꝫ duplex
eſſe: nāle: exneum. forma mālis i ſuo eſſe nāli
ē in mā. ⁊ ē pñcipiū idiuidui: ⁊ nō ē vniuerſalis
niſi i potētia. ⁊ hº ē eſſe māle ſeu reale. ſed i eē
abſtracto p itellectū ipa ē ſpēs. ⁊ i illo eē non ē
ꝓpꝛia vni idiuiduo tm̄: ſꝫ eſt cōis. ⁊ in iſto eſſe
vni nocāt idiuidua. ¶ Ex hº pꝫ dictum Auer-
rois i deſtructiōe dſtructionū. Cōueniētie mul-
toꝝ idiuiduoꝝ in vnū cā ē forma. Indidua aūt
diſtinguūt iuicē mā: non forma. forma. n. hꝫ du-
plex eſſe. i actu. ⁊ hº ē eſſe vniuerſale. in qº vni
uocāt ſingularia. aliud ē eſſe forme i potentia.
⁊ ē eſſe forme i mā. ⁊ i iſto eē ſingularia diſtin-
gunt. dñe quoqꝫ ſpēi i indiuiduis māles dicūt
qꝛ nō faciunt i indiuiduis diuerſitatem rōnis.
ſꝫ numeralē. qꝛ māꝫ ipoſſibile ē eſſe vniūſalē. ⁊
ſimilr̄ formā cātaꝫ a mā i illo eē i qº ab ea cāt
ipoſſibile ē eſſe vniūſalē. ¶ Ad tertiuꝫ qñ vna
forma ꝯphendit ſuā māꝫ totaꝫ ⁊ nō ē poſſibile
illud ꝯpoſituꝫ ex illa forma ⁊ illa mā corrūpi.
tūc illud ē vnū numero i vna ſpē. ⁊ nō ē poſſibi-
le eē plura ididua ſub illa ſpē. ſic aūt ē d mūdo
⁊ hº voluit philoſophus. ¶ Ad qrtū negatur
ꝯña oīs dña ē numeralis aut ſpecifica: gº qnti-
tas ē pñcipiū idiuiduatiōis. Idē dr̄ ad philoſ.
3º metb. textu cōmti. xi. dicens. diſibile oē aut
ſm qntitatē aut ſm diſionē. qꝛ. n. numerus ē qn-
titas: iō dña numero dñt quātitate nō ꝙ qn-
titas ſit quo aliquid eſt hoc.

Vigeſimuꝫ Septimum Dubium.

¶ Utrum priuaº ſit res. ¶ Rñō hic vr̄
ꝯdicº iter Ariſtot. pº phy. textu cōmēti. 60. di-
centē ꝙ priuaº cū mā ē vnū numero. ⁊ Ariſto.
i poſtpñtis dicētē ꝙ priuaº ñ ē priuari neqꝫ pri-
uatū. priuatū. n. mā ē. ¶ Dicēdū tñ ꝙ priuaº ē
carētia forme i ſbiō apto nato hr̄e formam. ⁊
mā ē illa q̄ caret certa forma. iō Ariſto. pº phy.
voluit priuationē cū mā eē vnū numero: qꝛ de
eodē: d qº dr̄ mā: dr̄ priuaº. ſꝫ nō i abſtracto: ſꝫ
in ꝯcreto. tñ nō ſunt vnū ſpē. qꝛ alia ē priuatiōis
diffinº a diffinitiōe māe. Sꝫ qꝛ abſētia forme
pōt iportari i abſtracto. p hº nom priuaº. ⁊ i cō-
creto p hº nom priuatū. ⁊ vtrūqꝫ iportat p mo-
dū hitus ⁊ qetis. ¶ Pōt ēt eadē abſētia ipor-
tari p mōꝫ fluxus ⁊ fieri. ⁊ ſic iportat p hº ꝟbū
priuari. iō ꝯceſſit Ariſto. i pñtis dñaꝫ iter pri-
uationē: priuatū: ⁊ priuari. ¶ Cōcedēdū tñ eſt
ꝙ priuaº ſit p ſe nō ens. vt pº phy. textu ꝯmen-
ti. 75. ⁊. 79. ꝯcedit philoſ. ⁊ i hº dñt philo. a pla-
tone. iō mā nō ē priuaº p ſe: ſꝫ pōt idētificari p
accñs. quō aūt ſētiat priuaº vt tenebra 2º d aīa
patebit alias deo dante. Eſt autem differen-
tia inter priuationem ⁊ negationem: termi-
nat enim negatio contradictoriā oppoſitionē:
ſed priuatio priuatiuā oppoſitionē: ⁊ iſte due
oppoſitiones nō dñt ex pte hitus. qꝛ eadē ſor:

ma h₃ priuatiue oppoſitū ⁊ ꝯdictoꝛie oppoſitū quāuis poſſit eſſe ꝙ vni foꝛme ſit dare ꝯdictoriū puta itelligētie. quāuis ibi nō ſit dare priuatiue oppoſitū. drīa tñ negationis ⁊ priuationis accipit ab extrinſeco. ſ. rōne ſbēi. qꝛ negatio reſpicit indifferēter oīa nō hītuata: ſed priua° requirit determīatū ſbm̄ ī quo ſit aptitudo ad formā: cui priua° opponit̄. vt colligr̄ ex Auerroe. 3° de aīa cōmento. 5. ⁊. 14. drn̄t igr̄ nega° ⁊ priua°. qꝛ priua° ē abla° alicuius a nā determinata. ⁊ nega° ē abla° alicuius negati ſimplr̄ Auerrois. 4° meth. cōmēto. 4. ¶ Coꝛrelariū priuationis nō ē priua°: qꝛ abſentia priuatiōis ē hītus pn̄s. ¶ Contra priua° ē pꝛīcipiū realis trāſmutationis: g° priuat° eſt aliqd. p₃ ꝯn̄a qꝛ nō ē poſſibile ens pꝛīcipiari a non ente: qꝛ qð nihil ē: nihil cāt. ¶ Secūdo illud quo formaliter noīatur aliqd priuatū ſecluſo omni ope itellectus ē res: ſed priuatione mā denoīatur ⁊c. vt oculus ē cecus ⁊c. ¶ Tertio illud qð ē idē realiter māe ē ens reale: ſed priua° ē huiuſmodi. p₃ maioꝛ qꝛ omne qð ē mā eſt ens reale. p₃ minoꝛ auctoꝛitate philoſophi: tū qꝛ ſecluſo omni qð nō ē mā a mā: ipſa ēt ē priuata g° ēt priuat° eſt. ¶ Quarto omne ad qð ſtat reſolutio rerū₃ eſt res: ſed ī priuatiuam oppoſitionē ſtat reſolutio reꝝ. qꝛ ꝯrietas reſoluit̄ ī priuatiuā oppōem x° meth. textu ꝯmēti. 15. ⁊ ī libro de ſbā oꝛbiſ capite p°. ¶ Ad primum negat̄ ꝯn̄a. qꝛ duplex principiū: p ſe: p accn̄s. pꝛīcipiū p ſe ē ens. ſ₃ pꝛīcipiū p accn̄s eſſe ens nō op₃. neq₃ ip̄m ē cā. pꝛīcipiu₃. n. cōius ē ꝙ̄ cauſa. ¶ Contra Auerrois p° phyſ. cōmento. 82. priua° ē cauſa coꝛruptionis. ¶ Rn̄o negat̄ priuatione₃ eſſe cauſam reꝝ nālium: q̄rum ponit̄ priua° eſſe pꝛīcipiu₃. ſ₃ nō negat̄ modus cāndi negationis ſup negatiōes ꝓpoꝛtionalis mōis cauſandi affirmationis ſuper affirmationes. dit̄. n. philoſophus p° poſterioꝝ queādmodum affirma° eſt cauſa affirmationis: ita negatio ē cauſa negationis. itellige ī cāis adequatis. ¶ Ad ſecūdum denoīatio duplex: poſitiua: negatiua. tunc negatiua a non ente ſumitur. poſitiua vero ab ente. eſſe autē priuatū aut cecum ſunt negationes determinati gn̄is ⁊c. forma igitur pn̄s poſitiue denoīat. ſed forma abſens priuatiue denoīat. ¶ Contra ſequitur ꝙ priua° ſit forma qꝛ abſentia forme ē forma abſēs ſ₃ priua° ē abſentia forme. ¶ Reſ-

ut patet in sacramento altaris

ponſio l₃ theologus cōcedat ꝙ forma abſens ſit aliqd: propter itellectū: non tñ philoſophus qꝛ qn̄cūq₃ forma nō ē ī mā ipſa non ē apud ip̄₃. ¶ Ad tertium negat̄ ꝙ mā ſit priua°. quāuis concedat̄ ꝙ mā ē priuata certa forma: nō tamē mā ē priuata ſimplr̄. neq₃ mā eſt priua°. ¶ Ad quartū reſolutio ꝯrietatis ī priuatiuā oppōe₃ ē pp reſolutionē accidētiū ī ſbām: ⁊ pp nō eſſe variabilia accidentia: niſi pp ſbārum variationē. ſi. n. ſubſtantie eſſent ſtabiles: eſſent ēt accidentia ſtabilia: oppō autē ī ſubſtātijs priuatiua eſt: q̄ ē terminus mutationis. ¶ Contra priuatio ē quodāmodo forma 2° phyſ. textu cōmenti. 15. ¶ Rn̄o vltra expōe₃ Auerrois. ſ. p foꝛma īpfecta: 2° priuatio ē foꝛma p accn̄s. ſ. quia ipſi coniungit̄ forma. qn̄ ſunt duo oppoſita in q̄ ſucceſſiue trāſmutabile ē aliquod ſbm̄: tūc qðlibet illoꝝ ſe h₃ vt actus reſpectu ſbēi. ⁊ ſic itelligit philoſ. priuationē eē quodāmō formā: ⁊ ē ſignifica° valde methaphoꝛica. qua₃ appoſuit Ariſtoteles ad oſ̄tendu₃ amplitudinem ſue conſiderationis.

Vigeſimū

Octauū dubiū ¶ Utꝝ priuat° ſit pꝛīcipiū. ¶ Rn̄o aut refert̄ pꝛīcipium ad nātū: aut ad trāſmutationē. ſi ad nātu₃. ſic priua° ñ ē pꝛīcipiū niſi p accn̄s duo. n. ſunt intrīſeca pꝛīcipia nāti: mā ⁊ forma. p° phy. textu cōmēti. 65. pꝛīcipiū aūt trāſmutationiſ ē priua° ¶ Sciēdū tñ ꝙ trāſmutatiōis tria ſūt pꝛīcipia ſcil₃. ſbm̄: terminus a q°: ⁊ terminus ad quē. ſbm̄ ē mā: ſ₃ ip̄a nō ē terminus. ſimilr̄ terminus a q° ⁊ ad quē ſūt termini: ſ₃ nō ſbēa: hoꝝ igr̄ trium pꝛīcipioꝝ duo ſūt cāe nāti. ſ. mā ⁊ forma. ſ₃ priua° ē pꝛīcipiū: ⁊ nō cā: ē. n. terminus. ¶ Sciēdū tñ ꝙ trāſmuta° ē aut ð nō ſbēo ī ſbm̄: aut ꝯ. ⁊ iſta ſol₃ muta° appellari: ⁊ ñ motus p ſbm̄ itelligo eē ⁊ ꝯñter p nō ſbm̄ nō eē. alia ē ð ſbēo ī ſbm̄. ⁊ iſta ſolet motus appellari. ⁊ nō muta° prius igr̄ loq̄mur ð terminis mutationiſ: de iñ motus. termini igr̄ mutationis primi ſūt priua° ⁊ forma. ¶ Sciās tñ ꝙ priua° qn̄q₃ comitat̄ potētiā nālē ad formā. ⁊ tūc ip̄a ē terminus a quo gn̄onis: forma vero ē terminus ad que₃. qn̄q₃ vō priua° nō comitat̄ potētiā māe ad foꝛmam illam cuius eſt priuatio. ⁊ iſta eſt terminus ad quem coꝛruptionis. forma vero eſt terminus a quo. Auerrois igitur. 5° phy. ꝯm°. ⁊.

Cũ abicit mõſ priuationũ famoſaꝝ numerataꝝ in libro pñ torum. abicit illam de qua philoſophus in pñtis dixerat a priuatione ad habitũ impoſſibilis ẽ regreſſus: tãq̃ʒ ĩpoſſibilẽ ad terminandũ gñonẽʒ: quãuis illa terminet corruptionem. nõ teneo tñ has eſſe duas priuationes ſed vnã quomõ vnitas in eis reperiri põt et diuerſam rõne. ideo vna dicaẽ ante formaʒ alia dicaẽ priuatio poſt formaʒ. ꝛ ſic priuatio dr̃t a potentia quiʒ ſeperari poſſunt: ꝛ ẽt vnum ſit poſitiuum ꝛ ens; reliquum vero priuatio. vtrũqʒ tñ coꝝ p actuʒ intelligiẽ. ¶ Contraria igr̃ ſunt termini poſitiui ĩ iſta mutatione puta forma. termini a quo ꝛ forma termini ad quẽ ſũt termini q̃ſi p ſe: vt in gñone eq termini primi ſũt forma eq ꝛ priua° eius. termini ſecũdi q̃ſi p ſe ſunt forma ſpmatis intellige ſanguinis eq̃. Et forma eq. Sed termini p accidens ſũt termini ꝯdictorij vt equs ꝛ non equs. ¶ Sed de terminis motus dicẽdũ q ꝯria ſunt duplicia mediata ꝛ imediata. iter imediata motus exiſterẽ nõ põt: ſʒ mutatio. ſed bene iter ꝯria mediata q2 opʒ q ĩ tpe ĩ quo mouet̃ mobile: mobile receſſerit a termio a quo: ꝛ nundũ totalr̃ attigerit terminũ ad quẽ. ſnĩa ẽ Auerrois. 5° phyſ. cõmẽto. x. ꝛ. 18. termini igr̃ primi motus ſt duo ꝯria mediata; termini vero q̃ſi primi ſunt priuatio ꝛ forma. termini vero p accñs ſunt termini ꝯdictorij. vt in motu a calido in frigiduʒ termini primi ſunt calor ꝛ frigus. termini ſecũdi ꝛ quaſi p ſe ſunt frigus ꝛ priuatio frigoris: termini vero p accidens ſunt frigus ꝛ non frigus. Ex hoc appʒ q̃ʒ neceſſariũ fuerit. p° phyſi. cõmento. 44. ꝛ alibi exponere totiẽſ ꝯrictatẽ pĩcipioꝝ cõprehendere ſub ſe ꝯrictateʒ veraʒ ꝛ priuatiuam oppoſitionẽ. q2 oportebat indiffe renter loq de terminis primis mutationis qui erant priua° ꝛ forma: ꝛ õ terminis primis motus q erant ꝯria. ¶ Cõtra Auerrois. 5° phyſi. cõmẽto. 7. dixit trãſmutatio q̃ ẽ de ſbõ ĩ ſbm̃ ſcilʒ de ꝯrio in ꝯrium collocari ſub tranſmutatione q̃ ẽ de nõ ſbõ ĩ ſbm̃: aut de ſbõ ĩ nõ ſubiectũ. g° vtraqʒ iſtaꝝ mutatio ẽ inter eſſe ꝛ eſſe: aut vtraqʒ ẽ inter nõ eſſe ꝛ eſſe. ſi. n. vna illarũ ſit iter eſſe ꝛ eſſe: ꝛ altera inter nõ eſſe ꝛ eẽ. non poterit vna ſub altera collocari. ſicut neqʒ ſubitũ ſub ſucceſſiuo aut ꝯ. aut poſitiuum ſub negatiuo aut ꝯ. ¶ Rñio ꝯrij priuatio exẽpli gratia nigri capĩ põt p̃ciſe priuatiue. ꝛ ſic eſt terminus mutationis ꝛ nõ ẽ terminus p ſe motus: ſed per accñs. Alio modo poſitiue: vt ẽ albedo: ꝛ tunc ipa ẽ terminus motus: ꝛ nõ mutationis ſubite. niſi eſſet illa albedo in minimo gradu exiſterẽ potẽte. voluit igr̃ Auerrois motum qui ẽ ĩ ſbõ ente in actu ꝛ iter eſſe ꝛ eſſe poſſe ẽt haberẽ termĩos q noĩe ſunt priuatiui ſʒ re ſunt poſitiui. q2 albedo eſt non nigredo: ꝛ albũ ẽ non nigrũ. ideo data tranſmutatione inter album ꝛ nigrum: ipſa eſt inter albũ ꝛ non albũ ꝛ tunc talis priuatio: q̃ eſt res poſitiua ſubitaʒ mutationem terminare non põt: niſi ĩ minimo ſui eſſe: ſed ſolum terminat motũ. Si qs velʒ extendere termĩos p accñs ad formas accidentales cõmitantes mutationẽ: diceret quantitatem ꝛ qualitatem exiſtentẽ ĩ materia tranſmutationis eſſe terminos accidentales mutationis vt albedo aut rubedo: ſi materia generationis ſit alba vel rubea. hec ex p° phyſ. cõmento 44. ꝛ 5° phyſicorum cõmento. 55. colliguntur. ſunt igitur termini p ſe determinati. ſʒ termini per accidens ſunt indeterminati. ¶ Sciendum ẽt ex parte ſubiecti gñonis. Utrũ nõ ens generari poſſit aut moueri. ¶ Et dicẽdũ iuxta Ariſtoteleʒ. 5° phyſ. textu cõmẽti. 8. Nõ non ens ẽ triplex primuʒ ẽ non ens per compoſitionem vt chymera nõ ẽ. ſecũdũ ẽ indiuiduũ ſbẽ qd nõ ẽ ſed eſſe põt. tertiũ eſt non ens p accidẽs vt ñ albũ. primũ neqʒ moueri neqʒ mutari põt ſecũdũ nõ moueri põt ſed bene generari. tertiũ vero ꝛ moueri ꝛ gñari põt. ¶ Sciendũ ẽt ex quo non ente fit aliqd. ¶ Et dicẽdũ iuxẽ philo. 12. meth. textu cõmẽti. ij. triplex ẽ nõ ens. ſ. nõ ens ſimplr̃: qd ñ hʒ eẽ neqʒ ymaginationẽ. ſm ẽ priua°. tertiũ ẽ mã. q ex nõ ente tertio mõ. ꝛ ſic q̃rit philoſ. pĩcipiũ p ſe primũ. ¶ Sciẽdũ ẽ ẽt ex quo ente fiat aliqd. ¶ Et dicẽdũ iuxẽ Ariſtoteleʒ. 12. meth. textu cõmenti. 8. ꝛ p° phyſi. textu cõmẽti. 78. duplex ẽ ens: ĩ actu: in potentia. q non ex ente in actu: ſed ex ente in potentia. ꝛ ſubintelligendum eſt per ſe. dixit enim Auerrois tertio caeli commento. 64. corpus non generatur niſi ex corpore in actu quamuis accidentaliter. quoniam eſſentialiter eſt ex corpore in potentia. ſed impoſſibile eſt vt non ſit omnino. ymo eſt neceſſarium ꝛ aeternũ. ex hoc habẽtur q ꝯrium poſitiuũ ẽ terminus q̃ſi p accñs.

quo non ex nõ ente fiat aliquid quo ne ex ente.

¶ Contra philoſophus p° phyſ. textu cōmēti 43. ex īmuſico fit muſicū p ſe: g° ex priuatiue oppoſito p ſe fit aliqd. ¶ Secūdo nulla res ex omni mā fieri pōt: g° nō ex mā pſe res fiunt. ¶ Tertio illud qđ ē pars rei q̄ fit eſt principiū p ſe: ſed priuatio ē ps ⁊c. p Auerroim p° phyſ. cōmēto. 64. gñatum incōpletum ē compoſitū ex tribus: completū vero ex duobus tm̄. completū. n. ex mā ⁊ forma ē: incōpletum vero ex mā ſm ptem priuata ē: ⁊ ſm partem formata. ¶ Quarto Ariſtoteles. 6° phyſ. textu cōmēti 41. gñō ē inter contradictoria. Ad idem ē philoſophus. 6° phy. textu cōmēti. 91. ⁊ nō ē extimandū Ariſtotelem loqui de terminis p accidens gñonis: ⁊ p̄ſertim cū ibi ex intētione textu cōmēti. 83. ſoluit qōem quomodo inter contradictoria pōt eſſe mutatio. ¶ Ad primū generationis mā ē principiū p ſe. qr ē ſubiectū. priuatio vero ē nō ſubiectū. ſed terminus a quo p ſe. qr igr̄ ly ex pricipalr̄ attribuit māe. ideo ex priuatione non fit aliqd niſi p accidens: necciū tū. vt dix Auerrois p° phy. cōmēto. 75. qr neceſſe ē gñandū eſſe priuatū. ſed ex īmuſico fit aliqd per ſe: nō propter priuationem. ſed rōne māe. ¶ Ad ſecundū mā duplex: prima: ſa. tūc quecūq3 fuerit mā prima: dūmodo qualitatie ⁊ quantitatiue diſponat illa ē apta eſſe principiū p:opinquū vel remotū. cuiuſcūq3 rei nāte fiende. ſed vltra principium cōe reqrit aliquando principiū propriū: ⁊ ē mā ſa. ¶ Ad tertium priuatio ē ps rei vt ipſa ē in tranſmutari: quia oportet q̄ rei q̄ tranſmutatur ptē eſſe ſub termino a quo: partem vero ſub termino ad quē: nō. n. īdiuiſibile eſt qđ alterat. ⁊ vix ſine implicatione contradictionis poſſibile ē in caſu aliquid ſecūdū qualibet ſui partem vniformiter ⁊ eque velociter alterari. ex diffinitione. n. motus mobile ptē eſt in termino a q°. ptim ī termino ad quē. iuxta ſentētiā Auerrois. 6° phy. cōmēto. 32. neq3 inconuenit qđ ē aliqd nō pure poſitiuum priuationē eē illius ptem. ¶ Ad q̄rtum expoſuit Auerrois contradictionē. i. repugnantiam inter eſſe ⁊ non eſſe: nō negatiuam: ſed priuatiuam. ¶ Sed dubitat an ꝯrium intelligendum ſit vere contrariū: qđ eſt alterius rōnis: dum dicimus trāſmutationē eſſe inter contraria. ¶ Qđ non videt. qr ponamus aliqd eſſe ſūmū puta aquā ī frigiditate: q̄ incipiat remitti: tunc nō imediate poſt hoc erit caliditas. qr tunc non daretur minimum caliditatis neq3 primum eſſe eiuſdem. qđ eſt contra philoſophum. ⁊ tamen erit remiſſio frigiditatis: ⁊ tunc queruntur primi termini huius alterationis. ⁊ videtur q̄ ſint gradus intenſus ⁊ remiſſus frigoris. ergo non requiritur contrariū p motu habendo. contrarium intelligo alterius rationis. eſt enim ibi contrarium eiuſdem rationis ſcilicet maior gradus minori gradui.

¶ Reſponſio comunis que non concedit dari minimum gradum caloris: neq3 primum eiuſdem: gloſant enim Ariſtotelem datur primū eſſe ideſt vltimū non eſſe caloris. faciliter euadit concedendo q̄ immediate poſt hoc erit caliditas. ⁊ ſic termini primi dari poſſunt vere contrarij. concedunt enim qđ vere concedendum eſt: qualitates que in certis gradibus cōtrariantur: in certis gradibus cōpoſſibiles ſūt. ¶ Sed Ariſtoteles quinto phyſicorum textu commenti. 19. concedit q̄ inter magis ⁊ minus eiuſdem ſpeciei eſt contrarietas non ſimpliciter: ſed tanta quanta ſufficit pro motu. quēadmodum etiam inter quantitates non proprie eſt contrarietas. vt dictū eſt. Sed de hijs ſatis pro nunc. Et hic primum librum claudimus: Et ad totius naturam conſiderandam pertranſimus.

¶ Alexandri Achillini Bononienſis de ele-
mentis.

J eſt ele-
mentum preſupponitur:
qꝛ ipſm eſt ſubiectum
conſiderationi. conca-
uum aũt caeli ſphaeri
cum eſt: vt in libro de
orbibus declaratũ ẽ a nobis. ⁊ mundũ: quẽ tac
tu ſenſibilem appellamus: cõtinet. ⁊ ignẽ incõ
plete ſphaericũ reddit; ꝓhibet.n. ignis ſua cae
lo adherentia ne iter eos vacuũ itercidat. rõe
cuius adherentie hũc mũdum iferiorem dixit
Ariſtoteles p° metheoꝝ caelo eſſe cõtinuum:
vt omnis eius virtus inde gubernetur. Caelum
igitur ſua ſpericitate centrum requirit: a caelo
autẽ vſq; ad eius cẽtrum longiſſimã lineam
ymaginor eſſe deductã. cuius lõgitudinẽ ma-
thematicus explorãs dixit eẽ miliariũ. 109037.
tantã.n. dixit ipſe eſſe maximã lune ꝓpiquita
tem terre. Lineã aũt hanc ĩ quattuor ptes di-
uido. nõ equales tamen: ſed potius vt mathe-
matici aliqui dixerũt proportionẽ ſeruantes.
exempli gratia fractionibus dimiſſis. ſit dia-
meter terre vt vnum: ſecũda ps erit. 33. tertia
vero. 1089. quarta vero. 35937. Sectionũ igitur
loca ſunt vbi elementorum termini contiguã-
tur. tu vero intelligas lineam hanc ſuper ſuper
ficiem terre cadere aquis ymo aque elemento
cohoptã: aliquãdo.n. inter aerẽ ⁊ terram aque
nõ mediãt. querimus aũt locũ caſus linee vbi
elemẽtum aque alijs ĩterceptũ ſit. Huius igitur
linee pars ĩferior cẽtro cõterminia mathemati-
co ẽ quaſi ſemidiameter ſuperficiei q̃ eſt terre
diameter. Eſt.n. ſm mathematicã deſcriptio-
nẽ lõgitudo diametri terre miliariũ. 6500. eſt
autẽ terra grauis ſimplr: ideo oĩbus alijs ſub-
ſtat. ſecunda ps priori proxima ẽ ſphaere aque
ſpiſſitudinẽ ⁊ ſitũ indicãs. qꝛ ipſa ẽ grauis ſecũ-
dũ qd. ⁊ erit diameter aque miliariũ. 208000.
Tertia ps eſt aeris. qꝛ aer ẽ leuis ſm qd. ⁊ erit
diameter eius miliariũ. 6656000. Quarta ve
ro q̃ caelũ lune attingit igni appropriatur qꝛ le-
uiſſimus ẽ. quũ ipſe ſit leuis ſimplr vbi alie tres
partes mixtis ex elemẽtis cõſtitutis cões exi
ſtunt. ⁊ caeli cõcauitatẽ cũ illis pariter implẽt.

⁊ erit diameter eius. 212992000. Sed natura
lẽ philoſophũ hic aduertere opꝫ. qm̃ ad expe-
rientiã ſupficies aque exterior nõ longe diſtã
tior ẽ a centro mũdi q̃ꝫ ſuperficies terre exte-
rior; aque.n. ĩ ſupficie terre exiſtẽtes ad mare
decurrũt. ⁊ certũ ẽ q loca decliuia petũt aque:
ſi.n. terre dixeris admixta eſſe alia. ẽt aque pi
ſces ⁊ aer admiſcẽtur ⁊c. iõ aptior ẽ philoſopho ĩ
ter elemẽta minor propor° q̃ꝫ hec q̃ data ẽ. pre
ſertim qꝛ corpoꝝ propor° adhuc multo maior
eſt q̃ꝫ coꝝ propor° diametrorũ. corporis.n. ad
ſuã diametrũ quaſi triplã ſexquiſeptimã po-
nunt ⁊ ſperaꝝ propor° eſt ꝓpor° diametrorũ
triplicata. Ariſtoteles igitur decuplã ĩter elemẽ
ta exempli gratia denotauit. Triũ aũt elemen
torũ inferiorũ eſſe ſenſus oſtendit: quartũ aũt
ratio. nõ.n. manifeſta ẽ in ignẽ mixti reſolutio:
neq; aſcenſus fumi in aere ignẽ eſſe oſtendit
pp diuerſã in partibus aeris leuitatem prope
terram aut aquã ⁊ in ſuprema illius regione.
non.n. ſupficiem aeris exteriorẽ ſenſu diſcerni
mus. verum inflamationes in aere apparentes
aliquid ſignificant ⁊ ẽt corpora in aere aſcendẽ
tia ſunt calida ⁊ ſicca. q ſi aliud corpus in aere
aſcendat: illud ĩ aerem cõuerſum diffunditur.
⁊ viſum effugit. iõ igne nihil ẽ leuius: aere aũt
leuior ẽ ignis. pꝫ ex Auerroe. 4° caeli cõmẽto
32. ⁊ ex Ariſtotele ĩ libro de proprietatibꝫ ele
mẽtoꝝ. Hec igitur quattuor corpora noĩe elemẽ
ti importantur. verũ ꝓpria ſignificatione vtẽdo
elementum illa importat ſed non abſolute: ſed
vt in mixtione exiſtẽtia huiuſmodi elemẽta ſe
frangere potuerũt. Cum igitur hec corpora extra
mixtionẽ ſunt: dicantur ſimplicia grauia ⁊ leuia:
⁊ nõ elemẽta niſi in potẽtia. cũ vero intra mix
tum ſunt: tũc proprie elemẽta ſunt: vt ex eorũ
diffinitione cõphẽdi põt. ſed opiniones ponẽ
tes elemẽta complete corrupta eſſe dum ĩ mix
tionem venerũt: faciunt vt elemẽta vocemus
hec quattuor ſimplicia: quãuis extra mixtum
ſint: loquamur igitur vt plures: ⁊ intelligamus
vt pauci qm̃ comunis opinio nõ dimittit ĩ mix
torem: quã elemẽtũ appellet. ¶ Quid aũt ſit
elemẽtũ accipiendũ eſt ex tertio caeli textu cõ
menti. 31. Elemẽtũ corpoꝝ ẽ ad qð alia corpora
diuiduntur intus exñs potentia aut actu. indiui
ſibile ĩ altera ſpetie. Sciendũ q dicitur aliqd
elemẽtũ corporũ: qꝛ ipſm ẽ primũ corpus ad qð

Elementi nõie quid

Elemẽti deffin°

c

ſtat reſolutio compoſitorum corporũ: mixta. n.
reſoluũt in corpora priora eis: vel igr̃ reſolutio
habet ſtatũ: aut nõ. nõ ſm: q impoſſibile ẽ ire
in infinitum. quia infinitum abhorrent ꝛ natu
ra ꝛ cognitio noſtra: ergo opʒ eſſe aliqua corpo
ra prima ad que ſtet mixtorũ reſolutio ꝛ ter
minetur. ſimiliter oportet eſſe aliqua prima q̃
in mixtionẽ veniant. Iſta igitur appellat phi
loſophus prima corpora non ſimplr̃ ſed genera
bilium: quemadmodum motus elemẽtorum
nõ ſunt primi ſimpliciter ſed primi ſunt reſpec
tu mixtorum. ſimiliter qualitates prime ſunt
prime nõ ſimpliciter: ſed reſpectu ſecundarum
Eſt igr̃ caelum primũ corpus: eius etiam mo
tus eſt ſimpliciter primus: ꝛ etiam eius quali
tas vt lux eſt ſimpliciter prima corporis quali
tas. ¶ Sciendũ ẽt elementa haber̃ duplex eẽ
intra mixtum: extra: intra ipſa hñt eẽ potẽtia
le: extra vero ipſa habent eẽ actuale. quia cum
ipſa extra ſunt: ipſa per ſe ſunt: cũ vero ipſa in
tra ſunt: ipſa ſunt in alio: non tamen ſicut acci
dens in ſubiecto: ſed ſicut parſ in toto. ¶ Sciẽ
dum ẽt q corpora ſunt duplicia: homogenea:
aetherogenea. aetherogenea ſunt quorũ ptes
integrales quantitatiue aliã habẽt rõem a rõe
totius: ꝛ ſic ipſa diuiſibilia ſunt ĩ corpora prio
ra eis. ꝛ cũ elementa non ſint diſibilia ĩ corpo
ra priora eis: ipa opʒ eſſe homogenea: ꝛ iſtud ẽ
eẽ ĩdiuiſibile ĩ altera ſpẽ. i. nõ eẽ diſibile ĩ aliq̃
que ſint partes quantitatiue totius alterius
rõis a toto: ſʒ ipſa diſibilia ſunt ĩ ptes q̃ntita
tiuas q̃ eiuſdẽ ſunt rõis cũ toto: q̃libʒ. n. ps q̃n
titatiua terr̃ ẽ terra ꝛc. ¶ Ex iſta diffinitiõe ſe
qtur q elemẽta ſũt ſubſtãtie: qm̃ ipſa p ſe exi
ſtunt ſic q ĩ nullo ſbı̃o recepta ſunt. Tũ q ipſa
ſbãrum cõpoſitionẽ ĩtrant. ¶ Scdo ſeqtur q
elemẽta ſunt corpora: q ipſa extenſa ſunt: ꝛ in
ptes q̃ntitatiuas diſibilia: ꝛ locũ occupãtia: vt
ſenſus oñdit. ¶ Tertio ſeqr̃ q ipſa ſũt corrup
tibilia q p alterationẽ ipa ĩ mixtionẽ veniunt
oẽ aũt alterabile ẽ corruptibile. ¶ Ex quo ſeq
tur vltra q ipa ex mã ſunt: q̃ ẽ ſbm̃ gñonis cor
ruptionis ꝛ alterationis. ¶ Ex quo ſeqtur vl
tra q ipſa formã hñt ĩ mã: q nõ ſtat mã ſiñ for
ma. pmo mã ĩ potẽtia nõ ſtat ſine forma educ
ta ð potẽtia illius. ¶ Seqr̃ ẽt ipſa habere q̃li
tates prĩas ſm quas ipſa alterare poſſunt alia
ꝛ ab alijs alterari. ordinauit igr̃ Ariſtoteles
hec ſic pº de gñone textu cõmẽti. 6. prio mãm.
ſo prĩas ꝯrietates. tertio elemẽta. loquens de
elemẽtis ĩ illo eſſe in quo ad mixta refferũtur
¶ An aũt elemẽta plures ſbãles formas in ſe
hẽant ꝯſiderãdum ẽ. Et vt nõ oporteat nos
aliq̃d ignotũ preſupponere. gñaliuſ q̃ pñs ex
qreret negotium dubitatur.

a **An in com**poſito ſubſtãtia
li plures ſbãleſ
forme repiantur. ꝛ q hec qõ ẽ valde
difficilis ꝛ valde ampla ꝛ plures ſpẽales q̃ſtio
nes ꝯphẽdẽs: ideo eã in q̃nqʒ articulos diuidam
¶ In prio articulo cõſiderat̃. an ĩ caelo plures
ſbãles forme repiant̃. ¶ In ſo articulo. An in
elemẽtis plures eſſe poſſint. ¶ In tertio. an in
mixtis nõ aĩatis. ¶ In quarto an ĩ vegetabili
bus ꝛ ſenſibilibus. ¶ In q̃nto an ĩ hoĩe. ꝛ ĩ hº
ſecũduſ hic liber complebit̃: ꝛ tertio volumini
ſubſequenti cedet. ¶ Hanc aũt diſtĩctionẽ pre
mitto q duplex ẽ ꝯpoſitum corpus. ſ. gñabile
ꝛ aeternum. diſtĩctio ẽ Auerrois ĩ libro de ſub
ſtãtia orbis ĩ fine tertij capituli. Et Ariſtoteliſ
pº ð ptibus aĩaliũ capite vltĩo. ꝛ ẽ diõ quã ĩten
dit Ariſtoteles. 12. meth. textu cõmẽti. 5. diui
dẽs ſbãm ſenſibilẽ ĩ aeternã ꝛ gñabilẽ. Intel
ligo hic cõpoſitũ: nõ ipm mixtũ: ſʒ nãtum ipʒ:
ſiue ſimplex ſiue mixtũ fuerit. Et q tantũ cae
lũ eſt nãtum ĩgñabile: ꝛ ẽ primũ corpus: iõ de
ipſo ſit hec pria ꝯº. Tãtũ vnam ſbãlẽ formam
hʒ caelum. hanc ĩ libro terº ð orbibus declara
ui. primum. n. caelũ apud philoſophũ ex prima
forma ꝯſtat ꝛ ex orbe prio. ꝛ hec ẽ ĩferẽs p̃iacẽ
tem ꝯõis. nã. n. ipm ꝯſtare ĩtelligit Ariſtoteleſ
pº ð ptibus aĩaliũ vbi ſ. ꝛ nullũ caelũ hʒ mul
tas ſbãles formas. q caelũ ẽ corpus ſimplex.
q ipm ſimplici motu mouet̃. q puro circulari
intelligo ſimplex: nõ q ſit hõgeneũ. q ĩcõpoſi
tas vocat Ariſtot. pº ð ptibʒ aĩaliũ ſimilareſ p
tes: oſſa: neruos: carnes: ꝛc. q̃ mixta ſunt. in alia
enim ꝯſimiliũ ptiũ diduñt̃. vt declarat Auer
rois. 3º caeli ꝯmẽto. 33. ꝯcedo tñ caelũ eẽ corpuſ
hõgeneũ: ſʒ nego q eẽ hõgeneũ ſit rõ adequa
ta p quã corpus ſit ſimplex: q eẽ hõgeneũ ex
cedit ꝛ ẽ ĩ pluſq̃ corpus ſimplex q oẽ corpus
ſimplex ẽ hõgeneũ: ꝛ non eꝯ q aliqua corpora
ꝯpoſita ꝛ mixta hõgenea ſunt. ſʒ ĩtelligo ſim
plex corpus: q ex ſimplicibus naturis ẽ cõſti
tutũ. Eſt aũt ſimplex nã ſimplicis motus prin

cipiũ. Eſt aũt ſimplex motus triplex: a cētro in leuibus: ad centrũ in grauibus: circa centruʒ in neutris. p° caeli textu cõmēti. 6. ⁊ qꝛ caeleſtes nã e ſunt eiuſdeʒ ſpeciei analoge: ⁊ naturata: ⁊ ↄſtitia naturam: iõ numerus caeloꝝum non facit numerũ in numerandis ſimplicibus corporibus. Simplicitati igr̃ ſbãlium formarũ: ſub ſtãtialiũ formaꝝ pluralitas repugnat. qꝛ vnaʒ quãqʒ ſbãlem formam ſimplicem ꝓprius ⁊ localis motus ⁊ ſimplex cõſeqt̃. ⁊ ſic in hñte plures ſbãles formas compõ repit̃ ſimplicitati opposita ⁊ corporis ⁊ motus. ¶ Sed dubitat̃ argumētis cõibus ꝓpoſito ⁊ alijs. qꝛ caelũ ex genere ⁊ differentia componitur qꝛ caeli ab inuicem eſſentialr̃ diſtigunt̃. ⁊ cõueniũt. Eſt aũt genus forma vniuerſaliſ; dr̃ia vero ꝑticularis. 7° metb. cõmēto. 43. ⁊ 2° phyſ. textu ⁊ cõm. 28. ⁊ cõmēto. 92. ¶ Scdo qꝛ genus cõponit̃ ex potentia ⁊ actu. qꝛ actus ⁊ potētia ſunt principia generũ. ¶ Tertio qꝛ genus ē vniuocũ multis ſpēbus: g° genus nõ dicit formã ſpecificã: ſʒ ipſʒ dicit formã. qꝛ alr̃ genus nõ ꝑdicaretur de eo cuius eſt genus. g° in cõtento ſub ſpē ſunt forma ſpecifica ⁊ forma gñica.

¶ Rñõ vt r̃ſolute ad miuſ cõia ſub ente ↄtēta ↄſiderãdo dẽſcẽder̃ valeã: dubitationē d̃ vniuocatiõe entis extirpabo. Dico igr̃ ꝙ duplex ē gēus: vniuocũ: analogũ. analogũ nullã fac̃ ↄpõʒ aut infert eē i cõtēto ſub eo. qꝛ analogici gñis vnitas ē ex ꝑte termini vocaliſ: aut ſcripti: aut ĩtentionis ad placitũ ſignificãtis ſpēs aut indiuidua: nõ aũt nãlr̃. intētio. n. entis ē nãlis ſimilitudo termini vocalis aut ſcripti ad placitum ens ſignificantis. ⁊ huic ↄceptui correſpõdent ĩ re plures res inter ſe ordinem hñtes: vt ſbã ⁊ accidētia. ordinant̃ aũt accidētia in ſbãm. qꝛ per eã accidētia ↄſtituũt̃. 4° metb. ↄmēto. 2. pñta enim attribuunt̃ ſbē: non qꝛ ſbã ſit agens aut finis eoꝝ. ſed qꝛ ↄſtituunt̃ p eam. ⁊ ſbñ ē cõmuni ꝓmo Ariſtoteles. 12. metb. textu ↄmēti. 2. iuxta expõem Auerrois vult ꝙ ſiue ens ſignificet vnum genus ⁊ vnã naturã. ſiue gña diuerſa. ſemp ſbã eſt prior ceteris. Eſt igr̃ ens analogũ. 4° metb. textu ↄmēti. 2. ⁊ p° de aĩa textu ↄmēti. 78. ens multiplr̃ dr̃. Idē ħo de anima ↄmēto. 30. analogia ēt nõ ſtãt e cũ vniuocatiõe. Ens. n. multiplex ē. p° phyſ. textu ↄm. 13. 16. 25. multiplicitate ſignificationũ. qñ ſuppoſitoꝝ multiplicitas ēt in ſpē ſpēaliſſima vniuoca repit̃. ⁊ ſic ſpēs quauis ſpēaliſſima ⁊ vniuoca dicēda eſſet multiplex. qđ nõ ē dicendum. Nõ ſi h° ↄcedas. ¶ Cõtra Ariſtotelē ē volentē illã entis multiplicitatē facere ꝓpõem diſtiguibilē: qđ nõ facit ſola ſuppoſitoꝝ multitudo. vt pʒ p° elencoꝝ. Tum qꝛ non eſt poſſibile ens ⁊ non ens verificari de eodē termino ſine variatione ſignificationis: pp primũ pricipiũ eē veꝝ notiſſimũ: ſʒ ſic ē de ente ⁊ non ente. vt pʒ p° phyſ. textu ⁊ ↄmēto. 25. dixit. n. Auerrois ibi hoc nomē ens ⁊ nõ ens dicũt̃ de deceʒ pñtis.

¶ Nõ aũt cũ analogia entis nõ ſit vniuocatio neqʒ equiuocatio exꝑſſit Auerrois. 3° de aĩa ↄmēto. 36. vbi contra auempace dix̃ manifeſtũ eſt. n. p ſe qđ hoc nomē qditas nõ dr̃ pur̃ equoce neqʒ pure vniuoce. Et apte Ariſtoteles. 12. metb. textu ↄm. 3. ſbã ē ens abſolute: ſʒ accidētia nõ ſũt entia ſimplr̃. ⁊ hic exꝑſſe negat vniuocationē. Idē dixerat Ariſtoteles. 7°. metb. textu ↄmēti. 3. alia dicũt̃ entia eo qđ entiſ. h° idē aſſerit Auerrois. 8°. phyſ. incidētalr̃ cõmēto. 77. h° nomē ens dr̃ de ſbã ⁊ de alijs pñtis cũ dterminatione. ¶ Scdo nã vna cõis non eſt niſi in vno pñto: ſʒ ſignificatũ entis nõ ē tantuʒ in vno pñto: g° ſignificatum entis nõ ē vna nã. maior ē Ariſtotelis ⁊ Auerrois p° ethicoꝝ capite. 7. ad oñdēdũ ens ⁊ bonũ dici ambigue. i. nõ ſcḋm vnã ĩtētionē quã ꝑticipēt decē pñta. rõ ē Auerrois ibi. Et nõ ĩtelligas ex rõe ꝙ nõ poſſit eē vna res in diuerſis pñtis: ſʒ ĩ argumēto ē reſtrictio ad ĩtētionē vnã ſignificatã. ¶ Tert° Ariſtoteles. 7° metb. textu ↄm. 14. ⁊. 15. Ens nõ dr̃ vniuoce neqʒ equoce. vbi Auerrois ens dr̃iuat̃ ab eē: ſʒ eē nõ ē ſcḋm vnã ⁊ eãdē ĩtētioneʒ in vnoquoqʒ pñtoꝝ: actus. n. ē eſſe independenter formalr̃. ↄpoſiti ħo dpēdenter. quãuis eniʒ forma ab agēte effectiue dependereʒ: aut a mã mãlr̃: a nullo tñ formalr̃ dpendet. qꝛ tũc ipſa eſſet ſubicibile aut ↄpõitũ: ñ aũt actus. ¶ Quarto ſi ens ſignificareʒ vnã naturã: ipm̃ eſſʒ genus pʒ ↄña ex Auer. x. metb. ↄm. 8. oñdente diuerſitatē ĩter genus vniuocũ ⁊ analogũ. qꝛ genus ſignificat ſua ſignificata mediãte vno cõi p° ſignificato: ſʒ ens aut vnũ nõ: ſʒ ĩmediate ſignificãt decē pñta. rõ ē Auerrois ibi. ¶ Quinto ſi eſſʒ ens vniuocũ: tũc ad vnã ſciam ꝑtinerēt oēs q̃ttuoꝛ cauſe: pʒ ↄña qꝛ nõ ē tãta reꝝ diuerſitaſ

ꝙ ad diuerſas ſciās ptinerēt.rō ē Ariſtotelis.
3° metb.textu cōmenti.3.Et Auer.falſitatem
ꝯñtis declarat.4° metb.cōmēto p° ptinēt.n.
cauſe inter nāles z metbaphiſicā:q: metbaphi
ſici ſūt finis z forma:ipius vero nālis mā z ef
ficiens iuꝝ Auer.ī ꝓhemio primi phyſ.ſbē.n.
ptite ſunt ī intelligibilia z ſenſibilia:nālis ſen
ſibilia ꝯtēplaſ.metbaphyſicus vero intelligi
bilia.ptinēt aūt oia ad vnā ſciāz vt metbaphy
ſicā:pp entiū analogiā.4° metb. textu z ꝯmē
to.6.nō tñ entia ſēſibilia aut matbematica ita
examuſciz in metba.ꝯſideraſ:ꝙ alie ō illiſ ſcie
ſupfluāt.qm̄ abſtracte z vniūſalꝭ ī metba.ꝯſi
deraſ:ſ3 pticulꝭ z appropriate in alijs ſcijs.me
tbaphyſica igr̄ oia ꝯſiderat:ſ3 nō oī mō ꝯſide
rādi oia illa ꝯſiderat:ſ3 ſuos modos ꝯſiderādi
ſpēalibus relinqt ſcijs. Huic rōni ꝓportionalē
facit Ariſto.ī p° etbycoꝝ loco allegato ō bono.
¶ Sexto ſi ens eēt vniuocū:elemēta pñtoꝝ3
ſaltē ītellectualia eēnt eadē3:qō ē ꝯ Ariſt.12.
metb.textu ꝯmēti.21.z ꝯmētatorē ibi:g° vnū
z ens nō ſūt vna natura cōis alia a decē pñtis.
¶ Septio arguit Auer.3° metb. ꝯm.x.ſi ens
z vnū dicātur de decē pñtis vniuoce:neceſſe eſ
ſet vt intellecta nō baberēt drias:qbus differ
rent ab inuicē in oibus ſuis naturis:q: pñta nō
eſſēt diuerſa:z ſic ipa nō eſſēt ſimplicia. ¶ Oc
tauo.3° phyſ.Ariſtot.textu ꝯmēti.4.commune
aūt in bijs nullū ē accipe.ſ.pñtis.vbi Auer.in
tendebat pbiloſopbus ōclarare ꝙ motus non
dꝭ vniuoce:iō ipē nō b3 diffinitionē dictā vni
uoce:ſ3 ſm̄ prius z poſterius.niſi.n.diſtributi
ue maior intelligaſ: cū bac minori motus ē in
multis pñtis:nō inferꝭ motū nō eē vniuocum.
¶ Nono z aduertat Scotus.Deo nibil ē cōe
vniuocū:g° ens non ē vniuocū.p3 ꝯña z añs ꝓ
baſ:q: dato oppoſito illius:tūc intellectus no
ſter poſſet magis abſtrabere ꝗ̄ eſt3 deus in ſe
abſtractus:p3 q: a deo aliqd abſtraberet intel
lectus nr̄:z abſtractiōe nō ficta:neq3 imagina
bili tm̄:q: a deo abſtraberet intellectus noſter
ꝯceptū entis deo vniuocū. ꝯñs aūt ē impoſſibi
le. ¶ Qō ſi entitatē eē in ſe abſtractā poſueris
z nō p intellectū noſtrū:tūc peius ē z maius in
cōueniēs.q: tūc erit aliqd in re magis abſtrac
tū ꝗ̄ deus vel erit quiditas aliqua magis ab
ſtracta ꝗ̄ deitaſ:qō abſurdiſſimū ē in natura z
in metbaphyſica nāliter inuenta:z in metba

phyſica ſupnāliter reuelata . ¶ Contra vnius
potentie vnum ē obiectum adequatū:z nō niſi
ens:q: ſupra ens non eſt aliqd: z infra ens quo
cūq3 dato pōt intellectus poſſibilis aliud intel
ligere:g° tantum ens ē obiectum illi adequa
tū.q: inferiora ente excedit intellectus nr̄.z al
tiora nō dātur. Tum q: omne intelligibile eſt
enſ:z omne ens ē ītelligibile:z ſic ibi ē adequa
tio. ¶ Secūdo vnius ſciētie vnū ē ſubiectum
ſ3 metbaphyſica ē vna ſciā:z circa ens.4°.me
tba.textu cōmenti primi:g° ens ē vnum z vni
uocū. ¶ Tertio prime dignitatis vnū ē ſubiec
tum:vna.n.prima eſt dignitas.4°.metba.tex
tu cōmēti.8.ſi aūt enti plures conceptus reſpō
derent:tūc plures eſſent dignitates illis cōce
ptib3 correſpōdētes. ¶ Quarto omni paſſioni ſu
biectum primū rñdet ſed paſſionibus trāſcendē
tibus nō rñdet ſpēalius ſubiectū ente ꝓ ſubiec
to adequato. vt p3 g° zc. ¶ Quīto ſubſtantia
ē magis ens ꝗ̄ accñs 7° metb.textu ꝯmēti.4
ſ3 ñ ē ſbā magis ſbā ꝗ̄ accñs ſit ſbā:neq3 ſub
ſtātia ē magis accñs ꝗ̄ accñs ſit accñs:g° op3
ī vniuoco ſbē z accidēti cōi eē ꝯpatione:nō.n.
in equocis ſit ꝯpatio 7° phyſ.textu ꝯmēti.24
z nō niſi ī ente. ¶ Sexto ītellectus certus de
vno z dubius ō duobus b3 ꝯceptū ō quo ē cer
tus aliū z diſtīctū ab illis ō qbus ē dubius:ſ3
philoſophus z theologus ſunt certi ꝙ deus ē
ens:z philoſophus dicit ꝙ deus ē finitus ī vi
gore:theologus vero īfinitus.l3.n.Auicēna dꝭ
xerit deū eē īfinitū:p3 tñ ꝙ ꝯ Ariſtotele3 ē di
ctū illō ponētem deu3 necio z nāliter ageꝭ ad
extra:z formaꝭ primū caelū.z īmediate effec
tiue mouere caelū primū . g° vterq3 iſtoꝝ diſ
putantiū certus ē ꝙ deus eſt ens. z ſic concep
tum babent entis ab alijs diſtinctum.
¶ Ad primū ꝯcediꭍ maior quā declarat Auer
rois 2° ō aīa ꝯm.108.ō ſenſu exteriori dicens.
Neceſſe ē aliqd eſſe cōe illi multitudini:qō cō
ꝓhendiꭍ a ſenſu.refert dictio illa:qō:multitu
dinē cognitā:z nō reffert cōe ad illā multitudi
ne3. ꝓuilegiū.n.ē relatiui neutri generis poſſe
referre añs nō eiuſdem gñis.nō.n.ſūt vniuerſa
lia extra ītellectū:z ſi eſſent extra ipm:nō ap
benderētur ſenſu. vt dixi ī libro de vniuerſali
bus . Si aūt vis referri multitudinis genus:
tunc illud dꝭ ſenſatū rōe ſuppoſitoꝝ eiuſ.nō an
te3 ī ſuo eſſe vniuerſali.ſeqꭍ Auerrois. z ſi nō

ſuple ſi nõ datur cõe illi multitudini:nõ erit il lic aliquid p qđ ille ſenſus poſſit dici vnus qm̃ ſenſus non ẽ vnus niſi p vnã intentionẽ:ꝛ hanc vnitatẽ obiecti declarans ſubdit:opꝫ ꝙ ſit vnũ genus ſubiectum eis:qđ dicat̃ vniuoce. Iſtud tamen dictum ſpeciales hꝫ difficultates de viſu ꝛ đ interiore ſenſu.quas ad librũ đ ſenſibus reſeruo. Intellectus aũt poſſibilis ĩ hoc dr̃t ab intelligẽtijs ĩ actu ꝛ cõuenit cũ ſenſu. ꝙ ipe hꝫ obiectũ adequatũ ſibi vnũ vnitate vniuocationis ſed illud nõ ẽ ens ipm̃:ſꝫ eſt actus mãliũ:ꝛ dr̃ ab alijs quiditas rei materialiſ.nõ intelligo tñ p q̄ditatẽ totũ ſicut ipſi intelligũt. ſꝫ formã que ẽ altera pars compoſiti neqꝫ p q̄ditatẽ rei mãlis intelligo q̄ditatẽꝫ rei p ſe apte mouere ſenſum puta q̄ditatẽ accidẽtiũ quã nominarũt alij q̄ditatẽ rei ſenſibilis ſꝫ intelligo formam ſbãlem cĩtam a mã. Alie autem intelligentie hñt coꝝ eſſentiã ꝓ obiecto eis adequato. Triplicia aũt ſunt intelligibilia ab intellectu poſſibili:q̄dã p° ꝛ p ſe:ꝛ ſunt forme ſbãles mãles: vñ Ariſtoteles.7° metha.textu c̃menti.4.dixit ſbãm eẽ priorẽ cognitiõe q̄ꝫ accñs. ꝛ Auerrois.3° đ aĩa cõmẽto.5° poſuit in diffinitione intellectus poſſibilis formã mãleꝫ tanq̄ꝫ ꝓpriuꝫ obiectũ ĩtellectus poſſibilis. Ex hoc ſeq̄t̃ ſubſtantialẽ formã mãleꝫ eſſe p ꝓpriã ſpẽm ĩ fantaſmate. ¶ Scđo aũt intelligibilia ꝛ p ſe ſunt forme ſimplr̃ abſtracte ꝛ forme accidẽtales:ꝛ lꝫ propinq̄or ſit inclinatio ad formas accidentales q̄ꝫ ad formas intelligentiaꝝ:tñ magis intẽditur ab intellectu poſſibili intelligẽtia q̄ꝫ forma accidẽtalis. Eſt.n.forma accidẽtalis vt preparans intellectum ꝛ ĩtelligentia eſt illa cui p̄paratur. Quedã aũt ſunt p accidẽſ ĩtelligibilia vt mã ſiue celi ſiue inferiorũ ſiue intelligibilium. Compoſita aũt ſunt p partem ĩtelligibilia puta p formã.nõ poſuit igr̃ Auerrois ĩ diffinitione intellectus poſſibilis obiecta p accñs cognoſcibilia:neqꝫ p ſe ſđo cognoſcibilia:ſꝫ ſolũ illa que p ſe p° ſunt ap̄henſibilia ab illa potentia.ſ.formã mãlem.eođ mõ ſicut fecerat Ariſtoteles 2° đ anima dũ obiecta ſenſibus exterioribus aſſignaret;nõ.n.ſub illis obiectis ſẽſibilia 2° aut p accñs cõp̄hẽdunt̃. Ex hoc pꝫ dr̃ia inter ſenſum ꝛ ĩtellectũ ĩ cõparatione ad eorũ obiecta adequata que illis virtutibus ſunt relatiue oppoſita. ꝙ vniuerſale obm̃ ſenſus non ap̄hendit̃ a ſenſu:ſꝫ vniuerſale obm̃ ĩtellectus ap̄hendit̃ ab intellectu.2° qđ ſingulare cõp̄hẽſum ſub obiecto adequato ſenſus ẽ comp̄hẽſibile a ſenſu:ꝛ aliq̄n ẽ aliquod coꝝ actu cõp̄henſum.ſꝫ nullũ ſingulare ẽ actu ap̄henſũ ab ĩtellectu ſꝫ bene potẽtia ẽ ap̄henſũ:nõ intelligo potẽtia reducibili ad actũ ſꝫ ꝙ ĩtellectus ſpeculatiuus ẽ cognitio ĩ potentia ſingulariũ.ꝙ oĩs cognitio in actu ẽ cognoſcẽs:ſꝫ ĩtellectus ſpeculatiuus n̄ ẽ cognoſcẽs.g° ĩtellectus ſpeculatiuus nõ ẽ cog° in actu:ſꝫ ĩtellectus ſpeculatiuus ẽ cognitio ſingularis g° ẽ eius cog° ĩ potẽtia oppoſita actui iſto mõ accepto.iuxta modũ Ariſtotelis p° poſterioꝝ ĩ dubitatione vtrũ đmoſtratio vniuerſalis ſit potior ꝑticulari cõcedentis ſciẽtẽ p ꝓpõꝫ vniuerſalẽ ſcire potẽtia illud qđ importat̃ p ꝓpõꝫ illius ſingularẽ.lꝫ Auerrois ibi c̃mẽto.39.videat̃ exponere đ potẽtia ꝓpinqua ꝛc.ꝙ igr̃ intellectus ſpeculatiuus ẽ forma eſſentialr̃ ipſius indiuidui:ideo indiduũ ẽ aliquo mõ p ſe cognitũ;ꝛ ꝙ ĩtellectus ſpeculatiuus hꝫ eſſe multũ diuerſuꝫ ab eẽ qđ hꝫ forma ĩ mã:ideo indiduũ ẽ aliquo mõ p accñs cognitum.ꝛ ſic pꝫ nõ repugnare hec indiduũ ẽ p accidens ĩtellectũ ꝛ ĩdiduũ ẽ p ſe cognitũ q̄ a nobis alias concedebant̃.ꝙ indiduũ p ſe cognoſci põt duplr̃ intelligi.vel in gñe cauſe efficiẽtis. ꝛ h° modo vbi a multis conceditur ipm̃ eſſe p ſe cognitum.ꝙ ipm̃ effectiue partialr̃.minus p̃ncipaliter.ponitur ab eis mouere ĩtellectũ poſſibilem;a nobis dr̃ p accñs cognitũ ꝙ p aliud puta p ĩtellectũ agentẽ ab eo abſtrahentẽ. ¶ Scđo intelligi põt indiduũ p ſe ĩ gñe cauſe formalis intelligi ꝛ hoc modo ꝙ eſſentia indidui ẽ formatiua ĩtellectus poſſibilis concedit̃ indiduũ eſſe p ſe cognoſcabile.ꝛ ꝙ eſſẽtia ĩdiuidui poſt q̄ꝫ eleuauit eã ĩtellectus agens format ĩtellectum poſſibilẽ iđ dr̃ indiduũ p accñs cognitũ.ꝙ ipſi eſſe forme in ſingulari ex̃neat̃ eſſe abſtractum.improprie tñ dici põt indiduũ eſſe p ſe cognitum.ꝙ p eſſentiã ſuã cognitum ẽ formãteꝫ intellectum. ¶ Ad ſm̃ vnitas ſubiecti ſcientie opponit̃ equocationi.4°.n.metha. c̃mẽto.2.đ equiuoco nõ conſiderat vna ars.neqꝫ req̄ritur vnitas vniuocationis qualis reperitur in genere cõpato ad ſuas ſpẽs.ſed illi ſufficit vnitas analogie q̄ eſt media iter vniuocationẽ ꝛ equocationem.ꝛ q̃uis nõ dẽt mediũ iter habet̃ vnã:

ſ[illegible] totã iſtã digreſſionẽ vnq̄ꝫ pulcherrime declarat [illegible] modis [illegible] intelligibile

ſignificationem ꝛ nõ habeť. iter dicere vnũ cõ
ceptũ ꝛ nõ dicere. tñ dať mediũ inter habere
multa ſignificata: quoꝝ vnũ nõ attribuitur al/
teri ꝛ habere vnũ ſignificatũ: ꝛ illud ẽ habeť
multa ſignificata ordinata ſic ꝙ vnũ alteri at/
tribuať. vt dixi ĩ qõe de prĩcipijs chyromãtie.
¶ Ex quo pꝫ maiorẽ eſſe vnitatem obiecti po
tentie cognoſcitiue ꝙ̃ ſit obiecti habitus ſcien
tifici. ¶ Ad tertiũ dignitatis termini nõ vni/
uoci ſunt: ſed analogici. ¶ Ad quartũ paſſioneſ
ẽt multiplices ſunt: queadmodũ ꝛ id cui attri/
buunť. ¶ Ad q̃rtum magis ens. i. pfectius. i.
diſtãtius a nõ gradu entis. ¶ Ad ſextũ ꝯceſ/
ſus ẽ alius conceptus: ex quo nõ ſeq̃tur vniuo/
catio. neqꝫ q̃ditas cõceptibilis vniuoce dicta:
cũ. n. ponũt cõſeq intelligibilitatẽ tãꝙ̃ ſubiec/
tum ꝓpriũ eorũ: ſed tũc opꝫ deum non eſſe p°
intelligibilẽ ſed ſecũdo. ſ. rõne entis cui p° cõ/
petit itelligibilitas. ſeq̃tur ꝓ deũ nõ eſſe pri/
mũ obiectum itellectus diuini ſed entitatem
aut primum itelligibile nõ eſſet p° ap̃henſũ a p°
intellectu. pꝫ cõparando entitatẽ intellectui di
uino: q̃ abſurda ſunt: ad ꝓpoſitũ genus analo
gũ cũ drĩa aut contrahẽte compõꝫ facit ĩ itellec
tu nr̃o: nõ aũt in re. ꝓportionabiľr ĩtelligo de
ſbã q̃ eſt genus analogũ ad mãm formam ꝛ cõ
poſitum. ſimiľr cõpoſitũ ẽ analogũ ad ſpũale ꝛ
mãle. vnde Auerrois. x. metha. cõmẽto. 26. q̃
loq̃tur de corpore ſimplici. nõ loq̃tur niſi de no
minibus qñ hoc nomẽ corpus verbi gratia. qđ
dr̃ de corruptibili ꝛ incorruptibili ẽ nomẽ eq̃/
uocũ. itelligo equiuocatione analogiã cõpatie/
te. Et corpus ſpũale eſt genus propinquum cae
lorũ: ꝛ ſic nego corpora caeleſtia vniuocari in
aliquo: ꝛ a fortiori non vniuocanť cum alio ab
eis. ꝙ ſi tp̃s dixit Auerrois. 4°. phyſicorum
cõmento. 133. vniuoce cum alio tempore dici.
Intelligo in ratione mathematica abſtracte ꝛ
nõ naturaľr. ¶ Scias tñ talis pti analogiã nõ
abicere: ſed compati p̃dicationẽ eſſentialeꝫ vt
4° metha. cõmento. 2. Auerrois predicabilia
eſſentialia iueniuntur ĩ hoc genere qđ dr̃ mul/
tipliciter: ſicut inueniuntur in gñe qđ dr̃ vniuo
ce. multe. n. diffinitiones ex terminis analogiſ
componunť. vt Auerrois 2° phyſ. cõmẽto primo
Hoc dixi in queſtiõe de prĩcipijs chyromãtie.
Idem intelligo de conſequentia: conuerſione:
ꝯtradictione: diſtributione ꝛc. qñ hec p termi
ni analogiã ſaluanť. ¶ Correlariũ lꝫ quicũqꝫ
conceptus ſolũ naturaľr ſignificatiuus ſit vni/
uocus: nõ tñ q̃cũqꝫ conceptus ẽ vniuocus. p cõ
ceptũ intelligo actũ formantẽ itellectum poſſi
bilẽ. ſed aliq̃s eſt analogus: ꝛ aliquis equiuo/
cus. pꝫ de cõceptibus ſignorum analogoꝝ ꝛ eq̃
uocorum. ¶ Correlarium ſm cũ vnitate cõce/
ptus dicibili ĩ q̃d ĩ decẽ p̃dicamẽtis ſtat deceꝫ
gñaliſſimoꝝ ſimplicitas ꝛ irreſolubilitas ꝛ pri/
mitas. q꞉ cõceptus gñaliſſimoꝝ vniuocoꝝ ſunt
primi rerũ cõceptus nãliter ſignificatiui ꝛc.
¶ Gñi aũt vniuoco forma ex parte rei corre ſ/
põdet: nõ tñ ẽ illa forma vniuerſalis in actu: ſꝫ
vniuerſalis ĩ potẽtia nãliter ſignificata termi/
no mẽtali generico. ꝛ forte ẽt ad placitũ p aliũ
terminũ mentalẽ. aľr. n. res p termios p̃ntales
ſignificatas itelligit itelligẽs methaphyſicam
ꝛ phyloſophiã nãleꝫ cũ logica: ꝙ̃ logicus tãtũ.
qñ cõceptibuſ ad placitũ res ſignificãtibus vti
tur logicus puruſ: ẽ. n. logica verboꝝ libra: licet
differat logicus ab illo cui a natiuitate deficit
ſenſus: q꞉ nullã cognitionẽ ſiue diſtictã ſiue cõ
fuſam habꝫ de re ille cui d̃ficit ſenſus a natiui
tate: ſenſibili p illũ ſenſũ: ſed logicus reꝝ ſigni
ficataꝝ p terminos cõfuſaꝫ hꝫ cognitioneꝫ: vel
ſaltẽ nõ ſimpľr ſciẽtificã. ſꝫ hñs alias ſcĩas iten
tionibus nãliter ſignificãtibus intelligit. ꝓmo
hõ ſoclix ꝓpõnes hꝫ ex eſſentijs itelligẽtiarũ
cõpoſitas: q꞉ eas cõponere põt: nõ tñ d̃pẽdẽtes
itelligentie ex eſſẽtijs hĩtis ꝓpõnes cõponere
pñt: q꞉ actus ꝯponẽdi illis repugnat. q꞉ actus cõ
ponẽdi req̃rit itellectũ eẽ potẽtia cognoſcẽs: nõ
aũt actu: q꞉ actus ꝯponẽdi ẽ idrĩs ad affirma/
tionẽ ꝛ negationẽ. nõ ẽt ſub quoqꝫ eẽ forma ſi/
gnificať a gñe. ſꝫ ſub d̃terminato: ꝛ eadẽ forma
ẽt p drĩam importať: ſꝫ ſub alio eſſe. ꝛ ſic ex ge
nere vniuoco ꝛ drĩa nõ iferť pluralitas formaꝝ
in re: ſꝫ bene pluralitas mõꝝ eſſẽdi forme. Cor
pora. n. ſimplicia corruptibilia pluřs formaſ ha
bere non poſſunt: qđ tamen oporteret ſi genus
ꝛ differentia inferrent formaꝝ pluralitatem in
re. quia ipſa ſunt habentia genus vniuocum ꝛ
differentiam. ¶ Dicendum eſt igitur primo
qđ non ſi aliqua predicata eſſentialia ſecũdum
ſub ꝛ ſupra ordinanť: illa ſũmunť a diuerſis for
mis. patet de p̃dicamentis accidentium. vt al/
bedo ꝛ color. oporteret enim ꝙ materiale for/
mabile accidentiſ formaret ſubſtantiam: aut ſi

qualibet partem qualitatiuam accidentis eſſe
in ſubſtantia tanquam in ſubiecto. ꝙ ſi hoc ali
quis concedat. non aduertens aut negligēs tot
eſſe entia ſine neccitate que ſenſus nō oſtendit:
neqꝫ rō cōuincit. nō tamen ꝯcedet duas quanti
tates in eodem ſubiecto adequare: quia inde
ſequitur dimenſionum penetratio. ꝛ ſic quanti
tati que eſt genus non reſpondet quantitas re
diſtincta a quantitate q̄ eſt ſpecies eius. Extat
tamen differentia inter predicamentum ſub/
ſtantie ꝛ predicamentum accidentium. quia in
predicamento ſubſtantie includuntur compoſi
ta: ſunt enim ſubſtantie famoſiores: vbi forme
non ita apparēt: ideo ñ forme. ſed in accidenti/
bus multis forme ordinantur. qꝛ earum cōcre
ta accidentalem ꝛ denominatiuā p̄dicationeꝫ
dicere videntur iuxta Ariſtotelem. 2° topico/
rum capite. 3. dicendum ē igr̄ ꝙ oē genus ē di/
uiſibile p actū ꝛ potētiā. 5° phy. ꝯmēto. 9. g° in
omni predicamento ſunt compoſita ex proprio
actu ꝛ propria potētia. ¶ Unde Auerrois. 4°
celi cōmento. 35. Compoſitio rerum ſcilicꝫ ex
materia ꝛ forma ita inuenitur in predicamēto
vbi ſicut i alijs p̄ñtis. potētia igitur ad accidēs
formalr̄ ſumpta ē eiuſdem gn̄is cū actu: ſꝫ rea
liter ē rēs: quia poſſibile eſt eſſe alterius gn̄is.
iō lꝫ ex potētia ꝛ actu accidētiū nō fiat vnū per
ſe: ſbīle: fit tamen vnum per ſe rep̄oibile i p̄di
camēto accn̄tis. ꝯcretū. n. ꝛ abſtractum non ge/
nere drn̄t. ¶ Nō ſi Ariſt. in p̄ñto relationis po
nit poſitiones: ꝛ poſitionū ꝯcreta ponit in nono
p̄ñto. eſt qꝛ idem eſt in diuerſis gn̄ibus diuer
ſimode. ſi enim principia que in ꝯpoſitionē ve
niunt ſunt eiuſdem generis: oportet p̄cipiatū
ex eis eſſe ēt illius gn̄is. ¶ Dico ſecūdo nō ſi
aliqua predicata eſſentialia in p̄ñto ſ bē ordi/
nant: illa ſūmuntur a diuerſis formis. patet de
ptīs d deo ꝛ ītelligentijs. iuxta Auerroim. 12.
metha. ꝯmēto. 39. vt ſ bā: ſpūs: actus: ſed quia
iſta ſunt p̄ſa p̄ñti analogi ſubſtantie. ¶ Ideo
fit tertiū dictum. Non ſi aliqua eſſentialiter p̄
dicata ꝛ vniuoce in p̄dicamento ſubſtātie ordi
nantur: illa ſūmunt̄ a diuerſis formis. patet de
ptīs corporum ſimplicium ſublūarium: īfra tā
getur. Tum quia non differunt illa predicata
ſic ordinata niſi ratione. ſ. ſecūdum magis ab/
ſtractum ꝛ minus abſtractum: hec tamen ab/
ſtractio nō ē i naturis rerum per naturas earū

ſed per intellectum agentem ſic eas abſtrahen
tem. ſ. ſecūdum magis vniuerſale ꝛ minus vni
uerſale. ꝛ aliquando aliter vt dr̄ic ꝛc̄. ſi enim
eſſent illa ſic abſtracta: ipſa eſſent de genere in
telligentiarum. multiplicatio igr̄ logicaliū vo
cum vt eis correſpondentium intentionum nō
īfert multitudinē rerum naturalium neqꝫ me
thaphyſicalium. ¶ Cōtra diffin° habet partes
ſignificātes partes rei: ꝛ partibus diffinitionis
partes rei reſpōdent. 7° metha. textu ꝯmenti
35. ¶ Rñō partes rei que ſunt genus ꝛ diffe/
rentia rōne diſtiguūt̄: ꝛ nō re. 7°. n. metha. tex
tu ꝯmēti. 43. vltima differētia ē ſubſtātia rei
ꝛ diffin°. qđ nō eſſet ſi nō idētificaret̄ drīa gn̄i.
materia. n. lꝫ ſit pars indiduí: nō tñ ē pars ipſi/
us vniuerſalis vt ex libro de vniuerſalibus d
ducitur. p habenda igitur diuerſa diffinitiōe
differentie a genere ſufficit diuerſitas modo/
rum eſſendi: que ēt diuerſitas ē origo proprie/
tatum diuerſarum generi ꝛ ſpēi ꝯuenientium
riſibilitas. n. ſpēm humanam ſeqtur: nō autem
genus ad homiem. ¶ Contra Auerroīs prio
phyſ. ꝯmēto. 28. ptēs diffinitionis precedūt rē
i eſſe: g° ante actum ītellectus circa rem: ymo
ante modos rei: ē diſtīct° partium diffinitiōis
qꝛ modus ſeqt̄ rē cuius ē modus: ꝛ ps rei p̄ce
dit rem. ¶ Rñō ꝙ hec diffinibile ē ꝯpm̄ ex mā
ꝛ forā: opꝫ ptēs diffiniti p diffin° nē dclarari: ꝛ
ſic dcūꝫ Auer. ē iōfinitū. ſi āt ꝯpauerimus gēus
ad ſpēꝫ tūc prioritas nāe gn̄is ē a q° ñ ꝯuertit̄
ſubſiſtēti ꝯña. iux̄ Auer. ſup por°. ca. 7. ſi anteꝫ
drīa ſpēi ꝯpat̄: tūc ſi illa dicit formā aut māꝫ pꝫ
ꝙ ē prior: ſi dicit totū ꝛ ñ ſit vltīa drīa: tūc illa
ē prior eo mō q° genus iux̄ doctrinā Ariſt. 2°.
poſter. cap. 13. docētis diffinir̄. dato gn̄e diſo p
drīas eſſentiales: tūc adde drīaꝫ gn̄i: ſi nō hēs
ꝯuertibile cū diffinito tē eſt caſus nr̄ ꝙ drīa eſt
prior ſpē prioritate nē a q̄ ñ ꝯuertit̄ ꝯña ſubſi/
ſtēdi eo mō ſic gēus: Si aūt hēs ꝯuertibile cū
diffinito: tūc hēs diffinitionē: ꝛ ſic nō elicit̄ ex
illo textu ñ dari driaꝫ ꝯtibilē cū ſpē: nꝫ driaꝫ
vltiā diffi° iſñ ꝯuerti cū diffinito: ſꝫ elicit̄ ꝙ do
nec durat acceptū. ſ. gn̄is cū drīa vel drijs i plus
q̄ꝫ ſit diffinitū adhuc addēda ē drīa vlterior
p hn̄da diffi°ne. terminus igr̄ iſtius ꝓceſſus ē
diffi°. cuius diffi°nis vltīa ps lꝫ dicerꝫ totuꝫ
tñ dic̄ illud per modum ptis ꝛ prioris. qꝛ ipſa
eſt determinatiua generis: ex qua cum reſiduo

diffinitióis habet eſſentia diffiniti ꝯplete apta. ¶ Ad ſm genus componi ex potentia ⁊ actu intelligi᷑: nõ ꝙ genus dicat mãm ⁊ dr̃ia formã q: tũc nõ p̄dicaret᷑ genus d re. vt 7° metb. ꝯm. 54. dicit Auerrois mãm nõ p̄dicari: neq; gen᷑ſ dicit formã dterminatã: q: tũc nõ diceret gen᷑ſ p dr̃iã. ſ; dicit genus formã mediã iter actu; ⁊ potentiã. q: dicit genus formã ſub actu ipſcõ vt tãgit Auerrois p° metb. ꝯmento. 17. Gen᷑ſ tñ d p̃nto ſ bẽ vniuocũ diximus eſſe itentionẽ ſ bẽ ꝯpoſite ex mã p̃ia ⁊ forma ſimplici mãli. nõ tñ ſũt q̃ttuor gñaliſſima quemadmodũ ſũt q̃ttuor forme ſimplices mãles. q: in eſſe ſpecifico ſumpte forme ſimplices ꝯſtituunt ſpecies q̃ttuor. ſ; abſtracte reducũt in vnũ. q: principio eiuſdẽ rõnis: cauſant᷑. ſ. mã pria. ⁊ h° mõ itellige ꝙ genus ſumit᷑ a mã. ⁊ tũc nõ ꝯuertit᷑ h° genus cũ corpore ſenſibili q: caelũ eſt ſenſibile viſu: ſ; ꝯuertit᷑ cũ corpore tãgibili. ⁊ hoc genuſ eſt minuſ cõe q̃ꝫ corpus nãle q: caeleſtia corpora etiã nãlia ſunt. ⁊ ſufficienter diuidit᷑ hoc genus p ſimplex ⁊ cõpoſitũ: ſimplex aũt p graue ⁊ leue. ⁊ vtrũq; p ſimpl᷑ ⁊ ſm qd. cõpoſitũ aũt p pfectũ ⁊ impfectũ: pfectũ p aĩatũ ⁊ inaĩatum aĩatũ p ſenſibile ⁊ iſenſibile vel melius p ſenſitiuũ ⁊ nõ ſenſitiuũ: ſenſibile p rõnale ⁊ irrationale. diuiſio aũt rõnalis p mortale ⁊ imortale eſt ad mentẽ Auicẽne volẽtis mãm caeli eiuſdẽ rõnis cũ mã iſtoꝝ inferioꝝ ⁊ caelũ eſſe aĩatũ ſenſu: nõ aũt ẽ ad mentẽ philoſophi. iõ iuſte rep̃hendit Auicẽna ab Auerroe. Dicẽdũ igit᷑ ꝙ potẽtia ⁊ actus in ſbã ſunt principia intrinſece cõponentia ſuppoſita de qbus vel d ſignis eoꝝ ſic intellige ⁊ hic ⁊ alibi. gñaliſſimũ ſ bẽ p̄dicat᷑ eſſentialr̃. ⁊ ꝯſiter pricipia gñis dici p̃nt. qd ſaluare nõ p̃nt ponẽtes itelligẽtias i p̃nto: niſi dicãt eas ꝯponi ex actu ⁊ potẽtia. q: pricipia gñiſ oẽ ꝯtẽtũ directe ſub gener᷑ pricipiãt. al᷑ illa nõ eſſent pricipia gñis: ſ; forte alicuius ſub gener᷑ ꝯtẽti. ¶ Ad tertiũ p; genus dicere formã eandẽ quã ſpẽs: ſ; ſub eſſe iterminato. ¶ Cõtra ex determinatis genus ⁊ dr̃ia dicũt eandẽ formã cũ ſpẽ. g° gñe eſſentialr̃ p̃to de ſpẽ: et genus eſſentialr̃ p̄dicabit᷑ de dr̃ia: cuius oppoſitũ dicit philoſophus. 3° metba. textu ꝯmti. x. ¶ Preterea. 6° topicoꝝ philoſophus: ſi genus p̄dicatur p ſe d dr̃ia: tũc ſortes eſſet plura aĩalia: que ꝯña nõ v;. ſi genus dicit eandẽ formã cũ dr̃ia ⁊ ſpẽ. ¶ Ad primũ diuerſitas intẽtionũ primarũ. ⁊ harum ſufficit vt nõ p̄dicet᷑ genus d dr̃ia p ſe hñt. n. diuerſas rões cũ identitate tñ rei. rõne cuius realis identitatis ⁊ ordinate determiationis vnius ab altero. philoſ. 7° metba. textu cõmẽti. 43. p̄dicat dr̃iam gñis d dr̃ia ſpecifica ĩ abſtracto vt ſiſſio pedis eſt pedalitas. genus. n. ſignificat forma; ſub. eſſe ſub quo totũ cõp̃hẽditur ⁊ dr̃ia ſignificat formã vt pe ⁊ ideo non p̄dicaretur dr̃ia d ſpẽ. niſi acciperetur concretũ. a forma acceptũ vt forma ẽ pricipiũ diſtiguẽdi aut conſtituendi. ¶ Ad ſecũdũ voluit philoſophus ꝙ genus bis eſſentialr̃ p̄dicaretur d indio ſpẽi: ſi genus p̄dicaretur d dr̃ia. q: p; ꝙ aĩal dr̃ d ſorte eſſentialr̃ rõne hominis: ⁊ diceretur animal de eodem ſorte iterũ rõne rationaliſ: ⁊ ſic bis. ⁊ potes diſtinguer᷑ inter eſſe duo animalia. ⁊ eſſe bis animal. ¶ Sed dubitatur q: ad minus diſtinctio proprietatum que eſt in re videtur requirere in principijs illarum maiorem diuerſitatem q̃ꝫ ſit diuerſitas ratiõis. ¶ Rñ o gradus ſeu ordo in formis ẽ duplex: rõnis: ⁊ cadit inter formam gñalem ⁊ ſpetialem. ⁊ q: idẽ refertur ad ſe: ideo ibi eſt ordo rationiſ. Eadẽ igitur forma vt in intellectu ẽ: lapiſ eſt lapis: ⁊ corpus inanimatũ: ⁊ corpus materiale; nõ itelligas formam in eſſe intentionali eſſe cãm eſſe realis: ſed forma vt in intellectu eſt pricipium eſſe generici ⁊ eſſe ſpecifici que ſunt intentiõalia eſſe. ſed illa forma in re eſt que intentionib9 correſpondet diuerſa etiam eſſe. ⁊ p illas intentiones diuerſas diuerſa illa eſſe cognoſcuntur. ⁊ hoc voluit philoſophus. 7° metba. textu cõmenti. 43. genus nihil eſt preter generis ſpẽs: quanuis ſubdit. ⁊ ſi aliqd eſt: vt materia eſt. ⁊ hunc ordinem non ſolum facit ratio: ſed natura quia perfectior forma imperfectiores continet vt 2° de anima textu cõmenti. 31. trigonum in tetragono: quia tetragonum habet tres angulos ⁊ plures. forma aũt ad ſuum genus comparata: ibi eſt pluralitas rationis. quia eade; forma vt dat eſſe ſpetiale ſupponit ſeipſa; vt dat eſſe generale. ſuperiora enim in diffinitionibuſ inferiorum ſunt comprehenſa quia perfecte prius intelligit᷑ aliqd eſſe corpus q̃ꝫ ignis: vt de genere comparato differentie tangit philoſophus ſexto topicorum capite. 10. genus eſt notius differentia quia cõiuſ eſt. ⁊ ſic intelligitur

materiā prius informari forma gn̄ali q̄ ſpēali ⁊ hūc ordinē; facit rō diſtiguens formā gn̄icaʒ a ſpecifica: īter quas nō eſt diſtīctio ſm̄ eſſētiaʒ qa ſupius ō ſuo īferiori p̄dicat̄ eſſentialr̄. rōne igr̄ identitatiſ gn̄is ⁊ ſpēi philoſ. 7° metb. textu ɔmēti. 43. voluit q̄ ī ſubſtātijs nō eſt ordo ſi intelligat̄ nō de primis ſubſtātijs tm̄: q̄ ɔſtat nō eēntialr̄ ordinari. ſʒ ēt de ſ̄bis. ⁊ rōne diuerſitatis voluit. 7° topicorū capite. 3. q̄ genus ⁊ ſpēs nō eadē ſignificāt: dicēſ nā multiplex ⁊ duplum nō eadē ſignificant. Secūdo cōparat̄ forma ad propriā mām: ⁊ ſic vna informat mām formaliorem q̄ altera aut magis diſpoſitam. Tertio forma comparatur ad accidentia. ⁊ ſic alicujus compoſiti plura accidētia tenent ſe ex parte māe q̄ alterius cōpoſiti: aliq̄n vero plura accidētia tenent ſe ex pte forme. ⁊ cū plura ſe tenēt ex pte forme. dr̄ forma īmediatius attingere mām: ⁊ quāto plura accidētia ſe tenent ex pte māe: dr̄ forma minus īmediate informare mām. Quarto comparatur forma ad alias ſubſtantiales formas: ⁊ ſic forma perfectior plura virtualr̄ cōtinēs dr̄ minus formare mām primā. Ad argumētū igr̄ negatur ɔn̄a inferēs ex pluralitate accidentiū pluralitatē ſubſtantialiū formaꝝ. q̄ ab eadē forma ſm̄ varios gradus plura accidētia fluunt. ❡ Sed dubitatur q̄m ſi eadem forma ē importata p genus ⁊ differētiā: tūc in diffinitione ē nugatio. pʒ ɔn̄a qa ibi ē genus explicite ⁊ ēt implicite. ſ. ī drīa ſic arguit phyloſophus 7° metb. textu ɔmēti. 18. q̄ accidētia nō proprie diffiniūtur. qa ſbm̄ ibi implicite ⁊ explicite ponit̄. vt ſimus ē naſus cauus. ❡ Scdo philoſ. 2° metb. textu ɔmenti x. nō ꝓcedit̄ ī infinitū in predicatis qditatiuis g° neqʒ in formis. ɔn̄a aūt philoſ. tenet per h°: q̄ multitudo predicatoꝝ qditatiuorū multitudini formaꝝ equat̄ ſicut ſue origini. ❡ Ter° ſeqtur q̄ drīa de gn̄e vere p̄dicabit̄: pʒ ɔn̄a ex identitate eoꝝ. ɔn̄s eſt ɔ̄ Ariſtotelem. 6° topi. capite. 3. nō. n. de aīali greſſibili bipes p̄dicatur ſic. n. bipes de eodē bis p̄dicaretur. ❡ Ad primū variatio nois ⁊ ſignificationis gn̄is ⁊ drīe cū varietate reꝝ aut modoꝝ a q̄bus ſumuntur nugationē tollit. ⁊ lʒ vniuerſali additū p̄ticulare ſupfluum faciat in diffinitione. q̄ de ɔceptu inferioris ē ſupius: iuxta phyloſophū 6° topicoꝝ capite. 3. in fine: nō tm̄ drīa gn̄i addita. quia extra cōceptū forme p modū ptis ⁊ diſtincte ē forma p modū totius ⁊ cōfuſe quāuis prius a nobis habeat̄ cōceptus forme quo ɔfuſe rep̄ſētat totū q̄ ɔceptus forme quo repreſentat ipſa forma formaʒ. verū ē etiā q̄ diffinitio ſubſtātie datur ſine aliquo addito: ſed accidentiū nō vt ibi vult philoſophus: ſubiectū aūt ē id q̄d addit̄ in accidentiū diffinitionibus. ❡ Ad ſm̄ tenet ɔn̄a philoſ. a fortiori. quia ab vna forma multa predicata qditatiua ſūmuntur. g° ſi nō infinita ſunt p̄ſa qditatiua: q̄ plura ſūt: neqʒ ēt forme: q̄ origines ſunt ptōꝝ qditatiuoꝝ: erūt infinite. tenʒ ēt rō a deſtructiōe ɔn̄tis. qa ab vnaquaqʒ forma admīus vnū ptūm ſūmit̄: g° ſi īfinite ſunt forme: infinita ſunt p̄ſa. g° ſi nō infinita ſunt ptā: nō īfinite ſunt forme. ❡ Ad tertiū ɔcedit̄ ɔn̄s: neqʒ vult philoſ. oppoſitū. ſʒ vult drīam non vniuerſalr̄ p̄dicari ō gn̄e. pʒ p id q̄d ſubdit philoſ. ſʒ ō aīali greſſibili bipede bipes p̄r. ɔcedit igr̄ ptioʒ drīe ō gn̄e indefinitā lʒ vniuerſalē neget. ab īferiori. n. vʒ ɔn̄a hō eſt bipes g° aīal ē bipes. ad ſuū ſupius affirmatiue ſine ɔfuſione. ⁊ melius p̄dicationē illā ſm̄ accn̄s appellamus. iux̄ Ariſtotelē p° poſterioꝝ. cap. 17. ⁊ iux̄ expōʒ Auerrois ibi cōmēto. 34. i. nō ſecundum curſum nature.

D Ubitatur ēt. ❡ Utrum caelū componat̄ ex qditatibꝫ. ⁊ vr̄ q̄ ſic: quia ſub ente continetur: ⁊ ſub ſubſtantia: ⁊ ſub corpore

❡ Rn̄o quiditas ē forma. ſepiſſime q̄dē cōiungit philoſophus quid eſt cū forma: aut quid erat eſſe. quia p formā ſatiſfit queſtioni quid ē. ⁊ eaꝝ notat̄ aeternitas per tempus ptūm incōpletum: forma etiaʒ vere eſt. ſecundo ō anima textu cōmenti. 7. alia vero que ſunt: a forma ōpendenter ſunt ſcilicet compoſitum ⁊ materia cum igr̄ nullū caelum ex pluribus formis componat̄: neqʒ ex pluribus quiditatibus. ſi tm̄ large capit̄ quiditas ꝓ ptō ī quid: ſic caelū hʒ multa p̄ſa in q̄d ſcilicʒ corpus ſpūale: corpus: ſubſtātia: ens. Si capiatur quid pro diffinitiōe ſic caelum eſt diffinibile diffinitione analoga: ⁊ non vniuoca. Si capitur quid pro ente potentiali: ſic in caelo eſt quid ſcilʒ materia in actu tm̄. vt in libro de orbibus declaraui. ❡ Sed dubitatur in caelo videntur plures forme. q̄ ſunt ibi duo efficiētia. ſ. primū ens q̄d ē remotū mouēs

quiditas q[uo]d eſt ſ[ive] quid erat e[sse]

τ ſecūdū qđ ē mouēs ꝑpinquum. ℭ Scđo q̄a duplici fine finiť motus caeli. p° ītellectu q eſt finis remotus: τ ſa ītelligētia q̄ eſt finis ꝑpinquus. ℭ Tertio ſecūdo ente ītelligēte primuꝫ ens: primum ē forma ſecūdi: ſꝫ ſecūdū ens dat eē caelo formalť. g° primum ens ē forma caeli īformati a ſecūda intelligētia. pꝫ ꝯña: q: forma formās formam format formatuꝫ. ℭ Quarto ſtella eſſentialť diſtiguitur ab orbe: g° ſunt ibi due forme ꝑtiales. ℭ Rñō duplex ē eſſe primi vnū ē eſſe ītellectū: τ hoc ē duplex. q: primum ē ītellectū a ſe τ ab alio: eē intellectū a ſe ē idē eē reali illius. τ ſic vt ſic nō habꝫ eē in ītellectu: ſꝫ eē ab alio intellectuꝫ ē eē expſs ī intellectu intelligētis eū. τ iſtud aliquo mō diuerſificatur pp diuerſitatē recipiētiū. Aliud aūt ē eē reale illius. τ in hoc eē apud philoſophū comparatur orbi p°: qui appropriate illi ſubiciť: pp quā compōꝫ Ariſto. p° ð partibuſ aīaliū. Quā obrē caelū factū eē ab cuius gratia cā: ſi factū ē τ eē τc. in orbe aūt ho ē tantū vna ītelligētia q̄ cōpatur illi vt aīa ſbo recipiēti eam. τ ſic ē de alijs orbibus. τ ſic lꝫ primū ens ſit mouēs ſecūdū orbē: non tñ ē nā ipſius mouēs ipm. ſꝫ eſt ars vniuerſalis in mēte nature mouētis eum.

ℭ Ad ſm ſinē eē intrinſecū compoſito ē dupl p° q̄a ē dans eſſe illi compoſito cuius ē finis: τ ſic finis ē intrinſecus. q̄a ē eēntia τ q̄ditas illi cuius ē finis. Secūdo vero q̄a ē nō forma finito: niſi forte q̄litatiua. nō ſbālis: ſꝫ cauſa τ actus forme finiti. τ ſic in diffinitione eſſentiali forme cadēs. τ ſic deus ē finis intrīſecuſ orbi ſecūdo. vbi primo modo erat finis extrinſecus τ ſic eſſe duos fines ſic diuerſos nō infert plures formas realť ſexiſtere compoſito. ſꝫ vnus ē in compoſito realť: alius vero ī eſſe intentionali. ℭ Ad tertiū formās orbeꝫ formať in alio eē q̄ꝫ formet orbeꝫ: q: in eſſe ītellectiuo formatur formans orbem τ nō in eſſe reali. ſed in eē reali format ſecūda intelligentia orbem: τ nō in eſſe itentionali. τ ſic nō negātur a caelo due forme vna in eſſe reali: alia in eſſe intentionali ꝑportionabilť de alijs caelis ītellige. ℭ Corrolariū nō ſi ita ē in re q ītellectus primus formet ſecūdum intellectuꝫ: ſecundus intellectuſ formatur a primo in ſuo eſſe reali. ℭ Ad quartū ſolutū ē ī lib° de orbibus negando añs.

Secundus Articulus.

Secundo principalť cōſiderandū eſt compoſitum gñabile: τ quoniā ipm diuidiť in elemētum τ elemētatū ad hunc ſenſum q ſbārum primar gñabiliū q̄dam ē ſimplex: q̄dā vero ē mixta. Sit ſa ꝯ° de elemēto tm̄ vnam formam ſbālem hꝫ elemētū. huius ꝯ°nis oppoſitū ponitur a tenētibus corporeitatē eē ſubſtantialeꝫ formā aeternā impfectā gñicā expectantē formā ſpecificā. ℭ Cōtra quos inſtať p° logicalť. ſo nāliter. Et p° ex nā predicationis eſſentialis ꝑmittēdo diſtinctionē ꝑtiuꝫ in ꝑtes ſm fidē: τ partes ſm ymaginationem: quā poſnit Auerrois p° phyſ. commēto. 5. Et q̄a fides ibi compoſitionē verā importat: compoſitionē verā intelligo: que extra aīam ē. duplices ſunt ꝑtes vere componētes totum. ſ. qualitatiue τ ſunt mā τ forma. τ quantitatiue: τ ſunt partes aliquote. τ nō aliquote ad eas reducūtur. diſtinctio ē Auerrois p° phyſ. cōmēto. 36. τ 5° metha. cōmēto. 30. τ 4° phyſ. cōmēto. 20. τ 3° caeli cōmēto. 12. ꝑtes ſm ymaginationē dicūtur ꝑtes ſm ītellectum τ dicūť in ꝑtes ſubiectiuas τ ſunt inferiora ſeu minus cōia reſpectu totoꝝ vniuerſaliū. iuxta ſniam Ariſtotelis p° phyſic. textu cōmēti. 4. Et in ꝑtes diffinitionis: q ſūt genus τ dr̄ia. Juxta ſniam Auerrois p° phyſ. cōmēto. 5. τ Ariſto. 5° meth. textu cōmēti. 30. Duplex aūt ē dr̄ia iter p̄dicationē ꝑtiū ſm fidē de toto: τ gñis qđ ē ps diffinitionis τ diffiniti. 5° meth. cōmēto. 30. de eodē. qm̄ genus eſſentialť p̄dicatur. ſ. in recto: affirmatiue: ħc: τ in abſtracto a ſubiecto: vel melius non concreto concretione ſubiecti inheſionis. ſed partes ſm fidem aut in obliquo: aut in recto ſed denominatiue τ in concreto. vt homo eſt animal τ nō eſt animale τ homo ē ſubſtantia: τ non ſubſtantiale: viuens τ nō vitale. hee ſunt p̄dicatiōes eſſentiales. ſ. ꝑtiones generis de eo cuius eſt genus. ſed dicēdo homo eſt animatus: τ nō eſt anima. materiatus: non materia. ſunt hee p̄dicatiōes denominatiue ſubſtantiales tamen. ſꝫ homo eſt ex materia iſta eſt in obliquo. Eſt tamen differentia inter materiam τ formam in predicando de toto: quia forma dicitur de cōpoſito ſecunduꝫ formam: ſed materia non. 7°. metha. cōmento. 34. τ 2° phyſicorum. cōmēto xi. exemplum lapideitas eſt lapis ſm formaꝫ:

⁊ lapis ſecundum formam eſt forma lapidis. ¶ Nõ ſi dixeris q lapis ſm mãm ẽ mã lapidis. quẽadmodum lapis ſm formã ẽ forma lapidis. dixit.n. Auerroiſ.4° phyſ.cõmẽto.49. mã dr̃ aq̃ i potentia. ¶ Rñio negãdo ꝯñtiam ſi ex illo aſſumpto iferr̃ mãm p̃ri de re: ꝑ3 iter mãm ⁊ formam reſpectu quoꝝ ſunt drĩam aſſignando. q2 forma eſt q̃ditas vel declarans q̃ditatem cõpoſiti: ſed mã nõ ſic. niſi ſm q forma ipſam detegit. res.n.i actu ẽ vere talis: ſed cu3 ẽ i potentia: nõ ẽ talis: neq3 dr̃ talis. iõ mã cu3 ẽ i potentia lapis: nõ dr̃ lapis: neq3 lignum cu3 ẽ i potẽtia ſcamnũ dr̃ ſcamnu3. Sc̃da drĩa ꝺ veris partibus ſit vera ꝑdio poſſeſſiua vt manus ẽ mea: corpus meũ: aĩa mea. ſed de gñe non. qa nõ dr̃ aĩal ẽ meũ: ſed aĩal ẽ ego dicẽdũ ⁊ q̃dem ſm curſum nõ nãle3 iuxta Auerroi3 ſup poſ° cap.3. ⁊ p° poſterioꝝ cõmẽto.35. niſi forte alterius aĩalis me poſſeſſorẽ eſſe oñdere voluero. colligi põt ſnĩa.7° metb.textu cõmẽti.24.34 36. Tunc arguo ſic. ex põe. corpus eſt huius ignis ps eſſẽtialis: g° hic ignis nõ ẽ corpus: ſed corporeus. ⁊ ſic hoc idiuiduum ignis nõ ẽ contentũ ſub hoc gñe corpus. Iſtam ſnĩam voluit philoſophuſ 4° topicoꝝ capite.xi. nullo modo ps p̃dicat̃ ꝺ toto. q̃r nullo modo erit corpuſ genus aĩalis: eo q ẽ ps eius. repugnãt igr̃ hec q corpus ſit genus ⁊ q ſit ſumptũ a forma ſ̃bãli corporeitatis diſtincta realr̃ a forma ſpecifica. Ex hoc p3 q itẽdentes verificare ꝑdio3 gñis ꝺ ſpẽ p hoc cõcretũ hñs: vt hõ ẽ aĩal.i.hõ h3 aĩalitatẽ. ignis ẽ corpus.i. ignis h3 corporeitate3: vltra hoc q ꝑ̃am drĩam datã deſtruant: verificant illas nõ p identitatem vnius cũ altero. qõ ẽ ꝯ̃ philoſophũ.6° topicoꝝ oñdente3 maiorem itimitatem gñis ipi ſpẽi q̃3 ipſi differẽtie q per ſpẽm ⁊ genus forma importat̃ p modu3 totius: ſed p drĩam importatur p modu3 pris ſed p coincidẽtiã i eodem ſuppoſito: de q° eſſẽtialiter p̃dicãt̃ i concreto. quẽadmodu3 formarum accidẽtaliũ ẽ cõcurſus in eodem ſubiecto de quo accidẽtalr̃ p̃dicãt̃: ẽt in concreto. ⁊ tunc propter vnum concurſum genus ⁊ differentia de ſe inuicem eſſentialiter predicarent̃. qõ ẽ ꝯ̃ Ariſtotelem.6° topicorum in code3 capite. 8. inducentẽ q tũc multa aĩalia de ſpẽ p̃dicarent̃ Q̃ iam conſequentiam ſic deduco. quia anima ⁊ homo ſunt duo: ⁊ quodlibet illoꝝ eſt animal per te volentem q anima que eſt differentia ſit animal. ⁊ ſic erit homo duo animalia ſcilic3 animal qõ eſt totus homo: ⁊ animal qõ ẽ pars hominis. Item etiam materiam de forma predicari concedere haberent. ¶ Nõ ſi dixeris eẽ equocationẽ corporis qõ ẽ parſ a corpore qõ eſt genus. q2 materia que ẽ pars quantitate corporatur: ⁊ hoc eſt corpus qõ eſt pars. ſed quacũq3 forma ſ̃bãli informante materia3: tunc corpus ẽ compoſitũ ⁊c. ⁊ hoc eſt corpus qõ verificatur de ſuppoſito. ¶ Sed tũc pat3 q nõ ſumis ptã q̃ditatiua de eodem a diuerſis formis ſubſtantialibus illius compoſiti ⁊c. ſed ab eadem: qõ intendimus. quia corpus eſſentialiter predicat̃ de igne: ergo corpus dicit eandem formam in re quã dicit ignis. patet conſequentia quia ſi ñ eandem dicit: tunc partem dicit. ⁊ ſic non eſſentialiter predicatur ⁊c. genus enim dicere nõ poteſt formam poſteriorem forma ſpecifica: neq3 formam ſimul natura cum ea. ſed aut ſpecificã dicit: aut priorẽ natura q̃3 ſpecifica: cui ſpecifica forma ſuperuenit ſpecificando. Confirmatur quia hec p̃dicatio ẽ eſſẽtialis h° corpus ẽ ignis demoſtrato. a. igne. ⁊ non niſi quia igneitas q̃ ẽ forma ſpecifica eſt eſſentialiſ huic corpori. ⁊ ita igneitas ẽ illa forma q̃ hoc corpus ẽ corpus. alr̃ predicaretur totũ de pte. ⁊ ſic illa ꝑdio nõ eſſet vera: nedũ q eſſet eſſẽtialis. ſimilr̃ de alijs: vt h° viuẽs ẽ aĩal: hoc animal ẽ hõ. alias oporteret dicere iſtas eſſe veras denominatiue aut participatiue: qõ nõ ẽ verum q2 ſubiectũ non ẽ commune ad predicatum: ſed ẽ ſingulare predicati ſaltem realiter: quia aliquo modo hic homo ⁊ hoc animal differunt eodem ſemper demoſtrato puta ratione. quia reſpondens q̃re h° ẽ aĩal dicere habet quia tactiuu3. ⁊ reſpondens quare hoc eſt homo dicere habet quia intellectiuum. ¶ Nõ aũt inferunt aliqui. ſi vita eſt denominatiua corporis ⁊ ſeperabilis ab corpoſ ſunt bruta reuiuiſcere. non valet conſequentia patet quia non ſi albedo denominatiue ⁊ contĩgenter p̃dicatur de ſorte: poteſt albedo eade3 numero in duobus temporibus diſcõtinuatis naturaliter ineſſe ſorti. Aduertat tamen theologus hic. quoniam hec p̃dicatio chriſtus ẽ hõ eſt non in concreto ad ſubiectu3: ⁊ vnius nãe ꝺ toto ex duab3 naturiſ ꝯſtituto. pp aſſũptione3 vnius nãe conſtituentis ab altera ꝯſtituẽtiu3.

Hanc enim aſſumptionem cōgruū fuit ⁊ deceſ
fieri vt diuine legis ꝓmulgator ꝑegregiū eēt
exemplar ſerua idoꝝ ⁊ veridicus expſſor eorū
dē. Et q: regni caelorū explicāda ſupra comu
nē nature curſum fuerant: oportuit deū nobiſ
ipſa reuelare: ⁊ nō p nuntium qui nō eſſet deuſ
q: illi homo credere non tenebatur. q: iter cae
teros homo aut angelus eligibilior ex̄is fidē
ſibi exhiberi nō merebaſ. qm̄ vtroꝝ aliq ma
li extiterunt fidem alijs eiuſdē rōnis minuen
tes. mentiri ⁊ enim quātū ex defectibili natu
ra eorum eſt: poſſunt. accedit ad hoc ꝙ nō ē hō
certus ꝙ: que dei ſunt: q nō ē deus perfecte co
gnoſcat. neqꝫ decebat teſtimoniū ab inferiore
natura q̄ꝫ homo exhiberi. ob eoꝝ diminutā na
turam ⁊ ad tā alta miſteria detegēdum nō be
ne idoneam: neqꝫ decuit teſtem eſſe qd ſupra
hoīem q: ad capeſcendas intellectuales natu-
ras nō omnis homo faciliter aſcendit. ideo di-
uinitati deus humanitatem adiūxit vt inde
exemplū probitatis omnis homo eliceret: iq°
omnis virtutis ſpecimen refulgeret. ad quem
cognoſcēdū oīs hō quāuis diminuti ſenſus le
uiter cōduceret. Hec igr̄ eſt fidei noſtre certi-
tudo. quia deus mentiri nō pōt: ⁊ ꝙ Xp̄s bene
dictus deus ſit: opera ſupra naturam ab eo fac
ta ⁊ ab alijs ſanctis ⁊ vndequaqꝫ p vniuerſū
apertiſſime confirmāt ⁊ precipue p Uirginem
Glorioſā cuius gratia circūquaqꝫ diffundiſ:
rē. n. nō diuinā trāſeuntibus ānoꝝ milibuſ cot
tidie magis inualeſcere nō ē ꝓbabile. ⁊ preſer
tiꝫ cū primos eccleſie gubernatores a recto tra
mite deuiare ſepe cōtingat ſed extra cōmunē
ꝯceptionē (nō imerito) reputaſ. fragilitati igiſ
humane optime ꝓuiſum ē ⁊ meliuſ q̄ꝫ ratio ex
cogitare poſſit: vt neqꝫ dubitandū ſit an mētia
tur dicēs: neqꝫ dubitādū ſit de dicētis ignoran
tia: p teſtimonium nō indignū ⁊ debili cogni-
tioni noſtre familiariſſimū. Hec obiter trāſeū-
do dicere volui vt bene philoſophantes gau-
deāt. ⁊ q de eorū hereſi letanſ: cōfundantur. ⁊
ſuos errores deponāt. ¶ Confirmaſ igneitate
igniſ ē i genere. q: oīs ſpēs ē ſub gn̄ere: ſꝫ ignei
tate ignis ē i ſpē. g° ⁊c. aut igiſ ſub gn̄e nō ſub
alterno cū corpore: ⁊ tunc ignis erit in duobus
generibus nō ſubalternatim poſitis. qđ ē cōtra
pn̄cipium logicum ap̄phitoꝝ Ariſtotelis. ⁊ 6°
topicoꝝ capite. 8. nō cōtingit idem i duob' ge-
neribus eſſe nō cōtingētibus ſe iuicem. itellige
formalr̄ idē. Si aūt ſub corpore ē ignis ignei-
tate. g° duplici corporeitate ignis ē corpus: qđ
ē ſupfluum i natura: nō. n. p igneitatem ſub cor
pore cōtineſ ignis: niſi igneitas ſit q̄daꝫ corpei
tas. p igneitatē itelligo formam ſubſtātialem
propriam ignis qua ignis ē ignis. ¶ Nō ſi di-
xeris nō oportere igneitatē eē corporeitatē: ſꝫ
ſufficeſ ꝙ igneitate ignis ſit ſub corporeitate.
¶ Cōtra ſeqtur ymaginabile eē ꝙ aliqd ſit i-
gnis: ⁊ non ſit corpus. q: ymaginabile ē ſeruari
igneitatem i mā ſine corporeitate alſ op° bea
ti Thome in hoc implicaret ꝯdictiōem: dū po
neret tm̄ vnam formam ſubſtātialē i igne ſcilꝫ
qua ignis eſſet ignis. ⁊ ſic ab iferiori ad ſuū ſu
perius: vltra hoc ꝙ nō ſit concludēs p ſe. q: ſer
mo concludēs p ſe cōcludit i omni mā vt dixit
Auerrois p° phyſ. cōmēto 25. ⁊ praticatur ab
Ariſtotele p° priorum i terminis ignotis: non
erit formalis. qđ icōueniēs eſt. ¶ Scđo arguo
ex vniuocatione. Et ꝑmitto ſentētiam Ariſto
telis. 7° phyſ. textu cōmēti. 31. ⁊ 2° poſteriorū
textu cōmēti. 22. i gn̄e latēt equocationes: non
enim tāta ē gn̄is vnitas ſicut ſpēi ſecūdū Ari
ſtotelē p° topicoꝝ capite. 5. ⁊ 5° metha. textu
cōmenti. 12. ſed ex poſitiōe corpi corrn̄det vna
forma numeralis: aut ſi multiplicaſ illa forma
ipſa ſolo numero multiplicatur. quēadmodū
forma ſpecifica multiplicaſ. g° erit corpus ve-
rius vnum: aut vniuocum: aut nō mīus vniuo
cum q̄ꝫ ſpēs ſpēaliſſima. nō. n. maior aut minor
idiuiduorum numerus īfert maiorē vel mino-
rem vniuocationē. nō. n. magis vniuocum ē hō
paucis hōibus exiſtētibus q̄ꝫ ſit cū homines
multi exiſtant. ¶ Tertio ex diuiſiōe gn̄iſ Ari
ſtoteles. 2° poſterioꝝ capite. 13. cōmētum. n. 19.
Auerrois ibi nō correſpōdet. ⁊ 7° metha. tex-
tu cōmēti. 28. Differentijs formalibus genus
diſtīguiſ: mālibus vero ſpecies. cuius oppoſi-
tum ex pōe ſeqtur. q: nō differt genus in igne
⁊ aqua niſi p mām q: corporeitas ē eiuſdē ra-
tionis i vtroqꝫ: mā ē eiuſdē rōnis in vtroqꝫ: ⁊
igneitas ⁊ aqueitas que ſunt alterius rationiſ
nō ſūt corporeitates. drīa aūt eorū q̄ eiuſdem
rōnis ſunt: mālis ē appellanda. ſic arguit philo
ſophus. 7° meth. textu cōmēti. 43. nō bn̄ diui
di bipedem p alatum ⁊ nō alatum: ſꝫ p fiſſionē
pedis ⁊ nō fiſſionem ⁊c. q: forma gn̄ica ē eadē

in ratione.lȝ indiuidua ſpē diſtiguātur.qḋ ē ꝯtra philoſophū.6° topicorum capite.18.volentem ꝙ vita nō ſecūdum vnam ſpēm videtur dici:ſȝ altera quidem aīalibus:altera autem plantis ineſt.ꝛ ꝯſequēter ꝙ natura gn̄is diuerſificetur ſpē in diuerſis ſpēbus. ꝛ ēt eſt euidens ꝙ aīal qḋ ē homo ſpē dr̄t ab aīali qḋ ē equus. ¶ Et ēt eſt impoſſibile nām gn̄is ī ſpēbus nō diuerſificari.qꝛ tunc diuiſio generis ī ſpēs eſſet materialis aut accidentalis. qꝛ ipſa eſſet per materiam aut per accidentia.ꝛ ſic diō nō eſſet eſſentialis patet ꝯſequētia qꝛ diō generis ē per aliquid poſterius natura generica diſtictuȝ re ab ea ꝛ ſupadditū illi ꝑ te. ꝛ ſic nō eſſentialiter p̄dicaret̄ genus ſed accidētaliter predicaretur ḋ ſpē.qḋ ē impoſſibile.patet ꝯſequētia qꝛ ex pōe ſeqtur ꝙ idem indiuiduum numero ſub diuerſis ꝛ diſperatis ſpēbus ſpetialiſſimis eiuſdem generis ſucceſſiue reperitur.patet tranſmutato.a.igne in.b.aquam;aut ecōtra.eadem corporeitas numero manet ꝛ ſic idem indiuiduȝ corporis. ¶ Tum etiam ſequitur dari corpus materiale ſimplex:qḋ non eſt ignis neqȝ aliud caeterorum corporum:que ſimplicia ab Ariſtotele numerantur p̄io caeli textu ꝯmenti.17.qḋ ē cōtra philoſophum ibi.qꝛ tūc nō ſufficiēter diuideret̄ qnqȝ corpora ſimplicia ſimplex corpuſ qḋ ē incōueniēs ꝛ ꝯ̄ philoſophum.patet conſequētia p̄cipalis ḋ hoc indiuiduo ex prima materia ꝛ forma corporeitatis compoſito.ipſum.n. dici nō pōt corpus compoſitum qꝛ nulla forma compoſita ipſum format̄. ¶ Item ſeqtur dari indiuiduum generis:qḋ nō ē indiuiduum alicuius ſpēi. ¶ Item ſeqtur dari indiuiduum cuius ſpēs nō ē tota eſſentia.qꝛ indiuiduum datum nō eſt in ſpē:ſed ipſum ē pars ſpēi ꝛc. ¶ Rn̄t aliq hec ḋ indiuiduo incompleto nō incōuenire. ¶ Sed dicendum ꝙ indiuiduum:ḋ quo dr̄ ꝙ ipſum nō eſt in ſpē:ſed in genere.ē indiuiduum incompletum qḋ natura nundum compleuit:ſed natura eſt in complendo ipſum:ſi abſit impedimentum.huiuſmodi aūt nō ē indiuiduum datum.qꝛ ipm̄ non ē completum magis ſub ſpecifica forma q̄ȝ nō ſub ea.qꝛ ſpecifica forma iuxta pōȝ non ē ḋ ſubſtantia indiuidui huius.ſed ipſa ē naturaliter poſterior hoc indiuiduo. ¶ Quarto arguit̄ ex natura drie Ariſtoteles.7° metha.textu cōmenti.43.vltima dria dicit totā eſſentiam rei:ꝛ dria prior ꝛ poſterior ſunt idem. ſed ex pōe forma ſpecifica vt igneitas non dicit corporeitatem q̄ eſt ḋ eſſentia ignis:licet illam p̄ſupponat igneitas in materia. ¶ Rn̄t vltima dria dicit totaȝ eſſentiam completiue.ſic ꝙ complet diffinitionem:ſed non dicit totam eſſentiam abſolute. qꝛ ipſa nō dicit genus. ¶ Contra Ariſtoteles. 4° topicorum ḋſtructa ſpē nō pōt genus remanere:probat.n.philoſophus ibi.capite.x.fidem nō eſſe ſpēm opinionis.qꝛ ḋſtructa fide ſtat opinio:ꝛ probat ꝯn̄tiam per aſſumptam ꝓpōeȝ.actus.n.intellectus vt iclinatur a rōne probabili ē opinio.ſed vt īclinat̄ a volūtate ſequēte tam̄ aliam rōnem ē fides. ꝛ qꝛ ſtat ſtāte rōne probabili;nolle.ideo nō ē fides ſpēs opinionis.patȝ ī habētibus cōſciētiam credēdi malum ḋ alio apparentibus probabilibus ſignis ad credēdum cōtra ꝯſcīam.ſed trāſmutato elem̄to ī alterum iuxta pōeȝ ſaluat̄ genus ꝛ ꝑditur ſpēs ; ideo ſi ideȝ ē corpus numero ſbm̄ trāſmutationi ſubſtātiali:ſeqtur ꝙ ex idētitate indiuidui ſaluata nō infertur idētitas ſpēi.qḋ ē cōtra philoſophū 5° metha.textu ꝯmēti.12.ꝛ p° topicorū cap.5. ¶ Rn̄t nō ſaluat̄ indiuiduū ignis;neqȝ ſpēi eius ſed ſaluat̄ indiuiduum generis.ſ.corpus. ¶ Contra ḋſtructiſ p̄imis ſubſtātijs impoſſibile ē aliquid aliorum remaner̄. Ariſtoteles ī p̄ntis:ꝛ 7° metha.textu ꝯmenti.8.ſed indiuidua ſpēruȝ ſpēaliſſimarum ſunt p̄ie ſubſtātie.g° eis ḋſtructis gn̄a ḋſtruūt̄ nedum quo ad eſſe qḋ hēbant in illis.ſȝ quo ad eſſentiam que ī illis indiuiduiſ exiſtebat.cuius oppoſitum dicit rn̄o. Simil̄r gn̄ato īferiori gn̄atur ſupius ī ſuo eſſe reali ꝛ ſingulari.vt ponit philoſophus.2° phyſ.cap° ḋ cauſis textu ꝯmēti.35.ꝛ ſic nō potuit forma generica precedere formam ſpecificam:aut ſpecifica indiualem:niſi prior recederet adueniente poſteriori.eo modo quo ītelligit̄ philoſophus 2° ḋ gn̄one aīalium. Item forma gn̄ica ē terminus mutatiōis a quo.ī hoc.n.dr̄t forma a materia.qꝛ materia trāſmutationis ē ſbm̄:forma vero ē terminus.ſed terminus a quo ꝛ terminus ad quem ſunt īcōpoſſibiles ꝛc. impoſſibile ē.n. indiuiduum gn̄is ſuperioris tranſire ad naturaȝ gn̄is īferioris ſine ſubſtātiali trāſmutatiōe ꝑ p̄rie forme illius indiuidui qḋ ꝑditur. ¶ Quinto arguit̄ ex natura ſpēi ꝛ indiuidui. indiuiduum ſpēi tantum ſub vna ſpē ꝯtinetur:g° tm̄ vnam

ſormaꝫ ſubſtantialeꝫ habet. patet conſequen/
tia qa ſi duas formas habet.a. indiuiduū:ipſuꝫ ī
duabus ſpēbus ē.patet conſequentia qa ſubſtā
tialis forma dat eſſe ſpecificuꝫ.¶Rñt ab vlti
ma forma ſūmiť ſpēs: corpeitas auteꝫ ē gñica
forma:ideo ipſa nō dat eſſe ſpecificuꝫ.¶Cōtra
oīs forma dans eſſe hoc dat eſſe ſingulare:ꝛ cō
ſequēter ſpecificuꝫ:ꝛ gñicū.indiuiduo exiſtenti ī
illo gñe:docet eniꝫ Ariſtoteles arguiť ab vni/
tate numerali ad ſpecificaꝫ ꝛ gñicaꝫ vnitateꝫ
qnto metha.textu ꝯmēti.12.ꝛ p:io topicoꝝ ca/
pite qnto.ſꝫ corporeitate ignis eſt hoc corpus.
igť corporeitate ignis ē ī ſpē.minor ꝓbatur:qa
aut corpeitas ē forma vniuerſalis:ꝛ ſic ipſa nō
determinatur ad hic ꝛ nunc:aut particularis ē:
gº facit ipā hoc aliquid .p̄terea apud philoſo/
phuꝫ ſecūdo de anima textu ꝯmenti.2. vꝫ illa
ē forma gº ipā ē quo aliquid ē hoc.¶Cōfirma
tur aut corpeitate ignis ē ī ſpē ignis:aut non:ſi
ſic:gº non indiget illud indiuiduū forma ſpeci/
fica:que ē igneitas ad hoc vt ſit ignis.ſi nō:gº
datuꝫ indiuiduum ē in duabus ſpēbus . ¶Rñt
corporeitate ī nulla ſpē reponitur.a.indiuiduum
¶Contra ſequitur ꝙ.a.indiuiduum partiꝫ erit
in ſpē:ꝛ partim non : intelligendo de pte que ē
p formaꝫ non ruptaꝫ qđ eſt īconueniens qa tūc
demoſtratū indiuiduum ignis ē ens eſſentialř p
formaꝫ corpeitatis ꝛ per igneitatem ꝛ ſic per
vtrāqꝫ ē ſubſtantia ꝛ p vtrāqꝫ ipm̄ ē corpus:ꝛ
ſic ipm̄ ē bis ens:bis ſubſtantia:bis corpus ꝛc.
que ſunt irrationabilia. ¶Aliter reſpōdeť ſūt
ibi multe forme:gº multa indiuidua que ſunt in
multis ſpēbus:quorūꝫ tamen vnuꝫ ē prius ori
gine:ꝛ alterum poſterius:ſed pfectius. ¶Cō
tra vnaquaqꝫ forma ſuppoſitū ē quid ꝛ aliqd:
ꝛ pacſertiꝫ cum non ſit rupta. gº pluribus for/
mis eſt plura quid. ꝛ ſic ipā erit quid ꝛ qd . ꝛ
ſic non vnum. ¶Iteꝫ ſeqtur ꝙ non dicit ſpēs
totaꝫ naturaꝫ indiuidui.p:etactū eſt . ¶Sexto
philoſophus in poſtp̄ntis . ꝛ 5º meth.textu cō
menti.16.prius natura ē a qº illato non conuer
titur eſſendi cōſequentia:gº naturali ordine ſe
qtur.hoc ē ignis:gº hoc eſt corpus.gº quecūqꝫ
forma naturalis ē cū antecedentis adequata:il
la ēt ē cū ꝯñtis:adequata vel non:ſed in ꝓpoſi
to exceſſa:queādmodū ptūꝫ excedit ſbm̄.ignei
tate igť dante eſſe ignē adequate:opꝫ igneita/
teꝫ dare eſſe corpus. ¶Confirmať de mediuꝫ

demoſtrandi hoīem eſſe corpus ē aīal aut vi/
uens:gº eodē p:icipio qº homo eſt aīal aut vi/
uens:homo ē corpus.patet cōſeqñtia qa alř nō
eſſet mediū illud demoſtrationis cōueniens.ꝛ
lꝫ demº hec eſſet pticularis pp non conuertibi
litatē terminoꝝ.ipā tamen eſſet a priori:ꝛ me/
diū ē cā in itelligendo ꝛ ī eſſendo. pº poſterioꝝ
cap.2.¶Nō ſi ēt corpeitate diſticta ab igneitā
te:hoc ſit corpus:tūc hoc habebit duas corpei
tates:ꝑmo erit duo corpora : ꝛ ēt erit bis cor/
pus:qđ ē īpoſſibile.ꝛ ſupfluū in natura:pꝫ con/
ſequentia qa multiplicata cā formali:multipli
cať effectus formalis . Si aūt conceſſeris ꝙ p
igneitatē hoc nō ē corpus:tūc ſeqtur ꝙ ignis ñ
inqn̄tū ignis ē corpus.qa igneitas non ē ſpecifi
cans neqꝫ cā q̄re corpus dicať de igne.ad veri/
ficandū aūt reduplicatiuaꝫ opꝫ illud aſſumere
vt patet conſideranti pº phyſicoꝝ textu cōmē
ti.74.ꝛ pº p:ioꝝ cap.33.ꝛ 4º metha.textu cō
menti.1.Et qa ignis ēt nō inqn̄tū corpus eſt i/
gnis:ideo oꝫ ꝙ ſi ignis ꝛ corpus coniunguntur
ꝙ non p eſſentialē eoꝝ identitatē coniūgant.ꝛ
ꝯñter ſeqtur appōeꝫ gñis ſpēi non facere nuga
tioneꝫ ēt ī diffinitione vt ignis corpus eſt.qđ ē
contra phyloſophū.7º metha.textu ꝯm̄ti.43.
ꝛ 6º topicoꝝ ī fine capituli tertij.pꝫ ꝯña qa aliā
formā dicit vnū ab altero:ꝛ re ꝛ rōne:ꝛ ēt ſeqť
ꝙ ſpēs nō p nāꝫ ꝓpriā recipit ptioneꝫ gñis ſed
p nām cōeꝫ ſibi ꝛ aliis.ſimilř ō indiuiduo reſpec
tu ſpēi.ꝑmo ſpēs nō diceret totā eſſentiā indiui
dui vt p̄tactū eſt.ꝛ ēt indiuidua differrēt forma
liter.ſ.p ꝓprias formas p q̄s neutrū illoꝝ eſſet
in ſpē.q̄ ſūt īconuenientia:qm̄ ſeqť nō valeř hāc
ꝯñaꝫ iſta forma dat eſſe ſortē gº iſta forma dat
eſſe hoīeꝫ :aīal ꝛc.vbi patꝫ nō eſſe impedimētū
ī arguendo ab īferiori ad ſupius affirmatie ꝛc.
vel ſic iſto p:icipio hº ē ſortes gº iſto prinº hº
ē hō:aīal ꝛc . ¶Sc̄do p:icipalř rōe nāli argui
tur q̄druplř.ꝛ pº ex nā forme.ſo mãe.terº via
ꝯpoſiti.4º gñonis. Primo igť philoſ.2º phyſi.
textu cōmenti.12.diuidit nāꝫ in māꝫ ꝛ formā
ſic ꝙ oīs ſbālis forma ē nā. non.n.reſtrīgiť hic
nā ad ñ aīaꝫ vt Auerrois.6º.phyſicoꝝ cōmen/
to.92.ſed iuxta pōeꝫ corpeitatem nullus mo/
tus ſequitur:neqꝫ mixtus:neqꝫ ſimplex:ſiue a
centro:ſiue ad ipſum:ſiue circa ipm̄:neqꝫ alia/
rum formarum motus corpeitaſ principiat:vt
aſcenſum in igne.qa tunc forma ignis nō eſſet

natura.qa non eſſet primũ pͣcipium motus:ſʒ
eſſet ſecundũ principium:aut neqʒ primũ neqʒ
ſecundum.patet ꝯñа qa aut corpeitas ſola pri/
cipiat motũ effectiue exẽpli gratia ĩ mã.ꝛ tunc
igneitas nõ eſſet illius motus pͣcipiũ neqʒ pri
mũ neqʒ ſecũdũ.ſi aũt corpeitas principiat illũ
motum:ꝛ ẽt igneitas illum pͣcipiat.tũc cũ cor
peitas ſit nãliter prior igneita:e.ipa corpeitas
erit primũ pͣcipium faciẽs illum motũ ꝛ ignei
tas ſecundum pͣcipium.nõ.n.magiſ ĩclinat cor
peitas ſurſum ꝙ̃ deorſum aut ꝯ̃. ideo ſi ipſa
corpeitas nõ pͣcipiat motus ꝯ̃rios:ipa nõ prin
cipiat vnũ ꝯ̃rioꝝ.ſupponit argumẽtũ motũ lo/
calẽ nãlem fieri effectiue a forma : ꝛ ĩ mã fieri
ab eadẽ.ſed de hoc ĩ ter° huius. ❡Secundo
philoſo.8° phyſ.textu ꝯm̃ti.79.infatigabiles
formas a fatigabilibus diſtĩguit p eſſe abſtrac
tas a mã.ſed iuxᷓ põem ſeqᷓ ꝙ corpeitas ẽ for/
ma ĩfatigabilis.qa p põeʒ ipa ẽ aeterna.gᵒ ipa
ẽ abſtracta a mã.ꝛ ſic ſeqᷓ ꝙ corpeitas eẽt in/
tellectus ꝛc.patet ꝯña qa oĩs forma abſtracta
ẽ ĩtellectus. ❡Tũ qa corpeitas nõ habet ꝯ̃riũ
neqʒ p ſe neqʒ p accñs.gᵒ ipa eſt ĩfatigabilis.
❡Nõ ſi diſtĩxerit Auicenna ꝺ corruptibili ex
ſe:ꝛ ab alio.ꝛ dixerit ꝙ corpus ẽ corruptibile
quãtum ẽ ex ſe.ſed ẽ incorruptibile ab alio.ſ.a
colcodea q̃ ẽ decĩus ĩtellectus ĩ ꝺ̃ſcẽdẽdo a deo
ꝛ eſt formaꝝ datrix ĩ ꝯcauo lune aſſiſtẽs ad re/
gulãdã actiuoꝝ ꝛ paſſiuoꝝ ſpherã ꝛ ipam ꝯſer
uãdã.queadmodũ dicit etiaʒ Auicẽna ꝺ caelo.
❡Contra ſeqᷓ aliquã rẽ fieri aeternã ab alio:
q̃ tñ ex ſe corruptibilis ẽ : vt alias dixi Auer/
roim arguẽr ꝯ ipm̃. qa nã ꝯtigentis ſ hẽ rehi
tur neceſſaria. ꝓpͤ ſe.n.paſſiones reꝝ alñ ab ex/
trinſecis pͣcipijs fluerẽt:ꝯ nãm pͣcipioꝝ ĩtrin
ſecoꝝ.mã.n.q̃ ẽ intra ẽ cã corruptibilitatiſ:ꝛ ex
triſeca forma ĩcorruptibilitatis.ꝛ ſic ĩcõpoſſibi
lia ꝯgregãt ĩ rebus nãlibus.❡Tertio philoſo
phus ſecũdo de anima textu ꝯmenti.29.omniſ
actus in propria materia natus eſt fieri.qa oĩs
forma ad hoc vt informet materiam primam:
reqͥrit illam eſſe ꝑpatam ꝛ diſpoſitam ad talẽ
formam qualitatiue ꝛ quantitatiue.ꝛ pͤſertim
ſuppoſitis minimis naturalibus.ſed corpeitas
iuxta põem nullam diſpoſitionem requirit in
materia:neqʒ qualitatiuam:neqʒ quantitati/
uam.quia ꝯuenit corpeitaſ quantitatem iuxta
põem.qa neqʒ dimenſiones neqʒ aliud accideſ
ĩ ſbſo ĩ potentia recipi poſſunt:neqʒ poſſunt eſ
ſe primus actus materie:ſed ſunt actus compo
ſiti vt ipſi dicunt illud igitur compoſitum erit
realiter alterabile:ꝛ tamen non erit corrupti/
bile.qꝺ ĩconuenit ꝛc. ❡Quarto aut forma cor
peitatis ẽ diuiſibilis ĩtellige diſibilitate p ſe/
pationem ptis a pte:non autem ſolũmodo per
deſignationem.aut indiſibilis.ſi diſibilis tunc
aliqua forma diſibilis ẽ aeterna.cuius oppoſi/
tum ponit Auerrois.2° caeli ꝯmento.47.Si
corpus caeleſte recipet dĩonem:recipet corrup
tionem.ẽ autem a corruptione diſtantius cae/
leſte corpus nõ caeleſti. ideo ſi diſibilitas cor/
ruptibilitatem ĩ r̃motiori a dĩone ĩfert:ẽt cor/
ruptibilitatem ĩ ꝓpiquiori corruptibilitati ap
ta ẽ ĩferr̃.❡Si indiſibiliſ ſit iſta forma.❡Cõ
tra diſa mã quelibet illius ps corpeitate for/
matur.ꝛ ſic plura loco ꝛ ſitu diſtantia eadẽ nu
mero forma informantur.qꝺ vix de intellectu
poſſibili ꝯcedendum ẽ ab Auerroe.❡Tum ẽt
multas nobiliores formas.ſ.animã plante ani
mam animalis anuloſi ꝯcedit Ariſtoteles eſſe
diſibiles . primo de anima textu ꝯmenti.93.ꝛ
ſecundo de anima textu ꝯmenti.20. ergo a for
tiori diſibilis erit huiuſmodi forma.que vilis
eſt.ꝓmo vilior ẽ ꝙ̃ forma elementi quã patet
ad ſenſum diuidi.❡Tum etiam daretur for/
ma indiſibilis:que non eſſet ĩtellectus.❡Quĩ
to ſequitur formas ſubſtantiales ĩ actu non re
pugnar̃:aut non eſſe ĩcompoſſibiles ĩ eadẽ ma/
teria adequate.vt ſpecifica ꝛ generica.quia in
aduentu ſpecifice forme generica non recedit.
qꝺ inconuenit qa generatio nõ eſſet corruptio
ꝛc.qꝺ ẽ ꝯ philoſophum p° de generatione tex
tu ꝯmenti.17.ꝛ.20.ꝛ 2° metha.textu ꝯmenti
7.data enim corruptione que non eſſet genera
tio:oportet corruptionem ipſam eſſe intentam
ab agente naturali. qꝺ ẽ ĩcõueniens.quia ipa ẽ
malum.qꝺ non cadit ſub obiecto appetitus na
turalis.patet ꝯña quia naturale agens inten/
dit operationem ſuam.ideo ſi abſit bonitas a/
petenda:ꝑñte malitia:oportet malitiaʒ eſſe in
tentam.ſi enim agens naturale non intendit a
liquid:nõ agit.qꝛ ſi ſic: fruſtra ageret.vna igi/
tur forma recedẽte de materia:alia ſubintrat ĩ
eam:ꝛ agens naturale non intendit recedentẽ
expellere ſed intrantem educere. ❡Et licet
corpeitas non corrumpatur:corrumpitur tamẽ

alia forma ſpecifica:ſub qua latebat forma ge/
nerica:nõ.n.poſſibilis ẽ ſbãlis mutatio p gene
ratione:niſi p formaꝝ ſbãlium vnius alterã in
mã ſucceſſionẽ.nõ.n.dicendũ eſt nihil remanet
de illo qḋ corrumpit:qa tunc nõ eſſet ibi gene/
ratio:neqꝫ dicendũ ẽ ſolum formã remanet in
tranſmutatione.qa forma ſubici non põt:neqꝫ
remanet põt ſine ſbõ.ideo remanet mã corru
pta forma ſpecifica:remanẽte tñ forma generi/
ca cũ mã. ¶ Contra ſeqt formã ſbãlem ſbõ
actuato.ſ.corpi accidentalr̃ aduenire:qḋ icõue/
nit:qa tunc accidentales eſſent huic ſbõ forẽ
ſbãles.qa nõ corrumpit corpus ĩ aduentu forẽ
ſpecifice.licet aliquod indiduũ corrumpat.qḋ
inconuenit.qa mutatio qua acquirerent forme
ſbãles eſſet accidẽtalis. ¶ Et ſic gñò elementi
eẽt accidẽtalis ſbõ ꝛc. ¶ Etiã gñò ſubſtantie
erit mutatio accidentalr̃ adueniens ſubiecto.
¶ Tum etiam ſequit ꝙ iſtud corpus erit ĩ po
tentia accidentali ad ſubſtantiam aut ad forãꝫ
ſpecificã.qḋ icõuenit.qa ex potentia acciden/
tali cũ forma ad quam ẽ non fit per ſe vnũ ſub/
ſtantiale. ¶ Tum ẽt nõ apparet quare nõ poſ/
ſint forme elementoꝝ materiam primaꝫ ime/
diate actuare. ¶ Sexto pº phyſi.textu ↄmen
ti.62.ꝛ ↄmento.63.ꝛ in libº de ſubſtãtia orbis
capite primo. Et primo de generatione textu
ↄmenti.20.Eſſe ẽ duplex ſcilꝫ ſimplr̃ ꝛ eſt eſſe
ſubſtantie.ꝛ eſſe ſecũdum quid.ꝛ ẽ eẽ acciden/
tis.quero igitur vtrum corpeitas det materie
eſſe ſimplr̃:aut non.ſi nõ:nõ ẽ corpeitas forma
ſubſtantialis.ꝙꝫ.n.põt quelibet qualitas quali
ficare:tam põt actus ſubſtantialis ſubſtantiare
ſi ſic:ergo materia informata corpeitate nõ eſt
amplius in potentia naturali ad eſſe ſimplici/
ter.patꝫ ↄña qa nihil ẽ ĩ potẽtia naturali ad id
qḋ hꝫ. ¶ Septimo ideꝫ ẽ homo:ens homo:ꝛ
vnus homo.4º metha.textu ↄmenti.3.ꝛ pri/
mo elencorum capite.4.gº forma dãs eẽ ignẽ
dat eſſe ens ignem.ꝛ ſic dat eſſe ens:gº forma
ignis dat eſſe corpus.patet ↄſequẽtia quia im
poſſibile ẽ aliquam formam dare eẽ p̃dicatum
cõmunius:ꝛ minus cõmune:ꝛ tamen nõ dare
eſſe inter medium extremis eſſentialiter ordi
natum.aliter oportꝫ aliquod inter medium p̃
cedere generationem:aut ſequi corruptionem
extremis non p̃cedẽtibus neqꝫ ſequẽtibus ge/
nerationem aut corruptionem. qḋ nõ ẽ rationa
bile.mediat autem corpus inter ignẽ ꝛ ens.vt
patꝫ p nõ conuertẽdum eſſe ↄñam ſubſiſtendi
a corpe ad ignem ꝛ ab ente ad corpus. Item i
gneitas eſt forma ſubſtantialis:gº ipſa dat eẽ
ſubſtantiam:ꝛ ipã dat eſſe ignem:gº cum eſſe
corpus ſit infra ſubſtantiaꝫ ꝛ ſupra ignem:da/
bit igneitas eſſe corpus. ¶ Octauo corpeitati
danti eẽ ſuperueniẽs igneitas:aut dat eſſe:aut
nõ:ſi ſic:gº erũt ibi duo eſſe eſſentialiter diuer
ſa qa duaꝝ eſſentiarum ſunt quaruꝫ nulla ẽ ru/
pta:gº duo entia.patꝫ ↄña quia ens ꝛ eſſe ſunt
idem.neqꝫ plus facit ꝑ multitudine equorum
multitudo equinitatis aut multitudo aĩalita
tũ ꝑ multitudine animaliũ:ꝙꝫ multitudo eẽ
ꝛ preſertiꝫ forme ꝑ multitudine entiũ.quãtũ
eniꝫ poſſunt accidẽtales forme multiplicare eẽ
accidẽtale:tantuꝫ poſſunt ſubſtantiales forme
multiplicare eſſe ſubſtantiale. ꝛ lꝫ aliqñ multa
ſunt eẽ vnius rei hoc erit reſpectu diuerſorum
vt forma extracta õ paſſo in cõparatione ad agẽs
acº ẽ:ꝛ in cõparatione ad paſſum paſſio. Simili/
ter forma ſubſtãtialis compata medio intẽtio
naliter receptiuo ꝛ mãe realiter receptiue.ta/
men hic huiuſmodi diuerſitas nõ accidit.quia
iſta eſſe ĩ propoſito a diuerſis radicibus origi/
nant puta a diuerſis rebus.quia a diuerſis for
mis. Hic autem ẽ eẽ radicatum ĩ corpeitate ꝛ
eſſe radicatum in igneitate:neqꝫ vnum eẽ ĩ na
turã alterius tranſit:neqꝫ ambo ĩ naturã tertij
dum fit gñò:neqꝫ ante:neqꝫ poſt.hic Theolo/
gus aduertat pp xp̃m benedictuꝫ ĩ quo ſũt due
nãe quarum vna alterã aſſũmit. ꝙꝫ igitur va/
rias formas ſequuntur varie paſſiones:taꝫ va/
ria eẽ varias formas ſequunt.ymo eẽ ẽ intimi
us forme ꝙꝫ paſſio ſbõ.quia nõ ymaginabilis
ẽ forma:nõ ymaginato eẽ:ꝛ tamen ymaginabi
le ẽ ſubiectum:nõ ymaginata paſſione. ¶ Tuꝫ
quia multiplicato eẽ ſubſtantiali ſumpto a di/
uerſis formis multiplicantur ſubſtãtie compo
ſite:ꝛ ſic erũt ibi due ſubſtãtie:ergo plura ſup
poſita. Si autem igneitas nõ dat eſſe:non fiet
ſubſtantialis mutatio cum generabitur ignis.
ergo generatio ſimpliciter nõ ẽ mutatio ſubſtã
tialis.gº igneitas nõ ẽ forma ſubſtãtialis.hec
autẽ euidẽter ſunt incõuenientia. ¶ Rñt eſſe
ẽ forma:ideo multiplicatis formis multiplicã
tur eſſe ꝛ entia.non tamen ꝓpter hoc multipli
cantur ſuppoſita.quia idem ẽ ſubiectum ab il/

lis formis informatum. ꝛ ſic tãtuꝫ ẽ vna ſubſtã
tia ſubſiſtens:neqꝫ per ſe ſeorſum exiſtere eſt
p̃dicatũ neceſſario dictum ꝛ vniuerſaliter ꝺ in
diuiduo.patꝫ de aqua quá alteri continuari cõ
tingit:neqꝫ ẽ propter hoc vnum ens multa en
tia multitudĩe oppoſita vnitati indĩduali aut
ſpecifice de p̃dicamẽto ſbẽ. ¶ Sed iſta rñio cõ
cedit genuſ eẽ partem indĩdui naturaliter prio
rem forma ſpecifica.qꝺ ẽ reprobatum ẽ. ¶ Itẽ
data planta ibi ẽ vita p formaꝫ generis:aut igi
tur ẽ ibi alia vita p differentiaꝫ aut ſpẽm:ꝛ ſic
duabus viris viuit planta.a. ſi auteꝫ nõ ẽ ibi a
lia vita .g° differentia ꝛ ſpẽs nõ dicit rem di-
ſtinctam a re dcã per genus. ¶ Ultimo ſeqtur
ꝙ de duabus formis quarum vna ẽ aeterna.ꝛ
reliqua nõ.ꝙ complete actuat forma nõ aeter
na:ꝛ aeterna non.qꝺ ẽ plus nobilitare formas
corruptibiles q̃ꝫ aeternas. ¶ Tum quia ſequi
tur aeternuꝫ pro ſui exiſtentia depenđeꝛ a cor
ruptibili.patẽt ꝯſequẽtie ꝺ forma generica ſpe
cifice comparata.qꝛ poſitio aſſerit genericã eẽ
formã aeternam:vbi ſpecifica ẽ forma nõ aeter
na:ꝛ ꝙ mã nõ põt reperiri ſub generica forma
tantuꝫ:ſꝫ cũ generica neceſſario reqrit vna ſpe
cifica.ꝛ queccũqꝫ fuerit ſpecifica illa aliquando
p̄ditur:remanẽte generica cuꝫ ſequenti forma
ſpecifica. ¶ Secundo p̃cipaliter arguit ex p-
te mãe.p° phyſicoꝝ textu ꝯmenti.69. nõ habꝫ
mã formã ſubſtãtialem ſibi propriã . quia tunc
nullã aliam reciperet illa p̄manente patet ẽ.ſꝫ
iuxta poſitionem corpeitas ẽ forma inſeperabi
lis a mã . igitur illam nunquam p̄dit materia
aut p̄deꝛ poteſt.g° illa ẽ forma ꝓpria materie
ꝯſequẽs ẽ impoſſibile. ¶ Secũdo natura mãe
ẽ potẽtia p° phyſ.textu ꝯmẽti.69 . ꝛ p° de ge-
neratione textu ꝯmenti.24.ꝛ in lib° de ſubſtã
tia orbis capite.p°. Sed huius oppoſitũ dicit
poſitio.qꝛ actus inſepabilis a materia dat eſſe
ꝓpriuꝫ mãe:aut ſubſtãtiale:vt differẽtia.aut
ſequẽs ſbãm inſepabiliter cõuertibilꝛ vt pa°.
¶ Tertio materia nõ ẽ ſcibilis p ſe ſed ẽ ſcibi-
lis p analogiam ad formam p° phyſ. textu cõ-
menti.69.cuius oppoſitum ſeqtur ad poſitiõꝫ
quia materia habens actum ſibi propriũ ẽ co-
gnoſcibilis per illum. ¶ Quarto philoſophus
5° phyſ.textu ꝯmenti.8.dixit qꝺ generaꝛ nõ ẽ
Si de ſbſo gñonis itelligaꝛ vt cõiter itelligiꝛ
qꝛ cũ gño ſit mutatio ꝺ nõ eẽ ad eẽ:aut vterqꝫ

terminus ẽ ſm qd:ꝛ ſic mutatio eẽt accidẽtalis
aut vnus ſm quid:ꝛ alter ſimplꝛ. ꝛ ſic iter res
diuerſoꝝ gñum eẽt mutatio.ſ.inter ſbãm ꝛ ac
cidens.g° vterqꝫ ẽ ſimplꝛ eẽ vel ſimplꝛ nõ eſſe
ꝛ ſic terminus a quo ẽ nõ eſſe ſ bãle. cuius op-
poſitum ſequiꝛ ad põneꝫ dãtem mãe formam
ꝓpriam.ſ.aut de eſſentia mãe : aut ab ea inſe-
pabilem.quia apud põneꝫ ſ bm̃ gñonis eſt hec
ſubſtãtia ꝛ hoc corpus.ꝛ ſic nũq̃ꝫ icipiet eẽ hec
ſubſtantia:neqꝫ hoc corpus:quãuis ſ bã aut cor
pus icipet eẽ p̄ᵒ huius indĩdui ad ſenſum de-
monſtrati:qꝺ icipit eẽ. ¶ Rñt itelligit philoſo-
phus ſbm̃ gñonis nõ eẽ.qꝛ nõ ẽ i actu ſ bãli cõ-
pleto:cuius oppoſitũ ẽ de ſubiecto alteratiõis
¶ Contra ſequiꝛ ꝙ aliquid ẽ idẽ ſm actualem
ſbãm ſicut prius:ꝛ tñ ẽ ſbãliter mutatũ. pꝫ cõ
ſequẽtia quia p põeꝫ corpus idem ſm ſubſtan-
tiaꝫ ſubſtinuit gñoneꝫ. ¶ Quĩto incidẽtaliter
inſero hic rõneꝫ methaphyſicã philoſophuſ 7°
metha.textu ꝯmenti.49. ꝛ.8° metha . textũ
ꝯmẽti penultimi ꝛ vltimi declarãs ex quibus
fiat vnum:ꝛ ex quibus nõ:dixit illa quoꝝ vtrũ
qꝫ ẽ in actu nõ vere vniũꝛ. ꝛ ſic varie forme in
vno compoſito exñtes habẽt vnitatẽ tm̃ ordi-
nis:que nõ ſufficit ꝓ vnitate ſuppoſiti . Sꝫ op
poſitũ ſequiꝛ põeꝫ . qꝛ mã in actu p formã cor-
peitatis facit vnum p ſe vt ignem cũ inde ex-
tracta ſbãli forma ignis. ¶ Rñt mã informa-
ta forma ĩcompleta ẽ potẽtia propria forme cõ
plete.ꝛ ſic facit vnũ cũ ea.ſed icompleta forma
ẽ ibi vt preparans.ꝛ ſic vult Auerrois ſepe di
cẽs:nõ negaꝛ a recipiẽte eẽ ĩ actu:ſed negaꝛ eſſe
ĩ actu illud qꝺ recipiẽdum ẽ. ¶ Contra aut fit
ibi vnum p compoſitionẽ:ꝛ tũc nõ dat vnũ eſſe
alteri:vt patet de neruo ꝛ carne.aut p trãſmu
tationem.ꝛ tũc vel accidẽtalem.ꝛ ſic nõ fit per
ſe vnuꝫ.vel ſubſtantialem:ꝛ ſic preexiſtẽs for-
ma corrumpitur.aut igiꝛ partialꝛ:ꝛ ſic corpei-
tas remittereꝛ.ꝛ tunc procedendo continuan-
do remiſſionẽ corpeitas tandem corrumpereꝛ:
aut corrumpi ymaginareꝛ.aut totaliter corrũ-
pitur corporeitas:ꝛ eſt itẽtum . Si autem ipa
nullo modo rumpatur.ꝛ ea mediante formam
appeteret materia ſpecificam:tunc ſequitur er
raſſe philoſophum diceteꝫ i hoc caſu ſequi ma
teriam appetere ſui ipſius corruptionem. p̃io
phyſ.textu ꝯmenti.81.dum oñderet materiaꝫ
non appetere formã mediãte aliqua forma ꝛc.

¶ Item ſequitur formā genericam eē potentiam māe ad ſpecificā formā.q2 ipſa ē qua materia pōt actuari p formā ſpecificam ⁊ ſic aut actus eſt potentia : aut forma generica non eſt actus. ¶ Item ex naturalr̄ priori potentiali ⁊ ex naturalr̄ poſteriori actuali nō fit vnum per ſe.quia poſterius cuius ē dare eſſe ē extraneū priori:⁊ nō ē cauſa propria eius.quia pōt prius exiſtere ſine poſteriori. ¶ Rn̄t ſufficit ꝙ prius ſit i potentia ad poſterius:vt genere comparato differentie:aut mā comparata igneitati.nō enim requirit ſimultas nature inter principia cauſantia itrinſece compoſitum.patet de caelo cuius forma nullam naturalē ſimultatem habet cum orbe : ſed ſemper prioritatem nature licet nō tp̄is apud philoſophos. ¶ Contra ſequitur ꝙ in quocūq3 eſſet prius ⁊ gn̄ale ꝙ illud eſſet in potentia ad poſterius: qḋ ē falſum. quia oporteret ꝙ corpus i lapide eſſet i potentia ad vitā. Item cū quocūq3 facit actus eēntialiter vnum:illud ē in potentia paſſiua.ſ3 generale nō ē in potētia paſſiua. quia icludit actū ymo dantē eſſe ſimplr̄.q2 ſi daret eſſe ſecūdū quid generica forma vel ſpecifica:ipſa nō eſſet ſubſtātialis:neq3 eſſentialr̄ pdicaret ⁊c. Neq3 ſimilitudines aducte ſunt ad ꝓpoſitum q2 genus ⁊ dr̄ia apud intellectū ſunt ⁊ componūt ſe cundū ymaginationē nō ſm̄ rem.loqmur nunc de reali compoſitione.materia aūt l3 origine p cedat:formaſ ⁊ actuaſ.⁊ eſſe habet a forma educta ex ea:ſed ex ſeipſa non eſt. de orbe vero ⁊ intelligentia. poſitum ē actum eſſe priorem potentia ſimplr̄.tu autem ponis potentiā ſimpliciter priorē actu. ¶ Sexto philoſophus 2° de anima textu ꝯmenti.2.⁊ p° phyſ.textu cōmenti.69.declarans nām māe dixit ipām non eſſe hoc aliqd.ſed formam eſſe illā qua aliqd ē hoc aliqd. Sed huius oppoſitum ponit poſitio.q2 dat materie formā propriam:g° ipā erit p illam aliqd hoc:qḋ ē impoſſibile ſubici gn̄oi. ¶ Rn̄t poteſt eſſe ꝙ aliqd hoc ſit ſit ſbm̄ gn̄onis ſecūdū:ſed nō ſ bm̄ primū. ¶ Contra illud qḋ nūquā ſubicit gn̄oni.ymo neq3 ſubici pōt:ymo neq3 ymaginari pōt ipm̄ ſubici niſi cū ipm̄ eſt ſub alio determinato nō ē ſubiectū primū:ſed ipm̄ ſubicitur rōne alterius.ſed nō ē ymaginabile apud pōnē ſolā materiā ſubici. ymo ymaginatr̄ ſemper eſſe ſub forma corpeitatis qn̄ ſubicitur. ¶ Item ſequit ꝙ genitū erit dupliciter aliquid hoc:q2 p ſpecificā formā genitū ē aliquid hoc.⁊ p genericā. forma.n.ē qua aliqd ē hoc 2° de anima textu ꝯmēti.2. Nō ſi retorqueat argumētū de dimēſionibus interminatis.p3 nō eſſe ad propoſitum q2 ille ſunt paſſio māe in potentia cuiuſmodi nō ē corpeitas ſubſtantialis. ¶ Tertio principalr̄ arguit via compoſiti. Ignis eſt corpus ſimplex p° caeli textu cōmenti.12.g° nō plures ſubſtantiales formas habet ignis.patet ꝯn̄a q2 corpis ſimplicis ſimplex ē nā:⁊ ꝯn̄ter ſimplex motus. ſed ſimplex forma non eſt reſolubilis in priorē formā.quia reſolubilitas compoſitionē arguit p° phyſ.cōmento p° forme q̄ ſunt p̄ter vltimā formā ſunt forme compoſite.ſed forma ignis p pōnē ē p̄ter vltimā formam. q2 forma ignis ē citra aut poſt corpeitatē. Cōpoſitio.n.forme p reſolutionem eius i priorē formā cognoſcit a poſteriori: forme aūt reſolubiles ſunt forme ꝯplexiōales q̄ ſunt forme mixtoꝝ imperfectoꝝ ⁊ forme complexioni attribute ⁊ ſunt forme mixtoꝝ pfectorū inaīatoꝝ:⁊ forme ſupaddite ꝯpioni ⁊ ſunt aīe inferiores . hee enim omnes in elementares formas reſoluuntur ideo compoſite dicuntur. elementares autem forme ſunt .ille ad q̄s vltima ſtat reſolutio : ideo ſimplices eas eſſe oportet. Nō ſi ad eas nō ſtet vltima reſolutio ſed aliam formā priorē preſupponant. iā elementa non ſunt corpora ſimplicia neq3 prima corpora in iſtis inferioribus : qḋ eſt contra doctrinam philoſophi. ¶ Secundo omnia corpora diuiſibilia in p ſe mouens ⁊ per ſe motū ſūt per ſe ⁊ ab intrinſeco mobilia.octauo phyſicorū textu cōmenti.42.⁊ ibi textu.28. ⁊ vltra concludit ꝙ elementa nō ſunt per ſe mobilia. ergo vult ea non eſſe diuiſibilia in per ſe mouens ⁊ per ſe motum in actu . cuius oppoſitū ſequitur ex poſitione.quia motiua ē forma elementi:⁊ mobile eſt compoſitū ex materia prima ⁊ forma corporeitatis.⁊ ſic ex ſe ꝓprie mouerentur elementa:cuius oppoſitum infra declarabiſ. ¶ Tertio philoſophus primo phyſicorum textu cōmenti.16.contra antiquos dixit vnum per vnū continuitate:indiſibilitate: ⁊ ratione.ſed corpus ⁊ ignis ſunt vnum i hoc. quia de ſe ⁊ de indiduo vere ⁊ affirmatiue p̄dicanſ nō dico vniuerſaliter neq3 conuertibili

ter ſimiliter diuiſo corpore animalis diuiditur animal. moriente quoq; animali: moritur animal. et corpus patiente etiam corpore: patitur animal. et aucto animali augetur corpus. ſz non ſunt vnum continuitate: neq; indiuiſibilitate: ergo ratione: ergo eſſentia: ergo forma: ergo nō dicunt corpus et ignis duas formas. de modis eſſendi vnum per accidens nō eſt ſermo hic. ¶ Quarto ignis vnius generationis eſt terminatiuus. 6° phyſicorum Auerrois cōmento. 59. in hoc enim diſtinguitur homogenei generatio a generatione aetherogenei. g° plures ſubſtantiales formas non habet ignis. patet conſequētia quia ſi plures haberet: pluribus generationibus ignis generaretur. non enim generatio ſubita ē aliud q̄ forma prīo itroducta. ¶ Rūt vnam formam habet ignis generationis terminatiuam. ſ. igneitatem: aliā vero nō generabilē ſcilz corporeitatem. et ſic non oportet ipm pluribus generationibus generari. ¶ Contra ſequitur q numerus formarum materie prime ſuperat numerū potentiarū illius. qđ eſt icōueniēs. qz potētia ē oīa ſ bālis māe. vt in lib° de ſubſtātia orbis dixit Auerrois capite p°. patz pña q datur forma in mā ad quā mā nō ē i potentia. pmo nūq̄ potuit neq; poterit eſſe in potentia ad illam. pz pña qz potētia naturalis: et ēt ſubiectiua puta māe ad itellectum excludit actū. ¶ Quinto ignis ē tantū vnius quiditatis. g° nō multas formas ſ bāles habet ignis. patet pña qz forma qditas ē. et ſic multaꝝ formarū indiduum erit multaꝝ quidditatū indiuiduū: et ſic ignis erit quid et quid. ¶ Rūt non eſſe intentionem Auicēne formā ptis eſſe quiditatē: ſed formā totius reſultantem ex ptiū vnione. ¶ Contra nō euadis. qz variatis formis variantur compoſita ex formis reſultantia: et ēt quiditates: etiam tuo modo intelligendo qditatē. Tum quia dictū ē in p° li° huius. totū nō dicere tertiā entitatē diſtictam a ptibus: ēt dictum ē ſolam formam eſſe quiditatem. ¶ Confirmatur qz vnius rei ē tantum vnū eſſe quo ē id qđ eſt. 6° topicoꝝ. dixit. n. capite. 4. nā vnicuiq; eorū que ſunt vnum ē eſſe qđ eſt: ſed eētia et forma ē eē rei: g° multiplicatis ſubſtātialibus formis i eodem et i toto indiduo: multiplicant illius eſſe ſimpliciter: quid autem de homine ipſo dicendū ſit: iſra explicaſ. ¶ Ultio prīcipalr via gñonis arguit. qz philoſ. p° de generatiōe textu cōmēti. 23. diſtiguens iter ſ bm gñonis et ſ bm alterationiſ: vult ſ bm gñonis eē i potentia: ſ bm vero alterationis eſſe i actu. iđ p° phyſ. Auerrois cōmēto. 63. ſ bm ſ bālis traſmutationis ē vnū priuatiue: ſed ſ bm traſmutationis accidentalis ē vnū poſitiue. Idē Auerrois. 5° phyſ. cōmēto. 8. Huius oppoſitū ſeqtur ex pōc. qz apud eam ſubiectū gñonis ē corpus ſ bāle. qđ icōuenit. pz per rationes Auerrois p° phyſ. cōmento. 63. qz tūc gñō eſſet alteratio aut congregatio. pz pſequētia aut forma adueniens ē ſ bā. et ſic ē cōgregatio. qz illa ñ facit vnū cū pexiſtente. qa pexñs eſt i actu. ſi aūt forma adueniens eſt accñtalis: tūc illa mutatio ē alteratio. qđ ſi illa mutatio eſt i ſ bā: qa ſ bm ſeruat ſuā actualitatē: igr illa mutatio i ſ bā ē alter° ſubiecti. ¶ Rūt ſubiectum generationis eſt in actu ſubſtantiali incompleto. ſed ſubiectum alterationis eſt in actu ſubſtantiali completo: ſz ipſum eſt in potentia accidentali ſiue ad accidens. ¶ Contra ſequitur q ſubiectum generationis nō eēt primum prīcipium i genere cauſe materialis: qa ſubiectū gñonis pſupponit mā ptē ſui. ¶ Itē ſeqr q ſ bm gñonis eēt cōpoſitū. ¶ Itē ſequtur q ſ bm gñonis eēt reſolubile. cōſequētia ſunt ꝯ philoſophū p° de gñone textu cōmenti. 22. et p° phyſ. textu cōmenti. 56. dicētē ad patiendū ſufficit vnum. ¶ Scđo philoſ. 5° phyſ. textu cōmenti. 7. iueniens ſufficientiam mutationum iuenit generationē eē ex nō ſ bſo ſ bm aūt hic importat ens i actu ſubſtātiali: h° ēt vult philoſophus determinans p° phyſ. textu cōmenti. 75. q generatio nō ē ex ente ſimplr neq; ex nō ente ſimplr. ibi etiam cōmento. 78. ex ente in potentia fit aliquid. non ex ente i actu. Huius oppoſitum aſſerit poſitio. quia ſubiectum generationis eſt corpus. qđ corporeitate eſt ſubiectum. quia per corporeitatem actu eſt ſubiectum generationis. quia omnis forma ſubſtantialis exiſtens i materia dat materie eſſe ſubiectum. et ſic generatio erit motus. patet cōſequentia quia ſm philoſophū generatio eſt in ſ bm: tanquam i terminū adquē. et ꝑte generatio ē ex ſubiecto tāq̄ ex termio ēt a quo. et ſm philoſophū mutatio de ſ bſo i ſ bm eſt motus. ergo etc. ideo Auerrois p° phyſ. cōmēto. 63. ꝯ Auicēnā itulit. et quōmōcūq; fuerit

non erit :ſuple generatio:niſi ex aliquo . ſuple
ſubiecto . ¶ Item ſequitur ꝙ corruptio erit
motus.quia ſm philoſophū ipa ē ex ſubiecto:
ꝛ p pōnem ipa ē i ſbm̄.quia reſoluit compoſitū
in ens i actu p corruptionē.gº corruptio eſt de
ſbō i ſubiectū ꝛ ſic ipſa ē motus eo modo qº
loquit philoſophus.5º phyſ.ō motu. Item ſe/
quit ꝙ cōis corpis vtriq₃ termino gn̄onis eſſ₃
mā̄ prima pſ.qḋ ē ꝯ philoſophū pº ō gn̄one tex
tu ꝛ ꝯmento.31.pp hoc Albertus magnus i li/
bro ō motu ꝓgreſſiuo viſus ē limitare.gn̄o eſt
ex nō ſbō.ſ.nō ꝯſtituto p gn̄onē.ſed alij mo/
tus ſunt ex ſbō ꝯſtituto p gn̄onē.hec tn̄ ſolu
tio nō ſaluat potētialitatē ſubiecti ad eſſe ſim
plr̄:neq₃ vnitatē ꝯſtituti ex actu ꝛ potētia.ne/
q₃ ſaluat ꝙ oīa hn̄tia mā̄m eiuſde₃ rōnis ſunt
tranſmutabilia iuicē.ꝛ ſic ō multis de quibus
habita ē ꝯſideratio ſupra . ¶ Tertio philoſo/
phus pº de gn̄one textu ꝯmēti.23. declarat ꝙ
i mutatione ſbāli totū mutat in totū nullo ſen
ſibili remanēte vt ſbō. Ubi Auerrois expo/
nens nihil i actu remanſit ex illo ex quo ē gn̄o.
Huius oppoſitū ꝯcedit poſitio.qa remanꝫ ſub
ſtantiale cōpoſitū ſub vtroq₃ termino gn̄onis
apud eā.qḋ ē iconueniēs.qa tunc i ſbāli tranſ/
mutatione ſbm̄ non pderet nomē neq₃ diffini/
tionem:Argumētū ē Auerrois pº phyſ.ꝯmen
to.63. Itē ſeqt ꝙ idem indiduū eſſet prius i/
gneū deinde aqueū:ſimilr̄ viuū ꝛ mortuū:ani/
matū ꝛ inanimatū.ꝑmo ſi deus ſine forma po/
ſteriore ſaluaret id ſbm̄:ipm̄ nō eſſet animatū
neq₃ inanimatum quia p̄ſcinderet ab vtroq₃ .
¶ Rn̄t de mā̄li corpore nō icōuenit ꝙ dnomi
net ab aīa animatū:ꝛ a forma que nō ē anima i
animatū. ¶ Contra plus repugnant oppoſite
dr̄e circa idē q̄₃ duo ꝯ̄ria.ſunt.n. itimiores dif
ferentie rei illi cuius ſunt dr̄e q̄₃ ꝯ̄ria ſubiecto
ſed duo ꝯ̄ria circa idē adequate i eē eoꝝ inten/
ſis ſunt incōpoſſibilia ꝛc. ¶ Itē ſeqt ꝙ ide₃ in
actu ē idem eſſentialr̄ duobus ꝯ̄rijs.qḋ ō mate
ria non ꝯcedit:que ē in potentia niſi ſucceſſiue:
aut ſm diuerſas ptes.patet ꝯn̄a qa animati ꝛ
inanimati ē idē corpuſ ps eſſentialis ꝛc. ¶ Itē
ſequit ꝙ aīatum ꝛ inaīatum eſſentialr̄ p̄dica/
rentur ō eodē.ꝛ ꝙ i ipſo animato inaīatū conti
neret.ꝛ ſic oppoſitū i oppoſito. patꝫ ꝯn̄a qa ſe/
cluſa aīa hoc eſt inaīatū:ꝛ ea ſupueniente hoc
idē ē aīatū.ꝛ nō pdēſ nomē habitū a forma prio

re ꝛc.exn̄te.n.reꝝ ꝯpoſſibilitate:ꝯpoſſibilitaſ ē
noiū. ¶ Quarto philoſophus pº ō gn̄one tex-
tu ꝯmenti.33.diſtinguit gn̄onē ab augumēta
tione.qa in gn̄one qḋ gn̄atur in actu nō manet
idē:ſ₃ in augumētatione ſic. Sed huius oppo
ſitū ꝯcedit poſitio de corpe qḋ pōt dici augum̄
tatū dū gn̄atur ignis. qa i multiplicata analo/
gia genitū eſt. ¶ Quinto philoſophus p ſbālē
tranſmutationē pº phyſ.textu ꝯmenti.51.inue
nit mā̄m p̄riam:ꝛ.8º metha.ꝯmento.12.tranſ/
mutatio facit ſcire mā̄m:ꝛ in libº ō l hā orbis
in p̄rinº.gº p ſbālem tranſmutationē fit reſo/
lutio vſq₃ ad mā̄m primā.pꝫ ꝯn̄a qa aliter ille
effectus nō iueniret eā aut iueniri nō oſtende/
ret ſed iueniꝛ corpus compoſitū . qa nihil no/
biſ p̄cipue oñdit trāſmutatio niſi ſbm̄. ¶ Rn̄t
iuento ſbō:ſi cōpoſitū ē:ps cōponēs iuenitur.
¶ Cōtra oportꝫ ad hoc vt ſciat pte₃ exiſtere:
qa totū exiſtit :ꝙ ſciat illud eſſe cōpoſitum:ꝛ
iſtud tranſmutatio nō oñdit:qa illud ſbm̄ apō
pōem nō ē trāſmutabile . ¶ Itē ſequit Ariſto
telē nō iueniſſe primū p̄ricipium mā̄le nālium
niſi latēter:ꝑmo ō tali ſbō nō haberet rō natu
ralis ad ꝓbādū illud eſſe compoſitū ex mate/
ria ꝛ forma.non.n.ſine cā fugiebat Auicēna ad
rōnem methaphyſicā q̄ ꝓbaret mā̄m eſſe.di/
ſtinguebat.n.mā̄m primā i p̄rio primā ſpectan/
te₃ ad methaphyſicā:ꝛ 2º prima₃ que ſpectat
ad philoſophū nālem:q̄ru₃ prima ē pura poten
tia:ſecūda vero ē corpus. ꝛ ideo q₂ hec opº ma
gna habebat fundamēta.multis rōnibꝫ ꝛ vijs
inſurreximus ꝯ eā. ¶ Sexto ſeqtur ꝙ i muta
tione ſbāli eē ſbāle ſaluaret:ſiue dicatur mā₃
eſſe ſbm̄ gn̄onis:ꝛ nō compoſitum ſubici.licet
corpeitas eſſet a materia iſepabilis:nō tamen
ē ſbm̄.ſiue dicat cōpoſitu₃ ex mā ꝛ corpeitate
eſſe ſubiectū. ¶ Septimo arguunt aliqui.ignē
ſequitur ſua propria caliditas.quia ipſa ē ipiuſ
ignis accidens inſeparabile ꝛ proprius effectuſ
ꝛ in igne non ſunt due caliditates. ergo preexi
ſtens caliditas receſſit.ergo omnis alia forma
ſiue ſubſtantialis ſiue accidentalis receſſit.pa/
tet conſequentia quia minus incompoſſibilis
eſt igneitas caliditati q̄₃ alijs formis : ergo ſi
caliditatem expellit:expellit etiam alias for/
mas. ¶ Dixi tamen ꝙ non omnis caliditatis
gradus ē ab igne iſepabilis.ꝛ ſic n̄ ad oē₃ cale/
factionē ſeqt igneitatis exducº : ſ₃ i p̄ria ignis

generatione nõ oportet caliditatẽ p̃exiſtẽ rece
dere ſed remanere.licet ſub eſſe itenſiori rma
neat dũ ignis a calefaciẽte gñatur.põt.n.aer ſũ
me calidus igniri neqȝ ſola caliditas ſufficiẽ
ter p̃parat ad formã ignis.ẽ.n.aereitas ẽt ſibi õ
terminans caliditatẽ:licet nõ primo. Sed con
cedimus formã elemẽti remitti:aut itendi:qd
negaẽ ab Auicẽna.¶ Octauo querunt q̃re req
ritur forma ſ bãlis generica aut ſpecifica ante i
diuidualẽ:nõ vt diſponat mãm.qa nõ oĩs for
ma requirit ſubſtantialẽ diſpõem. alr̃ iretur in
infinitum in formis:neqȝ vt appropriet mate
riam.qa iuxta Auerroim.7° phyſ.cõmẽto.29.
genuſ nõ ẽ ſbm̃ ꝓpinquum formaꝝ:qa excedit
ſpẽm ⁊ ſpẽs indiuiduum .6° topicoꝝ capite.8.⁊
ſimilr̃ ẽ õ accidẽtibus ꝓprijs gñi.qa tũc nõ poſ
ſet genus repiri ſine illa ſpẽ cui appropriaret ſi
milr̃ neqȝ ſpẽs ſine indiduo cuiꝫ mãꝫ appropria
ret.¶ Dixi eẽ dr̃iam iter formas ſimplices ⁊
ꝯpoſitaſ.qa ſimplicibuſ formiſ nulla forma ſub
ſtãtialis p̃pat mãm:ſed ꝯpoſitis ſic.¶ Sꝫ rñõ
nõ teneẽ ab Auicẽna.qa ſimplices ſofe corpei
tatẽ pſupponũt apud ipm̃. ¶ Cõtra quẽ poſui
correlariũ i lib° õ itelligẽtijs q°lib° p° dubio
p°.ſ.tũc opꝫ dari formã aeternã q̃ nũq̃ȝ aut per
petuo oparet aut ⁊c.ſuple aliqñ ſic ⁊ aliqñ nõ.
ſilui tertiã mediã qa notũ ẽ mediũ inter nũq̃ȝ
⁊ p̃petuo.⁊ tũc hec diõ triũ ptiuꝫ ꝓ ſui q̃libet
p̃te ẽ icõueniẽs.p° qa dare formã aeternã:q̃ nũ
q̃ȝ oparet ẽ ponere formã i ocio ſempiterno:qd
nã abhorr̃t queadmodũ poneẽ cã cauſatã a mã
⁊ aeternã ẽ ipoſſibile.diceẽ ẽt q̇ p̃petuo opeẽ:
iconuenit qa nullũ localẽ motũ pricipiaẽ poteſt
neqȝ ſimplicẽ neqȝ ꝯpm̃.vt p̃tactũ ẽ dum dice
baẽ corpeitatẽ nõ eſſe nãm.⁊ ſi nõ aeternaẽ mo
ueẽ:q̃ opatio corpeitatis erit aeterna: diceẽ ẽt
q̇ corpeitas alñ ſic ⁊ alñ nõ opetur: ẽ diceẽ eã
nõ eſſe aeternã.qa modus opandi quantuꝫ ad
aeternitatẽ ⁊ nouitatẽ ꝓportionaẽ mõ eſſendi
forme.qa interrupto modo opandi ſtatim ſeqẽ
formã eſſe aliquo mõ corruptibilẽ.vt õ itellec
tu poſſibili mãifeſtũ ẽ. ¶ Tũ ẽt ſi nulli motuꝫ
pricipiare põt corpeitas:ipa ẽt non aliqñ opari
põt.qa opationes q̃ ſunt motuꝫ p̃cedentes ille
ſpũales ſunt:q̃ huic corpeitati attribuende non
ſunt.⁊ ſubiũgebamus:⁊ ſic dareẽ forma mate
rialis ifatigabilis. pꝫ qa illa nõ haberet ꝯriuꝫ
neqȝ p ſe neqȝ p acñs.multa ẽt alia pp q̃ repre
hendiẽ Auicẽna p̃tacta ſunt.⁊ aliqua ex p° cae
li ꝯmẽto.20 aſſũmunẽ.¶ Eſt aũt aliud modus
ymaginãdi formã ſ bãlem corpeitatis.ſ.nõ iſe
pabilẽ a mã ſed ſepabilẽ vel aduenientẽ ſ bſo
ab intra tñ:prius tp̃e q̃ȝ vltima forma ſ bãlis
aut ſimul cũ ea. ¶ Sed ꝯ qa corpeitati nõ in
cõpoſſibilis ẽ forma poſterior tp̃e aut nã:nõ da
tur agens expellens illã de mã.⁊ ſic illa:ſi dã
da eſſet:erit icorruptibilis:neqȝ aliud offitiuꝫ
habet corpeitas veniẽs q̃ȝ recedẽs.nõ.n.ẽ iter
corpeitates ſic itellectaſ ſpecifica diſtm°.ideo
ita bñ corpare poterit p̃exñs corpeitas ſic hec
quã nouã dicis. ¶ Itẽ tũc due corpeitates ſibi
ſuccederẽt i eodẽ ſubiecto.⁊ ſic l bm̃ gñonis eſ
ſet nõ corpus.⁊ ſic ex nõ corpore corpus fieret.
vt arguit Auerrois i lib° de ſ bã orbis cap.p°
vt i prio lib° huius opis õterminatũ ẽ. ¶ Con
tra ẽt hũc modũ corpeizandi ſunt multa p̃inda
ctoꝝ.vt q̇ corpeitas nõ eſſet nã: q̇ ipa eſſet de
vniuocũ ſic ſpẽs ſpẽaliſſima ⁊c.Eiſdem ẽt me
dijs q̄bus reprobaẽ corpeitas ſubſtantialis:re
probaẽ etiam forma:qua aliq̄d ſit ſ bã cõmuniſ
vtriqȝ termino mutationis:⁊ q̄buſdaꝫ ꝓprijſ.
vt q̇ ſeqẽ tunc q̇ oĩs ſ bã ſub gñe eſſet ꝯpoſita
ex materia ⁊ forma.hoc ꝯñs nõ ꝯcedunt ipi: ſi
cut neqȝ nos pp ſubſtantie ambitum vltra caſ
que ex mã ⁊ forma:ſ bãs componunẽ. Rema
net igitur vt corpeitas ſit forma accidentalis.
vt dixit Auerroiſ primo phyſ.ꝯmento.63.ſub
qua mã manens dr̃ manere ſub eadẽ corpeita
te ſingulari.vt dixit Auerrois 2° metha.ꝯmẽ
to.31.vel p° metha.commento.17.qd idem eſt
¶ Cõtra formã elemẽti p̃cedũt dimẽſioneſ iter
miate:ſed accidentia nõ ſubiectantur i ſ bſo in
potentia:ſed i ſ bſo i actu.2° de anima.ꝯmẽto
4.g° reqrunt dimenſiones formã ſ bãlẽ prio
rẽ forma elementi ⁊ hanc vocauit Auicẽna cor
peitatẽ ſbãlem. ¶ Secũdo accidentalis for̃a
ẽ iſepabilis a mã:ergo ſ bãlis etiam iſepabilis
eſt ab eadem.patet antecedens õ dimẽſionibꝫ
iterminatis.patet ꝯſequentia qa itimior ẽ ac
tus eiuſdem gñis ꝓprie potentie illius gñis:
q̃ȝ actus alterius generis. ¶ Tertio trãſ hato
vno elemẽto i alteꝝ:nõ ẽ tranſmutatio i corpo
re.qa qdlibet illoꝝ ẽ corpus.⁊ alterius ſpẽi ſũt
elementum incipiens eſſe ⁊ õſinens:ergo cor
peitas eſt generalis forma que ſaluaẽ i vtroqȝ
¶ Quarto qualitates ſimbole reqrũt ſubiec

tum cōe vtriq3 elementoꝝ: ⁊ nō materiā3 primā3. vt patet quia actus ſubſtantialis preſupponitur accidentali. ergo corpus ſubſtantiale ē illis ſubiectum cōe. ¶ Ad primum per corporeitatē3 alterum triū3 intelligere poſſū3. pmo trinā3 dimenſionē3 que eſt longitudo latitudo ⁊ profunditas. ⁊ ē ſpēs quantitatis continue. dixit enim Auerrois pmo phyſicoꝝ cōmento. 63. tres dimenſiones que dicuntur corpus. ſcđo ſubſtantiale compoſitum trine dimenſionabile. ⁊ eſt genus analogum ſub ſubſtantia diuiſibile per ſpūale ⁊ materiale: cuius eſt eſſentialr̄ p̄dicari: ⁊ non denominatiue: cuiuſ ſuppoſita ſūt per ſe exiſtentia. Auerrois autē3 pmo phyſicorum cōmento. 63. dū3 dixit ꝙ defferēs vtrāq3 tranſmutationē3. ſ. ſubſtantialem ⁊ accidentalem ē vnū numero ⁊ eſt corpus demoſtratum ſcil3 ad ſenſu3 ītelligit non de materia. quia illa ē nimis ignotum ſ3 ītelligit de īdiuiduo ſenſibus noſtris ſubſtrato. Tum ēt q̄rto phyſicoꝝ cōmento. 60. qđ īuenit per ſe ē corpus: dimenſiones vero īueniunt ī corporibus. Tertio p'o materia quantitate diſpoſita iuxta modū loquendi. 7° metha. textu cōmēti. 39. corpuſ aūt materia. ⁊ ſic corporeitas ē principium ſbē materialis compoſite ex actu ⁊ potentia reducibile ad ipām. eſt eni3 ps eſſentialis eius. ideo denominatiue predicabilis ē ī recto ī concreto ſ3 ī obliquo etiā3 ī abſtracto. ⁊ ſic ipā nō eſt per ſe exiſtens: ſed ī alio ſicut ps ī toto. ⁊ ſi diuiſero materiam p mā3 ī actu ⁊ materiā3 ī potentia: tunc materia ī potentia ē pricipiu3 pāti ſbē vniuoci. Eſt enim genus generaliſſimum ſubſtantie vniuocu3 corpus māle conſtitutū ex materia pria ⁊ forma ſbāli educta de potentia materie: ⁊ ſic celū nō ē ī pāto ſbē vniuoco. ⁊ oībus iſtis modis corporeitas ē aliquid ī reꝝ natura. ꝓ forma autē3 ſbāli corpeitatem accipe ſuſpectu3 ē. qa forma ſbālis non quantificatur niſi p aliud. ſ. ratione ſubiecti ō q° educit. ¶ Tum qa ſi accipit corporeitas ꝓ forma diſticta a ſpecificis formis q̄ corpus adequate ē corpus: negatu3 ē ipām repiri. Si autē3 formas materiales ſpecificas appellaueris corpeitates concedet eſſe ī reꝝ natura corpeitas ſubſtantialis.

Ad argumentu3 igr̄ negat minor ⁊ ꝓ auctoritate Auerrois diſtigo ō accidentibus: quedā3 ſunt ī potentia: quedam ī actu. accidentia ī actu requirunt ſubiectum ī actu. ſ3 accidentia ī potentia non: ſunt autem dimenſiones īterminate accidētia ī potētia. ⁊ ſunt p̄ſuppoſite forme: ⁊ mām īſepabilr̄ comitantes. vt p3 p° phyſ. cōmento. 63. ⁊ ī lib3 o de ſbā orbis cap̄. p°. Cum aūt dimēſionibus aduenit terminus: ipē ſūt in actu ⁊ termiate. 4° phyſ. cōmento. 15. potentia ēt ī materia ē: quā3 reſpectiuam appellauimus ſiue ſit re idem māe: ſiue non. ¶ Ad ſecundu3 negatur ꝯña. qa non daſ forma ſubſtantialis interminata: quemadmodū daſ forma accidentalis non terminata: nec actum eſſe eiuſde3 gñis cu3 potentia īfert ipm̄ eſſe inſepabile3 a potentia. ꝓmo accidentia propria inſepabilia ſūt a ſubiectis: que tñ ſunt diuerſoꝝ gñum vt q̄ntitas ⁊ materia ⁊ forma mālis ſepabilis ē p deſitionem foꝛe remanēte eo qđ ſubiectū erat. vt. 4° phyſi. ꝯmento. 17. dixit Auerrois. ¶ Ad tertiū quodlibet illoꝝ ē corpus: ⁊ dr̄nt ſpē ꝓpter diuerſitatem formaꝝ elementariu3. nō tamen dr̄nt drījs diuidentibuſ corpeitatem: niſi forte illā3 que ē genus gñaliſſimū pāti ſbē. S3 vniuerſalia nō ſunt ex̄ ītellectum. vt ī tractatu de vniuerſalibus dixi. Eſt aūt quantitas īterminata cōis vtriq3 termino tranſmutationis: non p ptiōne3: niſi accidentale3 ⁊ ī ꝯcreto. ſed p īexiſtentiam. quēadmodū. n. mā ē vtriq3 termino cōis: priuatiue: ⁊ nō poſitiue: ſucceſſiue: ⁊ nō ſimul. ita etiā3 quantitas īterminata. ⁊ quēadmodū mā ē potentia multa. qa ad multa habitudine3 habet. vt dit Auerrois. 12. metha. cōmento. 11. ita quantitas īterminata varijs terminis termiari poteſt. ¶ Ad q̄rtū diaphaneitas aut alia q̄litatum duobus elementis ſimbola ſbm̄ habet mām. cicatrix ēt īter accidētia ī potētia numeraſ: cū ſit ſupficiei cutis ꝯſolidate ieq̄litas ex vulnere. iuxta Auer. ī lib° ō ſbā orbis capi. p°. priuat° ēt forme ſbālis ſbē māe accidit p° phyſ. ꝯmento. 79. qa forma ſbālis īmediate r̄cipit ī mā pria. ⁊ in eodē ſbo p̄ciſe ē priua° illa oppoſita. qa p̄ciſe circa idē ſbm̄ ſunt hītuſ ⁊ priua° vno tñ alteri ſuccedēte. ¶ Sciēdū tñ qđ q̄ntitatē īterminatā ñ ītelligimus mediar̄ īter mā3 ⁊ formā ſitualr̄: ſicut texta inter carnē ⁊ diploidē qa ſolū īter impoſſibilia eē ī eodē loco cadit ordo ſitus. ſ. priuſ ⁊ poſterius loci mā autē ⁊ forma ſunt in eodē loco. loco. n. totius locantur. neq3 cauſaliter ⁊ ſitualiter

mediare quemadmodum mediat aer in im/
pressione coloris in oculuz: quia impressionem
recipit ab obiecto ⁊ eaz reddit organo. 7° phy
sic.textu ꝯmēti.12.⁊ 3° ꝺ aīa textu ꝯmenti.65.
ſiue mediatio ſit ī genere cauſe materialiſ vel
effectiue ꝺ quo alias.quia non prius recipit q̄n
titas formam q̄ȝ materia.ꝓmo forma materia
lis extrahitur ab agente naturali ꝺ materia:ñ
autem de quantitate.quemadmodum clipeus
nō percutiens clipeatum;ſed ſubſtinens ictum
percutientis ſitualiter mediat ſed nō cauſali/
ter:prius tamen recipiens eſt ⁊ patiens q̄ȝ per
cuſſum.2° ꝺ aīa textu ꝯmenti.115.Sed dr̄ q̄n/
titas mediare:quia non poſſet agens naturale
formaȝ extrahere de potentia materie niſi ipa
eſſet quanta.¶ Secūdo ex natura forme vnuſ
q̄ſqȝ actus actiuoruȝ ī patiēte ⁊ diſpoſito vide
tur eſſe.2° ꝺ anima textu cōmēti.24.ergo for/
ma elemēti requirit diſpoſitionem ī materia.
⁊ ſic nō imediate vnit̄ forma materie. ¶ Se/
cūdo vnicuiqȝ actui propria potētia r̄ndet.ſed
igneitas ē actus.ergo ipſa habet propriam po/
tentiam ſibi reſpōdēteȝ.Sed mā̄ prima nō eſt
ſibi propria potentia ſȝ cōmunis.q2 vna ē mate
ria oīum g̃n̄abilium. g° oportet mā̄m actuari
⁊ ꝺterminari.¶ Tertio vniuſcuiuſqȝ actus in
potentia exn̄tis ⁊ ī ꝓpria mā̄ aptus ē fieri. 2°
ꝺ aīa textu cōmēti.26. ſȝ mā̄ nulli appropriat̄.
g° addito ſibi aliquo mediāte īter formā ⁊ ma
teriaȝ appropriat̄ mā̄.ſȝ appropriās nō pōt eſſe
accidēs.q2 faceret potentiaȝ accidētalem ⁊ pro
priaȝ accidenti;nō auteȝ appropriaret ad ſbālē
formaȝ.¶ Quarto.2° phyſ.textu ꝯmēti.26.in
alia ſpē alia ē mā̄;ſȝ nō pr̄ia;g° ſecūda.g° ī igne
⁊ aqua ſunt diuerſe mā̄e ſecūde;nō accidētaleſ
q2 ſubſtantia non ītrinſece cauſatur ab acciden
te.g° ſubſtantiales.¶ Ad primuȝ materia cō/
parata efficienti īdiget vt preparet̄ ad ſuſcipiē
duȝ formaȝ ab eo.¶ Secūdo materia compa/
ta forme qua format̄ īdiget diſpoſitionibus q
bus forma operari poſſit.¶ Tertio mā̄ compa
rata forme vt actuanti non īdiget medio. ⁊ ſic
inter materiaȝ primaȝ ⁊ formaȝ ſimpliceȝ ni/
hil mediat.in primo ſenſu eſt auctoritas Ari/
ſtotelis predicta. quia agenti preparat̄ ⁊ pre/
ſens eſt materia contrarijs diſpoſitionibus af
fecta:que abiciende erant:⁊ conuenientes īdu
cende.⁊ quanto materia pauciores contrarie/
tates habet:quas perder̄ habeat: tanto facili/
us tranſmutatur. ideo ſecūdo de generatione
textu cōmenti.25.in habentibus ſimboluȝ fa/
cilior eſt tranſitus.quia facilius eſt per trāſmu
tationeȝ vnuȝ ꝑmutare q̄ȝ multa.¶ Ad ſecū/
dum materia ē vna ſubiecto ⁊ multa aptitudi
ne.⁊ ratione diuerſaruȝ aptitudinuȝ ad diuer/
ſas formas diuerſis formis appropriat̄. ¶ Ad
tertiuȝ diſpoſitionibus accidentalibus appro/
priat̄ materia forme nō tamen mediantibuſ in
ter materiaȝ ⁊ formaȝ: ſed preparantibus eaȝ
ad hoc vt poſſit agens materiaȝ actuare formā
ex ea extrahendo:⁊ etiaȝ forma in ea abſtrac/
ta aut etiaȝ extracta valeat operari pro ſui in
ea conſeruatione.conceſſum eſt auteȝ accidens
preparare ad ſubſtantiaȝ nō tamē per ſe eſſe pri
cipiuȝ ſubſtantie intrinſecuȝ ⁊cet.¶ Ad quar/
tuȝ Auerrois eaȝ declarat particulariter ꝺ ani
matis.contra Auerrois ſecūdo phyſicoruȝ cō/
mento.x. vnūquodqȝ habet principiuȝ motus
propriuȝ habet materiaȝ ſecūdaȝ : ſed caelum
⁊ elementa habent principium motus propriū
ergo omnia corpora ſimplicia habent materiā
ſecundaȝ.ſed materia ſecunda eſt ſubſtantia cō
poſita iuxta Auerroiȝ in cōmento p̄n̄ti;⁊ p̄io
phyſicoruȝ cōmento p̄ſo. Et ſubdit quoniam
vnūquodqȝ entiuȝ habet principiuȝ motus ꝓ
priuȝ neceſſe ē ipſum habere ſubiectuȝ motus
propriuȝ preter ſubiectuȝ cōe.ſȝ iſta non ē ma/
teria pura ſed compoſita. ergo plures formas
habent caeluȝ ⁊ elementa. ¶ Nō ſi non habēt
materiaȝ ſecundaȝ;non habent principiuȝ mo/
tus propriuȝ.ergo neqȝ motuȝ propriuȝ.cōſe/
quens falſuȝ vt patet ergo ⁊cet.¶ Reſpōdent
materiaȝ compoſitaȝ elementoruȝ eſſe trāſeū/
teȝ. ¶ Contra Auerrois p̄io phyſicorum cō/
mento.82. Conuenit materia p̄ia ⁊ ſecunda:
quia ex vtriſqȝ eſt compoſituȝ per ſe. ergo ma
teria ſecunda intus manet.¶ Alij materia ſe/
cunda eſt compoſita ex materia prima ⁊ acci/
dentibus. ¶ Contra materia ſecūda eſt prīci/
piuȝ per ſe intrinſecuȝ ſubſtantie apud Auer/
roim:ergo materia ſecunda ē ſubſtantia apud
ipſuȝ. ¶ Alij materia ſecunda ē ideȝ materie
prime re: quia materia ſecunda dicit materiā
primaȝ;non tamen abſolute.ſed materia ſecun
da dicit materiaȝ primaȝ vt ſub accidentibus
determīatis ē.⁊ ſic rōe d̄nt mā̄ p̄ia ⁊ ſecūda.

¶ Hec due rñſiones ſūt ꝯ̄ Auerroim ibi dicentem ꝙ mā̄ ſecūda nō ē natura.ſ.pure.ē.n.materia ſecūda compoſita:nō autem natura pure ⁊ ſimplex:ſed ipſa ē compoſitū ex materia ⁊ forma. ¶ Alij elemētum nō mouet̃ a ſe.ideo non oportet ꝙ elemētum in ſe habeat pricipiū motus. ¶ Rño ꝯ̄ Auerroim ē vt patꝫ īfra ꝺ̄ pricipio motus elemētorum; neqꝫ ſatiſfacit rño ꝓ caelo. ¶ Item nō ſaluat.qꝛ dicit lr̄a pricipium haberi:⁊ non dicit ens eſſe pricipium. ¶ Rño vnūquodqꝫ ideſt omne qꝺ̄ habet pricipiuꝫ motus proprium habet materiam ſecūdam ſibi ꝓpriam ⁊ ſic ſub illa vniuerſali nō ſimplicia ſed ſolum mixta comp̄hēdūt̃.qꝛ elemēta omnibuſ mixtis ſūt comunia:lꝫ nō oīa omnibus. quēadmodum igr̃ elemēta nō habēt pricipium motus proprium ſꝫ cōmune mixtis:nō p ptionem ſed cōe p inexiſtētiam:ita nō habēt materiam ſecūdam ſed primaꝫ.⁊ vt ſatiſfaciat rño ꝓ caelo. Dico Auerroim itelligẽ vnūquodqꝫ materialium.⁊ ſic caelum excluditur. rō gloſe eſt qꝛ textus loqtur ꝺ̄ pricipio motus ⁊ trāſmutationis.⁊ ꝺ̄ ſpēbus corruptibilibus ſe ocūruꝫ diceret Ariſtoteles i fine primi phyſi.pꝫ autē ꝙ lꝫ nā i caelo pricipiet motum: non tñ pricipiat trāſmutationem ꝺ̄ forma i formam: neqꝫ ſubſtātialem;neqꝫ accidētalem. niſi itelligas ꝺ̄ intentionali mutatione ꝺ̄ qua nō ē cura in pñti: materiam vero propriam habēt elemēta i generatione.ſ.mā̄m primam cum ꝺ̄terminata potentia ad ꝺ̄termiatā formam elemēti.hoc voluit Auerrois p° caeli ꝯmēto.5. dicēſ inata eſt forma ignis vt habeat mā̄m propriam .magis autē ē iſta mā̄ ſub.a.elemēto ꝙ̄ꝫ ſub.b.qꝛ vltio paſſa ē tales vel tales diſpōes accidētales ⁊ talem diſpōem ſbālem a tali agente. ⁊ hoc voluit Auerrois.7° phyſ.ꝯmēto.29.qm̄ ſi ita eſſet.ſ.ꝙ forme nō haberēt ſubiecta propria:idē pateret̃ a quocūqꝫ.⁊ ſic ñ eſſent hic materie ꝓprie ꝓ formis naturalibus neqꝫ prepatio propria:ſciēs formas mixtoꝝ habet̃ mās proprias ſed formas elemētorum hr̄e prepationes proprias.⁊ ſic itelligo Auerroim.8° metha.commēto.ii.dicentem i entibus aūt nālibus quelibet forma habet mā̄m propriam.⁊ Auer.2° ꝺ̄ aīa ꝯmēto.8.volētem cū aufferunt̃ forme reꝝ nālium;aufferunt̃ māe.ſ.appropriate.certū.n.ē mā̄m priam eſſe cōmuneꝫ ⁊ remanet̃.ꝫm ſubſtātiam lꝫ nō ꝫm eſſe. ¶ Tertio arguit̃ ex pte māe:qꝛ nō ex quolibet fit quodlibet p° phyſi.textu ꝯmēti.36.⁊ vltra hoc ex ꝺ̄termiato ⁊ ꝓportionato fit aliqd:g° mā̄ idiget ꝺ̄termiante ¶ Scꝺ̄o mā̄ ordiate recipit formas.qꝛ mediātibus formis vniuerſalibus recipit mā̄ formaſ pticulares.2° metha.ꝯmēto.33. ¶ Tert° mā̄ nō ē pricipium niſi pp priuationē.g° alio indiget:qꝛ forma idiget qua materia priuata reddat̃ ⁊c. ¶ Ad priūm ſolum illa quorum portio materie eſt poſſibilis eſſe vna ſunt iuicem trāſmutabilia. Itē nō quodlibet iuicē tārſmutabilium i alterum tranſmutari pōt. qꝛ nō mortuū i viuum;neqꝫ acetum i vinum;lꝫ bene econtra ſed i elemētis hoc nō habet veritateꝫ.i mixtiſ ēt materierum ſecūdarum ē dria ⁊c. ¶ Ad ſecūdum forme elemetorum nō habēt ordinem i mā̄;neqꝫ potentie earum.ymo omnes ille immediate ſunt i mā̄.ſꝫ mixtorum forme ordinē habēt ad elementorum formas. ſimilr̃ mixtorum potentie mediantibus elemētoꝝ potentijſ ſunt i mā̄.forme quoqꝫ gn̄ales a ſpēalibus preſupponunt̃. Sed non dixit Auerrois formas omnes p̄ſuppoſitas manet̃ i aduētu poſterioꝝ formaꝝ. ¶ Ad tertium ⁊ priuatio ⁊ potentia māe ⁊ forma qua mā̄ erat priuata forma generādi recedunt.⁊ ſic nō diſponūt mā̄m dum forma cuius erat priua° aut potentia ē i materia. ¶ Ex hijs ꝓ eſſentiali elemētoꝝ cognitione predicata eorum ſbālia colligamus.priuꝫ eſt ens: ſecūdū ſbā:tertium ꝯſtitutum ex actu ⁊ potētia. Et hec oīa p̄ta ſunt analoga analogia nō ſtāte cū vniuocatione;nullum.n.itrinſecū pricipiū caeleſtiū ē eiuſdem rōnis cum principio aliquo mālium niſi rō ſeu diffinitio analoga eſſet.quēadmodum ⁊ diffinitum.diditur igr̃ ens p.x.p̄dicamēta quorum priuꝫ ē ſbā.⁊ diditur ſbā ꝑtria.ſ.mā̄m.formam ⁊ compoſitū ex illis;diuiditur autem ꝯpoſitū ex illis p ſpūale ⁊ māle. māle autem per ſimplex ⁊ compoſitum. Simplex autem elemēta ꝯprehendit ⁊ i quattuor drias didit.mā̄ aūt i potentia eiuſdē ē rōnis in omni corpore ſublunari:⁊ i multis mixtorum eiuſdem rōnis ē aliqua forma elemēti.iꝺ̄ corpus māle ē primum p̄dicatuꝫ vniuocū ⁊ didit hoc genus p ſimplex ⁊ compoſitum.qm̄ principia que ſunt actus ⁊ potentia que ipm̄ componunt pñt eſſe ſimplicia ⁊ irreſolubilia i ſuo ge-

nere: vel compoſita ⁊ reſolubilia. elementorū autē differentia ē ſimplex: nō autem compoſitū q2 ſbālis forma ex qua elementū componitur nullā aliam formā in materia p̄ſupponit: ſed ipſa ē p̄ima ī illo gn̄e intellige vniuoco ⁊ p̄imitate originis nō pfectionis. ſimilr̄ mā componens ē etiam ſimplex ⁊ irreſolubilis in ſuo genere: ideo conſtitutum ex duobus p̄ncipijs intrinſecis quorum q̄ſlibet ē ſimplex dr̄ corpus ſimplex. ⁊ ratio naturalis cōfirmat. q2 ſimplici motu mouentur: vel a centro vel ad centrum. ſecūdum q̄ grauia ſunt vel leuia. Corpus igitur materiale ſimplex per graue ⁊ leue diuiditur ⁊ vtrunq3 per ſimpliciter ⁊ ſm̄ qd. vt patebit cū elementorum numerus ſpecificus ⁊ etiam indiuidualis concludetur.

Tertius Articulus.

Tertio principaliter conſiderādum eſt circa mixta: nō enim ſolum intendimus conſiderare de elementis vt ſunt partes vniuerſi: queadmodum in libro de caelo de illis conſideraī. ſ3 vt ordinanī etiā ī mixta: vt de illis determinat liber de generatione ⁊ corruptione. elementa enī3 vt ſbm̄ conſideranī ī libro caeli. ſcīe enim nālī: ⁊ motui ſubiciunī: ſed vt cauſe conſiderātur eadē elemēta ī libro de gn̄one. q̄n ad mixta refferuntur quorū ſunt cauſe aut ad mixtiones aut gn̄ones. iuxta Auerroim 3° caeli cōmē to p̄io. Diſtinguo tñ de forma ſbāli. totali. ſ. ⁊ p̄tiali. p totalē itelligo illam que q̄libet p̄tē māe vnius indiuidui iformat: ſiue elemētū3 ſiue mixtum fuerit illud indiuiduū. ⁊ p̄ſertim cum forma illa extenſa ē. p̄tialem vero itelligo: que tātum p̄te3 materie vnius indiuidui format ſic q̄ nō totam. Neq3 itelligo mixtū illud qd aliteri admiſcetur. ſic. n. elemētū3 eēt mixtu3. ſed mixtū itelligo ſbām compoſitā ex elemētorū mixtione reſultantē. ⁊ hec ſbā ē duplex aīata ⁊ inanimata. ⁋ Tunc de mixto inaīato ſiue p̄fectum fuerit ſiue imperfectu3 ſit hec q̄ tertia eſt p°. Licet mixtū inaīatū tm̄ vnā forma3 totalem habeat: plures tñ ſbāles formas habet in ſe p̄tiales. patet p̄ima pars p°nis. q2 omne tale ē ī determinata ſpē p determiata3 forma3 pat3 alia pars. q2 elementa manent in mixto. ⁋ Pro huius aſſumpti declaratione hāc materia3 de remanentia elemētorū ī mixto duxi‑

mus diſputandā tanq̄ partē pluralitatis formarū ſatis p̄ncipalē. ⁋ Reſpōdeo igr̄ q̄ ſic. ſ3 quomō remaneant r̄ndet Ariſtoteles. 3° caeli textu cōmēti. 3. ⁊ 2° de gn̄oe textu cōmti. 48 remanēt ī potētia: ſ3 nō ī actu. Idē dixit Auerrois p° de gn̄one textu cōmēti. 90. ⁊ p° caticorū cōmēto. 56. In p̄ncipio aūt ſecūdi libri de p̄tibus aīaliū dixit Ariſtoteles. Compō ex elemētis conficiī: ſ3 melius dici pōt ex virtutibus elemētorū cōficiī. humiditas. n. ⁊ ſiccitas. caliditas. ⁊ frigiditas mā ſūt corporū compoſitorū. nō itelligo accidentia eſſe mā3: ſ3 humidū ⁊ calidū ⁊c. ⁊ ſūt virtutes elemētorū q2 q̄litates p̄ie ſunt cauſe inſtrumētales eaꝝ. 4° caeli cōmēto. 40. Auerrois. Intelligo aūt mixta potius ex elemētorū virtutibus q̄ ex elemētis fieri pp vltimatū eē ſpecificū itegrū p qd ſunt indiuidua ſbē ſeorſu3 exn̄tia qd p̄dūt cū mixtione3 ſubeūt. iō Auerrois. 12. metha. cōmēto. 22. dixit virtus q̄ ē in ſimplicibus ad recipiēdū formas cōtrarias. Quid aūt itelligendū ſit p eē potētiale elemētorū aut virtuale ſecūdū quod elemēta manēt ī mixto. difficultas ē quā ſoluit Auerrois p̄io de gn̄one cōmēto vltimo: diſtiguens potentia vno modo ē eēntia q̄ res pōt multa: ⁊ ſic ſūmitur in propoſito. alio modo p p̄parationē q̄ qs ē habile ad recipiēdum p motu3. ⁊ ſic nō ſūmitur hic. ⁋ In q̄ ſit p̄imū dictū. elemēta ñ manent ī mixto in ſuo eſſe itegro ⁊ completo: integrū itelligo in ſbā: ⁊ cōpletu3 in accidentibus: que ſibi naturalr̄ determinant elemēta. Iſtud enim ē eſſe elemētorū in actu ſecūdu3 qd negauit philoſophus elemēta remanere in mixto. ⁋ Et probatur pluribus vijs. p̄io ex ſubſtātia mixti. q2 nulla forma elemēti dat mixto: nec pmo neq3 parti quantitatiue mixti: nomē aut diffinitionem. ⁊ ſi ſic: iam illud vel pars eius quantitatiua nō eēt mixtū ſed elemētū. aliud. n. eſt in parte mixti quantitatiua inexiſtere ignem: hoc. n. cōcedendū ē ī doctrina philoſophi. ⁊ mixti partem quantitatiua3 eē ignē. hoc. n. ſm̄ falſu3 eſt. q2 ī qualibet parte mixti quantitatiua ē mixti forma vlterior q̄ forma elemēti p̄hibēs denominationē parti quantitatiue cōicari a forma ſimplici. ⁋ Secūdo ex accidentibus mixti. quia non ſaluantur ī mixto elemētorū3 qualitates p̄ime ī intenſo eē vel due vel ī mixto perfecto. non eni3 qd ē nūc an detur mixtu3

impſectuꝫ ex igne ⁊ aere tm̃:qđ ſit calidũ i ſũ/
mo.pꝫ ad ſenſũ .nõ.n.elemẽtorum opationes
mixtis conueniunt.vt calefacere in ſũmo nulli
mixto pſcõ cõuenit.ideo Ariſtoteles 2° đ gñio
ne cõmento.21.nihil gñatur ex glatie:neqꝫ ex
arſiõe.❡Tertio ex vnitate mixti.qa tũc mix
tum nõ haberet vnã formã ſbãlem: ⁊ ſic ipſuꝫ
nõ eſſet vnũ ens.rõ ẽ Auerrois.3° caeli cõmen
to.67.ꝯ Auicẽnam.❡Aliam ẽt rõnem ĩducit
ſcilꝫ ꝙ gñio mixti nõ adduceret formã ſbãlem
hec rõnes lꝫ inducant ab Auerroe ꝯ Auicẽnã
ſunt tñ fortiores i propoſito .pp remiſſionẽ ac
cidentiũ quã cõcedebat Auicẽna:que nõ tenet
a põe ꝯ quã hic arguit.⁊ pbant ꝯñe.qa nõ ſunt
due ſpecifice forme ſuſtantialr cõplete compoſ
ſibiles i eadẽ numero mã ex q̃ extrahunt.ſ.for
ma ſbãlis mixti ⁊ elemẽti. ſi igr̃ pexñt forme
elemẽtoꝝ ⁊ pmanẽt:tunc nõ aduenit forã ſub/
ſtãtialis mixti ⁊ ſic nõ remanet mã mixti ſub
vna forma ſꝫ ſub pluribus ex qbus pluribꝫ cuꝫ
ſint in actu:nõ fit vna ſbã ymo remanẽt quat/
tuor entia exempli gratia. ⁊ ſic pꝫ pña ꝯſequẽ
tia.⁊ ſeqtur ꝙ gñio mixti nõ adduceret formã
ſbãlem i actũ.⁊ ſic pꝫ ꝯña hẽ rõnis.⁊ ſeqtur ꝙ
mixtũ nõ ſbãliter dr̃t ab elemẽtis ſꝫ tñ i acci/
dẽtibus.qđ pꝫ eſſe falſum.❡Secũdo nõ ẽ poſ
ſibile formã elementi poſſe dare indiđuo elem̃
ti eſſe:nomẽ:diffinitioneꝫ:opationẽ:⁊ ſubſiſtẽ
tiam.⁊ poſtea ea nõ variata ſbãliter nõ ampli
us dare eẽ illi nõ actuabile p vlteriorẽ ſbãleꝫ
formã.hec pbatiões ſũt cões ꝯ Auicennã ⁊ p
poſitũ.❡Tertia ſpẽalis.qa nõ põt forã mixti
actuare mãꝫ qualitatibus i ſũmo diſpoſitam.
❡Quarto arguit ex nã mixtionis:qa tũc mix
tio eẽt ad ſenſũ tñ.quẽadmodũ ẽ đ pipe ⁊ ꝫin/
ꝫibere triticis ⁊ ſimul pmixtis. hec.n.talia ſunt
admixta ⁊ nõ ver̃ mixta ⁊ nõ ſunt vnũ niſi cõ
gregatione ⁊ pmixtione coꝝ. nõ aũt ſbãliter.
quẽadmodũ ẽ đ aer̃ cui vapor aut exala° pmix
ta ſuat.rõ ẽ philoſ.p° đ gñione textu cõmti.90.
pꝫ ꝯña qa minima elemẽtoꝝ ſunt põe diſtĩcta.
nõ.n.ſe penetrãt.⁊ p te ſuũ eſſe ⁊ ſbãle ⁊ acci/
de ıtale integrũ ſeruãt. ❡Quito arguit ex nã
ptis mixti.qa tũc nõ quelibet ps mixti integra
lis eẽt mixta:vel vna ps ptis mixti eſſentialr̃
eẽt elemẽtũ purũ.rõ ẽ philoſophi p° de gñone
textu cõmẽti.90.dicẽtis de elemẽtis admix/
tio eꝫ veniẽtibus. Non.n.ſunt eadẽ ſimplici/
ter que prius.pꝫ ꝯña qa aut forma mixti ẽ de
qualibet parte materie exacta.⁊ tunc habet ſe/
cunda ps.aut nõ:⁊ tũc habetur prima.⁊ ẽt ha/
bet forma indiſibilis q̃ non eſt itellectus. qđ ẽ
impoſſibile apud philoſophũ. ❡Arguunt alij
6° ex hõgeneitate mixti . qꝛ tũc ſeqt mixtum
nullũ eẽ ver̃ homogeneũ.pꝫ ꝯña qꝛ minĩa ele/
mentoꝝ nõ poſſunt ſe penetrar̃.4° phyſ.textu
ꝯmẽti.76.de cubo i aqua poſito.⁊ 2° đ aĩa tex
tu cõmenti.69.ẽ aũt alterius rationis conſtanſ
ex igne ⁊ forma mixti a cõſtãte ex aqua ⁊ for
ma mixti.Sed diſtiguẽdũ iux philoſophũ p°
de gñone textu cõmẽti.35.de ptibuſ mixti for
malibus ⁊ mãlibus.formales ptes mixti hõ/
genei ſunt hõgenee:mãles ħo eẽ homogeneaſ
nõ opꝫ.⁊ quãuiſ qđlibꝫ mixtibiliũ ſit hõgeneũ
nõ tñ mixtum reſpectu ſimplicis homogenei
ipm componẽtis ẽ homogeneũ.tũ hõgenei ẽ cõ
parari ad ptes q̃ntitatiuas q̃le nõ ẽ miſcibile
mixtis.❡Dico ħo ꝯ Thomã ⁊ Scotũ Egi/
diũ plus q̃ cõmẽtatorẽ ⁊ alios multos.ꝙ elem̃
ta ad mixtionẽ veniẽtia nõ totalr̃ corrumpũt:
ſic ꝙ nihil de ſbã elementi remaneat i mixto
vel elemẽtoꝝ:niſi mã prima.pbat ſepteꝫ vijs
prima.Ex diffinitiõe elemẽti poſita.5° metha
phy.textu cõmẽti.4.ſ.ex quo cõponit aliqd:⁊
ẽ in eo:⁊ indiſibile i alteram ſpẽm. que diffin°
pño cõuenit mãe prime.⁊ Auerrois ibi i cõm̃
to mãm tranſeunteꝫ excludit.dix Albertus p
mus ⁊ ẽt Gregorius ariminenſis ꝙ ſoli mate
rie prime conuenit hec diffin°. Sꝫ hec expõ ꝯ
textũ ẽ dclarantẽ de ſyllabis ⁊ đ aqua ⁊c.Et ꝯ
firmatur ex diffinitione elemẽti poſita.3° cae
li textu cõmenti.31.Elemẽtum corporum ẽ ad
qđ alia corpora diduntur intus exñs potentia
aut actu indiſibile i altera ſpẽ. Et expõitur ab
Auerroe.3° caeli cõmento.41. Elementuꝫ eſt
ſimpliciſſimum corum q̃ exiſtunt i compoſito.
⁊ cõmẽto 65.Eſt illud i qđ vltimo diditur res
ſcilꝫ mixtum eẽntialiter. ⁊ p° componitur eẽn
tialr̃.diſſo igr̃ i aliqua p corruptionem pexñtiũ
⁊ gñonẽ noui nõ ẽ elemẽtoꝝ ad mixtionẽ ve/
niẽtiũ.pmo neqꝫ dio dici dꝫ ſꝫ corruptio pexi/
ſtentis:neqꝫ ſequẽtis dici debꝫ mixtio ſꝫ gñio
ideo additur inexiſtens.Ariſtoteles auteꝫ ibi
textu cõmẽti.37.exponit vltimã particulã ad
differentiaꝫ homogeneorum reſolubilium in
aliqua corpora alia ſpẽ diſtincta.vt in elemẽta

caro reſoluit. Conuenit igr hec diffinitio quat
tuor corpibus ſimplicibus vt dit Auerrois in
libro canticor cōmēto.6.ſi igr oppoſitū dicti te
netur: ſequit elemēta nō eſſe elemēta q̄r nō cō/
uenit eis elementi diffinitio.q̄r ipa nō manent
in illo q̄d componit ex illis. ¶ Cōfirmat q̄r nō
eſt elemētū niſi elemētati.3° caeli ꝯmēto.21.⁊
31.⁊.68.q̄r corpa ſimplicia nō ſūt elemēta ſim/
plr.ſic q̄r cuiuſcūq̄ corpis ipa ſint elementa.ñ
enim aliquod cor eſt alterius cor elementum
quāuis mā vnius remaneat in altero.cū vnum
in alterū ſbaliter tranſmutat. Q̄d ſi dixeris
oportere q̄litatē corrupti remanere. Dicā q̄r
etiā remanet qualitas ſi qua ſimbola eſt geni/
to ⁊ corrupto.neq̄ etiā elemētū eſt ſuimet ele/
mentū.ſ; bene mixtor ſunt elementa.ſ; corru
ptis elementis: ipa nō ſunt elementati. q̄d.n.ñ
eſt: nulli eſt elementū ⁊ etiā q̄d ex mixtione
eſt: nō eſt elemētū niſi i potentia . Et confirmat
q̄r correlatiuor altero deſtructo: alterū deſtrui
neceſſe eſt. ¶ Confirmat q̄r adminus terra in
terreis mixtis nō corrumpit. vt i marmore: aut
aqua i aqueis.q̄r nō corrūpit ſbā niſi p qualita
tū ꝯriar iductionē; q̄ tñ i gñone mixtor illis
elemētis ꝓportionator nō inducūt. cū ſint ibi
ſiccitas frigiditas denſitas multū itenſe ⁊ ſic
humiditas caliditas ⁊ raritas nō ſunt inducte
aut educte.q̄r tantā ſuar qualitatū remiſſio/
nem tolerat elemētū: ꝑmo maiorē. vt patz in
imediata elemētor adinuicē nō ſimbolor trāſ
mutatione.q̄r trāſitus ab elemēto i elemētū
eſt ab extmo in extmū ſ; ab elemēto i mixtum
ē trāſitus ab extmo i mediū. ¶ Secūda via ex
nā mãe: ⁊ p° ex diffinitione mãe, ꝓcedit pōita
2° phyſ.textu cōmēti.28.ſ. ex qua fit aliqd cū
inſit.ſub qua philoſophus i eodē 2° textu cō/
mēti.31.dit elemēta cōphēdi.idē ex.12.metb.
cōmēto.22.ē.n.duplex mā ꝓpinqua: ⁊ remota
licz oēs reſoluāt i vlt° i vnā mām .8° metha.
ꝯmēto ⁊ textu.ij. Quod ēt p° de gñone aīaliū
philoſ.capite p° explificauit dicens mā vero
aīalibus ptes ſunt totis diſſimilares: diſſimila
ribus ſimilares: iſq̄ ea q̄ elemēta corpor appel
lant. idē ēt ex.12. metha.textu ⁊ commēto.15.
¶ Scda rō ex reſpectu mãe in formā.q̄r mate
ria prius reſpicit ſimplicē formā q̄̄ cōpoſitam.
Quod nō eſſet ſi elemēta ad mixtionē venien
tia corrūperent. q̄r mā pria imediate actuaret
p formā mixti: quēadmodū p formā elementi
actuat. rōne; tangit Auerrois.3° caeli cōmēto
67.⁊.12.metba.cōmto.ij. vbi vult formas mix
tor eē i mā mediantibus corpibus aut formis
elemētor. ꝯñs ē falſū. ſ. mā; imediate actuari
p formā mixti q̄r tunc nō eēt forma mixti pfec
tior q̄̄ forma elemēti. ⁊ ſic periret ordo vniuer
ſi. p; ꝯña qa receſſus a mā ē menſura pfectiōis
⁊ equalis receſſus eq̄lis pfectionis: ⁊ inequalis
inequalis op; n. mōs eſſendi forar ꝓportiōari
mō formādi eādē. Tū q̄r mixtū nō haberet
niſi vnā nām itellige formalē; ꝯñs ē ꝯ Auer/
roiz p° caeli ꝯmēto.8: compoſita aūt hñt plus
vna nā. Confirmatur q̄r informabile p animā;
ē graue. ⁊ nō niſi q̄r i mixtura terra dñat ſaltē
quantitatiue. quia hō idiget terra ip̄; ſubſtinē
te: cui pedē poſſit affigere. vt p; i ambulāte per
arenā. q̄m fixi defectu pedē ſubſtinētis multū
laborat hō i ambulando. Quātū ēt terreſtriū
aīaliū getē terre motus interrūpat experientia
ꝓprobamus q̄m a 29. decēbris.1504. p totū mē
ſem ianuarij.1505. quaſi quottidie terra leui/
ter aut grauiter motu exagitata ē. ita vt aīalia
domeſtica exterita lamētatiuas voces ter aut
quater adminus emittere audita ſint. dū hic ⁊
inde errarent. concuſſiones aūt in ſequentibus
menſibus ſenſate leues fuerūt ⁊c. i aīalibus igr
motus ſequēs dñiū elemēti dēt a motu ſequē/
te aīa: elemētū igr dñans i exiſtit. ꝑmo Auer/
rois p° caeli cōmēto.8. poſtq̄̄ dit ſi i corpe ꝯpo
ſito iuenit motus ſimplex. ille erit corpis ſim/
plicis exiſtētis i eo: appellauit elemētū dñans in
mixto pte compoſiti. ꝑmo Auerrois.10.metb.
ꝯmēto.23. voluit cōpoſitū eē vnū i actu p ptem
dñantē. alr nō eſſet vnū i actu. nō itelligas for/
malē vnitatē ſed actiuā ad vnū. Et Ariſtote
les.3° metha.textu cōmēti.17. ſubſtātia entiū
cōpoſitor individualiū ſunt quattuor elemēta: ex
qbus componunt ſubſtātie ſenſibiles. De iſtis
elementis loquebatur Auerrois pmo phyſico
rū cōmento.82. cum dixit dari ſubiectum ex
quo generatur res: ⁊ eſt in actu. ex quo ē gene/
ratum per ſe ⁊ non eſt eo per accidens.
¶ Tertia via eſt ex mixtione. ⁊ primo ex diſ
finitione ipſius poſita pmo de generatione tex
tu cōmenti.90. Mixtio eſt alteratorum vnio.
Alterum autem facit differentia accidentalis
aliud vero ſubſtātialis. vnio etiā regrit vnita

exiſtere.ideo ſbã elemẽti nõ totalr̃ recedit.qđ ſi intelligas alteratoꝝ ⁊ corruptoꝝ. Hoc ꝯ phi loſophũ ẽ ibi dicentẽ.miſcibilia ĩ mixtione non ſunt corrupta. ¶ Confirmat̃ ſi nõ manẽt elemẽ ta in mixto:nõ miſcent̃:neqꝫ vniunt̃:ſꝫ corrum punt̃. Hoc aũt eſt ꝯ philoſ.ibi dicentẽ Hec.n.ſ. miſcibilia neqꝫ corrupta eẽ neceſſariũ ẽ.quoniã mixta.⁊ reddẽs rõnẽ philoſ.q̃r guta vini non miſcet̃.1000.amphoris aque:ẽ q̃ corrumpitur ſpẽs.ſoluit̃.n.ſpẽs vini ĩ formã aque: ibi textu cõmẽti.88. ¶ Nõ ſi dixeris:ibi nõ eẽ mixtio/ nẽꝫ.q̃a vnũ cõuertit̃ ĩ alterũ.nõ q̃a vnum corrũ pitur. Similiter elementa lꝫ corrũpãt̃:nõ tam̃ ſimplr̃ dicant̃ corrupta.q̃a virtus eoꝝ ſaluat̃ ſcilicet mixtũ qđ ẽ mediũ p cõueniẽtiaꝫ cũ ele/ mentis:nõ p pticipationẽꝫ. ¶ Contra rñonem ẽ Ariſtoteles p° de gñone textu cõmenti.82. Non ẽ mixtio ſine alteratione:ſed ſi vnuꝫ vel ambo corrumpunt̃:nõ eſt mixtio. Iteꝫ ibi tex tu comenti.84. videntur enim que miſcentur prius ex ſeperatis conuenientia. ⁊ poſſibilia ſe parari rurſus.ſeparata igitur concurrunt ⁊ mi ſcentur.⁊ ſunt iterum ſeparabilia.⁊ ſic in mix/ tione non ſunt totaliter corrupta. ⁊ ſic mixtuꝫ elementis participat. ¶ Secundo ſi non ma/ nent elementa in mixto:ſequitur q̃ mixtio eſ ſet generatio abſolute. qđ eſt contra philoſo/ phum pmo de generatione textu cõmenti.83. dixi abſolute.quia omnis motus in ſubſtantia generatio vel corruptio dicitur. 3° phyſicoꝝ textu cõmenti.6.⁊ in poſtpredicamentis. ⁊ in libro de generatione animalium dicitur q̃ ge neratio ẽ nutricatio.ẽ.n.quarto đ generatio ne animaliũ. Nihil enim refert genitura dica tur an motuſ:id qđ partem corporis vnãquam qꝫ augeat:nec intereſt augentem motum:an a principio inſtituentem placeat appellare.eadẽꝫ nanqꝫ rõ motus ẽ. Auerrois ẽt.4° metheorũ. cõmento.14.cibatio ſm̃ quid ẽ gñõ:⁊ nõ ẽ dif/ ferentia iter gñonẽ ſm̃ pteꝫ ⁊ gñoneꝫ ſm̃ totũ. ⁊ p° de gñone textu cõmenti.39.in augumen/ tatione eſt nõ gñõ ſed ageneratio. ¶ Nõ ſi di/ xeris gñoneꝫ ⁊ mixtioneꝫ accidentalr̃ differt̃. quia diuiſioneꝫ elemẽtoꝝ mixtio pſupponit ⁊ coꝛidẽ alterationẽ:que nõ req̃rit gñõ:que nõ ẽ mixtio. ¶ Dicã q̃ gñõ abſolute eſt corruptio completa termini a quo quã non dicit mixtio. Neqꝫ req̃rit̃ elementoꝝ diõ ⁊ altera°:niſi vt

debentia elemẽta ſaluari in mixto rumpant̃.⁊ reducant̃ ad eſſe:in quo formaꝫ mixti poſſũt ex peccar̃. Illaꝫ.n.mãꝫ primã numero eandẽ pri/ uatiue:⁊ ẽt qualitatibus eiſdeꝫ affectã potuit agens nãle aliunde haber̃ q̃ꝫ ex elemẽtorum diõne ⁊ alteratione.ſed tũc nõ oportuiſſet agẽſ nãle habere mãꝫ ſbam ex qua mixtuꝫ generar̃ potuiſſet. Alia igitur ⁊ alia elementoꝝ mix tura ẽ alterius ⁊ alterius mixti mã ſecũda.ex qua alterius ⁊ alterius mixti forma ẽ exhẽda ¶ Alij arguunt ex quarta via ſcilꝫ ratiõe vir/ tutis aut qualitatis miſcibiliũ que ĩter caete/ ras minime efficax ẽ vt patet. Virtus elemen torum ſaluat̃ in mixto p° de gñone textu com menti.84.ſed virtus elemẽti aut eſt eſſentia aut inſeparabilis ab ea.g° elementoꝝ eſſen/ tia ẽ ĩ mixto. ¶ Rñt ſaluat̃ virtus que eſt qua litates prime. ¶ Contra humidũ nõ eſt ſiñ cor por̃:neqꝫ humectũ.2° de anima textu cõmẽti. 113.g° qualitates prime elemẽtoꝝ nõ ſiñ ele mẽtis ſũt. ¶ Dico q̃ loq̃t Ariſtoteleſ đ hũidĩ tate corpori ſupfuſa que nõ ſubiectat̃ ĩ corpore humefacto. ¶ Secũdo qualitates elemẽtorũ ſũt ĩ mixto:g° ⁊ elemẽta.pꝫ ꝯña q̃a ſi nõ manẽt elemẽta:neqꝫ eorũ qualitates.pꝫ ꝯña q̃a non ẽ qualitas alicuius qđ nõ ſit. ¶ Rñt ſũt qualita tes que fuerũt elemẽtoꝝ.q̃a r̃manſit ſbm̃ inhe ſionis.ſ.mã:quãuis ſbm̃ dnõĩationis ſit pditũ ſcilꝫ elemẽtũ. ¶ Alij qualitates mixtoꝝ ſimi/ les ſũt qualitatibꝫ elemẽtoꝝ. Sꝫ tũc facilr̃ di ci põt:mixta nõ conſtare ex elemẽtis:ſꝫ ex cor/ poribus ſimilibus elemẽtis. ¶ Alij virtus ele/ menti ſaluat̃.q̃a q̃litas ſba:q̃ eſt ꝯplex°:q̃ virtu te continet qualitates elemẽti ſaluat̃. ¶ Cõtra ſeq̃t̃ q̃ qualitates prie eſſent ille q̃ rõneꝫ elemẽ ti haberent:⁊ nõ ſbã elemẽti.pꝫ aũt q̃ qualita tes prie ſunt ille ex quarũ ruptura ꝯpl° reſul/ tat.ꝯña aũt falſuꝫ ẽ.qm̃ qualitates nõ ſunt par tes mixti eſſentiales neqꝫ mundi. ¶ Alij ſal/ uatur virtus elementorum:quia forma mixti que virtualr̃ perfectionalr̃ continet formaſ ele mentorum. ¶ Contra tunc non eſſꝫ mixtũ reſo lubile ĩ elemẽta:quãuis generabilia eſſent ele mẽta ex mixto.quia reſolutio ẽ ſoluꝫ ĩ id qđ in exiſtebat reductio. ¶ Quinta via ratiõe mix ti.quia ſi nõ ſunt elemẽta ĩ mixto: non ẽ mix/ tum ens compoſitum reſpectu elemẽtoꝝ.quan nis.n.mixtorum qualitates rupte eſſent: aut

ƺrijs pmixte;tñ mixtoꝝ ſubſtantia eſſet incō/
poſita ⁊ nō mixta.qꝛ eius mā que ē mā:ſimplex
eſſet:qm̄ prima eēt:⁊ non pa.coꝝ quoqꝫ forma
ſimplex eſſet.qm̄ mām ſimplicē imediate ac/
tuaret. ¶ Secūdo elementū ē eſſentialr̄ prius
mixto:g° elementū ē cauſa mixti.non.n.teneo
ordinē eſſentialē ſaluari ꝓprie loquendo ð or/
dine eēntiali:inter aliqua que non ſe hñt ſicut
cauſa ⁊ cātuꝫ.quēadmodū dixi in ope de intel
ligētijs ð ſpēbus que erant eēntie ordinate. ſꝫ
nō eēntialiter ordinabanť.quia nō ſemꝑ ſupe/
rior ſpēs ē cauſa inferioris ſpēi.quāuis nāe re/
ruꝫ ſint ordinate cauſate a prima cauſa. qm̄ or
dinatiſſime ab eadē i exñtia eff luūt effectiue
⁊ in genere cāe finalis. ¶ Nō ſi aliquando di/
xi in primo ope vt i fine quolibeti quarti ītel/
ligere dependere a fantaſmatibus. ibi nō pro/
prie capitur dependeř ſicut effectus ab effecti
ua cauſa ðpendet. ſed ſicut a tranſſerribili ad
altius eſſe:ſine cuius pñſentia nō ſaluareť intel/
ligere.nō.n.cauſalitatē hꝫ effectiuā fantaſma
ſuper itelligeř.vt pꝫ ex Auerroe.3° de anima
cōmento.18.qꝛ tunc intelligeř eſſet ſentiř:⁊ in
tellectus eſſet ſenſus.quia cauſa efficiente ſin/
gulari effectus ꝓueniēs nō ē vniuerſalis.⁊ vir
tus ſingulariter cognoſcens eſt ſenſus:⁊ nō in/
tellectus.vt dixi in libro de vniuerſalibuſ.ad
genus igř cauſe materialis potius q̄ꝫ effecti/
ue obiectū reduci hꝫ.ſed de hoc in libro de ſen
ſibus deo dāte quid ſenſerit Ariſtoteleſ:apieť
ordinē igř effectuū nō ſe inuicem cauſātium nō
voco eſſentialem. ¶ Reddeat vnde eff luxe/
rat orō.nō ē autem elemētum cā mixti:niſi ma
terialis:mā autē ꝓprie ē ps eēntialis illius cu
ius eſt mā.ſi.n.efficerēt elemēta mixtuꝫ:ex q̄
mā id efficerēt:⁊ q̄ virtute:ſcū ſit mixtuꝫ pfec
tius elemēto.⁊ pñſertim aīata valde nobiliora
ſūt elemētis.de quibus Auerrois cōtra Ale/
xandrū loquitur.3° de aīa cōmento.5. ¶ Con/
firmatur qꝛ mixtum ē naliter poſterius elemē
to:g° ſine eo ſtař ñ poteſt mixtuꝫ. ¶ Ter° nō
reſoluiť mixtum:niſi i ea ex quibus componiť
7° metha.textu cōmenti vltimi.ſed ipm̄ reſol
uitur i elemēta.elemēta.n.i mixto ſunt ſepabi
lia p° de gñone textu cōmēti.83.g° ex elemē/
tiſ mixtuꝫ componiť. Nō ſi ex iexñte elemēto
ñ compōitur mixtuꝫ:tūc ex nulla pte mixti ſe
gregabile eēt elemētū. Nō ē ꝯ philoſophū p° ð
gñone textu cōmēti.84.⁊ 2° de gñone textu cō
mēti.46. Elemēti.n.eē i mixto ſic ē ꝙ elemen
ta reddiř pñt eadē:vel igř ſpē. ⁊ hoc nō:qꝛ ſic
vnū elemētum eēt i altero:qð falſum ē.g° i nu
mero eadē reddiř pñt.⁊ ſic nō erāt elemēta to
taliter corrupta. ¶ Sexta via ratiōe repugnā
tie.qꝛ dato ꝙ nō ſint elemēta ī mixto:perit ra
tio philoſophi 2° ð anima textu cōmenti. 39.
ad probandum animam eē cauſaꝫ augumenti.
qꝛ ſi nō:elemēta diſtraherēť:⁊ idem facerēt ſi
ipſa augerēt:quoniā leuia ſurſum ⁊ grauia deor
ſum traherēt.ſi aūt ipa nō ſūt i mixto:quāuis
anima nō augeret:nō diſtraherētur elementa.
Duplex igř ē i mixto ligatura:vna ē ſubſtātia
ruꝫ elemētoꝝ:⁊ iſta ē forma mixti:⁊ in propo/
ſito ē anima.alia ē qualitatuꝫ primaꝝ nexus:⁊
hec ē complexio. Cōfirmať moueť mixtuꝫ a p̄
domināti elemēto:g° elemētū ē i eo:velle aūt
extorqueř a p̄dñanti elemēto.i.a nā mixti mo
uente ꝓportionabilř ſicut elemētū p̄dñanſ mo
uet:ē faceř Ariſtotelē neſciř grāmaticaꝫ neqꝫ
logicā neqꝫ philoſophiā.qꝛ ē accipe vnū nomē
pro alio noīe.⁊ rē vnaꝫ p re alia. ¶ Secūdo pe
rit ratio philoſ.2° ð gñone aīaliuꝫ ſi ex quali/
bet corpis pte tā ſimilari q̄ꝫ diſſimilari ſemen
decidereť:tunc ex elemētis ēt ðcidereť.⁊ patꝫ
ꝯñam teneř pp elemētoꝝ iexiſtētiā ipſi aīali.
¶ Tertio perit ðmoſtra° philoſ. 2° celi tex/
tu cōmēti.22.⁊ 3° celi textu cōmēti.68.ad ꝓ
bandū elemēta nō habeř ðterminatam figurā
alř nō ſub quocūqꝫ mixto ſaluarēť elemēta.qꝛ
i mixtis illis ſuaꝫ figurā nō ſeruarēt. ¶ Quar
to perit ſnīa philoſophi 2° metheorū. Oīa ter
minata corpora nō ſine terra ⁊ aqua:g° admi/
nus mixta terminate figuř hñt i ſe elemēta q
buſ eorū figura terminatur.⁊ ð animalibus lo
quēs philoſophus in pñtis. Ignis.n.⁊ aqua ⁊
alia huiuſmodi ex qbus animal cōſtat:añ ſunt
q̄ꝫ aīal ſit. ¶ Quito Ariſto.4° metheoꝝ tex/
tu cōmēti.54.loquēs ð carnibus ⁊ oſſibus.ma
nifeſtū ē i quolibꝫ p̄dictoꝝ ꝙ ipa ſūt compoſita
ex elemētis:⁊ qð elemētoꝝ illoꝝ vincit ſuper
ipm̄.vt pꝫ ex eodē 4° textu cōmenti.48. Et
hec ſnīa nulluꝫ i particulari philoſophia exptū
lateř pōt. ⁊ niſi auctoritas Beati Thome ⁊
Scoti ⁊ alioꝝ multoꝝ oppoſitū tenētium me
mouiſſet ad ſcribēdū:labor hic mihi vanus ap
paruiſſet. ¶ Sexto perit rō philoſophi 2° de

anima textu cõmẽti.52.propter q̃d ſenſus non
ſentiunt elemẽta aĩalibus inexiſtẽtia. vbi phi
loſophus rñdet q: ſenſibus:q ſũt i potẽtia im/
mediata ad ſentirẽ:õficit mediũ itrinſecũ vel
extriſecũ.q: ſenſibile poſitũ ſupra ſenſũ nullã
facit ſenſationem. Debuiſſet aũt philoſophus
rñdere.q: elemẽta ad mixtionẽ veniẽtia corrũ
pebant:ideo nõ ſentiunt i mixto. ¶ Septima
ẽ via cõcordãtie p° q putrefactio mixtis ad/
ueniẽs ea ſecũdũ ptẽ icinerat: ſm vero aliã p/
teʒ reſoluit. Hoc ẽ q: putrefaciẽs calor humi/
dũ mixti facit ebulirẽ:⁊ ipm cõuertit in vaporẽ
⁊ terree ptes q̃ humidis conglutinabant rema
nẽt diſcõtinue:⁊ ſic groſſũ remanet cinerulen
tũ:ſubtile vero euaporat. ¶ Secũdo aduſtio
mixtis aduenies vi caloris ſubtile a groſſo ſe/
parat.⁊ ſic ſubtile ſublimat:⁊ groſſũ deſcẽdit.
¶ Tertio liq̃ſcũt aliqua ab igne: q̃ a frigido
coagulata fuerunt:coagulant aũt q̃ frigido eli/
quata fuerunt. 4° metheoꝝ textu cõmẽti.46.
⁊.40. Confirmat q: 4° metheoꝝ textu cõmẽ
ti.51. dixit q ferrũ ⁊ cornu molliſicabilia ſunt.
q: lʒ i eis dñet terra:nõ tñ tota terre ſũt. mul/
ta alia dicta ex 4° metheoꝝ adduci poſſent q̃
breuitatis cã relinquũtur. ¶ Quarto vnũ mix
tũ ẽ altero magis aereũ. q: i eo ptes aeris ma
gis dñantur. alteꝝ aũt magis aqueũ.q: partes
aque in ipo magis dñant. ¶ Quinto quare ſim
plex corpus ñ nutrit:ẽ q: mã aĩati ex quattuor
elemẽtis ẽ cõgregata.ex eiſdẽ aũt ſumus ex q
bus nutrimur. 2° de gñone textu cõmẽti.50.⁊
8° de hiſtorijs aĩaliũ. elemẽta.n.q̃ ſunt ptes
nutrimẽti:ſunt partes nutriti poſt nutritioneʒ
ſed i alia pportione. Nõ.n.conſtat hõ ex pane
aut vino:ſʒ ex elemẽtis q̃ in pane ⁊ vino pfue/
runt. Cũ.n.dixiſſet philoſophus. 2° de anima
textu cõmẽti.28. ſiccis.n.⁊ humidis ⁊ calidis
⁊ frigidis alunt oĩa viuẽtia:dixit Auerrois ibi
quum nutrimẽtũ ẽ loco eius qd diſſoluit ex ele/
mẽtis ex q̃bus componit oẽ viuũ. ¶ Nõ ſi nõ
ſit elemẽti ſbã i mixto tũc ſolũ prima mã eſſʒ
q̃ recipet aĩam.⁊ ſic non eſſʒ maior cura an mã
vnius ſimplicis elemẽti eã recipet q̃ʒ duorum
triũ vel q̃ttuor.qd ẽ impoſſibile. iõ Auerrois
3° caeli cõmẽto.47. impoſſibile eſt vt corpus
fiat a corpore vno ſm ꝯplexionẽ. ¶ Et ſi ad ac
cidẽtia recurras. ¶ Cõtra qualitercũqʒ ſm q̃li
tates primas aut quãtitatẽ ⁊c. diſpoſita ẽ ma/

teria ex quattuor elemẽtis pmixta:talr̃ ſm q̃
litates primas q̃ntitatẽ ⁊c. põt diſpoſita eẽ ma
teria vnius ſimplicis elemẽti. ¶ Nõ ſi Ariſto
teles 3° de gñone aĩaliũ dixit alimẽtũ auteʒ
alijs aqua:alijs terra:alijs qd ex hijs conſtat.
Intelligit ñ q ſimplex corpus ſit nutrimẽtũ
ſʒ q ſimplex corpus ẽ miniſtrans nutrimẽtum
q̃a aliqd ſimplex corpus ẽ locus vnde colligit
alimentũ. vel mixtũ ẽ illud cui alligat nutrim̃
tũ vt fructus arbori ⁊c. ¶ Sexto quõ põt ali
quid eẽ ſubſtãtiſice ſicciuſ ⁊ qualitatiue humi
dius. ¶ Et eſt q: ſbã elemẽtoꝝ ſiccorũ i mix
tione dñatur. ⁊ tñ qualitates humidoꝝ ſʒ gra
dus vincunt. vel q: humidũ qd ẽ aĩatũ ẽ exſi
catũ:ſʒ humidũ in poroſitatibus cõtẽtũ ẽ val/
de fluxibile. ¶ Septio dato hoĩe colerico exẽ
pli gratia alterato q̃litatibus gradualiter tem
patis:quare abiecto alterãte extriſeco ad cole/
rici nãm reducit.cũ tñ cõuenientiſſima ſit ſore
humane qualitatũ primaꝝ fractura: ex q̃ tpam
tũ reſurgit. ¶ Hoc ẽ q: miſcibiliũ elemẽtorũ
pportio corpi illi ẽ nãlis:i qua colera dñatur.⁊
cui extraneat tpamẽtũ. Non.n. diuturnitas q̃
litatis i ſbo eã reddit q̃litatẽ nãleʒ: pʒ i ethy
co p multos annos:i quo graduſ caliditatis fe
brilis:quãuis ſit diuturnus:ẽ pter nãm. ¶ Ex
hoc ẽt pʒ quomõ ſanguineus ſenex equalis ca/
loris ⁊ hũiditatis cũ iuuene temperato nõ eſt
iuuenis neqʒ temperatus:ſʒ terreſtrior ẽ. quia
plus pportionabiliter hʒ d ſbã terrẽ i mixtiõe.
¶ Ultimo pʒ q̃r virtuſ ſtomachi ẽ nutrimenti
eliq̃tiua.ſ. vt mixtio nutrimẽti ſoluat.⁊ illius
elemẽta ad mixtionẽ nutribili pportionatã re
duci poſſint. pportiõabilr̃ i metalicis corpibuſ
expti mixtionẽ terreaꝝ ptiũ cũ aq̃is ꝯcedunt:q̃
dſtilatiõe ſepant i pleriſqʒ.⁊ ſm artẽ alchimie
aliq̃ñ ꝯponũt. vt docet Ariſto. i lib° ſecretorũ
itelligẽtes ipm. ¶ Dico 3° qd ⁊ ſi ad minima
diuidãt elemẽta ad mixtionẽ veniẽtia ⁊ pmiſceã
tur.⁊ ẽt ptie coꝝ qualitates remittant ⁊ com/
plexionent:nõ tñ remanẽt ſbẽ elemẽtoꝝ itegre
⁊ nõ rupte. q: remittunt qualitates prime ad
hoc vt ex eis fiat ꝯplexio:g° remittũt ſbẽ ele
mẽtoꝝ: vt ex eis fiat mixtũ. pʒ ꝯña q̃a elemen
ta remanẽt i mixto ⁊ nõ in coꝝ eẽ ſbali itegro
g° remanẽt i coꝝ eẽ ſbali rupto. nõ.n. ruptio in
accidentibuſ ẽ ruptio i ſbã:niſi forte ꝯñter aut
comitãter. argumẽtũ eſt Auerrois. 3° caeli cõ/

mēto.67.Ex hoc pꝫ epiloga° Ariſto. p° de generatione textu cōmēti.90.Hec.n.neqꝫ corrupta eē neceſſariū neqꝫ adhuc primū eadē q̄ priuſ neqꝫ ꝯpōꝫ eē mixtionem eoꝝ neqꝫ ad ſenſum. ¶ Secūdo elemēta ad minima diuiſa nō cōtinuanť:quēadmodū neqꝫ in ſuis ſpheris continuantur:⁊ dato ꝙ adinuicēꝫ humido cōglutinarētur:adhuc ex eis nō fieret vnū ens in actu habenſ vnū:nomen:diffinitionē:eē:⁊ opationē eēntialem ab elemētis aut ab eoꝝ opationibꝫ diuerſaꝫ:niſi extrhereť de materia forma:ſꝫ extracta inde forma nō pñt p̄extītes forme eē integre:ne forma ſupueniens ſit accn̄s:neqꝫ compoſitū ſbāle ſit vnū p ꝯgregationeꝫ:neqꝫ pñt p̄exñtes forme recedeř totalř:vt p̄dixi:g° rumpuntur. ¶ Mꝫ ſi dicať igneitateꝫ ſbāliter integrā exēpli gratia ſtař poſſe i mixto remiſſo calore. ¶ Cōtra ſeqť ipam ſtař poſſe i mā̄ ſine calore.pꝫ ꝯña.qa caliditas ē eiuſdē rōnis in ſuis gradibus:g° quātū ē ex pte caliditatis ipa nō eſt magis ab igneitate iſepabilis i vno gradu q̄ꝫ i altero.ꝯñs ē falſuꝫ.qꝛ tūc non poſſet agens nāle igneitateꝫ extraheř de mā̄:quātūis illius qualitateꝫ expelleret.rō eſt Auerrois 3° celi cōmento.67.ꝯ̄ Auicennā. ¶ Cōtra hāc rōnem nō ad quācūqꝫ ifrigidationē moriť aīal:g° ſtat ſenſus remiſſa caliditate nāli:⁊ tñ nulla caliditate i eo exñte:nō viuit aīal:⁊ tñ aīa nō remittiť. ¶ Rñō multiplex dña repiť hic ⁊ ibi.qm̄ foř̄a elemēti ſimplex eſt:ſenſus vero ꝯpoſitus ē ⁊ q̄litas elemēti ſimplex eſt:⁊ q̄litas ſenſus eſt cōpoſita:qꝛ ꝯplexiōalis eſt:⁊ nāliſſimuꝫ eſſe ignis eſt eſſe ſūme calidū:⁊ nāliſſimū ipius ſenſus eſt eſſe medie ſiue tp̄ate calidū:inde fit ꝙ ſepato vno gradu caloris ab igneitate:nō ſit cā qn alter gradus ſit ſepabilis.nō ſic de forma ꝯpoſita.recordař tñ ꝙ datur maxima caliditas cū q̄ nō ſtat ignis quemadmodū dať maxima cū q̄ ſtat etiā ignis.Tū etiā qꝛ:lꝫ diuerſimode elemēta apud vtrāqꝫ opinioneꝫ.ſ.tā Auicenne q̄ꝫ Auer.ſūt mā̄ mixti i eſſe rupto:ſꝫ apud neutrū eoꝝ aīal eſt mā̄.inde fit vt aliquā rupturaꝫ tolerař poſſit elemētū:quā nō tolerat aīal.⁊ ſic ſi pfectiſſimū ſuū eſſe pdit:a fortiori alia ſua eſſe minus pfecta poterit āmitteř.ideo Auerrois videns elemētoꝝ agibilitateꝫ ⁊ pugnā eſſe merito q̄litatū quibus ſe rumpūt gn̄ant ⁊c.iō diř ꝓportionabilř quātus gradus caloris perditur ab igne:tātus p̄ciſe g̃dus pditur ſubſtātie eius.itellige ſtāte ſūma ſiccitate.ſimilř p̄ciſe quātus gradus ſiccitatis pdiť ab igne.ſtāte caliditate ſūma:tātus p̄ciſe gradus ſbē ignis pdiť.Sꝫ aīal mixtionē elemētoꝝ ſibi dtermināt.ruptas qualitates reqrit ad certā mēſurā:cuꝫ latitudīe tñ q̄dā.qꝛ pōt aīal eē ſanū ⁊ egrū.⁊ ſanū tēpatū ⁊ diſtēpatū.⁊ tp̄atuꝫ pōt eē in motu ⁊ i qete.⁊ qetū pōt eſſe inanitū ⁊ r̄pletū vigilans ⁊ dormiēſ:in nocte:in die:in hyeme:i eſtate ⁊c.que omnia caliditatem eius apta ſūt variař.et intra ſue latitudinē ſanitatis. ¶ Tertio arguiť ex via gn̄onis aplicādo:opꝫ.n.ingeniū eſſe vniuerſale ⁊ applicatiuū.qꝛ tūc mixta nō gn̄arenť.qꝛ eoꝝ motus quo fiunt nō ē gn̄o.qꝛ ille nō ē corrupꝰ.qꝛ nullius ē corrupꝰ.qꝛ non mixti:qꝛ tūc veniūt elemēta ad mixtionē vt ſupono.neqꝫ elemēti neqꝫ elemētoꝝ.qꝛ per te nulla illis aduenit mutatio i ſubſtantia.ſola enim adueniens eis variatio eſt accidentalis.

¶ Noto igř aliqua primū elementis aduenit duplex ruptura.vna p dīonem eius i ptes quātitatiuas:quā triturā appellamus:⁊ hec ꝓ mixtione ē necīa:neqꝫ ſufficit elemētoꝝ diſio i magnas ptes:ſꝫ oportꝫ ꝙ ad minima dīdanť:⁊ ꝙ plurimum vnius tangat minimū alterius:ſed hec ruptura nō ſufficit ad mixtionem faciendā dixit.n.philoſophus p° de gn̄one textu cōmenti.86.neqꝫ ſecūdum parua ſaluata.opꝫ q̄ miſcētur diceř mixta eſſe.cōpoſitꝰ.n.erit:⁊ nō mixꝰ tūc.n.contigereꝫ ꝙ nō ex qualibet parte carnis gn̄areť ignis ⁊ aqua.vt arguit Ariſtoteles.2° de gn̄one textu cōmēti.47.vbi Auer.cōtigit aut nō ex q̄libet pte ptiū carnis gn̄areť terra ⁊ aqua:aut gn̄anť.⁊ tūc cōtingit ꝙ corpus penetret corpus.Alia igř eſt ruptura p alterationē q̄ ē variaꝰ i foř̄a ſbāli vel accn̄tali.ꝯ̄ria.n.iuxſe poſita ſine ipedimento agūt rūpendo ſuaſ q̄litates:ad quarum rupturam forme elementorum ſubſtantiales etiaꝫ remittunť.hoc voluit philoſophus.2° de gn̄one textu cōmenti.48. Que miſcēť corrūpūt itētiōeſ.i.foř̄as ab eis intētas adīuicē:tūc neqꝫ mā̄ erit:neqꝫ illoꝝ ꝯ̄riorū actu ſiplř ſꝫ mediū.itē ſi aer exēpli grā calefieri hꝫ i hora:tē imedietate hoř maior ē illiuſ leuitas q̄ priuſ:g° igniſ leuitas magis recip̄ ⁊ minus.tāgeť āt iſra ꝙ g̃uitas ⁊ leuitas ſūt elementoꝝ foř̄e ſbāles.Iteꝫ mixtū ſm naturam

mirabilis process.

hoc negarent

dn̄antis elementi moueṙ. q̄ igr̄ fortius deſcen
dat vnū̄ mixtū q̄ȝ alteꝝ.ē: q2 forma grauis ele
mēti fortioꝛ ē in vno q̄ȝ in alio: ſuppoſita ſemp
ceteroꝝ paritate ī magnitudine: figura: medio
ꝛc. ¶ Alteratio aūt īter qualitates p2imas ele
mentoꝝ ad mixtionē ē neceſſaria teſte philoſo.
p° de gn̄one textu cōmenti. 82. Impoſſibile.n.
ē alterū altero miſceri. quēadmodū dicūt q̄dā
entibus adhuc mixtis ꝛ nō alteratis: nō.n.ma
gis nūc mixta q̄ȝ prius ſūt ꝛ lȝ auctoritate a⸗
lioꝛū hoc dicaṙ: nō pp hoc veritatē ſuā perdit.
Duplex aūt ē alteratio. conuerſiua vnius ī al⸗
terū: ꝛ nō conuerſiua. prima terminatur ad ge
nerationeȝ ſimilis dn̄anti: aut nutritionē. ſcdm̄
dum q̄ ſeparatū ē id qd̄ conuertiṙ: vel coniūctuȝ
conuertenti: puta intuſ ſuſceptū. dixit.n. philo.
p° de gn̄one textu cōmenti. 82. altero aūt cor⸗
rupto nō mixta eſſe. ſed hoc quidē eſſe. hoc au
tem nō eſſe. mixtionē aūt ſimilr̄ ſe habētiū: eē
nutrimentū. Et quemadmodū vno mixtoꝝ cor
rupto non fit mixtio: ita duobus vel pluribus
vel oībus cōmixtis. ſubdit.n. philoſo. ibi parū
infra: eodē modo ꝛ ſi ambobus cōuenientibus
corruptū ē alterutrū mixtoꝝ. Non.n. mixta ſūt
nullatenus entia: Idē infra textu cōmenti. 88
reddēs.n. philoſo. rōnem quaṙ multa paucis cō
poſita ſi faciūt mixtionē: dixit. trāſmutatur.n.
alterū in dn̄ans. iō guta vini mille amphoris
aque nō miſcetur. ſoluitur.n. ſpēs. Non cōuer⸗
ſiua aūt: ſi ad certā menſurā deducit elementa
vtputa q̄ vnū miſcibiliū dn̄etur cū ſub domi⸗
nio alteriuſ: mixtū parit. ſi aūt nō: nō. de ratiōe
enim putrefaciētis caloris nō ē ad determina⸗
taȝ formā mixti deduceṙ. ſed potius ligata diſ
ſolueṙ. diẋ.n. Ariſtoteles. 3° de gn̄one aīaliū
nihil gignīṙ putreſcens: ſed cōcoctum. ¶ Con⸗
ſiderāda ē ēt coꝝ q̄ ligant nā. qm̄ cū ſimul ſunt
ſi in actu ſunt: ibi nō ē mixtio. vt ſbā cū accn̄te
ꝛ hoc mō infert Ariſtoteles tanq̄ȝ icōueniens
ꝯ empedoclē elemēta in mixto eſſe ſaluata ſm̄
partua. 2° de gn̄one. Ubi Auerrois cōmēto. 46
p2imū icōueniens q̄ mixtio ſit compō ptiū mi
nimarū: ſȝ tn̄ ſēſibiliū. ꝛ ſic ſeqṙ q̄ mixtio apō
aliquē nō ē mixtio apud aliū acutiorē in viſu.
Si aūt: cū ſimul ſunt: ſunt potētia: aut īſepabi
lia ſunt: vt mā ꝛ forma. ꝛ ſic coꝝ ꝯgregatio nō
ē mixtio: ſȝ compō: ſȝ philoſo. p° de gn̄one tex
tu cōmēti. 83. ꝛ. 84. Si aūt cū ſimul ſūt: ſūt in
potentia: ꝛ ſunt ſepabilia iterū: tunc aut cōiūc⸗
ta ſunt corpa ꝛ ſ bē: ꝛ ſic mixtio ē aut eē pōt. ē
eniȝ mixtio corpoꝝ ligatura. Si aūt nō: n̄. ſed
pōt eſſe q̄ ſit complexio: puta ſi qualitateſ pri
me ſint que ligate fuerint. Corpa aūt: que mi⸗
ſcenṙ: pn̄t eſſe elemēta: ꝛ pn̄t eſſe mixta: ꝛ pn̄t
eſſe a nā applicita ꝛ ab arte: ſemp aūt nā ē mix
tioneȝ complexs: nō aūt ars. actio aūt elemēto
rum ad inuicē aliā ꝛ aliā facit ī elemētis coruȝ
ꝓportioneȝ: ꝛ ſic ad aliā ꝛ aliā mixti formā p⸗
paratur. ꝛ hos mixtionis gradus voluit Ale⸗
xāder aphrodiſeuſ eē ſbtiliter cōſiderādoſ ꝛc.
Sciēdū ēt q̄ mixtio ē mediū īter cōgregatio⸗
neȝ ī qua mixta totaliter ſaluanṙ: ꝛ gn̄oneȝ ī q̄
oppoſitū. ſ. id ex q° ē gn̄o: totalr̄ corrūpiṙ. q2 cō
gregata ī mixtione aliquo mō rūpūṙ: ꝛ nō tota
liter. ꝛ ſūt oppoſitū ex q° ē gn̄o mixti. ¶ Attē
tione dignū ē ēt q̄ miſcibilium mā ꝯtinuaṙ. ꝛ
forme ēt: quāuis ſuā ruptā nām ſeruēt. ¶ Nō
ſi Ariſtoteles 3° celi textu cōmēti. 68. diẋ nō
fieri cōtinuū ex compōe: pȝ ipȝ loq de figuraꝝ
compōe: q̄ ſic adinuicē cōiungi nō pn̄t: qn inter
eas remaneat vacuitas. paucis q̄buſdā excep⸗
tis vt triangularibus q̄dratis ꝛc. ꝛ adhuc non
quōcūq; his cōcurrētibus vacuitas impleṙ. ſūt
igr̄ miſcibilia corpa: hōgenea: ſi prima mixtio
ne miſceri habēt. mixtoꝝ.n. mixtio mixtio ē ſe
cūda: diſibilia ad minima: alterabilia: q̄ſi expo
tentia: bn̄ terminabilia: ſic q̄ abſit viſcoſitas:
fluxibilitas: euapora°: reſolutio ꝛc. h° voluit
philoſo. p° de gn̄one textu cōmēti. 88. Actiuo
rū aūt ꝛ paſſiuoꝝ q̄cūq; ſunt facile diſibilia ꝛc.
ꝛ ſi cū ī mixtione ſunt: ſunt aliqualiter rupta:
ꝛ aliqualiter ſaluata: ꝛ ſic mixtuȝ in ea reſolu
bile eſt ꝛc. Hec incidentaliter ad doctrine bo
nitatem dicta ſunt. ¶ Forme autem elemen⸗
torum: quamuis continuate ſint: non ſunt for⸗
ma mixti. vt bene contra Empedoclem dixit
Galenus primo elementorum. probatur. ꝛ pri
mo ex natura generationis. quia tunc genera⸗
tio mixti eēt altera°: q2 ipa eēt elemētariū for̄a
rū diſpō accn̄talis. 2° q2 gn̄o mixti eēt ꝯtinua°
q2 elemētoꝝ for̄e ad ꝯtinuitatē ōducūṙ: p mā ex
illaꝝ ꝯtinuatiōeȝ adiuicē: nulla ibi noua ſbāli
forma acquiſita. q̄ inconuenientia ſunt. q2 tunc
mixtuȝ eſſet accn̄s ꝛ nō ſubſtātia. ¶ Secun⸗
do ex natura mixti. quia tunc elementa non
eſſent materia ſecunda mixti. ymo ipſa eſſent

ip̄m mixtuꝫ cuius oppoſitū vult Auerrois 3° caeli cōm̄to.67.ꝛ Ariſtoteles 2° de gn̄one aīa liū;ſꝫ oīs aīa ſiue virtus ſiue potētia corpuſ aliud pticipar̃ vr̃.id ꝙ magiſ diminuꝫ q̄ꝫ ea que elemēta appellaſ̃. ¶ Secūdo q: tūc grauia clementa eēnt īfra:ꝛ leuia ſ̄:q: nō eſſet ibi alia nā aliū ordinē reqrens q̄ꝫ nā elementaris;nō negaſ̃ tn̄ membra hoīs īſeriora eſſe magis terreſtria ſupioribus:quēadmodū ſanguis ad inferiora deſcendēs eſt magis groſſus ꝛ grauis q̄ꝫ ſanguis ad ſuperiora nutrienda aſcendens.aut eniꝫ ſanguis aſcendens in corde caleſit:aut cordis influxu illuſtratus accendiſ̃. ꝛ facilius aſcēdit. ¶ Tertio ex nā aīe.q: tūc aīa eēꝫ ex elemētis.q: elementoꝝ forme ī certa nobili ꝓportione congregate eſſent aīa.cuius oppoſituꝫ vult philoſ.p° de aīa textu cōmenti.82.ꝛ 3° de aīa textu cōmenti.6.ꝛ Auerrois 3° de aīa cōmēto 5.cōtra Alexandrū aphrodiſeū. ¶ Secūdo qa aīa eſſet accidens;q: ip̄a formalr̃ non eſſet niſi elementariū formaꝝ ordo aut ꝓportio. Confirmaſ̃ tertio q: philoſ.p° de aīa arguit contra antiquos dicentes aīam eſſe compoſitaꝫ ex oībus reꝝ pricipijs vt oīa cognoſceret.q: dicit nō valeř ꝯn̄am illā.pꝫ q: dato ꝙ eſſet aīa ex principijs rerū;adhuc ipſa nō cognoſceret mixtum vbi Auerroiſ cōmento.77.reddit rōneꝫ qa forma mixti eſt alia a formiſ elementorū g° p formaſ elem̄toꝝ forma mixti nō cognoſciſ̃. ¶ Tertio q: tunc mixtū nō haberet aliqd q̄ elem̄ta inuicē cōtineret:ꝛ ſic ipſa diſtraherenſ̃.q: grauia deorſuꝫ ꝛ leuia ſurſū inclinarenſ̃.hoc argumēto vtiſ̃ philoſophus.2° de aīa textu cōmenti.39.ad ꝓbandū nutritionē aut augm̄tationē nō eſſe a nā elementari. ¶ Quarto ſeqſ̃ ꝙ oīs forma mixti eſſet aetherogenea.q: ex ptibus q̄ intitatiuis alterius rōnis integraretur ꝛ hoc ſiue mixtū eſſet pfectū ſiue impfectum. ¶ Quarto ex nā mixti.q: mixtū nō eſſet vnuꝫ eſſentialr̃.q: nō eſſet ibi vna forma q̄ mixtū in determinata ſpē locareſ̃:ſꝫ vnitas eius eſſet p diuerſaꝝ formaꝝ cōtactū. Argumētū ē Auerrois 3° caeli cōmento 67. ¶ Secūdo q: mixtū eſſet ſimplicia;quia elemēta inuicē iuncta eſſent mixtū;cuius oppoſitū habeſ̃.7° meth.textu cōmenti vltimi.Et diſ̃ Auerroiſ 3° caeli cōmento.38.mixtū ē aliud ab elementis ſubſtantia ꝛ forma.Et diſ̃ Auerrois.12.meth.cōmento.22.neceſſe ē vt forme caꝝ.ſ.ſbārum ex elementis factaꝝ ſint alie a formis iſtoꝝ.ſ.corpoꝝ ſimpliciuꝫ.ꝛ ꝓbat q: gn̄atum debet eſſe aliud ab eo ex quo gn̄atur. ¶ Tertio ſeqtur ꝙ vnuꝫ mixtū nō eſſentialr̃ dr̃t ab alio;ſaltē de perfectis mixtis.q: oīs ſbā exn̄s in vno eſt in alio.ꝛ ſi differenter ē;ſm̄ plus vel minus illius ſubſtantie eſſet;q̄ ad ſbāleꝫ drīam cōcludēdā minime ſufficiunt. ¶ Quarto ſeqſ̃ ꝙ mixta preter nāliter alterata ad ſuā priſtinā diſpōneꝫ nō rediret;an aūt ab intra vel ab ex̄ non curo: alias tn̄ dixi ꝙ ab extra ꝛ ēt aliquo mō ab intra vt ferruꝫ calefactū ad frigiditatē.q: altera° ad caliditatē aliā feciſſet elem̄tariū formaꝝ mixtionē:ꝛ ſic ad aliud mixtū vel indiduū eēꝫ ꝑpar° ¶ Quīto ſeqſ̃ ꝙ marmor ꝛ ferruꝫ plus ſbaliter ꝯuenirēt q̄ꝫ ferrū calidū ꝛ frigidū.q: ꝓportiones marmoris ꝛ ferri ꝯueniēt iores ſunt q̄ꝫ ferri calidi ꝛ frigidi.ꝯn̄s ē ſalſū q: primoꝝ diſtictio ē ſpecifica.ſcꝫ vero indiuidualis tm̄. Educiſ̃ igr̃ forma elemēti de mā ſpā;q̄ ē elem̄ta rupta a caelo tāq̄ꝫ ab agēte vniuſali: ꝛ a calor̃ nāli digerēte tāq̄ ab agēte pticulari.vt 4° metheorū colligiſ̃ textu cōmēti.14.ꝛ.12.meth.cōmento.18.ꝛ quēadmodū forā mixti ē diſticta a formis miſcibiliū;ita q̄litaſ ꝯplexiōalis ē diſticta a q̄litatibus primis;ſi.n.eēt forma mixti forē elemētoꝝ;ꝓportionabilr̃ q̄litas ꝯplexionalis mixti eēꝫ quattuor qualitates prime determinato modo ſe habentes.

¶ Contra primo ex natura forme. quia ſequitur formas elementorum ſuſcipere magis ꝛ minus;itēſionē ꝛ remiſſionē.q̄ eſt contra philoſophuꝫ in p̄dicamentis. ꝛ 8° meth.textu cōmenti.8. ¶ Secundo ſeqſ̃ ꝙ forme ſbāleſ elementorum habent ꝯ̄rium.q̄ ē contra Ariſtotelē in p̄ñtis.pꝫ cōſequentia q: cū magis ꝛ minuſ ē admixtio ꝯ̄rij 5° phyſic.textu cōmēti.19. ¶ Tertio ſeqtur ꝙ ad ſubſtātiaꝫ ē motus.cōtra philoſophū 5° phyſ.textu cōmēti.x.pꝫ ꝯn̄a ex forme ſbālis ſucceſſiua acqſitione vel pditione. ¶ Quarto Auerrois ſibi ꝯ̄dicit.5° eniꝫ phyſ.textu cōmēti.21.in ſubſtantia non ē forma diminuta;q̄ poſtea fiat completa.Ideꝫ.6° phyſicorum cōmento.45. ¶ Quinto ponit Auerrois formas elementorum medias inter ſubſtantiam ꝛ accidens;quod eſt inter ꝯ̄dictoria daſ̃ mediū.ſ.inter eſſe in ſbſo ꝛ nō eē ī ſbſo.

¶ Sexto ponit Auerrois mediũ inter potentiã ⁊ actum. q: forme elemẽtoꝝ manent ĩ mixto: nõ potentia ſolũ que eſt mã coꝝ: non ĩ actu. q: mixtum nõ ẽ elementũ. ¶ Septimo ſequit̃ formã mixti eẽ accidẽs. q: ſequitur eam aduenire mãe informate forma elemẽti: ⁊ quelibet forma quantũcũqꝫ imperfecta dat mãe eẽ ſimpliciter. ¶ Octauo ſequitur ꝙ non ſufficit pro forma mixti exhĩbẽda prepara° qualitatiua: aut quantitatiua: ſed reqrit̃ ſbãlis per formas elementares diſpoſitio. ¶ Nono ſeqtur quotlibꝫ formaꝝ ſubſtantialiũ cõpoſſibilitas ĩ eodẽ ſubiecto: ex quo due ſe compatiunt̃. ſic arguit philoſophus de corporibus in comparatione ad locum. 4° phyſ. textu cõmenti. 53. ¶ Decimo ſequitur ꝙ ſere cũ frigiditate ſũma ſtabit forma ſubſtãtialis ignis in mã. pꝫ ĩ lapide marmoreo aut criſtallo: huiuſmodi. n. lapides mixta pfecta ſunt: ⁊ ſic ex quattuor elemẽtis conſtituta. ¶ Undecimo ſeqtur ꝙ ſub tm̃ vno gradu caliditatis ſtabit igneitas: q: inſepabilr̃ ſe habẽt qualitas ⁊ forma ſbãlis. ¶ Ad primuꝫ forma ſbãlis duplr̃ accipi põt vno mõ ĩ ſe. ⁊ ſic ipa nõ ſuſcipit magis ⁊ minus. ⁊ ſic dix̃ Auerrois in pñto ſ bẽ ſubſtãtiam nõ ſuſcipe magis ⁊ mĩus q: ipſa nõ pdicat̃ magis de vno indiuiduo q̃ꝫ de altero: neqꝫ magis de vno in vno tpe q̃ꝫ ĩ alio. q: eſſentia conſiſtit ĩ indiuiſibili. qa ipa dicit certam diſtãtiam a nõ gradu entis: a qua quomõcũqꝫ recedat̃ vel p intenſionem vel p remiſſionẽ variaret̃ eẽ ſpecificũ. Sed ĩ formiſ accidentalibus cõcrete acceptiſ nõ ſic eſt. qa ipaꝝ multe de indiuiduis ſ bẽ cũ aduerbio magis vel minus pdicant̃. licet ipe in cõpatione ad earũ propria indiuidua ſuũ ſeruẽt pſectionis entitatiue gradũ indiuiſibilẽ ſpecificuꝫ. Alio mõ accipit̃ forma ꝓm ꝙ eſt ĩ mã: ⁊ ſic ſi ipſa recipit magis ⁊ mĩus: hoc ẽ ꝓm ꝙ ipa ẽ ĩ mã. Rñõ ẽ Auerrois. 8° metha. cõmento. 10. ꝯditionalr̃ tñ loqtur Auerrois qa ſolertia nãlis ſequitur corporis tempamẽtũ. ⁊ gñaliter omnis ſubſtantialis forma melius operat̃ ĩ mã bene diſpoſita q̃ in mã nõ ſic preparata. ⁊ tamen non omnis ſubſtantialis forma recipit magis vel minus: ſed ſolum illa que intenſiuam hꝫ quantitatẽ ſecundũ quã ꝓm modos eſſendi intenſũ ⁊ remiſſum variatur. Ex quo patet ſolutio dubitatiõis an forma intendat̃. arguũt. n. ꝙ nõ qa nõ antiqua: qa illa nõ ẽ maior q̃ꝫ prius: nõ noua: neqꝫ agregatũ vtriuſqꝫ: qa non pfuerunt: Sed mã ẽ intẽſior: qa plus habet de forma q̃ꝫ prius. Primo dico ꝙ eadem ẽ forma numero q̃ prius hꝫ eẽ remiſſum 2° intenſũ aut ecõtra. 2° dico ꝙ materia non dicit̃ itenſior: qa comparatiuũ illud nõ applicat̃ nõ habenti quantitatẽ intenſiuã: q̃lez mã nõ hꝫ: neqꝫ aliqua forma mixti: ſꝫ ĩter ſubſtantiales formas tantũ ſbãlis forma elemẽti quantitatẽ hꝫ intenſiuaꝫ. elemẽtoꝝ tñ concreta denomĩatiua ꝓm magis ⁊ minus predicant̃: vt magis aereũ ẽ hoc: qa ĩ eo dñantior ẽ aer. ex quo modo loquẽdi nõ notat̃ forme elemẽtariſ intẽſio neqꝫ remiſſio ſꝫ dñium illius in mixto maius vel minus: qd̃ dominiũ quantitatẽ elemẽti ſeqtur vel abſolute vel ĩ cõpatione ad alia elemẽta datũ mixtũ componẽtia nõ neglecta tñ gradus ĩtẽſione. ¶ Contra aut forma numeraliter variat̃ p ĩtenſionẽ: aut nõ. nõ primuꝫ qa tũc indiuiduũ ſbẽ nõ duraret niſi p inſtãs preſertiꝫ ĩ remiſſiõe elemẽtaris forme: qd̃ hꝫ Ariſtoteles ꝓ ĩcõueniẽti. 8° phyſ. textu ꝯmẽti. 63. Si aũt nõ variat̃ forma numeralr̃: g° ꝓus gradus ſupueniẽs p° nõ dat mãe eẽ ſimplr̃: g° ſecundus gradus nõ ẽ forma ſbãlis: pꝫ ꝯña qa ſi ſic: mã haberet duplex eẽ ſbãle: priuꝫ a p° gdu ⁊ ꝓm a ꝓo gradu: qd̃ ẽ ĩcõueniẽs. ſi. n. eẽ a primo gradu mã pderet: ipa ẽt primũ gradũ pderet. ¶ Scd̃o ĩ ſbã nõ ẽ ꝯrietas. g° neqꝫ rẽiſſio pꝫ ꝯña q: ĩtẽſio ⁊ rẽiſſio p ꝯrij admixtionẽ aut ꝺpurationẽ ſũt. ¶ Ad hec duo ad primũ: ſi p ſe exiſteret ꝓus gdus. ſ. ex̃ totũ ĩtẽſibile: ipe daret eẽ ſimplr̃. nõ. n. eẽt gdus ſine forã cuius eſt gdus. ſꝫ qa ipe inexiſtit: ipe dat eẽ tãti gradus dico igr̃ ꝙ ꝓus gdus ẽ ĩ potẽtia: ⁊ nõ ĩ actu. iõ nõ dat eẽ ſimplr̃. melius ẽ tñ formã ſub gradu q̃ꝫ graduꝫ dare eſſe. ¶ Ad ſecũduꝫ nõ oĩs intẽſio naſcitur ex ꝯrietate: lumen eniꝫ intenditur ⁊ ipm̃ non habet contrariuꝫ: neqꝫ certe p̃i forme creſcit aut decreſcit intenſio ſiue ipſa ponatur cum contrario ſiue non: ſiue cum pauciſ gradibus ſiue cum multis ſui contrarij. Quid autem ad Ariſtotelem tertio topicoꝝ capite. 9. aut 2° ꝺ gñone textu cõmenti. 59. aut p° celi textu cõmenti. 16. aut qnto phyſicoꝝ commẽto 19. ⁊. 45. aut q̃rto celi cõmento. 6. dixi in libro de ĩtelligẽtijs cõmento vltimo. ¶ Correlariũ dabilis ẽ mutatio qua nihil poſitiuũ acqritur.

acq̄rendaʒ tamē ē:cū cōtinuabit tranſmutatio qḋ erit ȯpditiuaꝝ tranſmutationū ſuis.dictū enim ē q̄ data corruptiōe q̄ ĩ gñonē nō ordiat opʒ eā eē intentaʒ a natura:qḋ ē ꝯ naturam:qa data aqua ſūme frigida conuertibili ĩ ignē:tūc ĩ vl° eē frigiditatis ſūme icipit pdi frigiditas ⁊ ſubſtantialis forma aque ſine acquiſitione a licuius:vſqʒ quo minima gñari poſſit caliditas ¶ Nō ſi Auerrois 3° phyſicorum cōmēto.4.dicit q̄ motꝰ ē gño:⁊ 5° phyſicoꝝ ꝯmēto.48.motus ē acquirere:ſic q̄ motuſ nō ē pdere niſi per accidens:capit ipſe pfectionēʒ/actum/acquiſitionēʒ/⁊ gñonem vt ſunt comunia acqſitioni poſitiui ⁊ priuatiui vt colligit ex eodem.3° cōmēto.5.declarāte corruptionē eē ȯ eſſe ĩ nō eſſe ⁊ qḋ voluit Auerrois q̄ motus ſit pdere p accidens intelligit q̄ motus eſt pditio termini a quo:ſiue ille terminus ſit poſitiuus ſiue priuatiuus ſed per accidens ipſe ē pditio : neceſſario tamē.ſʒ ipe p ſe ē acqſitio. Correlariū corrup° ē acqſitio:nō tamen ipſius eſſe:ſʒ ipſius nō eē.ſʒ ipa ſit de nō eſſe priuatiui ĩ eē priuatiui ⁊c.⁊ ſic corruptio ē gño ptis poſt ptem ⁊c . opʒ.n.q̄ ſpēi competat gñis diffinitio . Impfectio igit motus dicit tendētiā mobilis ad aliud eē ſiue nobilius:ſiue vilius:ſiue itenſius:ſiue remiſſius:ſiue poſitiuum:ſiue priuatiuum. nō reſtringit tendentia ad ſucceſſiuū. Correlariuʒ aliud forma ſubſtantiali hñte gdus:priuatio illi oppoſita hʒ gdus . pmo aliquos hʒ cōpoſſibiles forme ĩ certo gradu . pmo pro icōpoſſibilitate priuationis ⁊ habitus:opʒ vtrūqʒ reſtrigeſ ad certos gradus. ¶ Correlarium aliud.ſʒ forma ſui abſentia aut preſentia ſpecificā faciat variationē:nō tñ ſui itēſione aut remiſſione:variat° eniʒ ītenſiua potius p modos forme ē q̄ p formas:cōcedit tñ ptes forme ſm quas ē itenſio eē eiuſdē rōnis eſſentialis. Per partem forme nō itelligas aliud q̄ gdū : q̄ aūt gdus ſit forma pbauit calculator capite p° de intenſione. ¶ Contra ſeqt q̄ non oīs mutatio ad ſbāʒ ſit gño:aut nō oīs gño ſit ſubita mutatio.pʒ conſequētia q: aut inten° elemēti ē gño: ⁊ ſic ē ſecūdū.q: ſucceſſiua ē huiuſmodi mutatio.aut ñ ⁊ ſic ē primū.q: illa mutatio poſt gñonem ē:⁊ ad ſbāʒ ē. ¶ Rño gño minimi ſubita ē. ¶ Cōtra id ĩ qḋ fit muta° ē idiſibile.6° phyſ.textu ꝯmēti.44.minimū aūt ē q̄tū. ¶ Rño non loquitur Ariſtoteles ibi de termio aut ſbēo generationis:ſʒ vult q̄ illud ĩ quo fit muta° ē indiſibile:⁊ ē īſtans. Sed gño maioris minimo pōt eē nō ſubita:pʒ ad ſenſuʒ in cōbuſtione palee. ¶ Ubi ꝯſideranda ē ſucceſſio q° ad ptes ſubiecti quātitatiuas.qa aliqñ gñanti extriſeco propiqoꝛ ē vna ps paſſi q̄ alia:ſʒ ſucceſſio quo ad ptes forme ītenſiuas ē ĩ eadē pte aut eē pōt ſi forma ſit maior minimo gdu illius forme . ¶ Contra tu quolibeto 2° de ītelligētijs concedis q̄ oīs mutatio menſuraſ īſtanti. ¶ Secūdo vr̄ oēm ſubſtantiā ſuſcipe magis ⁊ minus: corruptibilē tñ:ſiue ſimplex fuerit:ſiue mixtū qa cōdēſeſ ſbā ſiue corpis extrinſeci aduenientia:tūc ibi ē plus de ſbā ſub aliquāta quantitate q̄ prius:⁊ nō extēſiue . qa ñ maior occupaſ locus:g° itenſiue. ¶ Ad primū ibi ē ſermo de ꝯpleta mutatiōe.qa ſolū ea ſeruit īceptiōi ſimplr̄ aut deſitioni:ȯ q̄ eſt ibi ſmo. ¶ Ad ſm ibi plus ē ȯ ſbā:nō aūt magis:neqʒ vʒ ꝯña ibi corpus ē denſius:g° ibi magis eſt ȯ ſbā. ¶ Nō ſi idē dixeris ȯ formis elemētoꝝ aut qualitatuʒ primaꝝ.ſ.pluſ eē ȯ eis.nō auteʒ magis:⁊ ſic eaſ nō itendi. ¶ Rño ē diſſimilitudo.qa cū ſit pluſ aut minus ȯ ſbā ſub certa quātitate p ſolā rarefactionē aut ꝯdēſationē itenſioni aut remiſſiōi nō ꝯiunctā.tūc forma ⁊ mā ſimul adeunt aut abeūt.ſʒ ĩ intenſione aut rēiſſione ē pricipaliter ſoꝛe variatio ĩ ſbēo:nō curādo mām an abeat adeat aut ſtet.niſi forte eēt ītenſio p accñ puta p ptis ītenſioris rarfactionē:aut rēiſſioris ptis ſbēi ꝯdēſationē.2° in rarfactione aut ꝯdēſatione ē ptiū mãe aut foꝛe iuxꝫ pō maior vel minor: ſʒ ĩ ītēſione aut rēiſſiōe nō ē iuxꝫpō ſʒ q̄ſi penet° ē in itenſione qa ſus gdus p° ſupueniēs ĩ ſbtō exñti ſub p° gdu ꝛcipit.⁊ illius ſbēi extēſione extēdit ſicut ⁊ prius gdus.ſit ĩ tui ptāte itelligere ꝯpōʒ iſtoꝝ gdū eē vel ſoꝛalē vel virtualeʒ ſeu eminentialē.⁊ ĩ rēiſſiōe ē ptis ſoꝛe ȯpditio In mutatiōe igr̄ q̄muis ſbāli pmagiabile ē alñ ſolū formā eē acqſitā:⁊ alñ ſolū māʒ:⁊ alñ vtrūqʒ:ſi.n.hō exiſtat ītellectu tm̄:tūc ĩ nutricatiōe acqrit mā ſolū ⁊ ſic minus ē ȯ ſoꝛa ĩ vniuerſo q̄ prius:ſi aūt exiſtit hō intellectu ⁊ ſenſu iuxta oppiniōeʒ Ariſtotelis ⁊ Auerrois:tunc materia ⁊ forma acquiritur:non tamen intellectiua ſed ſenſitiua.ſ.cogitatiua. Si autem incomplete generetur ignis : ſolum forma acquirit.

¶Ad ſecūdū argumētum pͥncipale in ſubſtā-
tijs inquātū ſubſtantie ſunt: nō eſt contrarietas
quia caelum nō habet contrarium. ¶Secūdo
in ſubſtantijs corruptibilibus nō eſt contrarie-
tas ratione materie. quia materia nulli contra
riatur. ¶Tertio non contrariantur ſubſtantie
materiales ſecūdū formaꝫ. quia forme mixto-
rum nō habent contrarietatem. ſed qa Alexan
der aphrodiſeus conceſſit ꝙ ſic ī formis elemē
torum: cuius opinioni alludit Auerrois primo
phyſicorū cōmento. 52. Ideo dicendū ꝙ ſub-
ſtantias contrariari ſecundum formaꝫ ē dupli-
citer. itrinſece ꝯrietate fundata ſuper forma. ⁊
ſic intelligit Alexander ⁊ rephendit ab Auer
roe. quia voluit caliditatem exempli gratia eē
formā ſubſtantialeꝫ ignis. ⁊ ī hoc ſenſu dix 5°.
phyſicoꝝ cōmento. x. ſi diceret Ariſtoteles con
trarietatem eē ī ſubſtantia ſecūdū formaꝫ: licꝫ
nō ſecūdū ſubiectuꝫ: ſermo nō eēt verus. extrī-
ſece vero ꝯrietate fundata ſuper qualitatibus
formas ꝯriari concedit Auerrois. diſcordia igi
tur iſtoꝝ ē an caliditas ſit forma intrinſeca ⁊
ſubſtantialis igni: aut accidentalis: primū tenꝫ
Alexander: ſecūdum tenet Auerrois. ⁊ conue
niunt ambo ī hoc contrarietas ē ſuper qualita-
te intrīſece. ¶Quarto ſubſtantie compoſite ñ
ꝯriantur: ¶Sed qa Auerrois pͥo phyſicorū
cōmento. 54. ⁊ Ariſtoteles. 2° de generatione
textu cōmenti. 6. dixerunt ignem ꝯriari aque.
que ſunt ſubſtantie compoſite ex mā ⁊ forma.
lꝫ nō ſunt mixta. ¶Secūdo qa cauſe nāles im
mediate ⁊ p ſe ꝯrioꝝ ſūt ꝯrie. 4° metheorū
textu cōmenti. 41. ⁊ forme ſubſtantiales elem̄
toꝝ ſic ſunt reſpectu qualitatū primaꝝ. ¶Reſ
pondet Auerrois 5° phyſicoꝝ ꝯmento. x. cauſe
ꝯriorum ſunt ꝯrie extrīſeca denominatione ſū
pta ab effectibus: ſed intrīſeca denominatione
ſunt aut ꝯria aut diſpata. ſunt auteꝫ forme ele
mentorum diſpate. ¶Contra ignis ⁊ terra ma
xime diſtant. quia ipſa ſunt extrema vnius li-
nee rcte longiſſime. ſ. ſemidiametri ſphere acti-
uoꝝ vt 5° phyſ. textu ⁊ cōmento. 24. habētis
ī extmis potentias ꝯrioꝝ: quas nō habet diame
ter ſphaere actiuoꝝ: neqꝫ ſemidiameter aut dia
meter mundi: vt dixit Auer. 4° phyſicoꝝ cō-
mento. 5. ¶Iteꝫ gͣuitas ⁊ leuitas ſunt forme
ſubſtantiales elemētoꝝ: ⁊ ſūt ꝯrie vt patꝫ 2° ď
anima cōmento. 108. ⁊. 117. qa enumerat hec ꝯ-
rietas iter ꝯrietates multiplicatū eē tactū īſe-
rētes. ¶Tertio qa forme elemētoꝝ ſūt eiuſdē
gn̄is: ⁊ predicabilis ⁊ ſubicibilis. gͦ nō ſunt di
uerſe. patꝫ conſequentia ex ratione diuerſitatis
x° methaphyſice. lꝫ. n. alique cauſe ꝯrioꝝ vt
caeleſtes diuerſitateꝫ habeant: qa nō ſūt eiuſ
dē gn̄is vniuoci. ſꝫ analogi: hoc tamē ď formis
elemētoꝝ nō ē verū. ¶Ad primū concedo ꝯñs
ꝯrietate repta ī accidentibus eoꝝ: non auteꝫ in
ſubſtantijs: vt īter loca ſurſū ⁊ deorſū. hāc ra-
tioneꝫ ītelligit Ariſtoteles. 2° de gn̄one tex-
tu cōmenti. 49. cū dixiſſet ignem ⁊ aerē ꝯriari
aque ⁊ terr̄ ſubdit vt contigit ſubſtantiam ſub
ſtantie ꝯriaꝫ eē. qa videbat hoc eē p accidēs ⁊
nō p ſe. ¶Ad ſecūdum ꝯrietas ē extrīſeca rōe
motuuꝫ. qa vt ibi declarat Auerrois nō ſentiū
tur niſi mediāte grauitatione aut leuitatione
que motus ſunt. ¶Contra forme elemētoꝝ
ſunt īmediate receptibiles ī eodeꝫ ſbō: non ſi
mul. ſed ſucceſſiue. gͦ ꝯrie ſunt. ¶Si dixeris
negando conſequētiaꝫ. qa ſbm̄ earuꝫ eſt ī potē
tia: ⁊ nō ī actu. ¶Stat argumētum ď formis
mixtoꝝ. qm̄ eaꝝ ſbm̄ ē quodāmō ī actu. ¶Reſ
ponſio negādo cōſequētiam. qa ꝯrietas ē maxi
ma diſtantia ſub gn̄e. x° methaphyſice textu
cōmenti. 13. nō aūt maxime diſtāt elemēta: qa
tunc tantū duo eſſent elemēta: qa maxia ꝯrie-
tas ē iter duo tm̄. ⁊ ſic circa mām primam non
poſſunt eque primo fieri quattuor forme elem̄
toꝝ. ymo oporteꝫ formas aeris ⁊ aque eē cō-
poſitas ex extremis formis ⁊ ñ ſimplices. ꝯñs
ē falſuꝫ. ⁊ ſi. n. iſte nō ſunt medie p cōpoſitiōeꝫ
neqꝫ alioꝝ duoꝝ elemētorum forme ſūt extre-
ma. ⁊ qa mixtoꝝ reſolutio nō ē ad duo pͥa tm̄
ideo diſtantia ſimpliciū nō ē ꝯrietas. Et pp hͦ
Ariſtoteles ī libro de ſenſu ⁊ ſenſato. voluit ꝙ
ignis ī quantum ignis nō ē actiuus. qa actiui-
tas ī ꝯrietate ē vt pͥo de gn̄one colligr̄ textu
cōmēti. 50. ⁊ 51. ⁊ cū cadat reduplicatio ſup ter
mino ſubſtātiali nō exn̄te ꝯrietate merito ſub
ſtantie: ſꝫ qualitatis. nō ē ibi actiuitas merito
ſubſtantie. ſed qualitatis. qm̄ actiuitas ibi po-
nitur pp alterationē. Alterationis autē princi-
pium pticular̄ ⁊ propinquū ē qualitas aut mo
tus: ⁊ nō ſubſtantia. quamuis ſubſtantia motuꝫ
localē īmediate habeat pͥcipiar̄. ſi aūt ſbā ſub
ſtantiā gn̄at; hec gn̄o terminus ē alterationis.
extrīſecais tamen. ¶Ad tertiū negat̄ ꝯñā: qa

[illegible] fit forma
substantialis ignis

motus ſtricte eſt i ſubiecto ente in actu:muta
tio aũt qua creſcit aut decreſcit elementũ ē in
ſubiecto ente in potentia.colligitur fundamen
tum reſponſionis.5° phyſic.textu cõmenti.10.
Tum quia motus eſt de ſubiecto in ſubiectũ
5° phyſicorum textu cõmenti.8. ſed mutatio
intenſiua forme elementi eſt de non ſubiecto.
quia ē ex materia prima. ¶ Contra ſubiectum
in potentia nõ tollit rationem motus:niſi quia
nõ reſiſtit:ſed hec cauſa tollit ſucceſſiuã gra-
duum acquiſitionẽ. ¶ Item data ſucceſſiua
graduum mutatione in ſubſtantia ē ꝯrietas.qꝛ
non ē ſucceſſio in effectu agentis perfecte i ac-
tu: niſi ratione contrarietatis paſſi vel adiu-
uantis paſſum ad agens. ¶ Ad primũ negatur
añſ.dixit.n.philoſophus.5° phyſ. textu cõmē
ti.8.qḋ mouetur ē.ꝛ ſic qꝛ mã prima ē pura po
tentia:ipſa non de ſe eſt:ideo ipa non põt ime-
diate ſubici motui.ideo ſi ſubicit motui: opꝫ
eam ſubici forme ſubſtantiali:q̃ ipſa ſit: ¶ Ad
ſecũdum Auerrois.5° phyſ.cõmēto.x.conceſſit
dictum Ariſtotelis in pñtis eſſe famoſum:nõ
tamen falſũ.voluit autem Ariſtoteles i ſpe-
tie cui pmiſcet cõtrarium eſſe ꝯrietatẽ quodã
modo.qꝛ ibi eſt ꝯrium in eſſe remiſſo.ſed i ſub
ſtãtia nõ põt ei ꝯrium pmiſceri.nõ.n.in eadem
mã totali ē ſimul forma duorũ elementorũ.
¶ Ad quartũ duplex generatio ſimplr̃.ſ:Cõ-
pleta.incõpleta.Completa generatio ē qua reſ
icipit eſſe.ſed incõpleta ē qua res nõ icipiẽs eſſe
icipit eē in tanto vel tanto gradu.Tũc i gñone
ſimplr̃ cõpleta nõ eſt actus fluens.ſ.impfectus
q poſtea fiat pfectus. dr̃nt.n.fluxus ab eſſe:ꝛ
fluxus a nõ eē.gñio.n.cõpleta ē fluxus a nõ eſſe
quẽadmodũ dicit Auerrois.5° phyſ.cõmento.
21.ſed i generatione ſimplr̃ icompleta ē actus
fluens etiã ab ipſo eſſe.quẽadmodũ.3° celi cõ
mento.67.dixit Auer.vnde colligit̃ diſtinctio
ſi tamẽ p actum fluentẽ itelligas actum imp-
fectũ:tũc omni motui cõuenit actus fluẽs.Dif
ferunt iſte gñones.qꝛ ꝯpleta ſubita ē ſaltẽ cũ
gñatur minimũ.ꝛ propter hoc dixit Auer.cõ
mento.21.formã eē indiſibilem:nõ qꝛ ſit ñ ex
tenſa.qꝛ inter ſubſtãtiales formas ſolũ intelle
ctus eſt nõ extenſus:nõ quia forma nõ habeat
gradus.qꝛ iter ſubſtantiales formas forma ele
mẽti habꝫ eos. nõ tamẽ forma mixti gdus hꝫ
ſed qꝛ i ſua completa gñone nõ hꝫ ſucceſſiõẽ p

eos :aut in ea ñ ſunt gradus. ¶ Contra ſequit̃
ꝙ in accidẽtibus ēt nõ erit motus: ſed muta-
tio ſucceſſiua. ¶ Reſpõſio negando ꝯſequen-
tiam qꝛ i ꝯrijs accidentibus ꝯrie miſcent̃ forẽ:
ſed nõ i ſubſtantia.Tum qꝛ ſbm̃ ſubſtantie eſt
ens i potentia.ſed in accidentibus motũ ter-
minantibus ſubiectũ ē i actu. ꝯcedit̃ tamẽ in
accidentibus ſubita mutatio q̃ ē gñio vel cor-
ruptio ſecũdum qd. ¶ Nõ ſi dixeris ſubiectũ
mutationis nõ eſſe materiã primã: ſꝫ elemẽ
tum qḋ intẽdit̃. ¶ Hoc ē contra Auerroim p°
phyſ.ꝯmẽto.60 ꝓbantem ꝙ ꝯpoſitum cuius
forma variat̃:nõ ſubicit̃ mutationi. tũc.n.fora
eẽt accidens.qꝛ eẽt in ſbõ in actu. ¶ Neceſſi-
tas autem diſtinctionis gñonis p completam
ꝛ incõpletam ē:qꝛ alr̃ nõ ſufficiẽter dixiſſꝫ Ari
ſtoteles.5° phyſicorum textu ꝯmẽti.8.muta-
tionem inter ſbm̃ ꝛ nõ ſbm̃ eẽ gñonem ꝛ cor-
ruptionẽ.Tum ēt nõ ſufficiẽter diſiſſet Ari-
ſtoteles 3° phyſ.textu ꝯmẽti.6 motum in ſex
ſpẽs.ꝛ pp alia de quibus ifra.didenda ē igitur
gñio p ſimplr̃ ꝛ ſecũdum qd. ꝛ gñio ſimplr̃ per
ſimplicẽ ꝛ compoſitã:ꝛ gñio ſimplex p comple
tã ꝛ incõpletã.gñio autẽ ꝯpleta p ſimplr̃ ge
nerationẽ ꝛ p gñonẽ aliquã.diſtinctionis mẽ
bra i p° huius queſtiõe prima declarata ſunt.
¶ De generatiõe ꝯpleta loquit̃ Auer.5° phy.
ꝯmẽto.9.dicens nõ eẽ medium iter priuationẽ
ꝛ formã:que ſũt termini huius gñonis:ſic in-
telligẽdo aut forma ē:ꝛ ſic ē habitus.aut nõ:ꝛ
ſic ē priuatio.ſed bene ē medium iter formam
maiorẽ minimo:ꝛ nõ eẽ eius.q tamẽ termini
quãuis mediati ſint:nõ tamẽ terminant motũ
qꝛ nõ ſunt ꝯria:neqꝫ ſbm̃ eorum ē i actu:ſed in
potẽtia.niſi itelligeres ꝙ termiarẽt motũ me
diate ꝛ p accidẽs.ſ.factũ in qualitatibꝫ primis
¶ Contra ſequit̃ Ariſtotelem nõ cõtinuar̃ ſen
tentiam de gñone quã iuenerat ibi. 5° phyſ.qꝛ
cõem iuenerat.ꝛ poſt ſubdit qḋ gñat̃ nõ ē:qḋ ñ
ē verum de eo qḋ incõplete gñat̃. ¶ Secundo
qꝛ gñio incompleta nõ ē de nõ eẽ ſꝫ ð eſſe. qꝛ ge
nerationẽ incompletã precedit gñio comple-
ta p quã res incipit eẽ ſimplr̃. ¶ Ad primum
nõ ðauit Ariſtotelem ibi exprimere aliqd pro
prium elemẽtis i eẽ i quo miſcibilia erãt.qꝛ ge-
neralis erat ibi philoſophi conſideratio ꝛ non
particularis.ꝛ quia nundum aliquid erat ðcla
ratum ð elemẽtis.ſꝫ ſufficiebat ei loqui ð gene-

ratione aut corruptione qua res incipit aut deſinit eſſe. ſententia colligitur ab Auer. p° phyſ. cōmēto. 57. ¶ Ad ſecūdum primi termini generationis ⁊ corruptionis incomplete ſunt tanta forma ⁊ priuatio eius. Nō ſi termini poſitiui comitent: illi nō ſunt termini primi ⁊ per ſe. ⁊ dato ꝙ illi eſſent termini quaſi per ſe: illi nō ſunt contrarij. ¶ Contra quīto phyſicoꝝ textu cōmenti. 19. contrarietas ē inter terminos alterationis inter magis ⁊ minus eiuſdem forme ergo inter magis ⁊ minus forme elementi eſt etiam contrarietas. ¶ Reſpondeo negando cōſequentiam. quia per ſe ꝯrium habet qualitas alterationis terminatiua: qḋ non habꝫ forma ſubſtantialis. Tum q: alterationis qualitatiue termini primi ſunt poſitiui potentes eē contrarij ſaltem large ſumēdo ꝯrietatem: ſed generationis primi termini nō ſunt poſitiui. ⁊ ſic pꝫ concordia dictoꝝ Auerrois: neqꝫ illius ſermo reſtringendus eſt ad ſbām completā ibi in illo cōmento ī argumēto allegato. q: tūc excluderet̃ ſimplicium gn̄o: que nō eſt excludenda. ¶ Ad quintum nō dat Auer. mediū inter ſubſtantiā ⁊ accidēs: ſed inter formā pfectā ⁊ accidens: ⁊ tūc mediū ē forma impfecta que conuenit cū forma ſbāli pfecta. q: dat eē ſimplr̃. ⁊ cū qualitate: q: ipſa habet gradus. Quēadmodū igr̃ qualitatibuſ cōſīdet latitudo a nō gradu vſqꝫ ad gradū exēpli gratia. vt. 8. Ita formis elemētoꝝ ēt cōſīdet. ⁊ quēadmodū nō ſub qbuſcūqꝫ gradibus pn̄t qualitates dare eē ſbēo ſecūdum eaꝝ ſpecificā denominationē. ſed ſub aliquibus ſic ⁊ aliqbus nō: ita forme elemētorū. ſi. n. forme elemētoꝝ ſub quātūcūqꝫ remiſſo gradu actuarēt: nō dixiſſet Ariſtot. ñ dari ignē frigidū: aut nō calidū nō curo nūc. Itē nō poſſet forma mixti extrahi elemētoꝝ formis ī mā exiſtentibus. ꝙ ſi ſic: tūc duabus exiſtētijs mixtū quodcūqꝫ exiſteret: ⁊ ēt duplici eſſentia eſſentiaret̃. ſ. forma mixti ⁊ forma elementi. Tū ēt duplex eē ſpecificū res haberꝫ. ſ. ſimplex ⁊ mixtū. dn̄t tn̄ forme elemētoꝝ a qualitatibus: q: ꝯria ī gradibus remiſſis ſe compatiunt̃ ſic ꝙ cū ipſa ſūt ſimul ī eodē ſbēo. puta poſt generationē ꝯrij in ſbēo. quātū vnū coꝝ ē ſ medium latitudinis ſue: pciſe tm̄ arithmetice alterū ē infra mediū ppꝛie latitudinis. ⁊ lꝫ pmixtio ꝯrioꝝ ī gradibus remiſſis ſit apud multos modernoꝝ ⁊ acutiſſimos viros negata: eā tn̄ ī doctrina philoſophi ⁊ ꝯmētatoris cōceder̃ opꝫ ꝯcedētiū reactionē ſm qualitates eiuſdē ꝯrietatis. vt pꝫ expreſſe ab Ariſto. 4° ḋ gn̄one aīaliuꝫ. di. Interdū ēt ita fit: vt qḋ agit magis patiat̃ q̄ agat: ⁊ refrigerēt qḋ calefacit: caleſcat qḋ frigefacit ⁊c. Sed elemētoꝝ forme nō ſe cōpatiunt̃ in eadē mā neqꝫ ī intenſis gradibus: neqꝫ remiſſis: neqꝫ vna eaꝝ intēſa: alia vero rēiſſa. ¶ Sciendū ē tn̄ ꝙ nō quācūqꝫ remiſſionē paſſuꝫ elemētū ē impotēs actuare materiā. pꝫ in ſubſtātiali mutatione vnius ī alterū. vbi q̄ſi corruptū eſt remiſſuꝫ: aut genituꝫ eſt in ſuo primo eſſe. nō. n. data īmediata ignis in aquā trāſmutatione ſaluat̃ forma ignis in materia cum frigiditate ⁊ humiditate q̄ſi ſūmis. Et Auerrois. 3° caeli inuit ruptionē quaſi ad medietatē cōm̄to. 67. cū elem̄ta ad mixtionē veniunt: g° ante inſtans mixtionis rupta erant elem̄ta. ¶ Ad ſextū dicit Auerrois elem̄ta eē in actu in mixto. ⁊ Ariſtoteles dicit ea eē in potentia. vt Ariſtotelem declaret. Videt̃ igr̃ Ariſtoteles elem̄ta in mixto nō dare eē: nomē: ⁊ diffinitionē: ipi mixto: dixit illa eſſe in mixto ī potentia. quia ab actu ſumunt̃. nomē: eſſe: ⁊ diffinito. ſecūdo phyſicoꝝ textu cōmenti. 11. Et q̄ vidit Ariſtoteles ꝙ per eſſe elem̄ta in potentia ī mixto. poterat itelligi ꝙ ſolū mā elem̄ti māerꝫ ī mixto. iō dixit elementa remanere in mixto virtualiter. qḋ materie nō conuenit. cui ſuccedens Auerrois. quia per virtutem elemēti poterat intelligi non ſubſtantia elementi: ſꝫ aliud vt pretactum ē. quamuis elemētum eſſꝫ totaliter corruptum: dixit ꝙ hoc eſſe virtuale eſt forma elemēti: ſed remiſſa. ſunt igitur elementa in mixto in potentia oppoſita actui integro: ⁊ in actu remiſſo. ⁊ ſic non datur mediū inter actuꝫ ⁊ potentiam abſolute. Sed quemadmodum in oximelle ſimplicia manent: Ita manent elementa in mixto. ſecundo phyſicorū cōmento. 31. Et quemadmodum in hac ſyllaba ſtat eſt vnus ſonus in quo reperiuntur virtutes litterarum ſimpliciuꝫ non integre ſꝫ fracte. Integrum enim ſonum non ſeruant. ſ. ⁊. t. vt patet cum aduertentia proferenti. vt voluit philoſophus primo de generatione animalium. ⁊ ſeptimo methaphyſice textu cōmenti vltimi. ita remanent elementa in mixto ſed ñ

integra:ſed rupta. ¶ Ad ſeptimū negatur ꝯña
ad probationem eſſe ſimpliciter eſt dupliciter:
proprie:⁊ eſt cuȝ de toto aut parte quantitati/
ua verificaṫ ꝑdicatum ſumptum a forma dan/
te eſſe.⁊ ſic ignis ante aduentuȝ forme mixti
habet eſſe ſimpliciter.quia demoſtrato eiuſ in
diuiduo eſt ita ꝙ hoc eſt ignis.Alio modo im
proprie.⁊ eſt cuȝ de toto aut pte quantitatiua
nō verificatur id ꝑdicatū per hoc verbum eſt:
ſed p hoc verbum inexiſtit. vnde demoſtrata
illa parte ſaltem ad intellectum: de qua prius
verificabaṫ ignis.⁊ poſt nō verificatur p aduē
tum forme mixti:de illa verificatur huic ine/
xiſtit ignis.quia ignis eſt pars partis eſſentia/
lis mixti.ex hoc intellige Auerroim ſcḋo ꝺ
generatione cōmēto.48.diſtinguentem inter
eſſe potentiale ptiuȝ in toto:⁊ eſſe potentiale
elemētorum in mixto.quia partes integrales
ſunt ptes quātitatiue ſed elementa in mixto
ſunt ptes qualitatiue. Dico igitur ꝙ forma
adueniēs materie habenti eſſe ſimpliciter .pri
mo modo eſt accidēs.Si vero materia nō ha/
bet eſſe ſimpliciter primo modo: ſed bene ſe/
cundo modo. nō oportet formam illi materie
adueniētez eſſe accidēs. ⁊ ſic forma mixti nō ē
accidēs. ¶ Cōtra quantumcūqȝ imperfecta ſit
forma actuās materiam:illa dat nomē:⁊ diſ/
finitionez patet ex Auēroe primo phyſicoruȝ
cōmēto.63.dicēte ſi dimēſiones eſſent ſubſtā/
tie:ſequiṫ ꝙ materia haberēt nomē: ⁊ diffini/
tionem.⁊ patet ꝙ ſi eſſet dimēſio forma ſubſtā
tialis: ꝙ ipſa eſſet impfectiſſima ſubſtātialis
forma. ¶ Secūdo precíſe p eādeȝ cōſequētie
negationez. ⁊ eādeȝ diſtinctiōem ſoluiṫ ratio
Auērois cōtra Auicēnaȝ dicēteȝ forme corpo
reitatis ſupueniṙ formaȝ ſpecificaȝ.cōtra queȝ
Auērois iſert ꝙ forma ſpecifica eſſet accidēs.
¶ Ad primuȝ aliud eſt eſſe actuȝ imperfectuȝ
⁊ eſſe actuȝ ruptuȝ.quātitas eſt actus imper/
fectus:⁊ actuaṙ poteſt. ſed ruptio actus quan/
uis perfectioris actualitateȝ minuit:qualis ī e/
lemētoruȝ formis reperiṫ. ¶ Ad ſecūduȝ ratio
mouēs Auēroiȝ ad ponēduȝ formas elemen/
toruȝ ṙmitti eſt vt perderent ſuuȝ eſſe actuale
quo dabāt eſſe ſimpliciter primo modo:vt for
ma mixti ſuperueniēs ſimpliciter actuet id qḋ
propter rupturaȝ nō erat ſimpliciter actuatuȝ
Sed Auicēna ponebat corporeitateȝ cui nō ad
ueniebat remiſſio.Tum quia volebat Auicē/
na nullaȝ formam ſubſtātialeȝ remitti. Tum
quia volebat corporeitateȝ eſſe aeternaȝ: ⁊ ſi
poſuiſſet eaȝ remitti poſuiſſet eaȝ corruptibi/
leȝ.ideo cōtra Auicēnaȝ procedit argumētuȝ
ſpecifica forma aduēit materie informate for/
ma que nō remittiṫ:neqȝ deſinit eſſe:ergo for/
ma ſpecifica eſt accidēs. Sed nō cōtra Auer/
roim.quia forma mixti aduenit materie infor
mate forma elemēti: que eſt ī eſſe remiſſo:ſic
ꝙ illa nō ſimpliciter actuat ſed ṙliquit ſubiec/
tuȝ poſſibile actuari ſimpliciter per formā mix
ti. ¶ Cōtra licet differāt Auērois ⁊ Auicēna
quia Auicēna vult formas īduci. ⁊ Auērois
vult eas educi. ⁊ Auicēna nō pōat corporei/
tatem remitti: ⁊ Auērois ponat formaȝ ele/
mēti remitti;adhuc corporeitas nō ſimpliciter
actuat materiam;neqȝ actuaṙ poteſt eandem:
ſed ſemper compoſituȝ ex materia ⁊ forma cor
poreitatis eſt iexiſtēs habēti formam ſpecifi/
caȝ/ſicut pars illius eſſentialis. Ergo omnino
cōſequētia Auērois cōtra Auicēnam nō valet
⁊ ſi valet:euidētius cōtra Auēroim valet.qa
forma elemēti aliquādo ſubſtātialiter ⁊ ſim/
pliciter actuauit: vbi nunquam forma generi/
ca ſimplṙ actuauit apud Auicēnam. ¶ Reſpō
ſio fundamētuȝ Auērois eſt remiſſibilitas for
maruȝ.quia alṙ ſaluari nō poteſt formaȝ vnaȝ
poſſe reponeṙ ī eſſe ſpecifico indiduum in actu
⁊ eadeȝ remanēte extrahi aliaȝ formaȝ ex ma
teria eadeȝ qua aliud indiduum actu habeat
eſſe ſpecificuȝ ⁊ determinatum.ſed hoc eſt for
maruȝ remiſſibilium proprietas.ſcilȝ poſſe ac/
tuaṙ materiam cuȝ ipſe itegre ſint: cum vero
rupte ſint:poſſe expectaṙ actuȝ vlteriorem ma
terici earum perfectiuum;qḋ formis nō remiſ
ſibilibus ṙpugnat.⁊ hoc ē magnum fundamē/
tuȝ cōtra oppinionē Antonij ꝺ parma tenentis
minimuȝ elemētorum diuidi quantitatiue in
mixto;nō remiſſis elemētorum formis ſubſtā
tialibus. Hac igṙ via euadeṙ noluit Auicenna
neqȝ potuit.quia eē ſubſtātiale datum a forma
corporeitatis remanȝ ī ſe inuariatum dum ad
uenit forma ſpecifica apud ipſum. ex quo fun/
damento multe rationes cōtra ipſum facte ꝓ/
cedebāt ꝺ. ¶ Contra iſta poſitio Auērois de/
ſtruit naturam forme.quia cōuertit illam ī na/
turam materie. quia ponit poſitio duplex eſſe

ſimpliciter:actuale:potentiale:qđ eſt deſtruere principia phyloſophie naturalis:⁊ p̄ie. ¶ Tū etiā quia vltima forma que eſt prius ī materia antequam adueniat forma mixti dimittit materiam ī potentia ad ſubſtātiā. implicat autē contradictionē formā ſubſtantialē eſſe in potentia naturali ad ſubſtātiā. ¶ Ad primū duplex ē actus: exiſtēdi: inexiſtēdi: tunc tollit ruptio forme ſubſtātiali adueniēs actū exiſtēdi. q: nō amplius ſenſus attingit ad dicendum hoc eſt ignis exempli gratia. Sed nō tollit ruptio talis actū inexiſtēdi. q: vere poteſt itellectus dicere mixto inexiſtit ignis exempli gratia. ⁊ ſic nō reuertiť forma ī purā potentiam. q: adhuc ē ibi actualitas inexiſtentie: ƚ; verſuſ naturā potētie reducať forma p rupturā aliqđ actualitatis abiciētē. ¶ Ad ſecūdū nō eſt illa materia in potentia ad ſubſtātiā: ſed ē ī potentia ad formā mixti: ⁊ ſic ad aliquā ſbām ē ī potētia ⁊ ad aliquā nō. Et nō ſic euadeť pōt Auicēna. q: concedit indiuiduū in'eſſe ſpecifico repoſitū recipeť vere affirmatiue ⁊ eētialiť p̄dicatione gn̄is ſumpti a forma que ē pars eſſentialis partis indiuidui: quod ſupra reprobatum eſt. ¶ Ad octauū duplex ē forma: ſimplex: compoſita: ſimplici ſufficiēter p̄parāt accidētia: ƚ; compoſite nō. Compoſita duplex: imperfecta: perfecta: imperfecte due vel tres elemētoꝝ foře p̄parant. pfecte vero quattuor. ¶ Contra ſeqť ꝙ in minimo elemēti inexiſtenti mixto erunt due aut plures forme elemētorū. qđ ē impoſſibile. pꝫ ꝯſequētia q: in minimo elemēti exiſtit forma mixti: q: de qualibet parte materie minimi elemēti educta ē forma mixti: ⁊ quālibet ptē illius materie informat. gͦ ſi in illo minimo nō preexiſtūt forme elemētoꝝ: ipſe nō preparāt materiā ꝓ receptione foře mixti. ¶ Dicunt aliqui formas elementoꝝ exiſteť ī qualibet parte materie adequate. exēpli gratia fořa ignis ⁊ aque ſunt ſimul in eadē mā adequate ad hoc vt quelibet ps mixti quantitatiua mixta ſit: ⁊ ſic dari poſſit mixtū vniforme: tā ſubſtātialiť q̄ qualitatiue: quāuis elemēta ſint actualiť in mixto. ¶ Contra tunc nō poſſet ī illa materia exiſteť forma mixti: patet cōſequētia q: id actualitatis qđ nō dať p vnā formā elemēti: datur ⁊ cōpleť p aliā formā ſbālem illi coextenſā. Qđ ſi vna elemētaris fořa ñ cōplet actualitatē datā p aliam: dicat poſitio quomō forma mixti mā ſufficiēter actuat. ps. n. actualitatis p̄exiſtebat. ꝯuenietius tamē ē tētatiuis rōnibus ī voce vti q̄ ī ſcriptis. Tū q: eādem mā numero exiſteť ſub formis eſſentialiť diſſi ctis quarū vna nō p̄parat ad aliā neq; ordinať ad aliā ē īpoſſibile. ⁊ preſertim adequate ⁊ ipſa mā exiſtēte eodē modo qualitatiue ⁊ quantitatiue diſpoſita. nō. n. bene dť illas preparare ad tertiū. ſ. formā mixti q: ex natura ſua īcōpoſſibiles ſunt ⁊ diſpate: vt patꝫ ex compoſitiſ eaꝝ opoꝛteret. n. cōcedeť exēpli gratia hoc ē ignis. hoc ē aqua eodē demoſtrato qđ ē impoſſibile. Tum etiā ſequiť ꝙ ſub tā modica mā quanta ē minimi ignis poſſet forma terť exiſteť: verū hoc eſſet potius inexiſteť q̄ exiſteť: pp cōiunctionē minimi ignis cū minimo terť: nō tamē appꝫ qđ repugnet huic ymaginatiōi ꝙ aliquę elemētoꝝ foře formēt mā minimi elemēti terre: cū ipꝫ plus habeat de mā q̄ aliud minimū ſimplicis corporis. ⁊ ſic ex mā vnius minimi ſimplicis fierꝫ mixtū pfectū qđ extraneū ē ⁊ īpoſſibile. pmo vnū minimū terť. 1000. minimas ptes foře recipe hērꝫ ipiuſ ignis. Tū ēt ſeqť ꝙ elemēta ꝯplexionata eſſent pacificata: q: ſimul cū eodē q̄litatiuo īſtrumēto reſpirenť. qđ ē falſū: qm̄ cōtinue pugnāt ī mixto. ⁊ h̄nt mixta pricipiū alterationis actiuū ītra ſe. 2ͦ phyſ. cōmēto p̄mo. ¶ Sequereť ēt plura coꝛpa eē ī eodē loco adequate. ſ. quattuor elemēta. Qđ ſi ex vnitate materie ⁊ quātitatis coꝝ ea vnū coꝛpus eſſe dicere is: tūc nō valꝫ ꝯña a numeratiōe īferioris ad numerationē ſupioris ⁊ vniuoci. ſ. hec ſunt quattuor elemēta: gͦ hec ſūt quattuor coꝛpa. qđ contra dialecticas diſciplinas ꝓcedit. vtī ēt potest dmoſtratiuo loci. ſ. hic ſunt q̄ttuor elemēta. gͦ hic ſūt q̄ttuor coꝛpa. Seqť ēt ꝙ ea q̄ ſunt nāliť ꝯ̄ria eſſent ſimul. qđ ē impoſſibile: patꝫ ꝯña q: ad fořas elemētoꝝ nāliť ſequiť qualitates p̄ie itēſe ī gradibus ī q̄bus nāliť ſūt icōpoſſibiles. ſeqť ēt fořas elemētoꝝ ſe penetrať. ⁊ ſic duabus elemētaribus formis ī eadē numero mā cōpoſſibilibus: īfinite numero foře eēnt cōpoſſibiles: qđ abhorret nā. Itē ſeqť vnū elemētū mā alterius elemēti ad ſui nā cōuerteť: ⁊ tñ nihil corrūpeť. ⁊ ſic gn̄o cōpleta ē ſine corruptiōe. pꝫ ꝯña. q: vnū elemētū dū fit mixtio ꝓducit ſuā fořā ī mā alteriuſ elemēti: a qua nō expellit p̄exiſtētē

formá elemẽti.ſequit̃ ẽt ꝙ nõ fieret mixtio . qn
generent̃ ſimplicia.patʒ conſequẽtia qꝛ in quo/
libʒ minimo ſimplici ꝓducende ſunt alioꝝ ele
mẽtorum forme.hec aũt inconuenientia ſunt.
¶ Dico igr̃ forḿas elemẽtoꝝ determinatas ꝑteſ
mãe diuerſas formar̃:ſic ꝙ in mixto mã mini
mi ignis forḿaʒ mixti recipit ſcḋm ꝑteʒ nõ ſe/
cũdũ totũ ⁊ nullius elemẽti forḿaʒ recipit:ſed ꝑ/
parant forḿe elemẽtoꝝ mãʒ ad formá mixti:non
aũt generalr̃ ꝑparant quattuoꝛ elemẽtoꝝ forme
cuilibʒ parti minimi mixti:⁊ ſic cõcedit̃ ꝙ ma
ioꝛẽ ſbalem pꝛepationẽ reqrit tota forḿa ſbaliſ
mixti q̃ʒ certa eius forme ps.¶ Ad nonũ prin
cipale negat̃ ꝯña:qꝛ nõ due elemẽtoꝝ:neqʒ due
mixtoꝝ ſed bene vna elemẽti ⁊ alia mixti:neqʒ
ꝯſimilis ẽ rõ de oĩbus.qꝛ elemẽtũ ꝑpat mixtio
ni:⁊ ĩ mixtũ oꝛdinat̃ vt mã ĩmanẽs.Si aũt e/
lemẽtũ ĩ elemẽtũ oꝛdinat̃ vt aqua ĩ aerẽ.4° phy.
cõmto.49.hoc ẽ vt mã trãſiẽs ad melioꝛẽ foꝛ/
má oꝛdinat̃.⁊ hoc mõ ẽt vnũ mixtũ ĩ aliud oꝛ/
dinat̃.¶ Ad decimũ cõcedit̃ ꝯña.Sciẽdũ tam̃
ꝙ qꝛ aliquãtã remiſſionẽ tolerat ignis potens
actuar̃ mãʒ:⁊ aliquãtá nõ:qḋ dat̃ maxius gra/
dus ſub quo ignis mãʒ actuar̃ nõ põt:negatia
enĩʒ ĩfinita verificat̃ ꝓ gradibus minoꝛibus
⁊ dat̃ primũ inſtans eẽ mixti:iḋ ille g̃dus igniſ
q̃ habet̃ ĩ p° ĩſtãti eẽ mixti ẽ maxius ſub q° nõ
põt ignis actuar̃ mãʒ:qa ſub illo nõ:ſub nullo
mioꝛi.ſed ſub quolibet maioꝛi g̃du ignis mãʒ
põt actuat̃.⁊ ſit exẽpli gratia g̃duſ vt.7.¶ Cõ
tra ſeqt̃ ꝙ tunc ſemꝑ gñaretur ignis eq̃ itẽſus
¶ Secũdo ſeqt̃ ꝙ ſemꝑ eq̃ cito gñaret̃ ignis
ſiue a foꝛti agente ſiue debili . qḋ ẽ ꝯ͂ pꝛincipia
naturalia.¶ Rñ̃o nõ icõuenit primũ ꝯñs:neqʒ
ip̃m ẽ neceſſariũ:ignibilia.n.ſunt mixta varias
ſibi qualitates determinãtia vt ſulfur ⁊ palea
oleũ ⁊c.ideo negat̃ ꝯña. ¶ Ad ſecũdũ negatur
ꝯña.qa plus reſiſtitur vni agenti q̃ʒ alteri:⁊ ẽ
foꝛtius vnũ agens altero:vel impeditur vnuʒ
⁊ nõ alteꝝ:vel bñ applicat̃ vnũ ⁊ nõ alterũ.Si
tamen mixtũ reſoluit̃ ĩ elemẽtũ : datur minius
gradus ſub quo ẽ ignis in actu exempli gratia
⁊ ẽ gradus vt.7.vt exemplificaui:⁊ tũc ꝯñter
ad exemplũʒ nullũ dabit̃ mixtum calidũʒ ⁊ ſic
cum vt.7.neqʒ calidius ⁊ ſiccius q̃ʒ vt.7.qa tẽ
ignis in illo mixto eſſet in actu ĩ quo poſſet ma
teriam actuar̃.⁊ ſic nõ poſſet expectar̃ mã illa
exiſtẽtiam a forḿa mixti ip̃a remanẽte ſic circũ

ſtationata.ſimiliter de alijs elemẽtis ĩtellige.
¶ Contra ſequitur ꝙ ignis ſemper veniet ad
mixturá ſub vno gradu pꝛeciſe.cõſequẽs ẽ ĩcõ/
ueniens quia magis igneũ ẽ vnũ mixtũ altero.
patet cõſequẽtia qꝛ ſignas maximũ gradũ ſub
quo ignis actuare nõ poteſt. ¶ Rñ̃o negando
ꝯñam quia natura ꝑ determinata media ꝓce/
dit.cum enim venerit ignis ad illum gradum
ſub quo exiſter̃ nõ poterit : ⁊ natura mixti ge/
nerandi nõ tantũ gradum expectet ꝓ ſui eſſe:
tunc gñabitur ibi vnũ mixtũ ſaltẽ impfectũ.ſe
cũdũ ꝙ melius erit poſſibile nature gñanti:dũ
modo pro tunc ſit aliud elemẽtuʒ redductum
ad eẽ potẽtiale.ſi.n.nõ cẽt pro tũc niſi ignis ru/
ptus:tunc ignis in naturá agẽtis in ip̃m cõuer/
teret̃.aut in aliud.¶ Ex hoc apparʒ neceſſitas
formaꝝ impfectaruʒ adĩuicẽ oꝛdinataꝝ ante/
quá generatio mixti pfecti cõpleat̃ . ⁊ ſic pʒ ꝙ
nõ oẽ mixtũ ex quattuoꝛ elemẽtis eſt. Et tunc
dato mixto impfecto cõtinuabit naturale agẽſ
actionẽ reducẽdo elemẽta ad determinatá men
ſuraʒ:quá agens intendit . qꝛ ẽt elemẽta in ſuo
eſſe remiſſo ⁊ potẽtiali creſcer̃ pñt. ⁊ decreſcet̃
⁊ ſic actu faciunt.qꝛ ſunt nãlr̃ agẽtia ĩuicẽ appli
cata ꝯ͂rietatẽ hñtia ⁊ ñ totalr̃ impedita.¶ Cõ
tra ſeqt̃ elemẽtũ ſub remiſſioꝛi g̃du forḿe ſbaliſ.
⁊ q̃litatis repiri poſſe ĩ mixto q̃ʒ ꝑ ſe.qḋ rõ vr̃
veꝝ.qꝛ poſſibile ẽ ſibi mius ꝯ͂riari mediũ ĩ q°
ſit elemẽtũ q̃ʒ mixtũ in q° ꝯtinet̃ elemẽtũ:.g°
ſub remiſſioꝛe g̃du durar̃ poterit elemẽtũ ex/
tra mixtũ q̃ʒ ĩ mixto.ĩ mixto.n.necio cõiungit̃
elemẽtũ ꝯ͂rio.Sʒ ex̃ mixtũ põt elemẽtũ eſſe in
medio cõtinẽti nõ ꝯ͂rio:ſed ſimili. puta ĩ regio
ne pꝛopꝛia. ¶ Rñ̃o ꝯcedẽdo ꝯñs:ad impꝛoba/
tionẽ nõ ponũt̃ minima nãliũ ꝑꝑ ꝯ͂rietatẽ extri
ſecoꝝ pñcipalr̃:ſed ꝑꝑ nãʒ forme rei nãliſ ſic re
grentis.Scḋo qꝛ forḿa mixti ĩtẽdens ꝯſeruare
ſeipſaʒ talr̃ regulat actiões ꝙ miſcibilia cõſer
nant̃ ĩ illa ꝓpoꝛtione ĩ qua mixtũ ſibi determi
nat illa miſcibilia:ſed cũ nõ poſſe incipit forma
mixti forḿas illas amplius regular̃:mixtũ inci
pit deficer̃.reſiſtẽtiá igr̃ habet elemẽtũ ruptuʒ
ad ꝯ͂ria ꝑ formaʒ mixti quá nõ hʒ elemẽtũ in/
tegrũ.¶ Ad vndecimũ pñcipale dicendum ꝙ
ſub aliquãto gradu exiſter̃ põt ignis ĩ potentia
⁊ ſub aliquãto nõ:qꝛ ĩfinite remiſſus ẽ gradus
aliqs.iḋ ſi ſub quocũqʒ gradu exiſter̃ poſſʒ:infi
nite modice virtutis eſſʒ ĩ mixto. ⁊ cũ multuʒ

potẽte ꝯꝛio ipꝫ facere nõ poſſꝫ mixtionẽ. ⁊ cum
daẜ primũ nõ eſſe ipſius ignis: dabiẜ maximus
gͣdus ſub quo ignis in potẽtia exiſterẽ n̄ poteſt
⁊ ẽ exẽpli gratia graduſ vt. i. vt predixi. Si ta
men gn̄areẜ ignis: dareẜ minimus gͣdus ſub quo
ignis poſſet exiſterẽ. ⁊ eſſꝫ ille quẽ bẽret ignis ĩ
pͦ inſtãti ſui eſſe. ¶ Correlarie cõcediẜ elemͣta
ſub remiſſiori gradu gn̄ari poſſe ꝙ̄ ꝯſeruari. qꝛ
in gn̄one eoꝝ pn̄s ẽ agẽs faciẽs ꝓ eoꝝ ꝯſerua-
tione ⁊ vigore. ideo vt plurimũ poſt gn̄onẽ eoꝝ
ipſa intẽduẜ. ymaginabile ẽ tn̄ ꝙ ſub illo gra
du ſub quo gn̄anẜ: ẽt cõſeruẽẜ. neqꝫ ſequiẜ dari
elemẽti vltimũ eẽ in actu qꝛ ſub illo gradu cer
to tp̄e ſeruari poſſꝫ. ⁊ in fine illius temporis pͦ
nõ eſſet illud elemͣtũ. ĩtelligo igr̄ de ꝯſeruatio
ne elemͣti ĩ ſuo eſſe actuali. cũ dico elemͣtũ ſub
remiſſiore gradu generari poſſe ꝙ̄ conſeruari.
Si autem loquar de ꝯſeruatione elemͣti ĩ ſuo
eſſe potẽtiali. dicendũ ꝙ ipm̄ ſub remiſſiori gͣ-
du conſeruari põtꝙ̄ gn̄ari in actu. qꝛ remiſſior
ẽ minimus gradus elemẽti ĩ ſuo eſſe potentia
li ꝙ̄ ſit minimus gͣduſ elemẽti ĩ ſuo eſſe actua
li. ſignatus ẽ. n. minimus actualitatis gͣdus vt
7. minimus vero potẽtialitatis. vt. i. ſub qͦ eẽ
potẽtiali licet terminẽt elemẽta gn̄onem aut
corruptionem incõpletã: nõ tn̄ cõpletã: de q̄ lo-
quebar in pn̄ti corͦ. ¶ Contra ſequitur ꝙ ma-
ioris reſiſtẽtie erit ignis ĩ eẽ potẽtiali ꝙ̄ in eẽ
actuali. ꝯn̄s falſuꝫ qꝛ minor ẽ forma ĩ eſſe potẽ
tiali ꝙ̄ ĩ eſſe actuali. pꝫ ꝯn̄a qꝛ ignis ĩ aqua ſuf
focaẜ dũ ſubmergiẜ. ⁊ lapis ĩ quo ẽ ignis remiſ
ſus ſeruaẜ integer. ⁊ ſic ignis in eo ſeruatur.

¶ Rn̄o duplex ẽ reſiſtẽtia: eſſentialis: accidẽ-
talis: eẽntialis ſeqͣẜ naturã forẽ. accidẽtalis ve
ro ſeqͣẜ adiũctuꝫ adiuuans. tũc rõne ꝓprie ⁊ eſ
ſentialis reſiſtẽtie maior ẽ fortitudo forme in
actu ꝙ̄ eiuſdẽ ĩ potẽtia. iuxta rõneꝫ argumẽti
ſꝫ rõne alterius forẽ. puta lapidiſ: ſtat vim eſſe
maiorẽ elemͣti remiſſi ad reſiſtendum. Intelli
go de lapide q̄ ẽ corpus mixtũ puta ſmaragdo
aut adamãte. ⁊ niſi eſſet hec reſiſtẽtia p acn̄s
nullũ mixtũ longo tempore duraret.

¶ Ex hijs pꝫ ꝙ facta ſubſtantiali trãſmutatio
ne aq̄ in ignẽ: oportꝫ aquam ad notabilẽ ſiccita
tẽ ⁊ caliditatẽ deduci. quãta requiriẜ ꝓ ẽxdu-
cenda forͣ ignis. ⁊ iſte gradus ẽ mediũ gradũ
caliditatis ẽ. qꝛ iuxta Ariſtotelẽ 2ͦ de partibꝫ
aĩaliũ capite. 2. ignis nũꝙ̄ frigidus daẜ. ⁊ qꝛ fa
cilius ẽ aquã ĩ alterãdo calefacerẽ ꝙ̄ exſiccaẜ: iõ
facilius ipſa in aerẽ cõuertiẜ ab igne ꝙ̄ ĩ igneꝫ
ſymbola. n. ẽ aeri aqua ſed non igni. ¶ Contra
ſequitur ꝙ nõ fiet alteratio ĩ elemͣtis ſine ge-
neratione vel corruptione. qꝛ forma ſbãlis ele
mẽti ⁊ qualitas eius inſepabilr̄ ſe hn̄t. ¶ Se
cũdo ſeqͣtur ꝙ igne ſũmo agente ĩ aquã: ꝙ ſta-
tim incipet eſſe aer ⁊ terra: patet cõſequẽtia ex
qualitatũ cõbinationibus. ⁊ ſic pfecte mixtum
fieri poſſꝫ ex duobus elemẽtis. ¶ Tertio ſeq
tur ꝙ mediũ aĩaliuꝫ terreſtriũ in hyeme eſſet
plus aqua ꝙ̄ aer. qꝛ ipſum plus habet de frigi
ditate ꝙ̄ de caliditate. ¶ Quarto ſeqͣẜ ꝙ va-
por eleuatus ab aqua nõ eſſet aqua: neqꝫ de fa
cili conuertibilis in aquam. quia in eo leuitas
dominaẜ. cuius oppoſitum patet experientia.
¶ Quinto ſequiẜ nõ eſſe elemẽta inuicem im
mediate trãſmutabilia. patet cõſequẽtia quia
in pͥcipio actionis ſtatim fit mixtũ. ꝯn̄s ẽ con
tra expientiã ⁊ philoſophũ 2ͦ de gn̄one textu
cõmenti. 35. ¶ Ad primuꝫ de gn̄one completa
loquẽdo negaẜ ꝯn̄a: ſed de incompleta loquẽdo
ẽt negaẜ ꝯn̄a. qꝛ ſi reſiſtẽtia eẽt ignеitas per re
miſſionẽ humiditatis ſtante caliditate. tũc ad
ueniente remittente caliditatẽ non opꝫ formaꝫ
ſubſtantialẽ remitti donec durat gradus cali-
ditatis ẽ gradũ forẽ. Ad ꝓbationẽ negaẜ aſſũ-
ptuꝫ q̄ a lꝫ ſtante ſubſtãtiali forma ſtet vtraqꝫ
qualitas: nõ tn̄ opꝫ ſtante vna qualitatũ ⁊ alte
ra remiſſa ſtare formã ſbãlem. ſimilr̄ vna qua
litatũ creſcente. alia vero decreſcente impoſſi-
bile ẽ formã ſbãlem creſcerẽ ſimul ⁊ decreſcerẽ.
iõ nõ inſepabilr̄ ſe hn̄t ⁊c. ⁊ lꝫ pro extraductio
ne forme ſubſtãtialis elemẽti nõ ſufficiat vna
qualitas. quia nõ ſufficienter preparat vna qua
litas mãm ad ſubſtantiã vnius elemẽti. calefa
ciẽs. n. nõ ignit niſi exſiccet: aut ĩ ſiccã materiã
agat: tn̄ poſtꝙ̄ forma ẽ ĩ mã: ibi ſunt due quali
tates ꝑpantes ꝓ ipſa forͣ elemͣti. vna tn̄ pͦ ꝑ-
parat. alia vero 2ͦ. dixit. n. Auẽrois 2ͦ ꝺ gn̄oe
textu cõmẽti. 26. vnũ qdꝙ ꝫ iſtoꝝ. ſ. elemͣtoꝝ cõ-
ſtituiẜ ex duabus drn̄tijs. ſ. qꝛ vna ẽ qualitas
actiua: altera vero paſſiua. Conſiderandũ tn̄ ẽ
an ſeqͣẜ ĩtẽſio elemͣti variationẽ medij ꝓportio
nalis ĩter illas q̄litates: an nõ. q̄cũqꝫ. n. q̄litatũ
illaꝝ variata variaẜ mediũ ꝓportionale illaꝝ
q̄litatũ. iõ ſi teneaẜ ps quõnis affirmatiua quã
tenuit calculator tractatu de elemͣtiſ. ſequitur

elementarē formā p̄ciſe variari ſicut mediuꝫ
illud ꝓportionale variaꝫ. Maius tñ acutiſſimi
viri: cuius igeniū ſepe admiratus ſū: opinio lō
ge abeſt a veritate. Qualitates.n. quas elemē
tū ſibi determinat. alterius ſunt rationis: ergo
eaꝝ denoiationes alterius rōnis ſunt: g° non in
vnā denominationeꝫ ꝯgregari hñt. Nō.n. poſ-
ſibile eſt denominationem vnaꝫ exempli gra-
tia in igne calidi ꝛ ſicci ſūmēdaꝫ eē. q꞉ tūc opoꝛ
teret caliditateꝫ poſſe nomīare ſiccuꝫ. et ſiccita
tē calidū. que improbabilia ſunt. caliditatis.n.
propriū ē calidū denoīare: iō ſiccitati nō conue-
niēs. ꝓbaꝫ tñ ꝯña. quia ſit. a. ignis calidus vt. 6
ꝛ ſiccus vt. 6. ꝛ itēdaꝫ illius caliditas ad ſūmū
ſtante illius ſiccitate. tūc ꝑ p̄ōnem ē. a. calidius
ꝛ ſicciuſ q̄ꝫ prius. q꞉ medium ꝓportionale iter
6. ꝛ. 6. ē. 6. ꝛ mediū proportionale iter. 6. ꝛ. 8. ē
q̄ſi. 7. ꝛ nō eſt. a. calidiuſ ꝛ ſicciuſ niſi ꝑꝑ inten
ſionem caliditatis. vt ponit caſus. g° maioꝛ ca
liditas pōt nominare ſiccius. neqꝫ loquoꝛ nunc
de ſiccitate caliditatē cōſequēte quā calefaciēs
inducat. qa ſuppoſitū ē ſtaꝫ ſiccitatē: neqꝫ curo
an caliditas hāc faciat noīationē abſolute acce
pta: an reſpectu ſiccitatis cū qua cōiungiꝫ. quia
qđ nāe rei repugnat ꝑ nihil extrīſecū rei pōt at
tribui. ſtante igr̄ vna elemēti q̄litate intēſa: alia
vo remiſſa: p̄ciſe quātū remittiꝫ vna qualitatū
tm̄ remittiꝫ forma ſbālis elemēti. Et ſic potius
ſeqꝫ itenſio elemēti q̄litatis ſue remiſſioꝛis itē
ſionē q̄ꝫ ſequaꝫ mediū ꝓportiōale. neqꝫ calcula
toris argumēta ꝯ ꝯōnem hanc arguētia ꝓce-
dūt. qa cōflari denoīationē vnaꝫ p̄ſupponūt ex
duabus alterius rōnis q̄litatibus. qđ negamuſ
¶ Ad p̄m negaꝫ ꝯña. q꞉ nō eq̄ cito incipit eſſe
forma ſbālis ſicut q̄litas: q꞉ remiſſioꝛ ē miniuſ
ḡdus q̄litatis q̄ꝫ ſit minius ḡdus eiuſdē q̄lita
tiſ: cū quo ſtare pōt forā ſbālis ī mā: ꝛ cū īcipit
eē forā ſuccedēſ: nō ī eadē mā manet ſbālis foꝛ
ma p̄exiſtēs. Sꝫ minius ḡdus q̄litatū cū quo
nō ſtat forā p̄exñs: q alias potuit eē maxius ḡ
dus cū q° ſtat forā q̄nc ē p̄exñs: ē minius ḡduſ
cū q° ſtat forā q̄nc ē ſeq̄nſ: ꝛ alias erit maxius
ḡdus cū q° nō ſtabit forā q̄ nūc ē ſeq̄ns. poſſunt
enim elementa inuiceꝫ tranſmutari. Exemplo
vtar: conuertatur aqua in igneꝫ: tunc calditaſ
deducitur ad intenſum gradum conueniētem
igni: ſit ille gradus vt. 5. tunc ille ē minius gra
dus caliditatis cum quo nō ſtat forma ſubſtan
tialis aque: ꝛ ille eſt minimus gradus cuꝫ quo
ſtat ignis. Econtra autē cōuerſo igne in aquam
gradus. vt. 5. caliditatis eſſet maximus cū q°
nō ſtat ignis ꝛ eſſet maxius gradus cū q° ſtat
aqua. Si autem de frigiditate ſit ſermo ī caſu
cōuerſiōis aq̄ ī ignē. gradū accipiā frigiditatis.
vt. 3. cōpoſſibilē ḡdui caliditatis. vt. 5. ꝛ dicam
ꝙ maxius ḡdus frigiditatis cū quo ſtat ignis
ē gradus vt. 3. ꝛ illemet ē maxius cū quo ñ ſtat
aqua. Econtra aūt cōuerſo igne ī aquam ḡdus
frigiditatis. vt. 3. ē minius gradus frigiditatiſ
cum quo ſtat aqua. quia datur priuꝫ īſtans ī q°
eſt aqua. ꝛ illemet eſt minius gradus cuꝫ quo
nō ſtat ignis. vnius exemplo vſi ſumus vt faci
lis fiat ad alia tranſitus. opoꝛtet.n. itellectum
eſſe vniuerſalem ꝛ applicatiuum. Qđ autem
fieret mixtum perfectum ex duobus elemētiſ
mediate. ſ. eis ſecundum partes diuerſas ī q̄t-
tuoꝛ elementa conuerſis: nullum eſt inconue-
niens ſed non generando alia elementa ex illiſ
duobus: neqꝫ aliunde habendo alia duo elemē
ta: nunquam ex illis duobus mixtum perfec-
tum haberetur. Sed ſi mixtum inde fieꝛꝫ: eſ-
ſet imperfectum. ¶ Ad tertiuꝫ confuſa ē alñ
aeris ſbā ī hyeme: ꝑꝑ vapoꝝ ꝑmixtionē: ideo
negaꝫ ꝯña. ¶ Ad q̄rtū negaꝫ ꝯña: q꞉ imp̄ſſionē
a calido facilr̄ ꝑdit: neqꝫ aſſero vaporē eē aquā
vt ꝑꝫ aduertēti. ¶ Ad q̄ntuꝫ negaꝫ ꝯña: ꝑꝫ ex
rōne ad primū: neqꝫ admiſcēꝫ forē elemētoꝝ
ſtatiꝫ cū īcip̄ coꝝ altera°. ſtāt.n. ꝯ̄ꝛie q̄litates in
elemēto vno. ītelligo ꝙ q̄litates q̄ ī certis coꝝ
ḡdibꝫ ꝯ̄ꝛietatē hñt. ī certis ḡdibus ī q̄bus con
trarietatē ñ hñt. ſtāt ſimul. alr̄ ipꝫ ñ eſſꝫ altera
bile: nꝫ coꝛruptibile: alr̄ agēs q̄litatē ſūmā ſm
ſe totā ſubito educeꝛt poſt ꝯ̄ꝛij expulſiōꝫ. aut
ſucceſſiue qualitatē educeꝛt q̄ñ nihil īpediret
aut r̄ſiſterꝫ. q̄ñ ꝯſoāt. ꝑꝫ ꝯña q꞉ aut ñ ſuccedit
ꝯ̄ꝛiū ꝯ̄ꝛio. nꝫ ſuccedeꝛ aptū ē. ꝛ ſic ñ ſūt elemēta al
terabilia. aut ſuccedit: ꝛ h° dupl̄r: aut ſcā ḡduū
ꝯ̄ꝛioꝝ ꝑmixtiōe. ꝛ tc̄ ꝯ̄ꝛia ſe ꝯpatiūꝫ. aut ſiñ ḡ-
duū ꝑmitiōe. ꝛ tc̄ aut īmediate poſt coꝛꝛ°nē v-
niuſ ꝯ̄ꝛij ſūma alteriuſ lat° educiꝫ ō paſſo. ꝛ ſic
qualitas ḡdualis ſbito ꝑꝫ totā ſuā latitudīeꝫ
educiꝫ. aut ſolū rēiſſioꝛ ḡdus ītroduciꝫ dīñ itē
ſioꝛ. ꝛ ſic q꞉ ī hijs ſīplicibꝫ ſolū mā p̄ꝛia ſubiciꝫ:
q̄ nihil hꝫ q° r̄ſiſtat agēti. poſtq̄ ꝑdidit ꝯ̄ꝛiā foꝛ
mā ꝛc. iō ſucceſſiue educiꝫ q̄litas: q̄ñ nihil r̄ſi
ſtit agēti. ¶ Scdo p̄ꝛicipalr̄ arguiꝫ ex nā matę

rie.ſubiectuꝫ generationis eſt ens ĩ potentia.
p̄rio phyſ.cõmento.54:⁊ primo de generatiõe
textu cõmenti.x. ⁊ in libro de ſubſtãtia orbis
capite p̄rio.g° forme elemẽtoꝝ nõ manẽt ĩ mix
to.pꝫ cõſequentia quia generabile ē mixtuꝫ cu
ius generationis ſubiectũ debet eē ens ĩ poten
tia ⁊ non ens ĩ actu ꝑ formas elemẽtoꝝ.¶ Se-
cundo quomodo recipiens erit denudatũ a na
tura recepti:ſi materia informata formã recip̄ꝫ
¶ Tertio ĩ omneꝫ formaꝫ nã materie inclinaꝫ
g° nõ magis in vnã q̃ꝫ in aliã.g° cũ infinite ſint
forme potentes exiſterẽ in mã vel ſpẽ vel indi-
uiduo:inter illas nõ ē ordo . ergo omnes ĩme-
diate materiã primam poterunt informare.g°
forma mixti nõ preſupponit formã elementi in
materia.¶ Quarto ſequitur ꝙ nõ infinite eſ-
ſent potentie in materia:conſequens ē falſum:
quia infinite forme ſunt ibi receptibiles.patet
conſequentia quia ibi eſt ordo põꝝ. quia prio-
res ſunt potentie ad elementa q̃ꝫ ad mixta.
¶ Ad primum reſpondet Auẽrois. tertio cae
li cõmento.67.vniuerſale generationis princi
pium ⁊ materiale oportet eſſe puraꝫ potentiã:
⁊ omneꝫ actũ excludeꝫ: ⁊ hoc maxime ſaluaꝫ
in elementorũ generationibus.ſed ĩ mixtoruꝫ
gñonibus mã nõ ſic omneꝫ actum excludit:ſꝫ
actum ſibi dantẽ eſſe ſpecificuꝫ excludit:cuius
modi non ſunt forme elemẽtoꝝ in mixto. quia
ibi ſunt ĩ eſſe tali ꝙ ſimpliciter actuaꝫ nõ pñt.
Aliter genitum eſſet ſimplex ⁊ mixtum in ſi-
mul.proportionabiliter arguẽdo vt Auerrois
3° caeli cõmento.54.de corporibus ĩ actu.quo
ruꝫ vnũ ex alio gñareꝫ. ¶ Ad ſecũduꝫ nõ reci-
piꝫ forma mixti ĩ materia:niſi ſecũdũ ꝙ mate
ria ē ĩ potentia.ſ.poſtq̃ꝫ materia ꝑdidit eſſe ac
tuale qđ habebat a formiſ elementorũ.dicit ly
poſtquaꝫ ordineꝫ nature:⁊ nõ tp̄is.quia primũ
eſſe refractũ elemẽtoꝝ ē primũ eſſe mixti:⁊ pri
mũ nõ eſſe elemẽtariũ formaruꝫ in actu.¶ Ex
quo patet ꝙ niſi ſimul fiat quattuor elemẽto
ruꝫ refractio:ꝙ nõ fiet mixtio ꝑfecta.ꝓcedẽte
igiꝫ actione elemẽtoꝝ adinuicẽ ſic ꝙ non in eo-
dem inſtãti corrumpanꝫ forme elemẽtoruꝫ.ſed
vna prius q̃ꝫ altera:tunc ex illa materia nõ ge
neratur mixtuꝫ perfectuꝫ:niſi forte iterũ oĩuꝫ
preexiſtentiuꝫ formaruꝫ fiat corruptio in certo
dato inſtanti.tunc eniꝫ nõ ſunt elementa ſub-
dominantia quaſi dominantia dominata:ſicut

vult philoſophus p̄rio de generatione textu ꝯ
menti.89.ſed ē ibi aliquod elemẽtuꝫ cõuerteꝫ
alteruꝫ ĩ ſui naturam aut ĩ aliam. dicit tamen
Auẽrois huic argumẽto ꝙ materia ē denudata
nõ ſimplr:ſed a ſpetie actus: queꝫ habet reci-
pere.¶ Contra ſubiectuꝫ generationis non eſt
ens ĩ actu:ſed ē ens ĩ potentia:g° ipſuꝫ nõ ha-
bet aliqueꝫ actuꝫ.g° generatio ē de nõ ſubiec-
to.g° materia ꝑ nullaꝫ formaꝫ actuaꝫ. ¶ Tuꝫ
quia nõ appꝫ quin forma elementi vnius expec
tet formaꝫ alterius elemẽti:quemadmodũ for-
ma elemẽti expectat formaꝫ mixti.¶ Ad priuꝫ
fractura ducit ad eſſe potẽtiale.¶ Ad ſecũduꝫ
fractura ducit ad nõ ſubiectuꝫ.⁊ licet ſubiectuꝫ
gñonis ſimplicis nullam habeat actualitateꝫ:
tañ ſubiectuꝫ gñonis compoſite habꝫ actuali-
tateꝫ inexiſtentie. licet non habeat actualita-
tem exiſtentie. ¶ Ad tertium Auerrois ter-
tio caeli cõmẽto.67.forme elemẽtoꝝ ſunt eiuſ-
deꝫ generis.ſ.ordinis. quia licet in latitudine
entiuꝫ ordinẽ hẽant:tañ non ē ordo eſſentialis
inter ſimplices formas ĩ formãdo materiã:q̄a
tunc ſecũda forma ſuperueniẽs priori nõ eſſet
ſimplex.q̄a ipſa eſſet reſolubilis ĩ priorẽ foꝛ̃aꝫ
ſed nõ ē ſic de formis mixtoꝝ cõparatis formiſ
elemẽtoruꝫ:forme eniꝫ mixtoruꝫ cõpoſite ſunt.
ergo ĩ formas elemẽtorũ reſolubiles ſunt tan-
quaꝫ poſterius ĩ ſuuꝫ prius:¶ Ad quartum tã
tuꝫ quattuor ſpeties formaruꝫ materia prima
ĩmediate reſpicit.⁊ ſic concediꝫ conſequẽſ.⁊ ad
improbationẽ negaꝫ añs:Sed quantuꝫ ad nu-
meruꝫ formaruꝫ elemẽtariuꝫ negatur conſeq̄n
tia ⁊ ad improbationẽ inter potẽtias ſolo nu-
mero drñtes nõ eſt ordo eſſentialis:neq̃ꝫ eſſen
tiaꝝ:neq̃ꝫ inter formas elemẽtoruꝫ vna ē prior
ĩ materia q̃ꝫ alia ⁊ ſic negaꝫ aſſumptũ.Ad ꝑ̃aꝫ
ꝯñaꝫ potẽtia mãe ad foꝛ̃aſ mixtoꝝ q̄ ordinẽ ha
bẽt ad foꝛ̃as elemẽtoꝝ ñ ē ꝓprie potẽtia.vt ĩ p°
huius dictũ ē.⁊ ſic potẽtie mãe q̄druplex ē ter
minus.⁊ ſic potẽtia ē q̄druplex. ſꝫ mediãtibus
elemẽtoꝝ foꝛ̃is alias põt õmũ mã foꝛ̃as recipe.
12.meth.cõm.ij.⁊.14.potẽtia igiꝫ mãe e ē aliquo
mõ vna:⁊ aliq° mõ multa.ex pte ſ bẽi ē vna:ex
pte termini ē multa.q2 igiꝫ foꝛ̃a elemẽti eſt ime
diata mãe mãe prie:ſolũ illã actuaꝫ põt ⁊ ĩme-
diate ⁊ ñ mediate. iõ nullã foꝛ̃aꝫ p̄ſuppõit for
ma elemẽti.ſꝫ foꝛ̃a mixti diſtat a mã mãe prime
ideo ipſa non poteſt eam immediate actuare.

ſed re quirit forma mixti formas elemētorū3 in
materia. aliter illud qđ dr̄ mixtū nō eſſet mix
tū3. velle. n. nā3 potētialē: que ē ſimplex: actua
ri p formā3 compoſitā3: ꝛ nō per formā3 ſimpli
ce3: ē ponē actū ꝛ potentiā3 nō cōſīder̄ i nā.
¶ Tertio principaliter arguitur ex agēte da
ta elemētoꝝ remanētia in mixto: ſeq̄ꝯ ꝙ agens
generatiuū3 elemēti approximatum mixto ſub
dominanti nō generaret ex illo elemētū3. conſe
quēs ē contra experientiā. patȝ conſequētia qa
elementum ibi preexiſtit. ¶ Secundo ſi elemē
ta facerent mixtū3: effectus eſſet nobilior cau/
ſa. patet conſequentia quia mixtū3 ē nobilius
elemēto. cōſequenſ ē inconueniēs. quia illa nobi
litas eſſȝ incauſata. quia a cauſa ipſa depēdere
non poſſȝ. quia naturam cauſe excedit perfec/
tio effectus. ¶ Tertio natura agētis ē eē i ac/
tu: ſed elemēta i mixto agūt. ergo ſunt i mixto i
actu: ꝛ nō in potētia. mixtū. n. ē ab intrīſeco cor
ruptibile. ꝛ ſic corrumpit. 2° phyſicoꝝ cōmēto
p°. ꝛ pmo de generatione cōmēto vltimo. ele/
menta. n. in mixto poſſunt reddi ad eoſde3 ef
fectus. i. ad ſuam priſtinā actualitate3: niſi aſ/
fuerit impedimētū3: qđ non fit niſi per propria3
actiuitatem vnius in alterum: aut ab extra.
¶ Quarto ex vno ſimplici elemēto pōt agens
facere mixtū3: quia ex vno elemēto mixtū pōt
generare quattuor formas elemētorum ex q/
bus fiet mixtum. ¶ Quinto agens mouēs ad
mixtione3 violētaret elemēta que in mixtio/
nem venirēt. ꝛ cum non ſit agēs violētans ele
menta: illa non veniunt ad mixtione3. ¶ Sex
to ſequitur non dari mixtū3 vniforme. quia ex
alterius rationis partibus mixtū3 omne inte/
gratur. ¶ Ad primū3 agens in caſu intēdit for
mam elemēti: donec ducat illam ad eſſe actua
le. ꝛ tunc forma mixti corrumpit. ꝛ ſic negatur
conſequentia. ꝛ tunc agente ſuper totam mate
riam dominâte: alia in ſui naturam conuertit.
Si autem nō dominatur: ſoluta ligatura rein
tegrantur elemēta. ꝛ in eorum loca naturalia
abeunt abſente impedimēto. ꝛ iſtud mixti re/
ſolutio appellatur. ¶ Ad ſecundum cauſa vni
uerſalis ē caelum: inſtrumētalis ſunt elemen/
ta: particularis ē calor materie inexiſtēs: intel
ligo ſicut corpus contētum: non ſicut forma in
ſubiecto: qui calor caeleſti calori proportiona/
tur. ¶ Ad tertium eſſe in potentia in aliquo ē
per inexiſtentiam materie in illo: que ē poten/
tia aliquid. ꝛ hoc eſſe potētiale non ē actiuum:
aliud ē eſſe potētiale qđ ē eſſe remiſſum forme
non potentis dare exiſtentiam: licet det inexi/
ſtere: ꝛ hoc ē actiuum. ꝛ huiuſmodi ſunt elemē
ta in mixto. ¶ Contra materiam actuari p for
ma3 non ē aliud ꝙ̄ materiam informari forma
ſed elementorum forma quātūcūq3 remiſſa in
format materia: ergo materia actuatur. ¶ Se
cundo eſſe forme materialis non eſt niſi forma
exiſtens in materia: ergo quādocūq3 forma eſt
exiſtens in mā: ipſa dat eſſe materie. ¶ Tert°
effectus forme inſeparabilis ē a forma: ergo in
exiſtente forma: ipſa materiam actuat. ¶ Ad
primum actuari materiam ē dupliciter. Com/
plete. ꝛ Incōplete. Tunc cōplete mā actuatur
cum a forma recipit id cuius ē materia: nomen
ꝛ diffinitione3. ꝛ ſic forme elemētoru3 non ac/
tuant materia3. quia quātūcūq3 modica mate/
ria ſit pars demoſtrati. hec ē falſa hoc ē ignis.
quia i illa materia ē forma mixti. Aliud ē incō
plete actuari: ꝛ ē materia3 haber̄ eſſe nō ſpeci/
ficum ab illa forma. ꝛ ſic materia actuaī forma
elementi. quia elementū inexiſtit tanquā pars
eſſentialis aut ſaltem tanquā pars partis eſſen
tialis. vt dixit Auērois 2° de generatione cō
mento. 48. ꝛ ille. ſ. partes elementorū in mix
to ſunt partes i qualitate: vbi partes i cōtinuo
ſunt partes in quantitate. ¶ Ad ſecundū pro/
portionabilī ſicut duplex ē forma itegra: ſic ꝙ
daī pōt exiſtētiā. forme. n. mixtoꝝ quāuis iten
ſionē ñ habeant integrā: poſſunt tamen daī exi
ſtentiam: ꝛ rupta: ſic ꝙ tantū inexiſtiā dat: ita
duplex ē eſſe. ſ. exiītie. ꝛ inexiſtētie: eſſe igitur
inexiīs ē forma inexiīs: ꝛ eſſe exiſtēs ē forā exi
ſtens. ꝛ ita forma elemēti eſt in materia: a qua
tamē materia nō habet eē ſpecificum ꝛ comple/
tum. ¶ Ad tertium eē ſpecificum ē ſeparabile
a forma. Intellige ꝙ certa forma ē in reꝝ natu
ra a q̄ ſeparabile ē eē ſpecificū. vniūſalr̄. n. itelli
gēdo falſū eēt. qꝛ a forīs mixtoꝝ ñ ſeparabile ē
ab ea tñ forma a qua ſeparabile eſt eē ſpecifi/
cum non eſt ſeparabile eſſe completum vel in/
completum. vnde caliditas vnius gradus non
poteſt denominare ſubiectum calidum prop/
ter multam frigiditatem illi ſubiecto inexi/
ſtētē: ē tñ dña. qꝛ caliditas vnius ḡdus dnoiat
ſbm̄ in quo ē adequate calidū vno gradu: licet

non nominet;ipſum calidum abſolute; ſiue ſit
ille gradus in ſubiecto illo ſine contrario. ſiue
contrariu n adſit. ſed forma ignis non nominat
hoc eſſe ignem neqꝫ intenſum;neqꝫ remiſſum:
ſed bene nominat hoc demoſtratum ad ſenſuꝫ
in ſe habere ignem intenſum vel remiſſum.
¶ Ad quartum poteſt eſſe ꝙ generans elemē
ta non habet vim cōmiſcendi ea: ⁊ ſic genera/
tis elementis non inde fieret mixtum. prete/
rea ſic mediate ex vno elemento mixtum per
fectum facere non eſt contra determinata.
¶ Ad quintum pars ignis in concauo lunae e/
xiſtens;cum ſit corruptibilis;aliquando corrū/
petur:⁊ non in ſphaera propria: ſed exibit eam
virtute ſtelle non intenſe calefactiue.niſi forte
eſſet ita fortis virtus in ſphaera ignis pro alte
rius elementi generatione;ſicut eſt aliquando
in aere virtus aq̄ generatiua;aut exibit ſphae
ram ignis virtute partis caeli ſeptentrionalis
alijs partibus ignis leuioribus ſupra eaꝫ aſcen
dentibus.⁊ ſic ad locum vbi aer aqua ⁊ terra
coniunguntur;valet deſcēdere. videmus enim
aliquando incēſa in ſuperiori aeris regiōe vſqꝫ
ad terram deſcendere.⁊ fumalis etiam euapo
ratio exiens a terra virtute caloris ſolis ⁊ ſtel
larum.⁊ puluis a vento in aerem eleuatus ſuf
ficiunt pro generatione mixtoruꝫ ſaltē imper/
fectorum circa mediaꝫ aeris regioneꝫ.⁊ ſic con
cedit̄ ꝙ in locuꝫ mixtionis aliquādo aliqua cū
aliquali violētia concurrunt.dedit tamen na/
tura elemētis medijs grauitateꝫ ⁊ leuitatem
quibus corpora mota per ipſas adiuuant;vt fa
cilior eſſet coruꝫ concurſus ad mixtionem.di/
xit eniꝫ Auerrois quarto caeli cōmento.39.qꝛ
elementa media habēt grauitatē in ſuis locis.
fuit poſſibile vt admiſcerentur facile cuꝫ terra
ex motibus corpoꝝ caeleſtium. vbi notat̄ ꝙ ſi
mē violentus eſt aliquoꝝ elemētoruꝫ motus ī
mixtionē;⁊ notat̄ caeluꝫ eſſe cauſaꝫ effectiuaꝫ
ſuo motu elemēta mouēteꝫ ad mixtionē. vt col
ligit̄. ſecūdo de generatiōe textu cōmenti.60.
Tum etiaꝫ ī mixtis elemēta reperiunt̄:que ra/
dijs ſtellaꝝ contemperari poſſunt in certā mix
tionem pro certo mixto requiſitam ⁊c.
¶ Quarto arguitur ex natura loci.quia in ma
ri generatur mixtum perfectum puta piſcis:
⁊ tamen ibi ignis eſſe non poteſt.ergo aliquod
mixtuꝫ perfectuꝫ eſt ex non ex igne.¶ Secun
do ſequitur ꝙ vbicūqꝫ naturaliter locabile eſ
ſet mixtuꝫ perfectuꝫ;patet conſequētia qꝛ vbi
qꝫ ſub luna mixtuꝫ habet elementum cuꝫ quo
conuenit. cōſequens auteꝫ falſuꝫ eſt. vt patet
experientia.¶ Tertio ſequitur ꝙ omne mix/
tum perfectuꝫ eſſet terre aut aquee natur̄.con
ſequens falſuꝫ quia dantur animalia calida ſi/
militer plante ⁊cet. ⁊ ſic ſequeretur ꝙ in igne
noſtro dominaret̄ terra. ſimiliter ⁊ in glatie.
probat̄ tamen conſequentia quia illud elemen
tum qđ dominat̄ in mixto eſt locus naturalis
mixto. ſꝫ ī terra aut circa eam omne mixtuꝫ ꝑ
fectum locat̄. ¶ Quarto ſequit̄ ꝙ non poſſent
duo elementa in mixto pariter dominari. patꝫ
conſequentia quia tunc mixtuꝫ illud naturali/
ter in duobus locis locarētur.¶ Ad primuꝫ ne
gatur ꝙ in mari ignis eſſe non poſſit: ⁊ quan/
uis non poſſet ibi ignis in actu durar̄;quia for/
te ſuffocaret̄ aut vinceret̄.tamen in eſſe poten/
tiali ibi exiſter̄ poteſt. ⁊ de facto ē in materia;
ex qua animal generandum eſt. ¶ Ad ſecun/
dum negat̄ cōſequentia. quia locus mixti eſt
elementuꝫ dominans;nō auteꝫ elementuꝫ ab/
ſolute. ¶ Ad tertiuꝫ predominiuꝫ elemēti in
mixto intelligi poteſt/quantitatiuuꝫ/⁊ ſic cō/
ceditur grauia vincer̄ in mixto ꝑfecto;ſed qua
litatiuo dominio.nō.quia licet quoad motuꝫ
localeꝫ multuꝫ faciat grauitas;tamen quo ad
alias operationes vt ſenſationes aut nutritio
nes nō ſic facit vt calor.¶ Ad quartum conce/
ditur conſequens.
¶ Ultimo remanēt tria dubia declaranda.pri
muꝫ ſi generatur mixtum ex elemētis ṝma/
nentibus in mixto.quomodo generatio vnius
eſt corruptio alterius.mixtum eniꝫ generat̄:⁊
tamen ī eius generatione nō corrumpunt̄ ele/
mēta.¶ Reſponſio dimiſſa generatione inten
tionali.vt acqſitione cognitiōis aut luīs:in q/
bus nō oportet poſitiuū ꝑdi.quēadmodū non
oportꝫ ꝙ poſitiuuꝫ comitetur priuationē forē
ītentionalis;oportꝫ tamē priuatiuuꝫ ꝑdi. ō r̄a
li loquamur. dixit Auerrois primo de genera
tiōe textu cōmēti.83.differentiaꝫ eſſe inter ge
nerationeꝫ ⁊ mixtionē manifeſtaꝫ ꝑ ſe;vnde in
generatione res totaliter corrumpitur.⁊ ī mix
tione corrumpitur nō totaliter. vt ipſe decla/
rat ſecundo de generatione textu commenti.
48.Diſtinguendum eſt igitur de corruptione

ſcilicet totali qua aliquid deſinit eſſe: ſed corruptio partialis ſeu ſm qd ē qua dſinit res eſſe ſz nō totalr: intelligo totū reſpectu ptiū īteſiuaꝝ: nō ext̄ēſiuaꝝ vt alias patuit. tūc elementa ad mixtionem venientia nō ſimplr̄ corrumpuntur. qꝛ eorum forme ⁊ etiam materia eorum ī mixto manēt. ſed corrumpuntur ſecūdum qd. qꝛ illa minima elementorūz: ſi eſſent diuiſa ⁊ ſeparata: durare non poſſent. quia eorūz formis aduenit tanta ruptura ꝙ ille forme earūz materias actuarī nō pñt. ideo ī materijs admixtis eorūz ſurgere habz alia forma. ¶ Ex quo ſeqtur ꝙ maior ē ptis elemēti duratio ſub eſſe integro vel fracto ꝙꝫ ſub eē itegro tantum. Cum autem dixit Ariſtoteles gñonez vnius eē corruptionē alterius: Intellexit oporterī admīus vnūz corrumpi cōplete vel incomplete. poteſt tamē eē ꝙ multa corrumpanī. vt in multorū lignoꝝ appoſitione igni: vbi ex multoꝝ corruptione vnus ignis gñatur. ⁊ ſic nō ē neceſſe eſſe tot entia ſicut prius in vniuerſo. neqꝫ ī numero neqꝫ ī ſpetie. Similr̄ ī reſolutione mixti in elemēta corrūpiī mixtū: ſz gñatur elemētūz: nō tn̄ ſimplr̄ gñatur quia ꝓfuit ī eē remiſſo: ſed generaī ſecūdum quid. quia incipit forma elemēti complete actuarī poſſe mām: quaz prius actuare complete nō poterat. ſed incomplete actuabat. ¶ Nō ſi dicas ꝙ generatio nō ē corruptio. quia ipſa opponūtur contrarie qnto phyſicoꝝ Ariſtot. textu cōmēti. 55. ¶ Dicēdūz ꝙ generatio comparari poteſt ad terminūz generationis a quo ⁊ ad quem. ⁊ ſic negaī ꝙ generatio ⁊ corruptio opponanī. pmo ſunt idem. qꝛ generatio termini ad quez ē corruptio termini a quo. ⁊ tūc terminūz a quo ītelligo priuatiuūz poteſt etiam generatio comparari ad terminū a quo poſitiuūz comitantez terminūz priuatiuum: vt cūz generaī homo compareī gñō hominis ad ſanguinez meſtruum vel embrionez ⁊ tunc generatio ⁊ corruptio ſe comitanī ſaltē vna ſuccedit alteri. opponuntur autem generatio ⁊ corruptio cūz terminus a quo vnius ē terminus ad quez alterius. ⁊ etiam terminus ad quez vnius ē termius a quo alterius. ⁊ ſic vnū nō ē alteꝝ. ¶ In nutricatione autez hominis gñatur pars hominis p inceptionem ptis cogitatiue ⁊ corrūpiī forma cibi exempli gratia ſanguinis apud philoſophos a quibus medici diſcordant ponentes ſanguinem vlteriorē tranſmutationē pati anteqꝫ nutriat vt in aliqꝫ humiditatūz de ſecūdis vt cambiū. ¶ In corruptione aūt hominis cogitatiua deſinit eē ⁊ cadauereitas incipit. ¶ In generatiōe autē accidētali qualis ē qualitatūz ſecūdaꝝ ex primis: nō oportz ꝯriam qualitatem corrūpi. quia illa nō habet ꝯrium directe a quo vel altero materia abſolui ū poſſit: ſed priuatio illius qualitatis corrumpiī dum ipſa qualitas generatur. ¶ Nō ſi generatio ſit forma nūc primo exiſtēs in materia: tūc illa ē corruptio priuationis oppoſite illi forme. quia ꝓſentia forme ē abſētia priuationis eiuſdem forme. Et ꝯſequēter ē abſentia forme incōpoſſibilis ꝓſentie illius forme. Generalr̄ igr̄ veruz ē ꝙ generatio ē corruptio: ſic ītelligēdo ꝙ generatio termini ad quez eſt corruptio termini a quo. ⁊ ſic gñō ⁊ corruptio ſunt idem re ⁊ differūt ſecundū eē ſeu rōne ⁊c.

¶ Secundum dubium quomodo in ſubſtantiali tranſmutatione nullum ſenſibile manet iuxta ſententiam Ariſtotelis primo de generatione textu cōmenti. 23. ⁊ tamen iuxta dtermināta elementa remanerēt in mixto. ¶ Reſponſio aliquoꝛūz eſt elementa in ſuo eſſe completo ſunt ſenſibilia: ſed ipſa in ſuo eſſe incompleto non ſunt ſenſibilia. ¶ Contra ſubſtantia eſt ſenſibilis per accidens ſubiectiue exiſtens in ea: tunc qualitas prima quantūcūqꝫ remiſſa ſit: eſt per ſe informatiua ſenſus ergo ſubſtantia illi ſubiecta eſt ſenſibilis. Eſt autem elemētum quāuis ruptum: ſubiectūz ſuorum accidētium: que merito illius elementi mixto inſunt ergo elemētūz quāuis ruptum eſt ſenſibile.

¶ Secundo elemētum ruptum ē ſubſtantia: nō intellectualis: quia ipſum non eſt abſtractum: ergo ſenſibilis. ¶ Tertio Ariſtoteles ſecūdo de anima textu cōmēti. 52. proponens dubitationem quare elemēta in mixto nō ſentiuntur a tactu animalis proprio: quia elementum in mixto eſt ſenſibile actu: ⁊ tactus eſt illius ſenſitiuus: ⁊ obiectum eſt approximatū potētie ſine impedimēto. ¶ Reſpondet ꝙ deficit materia: quemadmoduz combuſtiuū nō comburit ſe: quamuis abſit ab eo materia combuſtibilis extranea: in propoſito tamen non deficit materia ſecundo formabilis ſcilicet ſenſus Sed deficit materia primo formabilis ſcilicꝫ

medium qꝛ ab ee͂ reali ⁊ mali ⁊ ad ee͂ itẽtionale quale eſt ſenſatio non eleuari poteſt ſenſibile imediate qꝛ nimia ẽ eorum diſtantia: requiritur igitur medium inter obiectum ⁊ ſenſum qḋ in animali nõ repitur mediare inter virtutẽ ſenſitiuam ⁊ ſenſibile: cũ ſenſibile itra ſit. Ex hijs patet ee͂ elemẽta i mixto: ⁊ ipa i ſuo eſſe rupto ee͂ ſenſibilia. ❡ Reſpondeo igr̃ p verba textus nullo ſenſibili manente vt ſbo ſubſtãtialeȝ fieri trãſmutationẽ qꝛ lȝ remaneat aliqua forma ibi: nõ tamẽ ipa manet vt ſbm̃. ❡ Contra lȝ de qualitate ſimbola aut ẽt quantitate euaderet rñio qꝛ illa nõ ſubiciũt trãſmutationi. ñ tamẽ euadit de elemẽto. qꝛ ipm̃ ſubicit. vult. n. Auer. primo phyſ. cõmẽto. 82. elemẽta ee͂ mãs ſecũdas mixtorum: ⁊ mãm ꝑam remanet vt ſbm̃ i trãſmutatione. quoniã ex ipa p ſe fit mixtuȝ. ❡ Secũdo lȝ ymaginaret aut ab aliqbus ꝯcederet qḋ qualitas itenſa ꝑria actionem realem qualitatis remiſſe ſecuȝ exiſtẽtis impediret: ñ tamẽ eius qualitatis remiſſe actioneȝ ſpũalem i ſenſuȝ qualitas itenſa ꝓhiberȝ. ⁊ ſic poterit elemẽtuȝ ſentiri quamuis ſit ruptum. ⁊ ſic ſi elemẽtuȝ i mixto manet: tũc ſenſibile i trãſmutatione manet. ❡ Tertio materia ſub quantitate aut qualitate ſimbola manẽs ẽ ſenſibilis ⁊ remanet i trãſmutatione vt ſbm̃. ideo aliquod ſenſibile manȝ vt ſubiectũ. ❡ Rñio philoſophus naturam ſbt̃i gñonis declarãs dbuit dicer eam nulluȝ ſenſibile ſibi determinar qꝛ ſi ſic: tũc i omni ſbãli trãſmutatione opoꝛterȝ aliquod ſenſibile remaner. qḋ non ẽ verꝫ: lȝ igr̃ i gñone mixtorum ſenſibile remanẽt ⁊ etiaȝ ſimpliciuȝ ſimbolorũ: ñ tamẽ rmanet i gñone ſimplicium nõ ſimbolorũ. ⁊ ſic patet ad ſecũdum reſpõſio. ❡ Ad tertium materia i eo qḋ ſenſibile ñ ẽ ſbm̃: neqꝫ i eo qḋ ſbm̃ ẽ ſenſibilis. ⁊ lȝ ſubſtãtia gñanda nõ precederȝ tẽpoꝛ qualitatem ſimbolaȝ. tamẽ mã ipſam ꝑcedit: de quantitate autẽ dicẽduȝ qꝫ ſecũdum qꝫ ſenſibilis ẽ habȝ rõnem terminati ⁊ hãc precedit mã: ſed iterminata quãtitas accidẽs ẽ in potẽtia: de quo nõ loquitur philoſophus cum vult. 7° metha. ſubſtãtiaȝ ꝑceder accidẽs tpe: neqꝫ etiam infinito tpe ſtar poteſt mã hec ſub ſubſtantiali forma dterminãte ſibi caliditateȝ pp naturaleȝ mãe iclinationem i genus formarum ñ fruſtrabileȝ. ideo nõ ppetuabilis ẽ. a. caliditas p huius ſbt̃i trãſmutationeȝ ppetuam de igne i aerem ⁊ ex̄. qꝛ opoꝛtȝ iſtaȝ mãm aliquãdo ad formam aque ⁊ terr trãſmutari. ⁊ ſic quãlibet qualitatem primam mã prima ꝑceſſit. ẽt tpe. materia autem i actu que caeleſtis ẽ ſua accidẽtia vt qualitateȝ: quãtitateȝ: figurã motum: ñ precedit tempoꝛ quia ſimul icoeperunt. ⁊ apud philoſophos vtrũqꝫ eorum fuiſſe aeternũ ꝯcedit. Ariſto. autem 7° methaphy. dum poneret ꝑceſſionem ſubſtãtie reſpectu accidentium tpe: nõ loqt̃ ḋ ſubſtantijs aeternis ſꝫ coꝛruptibilibus. vt Auerrois etiaȝ teſtat ſup. 12. methaphy. cõmẽto p°. cũ numerus libꝛoꝝ ibi numeratoꝝ ꝯuenienter aptet aut itelligat. ❡ Tertium dubiũ vtꝝ i ſubſtantiali tranſmutatione elemẽti fiat reſolutio ex pte formarum ſubſtãtialiũ vſqꝫ i mãȝ pⁱmaȝ. ❡ Pꝛo reſpõſione pmitto qꝫ fieri reſolutionẽ vſqꝫ ad mãȝ primã ẽ qꝫ ipſius qḋ reſoluit nihil remaneat niſi mã pⁱma. dimitto itellectũ poſſibileȝ. ſi eniȝ remanet forma accidẽtalis: nõ fit reſolutio ex pte accidẽtiũ. ſi ſubſtantialis: nõ fit reſolutio ex pte ſbaliũ formaꝝ. hoc ſtante ad dubium Rño. qꝫ ſic. nõ. n. forma ſbalis coꝛpoꝛeitatis manet: neqꝫ generica aliqua alia cũ ſpecifica. vt pȝ ex determinatis. neqꝫ aliqua partialis. ideo cum i eis nõ fit niſi vna ſbalis forma: quã opꝫ i ſubſtantiali tranſmutatione pdi: ſic qꝫ priuȝ ee͂ ſequẽtis forme ẽ priuȝ nõ ee͂ ꝑcedẽtis forme: idõ reſolutio fit vſqꝫ in mãȝ primã. ❡ Ex pte autẽ accidẽtaliũ foꝛaꝝ diſtiguẽdũ ẽ: aut fit trãſhat° in elemẽtuȝ ſimboliũ: ⁊ ſic qualitas aliqua manet. 2° ḋ gñone textu cõmẽti. 24. ⁊ in libꝛo de ſubſtantia oꝛbis capite p°. aut i nõ ſimbolum elemẽtũ fit tranſmutatio. ⁊ ſic nulla qualitatuȝ primaꝝ manȝ i genito: que fuerit naturalis ipi coꝛrumpẽdo. ſed accidẽtalis qualitas ab agẽte diſponẽte producta manȝ. nõ. n. mã i extraductione forme de ipſa ẽ ſoluȝ modo negatiue diſpoſita. ſ. ſine contrario ſed poſitiue. ſ. qualitatibus generando elemẽto ꝯueniẽtibus. ⁊ in hoc differunt qualitas prima ⁊ forma ſbalis elemẽti. pȝ ſenſu. Si. n. vapoꝛi patienti ab aqua i inſtanti tranſmutationis eſſꝫ ignis potentioꝛ qꝫ aqua mãe pñs aut fulmine aut alr̃: extraduceret forma ignis de mã: ſi diſpoſitiones ꝑcedentes recederet. qḋ nõ appȝ. Sed quãtitas interminata i nulla mutatione recedit: ſed bene va

riari poteſt ſecūduꝫ terminos: ⁊ hoc ꝓbat Auer
rois p° phyſ. cōmēto. 63. quia tunc materia ha
beret diſpōem ſbalem: ⁊ nomen: ⁊ diffinitionē
vt in p° deductū eſt. q. 16. ¶ Dicunt ꝙ ſolū fit
quantitatū mutatio dū ſubſtātialis fit muta°.
¶ Contra ſi aliquando fit quantitatum muta
tio: tunc quātitas habet ꝯ̄rium: pꝫ ꝯſequentia
qa formaꝝ ſucceſſiue receptibilē in eodē ſubiec
to ſimul ei incompoſſibileꝫ hꝫ. ¶ Dicūt vltra
hoc requiri diſtantiam formalē ad habēdā con
trarietatem. ¶ Sed dicendum ꝙ illud neceſ-
ſariū ē ad itrinſecā ꝯ̄rietatem ꝯcludendaꝫ: ſed
ſufficit nobis ad p̄ſens ꝯ̄rietas ſiue intrinſeca
ſiue extrīſeca que nō requirit formalē diſtan-
tiam. Accedit ēt ꝙ mā̄ eſt ſubiectum quantita
tis qꝺ nō corrumpit̄. Accedit ꝙ quantitas ē cō
ueniēs forme generande: ideo nō expellēda eſt
quantitas de ſubiecto. ſicut neqꝫ alia accidētia
vtriqꝫ termino gn̄onis̄ cōia. Si autem fiat ele
mētorum mixtio ꝑ mixti gn̄one: nō fit reſolu
tio vſqꝫ ad materiam priam: neqꝫ ex pte acci-
dētalium formaꝝ neqꝫ ſbalium. ¶ Ex h° aūt
cōceſſo. ſ. ſymbolas qualitates in ſbali tranſmu
tatiōe remaner̄: ſeqtur mā̄m eſſe ſbm̄ qualita
tum accidētaliū: ſi. n. cōpoſitū eſſet ſbm̄, oportꝫ
formā ſubici: ⁊ forma eſſet aliquando calida ⁊
aliqñ frigida. qa ipſa eſſet aliqñ ſbm̄ calidita-
tis ⁊ aliqñ frigiditatis: potētiū abſolute deno
minare ſbm̄ ſecūdū caꝝ ſpecificam denomina-
tionē. Non. n. dicēduꝫ eſt aqueitatem recipere
frigiditatē. qa ſibi ſit nālis: ⁊ nō caliditatē: qa
ſit ei cōtraria. qꝛ ꝯ̄riorum ē idē ſbm̄: ⁊ ſic ipſuꝫ
eſt vtriuſqꝫ receptiuū ⁊ nāliter: ſi igitur vnuꝫ
contrarioꝝ nāliter inſit compoſito: hoc eſt quia
forma ſibi determinat illud contrarium: ſꝫ ma
teria eſt ſubiectum aptū nāliter habere cōtra-
rium illud. ⁊ ſic forma nō recipit. ⁊ ſic ſi ꝯpoſi-
tū recipit: rōne ſue ptis eſſentialis recipit. ⁊ cō
grue qꝛ pncipiū recipiēdi ē mā̄. Qꝺ expſſe patꝫ
ī hoīe in quo intellectus nō ſubicit̄ quantitati
g° huius accn̄tis ꝯpoſitū h°. ſ. hō nō ē ſubiectū
aut ꝯcede itellectū eſſe quantum qꝺ ē iconue-
niēs. correlariū qualitates ñ depēdēt in eſſe ne
qꝫ in opari a ſubiecto denoīationis. Qui igit̄
ponit formā ſbalem elemēti aut tertiaꝫ enti-
tatem ſubici ꝯ̄rijs: nō ſaluat remanētiā quali-
tatis ſymbole poſt corruptionē elementi ī ſym
bolum elemētū. Qui aūt ſubſtinet Ariſtotelē
⁊ Auēroim de remanētia qualitatis ſymbole
negat formam ſubici recipiendo q̄litatē. qꝛ tūc
confunderet̄ actus cū potētia: qꝛ actus recipet.
¶ Contra variatio in formis elemētaribus non
eſt motus. qꝛ ſbm̄ ē ī potentia: g° etiā variatio
ī primis qualitatibus nō erit motus. qa per te
ſbm̄ caꝝ eſt ī potētia. ¶ Secūdo qa Auērois
2° de aīa cōmēto. 4. ſbm̄ accidētium ē in actu.
¶ Tertio qꝛ Ariſtoteles ī p̄dicamētis voluit
ſubſtantiam primā ſm ſui mutationem eē con
trarioꝝ receptiuam. eſt aūt ſubſtātia prima cō-
poſitum. ¶ Rn̄o ad primum negando ꝯñam
qa materia prima ē imediatum ſbm̄ ſbalium
formaꝝ: ſed accidētalium ē mediatū. mediatio
aūt eſt ex pte recepti: nō recipientis. qa forma
ſbali recepta recipit mā̄ accidētalem: nō quia
ſbalis forma recipiat. ⁊ ſic ſoluit̄ ſecūda rō. qa
forma ſbalis facit mā̄m ī actu: quādo ipſa ma-
teria recipit accidēs. ¶ Ad tertiuꝫ ſbā prima
ſm ſui mutationem recipit̄: ſm tamē pteꝫ ſui
eſſentialem. ſ. materiā. nō qꝛ recipe p° ꝯueniat
ꝯpoſito ſed mā̄e. qꝛ igr̄ iſta ꝓprietas attribuit̄
prie ſbē de pn̄to ſbē. iō itelligēda ē ꝙ proprium
prie ſbē eſt eē ſbm̄ denoīabile a ꝯ̄rijs ſm mu-
tationē factam circa mā̄m q̄ eſt ps ſbē illius. ⁊
ſic denominatio illa radicat̄ p° in cōpoſito: ſed
muta° ī re radicat̄ ī materia illius.

Quartus Articulus.

q

Uarto principaliter conſide
randū circa animata
vegetatiua aut ſenſitiua. Auēroīs 3°
de anima ꝯmēto. 6. formarum mixtoꝝ quedaꝫ
ſunt ꝯplexionales aut attribute ꝯplexioni: q̄-
dā autē ſunt forme ſuperaddite complexioni.
¶ Ubi ſciendum ꝙ ſbalium formaꝝ quedam
eſt cāta a mā̄: quedā nō. nō cāte ſunt itellectus
cāte aūt ſunt ſimplices. aut compoſite: ſimpli-
ces ſunt forme elemētoꝝ: cōpoſite vero ſūt for
me mixtoꝝ. ⁊ quēadmodū qualitates prie ſunt
īſtrumēta ⁊ preparationes ī materijs formarū
ſimpliciū: ita qualitates ſc̄e: q̄ ꝯplexiones appel
lant̄: ſunt p̄patiōes ⁊ inſtrumēta formaꝝ mix-
toꝝ. Cōplexionū aūt quedam ē pria q̄dam ſecū
da. pria eſt q̄ imediate ex q̄litatū primaꝝ rup-
tura reſurgit: ſecūda vero ex cōplexionū ruptu
ra ſurgit. ⁊ ſic ex qualitatibus primis mediate
naſcit̄. illas formas igr̄ ſbāles q̄ imediate naſ-
cunt̄ ex ruptura formaruꝫ elemētarium vocat

Auerrois complexionales aut attributaſ com
plexioni.q: quemadmodū ex qualitatum pri/
maruȝ ruptura imediate ſurgit complexio:ita
ex elemētariū formaꝝ ruptura ſurgit forma cō
plexionalis. Illas vero ſubſtantiales formas
que ex elemētarium formaꝝ ruptura mediate
reſurgunt: vocat Auerrois additaſ complexio
ni aut ſuperadditas complexioni.aut formas i
complexione.q: quemadmodū ex qualitatum
primaꝝ fractura mediate ſurgit ꝯplexio ſba.ita
ex elementarium formarum ſbalium ruptura
mediate ſurgit hec ſbalis forma.eſt igr̄ ſecun
da cōplexio poſterius reſpectu prime ⁊ ſe hñs
vt forma reſpectu eius: ⁊ ita forma ſbalis ſic
mediate ſequēs vt forma ē i complexione.ſūt
autem anime vegetatiua tantum ⁊ ſenſitiua
tantū forme complexioni ſupaddite. Intellec
tiuam autem animaȝ ſi cōplexioni ſupadditaȝ
vocare volueris: hoc erit p accñs ⁊ rōne alte/
rius puta anime cogitatiue quā reqrit poſſibi
lis intellectus in mā p ipm formabili. Ad has
aūt formas cōpoſitas candas elemēta mālr̄ con/
currūt: qm̄ mixtoꝝ mā ſba ſūt elemēta.iō oportȝ
inueniri agēs ab elemētis diſtictū.⁊ hic ē calor cō
miſcēs ad gñoneȝ.dixit.n. Ariſtoteles.4° me
theoꝝ textu ꝯmēti.2.gñant aūt calidū ⁊ frigi/
dū obtinētia mām: ſed calidū p ſe: frigidū vero
p accñs.⁊ i hoc dr̄t gño ſimplicis a gñone mix
ti q: ad gñandū ſimplex nō neccio ꝯcurrūt hec
ambo ſȝ ad mixti gñoneȝ ſic. frigidū.n.ē tem/
perans calidū ⁊ intra paſſum ꝯtinēs ipſum non
ſinēſ eū euaporarī. Et 4° metheoꝝ ꝯmento.5.
Auerrois oē mixtū habet calorē ꝓpriū in ſe ſe/
cūdū ſuā nāȝ: q ē calor ei ſm ſimilitudinē for/
me.⁊ nō itelligas p hoc dictū oē mixtū eē cali/
dū ſed ꝙ calor mām ꝯcludit ⁊ terminat ipām.
calorē igr̄ ⁊ frigus iſtrumēta eē opȝ elemētoꝝ
qbus ſe rūpāt mutuo ſe alterādo: ſed calorē oȝ
eē caeli iſtrumētū ad formā mixti gñandam. vt
igr̄ ē calor caeli aut elemēti iſtrumētū: elemētuȝ
gñar̄ itendētis: ipſe rōneȝ habet elemētaris ⁊
imēſurati. vt vo calor ē caeli iſtrumētū mixtuȝ
intēdētis: tūc ipſe habet rōneȝ mēſurati ⁊ ar/
tificialis.⁊ ſic nō opȝ drīam caloris nālis ⁊ ar/
tificialis eē realē ſed ſufficit eā eē rōnis diſtinc
tionē. Aduertēr̄ tñ opȝ diſtictioneȝ iter calorē
q ē corpus calidū ⁊ calorē q ē qualitas. Educūt
igr̄ hec forme: nō ab igneo calore. vt dix̄ Ari/
ſtoteles 2° de gñone aīalium: ſed a ſpiritu q ē
corpus vaporoſuȝ: eſt.n. ſpūs calide ⁊ humide
nāe. ideo ipſum vocat Ariſtoteles 2° de gño/
ne animaliū aerem calidum. ⁊ i genitis p ꝓpa
gationem aut ex ſemine deciſum a gñante ſe/
men; aut cauſatum a caelo: aut proportione reſ
pondentē illi. vt 2° de gñone animalium dix̄
Ariſtoteleſ vt i genitis p putrefactionem.i.ex
putri mā. hunc locū allegat Auerrois.12.meth.
cōmēto.18.⁊ dicit Ariſtoteles in libro de ani/
malibus ꝙ iſte calor nō ē ignis neqȝ igneus.i/
gnis.n.corrumpit animalia: nō gñat. iſte autēȝ
calor gñat.⁊ ideo videt̄ eſſe ſimilis calori arti
ficiali quem ars mēſurat ad aliquaȝ proportio
nem. virtus autem hunc calorē regulans ē cae
li itelligētia. vt paꝫ infra ibi dixit Auerrois.ſȝ
q: Auerrois.12.metha.cōmēto.13.diſtinguit ex
ſemine genita a genitis per putrefactioneȝ.qa
prima habēt duas cauſas.ſ.ſolem ⁊ habentem
ſemen. ex putri vero materia genita ſolem tan
tum. nō itelligit ꝙ calor itra mām nō ſit agenſ
ſed itelligit nullam cauſam extra mām effecti
ue cōcurrer̄ ad generationem illam. niſi caelū:
cum ſuis tamen medijs. ¶ Nō ēt dr̄ illa eē ge
nita p putrefactionem: nō itelligr̄ ꝙ putrefac/
tio ducat ad formam: ſed ꝙ mā paſſa putrefac
tionem ē que poſt patir̄ digeſtioneȝ a calore na
turali r̄gulato a caelo deducēte materiam illā
de potentia aīa ad actu aīam. ſunt autēȝ aīe pu
re mālēs due.ſ. vegetatiua ⁊ ſenſitiua. Intel/
lectiuā aūt i libro de intelligētijs declaraui eē
abſtractam nō ſimplr̄: ⁊ mālem nō pur̄. que nō
ſunt elemētares forme: neqȝ ex elemētoꝝ for/
mis imediate ſurgentes: ſed complexioni ſup
addite ſunt: nō qa ipſe i mām iducant̄ ſed ex/
traducant̄ i actum. vt pȝ.12.methaphy.cōmēto
18. In hoc enim Auicēna reprehendit̄ ab Auē
roe qa formaſ nimis eſſe ab extra ponebat. ecō
trario autem reprehendit̄ Alexander aphrodi
ſeus: qm̄ aliquas nimis eſſe ab intra ponebat.
Eum.n. reprehendit Auerrois prio de aīa cōmē
to.88. ponēteȝ animaȝ eſſe a mixtione ⁊c.⁊ ēt
3° de anima cōmento.5. vbi Auerrois verba
Alexādri formalia reiterauit i ſuo libro d̄ ani
ma ⁊ in libro de intellectu. Media igit̄ inter
iſtos eſt Ariſtotelis ⁊ Auerrois via.
¶ Utrum autem in tranſitu ad vegetatiuam
formam ſubſtantialis mixtio recedat. ꝙ nō vr̄.

quia ſuperadditū alicui requirit exiſtere illud
cui ſuperadditur.forma autem vegetatiua eſt
complexioni ſupaddita.pmo vt predictum eſt
ipſa eſt forma in complexione iuxta ſentētiam
Auērois 3° de anima cōmento.6. preſupponit
igr̄ vegetatiua cōplexionalē formaꝫ. ¶ Scđo
qa mixtione recedente ī aduentu vegetatiue:
ipſum vegetās nō remaneret mixtuꝫ. ¶ Ter/
tio etiam organizatio poſterior eſt mixtione:ꝛ
ipſa nō recedit in aduētu vegetatiue. g° neqꝫ
mixtio recedeꝛ hꝫ.pꝫ cōſequētia qꝛ nō r̄manet
poſterius ſine priore ad eſſe poſterioris neċio
reqſito. pꝫ prima pars aſſumpti qa oē organi/
cū ē mixtū:ſed nō cō̄.qa idē ē organicum qꝺ ex
homogeneis aet heterogeneū ꝯſtitutū.pꝫ ſecūda
pars aſſumpti ex diffinitiōe aīe regrētis corpus
eſſe organicū. ¶ Quarto qa anima ē actus cor
poris organici nālis;mā aūt nō ē organicū ꝛc.
g° ſbm̄ aīe hꝫ vnā formā p quā ē aliam ab aīa.
ſi.n.organica ſit mā p accn̄tia ipam preparantia:
tunc diffinitio prioris compoſito.ſ.aīe daꝛ p po
ſteriora cōpoſito ſbāli.ſ.p accn̄tia. ¶ Quito re
cedēte aīa:qđ remanet mixtū ē ſicut prius.g°
aīa adueniēs relinqt ipꝫ mixtū ſicut ipm̄ inue
nit.pꝫ aňs de aīali moriēte ī cadendo ex turri
occupans.n.aer interficit aīal ex altiſſimo ruēs
iuxta Ariſtotelē ī libro de ꝓprietatibus elem̄
torꝫ.qa idē numero ē motus a principio eius
vſqꝫ in finem.qđ nō eſſet ſi variareꝛ ſubiectuꝫ
neqꝫ ēt ſubita morte appꝫ mām ſufficiēter pre
parari p determīata forma gn̄anda. Tum 6°
quātūcūqꝫ varia ſit mors:idē cadauer relīqtur
g° forma mixti p̄exn̄s ibi relinqꝛ. non.n.varia
agentia eūdeꝫ effectuꝫ ītendūt:vt ignis:aqua
īterficiēs.a quibus oībus ſeq poteſt mors.pro/
batur antecedēs identitas ē accidentium viui
ꝛ mortui.diꝛ.n.Ariſtoteles p° de partibꝫ ani/
malium capite.2.At q mortuus homo q̄n̄qꝫ fi
gura formā habet eandē:tn̄ homo nō ē. Tum
qa p illam diſtīguūꝛ cadauera ab electoribus
eorundem. ¶ Confirmaꝛ illud aňs ī eadē her/
ba virente ꝛ ſicca eadem virtus reperitur:g°
eadem ſbālis forma ī earum vtraqꝫ reperitur
Itē mors ꝛ vita priuatiue opponunꝛ:g° circa
idem ſbm̄ fieri habēt. ¶ Rňo ſbālem formaꝫ
remaneꝛ ī gn̄one vegetantis duplr̄ ītelligr̄.p°
ſm materiam.ꝛ ē elemēta ſecūdū ꝺterminatuꝫ
mixtionis gradum remaneꝛ ī gn̄ato vegetāte
ſecūdo modo ſecūdū formam ꝛ ē ſbālem for/
mā mixti remaneꝛ. Tūc ſunt duo dicta primū
mā mixtionis remanet ſub aīa vegetatiua.ſꝫ
forma ſbālis mixti q̄ p̄exiſtebat ī mā nō rema
net eadē dū anima vegetatiua extraducitur ꝺ
mā.qꝛ due forme pure mālēs ī eadem mā ade
quate ſunt incompoſſibiles.niſi p̄exn̄s:duꝫ ſit
mixtio:rumpetur.formā autē mixti nō rumpi
ob ſui pfectionem opꝫ.ſecūdo qa tūc vegetans
eēt aīatum ꝛ īaīatuꝫ.qa p mixtioneꝫ.i.formaꝫ
mixti ſbālem ipꝫ mixtū ē īaīatum:ꝛ p vegeta
tiuam ipm̄ eſt aīatuꝫ. Ideꝫ ē argumetuꝫ ꝺ for
ma corpeitatis ꝛ aīa:ſimiliter de forma ſpma
tis ꝛ aīa:p° phyſ.cōmēto.62. nō ceſſant partes
ſpmatis corrumpi ꝛc. Itē ſpma ē aliquo modo
ꝯiūꝫ aīali aut ſaltē diſpatū:iō nō ſe cōpatiunt
¶ Ex hoc eodē medio ſoluiꝛ alia difficultas.
¶ Utrū ſuccedēti ſenſitiue p̄exn̄tem vegetati
uam recedeꝛ oporteat. Et dicendū ē qꝺ ſic. al ꝛ
idē eēt planta ꝛ aīal;aut ſalteꝫ ſenſibile ꝛ īſen/
ſibile.pꝛcipia.n.que ſunt ſenſus ꝛ nō ſenſus in
tus ſunt eiuſdē gn̄is exiſtētia. ¶ Ad primum
ſupaddita eſt vegetatiua forma complexioni:
nō autē ſubſtātiali forme mixti:nō tamē eo qa
complexio qua p̄parabatur mā pro forma mix
ti p̄exn̄ti remaneat ī mā:pmo illa corrumpitur
mixtiōe:cui p̄parat:corrupta. ītelligo corrūpi
ꝯplexionē ſufficiēter p̄parātē mām ad formaꝫ
nō aūt ꝺ cōplexione dimīute p̄parāte.qa elem̄/
toꝝ proportio variaꝛ:ſꝫ eo qa cōplexionē ſꝫam
reqrit:vbi prior forma primā r̄quirebat.vtrā/
qꝫ igr̄ iſtaꝝ formaꝝ ſpūs aut calor nālis cōple/
xionādo educit.ꝛ vtraqꝫ ſimul cū ſua cōplexio
ne ē:qua ꝺbilitata vtraqꝫ eaꝝ ꝺbilitatur.ꝛ ro/
borata roboraꝛ.vtraqꝫ.n.eaꝝ forma ē paſſibilis
ꝛ corruptibilis. ¶ Ad ſm nomē mixti ad mi/
ſcibilia referꝛ:iō cuꝫ ex miſcibilibus elemētis
vegetans conſtet:ipm̄ ē mixtum. quāuis ipm̄
mixti formaꝫ non habeat anime via originis
ꝛ imperfectionis p̄ſuppoſitam. Secundo dico
qꝺ vegetans ē mixtum: ſꝫ nō per mixtionem:
tamē p formaꝫ virtualiter continentē mixtio
neꝫ mixtum ē.ſ.per vegetationem. dupliciter
igitur intelligitur aliquid eē mixtum forma/
liter. vno modo mixtione que ē forma que non
ē anima:alio modo anima ex elemētis educta.
qꝺ ſi has volueris duas mixti ſpēs quibus ani
matuꝫ mixtum a non animato diſtinguatur.

conced etur a te tunc vegetans eē mixtum.ſed
mixtione que anima eſt.nō autem mixtione q̄
nō ē anima. ¶ Ad tertium negatur prima parſ
aſſumpti.qa caeli corpus ē organicū ꝛ ſimplex
ꝛ nō mixtum.caelorum.n.partes p virtuteſ di
ſtinguntur.verūtñ ſi per organizationē aethe/
rogeneorꝫ compoſitio ītelligaꝛ ex homogeneiſ
aut aetherogeneis componētibus. tunc ē orga
nizatio poſterior mixtione: ſed ipſa nō aliā ar/
guit formā ſbālem.ſed aliaꝫ dicit elemētorꝫ
proportionē ad maiorē fractionem ruptorum.
¶ Ad quartuꝫ corpus informabile per animaꝫ
nō eſt mā prima tantum ſed ſba:loquendo de ī
formabili propinquo.corpus enim phyſicum a
nime ſubiectū ē ſbāle formas habens elemē/
torum rōne quarum ipſum ē mā ſecūda:ꝛ ī ani
malibus ipm ē motū ī actu ꝛ ītrinſecū animali
aīe reſiſtens ēt cōtraoperādo ita vt laſſitudinē
ī aīalibus pariat.ꝛ ſic quāuis vegetatio ſit for
ma mixti aut ,eam virtualiter aut eminenter
continens;nō tamen pp hoc vegetatio ē forma
īmediate formans mām primā. ¶ Ad quintū
negatur antecedēs : quia anima ē forma mixti
ſic ꝙ ipſa formare habet mām ex elemētiſ mix
taꝫ quorꝫ tñ elemētorū proportio variata eſt ꝛ
variatur donec mixtū ī elemēta reſoluaꝛ. ꝛ iō
idem ē motus cadentis ex turre animalis ꝛ ca
daueris eiuſdem .qꝛ ī ſubiecto inheſionis non
facta ē ſubſtantialis mutatio:qua ſbm motui
deſinat eſſe:ſed bene ī ſubiecto denominatio/
nis facta ē variatio. ¶ Ad confirmationē poſt
mortem ſubitam relinquuntur forme ſubſtan
tiales elemētorum que ibi prefuere. ¶ Ad ſex
tum negatur conſequentia;licet enim a varijs
agentibus idem cadauer relinquatur : non ta/
men eadem mixti forma relinquitur.aliam ta
men in elementis proportionem reliquit igniſ
aliam aqua;aliam interficiens vulnere. ¶ Ad
confirmationem virtus proprie ſequens ani/
mam nō remanet:ſed virtus ſequens miſcibi/
lia ſub determinata ruptura remanere poteſt.
¶ Ad vltimum pñtie anime ꝛ abſentie idem
eſſe ſubiectum conceditur ꝛ remotuꝫ ꝛ propin
quum.propinquuꝫ tamen in ſe aliquaꝫ varia/
tionem paſſuꝫ ē.

¶ Utrū auteꝫ in tranſitu ſubiecti nō animati
ad ſenſitiuaꝫ formaꝫ:oportet vegetatiuaꝫ for/
maꝫ generari. ¶ Reſponſio vegetatiua forma
duo importat aut animaꝫ vegetatiuaꝫ que eſt
principium nutritionis : ꝛ iſtam oportet prius
generari qꝫ ſenſuꝫ.aliud importat ſcilicet for/
maꝫ plantarum ꝛ hanc nō concedimuſ precede
re ſenſitiuaꝫ.quia tunc animal in fieri aut em/
brio prius fuiſſet planta deinde animal.qđ non
conceditur.in nullo enim pregnationis tempo
re cōmuniter conceditur mulierem concepiſſe
plantaꝫ. ¶ Contra philoſophus.16.de animali
bus:animal prius viuit vita plante deinde ani
malis ergo ꝛcet. ¶ Reſponſio aliud ē eſſe plan
taꝫ aliud ē viuere vita plante ideſt tali vita q̄
li viuit planta.foetus eniꝫ planta nō ē;ſed ali/
quando nutritur vbi nō ſentit : nō eniꝫ mixtio
elemētorꝫ in foetu ē tolerans actuari per for
maꝫ plante:ſed foetus ē animal incompletum
ſeu ī fieri.nomē accipiēs a termino vltimate in
tēto ab agēte ibi particulꝛ operante. nō enim p
nutritioneꝫ illam ī foetu fit ligmꝫ aut herba
ſed caro ꝛcet. Qđ aūt cōiter dr̄ animaꝫ ſenſiti
uaꝫ a principio animationis foetus foraſſe ma
teriaꝫ:ſed nō potuiſſe animaꝫ ſenſitiuam tunc
opera ſenſus exercerꝛ ꝓpter mãe īdiſpoſitionē
habꝫ Ariſtoteleꝫ contra ſe.2° de generatione
animalium dicentem nō ſimul animal ꝛ equs
generatur. Iteꝫ etiam Auēroiꝫ 2° de anima ꝯ
mento.59.dicentē cū prima virtus fuerit facta
ſcilꝫ aīa ſenſitiua ſtatiꝫ ſentiet niſi aliquid im
pediat aut ſenſibilia nō ſunt pñtia.nō.n.dicēdū
naturam gñantē animal ſibi ipſi appoſuiſſe im
pedimentū.

¶ Utrū autem oporteat ꝙ ſenſitiua generaliſ
precedat ſenſitiuam particularē. ¶ Rñ̄o p for,
mā gñaleꝫ non ītelligo cōeꝫ p ptioneꝫ:ſed ſin/
gularem īdeterminatā tamē ꝛ īpfectam. dico
igitur ꝙ ſic teſte philoſopho.16.de animalibuſ
quia nō eadem gñone gñatur animal ꝛ equs.
nō.n. vbi nālia agentia operantur recurrēduꝫ ē
ad rationes formales quibus vtimur apud in/
tellectum. Hoc voluit Auēroiſ primo meth.
cōmēto.17.prius recipit formas vniuerſales.i.
impfectas ꝛ īdeterminatas ſingulares tamen
ꝛ mediantibus illis particulares recipit.ſ.dter.
minatas ꝛ perfectas:ſed nō ē ītelligendū duaſ
eſſe animas ſenſitiuas ī mā:ſed adueniēte ſpe
tiali forma;generalis recedit.ſi enim forma ge
neralis,nō recederet.ſequereꝛ ꝙ aīal nō gene/
rarꝫ animal;neqꝫ equſ equꝫ;neqꝫ homo hoīeꝫ

qđ eſt contra experientiam ⁊ auctoritatez Ari
ſtotelis: ⁊ cõmunem hominum conceptionem
patet conſequentia quia potẽtia generatiua ſe
quitur vegetatiuam virtutez ſed ea potentia
ſolum producetur anima vegetatiua: nõ autez
ſenſus. ſi enim ibi eſt forma vegetatiua: eius ẽ
generare ſibi ſimile. animaz autem que eſt ſo/
lum vegetatiua impoſſibile ẽ eſſe principium
generãdi aĩam ſenſitiuaz. quia tũc illa vegeta
tiua vltra graduz ſuum eſſentialem ageret. ſi
autem ſenſitiua ſit que ſenſitiuam ſibi ſimilez
generet: tũc ſenſitiua eſt vegetatiua patet con
ſequẽtia a diffinitione vegetatiue que eſt eſſe
pⁱcipium faciẽdi tale quale ipſum eſt ſecũdo ꝺ
anima textu cõmẽti. 49. ⁊ ſic alia vegetatiua
prior que ñ eſt ſenſitiua eſt ſuperflua. ¶ Tum
quia forma virtualiter continẽte ibi exñte: nõ
oportet ab ea ꝯtẽtum ibi exiſterꝫ. ſed ſenſitiua
vegetatiuam virtualiter cõtinet ſecũdo ꝺ ani/
ma textu cõmenti. 30. ſed minor eſt dubia q̃a
vegetatiuam producerꝫ nõ poteſt ſenſitiua. quẽ
admodum ñ producit ſẽſitiua plãtam: neq̧ plã
te operationem. ſimiliter neq̧ ignem produ/
cit ſenſitiua neq̧ ſũmam caliditatem. ideo po/
tius dicatur eminentialis cõtinentia q̃ȝ virtua
lis qua vegetatiuaz ſenſitiua cõtinet. quoniaz
animalis nutritiua lignum nõ generat. ⁊ plã/
te nutritiua carnem aut os nõ generat. Dicẽ/
dum eſt tamẽ ꝙ ſenſitiua comparari poteſt ad
formas plãtaruz. ⁊ tũc iſtaſ virtualiter cõtinet
ñ quia caruz operationes faciat: ſed quia illis
proportiõales ⁊ perfectiores facit. quia nutri/
tiua ſeruat plãtam ĩ plãta: ⁊ ĩ animali ſeruat a
nimal. poteſt etiam ſenſitiua comparari ad il/
lam vegetatiuaz quam prius generat ſenſiti/
ua antequam ſenſitiuaz generet. ⁊ ſic illam ve
getatiuam virtualiter continet ſenſitiua. quia
illaz producere poteſt ſenſitiua ĩ eſſe reali. Si
autem large de vegetatiua ĩtelligas que ẽ pⁱ
cipiũ nutritionis ꝙ illa virtualiter cõtineatur
a ſenſitiua: nõ eſt verum. quia ſenſitiua eſt iſto
modo vegetatiua. Cum eniz dixiſſet Ariſto/
teles ſecundo de anima textu cõmenti. 31. ꝙ in
ſenſitiuo eſt vegetatiuum ĩ potentia: exponit
Auerrois ſi ſenſibile eſt: nutritiuum eſt: ⁊ non
econtra. niſi forte ponas ſaluari virtualiter cõ
tinentiam per ſolam formalem vnius cum al/
tero diſtinctionem. quãuis realiter identificen

tur. nõ enim generis nutribilis eſſet ſenſus per
ſe differentia. niſi ſenſus eſſet quedam nutribi
litas. reuertor ad principale. ¶ Item ſi ſi/
mul eſſent vegetatiua ⁊ ſenſitiua: tunc ĩ receſ/
ſu ſenſitiui vegetatiuum remaneret. ⁊ ſic poſt
mortem animalis ſciȝ poſtquam animal per/
didiſſet ſenſum: adhuc corpus eius viueret a/
nima vegetatiua. vltimum. n. via generatiõis
eſt primum via corruptionis. Idem eſt argu/
mentum ꝙ generatio animalis nõ eſſet corrup
tio termini ſecundarij cõmitantis priuationez
forme animalis ĩ materia. quia vegetatiua for
ma nõ recederet veniẽte ſenſitiua. Hanc ſentẽ
tiam collige ab Auerroe ſecundo colliget ca/
pite ſeptimo. cum loquitur de diuiſione virtu
tum anime per vegetatiuam ⁊ ſẽſitiuam. quia
approbat dicentes animam numerari per rela/
tionem ad operationes ⁊ reprobat Galenum
volẽtem ꝙ anima vegetatiua ſit virtus pro/
pria in ſua eſſentia ſciliȝ differẽs a ſẽſitiua ĩ a/
nimali diſtinctione ſecundum rem. ¶ Contra
Auerroiſ ſecundo colliget capite. xi. aĩa nutri
tiua que eſt ĩ embrione eſt parata reciperꝫ ani/
mam ſenſibilem vbi innuitur actum poſteriorẽ
recipi ĩ priori actu ⁊ compoſſibilez eſſe ſimul il
lorum actuum exiſtẽtiam. ymo ibi viderꝫ Auẽ
rois innuerꝫ ꝙ iſti actus nõ ſunt vnum: neq̧ nu/
mero: neq̧ diffinitione. ¶ Reſpõſio ĩtelligit
Auẽrois nutritiuam preparaſſe ſubiectum vt
recipiat animam ſenſibilem. qđ confirmat hoc
ꝙ vult ibi. ſciȝ qđ actus illi nõ ſunt vnum: ne/
q̧ diffinitiõe: neq̧ re. ideo ipſum ĩtelligo ꝺ nu
tritiua que recedit adueniẽte ſẽſitiua. Dici i/
gitur nõ poteſt ſecundum Ariſtotelis fundam̃
ta eandem animam ſẽſitiuam ĩ materia imper
fecta pⁱcipiare ſẽſum nõ ꝺarticulando ad ſpe/
tialem ſenſum. vbi ĩ materia perfecta ⁊ quali/
tatiue ⁊ quãtitatiue ſẽſum particularem ꝑhe/
bit. ex variatiõe. n. mãe magna qualiſ eſt inter
terminos qui ſunt maximum ⁊ minimum tꝑa
mẽti elemẽtorum: ꝯcludiꝫ forme variatio.
¶ Utrum aũt diſtĩctio partium aĩalis diuer/
ſas inferat formas: vꝫ ꝙ ſic ex Ariſtotele ĩ ſiñ
4. metheororum quia carnz aliud ẽ nomen: alia
diffinitio: alia complexio: alia operatio: alia dẽ
ſitas aut raritas: alia mollities aut durities: a
lius color: alia figura ⁊c. arguo igitur ſic. mem
bra ſuis naturalibus proprietatibus differũt

Igitur ſubſtantialibus formis. pꝫ conſequẽtia ex Ariſtotele in libro de ſenſu ⁊ ſenſato attribuente oculum aque: aurem igni ex eoꝝ ꝓprietatibus naturalibus. Tum quia negata hac cõſequẽtia claudit̃ via nãli philoſopho ad iueniẽdum naturas reꝝ ex operibus. Tum qa membra ſe alterãt. pꝫ ex ꝯoperantia calidoꝝ ⁊ frigidoꝝ: g° ſubſtantialr̃ drñt. patet cõſequentia qa alr̃ eadem forma ſubſtancialis eſſet pꝛĩcipaliter agens ad ſui deſtructionẽ. ¶ Rñſo ſubſtãtialr̃ drñt oſſa: nerui: caro ⁊c. Auẽrois 6° phyſ. cõmẽto. 59. ⁊ aliqualr̃. 12. metha. cõmẽto. 2. qa imuit membra aĩalis eſſe ſicut ſpecies ſub genere. nõ tamẽ ĩ forma ſubſtantiali drñt. quoniam oĩum illoꝝ membroꝝ forma ſubſtantialis eſt vna: quoniã ſi eſſent iſte forme partialeſ: qa diſponitur materia pro anima ꝑ organizationem: aut expectãt iſte forme animaꝫ. ⁊ ſic ẽ gñio ſiñ corruptioẽ: aut nõ: ⁊ ſic non ẽ iſta formaꝝ pluralitas ĩ corpore animato: ſed differẽtia illarũ ĩ materia eſt: nõ tamẽ ĩ prima ⁊ remota: qa illa ẽ vnius rõnis in omnibus illis partibus: ſed in propinqua: que elemẽtoꝝ dicit certaꝫ mixtionẽ vt ſepe dictum eſt vnde in oſſis mixtura terra dominatur ⁊ nõ ignis. contra proportionẽ empedoclis poſitaꝫ ab Ariſtotele pꝛĩo de aĩa textu cõmẽti. 77. ĩ alijs vero aliud elemẽtum aut ideꝫ. ſed ĩ alia proportione. nomine igr̃ carniſ ñ materia prima abſolute importatur. neqꝫ materia certa qualitate aut quantitate diſpoſita: ſed certa elementorum mixtio importatur in hac re ſenſui ſubſtante. Si enim eſſe carnem non eſſet ab anima: non poſſet virtute anime aliquid conuerti in carnem. quia principiuꝫ eſſendi ẽ pꝛĩcipium operandi. ſi igr̃ non anima ẽ pꝛĩcipium eſſendi carnis: eſſet etiaꝫ non anima illius principiũ operãdi. qđ ẽ falſũ ⁊ ĩpoſſibile.

¶ Preterea caro ſi aſſimilat carnem: ⁊ in carnem conuertit: ⁊ carnem auget: ⁊ terminus actionis eſt ſimilis principio: hec autem ſunt opera nutritiue anime: ergo forma carnis eſt anima nutritiua. ⁊ etiam ẽ ſenſitiua vt patet.

¶ Preterea anima dat carni eſſe: ⁊ quia forme vt forma ẽ non eſt niſi formalr̃ dare: ideo anima dat formaliter carni eſſe carnem. iõ ⁊c.

¶ Item ſi caro alia forma eſſet caro ⁊ alia viua: ipſa caro non eſſꝫ ꝑ naturam propriam viua ſed non viua: ⁊ ſic generans carnem generaret quid non viuum. ⁊ non quid viuum. Et quemadmodum de nutritiua dicenduꝫ: ita de ſenſitiua. Si qua enim eſſet danda diuerſitas Forte diceretur ſenſitiuã eſſe in corde tantuꝫ ſed hoc non eſt dicendum iuxta Ariſtotelem primo de anima textu commenti. 72. ſed in omni qđ ſentit corpore. ¶ Contra eodem modo diſtinguntur partes organice quo concluditur ex earum diſtinctione tranſmutationeſ medias ad ipſas terminatas eſſe diuerſarum ſpecierum. ſed ſolum ex diuerſitate forme ſpecifice acqſite ꝯcludit̃ diuerſitas tranſmutationis ſpecifica. ¶ Rñſo ſpecifica ẽ formaꝝ accidentaliuꝫ diſtinctio q̃ arguit alterationes ſpẽ differr̃. ⁊ hoc exemplariter declarat Auẽrois de conuerſione carnis ĩ ſanguinẽ. 6° phyſ. cõmẽto. 59. ⁊ ꝑ̃dixerat motũ gñonis compõi ex trãſmutatione ĩ qualitate ⁊ trãſmutatiõe ĩ ſbã. ¶ Cõtra Auẽrois ibi gñoni a pꝛĩcipio ad finẽ rei actherogenee ẽ hñs diuerſitatẽ in ptibus ſpecificaꝫ: quãuis ipſa ſit vna. ¶ Rñſo gñio ẽ hñs ſpecificã diſtinctionẽ accidẽtalẽ: ſed ẽ vna ſbãliter dixit. n. Auẽrrois p° celi cõmẽto. 39. nõ ẽ pes niſi per eius figurã. Auẽrois ẽt 2° colliget forme mẽbroꝝ cõſimiliũ non ſunt aliud niſi forma complexionalis. capit tñ Auẽrois ibi complexionalẽ formã ꝓ accidentali forma: qa ſubſtantialis forma mẽbroꝝ non ẽ cõplexionalis. ſic ꝙ ĩmediate ex elemẽtis reſultet. vt ẽ accipiebat Auẽrois. ¶ Nõ ſi p° de gñone dixit Auẽrois cõmento. 37. videt̃ mortui minus haber̃ manus ⁊ pedes q̃ꝫ carnes ⁊ oſſa: hoc ẽ quia apertius eis deficit manuuꝫ aut peduꝫ operatio q̃ꝫ carnis aut oſſis operatio. manus. n. equiuoce ẽ que ſui offitio fungi nequit p° de partibus animalium idem dr̃ de oculo ab Ariſtotele 2° de aĩa textu cõmenti. 9. põt igr̃ nomĩe carnis importari mẽbruꝫ offitiale qđ ẽ potẽs exire ĩ operationes carnis. ſ. nutrire ſe. ⁊ ſic equiuoce dr̃ caro mortua a viua. quia differt mortuum a viuo ꝑ ſubſtantialis forme que ẽ anima p̃ſentiaꝫ ⁊ abſentiã. que vita ẽ. vt 2° de gñone animalium dixit Ariſtoteles ⁊ 8° metha. textu cõmenti. 14. ⁊ latitudinẽ habet quandam: qa motum aliquãdo ꝑdit manuſ ⁊ nõ ſẽſuum opationem. ⁊ aliquãdo eꝯ vel qꝛ oppilari põt neruus motus ⁊ nõ oppilari tũc neruuꝫ ſẽſus: ⁊ eꝯ aut ſi vnus ⁊ idem ẽ neruus per quẽ ſpũs qui ẽ ſen

ſus ⁊ motus iſtrumētum deffert ad membrū diſtempabitur neruus pro vna operatione ⁊ ñ pro alia. aut ſubtilis ſpiritus p anguſtos meatus penetrare poterit ad dandū diſpoſitionē requiſitam pro ſenſu per quos groſſior ſpiritus penetrarẽ nõ poterit ad dandum diſpoſitionem ad motum requiſitam. Alio modo capitur caro pro certa mixtiõe elementorum que ē altera pars viuentis compoſiti: quā ptē appellamus carnem. ⁊ hec accidentaliter differt viua a nõ viua ſeu mortua: quia viua quibuſdā formis ⁊ ſubſtantialibus ⁊ accidētalibus ſubiecta ē: quibus nõ ſubicitur mortua. ⁊ hoc modo poſt epſeſim vel optēſum id eſt elixationē vel aſſationem carnes pulloꝝ comedimus: ⁊ carnes ⁊ oſſa mortuorum honoramus. ¶ Ad primū negatur cõſequētia. illorum enī diuerſitas ex māe ſecūdē diuerſitate orit: ⁊ nõ ex diuerſitate ſubſtantialis forme. ideo eaꝝ diſtictio ē numeralis: nõ autem ſpecifica eſſentialis. nõ ītelligas numeralem ptium diſtīctionē ſic ꝙ vnaqueq̄ ps ſit vnum numero actualiter diſtīctū ab alio. propter eorum cõtinuatiõem ī materia ⁊ in forma. ſed in potentia differunt ⁊c. Parū tamē ptium diuerſitas ex potētiaꝝ aīe diuerſitate aliquādo ē orta. vnde primo de anima dixit Auērois cõmēto. 89. recitanſ opinionē Ariſtotelis de anima opante diuerſas actiones anima nõ opatur vna virtute tantum. ⁊ vno mēbro tantum: neq̄ vna virtute tantum ⁊ membris multis diuerſis: ſed opatur diuerſis virtutibus ⁊ membris vnicis pricipalibus ⁊ diuerſis membris nõ pricipalibus. Ad Ariſtotelem optime īuenit ipſe elemētum dominās ī mixtione ⁊ nõ formā diuerſam. ⁊ ſic cõſequētiā negatam nõ probat auctoritas īducta. ymo extat textus Ariſtotelis prīo de anima cõmēti. 58. vbi Ariſtoteles ꝯ opinionem tenētem animā eē harmoniā dixit. cū multe ſint elemētorū cõmixtiones ī corpore vnius animalis: ſequeret ī cõueniēs. ſ. ꝙ ī eodē eſſent plures anime. ⁊ ſic expreſſe vult ꝙ diuerſitas mēbrorum non arguit animaꝝ diuerſitatem. ¶ Ad ſecūdam negat cõſequentia. quia ad alterationem ſufficit diuerſitas qualitatum: que ſunt pricipium alterationis: ſed quia pricipium alterans propinquum nõ ē anima: nõ adiuuatur vel impeditur ab anima alteratio: niſi forte per motum localem alteratio reguletur. quemadmodum tangit Auērois ſecundo de anima cõmēto. 50. volens ꝙ anima ē primum alterans non alteratū ſcilꝫ regulans alterationem ad determīatum finem: nõ autem ꝙ ipſa ſubſtantialiter ſine inſtrumento aut cum qualitate informante eam fiat alteratio ab anima. ſed mouet anima localiter. quia exempli gratia nutrimentum in ſtomacho prima digeſtione digeſtum pellit ad inteſtina ⁊ meſeraicas ⁊ epar. vt ſecūda digeſtione digeſtum in ſanguinem conuertatur ⁊c. proportionabiliter ſicut intelligentia ſolis ſolem a puncto verticali in caelo diſtantem vt ī hyeme ad propīquitatem adducit vt in aeſtāte.

¶ Quod ſi intuleris ex iſtis ꝙ oſſa virtutē habeant ſenſitiuam aliter ī corpore animali eſſet plurēs anime ſcilꝫ vegetatiua ī oſſibus ⁊ ſenſitiua in carne. primum cõſequēs ē falſum ⁊ cõtra Ariſtotelem terᵒ de aīa textu cõmēti. 66. dicētem propter hoc oſſibus ⁊ capillis ⁊ huiuſmodi ptibuſ nõ ſenſitiuis: terrē. n. ſūt. ¶ Rñō aliqua oſſa ſentiūt puta dentes: patet experientia ꝙ ſi dixeris verum eſſe ī magnis doloribuſ dicam ꝙ quōcūq̄ ſit ſentiūt. ſecūdo dico ꝙ ēt ī puis affectionibus ſentiūt. patꝫ ī cõtactu dentis a ferro frigido: ꝙ ſi dixeris ꝙ rõne radicis ⁊ nerui ibi exiſtentis ſentiūt. dicam ꝙ hoc eſt contra Ariſtotelem volentem ꝙ tactus in ſua immediata obiecto occurſione iudicet. occurrit autem ferrum exteriori parti ⁊ dure ⁊ non interiori ⁊ molli. ꝙ ſi dixeris differentiam eē dentis ab alijs oſſibus. ideo licet dentes ſentiant: non oportet alia oſſa ſentire. Dicam ꝙ etiam alia oſſa ſentiunt. ⁊ patet experientia: qa dolores aliquando oſſibus inſiguntur. puta cū ꝯtigit ea apoſtemari. Cū enim ſint vie p quas tranſit nutrimentum ad os: per illas poteſt nimis magna quantitas materie tranſire: que ibi imbibita apoſtemabit. Ad Ariſtotelē voluit ipſe ꝙ animal apponens ad tangendum non prebet oſſa: neq̄ capillos: ſed partem aliam in qua magis viget ſenſus tactus. vt manum ⁊ cete. Quod ſi dixeris in oſſe eſſe animam ſenſitiuam: ſed eam ſentire non poſſe propter terreſtreitatem oſſis. dicam ꝙ non eſt ſic. quia ocioſe egiſſet natura in dando ſenſum oſſi: qđ neq̄ in indiuiduo: neq̄ in ſpetie ſentire pōt. ⁊ ſic habūdaſſet ī ſupfluis: ſcđo deffeciſſet

nã ĩ neceſſarijs nõ dando organa ſenſus habẽti
aĩam ſenſitiuaꝫ verũtamen nõ eſſet hic defec/
tus vel habũdãtia ĩ toto indĩo ſed in pte indi/
uidui:nõ eſſet ẽt ocioſitas ĩ omni operatione:
qa nõ ĩ nutritiua:ſed ĩ ſenſitiua tm̃:ꝙ ẽt allega
tur os nõ ſentiř ꝓpter terrẽſtreitatẽ.pꝫ nõ vale
re:qꝛ dentes conſiſtentiũ oſſibus infantiũ ſunt
terreſtriores:⁊ tamẽ ſentiũt dentes.ꝙ ſi dixe/
ris priuationẽ ſenſus ꝓueniř ex elemtoꝝ pro/
portione ĩ oſſibus exñte ad quã ſequiř terreſtrĩ
tas.dicã ꝙ nõ:qa elemẽtoruꝫ proportio ẽt eſt
ĩ dente ad quã ſequiř terreſtreitas.

Quintus Articulus.

Quinto principalř conſiderandum de hoĩe an ĩ ipo animã ĩtellectiuã expectet ſenſitiua.

¶ Hec conſideratio duo preſupponit:vnum ꝙ
ĩtellectus ſit forma informans mãm dans eſſe
hoiem.Aliud ꝙ prius tp̃e ſit anima ſenſitiua
ĩ mã ꝙ̃ ĩtellectus poſſibilis:quoꝝ primũ ĩ lib°
de intelligẽtijs declaraui.⁊ ẽt ĩ libro de orbibꝫ
qõe de motu intellectus.Quibus addo ꝙ am
bo illa aſſeruñř ab Ariſtotele 2° de gñone ani/
maliũ dicẽte.Sꝫ quãobreꝫ taleꝫ animã prius
haberi neceſſe ſit:ex hijs que de anima diſerui
mus:aptũ ẽ. Senſualẽ aũt qua aĩal ẽ:tp̃e pro/
cedente recipi:⁊ rõnalẽ qua homo certuꝫ ẽ.vbi
diligenter conſiderandũ ꝙ huic dicto nõ repu/
gnat dictũ Ariſtotelis de motibus aĩalium.ſ.
animaꝫ eſſe ſicut monarchũ ⁊c.qꝛ ĩ corpore eſt
vnum membrũ pñcipale ⁊ primum ĩ quo gñatur
ſpũs:q tranſfundiř p totum corpus ad opa vi/
te oĩa pficiẽda: ſic ꝙ vſqꝫ ad ĩtelligeř cohopa
tur:ſed p accñs.qꝛ ſpũ vtiř ſenſus:quẽ notuꝫ ẽ
cohopari ipſi ĩtellectui.iõ teneo iuxta Auer/
roim p° de anima cõmẽto.72.fuit neceſſarium
vt aĩa ſit ĩ toto corpore.qa igř corpus ẽ ſenſibi
le ĩ oĩbus partibus ſuis:neceſſe ẽ vt ĩ omni pte
eius ſit aliqua ps aĩe:⁊ vniuerſa aĩa ſit in vni/
uerſo corpore.vt ibi ĩ textu dixit philoſophus
Correlarium.capilli pili vngues hũores ade/
ps (hũores ĩtellige illos qui ĩ vacuitatibus ve
naꝝ cõtinenř) nõ ſunt ptes principales corporis
animati.qꝛ hec nõ animata ſunt:quãuis coruꝫ
aliquod ſit animabile: vt ſanguis:qm̃ ipſe eſt
p virtuteꝫ nutritiuaꝫ ĩ ſbãm nutriti tranſmu/
tabilis:pdita tamẽ ſanguinis forma ⁊c. ¶ Jtẽ
Ariſtoteles 2° de anima textu cõmẽti.9.com/
parat pteꝫ quãtitatiuã corporis ad ptẽ anime
quãtitatiuã.⁊ ſic vult ꝙ quelibet pars corpo/
ris quãtitatiua ſit animata.Jdeꝫ dixerat Ari
ſtoteles p° de anima textu cõmẽti.93.Et Auẽ
rois ibi.neceſſe ẽ vt ſit aĩa ĩ toto animali:vna ĩ
ſubiecto ⁊ plures ſm̃ virtutẽ ⁊c. ¶ Jteꝫ 2° de
anima textu cõmẽti.14. vult pp augumẽtũ eẽ
in toto ſimilř:ſimilř ẽt vegetatiuã aĩam.nõ.n.
eẽ aĩati ẽ p nõ aĩam:ſed p aĩam ẽ.Et vnitaſ ani
mati nõ ẽ p ꝯpõem duaꝝ formaꝝ.ſ.p animã for
mantẽ cor ⁊ nõ aĩam formantẽ corporiſ reſiduũ:
neqꝫ potẽtie anime repiri pñt ſine aĩa:neqꝫ aĩe
opationes repiri pñt vbi aĩa nõ ẽ.niſi ĩtelligas
de opationibus ab aĩa ĩ exteriorẽ mãꝫ poſitis
vt ſagitta ĩ termio ſita. ¶ Conſiderãdũ 2° ꝙ
de cogitatiua nõ põt Ariſtoteles ibi ĩtelligere
qm̃ ibi ſubdit rõnaleꝫ ſolaꝫ extrĩſecus accedeř:
⁊ ſepabilẽ a corpore.qđ de ſenſu ibi negat expſ
ſe.neqꝫ de intellectu agente intelligendus eſt
ibi Ariſtoteles contra Alexandrum aphrodi/
ſeum.quia loquitur Ariſtoteles de intellectu
quo homo eſt.hic autem nõ eſt ĩtellectus agẽs
apud Alexandruꝫ. ¶ Ex hac igitur auctorita/
te colligẽdus ẽ primo formaruꝫ ordo tempo/
raliter ſibi ſuccedẽtiuꝫ.nõ.n.de potẽtijs:quas
poſſet aliquiſ opinari eſſe alias a ſubſtantia ani
me.aut eius operationibus loquitur.quia iſtiſ
nullum animal ẽ aĩal:neqꝫ eis homo ẽ.ſed per
animaꝫ.quãuis potẽtie anime ⁊ illius opera/
tiones non ſine aĩa ſunt.neqꝫ de ordine nature
tãtum loquitur:quia ibi ponit expreſſe tempo
re procedẽte recipi.⁊ licꝫ ly tempore ĩ antiqua
trãſlatiõe ñ ponatur: ⁊ etiam dictio illa apud
multos grecoruꝫ codices ñ reperiatur.quia vo
cabulũ grecuꝫ tempus notãs fortaſſis ñ exami
nauerat trãſlator.tamẽ ĩ ea ponit philoſophus
expreſſe non ſimul generatur animal ⁊ equs.
generatio autem formam requirit ĩcipiẽteꝫ eẽ
ĩ materia ſubiecta generationi. ⁊ etiam poni/
tur ibi creſcere fieri ante ſenſum ⁊cet.qđ tem/
pus requirit. Ariſtoteles etiam ibi finis po/
ſtea contigit:ergo forma propria ⁊ ſpecifica eſt
vltimate aduẽniẽs. ¶ Secũdum correlarium
intellectu homo eſt.⁊ ſic intellectus dat eẽ ho
minem.diffiniens enim philoſophus ſecundo
de anima formam dixit eam eſſe qua animal
eſt hoc.Ubi Auerrois commento ſecundo.for
ma eſt per quam indiuiduũ fit hoc.intellectus

aūt ē forma. Intēdēs.n.philoſophus aīe diffinitionē īuenirͤ:dicit ꝙ aīa ē ſbā q̄ ē forma:gͦ intellectu indiuiduū ē hoc.ꝛ nō niſi ſortes vel plato ⁊c.nō.n.fera aut planta ē indiuiduū ꝑ itellectū. Clarͤ ēt Auerois 2° de aīa cōmēto.36.aīa ē cā corporis ſm ſbām ꝛ formā q̄ ē cauſa eē oīuꝫ. Eandē ſētētiam habꝫ Auerois.p° metha.commēto.xi.rͤphēdens antiquos negantes cām formalē;qa ꝑ illā ſbē ſingulares ſunt ſbē ī actu:ꝛ ſunt exñtes ꝑ ſe. ¶ Secūdo Auerois ī eodeꝫ cōmēto ꝓbat aīam eē ſbāꝫ qa ipſa ē pars ſbē: aut igr̄ ex ratione nō hētur itellectū eē ſubſtantiaꝫ aut itellectus eſt pars ſbē.ꝛ nō niſi ſortis vel platonis ⁊c. Et cōfirmatͬ ex cōmēto.4.eiuſdeꝫ ſecūdi ex drīa prīa īter ſbāleꝫ formaꝫ ꝛ accidentalē.ſ.eē ptē huius ſbē compoſite. Et ex ſecūda drīa qa cū dixerunt Ariſtoteles ꝛ Auerois aīam eē ī ſbſo.dixͬ Auerois ſbm̄ forme ñ ē ī actu ſm ꝙ ſbm̄ niſi ꝑ formaꝫ ꝛ īdiget forā vt ſit ī actu. Et Auerois 2° de anima loquens ꝺ anima q̄ viuimus ꝛ ītelligimus de qua loqͬ Ariſtoteles ibi.dixit ꝙ corpuſ recipit eam. vñ Auerois drīa nona pñtoꝝ rōnale inuenitͬ ī ſubiecto.ſ.ī homine ſicut ps eius. ¶ Terͦ Auerois in eodē 2° cōmento ꝓbat ꝙ forma ē ſubſtātia.qꝛ ipſa ē ps qua ablata auferͭ ſubſtātia. gͦ ablato itellectu a ſorte: ipſe non eſt amplius homo;quamuis ei remanere ymaginaretur cogitatiua.niſi forte vtaritͬ equiuoce hoc nomine homo. vnde Auerrois primo de anima cōmēto.82. Intellectus eſt principium ſecunduꝫ formā ꝛ finem. ¶ Quarto Auerois ī eodeꝫ cōmento forma eſt ſubſtāntia per quaꝫ perficitur hec ſubſtantia que eſt in potentia forma.cū igr̄ intellectus ſub forma comprehendatͬ: ipſe perficit materiaꝫ:que ē in potentia forma.ꝛ ſic intellectus actuat materiam. ¶ Confirmatur ꝑ textuꝫ cōmenti.4.dicentem animam eſſe ī corpore vt in ſubiecto ꝛ Auerois ibi proprium eſt forme vt ſit in ſubiecto. Et dixit Ariſtoteles ſe de anima cōmuniſſime loq 2° de anima textu cōmenti.i. Auerrois etiam 2° phyſicoꝝ textu cōmenti.70.cum exponeret Ariſtoteleꝫ volentem homineꝫ vniuoce generari.dixͬ forā generata ē finiſ motuſ materie ab agēte:ꝛ ſic iſta forma erit agēs finis ꝛ forma. ymaginando auteꝫ formaꝫ extra aſſiſtere vt cōmuniter ymaginantͬ;dicendū eſſet illaꝫ formam habere rōnē agentis aut finis non autē forme.niſi aliuꝫ modum forme inueniant ab eis que dedit Ariſtoteles. Et infra Auerois finis hominis in generatione ē inuenire ſuam primaꝫ ꝑfectionem:ꝛ finis eius ſecūdū ꝙ ē ens:ipſuꝫ eē ī ſua ꝑfectione vltima.nō competeret aūt homini generato foelicitas vt finis niſi ipſe eſſet intellectu. Iſtam ſentētiaꝫ vult philoſophus 2° de anima textu cōmenti.32.dicens vltimum autē ꝛ minimū rōtinationē ꝛ intellectum.dixit vltimū.i.maximū ꝛ perfectiſſimum corruptibiliū. qa intellectus ē.ꝛ dixit minimū qꝛ viliſſimum abſtractoꝝ ē qꝛ ipſe rōcinatͬ ꝛ diſcurrit. ꝛ ſi alij intellectus apud philoſophos. Sed apertius Auerois ibi ī cōmēto cōplemētū animaliū ꝛ finis coꝝ q intendebatͬ ī gñone quē cū nā potuit attingerͤ ſtetit:ē modus aīaliuꝫ hñs virtuteꝫ ſpeculatiuaꝫ cogitatiuaꝫ.i.ītelligibilē.vbi hēs intellectū a nā gñone attingi. ¶ Subiungitur ēt a philoſopho 2° de aīa textu cōmēti.5.inexiſtere anima ſomnus ꝛ vigilia ē.i.actus primuſ ꝛ ſecūdus ſunt aīa inexiſtens:ſi igr̄ aīa ē iexñs ipſa non ē extra aſſiſtens:ꝙ ſi aliqua aīa aſſiſtit illa intus aſſiſtit ꝛ nō extra. Alius textus habet in eo qͦ exiſtit aīa ſomnus ꝛ vigilia eſt:ꝛ tranſlatio arabica habet quoniā apud ipm ſuple animatuꝫ ē eē aīc.ꝑdictoꝝ confirmaͦ ē. qa aīa ē eē animati iuxta philoſophum ſecūdo de anima textu cōmenti.8.ꝛ dicit ēt formaꝫ eē id qͦ erat eē quid.

¶ Tertium correlariū intellectus nō expectat ānos diſcretionis ad hoc vt materie adueniat Ariſtoteles aūt ī libro de regimine prīcipū ponit ordinē virtutū ſequētiū corpis ꝯplexioneꝫ q̄ nō ſūt ſbā aīe abſolute.iō ex tpe virtutes tales eē ī hoīe oñdit. ¶ Quartum correlariū realis ē drīa inter genericam formam ꝛ ſpecificaꝫ nō intelligatͬ tamen in eodeꝫ ſuppoſito eſſe formam genericam ſiue homine ſiue non;realiter ꝛ eſſentialiter diſtinctam a ſpecifica quia iſtud eſt impoſſibile:ſed intelligo genericaꝫ ꝛ ſpecificam formā eē ī diuerſis ſuppoſitis vt 7° phyſicoꝝ inuit Ariſtoteles textu cōmēti.31.ſꝫ vna ſuccedit alteri:vt gñice ſpecifica: qꝛ nō pōt gñica gñatͬ ſpecificam.qꝛ gñica ē nimis vilis:neqꝫ pōt gñicā ſpecifica gñatͬ.qꝛ nāliter poſterius ꝛ ēt tempore nō cā efficiens ſui nālr̄ ꝛ tempore prioris:neqꝫ genericā gñica ꝛ ſpecificā ſpecifica

quia tunc fortes eſſet plura corpora: aut vnum corpus eſſet pluribus formis: neq; intelligas aliquam iſtarum formaru; eſſe vniuerſale quã uis ipſa generica vel ſpecifica appellata ſit. qm̃ omnes i materia ſunt. ſunt ergo ſingulares. an autem itellectus ſit ſingularis in libro de itel ligentijs dixi. Eſt igr̃ ſeparatione intellectus ab iſto corpore vera illius mors: ꝛ vnione eidẽ vera illius generatio. declarans. n. Ariſtoteleſ primo de anima an itellectus gñetur dedit diſ ferentiam inter fieri ꝛ ifieri: dicens itellectum non fieri. quia generatione nõ incipit: ſed ifieri qa ſit in re. quia intellectus incipit eſſe in iſta materia patet textu cõmenti. 65. ad cuius con firmationẽ ſubdit ibi Ariſtoteles intellectum non corrumpi: quia non incoeperat. ꝛ ꝯñter qa in ellectus incoeperat eſſe in iſto: ita deſinit eẽ in iſto: poſuit igr̃ philoſophus duas que virtu te ſunt quattuor propoſitiones. ¶ Nõ ſi dixe ris itellectum eẽ formã aſſiſtẽtẽ ꝛ non informã tem. hoc eſt ꝯ philoſophu; .2° de generatione animalium vbi ſupra. proprium ẽ finis cuiuſq; gñonis. g° intellectuſ qui eſt forma propria ho mini terminat gñonem eius. ¶ Item philoſo phus ibi itellectus prius habeť i potẽtia: deiñ in actu a mã. g° itellectus poſt gñonem actuat ꝛ perficit ꝛ complet mãm. ¶ Preterea Auer rois p° phyſ. cõmẽto. 62. de forma hoĩs indiſibi li dixit ꝙ ẽ forma gñata: g° illa gñone; termi nat: g° illa actuat mã;. ꝛ. 3° phyſ. textu ꝛ com mento. 17. ex potẽtia hoĩe facit hõ hominem. Conſiderandũ igr̃ ꝙ cũ duo ſint itellectus q bus hõ operatur agens ꝛ poſſibilis. duo ſunt i tellectus homini aſſiſtentes. quia itellectuſ nõ eſt forma cauſata a mã. iõ abſtractus ẽ a ſbõr ꝛ cũ ipſe ſbm̃ formet: ipſe aſſiſtit illi. Aſſiſtere aũt itellectus agentis hñ diſtiguiť ꝯ formare mãm tactibile;: ſed aſſiſteť ipſius intellectus mãlis nõ diſtiguiť ꝯ formať. Intellectus eni; agẽs nõ dat eẽ hoĩ: ſ; hñ dat illi opatioñẽ pro ducẽdo ipm itelligeť i intellectu poſſibili: aut trãſferrẽdo obm̃ de eẽ mãli ad eẽ abſtractũ vni uerſale. ꝛ hĩc ortũ ẽ aĩam itellectiua; nõ dať eẽ hoĩ. q: aĩe itellectiue pars ẽ itellectus agens: q ñ dat eẽ. ſed itellectus poſſibilis dat eẽ. ꝛ ẽ ab ſtractus ꝛ aſſiſtens. in ratione. n. q̃ intellectus poſſibilis non educitur de potentia mãe: intel lectus poſſibilis eſt abſtractus. ſed in rõne qua

format: ꝛ non educiť: aſſiſteť dř. ꝛ in rõne qua actuat mãm: dat eſſe: ꝛ materie que eſt corpus humanum ꝛ homini. ꝛ huius latẽtia fecit ali quem doctorem ſubtilẽ in q̃rto ſententiaꝝ ma ledicere Auerroim ꝛ oblo; de ipſo ꝛ de ſequẽ tibus ipm. ¶ Nõ ſi dixeris ꝙ adminus itellec tus erit quantus p accñs ad quãtitatẽ ſubiecti cui itellectus aduenit. ¶ Rñſio negãdo ꝯñam: quia omnis forma quantificabilis p quãtitatem ſubiecti ẽ cãta a mã. q: nulli nõ cãto a mã cõi catur paſſio mãe. ſolũ. n. qbus dñať mã: cõicat mã ſuas ꝓprietates. nõ ſic aũt ẽ intellectus: et quãuis in iſta mã ſit prius quãtitas q̃ itellec tus. hoc nõ eſt niſi ſm qd: ꝛ nõ ſimplr̃. qm̃ ſim pliciter loquẽdo itellectus ẽ cã mãe: ꝛ non mã ipſius itellectus. g° itellectus eſt ante mãm ꝛ quãtitatẽ ſimplr̃. quãtitas. n. mãm ſeqť natu ra. apud tñ Auerroim hec mã ab aeterno habu it itellectum in ſe ſicut formã. ꝛ hec eade; mã ab aeterno ꝑdidit intellectu; illũ eundẽ nume ro quẽ nũc receptura ẽ. ꝛ ſic p; dña inter ab ae terno habuiſſe ꝛ ſemp habuiſſe. Intellectus igr̃ per ſe eſt naturaliter prior quantitate: ſed per accidens ſcilicet ratione cogitatiue ipſe eſt poſterior. Eſt igitur ſenſitiua duplex vna im perfecta tempore precedens intellectum: alia perfecta quam diximus in eodem inſtanti ex traduci cum intellectus inducitur. ¶ Contra diſponens ad aliquid non corrumpitur aduen ente illo cui diſponit. quia nihil incompoſſibi bile ſibi aduenit adueniente eo cui diſponitur nullus enim motus in inſtanti infuſionis intel lectus ſit ſenſui incompoſſibiliſ: neq; p̃ficiebat Simili enim ratione probatur. qualitatẽ ſym bolam non recedere de materia dũ traſmuta tio ſit iter elemẽta ſymbolũ hñtia. ¶ Tũ etiã diſponeť vť forma ad ſui corruptionẽ ꝛ natura liter. ꝛ ſemper: ſi ad ſibi incompoſſibile prepa rat ꝛ diſponit. ¶ Reſponſio motum deſinen tem in termino ad quem non dicimus prepara re ad ſui corruptionem: ſed potius perfici iux ta Auerroim quinto phyſic. cõmẽto. 52. ſimili ter vegetatiua: licet deſinat eẽ in aduẽtu ſenſi tiue pficitur ꝛ nõ ẽ. quia vegetatiuũ ẽ in poten tia primitus ꝛ prima intentione vt ſit ſenſiti uum. iuxta ſententiam Auerrois. 4° phyſico rum cõmẽto. 49. loquẽtẽ de aqua i ꝯparatione ad aerẽ. ¶ Scdõ dicendũ ꝙ in illo inſtanti ſit

generatio que repugnat ꝑfecti forme. dicẽdu𝔷
eſt igr̃ ꝙ nã itẽdẽs pfectiſſima𝔷 elemẽtorum
mixtionẽ ꝓcedit cõtẽꝑando ⁊ elementorum ꝓ
portionẽ ad mediũ deducendo: vſq𝔷 quo ad in
tellectũ ꝑparet ad quem cũ ꝑuenit: ſtetit. vt 2°
de anima textu cõmẽti. 32. paulo ante allega/
tum eſt. ideo primũ eẽ mixtionis pfecte ẽ pri/
mũ nõ eſſe mixtionis impfecte. ⁊ ſic primũ eſſe
anime cogitatiue ẽ primu𝔷 nõ eſſe ſenſitiue im
pfectioris quã genericã appellauimus. nã igit
nõ potuit attingere vltimum in quo ſtare ha/
bebat: niſi p medias mixtiones: ⁊ ita formas
impfectas extrahit natura mãm actuantes ⁊
mixtionis variationem tolerantes vſq𝔷 in fi/
ne𝔷. ſ. vſq𝔷 in mixtionẽ homini conuenientem.
Quẽadmodũ ẽt calor naturalis ꝯſumendo hu
midum quo ꝯſeruat̃ ſe debilitat: ⁊ mã natura/
liter inclinatur ĩ aliam formã: quamuis eadem
adueniente corrumpat̃ forma q̃ eſt eſſe mate/
rie. ita põt vegetatiuũ preparar̃ ad ſenſitiuum
p ſe ⁊ ad ſui corruptionẽ p accidẽs ⁊ nõ per ſe.
aduenit ẽt itellectus poſſibilis incompoſſibiliſ
prime forme ſenſitiue. q2 melius diſpoſitã ma
teriam ⁊ pfectiorẽ formã requirit ꝓ ſui eſſe ⁊
operari q̃𝔷 ſit illa prima ſenſitiua. vt declarat
Auẽrois 3° de anima cõmento. 20. in fine. quia
alr̃ non copularet̃ alio mõ intellectus agẽs cu𝔷
homine q̃𝔷 cũ bruto. ideo per iſtam animã co/
gitatiuã hõ ẽt dr̃t a brutis. vt tangit Auẽrois
3° de anima in fine cõmenti. 20. q̃litati autem
ſymbole nihil incompoſſibile aduenit. Senſuſ
aute𝔷 qui colligatus eſt cũ intellectu educitur
de mã. ⁊ nõ compatit̃ ibi aliam formã mãlem
niſi ruptam ⁊c. ¶ Nõ aute𝔷 ſint due anime in
homine vltra textũ philoſophi primi ethycor𝔷
capite. i8. ponentẽ ĩ homine animã irrationalẽ
pticipantem tamen aliqualr̃ rõne. ꝓbat̃ ex ope
rationibus: nõ q2 multis q2 eadẽ forma in mul
tas poteſt. ſed ex nõ reducibilitate eo𝔷 ĩ vnu𝔷
pĩcipium quãuis diuerſificatum pp potẽtiarũ
diuerſitatem. Impoſſibile ẽ intellectũ opera/
tione ſingulari opari qualis eſt ſenſatio. ⁊ im/
poſſibile eſt ſenſum operari opatione vniuerſa
li qualis eſt intellectio. ratio preſupponit itel/
lectionem ⁊ ſenſationem eſſe operationes ĩ ea
formaliter inexiſtentes. ⁊ tunc quia modi ope
randi naturalr̃ ſequuntur modos eſſendi: ſenſu
vniuerſaliter operante; ipſe eſſet abſtractus ⁊
inorganicus: ⁊ intellectu ſingulariter operãte
operatione in eo formaliter ꝯxiſtẽte: ipſe eſſ𝔷 ſin
gularis: organicus: eductus de potentia mate
rie: quorum q̃ðlibet eſt impoſſibile ⁊c. ¶ Tu𝔷
q2 ſi intellectus poſſet principiare ſenſatione𝔷:
deus ⁊ alie intelligẽtie ipſam etiam poſſent
principiare: ⁊ ſic oporteret naturam dediſſe or
gana ſenſus celo. conſequentia tamen rationiſ
huius difficulter probaretur. q2 intellecta ſpe/
culatiua recipeṙ põt intellectus poſſibilis: que
intelligentia altior recipere non poteſt. ſed di/
cendu𝔷 magis repugnare operationem ſingula
rem intellectui vel poſſibili: vel non. q̃𝔷 repu/
gnet intellectus ſpeculatiuus eidem. quia eiuſ
dem generiſ analogi tamen: ẽ intellectus ſpecu
latiuus cũ intellectu: ſed diuerſi generis ẽ qð
ſingulare eſt. Duo igitur ſunt principia cogno
ſcendi in nobis repta vnum vniuerſalr̃ ⁊ eſt in
tellectus ⁊ eſt incorporeus: inorganicus: incor/
ruptibilis. Aliud vero ſingulariter. ⁊ eſt ſenſuſ
⁊ eſt virtus in corpore ⁊ organica ⁊ corruptibi
lis ⁊ eſt anima cogitatiua. ¶ Tũ quia hõ ẽ ge
nitus. ſed intrinſece ⁊ formaliter generatione𝔷
terminare non poteſt materia neq𝔷 intellectuſ
ſed cogitatiua ſic. ſenſus enim ab intra extra/
ducitur: intellectus autem ab extra inducitur.
patet ex Ariſtotele 2° de generatione anima/
lium vbi ſupra. ¶ Contra ſequitur ꝙ pluribꝫ
mutationibus fiet homo: quia vnam terminat
intellectus: aliam vero ſenſus. ¶ Secũdo q2
potentie in materia non ſimul videntur actua
biles. ¶ Tertio intellectus eſt anima nutriti/
ua: ergo intellectus eſt anima ſenſitiua: patet
conſequentia ex maiori diſtantia inter vegeta
tiuam ⁊ intellectum q̃𝔷 inter ſenſitiuam ⁊ in/
tellectum. Si enim que ſunt diſtantioris natu
re vniuntur: illa que ſunt propinquioris nature
vniuntur. cuicũq𝔷 enim compoſſibile eſt extre
mu𝔷 diſtans: eidem compoſſibile eſt medium
inter illa. probatur autem antecedẽs. q2 omnis
anima eſt actus phyſici corporis potentia vitã
hñtis. ſ𝔷 potẽtia vitã hñs ẽ hñs pĩcipiũ nutri
mẽti. g° itellectus ẽ actus eius qð ẽ nutrimẽtũ
ĩ potẽtia. g° ĩtellectus ẽ actus nutritiuus: pat𝔷
ꝯña: q2 alr̃ p accñſoria põeret̃ ĩ diffĩ°ne: q2 acci
dit ĩtellectui potẽtia nutritiõis. q2 illa ẽ ĩ ſbo
ipſius intellectus ꝓ intellectus p̃ſupponit nu/
tritiuã q̃ ẽ ꝓprius actuſ potẽtie ad nutritionẽ.

¶ R1o negādo ꝯñam. quia gñone ꝓõ ſit: ⁊ nō alia mutatione: quā gñonē cogitatiua termīat ītrinſece: intellectus vo extrīſece. dixĩmus ī libro de orbibus. ¶ Ad ſm boīs ē illud preuile giū. q: aliter nō potenīt ĩmālia cū mālibus cōiungi aut ligari: neqꝫ mālia ī deū cōpleta reddi tione reddire ⁊c. Dico igr̃ ꝙ potētias materiales duas ī mā ſimul actuari ē īpoſſibile. ſed vnam potētiā mālem actuari: ⁊ ſecū aliā potētiā nō mālem ſed ſubiectiuā nō īpoſſibile ē actuari. potētia igr̃ ſenſus ē mālis. iō actus ſenſus eſt cātus a mā: ſed potētia ītellectus nō eſt mālis: ſed ſubiectiua. iō nō opꝫ ītellectum eſſe cātum a mā. ymo opꝫ ꝙ ipē nō ſit cātus. actus enim ⁊ potētia eiuſdē ſunt gñis ⁊c. ¶ Ad tertium dico ꝙ ītellectus ē nutritiuū aliquo mō. q: mām p nutritiuā q̄ eſt ſenſus appoſitā ⁊ diſpoſitā ⁊ vnitā ⁊ formatam ſenſu ēt ītellectus format. vt ī li° de orbibus declaraui qōe an intellectus moueaꝛ. ¶ Cōſiderādū quoqꝫ ſi corrumpereꝛ ſenſus ſiue cogitatiua ītrante intellectu: ꝙ dareꝛ corru° ſine gñone: qđ ē īpoſſibile. q: agētis nō eſt p ſe corrūpe. quāuis agēs illud venenū eſſet aīali ⁊c. nō. n. gñone ītellectus p ſe īducitur: neqꝫ ſine termīo gñonis p ſe daꝛ terminus p accñs: neqꝫ ꝯpoſitū cuius nulla forma eſt p ſe termīus formalis gñonis p ſe gñatur. ¶ Preterea ſi ſolū ītellectus eſſet forma hominis. q: corrup° illius erit ſegregatio. generatio eiuſdē erit ſola ꝯgregatio. qđ ē impoſſibile ⁊c. aut copulatio qđ idem eſt.

¶ Arguūt aūt aliq ad pluralitatē formaꝝ probandā multis vijs. ⁊ p° rõne affinitatis puta filiationis ꝯcte ī genito a generante. nō. n. ſufficē ad hoc vt ſortes ſit filius platonis. ꝙ habeat ſortes accidētia a platone. qa ſbālem gñonem nō p ſe termināt accidētia. Tū qa accidētia habita ab aliquo ſbām ab eodē eē habitā preſupponunt ꝓſertim ꝓpria: aut plura dūmō nō per ſolā accidētalē mutationē fuerit acqſita. Tum qa accidentia ſequentia formā nō pñt eſſe a generante. niſi ēt forma ſit a gñante. neqꝫ ſufficit filium haberꝛ mām a pr̃e. q: ſm philoſ. p° ō generatione aīaliū illa ē a mr̃e. ſpma. n. maris ad gñonē actiue ꝯcurrit ⁊ ſi paſſiue. neqꝫ ſufficit trāſmuta° nālis q̄ filius in eſſe reponiꝛ. qa illa gño trāſit ⁊ filiatio manet. g° ī filio vr̃ eē forma ſbālis termināꝛ gñonē a patre: q̄ ſit fundamentū filiationis. ¶ Rño lꝫ paternitas reſtringereꝛ ad ſuppoſitū nāe ſenſus. ſiue ad ſuppoſitum nāe intellectus: ipſa nō ꝯcludit pluralitatē formaꝝ ī genito. pꝫ vltra id qđ theologizando dicitur de filio q ē ſapiētia patris. nō maiori vīculo alligatur filius patri q̄ꝫ fructus vegetabili aut brutū gñanti. quēadmodum igr̃ rõe vinculi nō poniꝛ ſpēalis forma ſbālis ī plantis. ita nō opꝫ eā poneꝛ ī hoīe. ¶ Sed qa argumētum petit modū quō ſortes ſit filius platonis. dicaꝫ nō curando an relatio ſit qd reale realiter diſtictū a fundamēto. q: virtus ſpmatis decīſi a platone extraxit de mā que eſt ps eſſentialis ſortis animā cogitatiuaꝫ eius: ⁊ vterqꝫ illoꝝ exiſtit. iō plato ē pater ſortis ⁊ ſortes eſt filius platonis. ¶ Secūdo arguūt alij ratione diſpoſitionis ꝯcte a patre ī filio puta hereditarij morbi. qa leproſus leproſum gñat vt ī pluribus: g° nō a caſu: g° a determinato pricipio: nō a mā. qa ipſa eſt īterminata. nō ab ītellectu: neqꝫ ab accñtibus ſequētibus eū. neqꝫ ab īfluētia. q: ibi gñatur ſanus. g° ī mā ē forma faciēs pro lepre gñone. aut igr̃ ītrāte ītellectu in mā recedit de mā hec diſpō: aut nō recedit. ſi recedit: tunc genitus nō ē leproſus. qđ ē ꝯ experiētiā ⁊ caſū. Si aūt nō recedit dicta diſpō: ⁊ tūc aut illa diſpō ad lepram eſt ſbālis forma. ⁊ tunc ē intentum. ſ. pluralitas formaꝝ ſbālium ibi: aut accidentalis eſt illa diſpō. ſed oīs accidentalis diſpō p̄ſupponit ſbālem ſine qua non ſaluaꝛ. g° ibi ē alia ſbālis forma. ¶ Rñt remanſit virtus patris leprā faciens. ¶ Contra arguunt ibi nulla erat virtus patris niſi virtus gñatiua q̄ ꝓducto foetu ñ amplius opatur. Item non remanet ibi de ſpmate patris: g° neqꝫ de virtute illius. ¶ Tum q: virtus illa patris nō trāſfertur de ſbīo in ſbm̃. ¶ Itē ſi remāet virtus patris: ſequitur contra eos ꝙ nō omnia ī ſbāli trāſmutatione corrumpunꝛ. ¶ Ad hec tñ reſpondent ad primū p Ariſtotelē. 16. de animalibus capite. 2. q: generato corde nō recedit virtus formatiua. q: tunc abeſſet gñans alia mēbra: iō neqꝫ gñatis alijs membris recedit. ⁊ lꝫ illa nō amplius dicereꝛ generatiua. q: ipſa generare nō pōt: tñ diceretꝛ indiui geniti gubernatiua. Sed ī hac rñone eſt falſitas. q: virtus geniti regitiua eſt geniti forma ſbālis. ꝙ ſi illa a patre tranſfuſa eſſet. tunc nō fuiſſet hic ge

neratio ꝛc.ꝛ ſpma vel aliqd ſpmatis eſſet for/
maliter animatū. qḋ nō ē verꝝ neqȝ ad mētem
philoſophi. virtus igr̄ generatiua foetus for/
mato foetu euaneſcit. Sȝ hijs ōmiſſis ad pˀci
palē dubitationē reuertor. q̄rit argumētū mōȝ
quo gn̄atur leproſus: aut alius hereditarius
morbus cōtrahat̄. quo hito euaneſcit difficul/
tas pluralitatis formaꝝ. ¶ Dico igr̄ ꝙ male
cōplexionatū ſpma ꝛ ſpūs deciſuȝ a pr̄e malaȝ
imprimit mēſtruo ſanguini imp̄ſſionē. ꝛ ſic for
ma extracta aut inducta in mā̄ ſanguinea ma/
lā habet complexionē ꝓ iſtrumēto ſuaꝝ opera
tionū. ꝛ ſic hereditarijs morbis filiū laborat̄ ꝯ
tingit. ¶ Alij 3° arguunt ex vite longeuitate
ſi itellectuſ imediate format māȝ: nō eēȝ vnuſ
hō longioris vite altero. qa nō rōne mā̄e: neqȝ
ipſius itellectus. qa illā nō ſibi determiat. ne/
qȝ pōt ibi eē forma q̄ nō termiet motū: ꝛ tunc
ſi illa diſpō ꝓ longitudīe vite ē ſbālis: ē itentū
de pluralitate formaꝝ. ſi accidētalis: illa p̄ſup/
ponit ſbālem rōne cuius illa ē accidētalis ī mā̄
¶ Rn̄o lōgitudinē vite ex habundātia calidi
ꝛ humidi bn̄ ꝓportionatoꝝ vt ī libro de lōgi/
tudine ꝛ breuitate vite dtermiant Ariſtoteleſ
ꝛ Auērois ꝛ ēt ex bona ꝯplexiōe ꝛ cōpoſitiōe
ex qbus bona mēbroꝝ vnitas ꝯſurgit. ¶ Alij
4° arguūt ex cadauereitate a diuerſis agētibꝫ
relicta. Sola icīſiōe mortali recedit itellectus
g° forma p̄exn̄s ibi r̄manet. pȝ ꝯn̄a qa p ſolam
icīſionē nō gn̄at̄ ſbālis forma. ¶ Tum quia a
tā varijs agētibus: q̄lia ſunt potentia homineȝ
iterficer̄ eadē forma religt̄: ſed n̄ cātur. ¶ Sȝ
ſi huic rōni obediat̄: ꝓbat vltra itellectū ꝛ co/
gitatiuā aliā formā ī hoīe ꝛc. qa cogitatiua nō
remanet poſt itellectus diſceſſionē. ¶ Dico i/
gitˀ ꝙ pauciores diſpōes r̄grit forma cadauerīſ
q̄ȝ itellectus aut cogitatiua. ꝛ a quocūqȝ hoīs
diſpōes rumpant̄: ipſa extrahit̄. an aūt cadaue/
reitas oīs corporis hūani vnius ſit rōnis. dico
ꝙ nō pp varias morietiū diſpōes: quibus vnū
elemētū magis vigorat̄ q̄ȝ alteꝝ. ꝛ ſic varia eſt
elemētoꝝ ꝓportio faciēs ꝓ alterius forme im
pfecte p̄parationē. ¶ Quito arguūt alij ex ho
minis corruptiōe: dato itellectu ī mā̄ pˀia ime
diate formāte. tūc nō poſſȝ hō corrūpi. qꝛ corū
hoīs pˀcipioꝝ itriſecoꝝ vtrūqȝ ppetuū ē. qꝛ for
ma ē ſufficiēs cā diſpōnum ipſius mā̄e. Nō ſi
dat̄ agens ꝓhibēs ꝙ nō r̄ſtaurer̄ eque humum

humidū radicale p virtutē nutritiuā ſicut erat
illud qḋ ē reſolutū vel illud a quo facta ē reſo/
lutio: aut dat̄ agēs reſoluēs ipſum humidum.
¶ Cōtra aut illud ē agēs itriſecū: aut extriſe/
cū. nō primū qꝛ nō itellectus neqȝ mā̄: g° acci/
dēs: g° iſtrumētū ē ipſius itellectus: g° fortius
eſſet iſtrumētū q̄ȝ pˀicipale agēs. qḋ iconuenit.
Tum qꝛ erit iſtrumētū ꝯ̄ itētionē pˀicipalis:
qḋ nō apparȝ. Si extriſecū ſit agēs. ¶ Cōtra in
tellectus ē eo vigoroſior: cū ſit nobilior. Item
itellectus imediate vnitus mā̄e nūquā ſepara
tur ab ea: ſicut neqȝ itelligētia ab orbe. ¶ Ter
tio ſi ſic intime eſſet itellectuſ vnitus mā̄e: ip̄e
ſatiaret appetitū ipſius mā̄e. ¶ Ad primū hȝ
itellectus ꝯ̄riuȝ p accn̄s ꝛ itriſecū corpori ꝛ ex
triſecū: ꝛ pōt accn̄s corpis ꝯ̄ itētionē itellectus
ꝛ ſimilr̄ accn̄s extriſecū: lȝ accn̄s vilius ſit itel
lectu: ip̄m tn̄ pōt eē potētius ī ōſtruēdo q̄ȝ itel
lectus ī ꝯſeruādo. qa n̄ pōt agēs regulans ope
rationē facer̄ opationē ſuā. ſ. bn̄ r̄gular̄: nō opā
te alterāte: aut nō cōmenſurate opante. ¶ Ad
ſecūdū negat̄ ꝯn̄a qa diſpō ē ꝯtigēs. ¶ Ad ter/
tiū negat̄ ꝯn̄a qa nō ſatiat̄ appetitus mā̄e celi
qa nō ē ī mā̄ appetitus ad eaȝ: niſi forte ponas
appetitū ꝯplacētie. qꝛ nō ē ibi deſideriū ſine ca
rētia ꝛc. p° phyſ. cōmēto. 81. neqȝ ſatiat̄ mā̄ ali
quo appetitu: niſi actuet̄ forma appetita: quan
uis mā̄ hēat formā pfectiorē ea quā deſiderat.
¶ Alij arguūt. 6°. Senſitiuuȝ hoīs cū ſēſitio
bruti cōuenit: ꝛ itellectiuū hoīs drt a ſenſitiuo
eiuſdē. ¶ Rn̄o lȝ ꝯn̄s cōcedā: tn̄ aſſumit falſū
ſcilȝ ſenſitiuū hoīs cū ſenſitiuo bruti cōuenire
eſſentialr̄ vel realr̄: niſi forte ī gn̄e itelligas ea
cōuenir̄. qꝛ cogitatiua hoīs ſpē diſtiguit̄ a ſenſi
tiua bruti. ¶ Cōtra ex idētitate obiecti ꝛ opa
tionis arguit̄ identitas exempli gratia viſus.
¶ Rn̄o lȝ diſtīctio obiectoꝝ primorum ꝛ ade/
quatoꝝ inferat formalē potētiaꝝ diſtīctionē: tn̄
idētitas obiectoꝝ idētitatē ſpecificā n̄ ifert. alr̄
nō poſſet eē ꝙ due potētie eſſentialr̄ diſtincte
vt prius ꝛ ſecūdus itellectus itelligerēt vnum
primū obm̄ puta pˀīum ens. qḋ ē iprobabile. vr̄
tn̄ Auērois 2° de aīa aſſignat̄ aliquod obm̄ ſen
ſibile p ſe a ſenſu īquantum hūanus ē: qḋ tn̄ nō
ē ſenſibile p ſe a ſenſu abſolute. ꝛ ſic facilr̄ ne/
garet̄ eē idētitatē obiectoꝝ adequatoruȝ viſui
hoīs ꝛ bruti. qꝛ aliqd cadit ſub obiecto vniuſ
qḋ nō cadit ſub obiecto alterius. qꝛ formā ſub/

ſtantialē ſenſus humani pñt cōp̄hendeꝛ quā
ſenſus brutoꝝ ꝯp̄hendeꝛ nō pñt ſed ō h° alias.
¶ Contra Auerrois in libro de ſubſtantia or/
bis capite primo. vnam formam habeꝛ plusq̄
vnū ſubiectum ē impoſſibile. tūc ſi huius dic/
ti ſenſus ē. nō pōt vna forma multa ſubiecta in
formaꝛ: hoc ē ꝯ Auēroim de ītellectu poſſibili
Si autē ſenſus ſit auctoritatis: non pōt vnum
ſubiectū īformari a multis formiſ. tūc ꝯ ꝯ° nec
pŕcipalē hic ſenſus ē. ¶ Secūdo datis pluribꝫ
formis ī eodem: ſeqꝛ eandē rem eē in pluribus
ſpēbus qꝛ p vnamquāq; formā res ē in ſpetie
ꝛ ſic nō eſſet homo vnū ens p ſe. ¶ Tertio p/
tes diffinitionis ſunt vnū: ꝛ nō ſubiecto tm̄ qa
ſunt ī eodē: ſed p formā a qua ſumūꝛ qꝛ alr̄ non
eſſentialr̄ p̄dicarenꝛ ō diffinito vt p̄declaraui:
ſed huius oppoſitū ponīꝛ. qꝛ hō ſenſu ē aīal. ꝛ ī
tellectu ipſe ē rōnale. tā igr̄ aīal q̄ cogitatiuū
dicerꝫ ptē ī hoīe: ꝛ nō eſſentialr̄ p̄dicarēꝛ. ꝛ ſic
in ſorte plura ſuppoſita repirenꝛ. Si. n. eſſet tā
tū vnū ſuppoſitū. g° tantū vna natura ē ibi p ſe
ꝛ ſi alie ſint: erūt ibi p accn̄s: ꝛ ſortes erit hō p
ſe ꝛ aīal aut viuēs p accn̄s aut eꝯ. ¶ Quarto
nō compatiunꝛ ſe plures forme: niſi altera eaꝝ
remittaꝛ: g° remitteꝛ ſenſus ſi compati hꝫ ītel
lectum: ſed nō remittiꝛ ſenſus: g° ſenſus nō eſt
compoſſibilis cū intellectu. ¶ Quinto appeti/
tui rōnali alius rōnalis appetitus ꝯ̄riatur. ꝛ il
li eidem rōnali appetitui ſenſitiuus appetitus
ꝯ̄riatur. vt poſſibile ē. g° duo eidem ꝯ̄rianꝛ. cō/
ſequēs ē falſū. g° ꝛ añs: ꝛ non niſi in ſuppoſito.
ſcilꝫ appetitū ſenſitiuū diſtingui ab ītellectiuo
vnde p° de aīa Auērois cōmento. 7. virtus in
telligibiliſ eſt eadem ſubiecto cū concupiſcibili
g° non daꝛ aliquādo qn vnū ſit alterū aut alte
ri ꝯiunctum. Item Ariſtoteles 3° metha. tex
tu cōmenti. 9. inopinabile ē ponere īmobilia in
mobilibus. Intellectus autem īmobilis: infe/
riora vt hoīes mobilia ſunt. g° intellectus ī ho
minibus nō repietur.

¶ Rño voluiſſe Auer. eē duas foꝛ́as de potē/
tia māe eductas. quaꝝ q̄libet eandē mām nu/
mero ꝛ adequate informet ē impoſſibile. ſonāt
aūt verba eius nō pōt eē q̄ vna forma habeat
duo ſubiecta. ꝛ qō dr̄ de ītellectu nihil ē. quia
ſortes aut ſortis corpus nō ē ſubiectum ītellec
tꝰ ſed quaſi ſubiectū. vt alias dixi. ꝛ ēt ītelle
ctus ē quodāmō plura. ſ. reſpectu diuerſaꝝ ma

teriēꝝ lꝫ eſſentia eius ſi vna ī ſe. Sed ī ꝓpoſi/
to cogitatiua ē educta ꝛ ītellectus ñ. iō iſte ſūt
forme diuerſoꝝ gñum. qm̄ cū abſtractis nume/
rari pōt ītellectus. pp hoc q̄ ipſe nō caꝛ a mā:
ſenſus aūt nō. qꝛ cātur a mā ꝛ ſic nō repugnāt ī
uicem ſenſus ꝛ ītellectus ī formando mām: qꝛ
mā pzīa īdiget forma educta de potētia illius.
alr̄ ipſa nō ſaluareꝛ ī eſſe. ꝛ tale eſſe nullo mo/
do daꝛ pōt ītellectus. vt ēt ligenꝛ ſenſibilia cū
ītelligibilibus īdiget mā ītellectu ꝛ tale eē da
re nō pōt ſenſus: neq; ſecūdū totum: neq; ſecun
dum partem. qꝛ nō ita nobile eſſe daꝛ pōt ſēſus
ſe igr̄ cōpatiūꝛ ſenſus ꝛ ītellectus. vbi due foꝛ́e
mālcs māꝫ potenteſ actuaꝛ nō ſe cōpaterēꝛ. qa
vtraq; eaꝝ mā exiſteꝛ ſimplr̄. educta igr̄ foꝛ́a
eductā nō compatiꝛ niſi ruptā ſed excludit qa
intus exn̄s prohibet extneum ſed nō prohibet
nō eductam. ¶ Contra capio animal qō diuidiꝛ
p dr̄iam: aut igr̄ ipſum diuiditur p cogitatiuā tā
tum: aut p ītellectiuā tantum: aut p vtrūq;: nō
primū qꝛ tūc nō eēt hō ītellectiuus. ſ. vniuerſa
liter. nō ſm̄: quia tunc nō eſſet hō ſenſitiuus. ꝓ
pzia. n. dr̄ia adueniēs gñi totā indiuidui eſſentiā
comp̄hendit. Si tertiū tūc gñs duabꝫ vltimis
drījs īmediate diuidereꝛ ꝛ eq̄ p°. ꝛ ex eodē lateꝛ
qō non ē poſſibile. Tuꝫ ſecūdo qꝛ tūc nō eēt hō
vna ſpēs ſed due pp drīaꝝ formaliū vltimaruꝫ
multitudinē: ꝛ ſi ordinate diuidant vt cogitati/
uum prius: tūc nō cōſtituit cogitatiuū ſpēm ni
ſi forte incompletā. Tum ter° vnius rei erunt
due qditates: pꝫ ꝯña qꝛ forma ē qditas: ꝛ due
forme due qditates. Tum 4° qꝛ vnius rei eſ/
ſent plura eē: cuius oppoſitū vult philoſophus
6° topicoꝝ capite. 4. vniuſcuiuſq; eoruꝫ q̄ ſunt
vnuꝫ ē eſſe qō eſt: ꝛ p hoc ꝓbat rē nō habeꝛ plu
res diffinitioneſ: qa cū diffinitiones ſunt diuer
ſe: tūc eſſe eiuſdē rei eſſent diuerſa. pꝫ ꝯña quia
oīs forma ī mā ē eſſe māe: ꝛ ſic datis pluribus
formis dantur plura eſſe. Tuꝫ qnto qa hō erit
duo aīalia aut bis aīal. pꝫ ꝯña qa vtraq; iſtarū
formaꝝ ē apta daꝛ eſſe aīal: ſimilr̄ ꝛ viueꝛ ꝛ cor
pus ꝛ ſubſtātia. vñ ſi ſolū cogitatiua īformarꝫ
mām: adhuc cogitatiuū illud eēt aīal viuens
corpus ꝛ ſbā. ſimilr̄ ſi ſolū ītellectus formaret
illud ītellectiuū eſſe animal corpus ꝛ ſubſtātia
¶ Rño animal equoce dr̄ de animali p intel/
lectum ꝛ de animali p ſenſū. ſub animali per in
tellectū comprehenduntꝛ caeli: ſub animali p ſē

ſum animalia corruptibilia nõ autem incorru⸗
ptibilia. Dico igitur ꝙ ad hominem p cogita⸗
tiuam contrahitur animal per ſenſum .eſt eniꝫ
cogitatio quidam tactus nomie accepto ab ori
gine priori operatione. ſed animal per intellec
tuꝫ ꝯhiť ad hominem per intellectum poſſibi⸗
lem: ⁊ ſic vtrũqꝫ iſtorum gñum quoꝝ qõlibet ẽ
animal equiuoce.ſ.animal per ſenſum: ⁊ ẽ ſub⸗
ſtantia animata ſenſitiua: ⁊ animal p itellectuꝫ
⁊ ẽ ſubſtantia animata itellectiua : ẽ genus ad
hominem.ex hoc itelliges Auẽroim pᵒ poſte⸗
riorum cõmento.43.volentẽ ꝙ oſtẽdať ꝙ ho
mo eſt intelligibilis per medium qõ ẽ animal
⁊ per medium qõ ẽ rõnale.certum.n.eſt ꝙ aĩal
qõ eſt animal per ſenſum nõ ẽ medium ad oſtẽ
dẽdum ꝙ homo ẽ itelligibilis : ſed bene aĩal
qõ ẽ animal per intellectum. ⁊ ſic quemadmo⸗
dum homo habet duas formas: ita habet ipſe
duas quiditates: ⁊ duo eſſe: ⁊ duo genera pro
pinqua ⁊ duas differentias vltimas: q̃ ſũt cogi
tatiuũ ⁊ itellectiuum diſcurſiue: q̃ differentie
formaliter differũt: licet ipſe ſint eedem ſubiec
to ⁊ iſeparabiles i eſſe. quemadmodum forme
ſunt iſeparabiles. Si dicas hos eſſe errores ⁊
nõ paruos. ¶ Reſponſio veꝝ eſſet aut i re ſim
plici aut ſi qditates eſſent eq̃ prime ſeu ordinẽ
nõ habentes. Sed vna ordinatur i aliaꝫ vt co
gitatiua i itellectum. ⁊ etiam niſi genera ⁊ dif
ferentie differant per analogum ⁊ vniuocum .
Item cogitatiua ſeparato itellectu ad ymagi⸗
nationem nõ daret homini exiſtentiam ad mi
nus itelligibilẽ. multiplicatio etiam quidita⸗
tũ cõbtibiliũ ⁊ adequataꝝ vt diffinitionum eſ
ſentialium ⁊ qditatiuaꝝ ex terminis vniuocis
cõſtitutaꝝ ẽ impoſſibilis: ſed non qditatuꝫ nõ
adeq̃taꝝ neqꝫ diffinitionuꝫ nõ qditatiuaꝝ aut
eſſentialiũ vnde vnius rei q̃ttuor ſũt cãe.⁊c.
diffinitio aũt hominis per animal itellectiuuꝫ
eſt per genus analogũ ⁊ nõ vniuocum: ſed diffi
nitio eius per animal ſẽſitiuũ eſt diffinitio per
genus vniuocum. ſimilr̃ differentia q̃ ẽ cogita⸗
tiuũ eſt vniuoca: ſed rationale ſumptum ab in⸗
tellectu ẽ differẽtia analoga. ⁊ ſi ſumitur ratio
nale ab itellectu pure potentiali : cuiuſmodi ẽ
itellectus hũanus tñ: tũc homini approp̃iať. ⁊
licet vtriuſqꝫ forme.ſ. cogitatiue ⁊ itellectus
idem ſit materiale ſbm̃ remotũ.ſ.mã̃ prima ⁊
ſecũda.ſ.elemẽta determinate rupta : verũtam̃

id ẽ ꝓprie ſbm̃ cogitatiue ſed ipſius itellectus
ipm̃ ẽ q̃ſi ſbm̃ vt i libro de itelligẽtijs dixi.ga
tñ ex illo ſbõ extracta ẽ cogitatiua ⁊ nõ itel⸗
lectus: iõ nõ vniuocanť iſte forme. ⁊ ſic diffini⸗
tio aĩe vtriqꝫ cõis dcã ẽ ab Auẽroe eẽ analoga
2ᵒ ⁊ 3ᵒ de anima.ꝑĩcipiũ igr̃ hoĩs opatiuũ eſt
perfectius dũ homo generať q̃ꝫ ſit pĩcipiũ ge⸗
neratiuũ brutoꝝ: ergo ad perfectiorẽ terminuꝫ
pducit homo ſuam mãm i q̃m agit : ſed bruta
ad formam ſubſtantialeꝫ q̃ ẽ ſẽſus deducũt ſuã
materiam: gᵒ nõ tãtũ ad formam accidẽtalem
neqꝫ tãtũ ad vegetatiuam deducit homo.oĩs
enim forma ſbãlis ẽ perfectior i ſuo eſſe reali
ea forma q̃ realr̃ ẽ accidẽs ſed itellectũ nõ p ſe
iducit homo i mã̃m: niſi forte paſſibilem queꝫ
ſi cõcederes iductũ; hẽreꝫ itẽtũ: ſed error ẽ con
cedere itellectũ paſſibilem iduci: qꝛ q̃ iducũtur
ab extra veniũt: q̃ vero ab itra ſunt extrahi di
cũť. itellectus igr̃ paſſibilis extra ducibilis eſt
nõ aũt iducibilis. gᵒ aliam formã ſbãlem edu
cit homo ab itellectu puta cogitatiuam: nulla
eniꝫ alia dať forma pfectior formis brutoꝝ: q̃ i
fra itellectũ poſſibilẽ ſit. Tum qa Ariſtoteles
2ᵒ ð aĩa ponit gñatiuã eẽ pfectiorẽ augumẽtati
ua virtualr̃ tñ.ſ.ex rõe formali obiecti puta nu
trimẽti iq̃ntũ ẽ ſbã ⁊ inq̃ntũ ẽ q̃ntũ textu com
mẽti.47.eo qõ gñatiua ẽ finiſ augumẽtatie tex
tu cõmẽti.49. Eſt aũt apõ multos iducẽs vir⸗
tus augumentatia aĩam ſm̃ ptem .gᵒ gñatiua
totã aĩam educit aut iducit. Tũ ẽt Ariſtot.2ᵒ
de gñone aĩaliũ voluit foeminaꝫ p̃bere corpus
genito: marẽ ꝟo aĩaꝫ. ſed itellectũ p ſe nõ p̃bet
homo: qꝛ i vigor̃ illius nõ p ſe cõtineť. cogitati
uã igr̃ p̃bebit. ¶ Ad ſecũdã cõfirmationẽ con⸗
cediť ꝙ hõ ẽ ſpẽs vniuoce cõtẽta ſub aĩali ſenſi
bili i pñto ſbẽ vniuoco i recta linea. ꝑo hõ ẽ ſpe
ties analoga ꝯtẽta directe ſub aĩali itellectiuo
ꝯtẽto i gñe ſbẽ analogo : ſꝫ nõ i gñe vniuoco: ⁊
⁊ ſic hõ ẽ duob⁹ mõis ſpẽſ.ſ. vniuoca ⁊ analoga
vlterius dr̃ ꝙ ordo cadẽs iter cogitatiuũ ⁊ in
tellectiuũ põt duplr̃ itelligi vel ordo pñtalis:
vel nãe: ordĩe pñtali neqꝫ cogitatiuũ ẽ añ itel⸗
lectiuũ neqꝫ poſt. qꝛ iꝑa nõ i eodẽ pñto vniuoco
reperiũť: iõ dici nõ põt cogitatiuũ ꝯſtituer̃ ſpẽꝫ
icõpletã ꝯplebilẽ p vlteriorẽ dr̃iam. qꝛ vltra co
gitatiuũ i gñe vniuoco nulla ẽ alia vlterior dif
ferẽtia forãlis. Alius ẽ ordo nãe qᵒ nã agendo
ꝓcedit ad maximã pfectionẽ p gñonẽꝫ acq̃ſibi

lē:ꝛ iſto ordine cogitatiuū ē prius origine non
tpe ꝙ̄ itellectiuū.qꝛ cogitatiuū ē vltima prepa
ratio mãe ad hᵒ vt formet̃ itellectu.vt dixi in
libᵒ de itelligētijs quolibeto.3. ꝛ i hoc ordine
cogitatiuū ꝯſtituit ſpēm i eē ꝯpleto ꝯplebilem
p vlteriorē formā.ſ.itellectū. ¶ Cōtra mã for
mabilis itellectu ē ỏ gn̄e vniuoco:gᵒ itellectuſ
formatiuus eiuſdē ē de eodē gn̄e.pꝫ ꝯñia qꝛ ac-
tus ꝛ potētia ſunt eiuſdē gn̄is. ¶ Rn̄o ꝙ ma-
teria ſcḋm ꝙ ē potētia ad formā traſmutabi
lē ỏ potētia illius ad actū ē de gn̄e ſ bē vniuo-
co:ſꝫ ipa vt ē potētia ſubiectiua ē potētia ỏ ge-
ner̃ aialiū itelligibiliū:analogice tn̄ cū alijſ ma
teriebꝫ ꝯphēſa. ¶ Ad tertiā ꝯfirmationē res
pōt dici vna dupl̃r ſm mãm ꝛ ſm formā:tunc
vbi res ſit vna formal̃r:illiuſ ē vna qditas:ſed
vbi res ſit vna mãl̃r nō oportet. hō aūt hꝫ qd
ſcilꝫ eē ſenſitiuū cogitādo ꝛ eē itellectiuū diſ-
currēdo ꝛ ꝯñter nō ē hō vnū formal̃r reſpicien
do ad ptā i qd:ſꝫ bene ē vnū formal̃r reſpiciēdo
ad vltimā eius formā ſm nãm:q̄ ē itellectus
Correlariū aliqd ē vnū i nã qḋ nō ē vnū ſꝫ ptā
i qd de eo. ¶ Ad quartā ꝯfirmatiōꝫ vnius rei
eē plura eē dupl̃r itellig̃r vltimata nō vltima-
ta.Tūc vnius rei nō ſūt plura eē vltima ſꝫ vnū
eo mō quo res ē vna:ſꝫ vnius rei eſſe plura eſſe
nō vltia nō icōuenit:ſic ē i hoīe. qꝛ forme elem̄
toꝝ ordinãt̃ i ſenſū ꝛ ſenſus i itellectū ꝛ nō ē vl
terior pceſſus:ſed ſtatus ibi.vltra tn̄ eſſe nãle
rei aliqñ repit̃ illius eē eẋneū aut ſpūale ỏ qbꝫ
eē nō loqt̃ philoſophus i auctoritate i argumē
to allegata.Ex hoc ſeqt̃ dici poſſe drīaꝫ vltiaꝫ
in pdĩto:i diffinitiōe:ꝯuertibilē cū ſpē ſpēaliſſi-
ma.ꝛ nō ordinatā i vlteriorē formā:prioribus
modis cogitatiuū dici pōt vltimū:ſꝫ nō vltio
modo. ¶ Ad qntā ꝯfirmationeꝫ negat̃ ꝯñia qꝛ
pluralitas aialiū notat duo indiuidua:nō ē auteꝫ
ſortes duo hoīes:ſꝫ ē vnus hō. ſi autē itelligit̃
hoīeꝫ eē aial p duo pricipia.ſ.itellectu ꝛ ſenſu
tūc ꝯcedit̃ ꝙ ē aial duobꝫ modis:non tn̄ aialia.
qꝛ terminus equoce ſūptus i ſuppoſitis nō nu-
merat̃:ē aūt aial equoce dictū ỏ aiali ſenſitiuo
ꝛ ỏ aiali itellectiuo ꝛ ſic ſi viuit hō itellectu ꝛ
ſenſu:nō ē eadē vita itellectiua cū ſēſitiua:ꝛ in
tellectus dat eē viuēs ꝛ itellectiuū:ꝛ nō ſenſi-
tiuū.ꝛ ſenſus dat eē viuēs ſēſitiuū:nō aūt eſſe
viuēs itellectiuū. ¶ Sꝫ dubitat̃ ſuppoſito ꝙ
cogitatiā det eē hoī:ꝛ itellectus aſſiſtat eidem
vel formādo vel nō forãndo. ſeqt̃ ꝙ idē nũo ē
vniuerſal̃r itellectiuū:ꝛ ñ vniṽſal̃r itellectiuū
ꝛ ſic ꝯ̄dictoria ỏ nũo eodē ṽificat̃. pꝫ ꝯñia qꝛ qñ
aliqḋ pricipiū forãle ꝯſtitutiuū alicuius i eē ſpe
cifico ē nō rōalitas vniuerſalis:tūc illỏ ꝯpoſitū
ē nō rōtinatiuū vniuerſal̃r:pꝫ qꝛ nã pricipij for
malis ꝓprij cōicat̃ i ꝯcreto ſuppoſito ꝯſtituto
p illỏ pricipiū:ſꝫ nō rōalitas vniuerſalis ē prici
piū itrīſecū hoīs ꝛc.ſ.aīa cogitatiã:qꝛ ipa nō eſt
pricipiū vniuerſalis itellectiōis:gᵒ hō iſte ꝯpo
ſitus ex cogitatiã ꝛ corpe ꝛc.ñ ē vniṽſal̃r rōtia
tiuus:ꝛ iſte idē hō ē rōtinatiuus vniṽſal̃r ỏno
miatiōe ſūpta a pricipio aſſiſtēte.vt pꝫ experien-
tia gᵒ ꝯ̄dictoria ỏ eodē:quoꝝ vnū p ſe ṽificat̃ ꝛ
reliquū p accñs. ¶ Rn̄o eē itellectiuū vniṽſal̃r
diſcurſiue hoī ꝯuertibil̃r ꝯuēit:aut igr̃ ipꝫ eſt
ſbãle ỏ eēntia eius:aut illiuſ eēntiā ꝯñs:ſi ſbã
le ỏ eēntia:opꝫ itellectū dare eē hoī:ſi ſbãle ſe-
quēs eſſentiā:gᵒ ipm ē ꝓpriū hoīs ꝛ oē ꝓpriuꝫ
alicuius ſbĩi ꝯpoſiti fluit a ꝓprijs pricipijs in-
trinſecis eiuſdē ſbĩi:gᵒ itellectus ē ꝓpriū prin
cipiū hoī:ꝛ ñ extrinſecū:gᵒ intrinſecū:ñ mã:gᵒ
forma dās eſſe.iō teneo intellectū poſſibilē dar̃
eſſe hoī.vt ſepiſſime dictū ē. Ad argumētū nega
tur ꝯñia.qꝛ cū principiū hoī intrinſecū qḋ ē cogi
tatiua ſit in gn̄e limitatū:negᵒ inde accepta nō
ỏbet eſſe traſcēdēs.eo qꝛ cogitatiua ꝯpatit̃ for
mā alterius gn̄is:oꝫ negationē ſūptā a cogita-
tiuo nō negar̃ altius gn̄s.dico igr̃ ꝙ a cogitati
uo accipr̃ eſſe ñ intellectiuū vniṽſal̃r q̄ntū ē ex
aliqᵒ prinᵒ ỏ gn̄e ſ bē vniuoco:ſꝫ ñ opꝫ inferre
negationē illā vniṽſalē. ¶ Ad ſm principale ne
gat̃ ꝯñia:q̄uis in homine due ſpēs colligēt̃:ibi
ē tn̄ intellectus:q ē vltima forã:q̄ hō ē hō.co-
gitatiua igr̃ forã nō ē vltiã:ſꝫ ordiat̃ in intellec
tū:nō tn̄ ē hō vnus p ſimplicē formā ſꝫ p ꝯpoſi
tiſſimā:nullū.n.ē mixtū homine ꝯpoſitius. hꝫ
igr̃ hō duo eſſe:vnū eſt eſſe mãle a cogitatiua:
reliquū ṽo ē eē diuinū ab intellectu poſſibili.di
xit.n.Ariſt.4ᵒ ỏ ptibus animaliū.hominiſ nã
atqꝫ ſbã diuina ē.offitiū aūt diuini ē intellig̃r
¶ Ad tertiū ꝯceſſū ē ab eodē prinᵒ ſūmi ſpēꝫ ꝛ
gn̄s:nō aūt a diuerſis. ¶ Mō ſi volueris ſume
re animal a ſenſu ꝛ rōale ab intellectu:tūc dico
ꝙ a diuerſis forãis ſumūt̃:ſꝫ ñ ſunt ſe hn̄tia ſic
ꝯ̄ctiuū ꝛ ꝯ̄hibile ꝛ ſicut actuatiuū ꝛ actuabile
q̄uis ipſi actuſ ꝛ potētie ſint ſimul.iō ñ ſe hn̄t
ſꝫ magiſ ꝛ minus cōe p ſe:ſꝫ ſolū mãl̃r:ꝓp idēti

tatē mālē cogitatiue cum intellectu.diuidēdo
igr̄ animal ſēſu p intellectū:aut p intellectiuū
aut diuidēdo animal intellectu p ſēſū aut ſēſiti
uū:ē diuiderē hñs pedes p alatū ꝛ ñ alatū:ñ āt p
fiſſos ꝛ ñ fiſſos.qḋ rp̄bendit ab Ariſt. 7° met.
textu cōm.43.ꝛ p° ꝺ ptib aīaliū. opꝫ.n.ad hoc
vt p ſe diuidat aīal ſēſu p ītellectū:ꝙ ītellectus
eēt qdā ſēſus.ſimilr̄ diuidēdo animal ītellectu p
ſēſū tāq̄ p dr̄iaꝫ eſſentialē ꝛ p ſe:opoꝛtet ꝙ ſen
ſus eſſet quidam intellectus:q̄ ſūt īcōueniētia
Cōcedo igr̄ nō īcōuenire dr̄iam alterius gn̄is
eſſe ſumptā a diuerſa forma a q̄ ſumit genus ꝺ
alia coboꝛdinatione:ſed tñ hoc ſolū verū ē in
ſpē ſbē:que nō ē vna ſimplr̄:ſed ē vna compoſi
te.ꝛ ſic itellectiuū ē dr̄ia aīalis ꝺ pñto ſbē:ſed
nō formalis.ſed mālis.Q̄ ſi dixeris oppoſitū
tūc cum aīal vniuocū ſit aīal ſenſu:opꝫ ꝙ rōna-
le eſſet eſſentialr̄ ſenſitiuū:ſic ꝙ pꝛincipiū ſen-
tiēdi ī hoīe eſſet eſſentialr̄ pꝛīcipiū itelligendi.
qḋ ē īpoſſibile apud Auēroim. ¶ Et ſi q̄ras an
homo vt itellectiuus ē ſit ī gn̄e ſbē vniuoca-
tus cū bꝛutis. ¶ Rñō homo ē vniuocatus cū
bꝛutis:tū rōne pꝛīcipij paſſiui.ſ.rōe mãe pꝛime
ꝛ ēt rōe mãe ſecūde:tum rōe pꝛīcipij foꝛmalis
educti de potentia mãe.ſ.cogitatiue virtutis
ſed homo vt ītellectiuus ē:nō ē vniuocatus cū
bꝛutis.quia licet foꝛmet ītellectus eādem ma
teriam quā ſenſus:nō tamē eodē foꝛmandi ge
nere:qꝛ aſſiſtenter foꝛmat ītellectus:ſenſus ve
ro inherenter.ītellectus igr̄ nō ē pꝛīcipiū ſentiē
di:iō nō vniuocat ītellectus hoīem cū bꝛutis.
¶ Sed ſi queras an homo vt ē cogitatiuus ſit
ꝺ genere diuoꝛum. ¶ Rñō ꝙ nō qꝛ lꝫ cogitati-
uus homo ſit ꝺ gn̄e diuoꝛum:nō tñ p cogitati
uam:ſed p accidēs rōne ītellectus ipm̄ foꝛman
tis. ¶ Et ſi queras an homo ſit eiuſdē generis
vniuoci cū diuis. ¶ Dico ꝙ nō:qꝛ aīalia diui-
na ī nullo vniuocant qꝛ īter ſe nō cōueniūt ī ali
quo pꝛincipio foꝛmali ꝛ q̄ditatiuo:neqꝫ māli:
qḋ ſit eiuſdē rōnis:niſi analogice:a qbus aīali-
bus ēt homo dr̄t.qꝛ mām ī potētia īcludit quā
nō īcludit aliqḋ aīal diuū. Eſt igr̄ hō inter ſpēs
aīalis diuini nona ꝛ īſima ſm̄ phil. vbi ſtellatū
eſt pꝛīa ꝛ ſup̄ma. ¶ Ad q̄rtū foꝛe eiuſdeꝫ gn̄is
ſūt q̄ ſūt īcōpoſſibiles:ꝛ q̄ ñ ſe cōpatiūt niſi al-
tera rēittat.nō ſic opꝫ ꝺ foꝛis diuerſoꝝ gn̄uꝫ.ñ
opꝫ igr̄ rmitti mālē foꝛaꝫ-niſi educat alia foꝛa
q̄ māꝫ actuet.qꝛ igr̄ eiuſdē gn̄is nō eſt actua°:

quā dat ītellectus cū actua° ne cogitatiue:ea ñ
rmittit cogitatiua.foꝛe.n.ſbāles pfcē rmiſſio-
nē aut intenſionē ñ patiūt nedū aīe:foꝛe.n.mix
toꝝ pfcōꝝ aliū ꝛ aliū mixtionis gdū ſequūt.nō
enim mixti inexiſtentē foꝛaꝫ diſtinguimus per
actū ꝛ potentiā:quēadmodū elemētoꝝ foꝛas di
ſtinguimus.ꝛ ſic ruptio accñtiū in eis nō rūpit
foꝛmā:ſꝫ abicit eādeꝫ.ſꝫ in elemētarib foꝛmis
accñtiū ruptione pꝛius rūpit foꝛa ſimplex añq̄
ipſa totalr̄ abiciat. ¶ Ad q̄ntū appetitū ſenſiti
uū ꝛ intellectiuū cōriari dicimus extrinſece ꝛ
quo ad effectus.qꝛ aliquā opationē appetitus
ſenſitiuus intendit:quā rō appetit non eſſe:aut
appetitus ē ad ſic.ratio autem ad non:ſed foꝛ-
maliter ꝛ intrinſece non cōtrariantur. ¶ Ad cō
firmationē cognoſcitiua ſenſitiua cum appeti-
tu ſenſitiuo ſunt ideꝫ ſubiecto:cognoſcitiua ve
ro intellectiua eſt eadem cū appetitu intellec
tiuo:ſed ſenſus cum appetitu intellectiuo non
ſunt idem:neqꝫ ītellectus cum appetitu ſenſi-
tiuo. ¶ Ad aliam confirmationē nō eſt ītellec-
tus ſimplr̄ īmobilis qꝛ gn̄oneꝫ termiat q̄uis
pꝛoductionem non terminet apud Auerroim.
¶ Ultimo argumenta q̄dam foꝛmarū plurali-
tateꝫ pꝛobantia ꝛ theologicas difficultates pe
tentia inſeramus.ꝛ p° de peccati originalis cō
tractione.qꝛ non merito materie contrahitur.
quia lapides ipm̄ contraherent:neqꝫ ipſius in
tellectus quia ille nō eſt a parentibus:g° cōtra
hitur peccatum oꝛiginale merito alicuius foꝛe
ſubſtantialis vel accidentalis ꝯtracte:ꝙ ſi ſub
ſtantialis ſit:ē ītentum.ſ.pluralitas foꝛmaꝝ in
genito.ſi accidentalis:eſt ēt intentuꝫ.qꝛ ſbāleꝫ
p̄ſupponit. ¶ Reſponſio pꝛo ipſis ꝛ p me iuſti
tia oꝛiginalis ē hītus quo pꝛōpte tpat aīa paſ-
ſiones appetitus ſenſitiui.peccatū ꝺo oꝛiginale
eſt carentia huius habitus. ꝛ ſic macula eſt pꝛi
uatiua ꝛ non poſitiua.contrahitur ꝺo peccatuꝫ
oꝛiginale:quia naſcente homine p tranſfuſionē
ſeminis deus de cōi lege anime illius nō infun
dit habitū iuſtitie:quia Addā peccādo pdidit
ipm̄ p ſe ꝛ ſuis heredibus. ꝛ ſic pꝫ ꝙ nō ꝯhit
natus peccatū oꝛiginale:qꝛ mā inficiat foꝛmaꝫ:
neqꝫ qꝛ aliqua ſubſtantialis foꝛma vel accñta-
lis p̄pꝛiis ī ſemine rēaneat in genito.ꝛ inclinat
pcōñ oꝛiginale ꝯ rōnē habitualr̄ in pueris:ꝛ ac
tualr̄ in adultis:ñ poſitiue:ſꝫ negatiue.qꝛ ñ hꝫ
intellectus habitū q° rſiſtat appetitui ſēſitio ꝯ

rōnē3 poſitiue inclinanti. An autē iſte habitus ſit ītellectiuus aut ſēſitiuus.q ponūt itellectū eſſe formā hoīs:ꝛ nullā3 aliā formā ponūt ī eo ſubſtantialem:habent ipm ponere in ſbā q̄ ē in tellectus.Qui aūt ꝯſeq̄nter ad pꝛīcipia Ariſtotelis loquunť potius poneret ipm ī appetitu ſēſitiuo q̄ ī intellectu.quemadmodū Ariſtoteles virtutes moꝛales ponit in ſenſitiuo appetitu.radix.n.erroꝛis eſt,que ſit virtus q̄ regula indigeat:ꝛ ē virtus būs paſſiones appetitus.

¶ Secundo ponitur difficultas de tranſ batiatione panis ī coꝛpus xp̄i.quia non ſit tranſ batio in deum:quia ipſe eſt īmunis a mutatione nō ī animam niſi comitanter:nō ī accidentia:q: non eſſet ibi tranſubſtantiatio:ſed tranſaccidētatio:ergo eſt ibi foꝛma coꝛpoꝛeitatis.patet cōſequentia quia ſi conſecraſſet beatus Petrus in triduo ſtatim poſt Chꝛiſti benedicti expirationem in cruce. aut conſecratū3 ante moꝛtem domini conſeruaſſet vſq3 poſt moꝛtem eius ante tamen reſurrectionē eius.fuiſſet ibi ſub ſpēciebus panis coꝛpus ſine anima:ſed non ſiñ foꝛma ſubſtantiali extitiſſet. ergo vltra anima3 aliā foꝛmam habuiſſet coꝛpus illud. ¶ Reſponſio pꝛo vtriſq3 tranſubſtātiatur panis vigoꝛ ſacramēti ī materia3 pꝛima3 vel ſecūda3 ſub determinatis dimenſionibus exiſtem:nō dico in materiam ꝛ dimēſiones.ꝛ iſtam materia3 pꝛedictum ē dici poſſe coꝛpus.ꝛ coꝛpoꝛeum poteſt eſſe dr̄ia ſumpta a materia diſtiguens habens eam a nō habente .fit igitur tranſ bātio in materiam:non abſolute:ſed q̄ fuit vel eſt pars eſſentialis Chꝛiſti benedicti . ꝛ ſic patet qualiter Dominus noſter Jeſus Chꝛiſtus:dū hoc altiſſimū ſacramentū inſtitueret:nō dixit coꝛpus qđ eſt ego:quia non de coꝛpoꝛ:qđ ē genus: ſed de parte ſui eſſentiali loquebatur.ſi enim ī tellectu coꝛpus eſſet coꝛpus:tunc vigoꝛe ſacramenti eſſet Xp̄s benedictus in eucariſtia ꝛ ī tellectus:ꝛ nō comitanter.qđ a ſanctis negatur Et licet de materia pꝛima abſolute nō dicatur hoc:tamē de mā ſecūda aut pꝛima ſub dtermīnatis dimēſionibꝫ exiſtē dr̄ hoc:ꝛ coꝛpus ēt ꝓ pꝛie loq̄ndo:ꝛ poſitū3 ī cruce vel ī ſepulchꝛo:ꝛ foꝛmatū ex puriſſimis ſanguinibꝫ virginis:ratione cuius foꝛmationis ex virginis ſanguinibus nō cōcurrēte ad foꝛmationē illam maſculo neq3 ſemine a maſculo deciſo:ſed virtute altiſſimi obūbꝛante.noīe.n. ſoli Chꝛiſto benedicto appꝛopꝛiato dicitur Chꝛiſtus benedictus hominis filius:vbi alij hoīum:cum filij ſunt:hominum filij ſunt ꝛ non hominis:Chꝛiſtus eni3 benedictus licet Joſeph habuerit pꝛo pr̄e:non tamen nāli:ſed adoptiuo.vbi alij hominū maſculū habuerūt ad eoꝛum gn̄onem naturaliter agentem:ſiue patrem illum appellaueris ſiue nō.deo igr̄ agente ſpēaliter ad gn̄onem illam dei filius ē dominus noſter.Et licet mā pꝛima abſolute nō ſit tua vel mea. quia ipſa ē ſub luminaribus omnibus coꝛpoꝛibus cōmunis:tñ materia que eſt vel fuit ſub anima Chꝛiſti bn̄dicti dicitur eſſe illius vel fuiſſe.ꝛ licet mā pꝛima vel ſecunda abſolute nō dicatur caro :ipſa tam̄ ſub determiata quantitate ꝛ q̄litate ꝛ mixtione caro ē:in quā panis tranſ bātur p verba ſacramenti a ſacerdote ꝓlata itendente actualr̄ vel habitualr̄ facer̄ qđ ſancta mater eccleſia itendit:ꝛ que fuit pars puri ſanguinis virginis ſaltem pꝛima materia.ꝛ eſt ſub agilitate : poſtq̄ Chꝛiſtus benedictus ſurrexit.ꝛ hac comparata ad animam ſaluatur vita ꝛ moꝛs. ꝛ ad ſuppoſitū diuinū numeralis identitas:ꝛ coꝛpoꝛis:ꝛ accidentiū eius:que tamē cōceſſimus materie pꝛime inherer̄. Sciēdū ēt ſanguinē ī coꝛde cōtētū mundū congelatum fluere poſſe apta ſibi via p ſolutionē continuitatis:ſimilr̄ ꝛ aquā in coꝛdis capſula cōtenta3. qđ tamē nō ſine magno miſterio ꝓceſſit. ꝛ pōt ſanguis dici viuus impꝛopꝛie:quemadmodū aque fluentes reſpectu ſtantiū.nō.n.dicendū ſanguinem fuiſſe viuū poſt expirationem:ꝛ añ ſurrectionem.etiam ſi quis ſanguinem dicat viuum impꝛopꝛie loquitur .quia ipſe eſt non animatum.

¶ Tertio arguūt alij ex trāſ bātiōe pāis ī coꝛpus xp̄i benedicti:q: foꝛma qua caro ē caro ſi ē accidentalis:quia tranſubſtantiatur panis ī carnem:ſi autem eſſet illa foꝛma carnis accidens: tunc tranſaccidentaretur panis in carnem ꝛ nō tranſubſtantiaretur. ¶ Tum quia dixit lux caro mea vere eſt cibuſ.nō.n.accñs nutrit. ¶ Tū quia homo cōſtat ex carne:ꝛ non ex accidente. ¶ Si autem ſubſtantialis ſit foꝛma carnis.ꝛ ipſa nō ē itellectus.quia tunc homo eſſet caro ꝛ non totum ad carnem.qđ falſum ē. Tum qa homo componitur ex intellectu ꝛ carne . ideo non eſt foꝛma carnis foꝛma humana. ¶ Tū qa

panis tranſbſtātur in carnem: ⁊ non in animā niſi comitāter. ¶ Si dicas conuertitur panis in carnem: vt habet eſſe corporeum ⁊ carneum: ſi vt habet eſſe viuum. ¶ Contra iſte diuerſitates per intellectum ſunt. mutatio vero eſt realis. ¶ Si autem forma carnis ſit ſubſtantialis ⁊ alia ab intellectu. aut igitur ipſa excedit itellectum: aut intellectus eam: aut eſt excedens ⁊ exceſſa. non primum. quia non vbicūq; eſt intellectus: ibi eſt forma carnis. quia non in oſſe aut neruo eſt forma carnis: ſed bene ītellectus ineſt. non ſecundum: quia in brutis eſt caro: ⁊ ſi intellectus. ¶ Tum quia non omnis homo haberet carnem. ¶ Tum quia vltra ſpecificā formam non eſt deſcenſus per formam. ¶ Tum quia intellectus eſt pura potentia in genere intelligibilium. infra autem purā potentiam non datur infra in illo genere. ¶ Si tertium. quia eſt in brutis ⁊ non in oſſe. ¶ Contra que ſic ſe habent: accidentaliter coniunguntur. ⁊ nō eſſentialiter. ¶ Tum datis duabus formis in eadē materia eſt ordo eſſentialis. ¶ Si autem eſſentialiter vniuntur: ipſe erunt ſemper vnite.

¶ Reſponſio nomine carnis importatur materia ſecunda accidētaliter ſic diſpoſita: ⁊ ſubſtātialiter ſecundum ꝙ anima hominis requirit: ⁊ ſic licet caro abſolute in alio ab homine reperiat: nō tamē repitur in ea ruptura q̄ ē ī homine ⁊ eiſdē accidētibus. an autem ſi elemēta manēt in mixto: elementa panis tranſ ſbentur ī elemēta hoīs cōſideret theologus ītētionem principalē. ſ. corpus xp̄i: ⁊ comitantē ⁊c. ¶ Quarto petunt alij difficultatem de identitate corpis xp̄i in ſepulchro: ī cruce: ī vita ſuper terram: in eucharistia: ⁊ ī caelo. quia p mortē non manet mā̄ ſine foꝛa. ⁊ ſi ſic: nō eſſet idē corpus. ¶ Si noua forma ſit ibi actuans materiam: non eſt idem corpus. quia variata eſt eius pars eſſentialis. ¶ Tum quia etiam in veneratione comitetur ydolatria aut quaſi. ¶ Tum etiā ſequitur deū dimiſiſſe aliquid in reſurrectione: qđ aſſumpſit in morte. ſ. illam formam corporis. ¶ Tum etiam ſequitur deum bis aſſumpſiſſe ſcilicet in natiuitate ⁊ in morte. ¶ Tum aſſumpſiſſe corpus nō humanum. ſ. compoſitū ex iſta forma ⁊ mā̄. Si autem ſit corpus idem per intellectum: tūc nō eſſet corpus mortuum.

¶ Reſponſio ꝓ reſpondētiſ ⁊ arguentis vtraq; parte. Corpus ibi ē mā̄. materiam. n. ſubiectam corporeitati: que eſt quantitas: appellauit corpus Auerois primo phyſ. cōmēto. 63. ⁊ ē eadē: ⁊ accidētia eadē: ⁊ ſuppoſitū diuinū idem ſed corpus compoſitum ē variatū variatione forme: hoc fragilitati humane conformiuſ ē: an autem hoc deuſ fecerit. ipſe nouit. ⁊ cui voluit ipſe reuelare. an autē illa forma fuerit alterius nature a cadauereitate: videt ꝙ ſic ḡa reſolutionem corporis in elemēta prohibebat. q2 iuxta pſalmū Non dabis ſanctum tuum videre corruptionē. i. reſolutionem in elemēta: quā cadauereitas nō prohibet: ſed hoc reſpectu potētie diuine operantis nihil facit. ſatis enī ſibi eſt influxum ſuū generalē. ſine quo hic nihil fit ſubtrahere quēadmodū ī camino ignis ⁊c. factum ē. aliud ēt ē cadauereitatem ꝓhibere ī elementa reſolutionē p paruum tēpus ⁊ magnū p paruum. n. tēpus cadauereitas eam prohibet lꝫ nō p magnū. ⁊ pro pūo tempore prohibere reſolutionē fuit ꝓpoſito ſatis oportunū: qum tertia die ſurrexerit. Sed de veneratiōe alia debet veneratio filio dei: alia anie xp̄i: alia huic forme. ſi ibi alia ſit foꝛa: alia mā̄e. indoctus do hec nō diſcernēs in fide ſancte matris eccleſie militantis ſaluat. Et quemadmodū eodē miraculo antiquo quo aſſumpſit carnem humanā aſſumpſit quottidie: cū nō ieiunauit: mā̄m nutrimenti: ⁊ depoſuit quottidie mā̄m ptium reſolutarū: ita in propoſito nouā formam aſſumpſit ⁊ depoſuit. ⁊ tn̄ vnica fuit corporis ⁊ forē aſſumptio. ⁊ hac ſolū humanū corpus fuit aſſūptū. ſed data illa alia forma fit aſſumptio viniuſ ptis ⁊ nō alterius. quare nō mā̄e. q2 iā erat aſſūpta. ⁊ ſic auctoritas Ambroſij Idē corpus ſūptū d virgine ē paſſū: ſepultū: reſurrexit: aſcēdit ī caelū: ſedet ad dexterā pr̄is ⁊c. Et īfra ḋa caro xp̄i: q̄ pepēdit ī cruce: iacuit ī ſepulchro. intelligit igr̄ idē pp mā̄e ſuppoſiti ⁊ accn̄tiū idētitatē: cū dr̄ia viui ⁊ mortui: q̄ regrūt diuerſitatē in foꝛa ſbāli. ſ. pn̄tia aīe ⁊ abſentia. an aūt alia r̄grat foꝛa. nō ē neceſſariū illud reſpectu diuine virtutis. ⁊ ſic cū oīa ope diffinita ſint p⁹ politi coꝛ mortuū ⁊ viuū opibus diſtigūt. vn̄ recedēte aīa opꝫ corpus variari. dix. n. xp̄s ſoluite tēplū h⁹: ⁊ ī triduo r̄edificabo illud: ſolutione: nō ꝯtinuitatiſ: q2 foramia thome oñdit q̄ſi erāt ꝯtiuata: ſ̄ iācratiōis vt p̄dixi: g⁹ mortiſ aduētu

ſolutum eſt templum: non hominis tantum: ſꝫ corporis: iuxta Joannem euangeliſtam: corruptio igitur Chriſti fuit ſimpliciter: aliter illiuſ generatio etiam fuiſſet generatio ſecundũ qd. quoniam igitur Chriſtus habuit corpus mortale: quia eiuſdem ſpetiei cum corpore aliorũ hominum fuit corpus eius: ⁊ non preſeruatuꝫ a deo. quia actio caloris naturalis in humiduꝫ mutabat ipſum ſecundũ aetates: ⁊ in violẽtia paſſionis illate a iudeis fuit mortuus ſubſtantiali mutatione perditiua intellectus: queꝫ resurrectione acquiuit. ¶ Quia igr̃ opinio Ariſtotelis non habet in hoc queſito de formaruꝫ pluralitate aliquid contra fidem: teneo ipſam. licet conſequenter reſpondẽdo oporteat dimittere philoſophum. ¶ Contra opinio Ariſtotelis non ſaluat reſurrectionem. quia non poteſt forma materialis reddire eadem ĩ numero: neqꝫ motus terminatus ad eam. Hec. n. preterita ſunt ⁊c. ¶ Secũdo ſequitur ex põe potuiſſe xp̃m nõ verẽ ſurrexiſſe: nec verẽ mortuũ fuiſſe. quia poterat ſenſus ṙmanerẽ: itellectu recedente ad iferos. ¶ Tertio ſequiẽ ꝙ poſt ṙſurrectionẽ corruptibilis erũt corpora damnatoꝝ. patet cõſequẽtia pp corruptibilitatem ſenſus. ¶ Quarto ſequiẽ poſſibile eẽ trãſhominationẽ: ſine tranſſbantiatione / trãſuitalitate / ⁊ trãſaĩalitate. qꝛ remanente forma q̃ ẽ aĩal põt forã q̃ hõ ẽ pdi. ¶ Ad primũ diſcordãt theologus ⁊ philoſophus. ¶ Ad ſecũdũ poſui illas forãs apud philoſophũ nãlr̃ iſepabiles: ⁊ a mã. amplior aũt ẽ dei ptãs ĩ ſepando itellectũ a corpe. de cõi tamen lege anima ſenſitiua deſinit eſſe: ṙcedẽte itellectu. ¶ Ad tertiũ ꝯcediẽ ꝯña: non corrumpereẽ tamẽ. nõ qꝛ q̃eſcat caelũ. qꝛ tp̃e ioſue q̃eſcẽte ſole pugnabaẽ ĩ terra. nõ tñ inde habeẽ ꝙ oẽſ alij caeli q̃euerit. ymo nõ de luna ad quã oratio ioſue ſe extẽdit vt pꝫ capite. x. Nõ ſi oẽs q̃eſcẽt caeli quẽadmodũ erit poſt vniuerſale iuditiũ: tũc nõ ſe corrũpẽt: nõ q̃n ſint actiua paſſiuis approximata: vt cor calidũ cerebro frigido aut caelũ elemẽtis: neqꝫ ex dote impaſſibilitatis: qꝛ eam nõ hẽbunt damnati. ſꝫ qꝛ deuſ ſubtrahet influxum ad actionẽ deſtructiuã: coſeruato ad afflictiuã: ⁊ ꝯ̃rio alterãti ad mortẽ poterit eẽ reſiſtẽtia ex ꝯ̃io ad oppoſitũ ṙducẽti ¶ Ad quartũ negaẽ ꝯña: qa hõ ẽ aĩal viuens ⁊ ſbã ⁊c. p itellectũ. ſi itelligas de aĩali p ſenſum q̃ ip̃m remaneat: facta tranſhominatiõe p intellectũ: dictũ ẽ nãm nõ poſſe: deo aũt nõ repugnaẽ. ¶ Sꝫ dices quomõ ſtat opinio Ariſtotelis cũ fideẽ: qꝛ ſm rõnem nãlem: aut ĩtellectus ẽ vnus: vt ĩtellexit Auẽrois Ariſtotelẽ: Aut ĩtellectus ẽ plurificatus ĩcipiẽs eſſe: vt ĩtellexit aphrodiſeus Alexãder. iſtaꝝ aũt nulla ẽ cõformis fidei. ¶ Rño hec ẽ circũſtantia: pp quã dixi oporterẽ relinquerẽ philoſophũ. ⁊ iter duas illas opiniones falſas ꝓbabiliorẽ eligẽdo: illa ẽ opinio Auẽrois. quãuis bñ dixerit dũ tenet intellectũ dare eẽ homini: terminat. n. q̃ſtionem. ¶ Nõ ſi contra Auẽroim adduxeris Ariſtotelem 2° phyſ. textu cõmẽti. 26. loquentẽ ĩ plurali de forma hoĩs ad quã ſtat cõſideratio q̃ditatiua formarũ. ¶ Rño textus Auẽrois ĩ ſingulari ẽ: ſecũdo ĩtellectus poſſibilis apud Auerroim ẽ multa rõne mãe. qꝛ plures mãe formãẽ p ip̃m: quãuis ipſe ſit vnus ĩ ſe. Si ẽt Auẽroiſ ſup por° cap° de proprio dixit rõnale ẽ de proprĩũ hoĩ ſm primam fidem: nõ ſm actũ. Intellexit ꝙ aptitudo hoĩs ad ratiotinãdũ ẽ de proprĩũ hoĩs. dixerat. n. Auẽrois ĩ cõitatibus rõnale nõ p̃dicari ſm magis niſi diceret rẽ accidentalẽ. ⁊ ſic pꝫ ꝙ rõnale põt importarẽ ſbãm ⁊ accidẽs diuerſimode accipiẽdo. ex quo ſeqẽ etiã ĩtellectum eẽ pricipiũ ĩtrĩſecũ qꝛ propria fluũt a pricipijs ſubiecti ĩtrinſecis. g° aptitudo ad ratiotinandũ cũ ſit ꝓpria homini a pricipio ĩtrinſeco hoĩs fluit. ⁊ ſic ĩtellectus ẽ pricipiũ ĩtrinſecum nõ aſſiſtens ex. ſm primam fidem ĩtelligo aptitudinẽ exñtie: ſm actum aũt actualeꝫ exiſtẽtiam. certũ. n. ꝙ nãliter prius ẽ aptitudo exiſtentie q̃ꝫ exñtia actualis. fides. n. apud Auerroim compõem verã dicit. diſcurſus igr̃ cũ homine cõponiẽ pria compõe dicẽdo hõ eſt aptus diſcurrerẽ: ⁊ ſa cõpoſitione vt homo diſcurrit. ¶ Sed hijs poſthabitis: ad tertium librũ accedentes ſecunduꝫ hic claudamus.

¶ Alexandri Achillini Bononienſis.
Liber Tertius

Pater accidentia elemētoꝝ quantitatē primū duximus cōſiderandū. iō dubitaſ pº ¶ Utrum detur minimū in nālibus. ¶ Rn̄o qōez banc eſſe amplioris ambitus q̄ʒ noſtra regreret conſideratio. ¶ Sit igiſ prima cōcluſio cuiuſlibet nāti ē dare maximā ꝛ minimam magnitudinem; quā forma illius nāti ſibi determinat. intelligētie.n. nāe dicuntur q̄rum pfectio i indiuiſibili conſiſtit; nō autem nāta. ꝛ ſi ō termināt itelligentie ſibi quantitatē. hoc non ē in ſe; ſed ī alio; puta ī orbe ipſius ſubiecto. ꝓbaſ ſub aliquāta magnitudine res nālis p ſe exiſtere pōt; ꝛ ſub aliquanta non; gº datur terminus inter nimis pūum ꝛ cōueniēter paruū; ꝛ ſimiliter inter nimis magnum ꝛ conuenienter magnū. cū.n. a non quanto ymaginamur aliqd puta mām creſcere vſqꝫ quo totam latitudinem quātitatis nimis pue reſpectu ōterminate nature pertranſiuerit: tūc aut dabilis eſt maxīa quātitas ſub qua ſtare nō poteſt nātum; cuius quantitas eſt mediocris ꝛ cui illa ē conueniēs: aut dabilis ē minima quantitas ſub qua nātū datū exiſtere pōt. qꝛ ſignato tēpore p qō durat quātitas nimis parua; quero de quantitate habita ī inſtanti termināte illud tempus. aut eſt poſſibile nātuʒ exiſterē ſub illa aut nō. ſi ſic; tūc illa ē minima quantitas ſub qua datuʒ nātuʒ exiſtere pōt. Si autem nō pōt datū nātum exiſtere ſub illa quātitate; tūc illa quantitas ē maxima ſub qua datū nātum exiſterē nō pōt. quia ipm ſub iſta quantitate exiſtere non pōt; ꝛ ſub nulla minore quantitate ēt exiſtere pōt; ſʒ bn̄ ſub qualibet maiore citra certā datam. Similiter ad ymaginationē tranſeūte aliquo a quātitate cōuenienti verſus nimis magnā quātitatem; tūc detur inſtans terminans tempus aut eſſe inſtantis qō apud Ariſto. tm̄ eſt vnū iſtās qō fuit ꝛ erit. ſed variaſ ipſʒ ſm diuerſa eē. 4º phyſ. textu cōmēti. 103. ꝛ. 104. cōi aūt modo loquēdi vtimur. lʒ ſm iſtū ſenſum intelligamuſ. per quod durauit quātitas cōueniēs ipſi naturato; aut ſub quantitate data in hoc eſſe iſtātis pōt datū nātum exiſtere; aut non. ſi pōt; illa eſt maxima quantitas ſub qua datum naturatuʒ exiſtere pōt. ſi autem ſub illa non pōt; tūc illa ē minima quantitas ſub qua illud naturatū exiſtere nō pōt; qꝛ ſub illa exiſterē nō pōt; ſub nulla etiam maiori exiſtere pōt; ſed bene ſub qualibet minori ſupra tn̄ aliud extremuʒ. pp.n. nō euitabilē eē alterā parteʒ ꝯdictionis; nō euitaſ diuiſio. neqꝫ cōgregabiles ſunt illi termini ſimul ī eodē. ſ. maximū ꝙ ſic; cū minimo qō nō. ꝛ maximū ꝙ nō cū minimo ꝙ ſic. pp ꝯdictioneʒ quā claudunt. ¶ Iſtam ꝯcluſionē voluit philoſophus 2º de aīa textu cōmēti. 41. oīum nā cōſtantium poſitus ē terminus magnitudinis ꝛ augumēti. nō capitur augumētum ꝓprie. qꝛ nō omne nātum proprie augeſ. qꝛ nullū īaīatuʒ ꝓprie augeſ. neqꝫ ē dictum vniuerſale. quāuiſ augumētū ēt improprie caperēſ. ſ. p rarefactione niſi quo ad primā ptem; qꝛ caelum nō augetur neqꝫ ꝓprie; neqꝫ improprie. ſed opʒ ſupleſ vltime parti in augumentabilibus ſiue ꝓprie ſiue improprie. vt pʒ ex Auēroe 6º phyſ. cōmēto. 91. omne gn̄abile nāle habet aliquam quātitateʒ nāliter ī initio gn̄onis ꝛ in fine; ꝛ iſta quantitas habet extrema ꝛ mediuʒ verbi gratia. qm̄ quātitates embrionū ſunt terminate. ſ. minimi embrionis ꝛ maximi embrionis. ꝛ ſimilr̄ quātitates hominū ſunt terminate. ſ. maximi ꝛ minimi. vnde impoſſibile ē augeri in infinitū aut diminui. nā ſi trāſiuerit quātitatem nāleʒ ī diminutione ꝛ additione; ſtatim corrumpeſ ens. actio.n. cuiuſlibet entis pficitur p quantitateʒ ꝛ qualitatem terminatā; ſicut ē diſpō ī entibuſ artificialibus. ¶ Ex iſta ꝯcluſione ſequitur ꝙ termini magnitudinis ꝛ puitatis ſunt pp formam; que ē pcipium eſſendi nātum. nātuʒ.n. duo dicit mām ꝛ formam. poſuit.n. Ariſto. 2º de anima textu cōmenti. 41. nā cōſtētium pro medio inherentie pti ad ſubiectum ſubdens q̄ nā eſt hec que terminū requirit dicēs hoc autē ē anime ꝛ rationis magis q̄ʒ māe. ꝛ ſic daſ minimum ex principio itrinſeco ꝛ nāli qō eſt forma. dixit.n. Auerrois. 8º phyſ. cōmēto. 62. Res nāliter hn̄t magnitudines terminatas. minimuſ ian̄ hō ē terminatus nāliter; ſimiliter maximus Si.n. magnitudines reꝝ non eſſent terminate: tunc magnitudines nō haberēt pfectioneʒ que

ſitam i nã p motũ augumẽti. Manifeſtũ.n.eſt p ſe.queadmodũ nõ quelibet actio fit p qualibet qualitatẽ.ſ.p qualibet formã.ita manifeſtũ ẽ eſſe impoſſibile vt q̃libet actio entiũ ſit p q̃nlibet magnitudinẽ. ſʒ vnaq̃qʒ actio actionũ ꝓpriaꝝ cuilibet enti bʒ ꝓpriã q̃litatẽ ⁊ ꝓpriam quãtitatẽ.ſicut igr̃ actio hoĩs ſi poteſt ꝓuenir̃ niſi a forma hoĩs:ita ĩpoſſibile ẽ vt actio eius ꝓueniat niſi a ſua magnitudine.magnitudo igir̃ hoĩs ẽ terminata nalr̃. igr̃ ⁊ ſua forma.⁊ ſimilr̃ vnaq̃qʒ reꝝ nãliũʒ.Et p° celi cõmto.71. ſi nã alicuius forme fuerit inata eẽ i corpe ĩfinito:neceſſe ẽ vt nã iſtius forme ſit ĩfinita. forme.n.diuerſaꝝ nãꝝ ĩnate ſũt haber̃ mãs diuerſe quãtitatis. quũ diuerſitas formaꝝ ſit cã diuerſitatis q̃ntitatũ ⁊ magnitudinũ recipiẽtiũ. formas. ¶ Accedit ẽt Auer.3° meth.cõmento 17.dicens.minima.n.ptiũ corporis ſenſibilis q̃ nõ dĩdit̃ ẽm q ẽ illud corpus ẽ cõpoſita.vbi g̃tia minĩa ps ignis ẽ cõpoſita ex mã ⁊ forma.⁊ ſic nõ ẽ ſine gñone. ¶ Scḋa p° oẽ celũ ſui maximo ⁊ minĩo termĩo ꝯtinet̃.q: q̃ntitas ⁊ extẽſio eius variari nõ põt. iõ illa quã bʒ celũ eſt maxia ⁊ minĩa.⁊ ſic ſeq̃r̃ q iter maximũ ⁊ minimũ alicuius rei nõ dat̃ mediũ.verũtñ nullũʒ celũ ẽ maximũ ⁊ minimũ celũ. q: ſpaera ſtellata ẽ maximũ:lune do celũ ẽ minimũ. inter q̃ ſex ſũt media iux̃ Ariſt.i libro de ꝓprietatibꝫ elemẽtoꝝ ⁊ ẽm hãc ſñiam itelligo Ariſto.de ſecretis ſecretoꝝ ad Alexandrũ. ⁊ cũ dix̃ ibi q nouẽ ſũt ſphaere.dixi i libro de ĩtelligẽtijs in illo nouenario ſphaerã actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ ꝓputari.pytagoras aũt vt teneret numeꝝ denariũ eẽ pfcũm duas terras enumerabat hãc quã habitamus:⁊ antictonã.i.ꝯlatã q̃ nõ ẽ ſenſibꝫ noſtris manifeſta.vt dix̃ Ariſto.p° meth.Virtuti aũt primi caeli cũ multiplex ſit:comoda ẽ illius ampla magnitudo.q: i eo multe ſtelle repirũt̃:nõ aũt tot ⁊ tãte ſtelle i puo corpore apte diſponerẽt̃. Seruit ẽt ampla illa magnitudo velocitati motus:quã i maxio orbiũ eẽ oꝫ. Alias ẽt dixi pfectiorẽ itelligentiaʒ alijs maiorẽ motũ regrer̃ q̃ alie ĩtelligentie.q̃ minus pfecte ſũt regrant.⁊ ꝯñter altiorẽ locũ. ꝓportionãt̃ aũt ꝯñter alie magnitudies alijs intelligẽtijs ⁊c. ¶ Tertia ꝯcluſio cuiuſlibet indiuiele nẽti maximũ ⁊ minimũ aſſignabile ẽ.quia ipm ꝓcedente rarefactione aliqñ deſineret eẽ. aut ad maxiaʒ q̃ntitatem eius deduceret̃ ſimiliter ad minimã aut ad nõ eſſe ꝓcedente condenſatione.⁊ per augumẽtũ improprĩũ verſus maxiaʒ dimenſioneʒ deducit̃.⁊ per cõpſſioneʒ verſus minimã. ¶ Iſti ẽt termini i generatiõe ꝯphendũt̃.6° phy.cõmto.32.prius in omni generatiõe ⁊ corruptiõe ẽ minĩa pars q̃ poteſt inueniri de gñato. minimũ.n.de omni gñato eſt terminate quantitatis. verbi gratia.minĩa ps ignis ẽ termĩata.ſ.minĩa que poteſt eſſe ignis. ¶ Ubi nota q ex quocũqʒ generet̃ ignis:illud ẽ denſum:aut nõ ẽ ita raꝝ ſicut ignis. ideo i oĩ gñone ignis datur minimus ignis.ſed maxius ignis dari nõ põt i gñone.q: tũc oporteret ignẽ p condẽſatione gñari. Similr̃ i corruptione ignis cõtinue tendit ignis verſus illã quãtitateʒ q̃ fuit minĩa ſub qua gñabat̃.q: p cõdenſatione ipſe corrumpit̃.⁊ ſic nõ dat̃ maxius ignis ẽt in corruptione.quia omne gñabile corpus ex igne ẽ minoꝝ dimenſionuʒ q̃ ſit ignis. Si igr̃ ponat̃ q rariſſimo igni aproximet̃ rarefaciens ipm donec illũ ignẽ corrũpat.caſus nõ ẽ poſſibilis.q: ſũmus ignis plus rarefieri non põt:neqʒ calefieri. ¶ Õ ſi logicus ad ymaginatione admittat:ꝯñter concedat dari ſublunare corpus rarius igne.qḋ abhorret philoſophus. ſed oẽ aliud mãle corpus ab igne i maius ſe trãſmutari põt.Terra vero ex nullo corpore minoꝝ dimẽſionũ q̃ ipſa ſit gñari põt.neqʒ in id corrũpi.ymaginabile ẽ tamẽ oppoſitũ puta vnã terrã nõ multum deſã gñari ex vno mixto habente denſiorẽ terrã q̃ ſit illa q̃ gñat̃ ⁊ ꝯñter concedat logicus q ſub remiſſiore g̃du exiſter̃ poteſt forma terre q̃ ſit g̃dus ſub quo ipſa mixto inexiſtit.qḋ difficultatẽ facit philoſ. ideo quandocũqʒ ipa gñat̃:ipa p ꝯdẽſatione gñat̃.ideo in eius gñone dat̃ maxia terra. ſʒ cũ terra ẽt corrũpit̃:verſus ſuã quãtitatẽ maxiaʒ deducit̃:ad quã cũ venerit:tũc p° nõ erit.⁊ ſic dari non põt minĩa terra in gñone illius aut corruptiõe.ſed igne aut terra i ſuis nãlibus diſpõibus exiſtibus maximũ ẽ ignis ⁊ minimũ ẽ terra.hoc voluit Auer.2° de aĩa ꝯm.97. maxia dimẽſionũ quã mã recipit ẽ dimẽſio ignis:minĩa vero eſt dimẽſio terr̃. ¶ Ex hijs ſeq̃r̃ q ſub maiori q̃ntitate põt ignis exiſter̃ q̃ gñari aut corrumpi ⁊ ꝓportionabiliter eꝯ ẽ õ terra ita q ſub minori poteſt terra exiſtere q̃ generari aut corrũ

pi.qꝛ ea genita cū aliqbuſ raritatibus nō ſibi totaliter nālr̄ cōueniētibus ab extriſeco puta ipſaʒ gn̄ante minoraẜ. ignis vero cū denſitate q̄dā genituſ ab extriſeco maioraẜ. nō tn̄ neceſſe ē ignē q̄ncūq3 gn̄aẜ: ſub minima quātitate gn̄ari p3 ſit paſſus aer a ſicco ſatis intēſe: ꝛ cū ſit calidus ꝛ ſiccus: ſibi approximeẜ ignis cōuertens aerē. ꝛ p3 qꝛ ſub ītenſo gradu ſunt qualitates ignis: ꝙ ſub itenſo gradu gn̄abitur ignis. Sed elemēta media ſub maxia coꝝ quantitate generari poſſunt ꝛ corrumpi: ꝛ ſimilr̄ ſub minima ſub mediocribus aūt quātitatibus cōiter conſeruanẜ. nō ītelligas tamē i codeʒ īdiuiduo hec oīa congregari. ſed ī diuerſis indiduis ꝛ temporibus diuerſis. ¶ Sciendū ēt ꝙ dato minimo ignis: illud nō ē cōuertibile ī aerē. qꝛ minimū aeris ī. x. minima ignis ē ꝯuertibile vt ſupponiẜ ex cōi conceptione ꝛ ſic minimū ignis tātaʒ mā3 baberet ꝙ ex ea gn̄abilia eſſent. x. minima igniſ. qđ iplicat. qꝛ tunc illud primū qđ dictum erat minimū: nō eſſet minimuʒ. Similr̄ neq3 minimū vnū tn̄ ſupioris elemēti ī īferiuſ elemētū ē trāſmutabile. ſed ſi gn̄o debet eſſe ī dimiūta analogia: op3 multa minia ſupioris elemēti pati exēpli gratia. x. vel vltra. poſſibile ē tn̄ minimū ignis ꝯuerti ī aereʒ: ſuppoſito ꝙ ante trāſ bātionē ꝯtinueẜ rei ī quā ꝯuertendū ē: ſed ipo per ſe ſcorſum remanēte: nō. ¶ Sciēdū ēt ꝙ nō daẜ maxima ps rei neq3 minia. qa quacūq3 p:e data: illa ē minor toto: g° eadē datur ps maior puta: q̄ cōtinet ptē paſſumptā ꝛ medietatē eius qđ remanebat de toto accepta priore parte. ſimilr̄ quacūq3 pte data illa ē quāta ꝛ extēſa: g° illa ptes b3: ſed pars ē minor toto. ſ' infinitū. n. diuiſibile ē cōtinuū: ꝛ ꝓceſſus in infinitū ē ī potentia: ꝛ nō in actu. 6° phy. cōmēto. 59. patet dato quadrato cuius diameter ex minimis exēpli grā. 5. cōponiẜ ꝛ p paralellaſ lineas ad coſtas terminatas diſtātes ī diamet° ꝓciſe p vnū minimum tm̄: tūc in coſta ꝯpbēdūt paralelle minus q̄3 minimū. alr̄ tot eſſent minima ī coſta quot eſſent in diametro: ꝛ ſic eſſet diameter equalis coſte. qđ ē impoſſibile. ſimilr̄ datis duobus circulis ſe cōtinētibus: trabātur linee ab extremitate minimi maioris circuli vſq3 in centrū vtriuſq3 qđ idē punctū ſupponiẜ eſſe. tūc ī minore circulo cōpꝛebenſū ῑter lineas ē minus minio. alr̄ tot minia eſſent ī ꝑuo circulo ſicut ī magno. ¶ Nō igitur diẜ Auerois 2° phyſ. cōmēto. 2°. Corpora nālia nō diuduntẜ ī infinitum ī eo ꝙ nālia verbi grā. primū moꝛū in igne ē ps minima: que pōt eſſe ignis ī actu. Similr̄ caloris aīalū eſt minia pars que pōt mouere aīal. ¶ Intelligr̄ ꝙ nō diditur ī aliqd qđ ſcorſū exiſtit: qꝛ nō ī infinitū ꝑuum ignem exiſtere tollerat nā ignis. neq3 ēt ꝯria circūſtātia: vt dixit Ariſto. in de ſenſu ꝛ ſenſato. Separate aūt tāte ſup babundātie rōnabilr̄ vtiq3 reſoluuntur ī continentia: vt minimus ſapor mari īfuſus: ſed ſi diuidanẜ minima nālia: erit pp quantitatem que matbematice accipi pōt. ¶ Proportionalis ꝯ° de mixtis bomogeneis tenēda ē. vn̄ p° phyſ. cōmēto. 37. Caro b3 magnitudinē terminate quātitatis. ſ. ꝙ nō iueniẜ caro babens magnitudinē minorē illa. Idē 6° phyſ. cōmēto. 59. ꝛ p° phyſ. cōmēto. 38. Manifeſtū eſt p ſe ꝙ quātitas carnis ē terminata ī magnitudine ꝛ ꝑuitate: ꝛ neceſſe ē vt buiuſmōi corpus a quo exeūt buiuſmōi corpa: ꝓueniat ad minimā quātitatē illius ſpēi corporis. ¶ Conſiderādū quoq3 q: mā: ex qua minimuʒ gn̄ari b3: eſt quāta: ꝛ ī infinitū diſibilis. iō nō daẜ pria pars magnitudinis a qua īcipit generatio: ab extrinſeco agente: cū quo tamē ſtat ꝙ daẜ primū generatū ī actu. ſententia eſt Auerrois 6° phyſi. cōmento. 59. in fine. ¶ Proportionalis ꝯ° euidentior ē ī mixtis aetberogeneis. dato. n. minimo bōgeneo qꝛ ex finitis ipm componitur preciſe: op3 finitam quātitatem eſſe aetberogenei ſimilr̄ ecōtra dato minio aetberogeneo vt ſenſitiua inductio oſtendit. dare op3 minia bomogenea ipſum componentia. bāc ſn̄aʒ de mixtis perfectis: que anīalia ſunt: expreſſit Ariſtoteles 2° de gn̄one aīalium. Magnitudiniſ aīaliū meta ꝛ terminus bis deſcribitur ꝛ 4° de gn̄oe aīaliū. ſ3 vt ꝑficiendi cuiuſq3 anīaliſ certa ē magnitudo. tum ad maius. tū bo ad mīus quē terminū nō ſupragrediunẜ. vt maiora vel minora euadāt ſ3 ī me° magnitudinis ſpatio exceſſum deffectū ue iter ſe capiūt: atq3 ita bō alius alio auctior ē. ꝛ caeteroꝝ qđuis aīalium. ſic mā ſeminis: ex qua conſiſtunt: non īdefinita eſt: nec ī plus: nec ī mīus. vt ex quātalib3 poſſit gn̄ari. ¶ Sciendu3 tn̄ quamuis multa mixta ꝑfecta ēt aīata ex multis minimis integrenẜ: nō tm̄ aīal multū perfectum, pat3 de plantis prima

pars:a qbus ramuſculus excctus pōt ſeorſū exi
ſtere ⁊ viuerē.ſimilr̄ de aīali anuloſo.aīalia aūt
pfecta multū ſi diuidanē:licet vna ps poſſit exi
ſterē:tñ ambe eoꝝ ptes exiſterē nō pñt.Sꝫ qa a
nimalia pfecte nāe poſt oꝛtū creſcūt ī quantita
te:⁊ ſi naſcerenē ſub minīs eoꝝ quātitatibus
tūc ad quadruplū aut qncuplū creſcūt. ⁊ ſic hñt
in quadruplo vel qncuplo vel alr̄ plus de mā
q̄ꝫ pꝛius:⁊ tñ ad duo minima illius ſpēi nō at/
tingūt:qa tūc ille due ptes que eſſent duo mi
nima illius aīalis poſſent ſeorſū exiſterē .qḋ eſt
ꝯ experiētiā. verūtñ ē q̄ aucta tātā hñt quantita
tē ſub quāta duo aut tria aut quattuoꝛ aīalia
poſſent exiſterē.hñt tñ aīata maximā quātitatē
quā acqrē pñt p augmētū cū illis circūſtātijs
quas hñt(nō.n.ſic circūſtātionādo daē minima
quātitas quā per augmētū acqrē ñ poſſunt)
cū ad ſtatū peruenerint.qꝛ tñ ꝓceſſit caloꝛ na/
turalis exſiccādo hūidū radicale ⁊ ipm̄ impu
rū rddēdo p mixtionē factā per virtutē nutriti
uā deterius reſtaurātē ⁊c.¶ Finalē aūt cauſaꝫ
ponit Auer.4° caeli ꝯm.40.vniuerſalr̄ finitaſ
nō īuenitur ī rebus:niſi pp ſoꝛas caꝝ:nō ꝓpter
quātitates. qꝛ oī quātitate poſſibile ē īuenire
maioꝛē aut minoꝛē quātū ē ex ſe: nō ſic aūt ho
minē.1000.pedū damus:aut tñ ſicut gͣnūꝫ mi/
lij aut ſinapis.¶ Itē 4° caeli ꝯm.24.finis cō
ueniēs augumētabili ē menſura termīata ī lon
gitudīe latitudme ⁊ ꝓfunditate.vbi grā.augu
mētū hoīs nō ē niſi ad mēſurā nālē hūanitatis.
¶ Itē p° de gñone ꝯm.3.ī mēbꝛo ē cā extēſio/
nis ī oēs dimēſiones:que rarefacit humiditatē
didendo illā ad minīa foꝛamīa:que creſcūt per
extēſionē coꝛpis:⁊ iteꝝ implentur hūiditate:
que trāſmutatur ī partes carneas minīas.⁊ ap
plicabit ſe illis:⁊ iterum cōtingent ī illis parti
bus carnoſis nouis foꝛamina minīa:⁊ cū mem/
bꝛū extēdeē:rareſient illa foꝛamina:⁊ implebū
tur per hūmiditatē cibalē per virtutē attracti/
uā.⁊ cū caloꝛ coagulauerit illā:reuerteē ī carnē
⁊ oꝫ:deīde 3° rareſiet:⁊ ſic erit crementūꝫ mē
bꝛi augumētatū:g° non eſt augumēta° niſi ſm̄
iſtā virtutē ſm̄ quā hꝫ foꝛmā.⁊ iſtā virtutē in
tendebat Ariſtot. ¶ Alia ꝯ° īfinite magnam
magnitudinē cōcedēs mathematicus philoſo/
pho nāli maxiāꝫ quātitatē ī nā cōcedēti nō ꝯdi
cit.qꝛ veritas vitati nō ꝯdicit p° ethycoꝝ:⁊ 3°
de aīa Auer.ꝯmē.5.dixit.n.ꝯmētatoꝛ 3° caeli
ꝯmēto.6.mathemathico nō ē iconueniēs cōce/
derē coꝛpus īfinitū.qꝛ ꝯſiderat de eo iquātū eſt
abſtractū a coꝛpoꝛe nāli.ad bonū tñ ītellectū reſ
feranē male ſonātia.ſ.quocunqꝫ coꝛpoꝛe finito
ymaginato ymagiabile ē maiuſ.qꝛ nullus yma
ginaē coꝛpus infinitū.qꝛ eo qḋ ē coꝛpus:ipm̄ ſu
perficie aut ſuperficiebus claudiē ⁊ ſic finitur.
Nālis aūt diffinit hoc impoſſibile. qm̄ inquan
tū ē vltimū terminans coꝛpus nāle ē quaſi foꝛ/
ma:foꝛmā autē iquātū eſt foꝛma impoſſibile ē
augeri in īfinitū. augumētatio.n.ī infinitūꝫ ē ex
mā nō ex foꝛma vt declaratum ē ī phyſicis li°
3° circa textū ⁊ cōmētūꝫ.59.⁊.60.8° aūt phyſ.
ꝯm.23.minima partiūꝫ magnitudinis factaꝝ ē
terminata in intellectu in actu. Cōmto etiā.9.
tertij caeli.minīa quātitas terre ē terminata:
cū īpoſſibile ſit q̄ quelibet ps hēat ptē minoꝛē
ipa.Cōſimilr̄ eſt de oībus alijſ coꝛpoꝛibus que
cuꝫ diderentur coꝛrumperentur ⁊ nō poſſent re
manerē.Similr̄ nō vr̄ cur ſpongia cōpſſa redde
at ad ſuā priſtinā magnitudinē cū ſibi relīqtur
niſi qꝛ maioꝛē quātitatē ſib: dtermīat q̄ illa ſit
adꝫ quā p cōpſſionem anguſtabaē.qꝛ tunc nā illa
vacuitates nō haberet ſufficientes cōtinere nu
trimentū ꝓ illo aīali ⁊c.¶ Sexta ꝯ° daē mini
mū certo circūſtantionato continēti potens re
ſiſtere.pꝫ de illo cuius virtus reſiſtitiua eſt eq̄
lis virtuti continentis:a pꝛepoꝛtione aūt equa
litatis non fit motuſ.verumtñ ſi ſtante agente
debilitaretur paſſum:lꝫ ī pñti īſtanti non age/
ret:tamen īmediate poſt īſtans pñs ageret.ſi/
milr̄ dicēdū ſi ſtante reſiſtentia paſſi īcipet agē
tis virtus creſcere.¶ Alia ꝯ° a virtute fatiga
bili datur minīum nō poꝛtabile. ⁊ ē pōdus tan
te virtutis ī reſiſtendo ſubſtinenti quante eſt a
gens ī ſubſtinēdo.qꝛ hoc poꝛtari non pōt:nullū
maius poꝛtari pōt:ſed quodlibet mīus. Cōtra
ſupponaē humeris illud qḋ dicis minīūꝫ reſpe
ctu foꝛtis:⁊ quero an ſubſtinebiē a foꝛte.⁊ ſic e
rit poꝛtabile a foꝛte.aut nō ſubſtīebiē.⁊ ſic ipm̄
vincet foꝛtem.⁊ ſic nō equaē virtuti foꝛtis.cu/
ius oppoſitū dicebas:¶ Rñō admiſſo caſu.di
co q̄ virtus foꝛtis ē debilitabilis:ideo nūc nō
deſcēdit pōdus illud ſed immediate poſt hoc
deſcendet.qꝛ nūc nō vincit foꝛtē:⁊ immediate
poſt h° vincet.iō p nullū tp̄s ſubſtinebiē pōduſ
illud a foꝛte.niſi adiuueē aut creſcat in virtute.
aut ymaginetur fieri indebilitabilis virtutis

an aũt in obuiatione huiuſmodi reſiſtẽtie a q̃
ni eo dato cõtigat interrumpi motũ:eſt diffi/
cultas ad quã calculãtes aduerterẽ opꝫ. ¶ Alia
ↄclu° dabile ẽ primũ inſtans ĩ quo non videbiꝛ
obm̃:cũ vr̃:ꝛ minorabiꝛ obm̃ verſus nõ quãtuꝫ
ſaluato oculo bene diſpoſito ꝛ me° ꝛ obcĩ pre
ſentia.aut cũ ſaluato oculo ꝛ medio remoueꝛ
obm̃ ab oculo.ab ĩtra pariferiã viſus ad ex̃.qa
ĩ minoratiõe inſtãs ↄtinuãs tp̃s ĩ quo videbiꝛ
obm̃ cũ tp̃e in quo nõ videbiꝛ obm̃ . ſe tenet ex
pte negatiõis.alr̃ dareꝛ debiliſſima viſio:ꝛ ha
bẽs vltimuꝫ eẽ.ꝛ minius angulus ſub quo res
videri poſſet.ſimilr̃ iſtãs continuãs tp̃s:p qd ẽ
obm̃ intra pariferiã:cũ tp̃e ĩ quo obm̃ ẽ extra:ſe
tenet ex parte negatiue:qꝛ tũc nõ vr̃ ꝛ ĩmedia
te ante videbaꝛ.alr̃ dareꝛ vltimũ iſtãs eẽ viſio
nis. ¶ Et ſi Ariſto.in de ſenſu ꝛ ſenſato conce/
dat nullũ tp̃ſ quãtũcũqꝫ puũ ẽ ĩſenſibile:ſed oẽ
ẽ ſenſibile. Noctñ declarat de ſenſatiõe ↄtinua
ta quo ad ptes inexñtes:ſed nõ quo ad ſenſatũ
p ſe ſeorſũ:ĩfinite.n.pua ẽ albedo aliqua viſu p
cepta ĩ toto:quãuis ñ ĩfinite pua albedo:ꝛ ſi p
ſe exiſteret:ſic qꝛ nõ ĩ toto:videreꝛ . põt tñ alr̃
pdi viſio q̃ fuerit ꝑtactũ.puta ex luminis ẽmiſ
ſiõe ꝛc. ¶ Alia ↄ° daꝛ miniũꝫ tp̃s mẽſurãs mi
nimũ motũ.ĩtellige miniũꝫ ĩ quãtitate:nõ aũt
miniũꝫ ĩ velocitate.dixit.n.Ariſto.2° caeli cõ/
mẽto.39. motus caeli hꝫ tp̃s termĩatũ.ꝛ ĩpoſſi
bile ẽ vt caelũ moueaꝛ ĩ tp̃e minori illo p tãtũ
ſpatiũ.pꝫ ĩductiue.qꝛ ſicut ambulãs hꝫ tp̃s mi
nimũ ĩ cuius minori nõ põt ambularẽ ſpatiũ ter
minatũ.ꝛ muſicus hꝫ tp̃s ĩ cuius mĩori impoſ/
ſibile ẽ tangerẽ aliud.ꝛ ſimilr̃ ĩ omni opatione.
6° ẽt phyſ.cõmẽto.50.primum tp̃s ẽ miniũꝫ ĩ q°
põt mobile tranſmutari. ¶ Cõtra mobile trãſ
mutaꝛ ĩ tp̃e qd dicimus minium g° ĩ pte illius
tp̃is:ſꝫ ps ẽ mĩor toto.g° totũ tp̃s nõ ẽ miniũꝫ.
¶ Rñō ĩ pte tp̃is fit ps motus:non tñ totus
motus. ¶ Octaua ↄ° in motu ad q̃litatẽꝫ daꝛ
priũꝫ ĩdiuiſibile p ſe:diſibile p accñs.qꝛ mini/
mus color ẽ termĩatus p ſe.quẽadmodũ minĩa
forã ẽ termĩata.ſ.qꝛ miniũꝫ eius qd põt eẽ colo
ratũ ĩ actu ẽ termĩatũ:quẽadmodũ miniũꝫ eiuſ
qd põt eẽ aliqd demoſtratũ:ẽ termĩatũ. vbi q̃/
tia.qñ minima aq̃ ẽ termĩata :ꝛ ſimilr̃ de alijs
corporibꝫ ſimplicibꝫ ꝛ ↄpoſitis.6° phyſ. textu
ꝛ ↄm.49.Auer. 5° phyſ.ↄm.22.loquẽs ꝺ alte
ratiõe dix̃.Si motuſ fuerit ĩ q̃litate:tũc iter.ĩ.

ĩnterclusũ erit prĩa q̃litas.ad quã trãſmutatur
trãſmutatũ.ꝛ de motu locali:de q° minus vr̃:
priuſ dixerat:ſi motus fuerit ĩ loco:iter erit pri
mus locus.ſ.prius locus ad quẽ motũ moueꝛ.
8° ẽt phyſ.cõm.23.prĩa ps q̃ fit ex motu q° dã
mõ ẽ ĩ actu:ꝛ q° dãmõ ĩ potẽtia. qm̃ hꝫ qꝛ illud
qd exit ĩ actu ẽ determĩatũ ſm hũc mõm ẽ in/
diſibile.ꝛ ſm qꝛ motus ẽ ↄtinuus eſt diſibilis:
ꝛ nõ ẽ in eo priũꝫ nãlr̃ ĩ actu: niſi q̃eſcerꝫ motũ
6° auteꝫ phyſ.Auer.ↄm.67.neqꝫ ĩ motu:neqꝫ
ĩ tp̃e ĩueniꝛ priũꝫ nãliter.ſ.prius motus aut pri
mũ tp̃s:qm̃ motus ꝛ tp̃s ſũt diſibilia.ꝛ ↄm.70
nõ ẽ priũꝫ tp̃s ĩ q° ceſſat:ꝛ textũ ↄmẽ. 71.neqꝫ
in ĩpo moueri:neqꝫ ſtari ẽ aliq̃d priũꝫ. ſtaꝛ.i.iꝛ
ad ſtãdũ.ꝛ ↄm̃tator qꝛ tũc ↄtinuũ ↄponereꝛ ex
indiſibilibꝫ.ꝛ repetiꝛ hec rõ ibi a phil. textu ↄ
mẽti.73.ꝛ ↄm.72. Nõ daꝛ priũꝫ q̃etis.qꝛ ĩ im
ꝑtibili nõ põt q̃eſceꝛ.qꝛ in atomo nõ põt moue
ri. Et Auer.ibi iſta prioritas.ſ.dari priũꝫ ẽ im/
poſſibile in iſtiſ rebꝫ:pp ↄtinuationẽ.ꝛ ↄm.74
ↄtinua° in motu locali ẽ maĩfeſta p ſe.ꝛ qꝛ im/
poſſibile ẽ ymaginari aliquã ptẽ cuiſ exiſterẽ ſu
bito.in caeteris aũt ẽ qd ñ pua. Jtẽ 8° phyſ.cõ
mẽto.23.diꝛ philoſ.nõ eẽ ↄtinuitatẽ in augum
to neqꝫ in alteratione.intellige ꝑpetuitatẽ.qa
vtriqꝫ ſũt ptes ad terminũꝫ cõeꝫ copulate.ymo
aliqua ẽ altera° ſubita.vt tãgiꝛ p° phy.ↄm.23.
ꝛ 2° de anima ↄm°.121.verũtñ Auer. ſermo ẽ
ꝺ intentionali alteratione:nõ aũt de reali.ſꝫ de
reali loq̃ꝛ Ariſt. ¶ Sciẽdũ tñ qꝛ alterationeꝫ
intentionalẽ aliqñ ↄtingit eẽ ſucceſſiuã:ſꝫ p ac/
cidẽs:vt qñ req̃riꝛ aliq̃d ſucceſſiue motũ:vt in
auditiõe motus aeris localis .ꝛ in odoratione
fumalis euaporationis localis motus.alr̃ ſubi
ta eſt.ſꝫ de reali alteratione ĩpaꝫ eẽ ſubitã nõ ẽ
intelligẽdũ ĩpaꝫ fieri in inſtanti:ſꝫ eq̃ cito ſbm̃
puũ ab extrinſeco alterari põt ſm oẽs ptes q̃n
titatiuas.nõ tñ intelligẽdũ ẽ qꝛ eque velociter
ſm oẽs ptes altereꝛ.qꝛ vniformi exñte paſſo:ſi
hꝫ agẽſ extrinſecũ eq̃lẽ ꝓportionẽ ſupra extrin
ſecas ptes paſſi ꝛ intrinſecas.neqꝫ intelligẽdũ
ẽ aliq̃d eẽ ſubitũ qd rõneꝫ motus tollat.ꝛ ſic ſi
mul cõgelantur oẽs ptes aque ꝛ ſubito.ſꝫ ma/
ior ẽ congela° in vna pte q̃ꝫ in alia.ꝛ ſubita cõ/
gela° eſſe vr̃.qꝛ aqua nãlr̃ ẽ frigida ꝛ in ſũmo:
ideo ꝓ ea congelanda nõ req̃riꝛ vlterior infri/
gidatio.ſꝫ req̃riꝛ cõſtrictio q̃ verſus nãm lapi/
dis reducit.ꝛ ſic intellige Ariſtotelem in li°

de ſenſu ⁊ ſenſato de ꝯgelatione ſubita. ¶ Ex
hoc ſoluit̃ dubita° an termini ꝗbus clauditur
quātitas rebus nālibus ꝯuenīēs ſint affirmati
ui aut negatiui. ſ. maximū ꝙ ſic aut miniuꝫ ꝙ
nō. miniuꝫ ꝙ ſic ⁊ maximum ꝙ ñ. ¶ Rñō ſūt af
firmatiui: ⁊ negatiui. q꞉ ī īceptiōe dato maxīo
āt minimo ꝙ affirmatiui ſint ītelligr̃. q꞉ datur
pīiuꝫ īſtans nāti. In deſitione vero ītelligr̃ ꝙ
ſint negatiui. q꞉ dat̃ pīiuꝫ nō eſſe euſdē. ¶ Et
ſic ſoluit̃ ꝯ̄dic° īter Auer. ī li° de ſbā orbis ca
pite p°. dantē maximā quātitatē aeris ꝯuertē
di in ignē. ⁊ Ariſto. 8° phyſ. textu ꝯmēti. 69. ⁊
6° phyſ. textu ꝯmēti. 41. ⁊. 43. dantē primū eē
ignis ğnandi. data. n. illa maxīa quātitate aeriſ
eſſet dicēdū ī inſtāti pñti ſub illa ē aer ⁊ nō im
mediate poſt īſtās qḋ ē pñs erit. ⁊ ī inſtāti qḋ ē
pñs nō ē ignis: ⁊ īmediate poſt īſtās qḋ ē pñs e
rit. ⁊ ſi dat̃ primū eē ignis: ī īſtāti qḋ ē pñs eſt
ignis: ⁊ nō īmediate añ īſtans qḋ ē pñs fuit. ⁊
ſic ī īſtanti qḋ ē pñs nō ē aer. ⁊ īmediate añ in
ſtans qḋ eſt pñs fuit. ⁊ ſic illa quantitas data ñ
ē quantitas aeris neqꝫ magna neqꝫ pua. ſꝫ eſt
q̄ntitas ipſius ignis. ¶ Solu° ꝙ illa ē maxīa
quātitas aeris q꞉ illa eſt maxīa ſub qua potuit
ğnari aer: ſed ē miñia ſub qua ğnari pōt ignis.
⁊ ē miñia q̄ntitas ſub qua nō ſtat aer: dū tēdit
aer ī nō eē. ⁊ ſic ſtāt ſimul dari primū eē ignis:
⁊ maxiaꝫ q̄titatē aeris: ex q̄ ignis ē ğnandus.
¶ Cōtra iſtā rñonē eſt Auer. 2° celi ꝯm. 95.
ꝯcedēs dari maxiaꝫ raritatē: ad quā cū ignis ꝑ
uenerit: impoſſibile eſt ipſum rarefieri magis.
¶ Scđo arguit̃ ꝙ poſſit eē ꝙ nō det̃ primū eē
ignis. pbatur. ⁊ pono paſſum cōtinuari agenti
cōuerſiuo eius. tūc nō opꝫ eē ſubitā ğnonē mi
nimi ꝑꝑ quātūcūqꝫ pui ignis ğnonem: ꝑꝑ paſſi
ꝯtinuationē cū igne agente ⁊ ꝑexīte. ¶ Ter
tio arguit̃ dari vltimū eſſe corrumpendi: ⁊ vlti
mū nō eſſe ğnandi. dato maximo aere p° gene
rato ex igne: conſeruetur ſic ꝑ tempus: in cuiuſ
fine ſit ignis ſibi applicitus rarefaciens: tūc da
bitur vltimū eſſe aeris: ⁊ vltimū nō eſſe ignis
q꞉ ī inſtanti applicationis nō eſt actio: ſed ime
diate poſt erit. g° in illo īſtāti eſt aer: ⁊ ñ amp̄.
¶ Similr̃ dato miñio aer̃ ğnato vel ex aqua
vel terra: ⁊ cōſeruato ꝑ tempus: approximetur
cōdenſans: ⁊ ſeqtur idē. ſ. dari vltimū eſſe aeriſ
⁊ vltimū nō eſſe ğnandi. q̄ habentur ꝑ icōue
niēti: ⁊ ſunt ꝯ̄ phil. ⁊c. ¶ Ad primū ꝯcedo ꝯñs
neqꝫ ipm̄ eſt ꝯ̄ dicta: q꞉ rariſſimus ignis ī ni
hil corrūpi pōt ꝑ rarefactionē. ſed ſi corruptibi
le ē: ꝑ ꝯdenſationē ē corruptibile. ¶ Ad ſcđm cō
cedo ꝯñs. ¶ Cōtra ſeqt̃ ꝙ non ē neceſſariū au
gumētationē fieri ꝑ minima. pꝫ ꝯña q꞉ nutrim̄
tum nutrito cōtinuatur: anteq̄ȝ ipm̄ ī ſbām nu
triti tranſ hētur. ¶ Sꝫ diſtiguēdū nutritionē
fieri ꝑ minima nutriti: nō opꝫ aūt ꝙ ꝑ minima
nutrimēti. q꞉ q̄libet ps miñia nutriti nutrimen
to indiget: ſed nō cuilibet miñio appoſitū ē mi
nimū nutrimēti: neqꝫ cōuertibile ē in minium
nutriti. Sed ꝯ̄ ſit hō aut equus nutrituꝫ. tūc in
eiſ nō ſūt miñia ꝑ dcā: g° nō fit ī eis augum° ꝑ
miñia. ¶ Rñō fit ꝑ miñia carniſ aut oſſis: lꝫ nō
ꝑ miñia hōis aut eq. ⁊ ſic in eis ſunt miñia hō
geneoꝝ. an autē nutrimētuꝫ ſparſū ſit ꝑ mēbra
ſic ꝙ ī ptibꝫ eius ipm̄ nō hēat cōtinuitatē. ⁊ da
to ꝙ nō. an miñus minimo alteri ꝯtinuatū exi
ſtere poſſit: aliaſ ꝯſiderādū ē. ¶ Ad tertiū ī ge
neratione potuit ſtar̃ aer ſub tāta rarefactione
q꞉ pñs ē ğnans aerē: qḋ ꝯdēſat ipm̄: nō ſtatim ñ
erit aer ſub tāta raritate. ēt ꝑꝑ pñtiaꝫ ğnantis
aerē. Sꝫ ī corruptione lꝫ deducat̃ ad raritatē
tātā: tñ cū ſtatim ē tanta raritas: aer p° nō ē. q꞉
agēs pñs paſſo ē ꝯ̄riuꝫ aeri dſtruēs ipm̄. Caſuſ
igr̃ argumēti ñ ē nālr̃ poſſibilis. q꞉ ſub minori
diſpōe ğnari pōt aer q̄ȝ ꝯſeruari: q꞉ ab agēte ra
refaciēte ğnari pōt puta ex ğuibuſ: ⁊ ēt ſub ma
iori q̄ntitate ğnari pōt aer q̄ ꝯſeruari q꞉ ipe ab
agēte ꝯdēſāte ğnari pōt. puta dū agēs aerē ge
nerās ī leue ſimplr̃ agit. ¶ Nō ſi dixeris dictū
eē ꝯ̄ oppm̄. ſ. ſub minori elemētuꝫ ꝯſeruari poſſe
q̄ȝ ğnari. ¶ Rñō dictū ē elemētū ī mixtiōe ſub
remiſſiore ğdu ſaluari poſſe q̄ȝ ex mixtiōeꝫ: ⁊
h° dictiſ nō repugnat. an āt facilius ſit ꝯſeruar̃
q̄ȝ ğnare alias dicet̃. Sed ad ymaginationē ad
miſſo caſu: ꝯñter dicēdū ē ꝙ oppm̄ regulaꝝ ab
Ariſto. nobiſ traditaꝝ 8° phyſ. d īceptiōe rei ⁊
dſitiōe ē ymaginabile: lꝫ nō ſit vex. ¶ Sciēdū
ēt ꝙ miñioꝝ ſimpliciū mãe ñ ſūt eq̄lis portiōiſ
q꞉ ex vno miñio elemēti hñte ſupius elemētuꝫ
ſiūt aut fieri pñt circa decē miñia ſupioris ele
mēti: ⁊ ſic circa ī decuplo miuſ de mã hꝫ miniuꝫ
vnū ğeitū q̄ miniuꝫ ex q° fit ğnō. ¶ An āt vnū
minimū ſit eq̄lis q̄ntitatis cum alio minimo.
¶ Dicēdū ē oē miniuꝫ mixti ē maius minimo
elemēti ꝯponēte ipꝫ: eo q꞉ mã minimi mixti ē
totū q̄ntitatiuū ad miniuꝫ elemēti componēs id

mixtū. Sꝫ q̄ntitatē vnius minimi ſimplicis ꝓbabile ē eē equalē q̄titati alterius minimi elemēti. ñ.n. ꝓbabile eſt eē taleꝫ ꝓportioꝫ vnius minimi elemēti ad aliud miniūꝫ alterius elemēti q̄lis ē ꝓpor° ſphaerē vnius elemēti ad ſpherā alterius elemēti. Si.n. ꝓportionē nāliū accepis vt ignis ad terrā q̄ ſit mille ad vnū: illa ē nimiſ magna ꝓpor°: ꝛ tāto magiſ: q2 tūc oporteret iter illas datas ſpaeras eē ꝓpor° necꝫ mille ad vnū duplicatā: q2 nūs minimoꝝ ignis ē millecuplus numero minioꝝ elemēti ꝛ vnū q̄dqꝫ minimū ignis eēt ēt millecuplū ad miniūꝫ elemēti terrē. Si aūt ꝓportionē ſperaꝝ datā a mathēaticis accipes: adhuc illa eſt valde magna. vt dixi p2in° ſecūdi huius libri. Si igr̄ mā pria eſſet ſolū ſub elemētaribus formis ꝯpletis nō ſe ſuicē trāſmutātibus: tūc ipſa i q̄ttuor portiōes equales i multitudie māe eēt diſa. ꝛ ſic p̄ciſe i ea ꝓportiōe i qua minus de māe multitudine ſibi ōterminat vnū minimū p̄ciſe i eadē eſſent plura minima vnius elementi q̄ꝫ alterius: ꝛ ſic maiorē locū occuparꝫ ignis elemētū. nūc aūt elemēta ſe alterāt ꝛ ꝯuertūt vnū i nāꝫ alterius: ipa ēt i mixtionē veniūt ꝛc. ¶ Contra minima arguiē. ꝛ p° ex diffinitiōe quāti: q̄d libꝫ quātū eſt diſibile i ptes potētes eē h° aliqd. 5° meth. tex ꝯm. 18. ſꝫ oē minimū ē quātū ꝛc. ¶ Scḋo minimū pōt p ſe exiſterē: g° ps eius p ſe exiſterē pōt. pꝫ ꝯña. q2 totū ꝛ ps ſūt euiſdē rōis eſſētialis q2 elemēta ſūt hōgenea ꝛ ēt exñtia aut ē idē eſſentie aut ꝯſeq̄ē eſſentiā. ¶ Ter° oē agēs prius ꝛ velocius agit i ptē paſſi ꝓpiquā q̄ꝫ remotā: g° prius iducit formam i parte miore q̄ꝫ maiore. ¶ Quarto ignis i iſinitū ē aptus creſcerē p appoſitionē ꝯbuſtibiliū. 2° ō aia textu ꝯm. 41. iō nō ē ignis p2icipiū augumēti. ¶ Quin° dato minio i me° iter calidū ꝛ frigidū: tūc miniūꝫ illud ex vna pte caleſit: ꝛ ex alia frigeſit: g° daē minus mini°. pꝫ ꝯña q2 ps minimi frigida ē mius min°. ¶ Sexto ex p° phyſ. ꝯm. 64. G̃ñatuꝫ ē ꝯpoſitū ex tribus. ſ. ex p2iuatiōe ꝛ forā ꝛ mā: ſic ꝙ p2iua° ē i pte māe: ꝛ forā i pte: g° ibi ñ ē minia mā: q̄ ſubicitē gñoi. ꝯm mior ē mā ſubiecta p2iuatiōi tm̄ q̄ꝫ ſbta p2iuatiōi ꝛ forē. ñ.n. illa p2iua° ꝛ illa forā ſe ꝯpatiūē i eodē ſbſ̄o adeq̄te q2 ſūt oppoſita ꝛ icōpoſſibilia. ¶ Ad p2iuꝫ rō q̄titatis i ſe mathēatica ē: iō rōe q̄titatis q̄tū ad ymaginationē poſſent ptes i ymagiatio ne eē ſepate: ſꝫ nā ñ tollerat diōꝫ illā. pꝫ i caelo ꝛc. nullā diōeꝫ realē tolerāte ſꝫ iſeriora aliquā tolerāt ſꝫ ñ oēꝫ. ¶ Ad ſm ñ ſaluat mā formaꝫ niſi ſit mā q̄litatiue ꝛ quātitatiue diſpōita: cū huiſmōi ñ ē in minorē mini°. iō negaē ꝯña. ꝛ ad ꝓbationē negaē ꝯña. q2 mas ꝛ foemia ſūt eiuſdē rōis: ꝛ tñ ñ pōt maſculus in ſe ꝯcipe: ſꝫ bñ mulier. dixi alias ꝙ ꝓprietates ſeq̄ntes ſpecifica p2icipia abſolute cuilibꝫ ididuo ꝯpetebāt. ſꝫ ſeq̄ntia p2icipia ñ abſolute: ſꝫ ſub ōtermiata mā aut ōtermiatiſ iñāe diſpōibꝫ ñ opꝫ eē oibꝫ indiduis ſpēi cōia: eē āt gñatiuū i alio r̄qrit organa ſeminis tñſfuſiua: ꝛ eē gñatiuū i ſe r̄qrit organa r̄ceptia ſic ad ꝓpoſitū ſubſiſtētia. lꝫ ꝯcedaē ꝙ ſubſiſtētia ſit forā: nō tñ ſubſiſtētia ē mā: nꝫ ꝯpoſitū q̄ exiſtūt: ꝛ illa attribuiē ōnoiatiue p2incipalr̄ ſuppoſito q̄d reqrit ōtermiatā q̄titatē ꝛ q̄litatē vltra illā quā p2icipia ſpecifica abſolute ſūpta r̄qrūt: ptes. n. miores mini° lꝫ exiſtāt: nō tñ ſubſiſtūt. q2 ñ ſeorſū exiſtūt ſꝫ i toto: pōt tñ aliq̄ ps ſubſiſterē: q̄ ñ ſubſiſtit: vt pꝫ de mag° ex pluribꝫ mini° ꝯſtāte: cuiuſ ps ſubſiſterē ſola pōt Correlariū ſubſiſtentia ñ ē ptūꝫ de re eēntialr̄. Correlariū aliqualr̄ alr̄ ē accipe ſubſiſtentiā q̄ꝫ ſbāꝫ. q2 ſbā q̄ditatiue p̄r ō illo de quo p̄r ſꝫ nō ſubſiſtētia. ¶ Ad tertiū forē ſubitā eductiōꝫ p gñonē p̄ceſſit alter° ſucceſſiua ꝛ p ptes. ꝛ h° tā i ſbāli tñſmutatiōe q̄ accñtali. iō ꝯceſſo añte negaē ꝯña. ¶ Ad q̄rtū expōiē i iſinitū. i. i q̄titatē multo maiorē q̄ ſibi determinet aiatuꝫ q̄ q̄ntitas ēt ñ ōtermiate figurē ē. ñ. n. ōterminatā figurā ōtermināt ſibi elemēta: q̄lē ſibi ōtermināt aiata. figura. n. termius ē q̄titatis iō creſcēs nō ad figurā: ad iſinitū creſcerē dr̄. ¶ Ad q̄ntū pōt eē ꝙ illud miniūꝫ didaē: cuius vna ps in ignē alia i aquā ꝯvtaē. ꝛ pōt eē ꝙ ſolū a potētiorē ꝯioꝝ patiaē illō mediū. ¶ Ad ſextū dcūꝫ Auer. ē vꝫ i gñonibꝫ i qbꝫ maiuſ mini° gñaē. ꝛ dix Au. ſi ñ ē ſucc° i forā ꝙ ipā ē i accñtibꝫ. ō gñoe hoiſ p° phyſ. ꝯm. 62. loq̄ns. ¶ Eſt aūt difficultas an gño fiat p minia. ¶ Ad h° ē Auē. 6° phy. ꝯm. 59. motuſ gñoiſ ꝛ corr°nis ē ꝯpōitus ex tñſmutatiōe i q̄litate ꝛ tñſmu°ne i ſbā: tñſmu° i ſbā ē i ñ tpe. ſ. ꝯuētus forē ſbālis: ꝛ motus gñois totius eſt compoſitus ex motibus partium in generabilibus compoſitis ex membris diuerſis. ꝛ non eſt neceſſe vt tranſmutatum q̄d precedit ſit de ſpetie tranſmutati poſterioris:

ſed de alia ſpē.lʒ tranſmutatio ſit eiuſdeʒ ſpēi
in corporibus ſimplicibus nō accidit hoc. vt in
gñone ignis ⁊ aque.ſed ſeqꝛ neceſſario vt ante
tranſmutationē poſita ſit alia tranſmutatio ſi/
ue ſit diſibilis ſiue indiſibilis.ſ.finis trāſmuta
tionis ſolūmō.lʒ nō ſit dare primā parteʒ ma/
gnitudinis in qua ē gño.ē tñ dare primū gñatū
ſcilʒ minimū i gñato ex ptibꝫ diuerſis. ¶ Du
plex igr ē mixtuʒ:hōgeneū: aetherogeneū:hō
genei ē primū:nō ita p ſe ſicut aetherogenei.qꝛ
hōgenei ptes ſunt eiuſdē rōnis. quaꝝ vna nō p̄
ſupponit alteram. ⁊ ſic nulla ē eſſentialr prior
altera.ſed aetherogenei ē dare partē vnā a q̄ a
lie dependēt ⁊ ſi nō i fieri:ſaltē i cōſeruari. vt a
corde aut ab ei ꝓportionali. cōcedit igr dubij
ps affirmatiua nō tñ neceſſe ē facta primi mini
mi gñone ſm minimū ſubito gñari. puta cum
mā ſecūdi minimi māe primi minimi cōtinua
eſt. ¶ Eſt alia difficultas vtrū detꝛ minimū al/
teratū:aut minius gradus forme p alteratione
inducēde.probo ꝙ nō.qꝛ approximato nāli cali
do frigido i ſūmo ſine impedimēto in ꝓportio
ne maioritatis. aut īmediate poſt hoc aget cor
rumpendo frigiditatē ſūmā:aut nō. nō ſm qꝛ n̄
ſtat agēs nāle approximatū p tp̄s paſſo cui agēſ
dñatur remoto īpedimēto ſine actione. ſi agit:
aut certā ptem ſui ꝯrij agens īcipit abiceꝛ:aut
nō. nō primū.qꝛ īfinite velociter agēt.gº īfinite
modicā incipit abiceꝛ:⁊ cū nō abiciatur ꝯriū ſi/
ne ꝯrij īductione.gº īmediate poſt hoc erit cali
ditas i paſſo: ⁊ nulla certa caliditas īmediate
poſt hoc erit ibi.qꝛ alr infinite velox fuiſſet ca
lefactio qꝛ aliquanta caliditate in certo tempo
re inducta ē aliquante velox alteratio. ⁊ i du/
plo minori tp̄e ea īducta ē in duplo velocior al
teratio.⁊ ſic in īfinitū minorādo.gº ſi certa ca/
liditas īmediate poſt hoc erit: ſubita erit alte
ratº. tunc vltra.gº per pteʒ añ partē caliditas
acqretur.gº nō p minia. ¶ Rñ̄o datꝛ minium i
formis q̄litatiuis vt i octaua cōcluſione dictū
ē miniuʒ qualitatis p gñoneʒ ſm qd acqritur.
⁊ p corruptionē ſm qd deſinit eē.⁊ cū datꝛ cali/
dū approximatū frigidiſſimo:admitto caſuʒ.⁊
ꝯcedo ꝙ īmediate poſt hoc erit remiſſa frigidi
tas:ſed nō īmediate poſt hoc gñata erit calidi
tas.⁊ ſic cōcediꝛ aliquāta vnius ꝯrij remiſſio ſi
n: ꝯrij illius intenſione. ſed cū pº nō erit certa
quantitas vt vnius gradus frigiditatis ſm ſe

totū ⁊ qualibet ptem eius:tūc pº erit calidita
tis gradus minimus. ſed reſiduum caliditatis
poſt alterationem ſucceſſiue acqreꝛ donec dura
bit calefactio. ¶ Sed q̄re nō ſic p gñonem ac/
quiriꝛ ſm minium:ſicut primum. ¶ Rñ̄o ſbm̄
patiens aut aliqd hʒ qualitatis extrahēde ab
agente. ⁊ tunc continuatur motus ſine minimi
generatione precedente. ⁊ quia non datꝛ prima
qualitas in potentia: ſed ante qualibet intro/
ductam qualitatem in potentia ē alia qualitaſ
prior. ideo ſaluatur continuatio i motu. ſed qꝛ
datur prima qualitas in actu quā introducet a
gens: ideo ſaluatur medium in qꝺ primo mu/
tans venit. Si autem ſubiectum patiens nihil
habeat de qualitate extrahēda ab agente:tūc
dictum eſt. ¶ Cauſa autem ſucceſſionis intro/
ductionis dicta ē ab Auerroe. 4º phyſ.cōmen
to.71.ſ.reſiſtentia extrinſeca vel intrinſeca mo
tori.⁊ ſi cōtinuetur motus vſqʒ in totalē frigi
ditatis remiſſionē:tūc cū deuētū erit ad mini/
mā frigiditatē exēpli grā vt vnū:illa p corrup/
tionē ſubito recedet:quia minus minio exiſteꝛ
nō pōt. ¶ Contra ſeqꝛ gñoneʒ ſm qd priorem
eē alteratione.ꝯñs eſt ꝯ philoſ.prio phyſ.cōmē
to.62.pʒ ꝯña qꝛ añq̄ʒ ītendatꝛ albedo aut calidi
tas:illa gñatꝛ. ¶ Rñ̄o lʒ quelibet qualitas intē
ſibilis prius gñetꝛ q̄ʒ intēdatꝛ:tñ negādo ꝯñam
in alteratione reali.qꝛ illa ē iter ꝯria ⁊ preceſſit
alteratio deſtructiua ꝯrij.lʒ nō p̄ceſſerit altera
tio inductiua forme. ⁊ ſic ſaluatur philoſophuſ
6º phyſ.textu cōmti.8.ante oē mutari fuit mu
tari prius. ¶ Contra tunc ſequitur argumētuʒ
Auerrois contra Auicēnam nō concludere qꝛ
illud ad qꝺ deducit ratio Auērois nō ē icōue/
niēs.ſ.ꝙ poſſit forma elemēti ſtare integra cuʒ
qualitate remiſſa.quia concedis ꝙ forma elem̄
ti remanet remiſſa illius qualitate. ¶ Tum ēt
vult philoſophus in libro de ſenſu ⁊ ſenſato.
ꝙ forme ſint diuiſibiles in īfinitum. ¶ Reſpō
ſio negando conſequentiam:quia cū qualitatiſ
remiſſione rumpitur forma elementaris. cuiuſ
oppoſitū dicebat Auicēna. Frigiditas enim ē
inſeparabilis ab aqua quemadmodū caliditas
ab igne. 2º de anima Auēroiſ cōmēto.115.⁊ ſic
ītellige īſepabilitatē frigiditatis ab aqua:n̄ ꝙ
q̄cūqʒ frigiditate data illi ſit aqueitas ꝯiūcta.
pʒ i terra aut in igne aut aere alteratis ad cor/
ruptionē ab aqua vel terra. ſʒ quacūqʒ forma

aque data.dū alterat̃ aqua p frigidi vel calidi
ꝯrietatē:ipſa pariter intendit̃ frigiditate inten
ſa ꝛ remittitur frigiditate remiſſa:ſimilr̃ nō in
tenſa neqꝫ remiſſa frigiditate ſed ſtante nō:in/
tenditur neqꝫ remittit̃ forma aque ſed ſtat ni/
ſi alteratio fiat ſecūdū aliā ꝯrietatē.ſ.humidi
ꝛ ſicci.ꝛ tūc q꜡ terra aquā pōt ꝯuerter̃ p ſiccum
opꝫ ſtāte frigiditate remitti aque formam pp
humidi remiſſionē:❡ Correlariū corrup° incō
pleta ē ſine gn̄one cōpleta vel īcompleta.alr̃.n.
nō eſſent elemēta īmediate trāſmutabilia:ſed
prius fieret miɼtū:ſaltē impfectū. nō.n.cū ſta/
tim incipit alteratio acq̄ſita ē forma ſimplicis
gn̄andi.iō ſi ibi eſſet tūc gn̄o:cū illa corruptiōe
īcōpleta q̄ eſt ibi:tūc eſſet ibi miɼti gn̄o:ꝛ ſic n̄
eſſet elemēti ī elemētū īmediata trāſmutatio
nō opꝫ igr̃ elemētariū formaꝝ ſbāliū vel q̄li
tatū coꝝ latitudīes ꝯpleri.❡ Cōtra def calidū
vt.7.cū dimidio:tūc p te nihil ē ibi de frigidi/
tate.q꜡ tūc genita eēt ibi q̄litas ſub mīore gra
du q̄ꝫ ſit minimus gradus illius forme. ſuppo
no.n.q꜡ adū vt vnū eſſe minimū g̃dū frigitatis
Tūc ſit huic remiſſe calido approɼimatū agēs
calefaciēs:ꝛ ſeq̄t̃ q꜡ īfinite velociter alterabit
agens ipꝫ paſſuꝫ:q꜡ ſubito mediū g̃dū caloris
inducet.q꜡ calefaciēti nihil reſiſtit. vt pꝫ.ꝛ ſic
latitudo qualitatis eſſet ſubito p alterationeꝫ
inducibilis.qḋ ē īpoſſibile.❡ Nō ſi dicas q꜡ p
gn̄oneꝫ ſemigradus ille acquirit̃.❡ Contra ſe/
qr̃ur q꜡ poſſibile eēt aliquā ptē latitudinis ſuc
ceſſiue pder̃ p alterationē:quā nō eſſꝫ poſſibile
ſucceſſiue acq̄rer̃.qḋ nō appꝫ.pꝫ ꝯn̄a .q꜡ ſemig̃/
dus iſte ſucceſſiue pdit̃ p te:ꝛ nō pōt iſte ſucceſ
ſiue acq̄ri.q꜡ generaret̃ minus minio.ergo ꝛc.
❡ R̄n̄o illū ſemigradū nō poſſe ſucceſſiue acq
ri ē p accn̄s.ſ.rōne q̄ntitatis g̃dualis quam eɼ
nā forē req̄rit. quātū.n.eɼ quantitate intēſiua
ibi imaginata nō repugnarꝫ ī illo ſemig̃du flu/
ɼuꝫ tp̄alē imaginari.❡ Sic igr̃ ſaluat̃ primuꝫ
eſſe eē gn̄ati queēadmodū docuit philoſophus
6° phyſ.teɼtu ꝯmēti.41.cū dat̃ primus g̃dus
forē ſbālis p gn̄onē ſimplr̃ acq̄ſitus:ꝛ dat̃ pri/
mus g̃dus forē accn̄talis p gn̄onē ſm̄ q̄d acq̄ſi
tus.❡ Saluat̃ ēt primū n̄ eē corrupti iuɼ̃ doc/
trinā phil.6° phy.teɼtu ꝯm.43.primū.n.eē ge
nerati ē priuꝫ n̄ eē corrupti.❡ Nō āt dit̃ phil.
5° phyſ.teɼtu ꝯm.14.Eſſe oꝫ qḋ corrūpit̃:nō in
telligr̃ q꜡ def vltiuꝫ eē corrupti.ſꝫ itelligr̃ non
eē poſſibile aliq̄d corrūpi niſi ſit vel fuerit:non
enꝫ poſſibilis ē hec copulatia h° corrūpit̃ ꝛ h°
nec ē neqꝫ fuit.❡ Saluat̃ ēt priuꝫ ī quo mutat̃
iuɼ̃ phil.6° phyſ.teɼtu ꝯm̄.44.❡ Saluat̃ ēt
q꜡ an̄ oē mutari fuit mutari.6° phyſ.teɼtu cō/
mē.58.❡ Saluat̃ priuꝫ p ſe ī gn̄one ꝛ altera°
ne:ſed ī augm̄to ꝛ loco priuꝫ p accn̄s.6° phy.
ꝯm.59.Eſt.n.miniuꝫ duplex:p ſe:p accn̄s:ī hā
ꝛ q̄litate ē miniuꝫ p ſe:ꝛ diō ī īfinitū p accn̄s:ſꝫ
ī q̄ntitate ꝛ vbi ē diſibilitas p ſe:ꝛ minimum p
accn̄s.6° phy.ꝯm.49.ꝛ.61.❡ Sed vr̃ ꝯdic° ī
dictis Auer.q̄n̄ 6° phy.ꝯm.49.dit̃ trāſmuta
biliū ſūt q̄dā ī q̄bꝫ īuenit̃ priuꝫ p accn̄s:vt ī qua
litate:ī eis aūt q̄ ſūt ī vbi aut ī q̄to nō īuenit̃
priuꝫ:neqꝫ p ſe:neqꝫ p accn̄s.❡ R̄n̄o quātita/
tes ꝯſiderari pn̄t ī eē abſtracto ſeu mathem°.ꝛ
ſic ipē n̄ hn̄t priuꝫ:neqꝫ p ſe:neqꝫ p accn̄s:alio
mō ꝯſiderari pn̄t ī ſuo eē nāli:ꝛ ſic p ſe n̄ habēt
priuꝫ:ſꝫ hn̄ p accn̄s.ſ.rōe forē nālis illā q̄titatē
ſibi dtermiantis.Idē d ſupficie q̄ ē locus dd̄ꝫ
eſt.ꝛ ſic in dictis Auer.nō ē ꝯdic°.❡ Ad ſꝫ cō
cedo ī forīs diſibilitatē ī īfinitū ī ptes iɼn̄tes
ꝛ ꝯcedo q꜡ rōe q̄litatis ibi ē terminus:ſꝫ rōe q̄n
titatis n̄.❡ Sꝫ dubitat̃ q꜡ vr̃ q꜡ vltius g̃dus
forē n̄ ſubito pdi hēat:q꜡ ipē ē aliq̄te virtutis
rſiſtitiue.eo qḋ ipē pōt p ſe eɼiſter̃.ꝛ pciſe fini/
te virtutis ē agēs:g° pciſe finite velociter eɼpel
let̃ iſte g̃dus:ſi eɼpelli hēat. g° nō īfinite velo
citer:g° n̄ ſubito.❡ R̄n̄o ſi illius g̃dus pe poſ
ſet p ſe eɼiſter̃:ipē g̃dus n̄ ſubito dſinere eē.ſꝫ
q꜡ pe illius n̄ p ſe eɼiſter̃ pōt:iō totū ſubito dſi
nit eē:pp īfinite modice ptis eius dſitionem.
❡ Sciēdū q꜡ aliq̄ta eɼn̄te forā accn̄tali ī aliq°
ſbō q꜡ n̄ qḋcūqꝫ agēs ī illō ſbm̄ auctiuū illius
forē vtit̃ gn̄oe.q꜡ aliq̄n forā illa iam gēita ē:ꝛ
tūc alteratiōe tm̄ vtit̃ aliqḋ agēs ad aſſimilan/
dū ſibi paſſū.Similr̃ agens nō corrūpit ſubito
ſuū ꝯriū:niſi cū dduɼerit ꝯriū vſqꝫ ad maɼiuꝫ
g̃dū ſub q° eɼiſter̃ nō pōt id qḋ ageti ꝯriatur.
❡ Quidā āt ymaginātes ꝯria nō pmiſceri di/
cūt durat̃ ꝯrij abiectiōeꝫ vſqꝫ q° nihil ſit ibi de
ꝯrio.ꝛ ī ſin̄ illius corrup°nis ſtatiꝫ p gn̄onē in/
duci ſūmū g̃dum ꝯrij:q꜡ m̄ā iam ē diſpōita ꝛc.
❡ Sꝫ ꝯ arguit̃ p° q꜡ Ari. ꝛ Auer. nedū volūt
ꝯria ī g̃dibꝫ rēiſſis ī codē ſbō:ſꝫ ēt ea volunt
ī medio ꝛc.cū.n.vnū n̄ totalr̃ dn̄at̃ ſup alteꝝ:ſꝫ
ē ibi dn̄iuꝫ cū ſub dn̄io:ꝛ ſic certū ē tempus in
quo poteſt miɼtum datum durare:ꝛ ſic datur

minimū tempus p qđ datū miҳtū duraꝛ ñ pōt. Dico igr̄ ꝙ maius ē iuuamētū ad reſiſtēdū ꝯrijs eҳtrinſecis huic elemēto eҳ miҳtione eiuſ cū alijs ꝗꝫ ſit impedimētū ſibi aduenięs eҳ ruptura ſ bili ⁊ alteratione q̄litatiua a cōtrario. ❡ Secundo ſeqꝛ ꝙ q̄litas pria nō eēt terminuſ ad quē alterationis pꝫ ꝯña qꝛ ſola gn̄one acquiritur q̄litas.ꝯñs aūt ē falſū ⁊c. ❡ Terᵒ ſeqꝛ ꝙ duo ꝯria nō eēnt termini primi motus ītellige de ꝯrijs alterius rōnis.pꝫ ꝯña qꝛ ī alteratione eſſet ſucceſſiua pditio ꝯrij q̄ terminareꝛ p maiorē ⁊ minorē gdū eiuſdē q̄litatis. ❡ Nō ſi dicaꝛ ꝙ poſt ꝯrij abiectionē ſucceſſiua ē alterius ꝯrij eductio. ❡ Cōtra ſeqꝛ ꝙ agēs ſucceſſiue agit:qñ nihil ſibi reſiſtit.qđ ē ꝯ philoſ. volenteꝫ motū agentis eē eҳ dñio agentis ſupra reſiſtentiā.vt deo dante dicemus ī qōe de comparatione motuū.pꝫ ꝯña qꝛ qñ calidū eҳpulit frigiditatē de ſbo:tūc ipꝫ nō hꝫ qd reſiſtat calori ⁊c. ❡ Sed oriꝛ difficultas qꝛ cōceſſuꝫ ē ī q̄litatibus intenſibilibus de p alterationē acqſibilibꝫ dari primā q̄litatē. ❡ Cōtra ī illis q̄litatibus diſſime repitur ītēſio:gᵒ añ oēm gdum q̄litatis acqſitū ē dare gradū remiſſiorē prius acqſituꝫ.alr̄ q̄litas nō acqrereꝛ p alterationē:ſed p ſubitā mutationē. ❡ Itē qꝛ latitudo q̄litatuꝫ terminaꝛ ad nō gradū illius qualitatis .gᵒ infinite remiſſa ē aliqua q̄litas illius ſpēi. ❡ Secūdo arguiꝛ nō dari primū locū p motū localeꝫ acqſitū:qa ī alio ⁊ alio inſtātis eē mobile ē ī alio ⁊ alio loco :gᵒ cū deꝛ vltimū nō eſſe motus localis:nō pōt dari primus locus p motū acqſitus.pꝫ ꝯña qꝛ dato primo loco ī aliquo inſtātis eſſe mobile erit ī illo. Si igr̄ nō daꝛ eſſe īſtātis alteri eſſe īſtantis īmediatū:non dabiꝛ primus locus ī quē mobile mutaꝛ. ❡ Ad primū ymaginatio de latitudine vniformiter diſſormi terminata ad nō gradū:nō īfert ꝙ ī illa qualitate nō deꝛ minima q̄ pōt eҳiſterē ſola ī ſbo ſic ꝙ ñ ſit ps gradualis alterius q̄litatis : ⁊ ſic illa ps latitudinis:q̄ ē infra minimū gradū potētē eҳiſtere abſqꝫ hoc ꝙ ipſa ſit ps alterius:ē ymagināda ī alio ſeu ineҳñs. ❡ Ad ꝯfirmationē ꝯcediꝛ ꝙ īfinite rēiſſa ē aliq̄ q̄litas ī aliquo eē eiuſ ꝭm qđ ī eҳiſtit.⁊ ꝯcediꝛ vt pdiҳi dari mutationē accñtalē qua q̄litas acqriꝛ q̄ eſt gñō ꝭm qd. ❡ Ad ꝭaꝫ difficultatē dico ꝙ locus ē dupleҳ:ī actu:ī potētia.locus ī actu ē locus equalis loco cū mobile ē eҳtra terminū a qᵒ ꝭm ſe totū ⁊ qualibet ſui ptem:⁊ ſic ꝯcediꝛ dari primuꝫ locū.ſ.ī actu:ſed loca media inter hec data ſūt loca ī potētia:⁊ de iſtis ꝯcediꝛ nō dari primū locū:ſufficit igr̄ ꝓ motus cōtinuatione dari loca iter media ī potētia ī qbus nō daꝛ primū:ſꝫ ꝓ nā medij ſufficit dari primū locū ī actu in queꝫ mutans pᵒ venit. Eſt igr̄ locus ī actu ille q eſt totius mobilis.⁊ dr̄ locus ī potētia ille q ē locus ptis mobilis. Iſtud ītellige ī motibus localibus rectis.qꝛ de circulari motu nō ē dꝫ mobile deſereꝛ locū ſuū vt acqrat aliū in actu.neqꝫ ītelligas ptē mobilis recti p ſe locari . qꝛ id nō ē verū.neqꝫ ītelligas ptē mobilis habeꝛ locuꝫ ſibi ꝓpriū.qꝛ ptes mobilis loco totius locanꝛ:nō aūt loco ſibi ꝓprio.ſed veriuſ loquēdo locus ī potētia ē ps loci totius. ❡ Correlariuꝫ vnus locus ī actu ē maior alio .qꝛ vnū mobile ē maius alio: ❡ Utrū aūt cuilibet pti ſenſibili tp̄is corrñdeat ps magnitudinis ſenſibilis ptrāſite.iuҳta Auēroim 3ᵒ hpyſ.cōmento.6.nō eſt pñtis ſpeculationis.

Ubitatur Secūdo circa motū. ❡ Utꝝ aliqd moueat ſe. ❡ Rñō premittēdo ꝙ mouēs ſe aut ē nā aut forā aut ꝯpoſituꝫ.⁊ hᵒ aut ſimpleҳ aut miҳtū:ſi ſimpleҳ:aut graue aut leue. Simplr̄:vel ꝭm qd:aut neutꝝ:ſi miҳtū:aut artificiale:aut naturale.ſi naturale:aut perfectum:aut imperfectum.ſi imperfectū:aut animatū aut nō:ſi animatum:aut vegetatiua: aut ſenſitiua:aut ītellectiua anima. ❡ Secundo premito ꝙ mutatio eſt dupleҳ:realis:ſpiritualis . Si primum:aut eſt ad eſſe: vt generatione.aut ad non eſſe : vt corruptione .aut ad maius.augumēto:aut ad minus:decremento.aut ad qualitatem:alteratione. aut ad locū latione.⁊ hoc motu eҳtra naturam:aut violēto:aut naturali. ❡ Tertio premitto ꝙ moueri a ſe intelligitur a pñcipio motus effectiuo eҳiſtente in moto.ſiue illud ſit natura illius:ſiue ars:aut appetitus ī illo:ſiue ſit forā violenter inherēs moto:ſiue neutralr̄:ſiue nālr̄:ſiue vna ps q̄litatiua vel quātitatiua moueat aliā:ſiue ps totū ſiue aliud.ſiue totum moueat totum: vel aliud eҳtra: ad cuius motū ſequaꝛ motus mouētis . ❡ Pria cōcluſio. Oē nātū hꝫ pñcipiū ītrīſecū actiuū ſui motus localis naturalis.

eo modo quo localiter naturaliter moueri po/
teſt. vt terra per partem : planta augumento :
animal petris affixū dilatione aut cōſtrictiōe.
¶ Nātū ē ex naturis cōſtitutū. nāe ſunt mā ꝛ
forma: ſub forma compꝑhendo abſtractas: ꝛ ma
teriales. ſub mā: māꝫ i actu: ī potētia. ¶ Hāc
ꝯcluſioné pōit Auerrois p° caeli cōmēto. 5. Jn
prin° octaui phyſic. declarauit philoſophus ꝙ
oē motū localr̄ p ſe hꝫ mouēs in ſe. pꝫ ꝯ° qꝛ for
ma: p quā nātum eſt: effectiua ē nālis lationis
ꝛ variationis loci nālis: que nō ē latio ſed au/
gumētatio: aut diminutio: aut dilata°: ꝛ ꝯſtric
tio. ꝓrimū analogatū nāti ē caelum. ꝛ diditur ī
partem p ſe mouētē: ꝛ ptē p ſe motā ī actu. 4°
phyſ. cōmēto. 71. ꝛ 8° phyſ. textu ꝛ cōmēto. 40
qꝛ illius aīa ē ītelligētia: ꝛ mouet ipm̄ localr̄.
nō ad locū: ſed ī loco. Orbis aūt ē ps p ſe mota
ī actu. Jſtā aūt māꝫ ī actu: cuius ē moueri: di
cimus nullā actiuitatē hēre ſup motū. qꝛ ipa ñ
ē actus. alr̄ daref actus corporeus abſtractus a
mā. qd̄ iplicat ꝯdictionē. neqꝫ ē actū eſſentialr̄
icludēs. ſed ē potētia hñs actū a ſe inſepabilē ꝛ
ſibi ꝓpriū. Efficeī igr̄ eſt opera° dnomiatiua:
ñ ſubiecti actiui opanti: ſed ſuppoſiti: aut prīci/
pij opis: neqꝫ habet iſta mā cauſalitatē ſup ac/
tuꝫ ex ſe opanteꝫ. qꝛ tūc eſſet ītelligētia māli/
ter cāta: ꝛ non abſtracta. qd̄ ē implica°. iō neqꝫ
cālitateꝫ effectiuā habet mā data ſup opus o/
perantis. Jntelligētia aūt in circulr̄ mouendo
nullo vtiē īſtrumento. ſed ī proprio ſubiecto e/
ius nāleꝫ illius ītellectionē nālr̄ ſeqē ille mo/
tus inē philoſophos. vt ī li° d orbibꝫ dclaraui.
¶ Has aūt caeleſtes aīas declaraui ī li° de or
bibus nō moueri a ſe. ſed eaꝝ depēdētes ab a/
lio circulariter moueē. ſ. a Deo glorioſo: qui ē
eaꝝ ars vniuerſalis. p accñ ſ tñ mouētur ꝛ valō
īproprie. qꝛ. ſ. coꝝ mobile moueē a primo ente.
¶ Utrū aūt iſtud p accñs moueri ītelligētie d
nominet orbē moueri p accñs. dicē Auerois ī li
bro de ſubſtātia orbis capite. 4. priuꝫ motū ex
ſe: ꝛ ex alio: ē motū p accñs p nām motoris ſui
Ubi ītellige ꝙ primum motū tm̄ ex ſe ē priuꝫ
caelū. qꝛ ipm̄ a nullo ſibi extrīſeco moueē. qꝛ tā
tū a p° motore moueē: q iuxta philoſophos ē
illi caelo ītrīſecus ꝛ nālis. ſꝫ primū motū ex ſe:
ꝛ ab alio: ē ſm̄ caelū. ſ. ſaturni. qꝛ ipm̄ moueē a
ſua ītelligētia: ꝛ a p°. ꝛ qꝛ ītelligentia ſaturni
moueē p accñs a p°: iō aīal caeleſte ſm̄ dr̄ mo/
ueri p accñs ab alio. ꝛ ſic moueri p accñs ad a/
nimatū trāſfereē ab aīa. ¶ Utꝝ aūt caelū poſitū
extra ſuā nālem inclinationem: aut in qlitate:
aut ī quātitate: aut ſitu: ſeipm̄ poſſit reducere
ad ſuā nālē diſpoſitionē: ē poneē caſus quos ne
dū dicerꝫ Ariſt. ipoſſibiles: ſed ꝯdictionē ipli/
cantes. Nō ē aūt ī caelo alia muta° iuxta phi/
loſophos r̄alis: neqꝫ ītētionalis: niſi illuminat°
aut alia ſpēꝝ ītētionaliū trāſla°. ꝛ hāc Deus ī/
mediate effectiue facit. ¶ Error. n. pſpectiuoꝝ
ī hoc ē altioris ſcie: ꝙ ſit pſpectiua. ſ. ſimilitudi
nes ab ea re cuius ſūt ſimilitudines ī medio ꝓ
ducūē aut ī ſēſu. trāſfert. n. Deus lucē ſtelle ad
alia corpa diaphana: niſi īteriacētis corpis non
diaphani pñtia impediaē abſtra°. qd aūt ī hoc
ſenſerit Ariſt. alias deo dāte dicā. Unamquā/
qꝫ aūt intellectualē lucē ſua propria lux ſenſibi
lis nālr̄ cōſeqē ī ſuo proprio ſubiecto vnde lum̄
abſtrahiē. Hec igr̄ de ſpūali corpe dcā ſufficiat.
¶ De elemētis aūt ſit primū dictū a caelo ef/
fectiue ꝛ localiter moueē elemētū. efficiēs aūt
duplex. vniūſale. ꝛ pticularē. caelū ē agens vni/
uerſale: nō aūt pticularē ꝛ ꝓpriū. nō tñ agit cae/
lū attrahēdo elemētū aut expellendo: aut alia
ſpē violēti motuſ mouēdo. qꝛ tūc elemēti leuiſ
facilius attraheret caelū medietatē ꝙ totū. qꝛ
medietati magis dñareē caelū ꝙ toti. ꝯñs ē ꝯ
experientiā. ſimilr̄ velocius depelleret caelū me
dietatē elemēti grauis ꝙ totuꝫ. Similr̄ cū at
tractio ꝛ expulſio ſint motus violēti. 7° phyſ.
textu cōmēti. x. nō reperirētur motus naturales
ſed eis coniuncta eſſet violentia. Eiſdem rōni/
bus ꝓbatur locum nō attrahere aut expellere
corpora ī ipm̄ mota aut ab ipſo. ¶ Secundum
dictū locus mouet elemētum finalr̄ ꝛ formalr̄
aliquo modo: ꝛ effectiue: ſed nō proprie effecti
ue. primam partem ꝛ ſcđam ꝯōis vult Auerois.
4° caeli cōmento. 25. Cauſa finalis ī motibus
iſtorum elementorum ſunt loca conuenientia:
ꝛ ſunt aliquo modo forme: qum ſint perfectiue
dicitur finis de loco ꝛ forma equiuoce. quarto
phyſicorum commento. 14. ꝛ cōmento. 50. de/
claratur. quia locus ſeparatur a locato. ꝛ ī hoc
differt a materia ꝛ forma. ꝛ in fine iſtius com/
menti locus facit tranſlationem ita ꝙ eſt cau/
ſa finalis ei. Et in eodem quarto textu ꝛ com/
mento. 35. forma eſt finiſ corporis: ꝛ locus ē fi/
nis cōtinentis corpus. ꝛ 4° phyſ. cōmento. 43.

Cauſa motus, eius qđ mouet incōtinente ē ex tra nām.ꝛ ē rem motā eē extra ſuū vbi natura le. Diſtiguit autē moueri i cōtinēte mobilia caeleſtia a corruptibilibus.quia nō violente lo cabilia ſūt ſuperiora ſicut multa inferiora.ꝛ ſic patet ꝙ quemadmodum eſſe i ſuo loco natura li elemēti aut elemētati ē cā finalis quietis na turalis:ita eſſe extra ſuū locum nālem ē final cauſa motus nālis. Et 4° caeli locus:qꝛ cōtiet eſt forma.proportio.n.cōtinētis ē proportio for me textu cōmēti.35. Sꝫ ꝙ improprie effectiue moueat locus ꝓbat.5°.n.phyſ.ꝛ 4° textu cō menti.5.ꝛ.36.locus habet quandā potentiā.in tellige actiuam:ſed nō productiuam:ſed bñ cō ſeruatiuam.dixit.n. Auerois in eodem 4° cō mento.xi. Nō locus nō ē agens māifeſtū ē p ſe ſed ē tāquā finis extrinſeca i corporibus ſimpli cibus.lꝫ nō ita poſſit i compoſitis. Elemēta.n. a ſuis locis nālibus conſeruantur:ideo i ipa mo uentur tāquam i fines ſuos.vnde 4° phyſ.cō mento.48. Cauſa i motu naturali ē cauſa i qe te naturali.ꝛ hec eſt ſimilitudo cōtinētis ad cō tētuꝫ. Omne.n.ꝙ trāſmutatur in aliquid:trāſ mutatur i ſimile.ſed elementa in ſuis motibus naturalibus tranſmutantur i ſua loca. ergo lo ca ſunt elementis ſimilia.rō eſt philoſophi 4° caeli textu commēti.25. Corrolariuꝫ ſupficies aque eſt ſimilis terre:ꝛ ſuperficies aeris aque ꝛ ſuperficies ignis aeri.ꝛ iter hec ē ſimilitudo formalis ex 4° caeli cōmēto.23.ſ.i qualitati bus primis:vt tāgit Auērois 2° de aīa cōmen to.115.omne.n.aīal qđ inatum ē eſſe i aqua aut aere nō ſentit aliquā qualitatē caliditatis aut frigiditatis i eis:ſi fuerit i ſimplicitate quam debent habere.qꝛ eſt locus eius naturalis:ꝛ lo cus eſt ſimilis locato.ſed ſuperficies caeli eſt ſi milis ſuperficiei ignis virtualr̄. vt colligr̄ 4° caeli commento.22. Cōtra elementa media deorſum mouentur magis naturalr̄ ꝙ̄ moueā tur ſurſum.4° caeli commento.39.ergo magis locantur per ſuperficiem iferioris elementi cō tenti ꝙ̄ per ſuperficiem elemēti cōtinentis.

¶ Secūdo maior eſt ſimilitudo ignis ad ignē ꝙ̄ ad caelum:ꝛ aeris ad aerem ꝙ̄ ad igneꝫ:gͦ mouetur ignis ſurſum propter elemētuꝫ ignis ſurſum exñs:cum quo cōuenit. conſequēs ē fal ſum.qꝛ ſi non eſſet ignis i concauo lune: adhuc ignis ad ipſum moueret.argumētum eſt philo ſophi 4° phyſ.textu cōmenti.22. ¶ Rñō ad primum magis naturalr̄ mouentur media deor ſum.i.facilius recipiunt ipetum ad deorſuꝫ.ta men naturalis iclinatio leuiū ad ſurſum ē.gra uium vero ad deorſum. ¶ Ad ſecundum ſimi litudo itelligitur loci non abſolute: ſed i tanta vel tanta diſtantia vel propinquitate ab orbe. qꝛ ſic poſſibilis eſt conſerua° elementi ibi.de ſcendunt igr̄ grauia ad centrum:qꝛ ille ē locus deorſum.nō qa ibi ſit terra: aut qa ibi ſit finis aque.iuxta ſententiam Auerrois 4° phyſ.cō mento.42. Idem vult Auerrois 4° caeli cō mento.23.elementa mouētur ad ſimile qđ eſt locus:non autem ad ſimile qđ eſt totum. ¶ Et ꝙ nō proprie effectiue moueat locus.patet qa mirabile eſſet centrum trahere glebam a cōca uo lune. ¶ Tum qa motus elementi eſſet vio lentus:qa a prin° extrīſeco trahente. ¶ Tum qa equalr̄ grauia equalr̄ figurata:per eque ra ra media equalr̄ diſtantia a ſuis locis deberēt equalr̄ moueri.conſequens ē falſum patet vbi vnum citius icoeperit moueri ꝙ̄ aliud.qa im petu adiuuatur id qđ prius icoepit moueri. ꝛ ſic ipſum velocius mouetur ꝙ̄ id qđ tardius i coepit moueri. Nō ſi dixeris non eſſe paritatē i caeteris propter ipetus diuerſitatem dicaꝫ i de pateř ꝙ nō tātum centrum ē cauſa motus vt patet. ¶ Item mouens ꝛ motum ſimul ſūt ſcilꝫ imediatum ꝛ ſine alteratione mouens:nō autem corpus nāle motum i aliquem locum ſimul eſt cum loco in quem mouetur. ¶ Con tra tunc periret rō Ariſtot.prīo caeli probans ñ eſſe plures mundos.qa grauia vniuſ mundi cū grauibus alterius a centro trahuntur i eundeꝫ locuꝫ. ¶ Rñō de° Ariſtotel.ibi textu commē ti.79.nō fundatur ſuper atractione:ſed ſup na turali mobilium iclinatione i idem centrum.

¶ Item ſi locus imprimeret virtutem locato ſe cūdum quā moueretur locabile vt magnes fer ro:tunc omne propīquus loco velocius moueret qđ nō oportet.patet de graui a remotiori loco deſcendente diſtantiori a loco i quem tendit ꝙ̄ graue aliud a propiquo recedens aliis paribus. Nō ſi dicas ꝙ nō eſt alторum paritas puta ipſi us impetus. ¶ Rñō non dr̄ omnibus paribus ſed aliis:ideo itelligenda eſt paritas i aliis ex cepta diuerſitate poſita i caſu ꝛ ſequēte ad po ſitum.ſed diuerſitas impetus ſequitur ex hoc

ꝙ vnum ex propinquo reliquum a remotis in
cipit. ſed alia paria intelligenť vt ſigura mobi-
lium: quantitas coꝝ: denſitas ipſorum mediū
cōſimile ⁊c. motum vel nō: ꝯlatum vel nō. ⁊c.
¶ Tertiū dictum generans elemētum mouet
ipſum mediate ſed nō imediate. 8°. n. phyſico.
cōmento. 31. motor corpoꝝ naturalium in loco ē
in rei veritate ab eo qd generat ipſa: ſicut alia
accidentia q̄ inueniūtur generari i re per gene-
rationem ipſius. ¶ Potentia. n. ad motuꝫ di
citur duobuſ modis. ſ. eſſentialis ⁊ accidentaliſ
8° phyſ. textu ⁊ cōmēto. 32. cū igitur elemētū
mobile non exiſtit: tunc elementum ē i potētia
eſſentiali. q2 mā ex qua generabile ē elemētū
ē i potentia ad formam principiatiuam operis
⁊ ſic indiget elementum aliquo generante ipꝫ
de potentia ad actum eſſendi. ⁊ tunc de poten-
tia eſſentiali reducitur elementū ad actuꝫ mo-
tus. ¶ Secunda pars dicti patet: q2 generans
non eſt localr̄ mouens per ſe: neqꝫ imediatū: ſꝫ
mediatum: ⁊ per accidens. Dixit. n. Auerrois
3° caeli cōmēto. 28. quemadmodū caetera acci
dentia exītia i re gnata nō exiſtunt in ea niſi a
generante: tamē mediāte forma gnati: que ſit
a generante. ita ē de hoc motu. verbi gratia. ge
nita prima parte ignis iſunt oīa accidētia ignis
inquantū ignis eſt: quorum vnus ē motus ad
ſuperius. ⁊ 8° phyſ. cōmento. 32. generās eſt il
lud qd dat corpori generato formā ſuam ⁊ oīa
accidentia contingentia forme: quoꝝ vnum eſt
motus in loco. ⁊ ideo cuꝫ forma fuerit comple
ta in eo: complebiť vbi ſuum debitū: ⁊ alia acci
dentia: niſi aliquid impediat. ⁊ paꝝ infra in 3°
caeli cōmento. 28. oſtendit motorē extrinſecuꝫ
nō eſſe motoreꝫ eſſentialē dicens iſte tamē mo
tus nō ē primus neqꝫ eſſentialis a motore ex-
trinſeco. ſed a forma moti. Et paꝝ ifra neqꝫ. n.
nominať lapis iter ea que mouentur ex extrin
ſeco: q2 nō mouetur hoc motu ab extrīſeco ſine
medio. q2 iter cauſam extrinſecam ⁊ motū me
diat alia cauſa. 4° etiam caeli Auērois cōmē-
to. 25. potentia ad formaꝫ ⁊ vbi ē i eodē ſubiec
to. ſ. in corpore ex quo ē gńo. itelligo tamē non
imediate: ſed ordinate. q2 motus exēpli gratia
ad ſupius cauſať a leuitate: vt paꝝ ē ibi dixe-
rat Auerrois. ¶ Contra 4° caeli cōmento. 22.
motor i eis eſſentialr̄ ē gńans: ⁊ motū ē gńatū.
¶ Rńo Auērois ⁊ Ariſtot. 4° caeli cōmēto.

25. generās cauſa ⁊ agens elemēta ē cauſa mo-
tus ad loca coꝝ: niſi aliqd impediat. ¶ Qd ſi
fuerit: tunc receſſus impedimēti erit cauſa mo-
tus eius per accidens. ⁊ tunc forme iſtoꝝ erunt
mouentes: ēt per accńs: ⁊ aſſimilabūť eis q̄ mo
uenť p ſe. dico igr̄ ꝙ gńans ē cauſa eſſentialis
ipſius generationis. ſꝫ ipm ē cauſa p accidens.
motus localis. q2. n. gńans ñ mouet niſi mediā
te elemēto qd mouet aliquo mō p accńs nō pōt
dici gńans mouere per ſe ꝓprie. ¶ Contra oē
extrīſecum mouēs maiorē habet proportioneꝫ
ſupra partē q̄ꝫ ſupra totū: g° velocius moueret
ps elemēti q̄ꝫ totuꝫ. ꝯńs ē ꝯ philoſophū p° cae
li textu cōmēti. 51. ponētem regulā ꝓportionū.
¶ Secūdo ſeqť ꝙ mouēs ⁊ motuꝫ nō eſſent ſi
mul qd ē ꝯ philoſophū 7° phy. textu ꝯmēti. x.
¶ Tert° ſeqť ꝙ forme nāles nō haberēt pro-
prias opationes: q2 pricipium motus ē extra.
¶ Quarto ꝙ gńans ⁊ remouēs prohibens nō
magis mouet ſurſuꝫ q̄ꝫ deorſuꝫ. ¶ Quīto ſeq
tur ꝙ nō mouētur mixta ſm motuꝫ p̄dńantis
elemti. q2 elemtū nullū motum ſibi determiat.
¶ Sexto ſeqtur elemtū nō hēre in ſe pricipiuꝫ
motus localis actiuū. ¶ Septimo gńans mo-
uet mām grauis ⁊ nō graue. g° nō ē generans
cauſa motus. ¶ Ad primū maior eſt vera de p
ſe principali ⁊ imediato agēte: cuiuſmodi nō ē
generans: neqꝫ remouens ꝓhibens. ¶ Ad ꝓꝫ
maior ē va de imediato agēte. vt pꝫ ex Auer
roe 7° phyſicorum ꝯmento. 13. cuiuſmodi non
eſt generans: neqꝫ remouēs ꝓhibēſ. ¶ Ad ter
tiū negať ꝯńa: q2 pricipium propiquum ē intra.
¶ Ad quartū pricipaliſ mouētis ē in determia
tū locum inclinať: gńans ēt ſm ꝙ talis vel ta-
lis forme eductiuū mediate i talem vel talem
locuꝫ iclinat. ¶ Ad qntum negať ꝯńa: ad ꝓba
tioneꝫ negať aſſumptū. ¶ Ad ſextū negať ꝯńa
¶ Ad ſeptimuꝫ dans formā mouēdo ⁊ tranſ-
mutādo ad formaꝫ māꝫ grauis dat accidentia
graui ſequētia formā. ¶ Contra dato ꝙ aeter
num eſſet elemētuꝫ: adhuc aſcenderet: aut de-
ſcenderet. g° gńans nihil facit. ¶ Secūdo ſtat
dū moueť elementuꝫ: nō eē gńans: neqꝫ remo-
uens ꝓhibens: aut abeſſe ⁊ diſtare a moto: g°
ipſa non ſunt cauſa motus. ¶ Tertio q2 motus
eſſet violentus: q2 eſſet ab extra. q2 gńans ⁊ re
mouēs ꝓhibens extra ſunt. ¶ Ad primū non
eſt gńanſ neceſſariū i motu elemēti: niſi ad edu

cendum formã de potentia eſſentiali. iõ poſito
ꝙ nõ educat elemẽtum:aut ꝙ ſit eductum ad
actũ:tunc nõ indiget elemẽtum ad hoc vt mo/
ueatur:gñante. ¶ Ad ƀz initiuꝫ motus reqrit
gñans aut remouens prohibens:nõ aũt conti/
nuatio illius motus:ſed cõtinuationeꝫ mediũ
adiuuat. ¶ Ad tertiuꝫ negatur cõſequẽtia .qꝛ
licet ſit per accidens ab extra:ẽ tñ aliquo mo/
do per ſe ab intra.philoſophus ẽt. 8° phyſ.tex
tu ꝯmti.27:conceſſit aliqueꝫ motũ ab extra eẽ
naturalẽ. ¶ Quartũ dictũ remouens prohibẽſ
mouet elemẽtũ per accidenſ:⁊ nõ ẽ neceſſe ꝙ ali
quid faciat in effectu.qꝛ ſi contingat elemẽtũ eẽ
in potentia accidentali ad moueri:hoc ẽ duplr̃
aut ẽ in loco ſuo naturali.⁊ tunc nõ moueſ na/
turalr̃:neqꝫ indiget motu ducente ipꝫ in ſuum
locũ.ſi autẽ ipm ẽ extra ſuuꝫ locũ:tunc nõ mo/
uetur:quia ſupponitur ꝙ ſit in potentia accidẽ
tali ad naturaliter moueri:g° quieſcit:⁊ cũ iſta
quies ſit violenta ſibi:ipſũ indiget remouente
prohibens ipſuꝫ moueri . patet ex tertio caeli
ꝯmento.21.⁊.28.⁊.8° phyſ.ꝯmto.32. ¶ Qui/
dá p prohibẽs itelligunt mediũ per qd̃ fit mo/
tus qꝛ volunt elemẽtũ p ſe moueſ mediũ: ãmo
to ƀo medio impediente:elemẽtuꝫ mouet ſe p
accidens ⁊ redducitur p accidẽs i cãm per ſe.ſ.
in elemẽtũ mouens medium:⁊ mediũ per ſe mo
uens elemẽtũ. ¶ Contra Auer.8° phyſ. ꝯmto.
57.graue ⁊ leue remoto prohibente moueſ ex
ſe.dixit.n.Ariſtot.poſuiſſe illa non moueri ex
ſe.qꝛ nõ moueñ exſe.donec moueañ ex alijs.
mediũ autẽ nunꝗ̃ ẽ remotũ:ſed ſemp reſiſtit.
⁊ ſine illo nõ fieret motus .g° p ꝓhibẽs nõ in/
telligr̃ ipſũ mediũ. ¶ Qd̃ ſi itellexeris mediũ
remoueri ſic ꝙ Cedat ſic ꝙ fieri poſſit motus
⁊ tñ adhuc reſiſtat. ¶ Contra hoc nõ conſonat
littere Ariſtotel.8° phyſ.ẽ textu ꝯmti.32.vbi
exẽplificat de euellente colũnã. ¶ Intelligo i/
giſ ꝓhibẽs illud qd̃ ꝓhibet vt motus ĩchoeſ.
vt graui dſcẽdeſ colũna ſuppoſita . ⁊ remoueſ
ꝓhibẽs:ſi colũna remoueſ.⁊ ſi lapis trahiſ ex
tra colũnã.Similr̃ ſagitta ſurſũ proiecta:cũ de
ſinit aer ipſam ſurſũ portare : remoueſ aut re/
moueri incipit ꝓhibẽs.Similr̃ lapide ſui gra
uitate rũpente cordã qua ſubſtinebaſ lapis:la/
piſmet remouet impediens.ſimilr̃ ſi aqua aut
argentũ viuũ ſupercalefacta aſcẽderẽt p calorẽ
tunc remouens calorẽ remoueret ipedimẽtum

⁊c.dictũ ẽ ꝯdictiõale:aduerte igr̃. ¶ Itẽ ſi me
diũ ipedirꝫ:ñ dareſ motus nãlis rectuſ g ñ eẽt
ſpeditũ ſ.cuius oppm̃ vult Av.4° phy.ꝯm̃.21.
¶ Iteꝫ ſi ſub appetitu elemẽti mouentiſ cadãt
moueſ mediũ ⁊ moueſ ſe: itentũ primũ eẽt vt
elemẽtuꝫ nãliter locareſ.⁊ ſic itenderet elemen
tũ prĩo ſe mouere. Sed dicendum ſub appeti/
tu elementi cadit ſe mouere:nõ auteꝫ mouere
mediũ.ſtat.n.graui deſcendente exẽpli gratia:
ipſuꝫ graue nõ mouere mediuꝫ:vt ſi mediũ ab
alio motore deorſum impelleretur eque velo/
citer ſicut graue deſcendit. ¶ Iteꝫ remouens
mediuꝫ oportet moueri:ad hoc vt moueat me
diũ.g° neceſſario elemẽtuꝫ prius nã mouet ſe ꝗ̃
moueat mediũ:g° nõ moueſ p° elemẽtũ a me°.
¶ Quintũ dictuꝫ mediũ mouet adiuuando:ñ
autẽ ſolitarie.ſi.n.ſolus ventus aliquid moue
ret:tunc motus ille nõ eẽt naturalis illi moto.
¶ Sciendũ ꝙ Ariſtoteles 3° caeli textu ꝯm̃.
28.vult aereꝫ eſſe cãꝫ motus naturalis ⁊ vio/
lenti facti in eo. Et Auerrois ibi:aer ſui graui
tate iuuat grauia ⁊ leuia in deſcendendo.⁊ ſui
leuitate ea iuuat in aſcendẽdo. correſpondẽter
ignis qꝛ leuis tantũ vt 4° caeli textu ⁊ cõmẽ/
to.29.⁊.32.licet iuuet in aſcenſu:nõ tñ in deſcẽ
ſu.niſi forte per accidens ⁊c.terra autẽ quia gra
uis tantũ:nõ iuuat aſcenſuꝫ niſi per accidẽs ſe
mouendo infra leue.Eſt igitur aer adiuuans ⁊
defferens:nõ autẽ eſt principale efficiẽs.qꝛ me
diũ mouetur a re mobili:Auẽrois etiã 8° phy
ſic.ꝯm̃.82.aer ⁊ aqua talẽ habẽt naturã:cũ acci
piant principiũ mouendi ab alio per ſe moueñ
Idẽ 4° phyſic.ꝯmto.68.Aer autẽ ⁊ aq̃ poſtꝗ̃
impulſa ſunt:moueñ per ſe. dicit.n.poſtꝗ̃ aer
ſeparaſ ab expellente mouetur a ſua fora natu
rali:⁊ ante ſeparationeꝫ mouetur ab vtroqꝫ.ſ.
ab expellente ⁊ a ſua fora . quapropter motus
eiuſ ẽ velocior neccio ꝗ̃ motuſ expulſi.⁊ p̄ſertiꝫ
ſi expulſũ violenter mouetur . Et 3° caeli ꝯm̃.
28.aer:qꝛ principiũ motus accepit a motoſ ex
trinſeco:remanebit : poſtꝗ̃ fuerit ſeparatus a
re mota:motuſ per ſe per principiũ naturale qd̃
ẽ in eo.ſ.grauitatẽ ⁊ leuitatẽ.⁊ ſi hoc non eſſet:
caderet lapis ⁊c. ¶ Ex quo patet in motu natu
rali ⁊ violento mediũ moueri .⁊ ſic in naturali
motu mediũ adiuuat elementũ : ſed in violen
to portatur mobile a medio.iõ dixit Auẽrois
4° caeli cõmento.22. ſi aufferremus medium

ab iſtis ita q̄ vacuū eſſet:nō eſſet poſſibile ī eiſ
vt mouerentur ⁊c.⁊ ſic bene rep̄hēdit̄ Auem/
pace ab Auēroe.4° phyſ.⁊c.❡Ubi nota q̄ in
ꝓiectionibus ī qbus impellēs ab impulſo ſepa
tur tres eſſe opiniones vnā Platonis volētis
mediū ſuccedens impellet̄ mobile.❡Contra
hoc ē experientia impulſoꝝ poſt que pendet filū
aut palea:que aer facilius portaret q̄ ſagittam
aut lapidē:aut facilius impelleret.❡Secun
da eſt opinio pariſieñſium.Qð impetus ē q̄litaſ
infixa impulſo mouēs ipm:que tñ:q: violēta
eſt:ꝯtinue remittit̄.❡Contra hoc Ariſtot.pe
rit oſtendētis 4° phyſ.textu ꝯmēti.68.vacuū
nō eſſe.q: tunc impulſa moueri nō poſſent.quia
mediū nō moueret ea:quā ꝯñaȝ dato impulſu
huiuſmōi:opȝ nō valere.q: res impulſa hȝ reſi
ſtentiā intrinſecā ⁊ motorē intrinſecum:g° non
repugnaret illi impulſo dato vacuo q̄ mouere
tur in eo.⁊ ſic geſcente extrīſeco ⁊ primo prin°
adhuc lapis cōtinuat motū.❡Tertia ē Ariſto
telis ⁊ Auērois q̄ mediū impulſū mouetur a
ſua forma ⁊ portat exēpli grā lapidē.⁊ ſic ge/
ſcente exteriori ⁊ p° prin° adhuc lapis mouet̄
⁊ ſic lapidis iſtius motus ē aliquo mō natura/
li ſimilis ⁊ aliquo modo violentus:vt aer a ſe
nāliter motus portat lapidē:facit motū lapidiſ
aliquo modo nāli ſimilē:vt aūt motus ē ꝯ icli
nationē lapidis:ſic ē violētus.⁊ dixit Auer/
rois 3° caeli ꝯmēto.28.motus lapidis ſurſum
aſſimilat̄ nāli:q: lapis mouet̄ dū extrinſecum
mouēs quieſcit.motor igr̄ ē cū moto:⁊ ſi hoc
nō eſſet:caderet lapis.q: nō eſt in eo pñcipiū le
uitatis.Sciēdum tñ q̄ q̄ pōt elemētū et̄ reci/
pere impulſionē ſic q̄ cū impellit̄:mouet ſe.taȝ
pōt elemētū ī mixtione exiſtens impulſionem
recipe.ſic q̄ poſtq̄ impellebat̄:ex ſe mouetur
ideo Auērois reddēs cām quare ſibi relictus
lapis caderet dixit q̄ in lapide nō erat princi/
piū leuitatis qð ex ſe moueri poſſet poſt im/
pulſuȝ.Sȝ ī mixto ē ꝯriuȝ pñs elemēto moto
ſed et̄ mixtionē nō ſemp ē ꝯriuȝ pñs ⁊c.❡Cō
tra q: retardat̄ motus impulſi verſus finē mo/
tus:g° non portat ipm aer ex ſe motus.pȝ ꝯña
q: aer a ſe motuſ nō hȝ vñ geſcat.❡Jtē ſequi
tur q̄ poſtq̄ incoepit aer moueri q̄ mouebit̄
in aeternū:q: ex ſe mouebit nō hñs ī ſe cāȝ ge/
tis.❡Ad primū ab aere impulſo impellit̄ ali/
us aer geſcens:⁊ impellenti reſiſtit:⁊ ſic retar

dat motū ipellentis:⁊ iſte aer ſcðo impulſus tar
dius īcipit moueri q̄ȝ aer p° ipulſus incoeperit
q: aer ipetuoſius impellebat̄ ab exteriori mo/
tore q̄ȝ ipſe ipellat.⁊ ſic motus aeris tādē ipe/
ditur.cū continue pp impedimētū medij geſcē
tis aut ꝯlati continue aeris motus remittatur
ꝯ ſeq̄t̄ me° cōtralato nō fieri poſſe motū.quia
aer nō portat ꝯ motuȝ aeris.Rñō infra ē.conce
dēdo ꝯñs.❡Ad ſcðm negat̄ ꝯña q: nō ī aeternū
durabit iſte aer.❡Tuȝ q: reſiſtētiā hȝ extrīſe
cā:lȝ nō ītrinſecā.❡Utrū aūt aer ſit adiuuans
motū nālem:aut neceſſarius ſit vt fiat motus
nālis in eo.❡Rñdet Auer.3° caeli ꝯm.28.p°
ē adiuuās:q: ipulſo aere:ipſe mouet ſe.⁊ adiu
uat motū nālē ī eo factū.2° ē neceſſarius ſalteȝ
ſimplicibus:q: alr̄ mutarēt̄ ſimplicia:nō āt mo
uerent̄.q: ī vacuo nō pōt eē motus ſimplicis:ni
ſi fieret reſiſtēs vna ps alteri vt in grauiſſimo
ad centrū veniēti ps vltra centrū pti citra cen/
trum.Et infra aer ſecūdū q̄ ē corpus paſſiuum
⁊ cōtinēs ē neceſſarius ī eſſe iſtius motus ⁊ ſcðz
q̄ eſt graue aut leue facit motū eē faciliorē ⁊ p
fectiorē nota ibi neceſſariā diōnē medij a mo/
bili:ñ q: oportea t mediū diuidi a moto ī medio
q: pōt eſſe q̄ mediū ꝯtinēs ſimul moueat̄ cum
re mota.vñ medij talis diō ē ꝯdic° ī eē motus
q: talis diō ꝓhibet potius q̄ȝ adiuuet motum
ſȝ diō neceſſaria medij ē quā facit mobile ī me
dio pp ſui exiſtētiaȝ in eo.de nā.n.quanti con/
tenti eſt facer̄ latera ꝯtinentis diſtar̄.❡Que/
ritur tñ derelicto lapide ſue nature in aere qd
prius incipit moueri:an mediuȝ:an lapis:quia
eque nāle ē aeri eē ſupra lapidē ſicut lapidi eē
infra aerem.❡Jtē videt̄ mediū potius impe
dire q̄ȝ mouere:q: nō ita cito ē mobile in loco ī
quē tēdit p mediū:ſicut ſine medio:neqȝ ita ci
to p mediū denſuȝ ſicut p raruȝ.❡Ad primuȝ
duo ſe tenent ex parte moti vnum ē appetitus
eē in ſuo loco:aliud eſt eē ſ vel infra medium.
ſȝ ī medio ē vnuȝ tātū.ſ.eē ſ vel infra mobile.
q: mediū vt in pluribus ē in ſphaera propria:ſȝ
appetit eſſe ſ vel infra rē motā.⁊ ſic citius inci
pit res moueri q̄ȝ mediū.Jdem cōtingit ī mo/
tu violento.ſ.prius moueri rē motā.vñ Auer.
3° caeli ꝯmēto.28.expellitur.n.aer a lapide:⁊
expellit ipm:cū lapis hȝ duos motores.ſ.nām
⁊ mouens ex.❡Jteȝ cū duo motus ſe comi/
tantur quorum vnus eſt naturalis:alter violen

tus abſentib⁹ alijs mouētib⁹.ꝑuenit nālis vio
lentū:⁊ eſt nālis cā potuiſ violenti q̄ eꝰ. q2 ſim
plr̄ priuꝫ eſt nāle:⁊ nō violentū.motus igr̄ ae-
ris ab altero ꝑcedens motū ſui a ſe bꝫ motorē
extrinſecū.ſꝫ motus grauis eſt nālis :⁊ motus
aeris eſt violentus.ꝑ q̄to īpellit̄ ⁊ diuidit̄. iō ꝑ-
uenit motus lapidis motū aeris.eſt.n.elemtuꝫ
motū ex̄ ſuū nālez locū:i q° moueri bꝫ.⁊ medi
um forte eſt i ꝓpria ſphaera:i q̄ nālr̄ bꝫ qeſcer̄
¶ Ad ſm mediū nō impedit:q2 ſi ſic:nō daret̄
motus nālis i iſtis īferioribus niſi īpeditus:ſic
arguit Auer.4° phyſ.cm̄.71.ꝯ Auēpace.dicen
dū eſt igr̄ ꝙ lꝫ aer rſiſtat motui:n̄ tn̄ aer īpedit
motū.¶ Cōtra aer ⁊ aq̄ cedūt nālr̄ i loco rbuſ
q̄ mouent̄ i eis.4° phyſ.cm̄.62.g° nō reſiſtunt.
¶ Rn̄o negādo ꝯn̄aꝫ:ymo orbis:q nālr̄ īcliat̄
i motū circularē p ītelligētiā:adhuc rſiſtit ītel
ligētie.vt dix̄ Auer.4° phyſ.cm̄.71.Si.n.non
reſiſteret orbis ītelligētie:n̄ moueret ītelligen-
tia orbē.ſimilr̄ ſi nō reſiſterꝫ mediū:nullū cor-
pus m ı̄le ſimplex moueri poſſꝫ violēter:neqꝫ
nālr̄.q2 i oī motu reqrit̄ dn̄iuꝫ mouētis ſ̄ reſi-
ſtentiā:nihil āt ē reſiſtens elemto nālr̄ moto a
lijs abſētib⁹ īpedimtis:niſi mediuꝫ vt colligit̄
3° caeli textu ⁊ cm̄.78.⁊ 8° phyſ.cm̄.82.q2 ni
ſi mediū eſſꝫ:neqꝫ lapis:neqꝫ aliqd̄ ſimplicium
corpoꝝ moueret̄:neqꝫ nālr̄:neqꝫ ſm violentiā.
ſi.n.auferret̄ mediū ab iſtis:auferret̄ motus.
eꝰ illis q putāt ꝙ velocius moueret̄:q2 aſſimi
lant̄ p ſe motis eſſentialr̄ 4° caeli cm̄.22.ſubi-
to.n.moueret̄.iux̄ ſn̄iaꝫ Auer. 4° phyſ.cm̄.71.
Ex 4° igr̄ phyſ.cm̄.71.⁊.72.mediū reſiſtit.qa
ipꝫ ē cā ſucceſſiōis i motu.q2 ſup eo cadit dn̄iū
mouentis ſꝫ n̄ īpedit.q2 motus īpeditus nō eſt
nālis:q̄uis ēt ab ex̄ īpediat̄.¶ Tū q2 medium
adiuuat p ſuā nāꝫ ⁊c. nō g° impedit codeꝫ mō
voluit.n.Auer.8° phy.cm̄.82.ꝙ lapis motus
i aere ſiue i aq̄ nō eſt ve ꝯtinuus:cū tn̄ ſenſui vi
deat̄ ꝯtinuus:qd̄ eſt pp aliū ⁊ aliū aerē:q lapi-
dē aſſotiat̄.h° tn̄ pricipalr̄ ītelligr̄ i motu vio-
lēto.¶ Qd̄ aūt dixit Auer.3° caeli cm̄.28.la-
pis nō mouet eſſentialr̄: niſi aerē i quo ē.⁊ mo
uet ſe.q2 h° qd̄ mouet ſe ſeqt̄ motū aeris:eſt ī
telligendū ꝙ motus lapidis nālis a ſe nō ē eēn
tialis ꝓprie:ſꝫ lapis eſſentialr̄ mouꝫ aereꝫ:cū
ſic derelictus ē ſue nāe. nō tn̄ ille motus ē aeri
nālis.ſꝫ nō nālis.⁊ hoc ꝓ pria clauſula. ſꝫ ꝓ ſa
ſciendū eſt.ꝙ tardius īcipit lapis moueri q̄ po

ſtea moueat̄:q2 poſt adiuuatur lapis ab aer̄:ſꝫ
in prin° nō.q2 expectat aer vt moueat̄ ab alio:
anteq̄ ſe moueat aut alteꝝ.q2 ipē eſt in ſphae-
ra ꝓpria.ſꝫ lapide impellente aereꝫ:incipit aer
ſe mouere:⁊ portare lapidē:⁊ ſic impelli aereꝫ
ꝑcedit:nō motū lapidis abſolute q2 nō motum
lapidis mediū īpellentis:ſꝫ motū lapidis adiu
tū ab aer̄.¶ Sꝫ dubiū ē quō rota reuoluta cir-
ca axē velocius mouet̄:poſtq̄ꝫ reuoluēs eā ſuo
ꝓprio motui rotā reliqrit q̄ꝫ prius moueretur
nō.n.vr̄ aliūde q̄ꝫ ab īpetu acqſito nō regulato
a motore q prius regulabat̄.neqꝫ vr̄ aerē tunc
mouere circulr̄:ꝑſertiꝫ oppoſito īpedimto mo-
tui aeris circulari vtputa ligno vel tela rote q̄
ſi īmediata.ymo potius aerē reſilire ⁊ expelli
a rota expientia oñdit q̄ꝫ ꝙ aer rotaꝫ circulet.
¶ Similr̄ q̄r̄ velocius mouet̄ aſta certe lōga
q̄ n̄ ita lōga.¶ Similr̄ pluā n̄ tm̄ ꝓicit̄ ſicut la
pis.vr̄.n.q2 nō tm̄ īpetū acqrit ab īpellente pp
paucā māꝫ quā bꝫ.¶ Rn̄o motū rote eſſe com
poſitū ex motu violento ptiū grauiū ſurſū duc
taꝝ ⁊ ex q̄ſi nāli grauiū deorſū ductaꝝ: ⁊ ſic ali
qs eſt ibi motus ex ſe.⁊ hoc cōtinuabit motuꝫ
q̄uis aer nō adiuuet.ibi ēt eſt aliud adiuuans.
q2 ps grauis deſcendens īpellit alias ptes:⁊ fa
cit eas aſcendere:⁊ ad hoc mobilis figura adiu
uat. ¶ Contra quomodo velocitatur motus:
q2 ita potentes ſunt partes aſcenſure reſiſtere.
ſicut partes deſcenſure trahere a ſurſuꝫ ⁊ īpel-
lere deorſum.¶ Itē ſequitur nihil prohici poſ
ſe omni aere quanuiſ leuiter contralato:qd̄ eſt
contra experientiā.¶ Reſponſio manus appli
cata rote aliquando adiuuabat motum vt tem
pore quo deorſum trahitur ſed impediebat ali
quo modo velocitatem tempore quo manus ſ̄
ducte iterum elleuantur.¶ Ad aliud aer con-
tralatus leuiter motus aut eſt vincibiliſ ab im
pellente ad oppoſitum ⁊ ſic mutab.t motū aer
aut non:⁊ tunc conceditur tūc ꝙ aer īpedit mo
tum violentum verſus differentiam illam ſi-
gnataꝫ pois a quis mouetur aer.aut aer ſecūdū
diuerſas partes i diuerſas pōes fertur propter
diuerſas cauſas. ¶ Ad aliud de aſta:ad illam
longiorem meliorem habet manus ꝓportionē
⁊ illa eſt etiam aptior diuidere aereꝫ .⁊ ēt por
tari.¶ Ad aliud ō pluma aer impulſus cito re
linquit plumam.⁊ non eſt in pluma virtus ſuf-
ficiens pro diuidendo aere ipꝫ aut impellēdo. 1

¶ Ratio autem quare homo nõ ita cito firmat
curſuz cuz vult: eſt quia ſpũs poſiti in forti mo
tu ⁊ agitatione non ita cito obediunt volũtati
¶ Sextum dictuz totum elementuz mouet
ipm elementuz ſecundario ⁊ non primo: intelli
go totuz cathegorematice. quia in elemẽto ſũt
due partes eſſentiales. forma: materia: forma
mouet: materia mouetur. 4° phyſ. commento
71. ideo totum p partem eſſentialem que ẽ ſua
natura mouet. ſ. per formam. ſimilr̄ totuz p ptẽ
ſui eſſentialẽ que eſt mã eius mouet̃. ſ. p mate-
riaz. differunt tñ iſte nãe: qz forma mouet ſe: ⁊
ſic mouetur. mã aũt: lz moueatur: nõ tñ mouz.
¶ Contra mã non mouet neqz mouet̃ 8° phy.
cõm. 4. ¶ Rñ̃o negatur aſſumptũ: voluit autẽ
Auẽrois ibi q mã ſm q intelligit̃ denudari a
forma: nõ mouetur. quia qḋ mouet̃ eſt in actu.
forma igr̃ duplr̃ cõſiderat̃ vno mõ ſm q for̃a:
alio mõ ſm q in mã: primo mõ mouet forma:
⁊ vulgatũ eſt intelligentiã mouer̃. ſecundo mõ
forma mouet̃: ſi mãlis ſit. ⁊ ſi ẽt imãlis dũ mõ
mobile eius cuius eſt forma moueat̃ ab altero
ab ea. ſz mãlis for̃a mouet̃ ſecũdũ q ẽ i mã mo
ta a ſeipſa: vt pz 4° phy. cõm. 22. ibi. n. grauitaſ
in lapide ẽ motor: ſm q ẽ for̃a tantũ. ⁊ ipſa eſt
mota inquantũ ẽ in prima mã. Et Auẽrois 3°
caeli cõm. 28. forma igr̃ eius. ſ. lapidis mouet in
quãtũ ẽ forma: ⁊ mouet̃ ſm q eſt in mã. cõcedi
tur igitur totũ trãſmutari a toto. vt 4° caeli cõ
mento. 24. dixit Auẽrois graue aũt ⁊ leue to-
tuz tranſmutatur a toto ⁊c. ¶ Septimũ dictũ
grauitas aut leuitas mouent principalr̃. ⁊ nõ in
ſtrumentalr̃ ipſa elementa. ſupponit dictũ ñ da
ri grauitatez aut leuitatez que ſint qualitates
accñtales elemẽtoꝝ. ſed dari grauitatẽ ⁊ leuita
tem que ſint forme ſbãleſ eorũdez. Dixit eniz
Auẽrois 3° caeli cõmento. 17. in fine pria forma
ſbãlis exiſtit in mã. ſ. grauitas ⁊ leuitas. idem
in ꝓlogo quarti caeli. ⁊ in cõm. p° eiuſdẽ quarti
⁊ ſic grauitas ⁊ leuitas dicunt̃ nãe ab Auẽroe
4° caeli cõm. 2. nã aũt oĩs ſbã ẽ 2° phyſi. textu
cõm. 4. ¶ Itẽ Auer. ſcḋo de aĩa cõm. 108. graue
⁊ leue ſunt in pñto ſbẽ. ⁊ 4° caeli cõm. 20. in fi-
ne: impoſſibile ẽ ponere grauitatez ⁊ leuitatez
ſub accidente. ſic intelligẽdo q grauitas ⁊ leui
tas ſint res que eſt accñs. Ex quo pz quare ſm
dionem grauis ⁊ leuis elementa numerãt quo
niã grauitates ſpẽ differunt. ſimilr̃ ⁊ leuitates

qḋ non ẽ poſſibile ſi grauitas ⁊ leuitas ſint acci
dentia. qz grauitas aque ⁊ terr̃ eſſet eiuſdẽ ra-
tionis. ſimilr̃ ⁊ leuitates. differrent. n. tũc p in-
tenſuz ⁊ remiſſuz. ⁊ ſic inclinarẽt in loca eiuſdẽ
rõnis. Nõ ſi dicas ſunt accidẽtia alterius rõnis
adminus ſequit̃ q nõ eſſentialr̃ ⁊ a priori ele-
menta diſtingũt. ⁊ qz dixit Auer. 4° caeli cõ-
mento. 27. in fine q graue ⁊ leue ſunt in pñto
relatiõis: cõcedit̃ idẽ eſſe in diuerſis pñtis ſm
diuerſa eſſe. puta graue ſm q nãlr̃ petit cẽtruz
graue ẽ: ſm vero q velocius vel tardius petit
altero: comparatur. ⁊ qz 4° caeli cõmẽto primo
dixit Auer. qua de cã iſte ꝓprietates ḡuitas ⁊
leuitas ſũt prĩcipia motuũ ꝯrioꝝ i hijs corpori-
bus vocatis elemẽta dat̃ ſbã ꝓpria ⁊ accñs ꝓ
priũ. veꝝ aliquãdo grauitaſ ⁊ leuitas ſũmũtur
ꝓ grauitatione ⁊ leuitatione iuxta Auer. q̃rto
caeli cõm. 29 grauitas ⁊ leuitas q̃s hñt elemen
ta i ſuis locis nõ ẽ niſi velocitas motus ad ſu-
perius ⁊ ad inferius ab eo q facit violentiã. eſt
igr̃ grauitas ⁊ leuitas iſto modo opa° forme
ſbãlis aut ẽt alteriuſ. ⁊ ſic ẽ motus quo mediã
te grauitas ⁊ leuitas mouẽt ſenſũ: aut q° me-
diante iuuant̃ motus nãles aut violẽti in me°
⁊c. ex q° pz q̃z rõnabilr̃ fit varia° in motu: fac-
ta variatione in graui ⁊ leui. p°. n. caeli cõmẽto
54. ⁊. 88. quanto magis fuerit graue aut leue
tanto magiſ erit velox. ⁊ ſi velocitas ẽ infinita
grauitas eſt iſinita. ⁊ 4° phy. textu cõm. 71. ſtã
te me° eodẽ facta variatione in graui aut leui
variat̃ motus. fit. n. varia° in prĩo princ° illius
motus. iõ 8° phyſ. textu cõm. 32. ⁊ iã leue opa-
bit̃ motꝰ: niſi aliqd ĩpediat. ¶ Itẽ ſcḋo caeli tex-
tu cõmẽti. 105. ḡuitas maior ꝓpellit minorez.
¶ Itẽ ḡuitas ẽ prĩcipiũ qeſcẽdi deorſũ. g° ipſa
ẽ prĩcipiũ mouẽdi deorſũ. pz añs qz grauitaſ eſt
reſiſtẽs ĩtendenti remouere graue ex loco eius
nãli. Interrogãti. n: q̃re h° põdus elleuar̃ ſi po
tes. Reſpõdetur qz nimis graue. ¶ Cõtra enu
meraſ Ariſt. 5° meth. textu cõm. 18. accñtia q̃n
ti reffert ḡue ⁊ leue. Ubi Auer. ḡue ⁊ leue nu
merant̃ in accñtibꝫ q̃titatis ſecũda intentione:
ſũt. n. q̃litates nãles: ſz locant̃ ſub accñtibꝫ quã
titatis. qz ḡuitas ⁊ leuitas diuidunt̃ eadẽ dione
q̃ diuidit̃ magnitudo. ¶ Scḋo nõ data ḡuitate
aut leuitate accñtali: ſeq̃t̃ ſbãm ſuſcipe magis
aut minus. ¶ Ter° ſbẽ nõ ꝯriant̃. ḡuitas autẽ
⁊ leuitas ꝯriant̃. ¶ Quarto ḡue ⁊ leue ſequnt̃

ꝯrietates accñtales:non ſunt igr̃ ſbē. qꝛ ſbē ꝑ-
cedunt accidētia:pʒ aũs 4° phyſ.cõm.85.ex ra
ro ⁊ denſo oriũtur due ꝯrietates.ſ.graue ⁊ le-
ue.¶Quinto elemẽta nõ manẽt in mixto:ſed
grauitas ⁊ leuitas ſic.ſed qꝛ negatũ ē aũs ē:ar
guitur aliter ſic forme ſbãles rumpũt ĩ mixto
grauitas aũt aut leuitas non.quia datur mix-
tũ grauius elemẽto:vt aux aut plũbũ. ¶Sex
to ſbã nõ ē ſenſibilis ꝑ ſe.ſed grauitas ⁊ leuitas
ſic.¶Septimo Ariſt.3° caeli textu cõmti.26.
ꝓbat grauitatē aut leuitatē eē neceſſariã hijs
nãlibus qꝛ alr̃ non graue ⁊ graue eque velociter
deſcēderet.⁊ leue ⁊ nõ leue eque velociter aſcē
derēt.pʒ ꝯña poſito.a.nõ graui deſcendēte p.c.
ſpatiũ:tunc.b.graue ĩ eodē tp̃e moueť ꝑ maius
ſpatiũ qȝ.c.g° ps.b.in eadeʒ proportione ſe hñs
ad.b.quali ſe habet ſpatiũ.c.ad ſpatiũ maius q̃
c.ꝑ qḋ moueť.b.in dato tp̃e.¶Iteʒ textu ꝯm̃.
27.vanũ ē auteʒ probare naturã eſſe neceſſariã
rebus nãlibus.¶Ultimo in eucbariſtia datur
grauitas ſine ſbãli forma . ⁊ in nãlibus in va-
pore aqueo eſt leuitas nedum q̃ non eſt forma
ſbãlis eius.ſʒ eſt ꝯria forme ſbãli eius. ¶Ad
primũ graue ⁊ leue in rõne qua pondus vel pon-
deris abſentiã dicunt:quãtitates appellantur.
item fore ſbãles etiã q̃litates nãles dicuntur.
¶Ad ſecũdũ conceſſit Auer.ꝯñs de formis e-
lemẽtoꝝ.¶Ad tertiũ ꝯriari ſbãs rõne ſuoꝝ ac-
cidentiũ non ĩcõuenit : ⁊ ſic eſt hic rõne motus
ſurſuʒ ⁊ deorſum.¶Ad quartũ certã ſbãm ſe
quiꝰ origine accidētia ē neceſſariũ.ꝑmo Ariſt.2°
de gñone textu ꝯm̃.6.dat p° mãm primã. ſecũ
do ꝯrietates q̃litatũ primaꝝ in mã.tertꝰ ſbãs
elemẽtorum.licet perfectione ⁊ ſimplr̃ ſbã pre-
cedat.accidentia.n.mãʒ ꝑpantia ꝓ receptione
ſbãlis fore tp̃e ꝑcedunt illã. ¶Ad q̃ntũ nega
tur minor.ad ꝓbationē negať ꝯña.qꝛ dictum ē
ꝙ ꝯpoſitũ põt vinceř certã ptē ſimplicis ĩ q̃lita
te:quis ꝑdat ꝯpoſitũ ꝯpatũ ſimplici cõponẽti .
¶Ad ſextũ Auer.2° de aĩa ꝯm̃.108.graue ⁊ le
ue nõ ſentiũť niſi mediãte motu. ⁊.12.meth.cõ
m̃to:14.forã.n.nõ ꝯphẽdiť hʒ ſenſuʒ:ſʒ ſm̃ ſuaʒ
actionē. Rñdeo igr̃ ſbãʒ ſentiri ꝑ accñs ⁊ nõ ꝑ
ſe. Auer.aũt ho de aĩa ꝯm̃.65.duplr̃ ſentiť ali-
qd ꝑ accidēs vno mõ:qꝛ accidẽtalr̃ cõiungiť ſen
ſato:alio mõ qꝛ ſentiť a ſenſu nõ inquãtũ ſẽſus:
ſʒ inquãtũ hũanus ē.⁊ hoc ho mõ lʒ ſbã ꝑ acci-
dẽs ſentiať:tñ ꝑ nãm ſuãꝗ que eſt forã eius ſen-
titur.⁊ ſic aliquo mõ dici põt ſentiri ꝑ ſe vt tã-
git Auer.p° caeli ꝯmẽto.5.dicens eē corporis ē
ſenſibile ꝑ ſe. Hic tñ aduertat Theologus ne
oporteat ipʒ concedere diſcretibilē ſenſu eē ho
ſtiã conſecratã a nõ conſecrata.qꝛ vna imprimit
ſenſui formã ſbãleʒ in eſſe intentionali quã con
ſecrata hoſtia nõ imprimit.¶Ad ſeptimũ ꝑ ſe
notũ ē nãlia habere nãm : ſʒ nõ ē ꝑ ſe notuʒ ꝙ
ſbã grauis ſtet ſine grauitatiõe. ⁊ hoc ſm̃ oſtẽ
dit philoſophus.¶Ad octauũ in eucbariſtia g̃
uitationē facit oĩpotens.nõ ꝙ ſit ibi grauitas.
In vapore aũt ſi ipm̃ ſbãliter dr̃t ab elemẽto
nõ ꝯriatur leuitatio forme:qꝛ vapor ex aer̃ do
minãti aque ⁊ ex aqua cõponiť:⁊ ſic motus va
poris dñanti elemẽto ĩ eo ꝓportionať . Sic igr̃
ſi nõ dať qualitas accñtalis q̃ ſit leuitas aut g̃
uitas:ſʒ ſint leuitas ⁊ grauitas fore ſbãles:tẽ
eaꝝ erit principiař motũ principalr̃ ⁊ nõ inſtru
mentalr̃:cuius ſunt pᷓcipiũ. ¶Octauũ dictuʒ
elemẽta moueť ex ſe ꝑ accñs.⁊ nõ ꝑ ſe ꝑprie.pʒ
rõnibus phil.8° phyſ.textu ꝯm̃.27.28.29.pri-
mo oē principiũ ꝑ ſe motiuũ ē vitale ſed forma
elemẽti nõ.¶Scḋo oē nãle mouens ſe ꝑprie
põt ſe q̃etare.⁊ ꝯñter hʒ reſiſtẽtiã intrīſecam.
dr̃ in maiore nãle qꝛ caeleſtia ex ſe ꝑprie mo
ueñť:ſʒ nõ poſſunt ex ſe quieſcere:ſʒ elemẽtum
nõt põt ſe q̃etare.neqʒ ẽt hʒ reſiſtentiã intrīſe
cã.vñ Auer.5° phyſ.ꝯm̃.18.Corpora ſimplicia
q̃ttuor extimanť moueř ſe ĩ loco:ſed nõ habẽt
q̃eſcere ex ſe. ¶Sciendũ tñ cũ elemẽta fuerint
relicta a motoribus extrīſecis:⁊ venerint ĩ ſua
loca nãlia:tũc pñt ſe q̃etare.ſed ĩ rõne ĩtelligiť
q̃etaꝰ anteꝗȝ attingať terminus motus vltima
teitẽtus.lignũ.n.quãuis ad ſupficiē aque deſcē
derit:adhuc ĩtrat aquã ⁊ nõ reuertiť ad ſupfi-
ciē aq̃ donec extrīſecuʒ mouẽs ñ reliq̃t ipʒ ⁊c.
¶Tertio oē nãle mouens ſe ꝑprie põt ſe ad
oẽm pois driam mouere.elemẽta aũt nõ vndeq̃
qʒ ex ſe moueri pñt . ¶Scias tñ ignē ad oẽm
locũ caeli ꝯcaui moueri poſſe. ⁊ terrã ex oĩ pte
deſcendere:ſʒ nõ ē ĩ ptãte ignis deſcenſus:neqʒ
terre aſcenſus . ¶Quarto oē ꝑ ſe mobile:ſiue
nãle ſiue non:ē diuiſibile in ꝑ ſe mouẽs ⁊ ꝑ ſe
motũ:q̃ ſunt ptes que diſtinguňť:⁊ ſunt in actu
ſʒ elemẽta nõ ſic diduňť.rõ ab Auer.3° caeli cõ-
mẽto.28.repetiť.¶Nõ ſi ex hõgeneitate ele-
mẽtoꝝ ꝓbatur minor:tangit rõ ptes quãtitati
uas elemẽtoꝝ:⁊ nõ q̃litatiuas:ſed 4° phyſ.ꝯm̃.

ꝛi.tangiꝛ dĩo in parteſ qualitatiuas. qꝛ ĩ mãm ꝛ formã: ꝛ mã eſt in potentia: ꝛ nõ in actu: licet igr̃ forma ſit mouens in actu eſſendi: nõ tñ mouendi cõiter: niſi excitetur. nõ tñ mã eſt motuꝫ qꝺ ſit in actu: ſed ẽ motũ qꝺ eſt in potentia. ſententia ẽ Auer. 4° caeli ꝯm̃. 22. Motoꝛ ꝛ motũ in ſimplicibus nõ diſtinguuꝛ in actu ab inuiceꝫ ſicut diſtinguuꝛ in aĩalibus. ſed motoꝛ ꝛ motũ idẽ ſunt in ſubiecto. ꝛ dr̃ĩt ſm̃ modũ. grauitas enim ĩ lapide ẽ motoꝛ ſm̃ qꝺ ẽ ſoꝛ̃a tãtũ. ꝛ ĩpa ẽ mota inquãtũ ẽ in pꝛima mã. ꝛ 8° phyſ. ꝯm. 31. Coꝛpa ſimplicia carentia animabus nõ moueꝛ ex ſe: ſꝫ ex extrinſeco. diſtinguit carẽtia aĩabus a caelo: qꝺ hꝫ aĩam: ꝛ moueꝛ ex ſe. Ideꝫ ibi cõmento. 32. ¶ Itẽ Auer. 5° phyſ. cõm. 18. Coꝛpoꝛa ſimplicia nõ mouẽt ſe in loco niſi p accñs. Et 4° caeli ꝯmẽto. 22. talr̃ igr̃ igniſ ꝛ lapis mouebũt ſe accidentalr̃: ꝛ eſt diceꝛ ꝙ aliqd mouꝫ ſe accñtalr̃. i. ꝙ non mouet ſe: niſi pp ſuã motionẽ ĩ mediũ: qꝺ defert ipm: vt gubernatoꝛ nauiſ moueꝛ ẽt qñ ipe mouet nauẽ. ¶ Itẽ 3° caeli cõmẽto. 28. lapis nõ mouet (intelligo p lapidem glebam terre aut graue ſimplex) eſſentialr̃ niſi aerẽ in quo ẽ: ꝛ mouet ſe: qꝛ hoc ꝙ mouet ſe ſeqtur motũ aeris ſicut hõ ĩ naui p ſe mouꝫ naueꝫ: ſed ſe mouet p accñs. qꝛ mouet nauẽ ad cuius motũ ipſe moueꝛ. ¶ Sciendum tñ ꝙ licet forma ſit mouẽs in actu: ꝛ ſit motũ in actu ipſa tñ: licet ſit mouẽs per ſe: nõ tñ ẽ motum per ſe: ſed per accidens. vnde Auer. 3° caeli ꝯmento. 28. Si lapis fuerit motus eſſentialr̃ inquantũ ẽ grauis: ꝛ mouet eſſentialiter ſꝫ ꝙ grauis: gͦ eſt motoꝛ ꝛ motum eſſentialr̃ eodẽ modo: qꝺ ẽ impoſſibile. Dicendum eſt igitur ꝙ elementa non ſic ex ſe mouentur: qꝺ ſint domini ſuarũ actionũ: ſicut aĩalia gradientia: ſed ẽt non ſunt ſic per ſe mota: quin ẽt moueaꝛ ex extrinſeco. vnde Auer. 4° caeli ꝯmento. 25. vult determinare qꝺ non mouentur elementa ex ſe in rei veritate: ſed ex extrinſeco. 8° etiam phyſ. cõmento 27. poſuit Ariſtoteles elemẽta moueri ex alijs quia iſta non mouentur ex ſe donec moueãtur ex alijs. ¶ Ex qbus verbis appꝫ: quare ẽ cũ elementuꝫ moueaꝛ ab intra: ꝛ moueatur ab ex̃ poſuit potius Ariſtoteles ea moueri ab extra q̃ꝫ ab intra qꝛ cauſe extrinſece ſunt pꝛiuſ mouẽtes q̃ꝫ intrinſece. ¶ Quare autem elemẽta dicantur mota per accidẽs declarat Auer. 4° caeli cõmento. 22. vbi diſtinguit inter animalia ꝛ elementa: qꝛ mota in animalibus ſunt aĩalia in actu: ſed mota in elementis nõ ſunt elementa ĩ actu: ſed in potentia ꝛ ſi contingat ꝙ ſint in actu. tunc accidit ꝙ potentia ad ſuperius exẽpli gratia in eo ꝙ eſt ignis in actu. ꝛ qꝛ hec potẽtia eſt accñs: cuꝫ remoueꝛ impediens: motus igniſ in loco erit accñſ: talr̃ igr̃ lapiſ ꝛ ignis mouebãtur accñtalr̃ a ſeipĩs. ¶ Itẽ Auer. ibi ꝯm̃to. 23. Qꝺ moueꝛ ad illa loca ẽ grue aut leue ĩ potẽtia ꝛ nõ ĩ actu niſi accñtalr̃. ꝛ ꝯm̃. 24. potentia p̄cedẽs hͦ motũ ñ ẽ ĩ moto niſi violẽte. ꝛ ẽ ĩ ea re ex q̄ fit res mota vbi grã. potẽtia ad motuꝫ ignis ĩ ligͦ ex quo fit ignis. Et ꝯm̃. 25. ibi potentia ad ſoꝛ̃aꝫ ꝛ ad vbi ẽ ĩ eodẽ ſbõ. ſ. in coꝛpoꝛe ex quo ẽ gño. ſubdit tñ poſſibile ẽ ſeparationẽ inter motũ ꝛ formã ĩ hijs ſimplicibus: puta dato ꝓhibẽte: ſed in motu. ex. g̃. nutrimenti vt nutriat nõ daꝛ ĩpediẽs ſanitatẽ ſeq̄ntẽ ꝓductionẽ foꝛ̃e qn ĩpediat formã. ꝛ ſi formã nõ ĩpedit neq̄ꝫ ſanitatẽ ĩpedit. itelligo hͦ ꝺ pꝛĩcipali mẽbꝛo naſci. n. egrũ nũc experiẽtia oñdit. Auer. ẽt 8° phyſ. ꝯmento. 33. Coꝛpoꝛa ſimplicia moueꝛ ex extrinſeco ꝛ nõ mouentur ex ſe niſi p accidens. ¶ Tũ etiã 5° phyſ. textu ꝯmenti. i. moueri per accñs ẽ moueri p inexiſtẽtiã alteri moto. ꝛ eſt diffinitio Ariſto. pͦ de aĩa textu ꝯm̃ti. 37. ꝛ 8° phyſ. textu ꝯm. 27. ſed moueꝛ elemẽtũ qꝛ eſt in medio moto: gͦ p accñs moueꝛ. ꝛ qꝛ moueri p accñs duobꝫ attribuiꝛ. ſ. rei q̄ p ſe moueri põt: vt eqtãs ĩ naui. ꝛ rei q̄ p ſe moueri non põt. vt diſtinguit Auer. pͦ de aĩa ꝯm̃. 37. ꝯmo Ariſto. in textu ꝛ 8° phyſ. ꝯm̃. 27. vt ĩ qõe de motu intellectus exẽplariter declarauĩ ꝺ mã ꝛ foꝛ̃a ꝛ accñte. tũc elemẽtũ moueꝛ p accñs pͦ mõ: qꝛ motuſ eiꝰ ꝯficiẽs ẽ elemẽto nãlis ꝛ accñtalis. ¶ Itẽ 3° caeli ꝯm̃. 28. ꝺclaratũ ẽ de elemẽtis ꝙ ñ noĩaꝛ ĩter ea q̄ moueꝛ p ſe: qñ ñ moueanꝛ a loco niſi a gñante. ꝛ ĩfra lap̄ ñ ẽ p ſe motuſ eẽntialr̃: ſꝫ aſſimilaꝛ ei qꝺ moueꝛ pꝰ ſe: iõ ĩdigꝫ ĩ motu ſuo motoꝛ̃ extrĩſeco. ¶ Nonũ dañꝫ elementũ moueꝛ a ſe p ſe ĩ ꝓpꝛie: ꝛ ñ tãtũ p accñs ſtricte. qꝛ oĩſ motus localis nãlis moto effectiue pꝛĩcipiaꝛ a foꝛ̃a moti. ¶ Qꝺ ſi extrĩſecũ efficiẽs ꝯcurrat: ꝯpõiꝛ motuſ aut q̄ſi ꝯpõiꝛ: ꝛ ſic acqriꝛ ĩpetus. 3° caeli ꝯm̃. 28. ¶ Scꝺo oẽ motũ a ſua nã ẽ p ſe motuꝫ a ſe. 3° caeli ꝯm̃. 20. ꝛ. 28. ſꝫ elẽꝫ moueꝛ a ſua nã qꝛ a ſua foꝛ̃a ſbali. vñ Aꝯ. 2° phy. ꝯm̃. i. oĩa na

turalia habēt in ſe principium motus. Exponit
Auērois ꝙ pricipiū motus ē actiuū tā in corpo
ribus ſimplicibus ꝙ̄ʒ mixtis. Et ꝯmto. 7° cōtra
Auicēnam nō dubitamus elemēta moueri ex ſe
nō ex motore extrinſeco. Item 7° phyſ. ꝯmto
p°. Appʒ ſenſui aliqd moueri ex ſe: abſqʒ h° ꝙ
diſtinguat̄ motor a moto ſenſu. vt i q̄ttuor ele
mētis. Et ꝯm. x. aer nāl̄r mouet̄ ex ſe: cū moue
tur ex alio. ē tn̄ dr̄ia iter extrinſecū reqſituʒ ab
aīali. ⁊ ab elemēto. qꝛ oīm extrīſecuʒ qd̓ reqrit
aīal ē mouēs methaforice: ſʒ extrinſecū mouēſ
reqſitū elemēto realr̄ mouʒ. ¶ Itē Auero. 4°
caeli ꝯm. 25. motus aeris ad ſupius cātur a ſua
leuitate. ¶ Itē 3° caeli ꝯmto. 28. lapis nō noia
tur inter ea q̄ mouētur ab extrīſeco: qꝛ nō mo/
uet̄ hoc motu ab extrīſeco ſine medio. vbi ītel
lige mediū iter mouēs extrinſecū ⁊ motū ē for
ma elemēti: q̄ ē itrinſecuʒ mouēs. ¶ Itē Auer.
4° phyſic. ꝯmto. 64. ſm expōeʒ Alexādri quā
Auer. nō reprobat: ſi ē nā cā trāſlationis effecti
ua elemētoꝝ: vacuū nō ēſt cā. ¶ Itē 8° phy. cō
mto 28. in corporibus ſimplicibus ǧuibꝫ vel le
uibus nō eſt alietas oio iter motorē ⁊ motum.
Iſta. n. inueniunt̄ moueri ad ſua loca nālia ex
ſe: ſed ad loca oppoſita ſuis locis nālibus ex a/
lijs. ¶ Itē p° caeli ꝯm. 89. Corpora ſimplicia
mouent̄ p ſe nālr̄. ſ. a principijs intrinſecis i eis
nō ab extrinſecis. Terra. n. quanto eſt maior tā
to velocius deſcendit: g° non ab ex̄ deſcendit.
¶ Item omnis motus ab extra tardatur in fi
ne: ſed elemētorum motus nō tardatur ⁊cet.
¶ Item cōmto. 81. primi caeli Cauſa diuerſi/
tatis corporuʒ mobiliuʒ eſt diuerſitas natura/
ruʒ. ⁊ infra approximatio ⁊ remotio nō opant̄
niſi ī motibus reꝝ: quarum mouens eſt extrin
ſecuʒ ſecunduʒ appropinquationem aut remo/
tioneʒ a mouente: quapropter verificatur i h°
loco ꝙ motus elemētorum non eſt ab extrīſeco
quamuis ſit manifeſtū p ſe. vnde non mouentur
attractione: neqʒ expulſione: neqʒ vertunt̄: aut
vehuntur. intellige duʒ ipſa naturalr̄ mouētur
¶ Item cā quietis terr̄ eſt nā ſua ſcilʒ ſua for/
ma ñ aliud extrinſecuʒ 2° caeli ꝯmto. 102. ⁊ 5°
phyſic. ꝯmento. 64. quies eſt a natura ſcilʒ a cā
exiſtente in re. Tunc ſic cauſa quietis in loco ē
cauſa motus cum eſt extra locū 4° phyſ. com
mento. 69. ſed quia Auerrois hic loquitur de
cauſa finali. ſ. ſimilitudine continentis ad con/
tentuʒ: diximus. n. locum finalr̄ mouere ⁊c. iō
induco Auēroim loquenteʒ de cauſa effectiua
2° caeli cōmento. 92. contra Themiſtiū. Et 2°
caeli ꝯmento. 80. Cauſa in quiete terr̄ nō ē niſi
eius differentia. ſ. grauitas ſimplr̄. ⁊ hic ītellec
tus tuus ſit vniuerſalis ⁊ applicatiuus vniuer
ſalis in intelligendo ꝑticulr̄ dictū vniuerſalr̄ in
omni elemēto. ⁊ applicatiuus motuū nālr̄ conue
nientiū ſuis mobilibus principijs. vnde 2° cae
li cōmento. 104. loquens Auer. de motu terre
ad centrum motus q̄ eſt a ſua forā ⁊c. ¶ Iteʒ
p° caeli ꝯmēto. 17. Et intelligendū ex deſcrip/
tione grauis ⁊ leuis naturam q̄ inata ē ad mo
uēdū ad mediū vel a medio. ſ. hituʒ ⁊ formam
ex q̄ ꝓcedit hec opatio. ⁊ ſi hoc nomen graui/
tas ⁊ leuitas nō dicant̄ vulgariter. niſi de acci/
dente. ¶ Iteʒ lapis mouet ſm ꝙ ē in actu gra
uis vt ꝓallegatū ē: ſʒ p formā ſibi intrīſecā ē ac
tu ǧuis. ¶ Itē forā grauis mouet ſm ꝙ ē for/
ma ⁊c. ¶ Itē 4°. phy. ꝯm. 71. illa q̄ mouent̄ ex
ſe q̄ non diuiduntur in motorē ⁊ rē motā i actu ne
ceſſario idigēt medio: ⁊ hec ſunt corpora ǧuia
⁊ leuia. ¶ Itē ꝓ multis predictis 4° caeli cō
mēto. 40. Cā motus ad ſupius ē forā corporis
cā forē ē locus: cauſa loci eſt corpus ſphaericū.
¶ Itē cā i diuerſitate motuū ē diuerſitas nāꝝ
locoꝝ ⁊ nāꝝ reꝝ motaꝝ. 4° phyſ cōm. 67. ⁊ p°
caeli cōm. 8. Cā motuū ſimpliciū ē eē corporuʒ
ſimpliciū: eē aūt intelligr̄ forā coꝝ. ¶ Iteʒ 4°
caeli cōm. 24. Quedā tnſmutationiſ pricipiuʒ
hnt qd̓ mouʒ ea ex intrīſeco. ⁊ nō ab extrīſeco
vt ǧue ⁊ leue. ⁊ ibi pricipiū tnſmutatiōis i lo/
co i ǧui ⁊ leui ē i eis p ſe. qꝛ pricipiū motus aut
maior pſ motuū ē ex ſe ⁊ ñ ex extrīſeciſ. ¶ Itē
motus lapidis nō ē eēntialis a motor̄ extrīſe/
co: ſʒ a forā moti ⁊c. ¶ Cōtra qd̓ nō ē i potētia
eēntiali nō idiget agēte p ſe: ſed elemētū nō eſt
i potētia eſſētiali. ¶ Scd̓o ſi elemēta p ſe mo/
uerentur non indigerent me°: ſed eo indigent.
¶ Tertio ſi elemēta ſe mouerēt idē eēt actiuuʒ
⁊ paſſiuū reſpectu eiuſdē. ¶ Quarto piret de°
Ariſto. ꝓbans dabilē eē motorē imobilē. quia
ſufficit venire in primū motū ex ſe. ¶ Ad pri/
mō negat̄ maior. ab artifice. n. p ſe ꝓuenit opa
tio ſm artē. ¶ Ad ſm mota p ſe ꝓprie nō indi
gēt me°: niſi p accñs: qꝛ hnt reſiſtētiaʒ intrīſe/
cā. quā nō hnt elemēta. illud tn̄ p accñs ē neceſſa
riū. qꝛ nō pōt eē ꝙ moueat̄ aliqd i iſtis iſeriori

bus qđ nō moueť p mediū. ℭ Ad tertiū pōt ali
qd cōpoſitū eē actiuū z paſſiuū ſm diuerſas p-
tes.ſ.māz z formā.ſz in re ſimplici ē incōueniēſ
reſpectu eiuſdē.z eodē mō:dictuz ē.n.ō φ forā
ſm φ in actu ē monet:ſm vo φ in mā eſt:mo-
uetᷓ.z ad iſtū ſenſū hz Auer.in libº de ſbā or-
bis capite pº.p icōuenięti idē eē mouenſ z mo
tū. ℭ Ad quartū duplex fit reſolutio vna cor-
poꝝ mobiliū vſqz in primū corpus mobile.z ſic
in 7º phyſ.philo.reſoluit vſqz ad primū motū
ex ſe:z ē caelū.z vltimate reſoluēdo ē primuz
caelū.Alia q̄ reſoluit primū motū ex ſe in ptez
p ſe mouētē z ptē p ſe motā in actu. z iſta redu
cit ī primū mouēs īmobile ī 8º phyſ.z illud eſt
ītelligētia z vltimate reſoluēdo ē primū ens.
ſcilz deus glorioſus. ℭ Itez 4º phyſ.cōm.68:
ac hz in ſe principiū motus ēt ↄm.71. vbi diſtī
guit mota ex ſe:qꝛ aliqua diduntᷓ ī motorem z
z motū in actu:vt corpora aialium ſimplicia z
cōpoſita.Aliqua vo ex ſe motoꝝ diduntᷓ ī mo-
torē z motū in potētia vt grauia z leuia ſimpli
cia.diduntᷓ.n.in formā:q̄ mouet .z māz q̄ ē po-
tētia:q̄ ē motū.qꝛ igᷓ forē māliuz ſunt īmerſe
māe.z tales forme mouētes mouētᷓ. iō Auer.
4º caeli ↄm.22.motor z motū ī ſimplicibꝫ ñ di
ſtiguūtᷓ ī actu:ſz ſūt idē ſm ſbm:z diuerſa hz mo
dū.qꝛ ģuitas ē motor īq̄ntū ē forā. z moueťᷓ in
quātū ē in mā. Idē hētur 3º caeli ↄm.28. z ſic
pz φ in ſimplicibꝫ ↄtentis a caelo lune ſūt duo
mota:vnū ē mā ī potētia:aliud ē forā inquātū
eſt ī mā.z vnū illoꝝ ē motor.ſ.forā.z reliquū ñ
eſt motor.ſ.mā. ℭ Itē 3º caeli ↄm.28.lapis nō
eſt p ſe motus:ſz eſt ſimilis p ſe moto.z īdiget
motorᷓ extriſeco.z ñ noiaťᷓ iter mota ex extrin
ſeco.qꝛ ñ mouetᷓ ex extriſeco ſiñ medio.i.īme-
diate:ſz mediāte forā:q̄ itra eſt. ℭ Itē daťᷓ mo
bile p ſe:gº daťᷓ motiuū p ſe. ℭ Nō ſi negaťᷓ cō
ſeq̄ntia.qꝛ cuilibꝫ potētie paſſiue corrñdet actia
ñ tñ appz φ rñdeat p ſe talis . Sed ↄ qꝛ pba-
bile ē nāz ñ defficientē ī mēbro viliori ñ dſſiceᷓ
in nobiliori. ℭ Itē daťᷓ mobile localrᷓ p ſe z nā
liter:gº daťᷓ nā motiua:ſz ñ mā elemēti:gº forā
ſz de motu nō locali.ſ.alterationis nō vz ↄña.
ℭ Itē motus de potētia eſſentiali īdiget agen
te p ſe:gº motus d potētia accītali eo īdiget.
p vitate tñ añcedentis recordari oz eius qđ ē
dictū ō grauis nō eſt p ſe mouenſ localrᷓ elemēti
lz ſit p ſe cā gñois. ℭ Fundamētū aūt pp qd di
uiſa ī motorez z motū ī potētia ñ ſint mota ex
ſe ppric:z diſa ī motorē z motū ī actu ſint mo
ta ex ſe:eſt qꝛ ī grauibus z leuibꝫ illud qđ mo
uetᷓ eſt ī potentia illō cui attribuiťᷓ motus:quia
mā d pprio tñſmutāda ī ignez vbi grā.aſcendit
niſi īpediaťᷓ z eſt potentia ignis cui motus ſur-
ſū eſt nālis:ſz ī diſis ī motorez z māz ī actu il-
lud qđ moueťᷓ eſt actu illud cui motuſ attribui
tur vt aial eſt actu aial:dū moueťᷓ motu attri-
buto aiali.ſnia eſt Auer.4º caeli ↄm.22.z.24.
vt tactū eſt ō vltra mediū octaui dicti. ℭ De-
cimū dictū forā elemēti mouet māz. ℭ Contra
ſeqťᷓ motū ſimplicis poſſe eſſe ī vacuo.qđ eſt ↄ
Ariſto.4º phyſ.textu ↄm.70.zc ℭ Rñō negā-
do ↄñaz:qꝛ mā ñ reſiſtit forē:qꝛ eſt pura poten
tia.neqz rephendit ī hº Auer.Auēpace.ſz ī hº
forā ſibi determīat certā velocitatez: ñ ō mini
mā reſiſtētiā ſz ex ſe:ſic φ ſi ſibi nō reſiſtiťᷓ.ad-
huc certā velocitatē facit q̄ mouet . ℭ Contra
tūc infinite velociter mouerz forā. pz ↄña.qꝛ ſi
bi ñ reſiſtiťᷓ a mā:q̄ eſt pura potētia. ſi.n.mā re
ſiſteret tē motus ī vacuo fieri poſſet a ſimplici.
ℭ Rñō negaťᷓ ↄña:qꝛ lz mā ñ reſiſtat:tñ medi
uz reſiſtit. ℭ Cōtra īfinite modice reſiſtit aliq̄
forā z mā minus reſiſtit q̄ forā:gº minus q̄ īfini
te modice mā rᷓſiſtit . ℭ Rñō negaťᷓ maior qa
virtus rᷓſiſtētia ex pte forē finita ē. Tū ēt ñ reſi
ſtit mā nz parꝝ nz multū.iō negaťᷓ mīor. ℭ Con
tra admīus ītelligētia īfinite velociter moue-
bit orbē.qꝛ eiñ rᷓſiſtit mediū. ℭ Rñō negrᷓ ↄña
qꝛ mā caeli rᷓſiſtit ītelligētie:ñ.n.ē ſic pura po-
tētia ſic mā elemētoꝝ.ſz ē ī actu. ℭ Cōtra eius
actualitas ē ñ poſſe rᷓcipe formā quā ñ hz . quō
hec actualitas pmouet reſiſtentiam. ℭ Tū ēt
qđlibet punctū māe caeli finite reſiſterz:gº īfi
nita pūcta īfinite rᷓſiſterēt.z ſic ñ moueret caelū
ℭ Tertio ſequitur intellectionem fatigari.qa
ſibi reſiſtiťᷓ in agēdo. ℭ Quarto finite virtutis
eſt forā:gº finitū graduz ſibi forā determīat:
quo nō appetit forā velocius mouere aut mo-
ueri:gº finite velociter mouet aut moueťᷓ quā
uis eēt ī vacuo:aut īfinite modice reſiſtēti me
dio. ℭ Ad primuz.dixit Auērois reſiſtentiam
eſſe:qꝛ orbis eſt in potentia ad illuz locuz ī quē
intendit intelligētia eſſe ipſam orbis partez vt
ſtellam.2º caeli ↄmto. 63. ℭ Contra ſequitur
materiam primā reſiſterᷓ.patet conſequētia.qa
ipſa eſt in potētia ad formaz vel ad locuz ī quā

vel in quem intendit agens ipſam eſſe in actu.
¶ Secundo ſequitur ꝙ ſimplex in vacuo reſi
ſtentiam habet intrinſecã .quia eſt ĩ potentia
ad illuʒ locum in quo forma eius intendit ipm
eſſe in actu . ¶ Reſpõſio ad primũ actualitas
materie que facit mãʒ caeli poſſe recipere mo
tuʒ nulla alia forma mediante in ſubiecto facit
eaʒ poſſe reſiſtere:cum fuerit potentia in loco ĩ
quo naturaliter appetit eaʒ motor eſſe in actu.
ſed oĩs actualitas a materia pria negaꝛ. ¶ Ad
ſecũdũ eius rõneʒ habes de orbibus lib°.4.
verſus fineʒ dubij tertij. ¶ Ad ꝑm non magis
afficiunꝛ puncta caeli caeleſtibus diſpõibus ꝙ̃
inferiora inferiõribus:ſed pũcta inferioꝝ nõ ha
bent grauitateʒ aut leuitatẽ:ſed corpora.3° cae
li textu ꝯmẽti.17.ſicut igr̃ puncta hic nõ reſiſtũt
ita neqʒ ibi. ¶ Ad tertiũ negaꝛ ꝯña.qꝛ fatiga-
bilitas nõ ſequitur reſiſtentiã abſolute. ſʒ ſeqꝛ
reſiſtentiã inclinãtẽ ad oppm̃.ſed nõ repiꝛ ĩ cae
lo hic ſecũdus modus reſiſtendi. ¶ Ad quartũ
concediꝛ pria ꝯña qꝛ ĩ motum naturalr̃ inclinaꝛ
forma:ꝛ nõ ẽ poſſibile eſſe infinitũ motũ. ꝛ ne-
gaꝛ vltĩa ꝯña.qꝛ daꝛ maxĩa ſubtilitas medij in
nã:lʒ nõ deꝛ maxia ſubtilitas apud ymagĩatio
nẽ.4° phyſ.cõmẽto.72 :g° dato maximo agen
te datur maxia ꝓpor° agẽtis ſupra reſiſtẽtiaʒ
g° maxĩa velocitas.ĩ vacuo aũt nulla ẽ reſiſten
tia.qꝛ nõ mediũ.qꝛ nõ ẽ ibi mediũ:nõ mã:quia
ipa ẽ pura potẽtia:nõ forma:qꝛ nihil reſiſtit ac
tioni quã ĩtẽdit pñcipalr̃ ꝛ p ſe. ¶ Itẽ dato ꝙ
graue depelleretꝛ:nõ tantã velocitatẽ appeterẽ
qꝛ ipſe ſibi nõ reſiſtit:neqʒ ẽt appetit manerꝛ ex
ſuũ locũ.ꝛ ſic nõ determĩatus ẽ appetitus forẽ
ad determinatũ gdũ motus. ¶ Nõ aũt ſolʒ di
ci volũtatẽ aut lumẽꝛ multiplicãdo lum̃ ſint ĩfi
nita:ꝛ ĩfinite velociter agẽtia . ¶ Rñõ negan-
do ꝙ ſint agẽtia ĩfinita qꝛ ſolũ deus ẽ:cui yma
ginabilis ẽ ĩfinitas ꝯueniꝛ. ꝛ ſic ſolũ ipſe ẽ.cu-
ius ẽ iſtas opatiões efficerꝛ:q̃ ſunt ſentirꝛ:ĩtelli
gerꝛ:appeterꝛ.dicẽdũ tñ vltra ꝙ iſte ſũt actiões
ſpũales:q̃ ſunt ẽ tpe. ¶ Et ſi ꝯ dterminata alle
gaꝛ ſeq ꝙ gñans aut aliud agẽs nõ poſſit velo
cius agerꝛ:quis ſibi minus reſiſteretꝛ.qꝛ ꝯceſſa ẽ
maxĩa velocitas poſſibilis ꝓueniꝛ ab agente.
¶ Rñõ negaꝛ ꝯña:qꝛ ñ ẽ maxĩa velocitas niſi
reſpectu minĩe reſiſtentie:ꝛ maximi agẽtiſ.qõ
ſi ĩ alijſ ꝯcediꝛ.tũc illa nõ ẽ maxia abſolute:ſed
cũ dtermĩatis circũſtãtijs. ¶ Cõſiderandũ igiꝛ

ꝙ elemẽtũ:aut ẽ ĩ potẽtia eſſẽtiali ad motũ:aut
accidẽtali.ſi eſſentiali:tũc ĩdigʒ elemẽtũ gñante
q° ducaꝛ ĩ actũ:primũ igr̃ moueꝛ ẽ gñans:ſʒ ipſʒ
ẽ mouẽs remotũ.qꝛ gñando dat formã:q̃ ẽ prin
cipiũ ĩmediatũ motus. Si ãt ſit elemẽtũ ĩ potẽ
tia accñtali ad motũ:tũc qõ prius mouet ẽ rẽo
uẽs ꝓhibẽs:ſʒ ipm ẽ mouẽs p accñs:deiñ mo-
uet forã elemẽti:ꝛ hec ẽ ĩmediatũ:p ſe:ꝛ pñcipa
le mouẽs:qõ mouet ſe:mãm ſuã:ꝛ mediũ:me
diũ ꝗ vt aer ẽ agẽs adiuuãs.ꝛ ſic elemẽtũ mo
uet ſe:ꝛ adiuuaꝛ Ordo igr̃ mouẽtiũ ẽ.rñoueꝛ
ꝓhibẽs:qõ lʒ p accñs moueat elemẽtũ:p ſe tam̃
mouet ĩpedimẽtũ.deiñ forã mouet mãʒ ꝛ totũ
elemẽtũ:ꝛ mediũ:3° totũ elemẽtũ:cathegorẽa
tice capiẽdo totũ:mouʒ ſe:rõe tñ ptiſ ẽẽntialis
ꝛ ẽt mouet mediũ:4° mediũ adiuuat elemẽtũ
ĩ motu ſuo. Nota aũt ſũt ĩpedimẽtũ a rẽouẽte
ꝓhibẽs:aut mã mota a gñante ꝛ a forã.deĩde
elemẽtũ moueꝛ:ꝛ forã eius:a forã:ꝛ a gñante:
ꝛ a remouẽte ꝓhibẽs.deiñ mediuʒ moueꝛ ab
elemẽto ꝛ a ſe met cũ ipʒ excitatũ fuerit ab ex
triſeco.prius igr̃ moueꝛ mediũ ab elemẽto aũ
ꝙ̃ mediũ moueat elemẽtũ.vñ Auer.4° caeli
ꝯm.22.diꝛ gue ñ ſe moueꝛ:niſi pp motiõʒ ſuã
ĩ mediũ:qõ defert ipʒ:ĩtellige gue moueꝛ me
diũ:deiñ mediũ portaꝛ ipʒ gue: ¶ Cõtra Au.
3° caeli ꝯm.28.huius finẽ ꝯmẽti lapis nõ mouʒ
ẽẽntialr̃ niſi aerẽ ĩ q° ẽ:ꝛ mouʒ ſe:qꝛ h° qõ mo
uet ſe ſeqꝛ motũ aeriſ. ¶ Rñõ mouʒ lapiſ duo
ſe:mediũ:ꝛ mouet ſe accñtalr̃ .g° ſi lapis mo-
uet aliqd ẽẽntialr̃:oʒ vt illud motũ ſit mediũ:
ꝛ h° qõ mouʒ ſe ſeqꝛ motũ aeris:qꝛ comitãter
aeri moueꝛ:ꝛ ab aer̃ adiuuaꝛ. ¶ Cõtra mã eſt
potẽtia:cuius ñ ẽ ex ſe moueri:ymo 8° phyſi.
ꝯm.30.qõ ẽ ĩ potẽtia ñ mouet:neqʒ mouetur.
¶ Scdõ illõ ẽ p ſe p° motũ ad qõ referꝛ poten
tia mouẽs tãq̃ ad ſuã ꝓpriã reſiſtentiã:qꝛ ñ fit
motus niſi ex ꝓportiõe motoris ad reſiſtẽtiaʒ
ĩ ſimplicibꝫ aũt reſiſtẽtia ẽ mediũ:ꝛ nõ mã:g°
mediũ ẽ p ſe motũ.ꝛ ñ mã. ¶ Rñõ mã ñ ex ſe
moueꝛ:qꝛ ñ ĩmediate ſubiciꝛ motui:ſʒ median
te forma ſbãli:prius tñ nã ſaltẽ recepta ĩ mã .
¶ Nõ ſi fuerit motuſ priuſ ĩ mã q̃ forã illa ele
mẽti:tũc illi motui pſupponebaꝛ forã ſbãlis ꝯ
ria forẽ elemẽti gñandi ĩ mã. tñ ex ſe mobilis
ẽ:qꝛ õ nã eius ẽ moueri : ꝛ prius nã moueri ꝙ̃
forã.qꝛ forã ñ moueꝛ niſi qꝛ ipa ẽ in mã mota.
Neqʒ intelligas mãm eſſe ex ſe mobilẽ qꝛ ipa

ſit actiuã habens virtutem: neq3 quia ipſa ſit ſuppoſitu3 qđ eſt qđ pͥo nominatᷣ moueri. qa neutru3 eorum eſt veru3. ſed quia ipſa ē pͥmū pͥcipiu3 patiendi. mãle tamen. Mõ ſi in ea neceſſaria ē forma vt ipſa ſubiciatur motui: hoc ñ eſt quia forma ſit materie rõ recipiendi. ſ3 ipſa forma dat materie exiſtentiam ſub qua materia poteſt moueri. ¶ Ex quo patet ꝙ elemētu3 diuiditur in per ſe mouens ꝛ per ſe motum: licet tamen nõ diuidatur elemētu3 in per ſe motum in actu ꝛ per ſe mouens. ¶ Contra Ariſtoteles 5° phyſicoꝝ textu ꝯmenti. 5. forma ē immobilis. ꝛ textu cõmenti. 3. forma non mouet: neq3 mouetur. ¶ Reſpõſio Auerrois ibi itelligit de forma ſubſtantiali fuiente: ꝛ accidentali terminante alteratione3. cu3 quo ſtat forma3 quãdo non terminat generatione3 moueri aut poſſe moueri. ¶ Ex quo patet materia3 aliquo modo per ſe moueri: ꝛ aliquo modo per accñs quia inquantum ipſa ē pͥmū pͥncipium recipiendi motu3 dicitur aliquo mõ per ſe moueri ſed pro quanto ſubici non poteſt materia motui niſi ſubiecta ſit actui ſubſtãtiali dicitur ipa moueri per accidens. ¶ Ad ſecũdũ negatᷣ maior. materia. n. ē pͥmo motũ i elemēto: ꝛ elemētu3 ē ſecũdo motu3: ꝛ mediũ ē tert° motũ: ſed mediu3 ē reſiſtens: quo nõ ē ibi prius reſiſtens: neq3 forte poſterius. ¶ Motus aute3 naturalis mixto ē a forma ſubſtantiali mixti: mouetᷣ etia3 motu elemēti dominantis in mixtura pͥmo caeli textu ꝯmenti. 8. ſed motus ille nõ eſt naturalis mixto. q: elemētu3 nõ ē pͥcipiu3 pͥmu3 i mixto: neq3 ē natura formalis mixti: ſed forma ſbãlis mixti ē prior dignitate ꝛ perfectione ꝛ pͥcipalitate: ſed naturalis ē huiuſmõi motuſ mãe ſecũde ſubiecte forme mixti. verū mixta ipfecta nõ videntᷣ habere aliū motū localē niſi illū quē forma dñantis elemēti pͥcipiat ideo dicūtᷣ talia mixta nãlᷣ moueri ƀ3 illū motu3. ¶ Plante aūt a pͥcipio itrinſeco augētur puta ab aĩa ꝛ a calore nãli. 2° de aĩa textu cõmēti. 41. ideo mouentᷣ localᷣ a ſe. ꝛ ſic hñt pͥcipiu3 gñonis actiuū: intelligo cõiuncte gñonis: nõ ſeiuncte. nutritio. n. nõ ē ſeiuncta gño: ſ3 adiuncta. Ariſto. tñ 2° de aĩa textu ꝯm. 16. ꝛ. 15. vi3 motiuā negauit a plantis. ſ. tranſlatiuā plãte de loco ad locū vt p3 ab Ariſtotele in lib° d plantis. ſed hanc i plãtis nõ conceſſimus: ſ3 illã dedimus que ſeqtᷣ argumētū. dixit. n. Auerois p° de gñone cõmto. 25. quod augetᷣ mutat locū ƀ3 partes. Sed plãtis extirpatis ꝛ ſue nãe relictis earu3 motus localis a dñante eſt elemēto.

¶ Sed quare non a forã ſubſtantiali mixtiᷣ

¶ Rñõ nõ decegitᷣ dñiu3 fore ſuper mã3: neq3 apta eſt forã plãte tale genuſ motus facerᷣ. Neq3 poſſibile ē forã3 plante illū motu3 regulare q: ipſa nimiu3 ē imerſa mãe. ¶ Animalia lapidibus affixa a ſeipſis mouētur dilatatione: ad nutrimētu3 acqrendū: ꝯpreſſione vero nocumēta eis occurrentia vitãt quantu3 poſſunt. ſed ipſis auulſis: ipſiſmet derelicta motū hñt pͣdñantis elemēti. hoc conceſſit Ariſto. de ptibus aĩaliu3 puta manu ꝛ pede mortuis. ſ. ꝙ in illis nõ rēanēt niſi opera elemētoꝝ3. 4° metheoꝝ textu ꝯmēti. 54. neq3 poſſibile ē formã eoꝝ3: quē ē ſenſus: illu3 motu3 adiuuare. q: aĩa nõ eſt apta talē facerᷣ motu3: neq3 etiã illu3 regulare põt ꝑpter magnū dñium materiei ſupra formam.

¶ Aĩalia perfecta p natura ſuã mouētᷣ: aut lapſu: aut greſſu: aut natando: aut volãdo. ꝛ p ſe mouēs ē aĩa: ꝛ corpus ē p ſe motū i actu. ¶ Cõtra reqritur cogn° ꝛ appetitus ad hoc vt ſēſus moueat aut ēt itellectus: que ſunt accidētalᷣ i appetēte. ¶ Rñõ q: aĩalia mortalia erant fatigabilia: vt eoꝝ aĩa poſſet ꝛ quiete3 ꝛ motu3 pͥcipiare: oportuit eoꝝ3 animas variari de ꝺ cognitione ad cognitionē: ꝛ de cognitione vna i aliã3 ꝛ de vno appetitu ad aliu3. cu3 igitᷣ motu3 ſenſui attribuimus aut intellectui poſſibilᷣ nõ negamus ab eis cognitione3 ꝛ appetitu3. q̃ ſunt pͥcipia motus in aĩali. tertio de aĩa textu ꝯmēti. 50. ipſu3 tamē appetibile licet requiratur vt obiū: nõ oportet ꝙ ipſu3 extrīſecū ſit ab aĩali appetēte. patet de ſanitate habita ꝑmouēte exercitiū aĩalis: vt ipa conſeruetur in eo.

¶ S3 dices ꝙ corpus nõ ē pͥmū motū. q: 7° phyſ. ꝯm. p°. dixit Auer. ꝙ pͥmū motū ē calor nãlis. ¶ Rñõ p Auer. 3° caeli ꝯm. 28. In aĩalibus eſſentialᷣ diſtiguitᷣ i eē motor a moto: qa motor ē forã: ꝛ motū ē mã. ſ. ƀa. voluit ãt Auerrois 7° phyſ. ꝯm. p°. Mõ motū pͥmū p ſe i aĩalib° ē corpus: ſed iſtud corpus ñ mouetᷣ ƀm totu3. q: ps iſtius corpis puta calor nãlis mouet ſe ꝛ mou3 totū ſ3 d iſto p° motorᷣ corpeo ē difficultas an ſit ſpũs aut muſculi ſit pͥmu3 orgãu3 motus i aĩali: iõ diſiūctiē logtᷣ Av. dicēs calor

naturalis aut muſculoꝝ. ſpiritus igiť aut muſculus mouet ſe ⁊ mouet alias partes animaliſ in hoc igitur differt primum per ſe motum in animali caeleſti a moto primo ĩ animali mortali quia motum caeli eſt ſecundum ſe totum motuʒ. ⁊ motuʒ animalis moꝛtalis eſt motuʒ per partem mouenteʒ alias partes. ⁊ qꝛ coꝛuʒ foꝛma per cognitioneʒ ⁊ appetituʒ mutabilis ē ⁊ dominatur ſue materie. ipſa pñt initiare ſuũ motuʒ ⁊ firmarī ⁊ ad oēʒ pōis differētiaʒ ſe flectere ⁊ qꝛ motus in iſtis ſeqtur tpe gñoneʒ: nõ ē iſte motus a generante. ¶ Et ſi dicitur quõ ē iſte motus naturalis: eo qꝛ ipſe pōt eſſe velocioꝛ aut tardioꝛ. ¶ Reſponſio in cuius foꝛme ptāte ē motus: ꝙ ſit etiam gradus motus nõ ē miruʒ. cauſaʒ tamen huius ponit Auērois 2° caeli cõmento. 37. animal quando mouetī motu aliquo: ⁊ eſt in natura eius velocius moueri: tũc nõ mouet animal ſuuʒ coꝛpus: niſi p pteʒ ſui inſtrumenti: per qȸ natuʒ eſt mouere ſuum coꝛpus. ſ. caloꝛeʒ naturaleʒ. ¶ Sed dices Auērois 7° phyſ. cõmento primo voluit ꝙ illȸ motuʒ ſecũdũ totuʒ: qꝛ pars eius mouet totuʒ eſt motuʒ p accñs. g° ſeqť ꝙ animal nõ ē p ſe motuʒ pʒ ꝯña qꝛ coꝛpus a quo dicis animal eſſe p ſe motum mouetur per partem ſui. vt dicis.

¶ Reſponſio in animali conſideratur totũ animal: 2° totũ coꝛpus qȸ eſt pars eſſentialis animalis: 3° caloꝛ naturalis. Tũc caloꝛ naturalis eſt primum motũ: ⁊ eſt quo reſidue partes coꝛpoꝛis animalis mouentur. ⁊ ſic alie partes animalis ſunt motuʒ per accidens qꝛ mouētur ad motum extrinſeci ab eis. Totuʒ coꝛpus qȸ eſt pars animalis eſt motum per partem: qꝛ caloꝛ naturalis eſt pars coꝛpoꝛis: non. n. caloꝛ in pñti dicit nobis accidens: ſed ſubſtantiam. Totum autem animal eſt per ſe motum. qꝛ motus animalis oꝛigo actiua ⁊ paſſiua eſt ab intra. ⁊ ſic patet ꝙ non ita per ſe motum eſt animal moꝛtale ſicut caeleſte qꝛ caeleſte animal nullo modo p accidens motuʒ dicitur ratione coꝛpoꝛis: ſed animal moꝛtale aliquo modo per accidens motũ dicitur ratione coꝛpoꝛis. qꝛ p partem mouetur. hanc ſententiam hʒ Auērois 3° caeli cõmento. 20. dũ dixit motum ignis nõ eſſe naturaleʒ. qꝛ ignis non mouetī illo motu a principio exñte in eo ⁊ fere illud idem dicimus in motu membꝛoꝝ animalis a p° moto qȸ eſt in eis ⁊ eſt caloꝛ naturalis. ¶ Ex hijs ſequitur diſtinguendum eſſe iter primũ coꝛpus mouens aĩal. ⁊ inter primuʒ mouens aĩal. qꝛ caloꝛ naturalis eſt primuʒ coꝛpus mouens animal. ſed caloꝛ naturalis non ē primũ mouēs aĩal. qꝛ ante caloꝛē naturalem eſt alius motoꝛ prioꝛ qꝛ aĩa mouʒ caloꝛē nãleʒ. animaʒ itelligo determinataʒ per cognitioneʒ ⁊ appetituʒ. qꝛ de motu voluntario nunc loquimur: non autem de motu coꝛdis animalis. Sed hec pticularibus philoſophie libꝛis determinanda relinquāť. ¶ Secũda cõcluſio principalis nullius alterius motus a localibus declaratis pꝛĩcipiuʒ actiuuʒ eſt nã mobilis: patet inductiue. qꝛ motus coꝛpoꝛis ignis circularis aut ſuperioꝛis regionis aeris ē a caelo. Motus elemētoꝝ aut mixtoꝛum violentuſ ē ab impellente aut trahente. in hos. n. alij preter naturam motus redducũtur: dato etiam ꝙ ad replendũ vacuũ motus iſti eſſent. violentuſ eniʒ ē hic motus 4° caeli textu commenti. 30. ¶ Sol calefaciens elemēta frigida ſic ꝙ aſcendant: eſt trahens: ⁊ caliditas impſſa eſt inſtrumentuʒ. ¶ Magnes ēt trahit ferrum: ⁊ qualitas impꝛeſſa ferro a magnete ē iſtrumentũ motus 7° phyſ. cõmento. x. ¶ Similꝛ ambꝛa calefacta paleā trahit mediāte qualitate palee impꝛeſſa. ¶ Contra oē mouens ĩ mouendo mouetur pſertim ſi fuerit coꝛpus localiter mouens. ¶ Rñſio localꝛ mouētiuʒ quoddā alteratione mouet. ⁊ huiuſmodi mouens nõ opoꝛtet moueri. aliud ē localꝛ mouēſ nõ alterãdo: ⁊ huiuſmodi coꝛpus ĩ mouendo mouetur. ¶ Medicina electiue humoꝛeʒ coꝛpoꝛis euacuans: nõ aũt leniendo: aut cõpꝛimendo: aut aperiendo oꝛificia venaruʒ: attrahit humoꝛeʒ ⁊ qualitas impꝛeſſa humoꝛi a medicina ē iſtrumentuʒ eius. Hec tamen quattuoꝛ genera mobiliuʒ vltima dicuntur ex ſe moueri. qꝛ in ſe habent qualitatem que ē iſtrumentuʒ attrahens. lʒ ab extrinſeco moueāť. ſ. attrahente. iſtiſ motibus addiť nutrimentuʒ mēbꝛis apponēduʒ qꝛ a mēbꝛiſ attrahitur qualitatem etiā illi impꝛimētibus. teſte Auēroe ĩ 7° phyſ. cõmēto. x. in plãtis. n. nutrimentũ aſcendit vt pʒ. ¶ De motu autē generationis nihil generat ſe ſiue ſimplex ſit ſiue mixtuʒ. Si tamen a virtute foꝛmatiua regeretur indiduuʒ: tunc genituʒ haberet in ſe id qȸ fuit principium generationis actiuũ ⁊ paſſiuuʒ

ſed añs huius condictionalis ē īpoſſibile. quia virtus formatiua eſt pñs materie ante illius animationem ⁊cc. ¶ De motu autem corruptionis ſimplicia non habent in ſe principiū corruptionis actiuum. mixta autē ſic. q2 ex cōtrarijs alterantibus cōponuntur. ⁊ ſic ab intra corrumpi pñt ⁊ etiam ab extra. ¶ Sciendū tamē q̄ licet concedatur alteratiuū eſſe intra mixtum: non tñ alteratiuū eſt in parte que p° alteratur: ſed eſt alterans extra partem alteratā 4° caeli Auerois ꝯmento. 24. dixit. Manifeſtum eſt per ſe q2 faciens motum alterationis in re alterabili eſt extra alterabile ⁊ accidit vt putaẽ nō q̄ alterabile alteratur per ſe: qū in eo fuerint due partes. ſ. pars alteratiua ⁊ pars alterabilis: vt accidit infirmo ſananti p ſe. cor. n. in eo alterat mēbrū egrotum ad ſanitatem: mēbrum aūt infirmū ē alterabile. ¶ Seminis ēt virtus eſt actiua: ⁊ pars actiua non eſt paſſiua eadē rōne: neq3 facit ſe. Ariſtoteles ⁊ Auerrois ſo de aīa textu ⁊ cōmento. 47. ¶ Principium aūt actiuum nutricationis ⁊ remotū ē nā. ſ. anima. ſed propinquū ē calor nālis. ſimilẽ augumētationis. ſed reqriẽ nutrimētum. vnde Auērois p° de anima ꝯmento. 40. primū augumētabile ē partes corporis. ⁊ primū alterabile ē corpus deſſerens alterationem. ⁊ ꝑpter hoc non eſt augumētatio habēs mouens ex ſe: neq3 alteratio. dictum eſt partes eſſe primū augumentabile. q2 p° de gñone textu ꝯmenti. 35. ⁊. 37. duplices ſunt ptes: ſm mā3: ſm formam: ⁊ ſm māles non ſit augumentatio: ſ3 ſm ſorales. i. ſm q̄ figurā ſeruant. eadē. n. pars dupliciter conſiderari pōt: ⁊ ſecūdū formā: ⁊ ſm materiā. diſſolutionis aūt ⁊ diminutionis naturalis cā ē calor diſſoluēs ⁊ nō reſtaurans quantū ē alternis vicibus diſſolutū. ⁊ ſic per accidēs ſe conſumit calor intendēs ſe conſeruare ex humidi ſubſtantifici in vaporē reſolutione. ¶ Alterationis aūt elementorū ſub vniformi diſpōne extītium pñcipiū actiuū eſt eẽ elemētū alterabile. Eorū vero diſformiū vna ps aliā alteraẽ pōt. ⁊ ſic alterans eẽ alteratū ē. ſimilẽ ē ī mixtis. Sed mixta quātūcūq3 vniformia pñt ſe alterare. Hec auctoritate Auer. fulciuntur ⁊ declarantur. 4° caeli ꝯmto. 24. Quedā ex extrinſeco hñt pñcipiū qð mouet ⁊ nō intrīſeco vt ſanabile. ⁊ augumētabile. In augumētabili autē motor ꝑpinqus qui ē cibus venit ab eẽ: ⁊ motor remotus vt calor nālis ē ab intra. q2 ē ī mēbro augumētabili. intellige calorē nālē nō moueri ab eẽ: ſed moueẽ ab aīa regulāte p nālem ipſi' aīe ſubordinationē ipſius. ⁊ hic eſt corpus: q̄ ſi calor iſte a cibo repatiẽ: preter intentionē eſt nature augumentātis.

¶ Hic aūt pertinenter dubitatur a quo agente reducatur aqua calefacta ad ſnā nālē frigiditatē: poſtquā ab ea remotū ē ipſā calefaciens: ⁊ calorē ipſius cōſeruās ⁊ ꝑportionabilẽ ð alijs elemētis ꝑter nāliter diſpoſitis intelligendū eſt ¶ Rñſiones varie adduci ſolēt. Prima l3 forma ſbālis nō poſſit agere ſine inſtrumēto ī ſubiecto alieno: tñ ī ſbīo proprio agit inducendo qualitatē: nō ſibi violentā: ſed nālem. pro hac ſententia videtur Auer. ſo de anima cōmēto. ſo. concedens aniā eē primū alterans: ¶ Cui tñ auctoritati ꝯdicere vr̄ Auēroiſ ī libro ð ſubſtantia orbis capite. 2. volens caelū eſſe primū alterās: ⁊ non deū. ¶ Sed huic ꝯdictioni reſpondeẽ formā eſſe primum alterans: q2 regulāẽ alterationē puta approximādo aut remouēdo alterās vel alteratū. nō tñ primū alterās ē forma ī qua ſit īſtrumētū alterationis. ¶ Dicēdū igr̄ rñonē cōiter datā eē falſam: q2 ex ea ſeqẽ q̄ qualitas nō ē primū alterās: ſ3 ſbā ē primū. ¶ Secūdo ſeqtur q̄ alteratio nō fieret ratiōe ꝯrietatis: p3 q2 ſbālis forma que nulli p ſe contrariaẽ: alterat. ¶ Seqẽ tertio q̄ agēte ſimili paſſo ī actu adhuc ſit alteratio. p3 ꝯña q2 forma ſbālis pōt alterationem cōtinuare p rñſionem ¶ Secūda rño ſbālis forma nō pōt agere ī ſubiectū ꝑprium neq3 alienum ſine īſtrumēto alterando: ſed qualitas duplex: actualis: virtualis. qualitas virtualis eſt inſepabilis ab elemētis: ſed actualis ē ſepabilis. aqua igr̄ calefacta qualitate virtuali vtiẽ puta frigiditate ad faciēdū ſe actualẽ frigidā. Hec rño excellentes habuit fautores Auicēnā ⁊ Pluſquācōmētatorē. ¶ Contra reſ agunt per ſuas formas: ⁊ patiūẽ p ſuas materias 7° phyſi. cōmēto. 20. ⁊ 5° meth. cap. de quali naturalis potētia ē priuat° quedā ⁊c. iō rō opȝ poneẽ qualitates tales virtuales. que tñ ſi ponerētur: nō poſſent ī ſubiectū ſuum ageẽ. vt p3 de hoīe ſua manu aquā calefaciente q2 eius virtus ad calefaciēdum nō ē multa: ⁊ tñ iuxta rñſionem oporteret formam

ſbãlem aque cũ illo virtuali inſtrumento:⁊ cũ
frigiditate actuali ſatis intenſa eſſe multũ po/
tentem reſiſterꝭ ita debili calefacienti vt maius
hõis nãlr̃ diſpoſiti. ❡ Scḋo ſequit̃ ꝙ ante q̃li
tates p̃mas eſſent ponende alie qualitates prio
res.ſ.qualitates virtuales radicate originalr̃
in elementari corpore. ❡ Tertio ſeqt̃ ꝙ prima
radix alterationis actiua nõ eſſet qualitas p̃ma
❡ Quarto ſeqt̃ ꝙ ad actionem nõ r̃quirit̃ ꝯ̄ric
tas neq̃ diſſimilitudo actualis. ❡ Quinto ſe/
quit̃ in vino eſſe qualitatẽ virtualẽ calefactiuã
⁊ frigefactiuã.q: ip̃m eſt virtualr̃ calidũ:⁊ tamẽ
calefactũ ad ſuã r̃ddit frigiditatẽ actualẽ:quaꝫ
ſibi nãlr̃ determinat iuxta Ariſto.4° metheo
rũ textu ꝯm̃.52. ❡ Tertia r̃ño forma nõ poteſt
agerꝭ ſine inſtrumento:neq̃ in ſubiecto ꝓprio:
neq̃ alieno:ſed nõ dant̃ qualitates virtuales:
ſed mediantibus qualitatibus remiſſis actua/
libus ſeip̃am r̃ddueit aqua ad frigiditatẽ inten
ſam quãuis ip̃a eſſet intenſi caloris. ❡ Contra
q̃litates ille ſe compatiunt̃ in eodẽ ſubiecto:g°
vna earꝫ nõ agit in ſbm̃ alterius corrumpendo
ip̃am:⁊ de ſubiecto eam expellẽdo. ❡ R̃ño ne
gando ꝯñam pꝫ de lumĩe ĩ aqua ⁊ aque frigidi
tate. ❡ Contra nõ eſt h° ſimile q: virtualr̃ ca/
lefacit lum̃ ⁊ equoce.⁊ ſic inter lumẽ ⁊ frigidi/
tateꝫ ꝯ̄rietas ẽ virtualis ⁊ foꝛ̃alis nõ.ſed qua/
litates que p ſe ꝓducunt effectũ vniuocũ ⁊ nõ
vltra gradũ ꝓprium:tunc ſi ſe compatiunt̃:non
ſe deſtruunt. ❡ Itẽ frigiditas caliditatẽ cuꝫ q̃
extendit̃ non impedit ab agendo ſaliã calidita/
tẽ ſibi ſimilẽ in aliud ſbm̃ puta frigidũ:g° non
repugnant caliditas ⁊ frigiditas illa inter ſe.
❡ Itẽ ſeqt̃ ꝙ a minori fieret ac°.ſtãte.n.cete
roꝝ paritate:ſi g̃dus caloris nõ ſit actiuior:erit
tñ eq̃lis actiuitatis cũ g̃du frigoris.g° a fortio
ri g̃du caloris exñte intenſiori q̃ꝫ g̃dus frigo/
ris vt ſupponit̃ g̃.argumẽti:⁊ ĩ eodẽ ſbo adeq̃/
te ſunt:g° agente frigiditate ad expulſionẽ ca/
liditatis:a debiliori ꝯ̄rioꝝ fit actio. ⁊ ſic a p̃o/
portione minoris ĩequalitatis. ❡ Nõ ſi addaſ fri
giditati iuuamẽtũ foꝛ̃e ſbãlis:iã cadis ĩ r̃proba
tas opiniones.ſ.formã ſbãleꝫ agerꝭ cũ iſtrumen
to vel ſine alterãdo ⁊c. ❡ Itẽ hij tres mõi reſ
põdẽdi ꝯ̄ Auer.ſunt volẽtẽ ꝙ alterationis p̃ĩ
cipiũ actiuũ nõ ſit intra ſimplex alterabile:ſed
volẽtẽ nãlẽ eſſe alterationeꝫ a p̃in° paſſiuo ⁊ ĩ
h° dr̃t altera° a motu locali. ❡ Item ſp̃ealr̃ ꝯ̄
tertiũ modũ r̃ñdẽdi ẽ ſp̃ealis difficultas q: con
cedit q̃litates p̃mas agerꝭ vltra g̃dũ ꝓpriũ. Et
qm̃ Auer.12.meth.ꝯm̃.18. ꝯcedit formã q̃ ẽ po
tẽtia aĩa ꝓducerꝭ formã q̃ ẽ actu aĩa.ſ.virtutẽ ĩ
ſemĩe aut ĩ mã ꝓportionata ſemini.g° ĩ ſbã cõ
cedit aliquã formã agerꝭ vltra g̃dũ ſuũ eſſentia
lẽ qḋ multo difficilius ẽ q̃ agerꝭ vltra g̃dũ ſuuꝫ
acciñtalẽ.niſi dicat̃ ſp̃ũꝫ eſſe iſtrumẽtũ ad aĩam
gñandã:ñ aũt agẽs p̃ĩcipale ⁊c. ❡ Quarta r̃ño
negat ſbãlẽ foꝛ̃aꝫ poſſe agerꝭ ſine inſtrum̃to:ne
gat ẽt qualitates virtuales:negat ẽt dari aquã
vniformiter calefactã.qm̃ oẽ agens nãle velo/
cius agit in p̃tem ſibi ꝓpinquã q̃ꝫ ĩ r̃motã. Si
tñ dar̃t aqua vniformis:ip̃a non poſſet ex ſe ad
ſuã nãlẽ diſpõeꝫ r̃ddirꝭ:ſed ea difformiter alte/
rata ip̃a r̃ddirꝭ poſſet:q: vna ps agit in aliã:⁊ ñ
in ſe. Sꝫ ꝙ plus poſſit r̃ẽiſſe frigida pſ vincerꝭ ca
lidã ĩtenſaꝫ:ex iuuamento forme eſt. Sꝫ ꝯ̄ lu/
mioſa expotẽtia ſm̃ lumĩa ſibi obuiãtia ĩ me/
dio calefactibili poſſunt vniformiter calefacerꝭ
mediũ puta aquã. ❡ Si diſtĩguas reſiſtẽtiam
eſſentialẽ q̃ par eſt p caſuꝫ:⁊ r̃ſiſtentiã accidẽta
lẽ que maior ẽ ĩ medio q̃ꝫ ĩ circũferẽtia: tũc ſup
ponã in caſu argumenti debilius eſſe mediũ ſꝫ
r̃ſiſtẽtiã eſſentialẽ p̃ciſe ſm̃ eãdẽ ꝓportionẽ ſꝫ
quã r̃ſiſtentia acciñtalis maior ẽ ĩ me° q̃ꝫ ĩ circũ
ferentia. ❡ Scḋo ꝯ̄ eãdẽ põeꝫ ꝯcedẽtẽ q̃litatẽ
remiſſam agerꝭ vltra g̃duꝫ ꝓpriũ pp iuuamẽtuꝫ
acceptũ a ſbãli forma.q2 ſequit̃ actiuitatẽ for/
me ſub ḋterminato g̃du nõ ſeq multitudinem
forme abſolute:q: opꝫ ꝯputarꝭ ex p̃te virtutis
actiue iuuamentuꝫ datũ a ſbãli forma. Secus
aũt faciunt Ariſto.⁊ Auẽ.in cõpandis g̃uibus
⁊ leuibus:q2 formã eſſe vniuerſaleꝫ cãm ĩ alte
ratione intelligũt nõ ꝯpandaꝫ: ſꝫ ĩ r̃ñone videt̃
ꝙ foꝛ̃a ſbãlis ponit̃ p̃ticularis cã alterationis
effectiua. ſicut ⁊ in motu locali ip̃a ẽ cã p̃ticula
ris effectiua. ❡ Quinta r̃ño frigeſcit aq̃ a cõtinẽ
te ſiue ſit aqua frigidior continente:ſiue non.
❡ Contra mediũ alterat̃ aquã duꝫ ſit ꝯ̄riũ ap/
plicatũ ſine totali ĩpedimẽto ⁊ dñans nulli du
biũ. ❡ Sꝫ ſtãte ſimilitudĩe ĩter mediũ ⁊ aquã
nõ ẽ actio inter ea iuxta Ariſto. ⁊ Auer.p° de
gñone textu ꝯm̃.51.ponẽteꝫ ꝯ̄rietatẽ ĩter ſublu
naria req̃ſitã ad actionẽ:aut ſaltẽ diſſimilitudi
neꝫ. ❡ Scḋo Ariſto.2° ḋ gñone textu ꝯmenti
55.bitibus p̃ñtibus ĩ mã ceſſat motus. ❡ Ter
tio ſeqt̃ aliq̃d agerꝭ vltra g̃duꝫ propriuꝫ:⁊ hoc

pp diſpõeꝫ mãe. ⁊ ſic ſeqꝛ paſſibilitatẽ mãe fa
cerꝛ ꝙ agens plus poſſit ꝙꝫ põt.põt ẽt mediũ eẽ
alteratiuũ aque ad calorẽ poſtꝙꝫ mediũ ẽ cali/
dius aqua:neqꝫ meᵒ rpugnat eſſe fortius ad ca
lefaciendũ ꝙꝫ aqua certa ad rſiſtendũ.ymo etiã
aqua ad aliũ frigiditatis gdũ rdducitꝛ vno tpe
puta hyemali ꝙꝫ aeſtiuo. ¶ Sexta rño aqua
frigeſcit a ſe p accñs:qꝛ ſe mouet ad locũ ſibi na
turalẽ:⁊ rdducit ſe ad condẽſationeꝫ ſibi cõue
nienteꝫ.⁊ tãtã ꝯdẽſationẽ ſeqꝛ tãta frigiditas.
¶ Contra qꝛ denſitas ⁊ raritas ſequũtꝛ calidũ
⁊ frigidũ:⁊ nõ eꝯ 4ᵒ phyſ.textu ꝯm.85.Tũ ẽt
lꝫ nãe datũ ſit eẽ pͥcipiũ ſufficiens ꝑ motu lo
cali:nõ tñ ꝑ quocũqꝫ motu locali:ſꝫ ꝑ puro al
terationi nõ admixto.qualis nõ eſt rarfactio ⁊
cõdenſatio. ¶ Septĩa rño aqua frigeſcit paccñſ
ab eleuãte vapores ab ea:qui cõſeruabãt cali/
ditateꝫ aque. ¶ Hec poſitio ſi poneret in aqua
fuiſſe frigiditatẽ actu:ſꝫ latẽtẽ:pp vaporis cali
di ꝑñtiã:deffendi poſſet i mõ reddũcendi aque
Sed tñ ſuppoſitũ ẽ falſũ:qꝛ in aqua ẽ nouus g
dus frigoris:q eſt effectus poſitiuus rgrẽs cãꝫ
poſitiuã ipm cãnteꝫ. ¶ Octaua rño aqua cale/
fieri nõ põt iuxta Auer.ho de aĩa ꝯm.45.ſed ꝙ
ſenſui appareat calida eſt pp vaporũ calidorũꝫ
occurſũ tactui:quos effumare videmus. ¶ Cõ
tra elemẽta ſunt mutuo ad inuicẽ imediate trãſ
mutabilia. ¶ Scdo elementa ſũt corruptibilia
gᵒ alterabilia. ¶ Terᵒ elemẽta cõicãt i mã cũꝫ
paſſo:gᵒ elemẽta inuicẽ approximata abſqꝫ im/
pedimẽto ſatis potentia repatiũtꝛ.pꝫ ꝯña ex pᵒ
de gñone textu ꝯmenti.54. ¶ Quarto aqua ẽ
aliqñ calida i actu aliqñ i potẽtia 3ᵒ phyſ.Auẽ
rois ꝯm.8. ¶ Rño igꝛ ꝑ mente Auer.ibi ha/
bẽda nõ negatꝛ ꝙ aqua calefieri poſſit:corrũpi:
repati: in doctria philoſ.⁊ Auer. hec.n.neceſſa
ria ſunt i iſtis.ſꝫ negatꝛ aquã calefieri:⁊ nullum
aliud corpus illi pmiſceri. aqua.n.nãm hꝫ va/
porabilẽ.ſi igitꝛ fiat ꝯuerſio aq̃ ad caliditatẽ ibi
vapores pmiſcẽtꝛ. ¶ Cõtra nõ põt nouũ corpus
eſſe pmixtũ aq̃:cũ aquã nõ intrat corpus ab ex:
niſi pceſſerit alterᵒ cõuertẽs aquã i vaporeꝫ.gᵒ
prius aqua calefiebat. ¶ Rño notabili calidi/
tate nõ calefit aqua añq̃ ſm ptẽꝫ cõuertatꝛ i va
porẽ.⁊ ſic ñ bñ fuerat applicitũ Auer.fũdamẽtũ
¶ Contra frigiditas ẽ inſepabilis ab aqua vt
Auer.ibi ⁊ ñ virtualis:qꝛ illã negas:gᵒ foralitꝛ
¶ Rñio frigiditas ẽ inſepabilis ab aqua:ſic ꝙ
nulla ẽ aqua q̃ ñ hẽat frigiditatẽ itẽſaꝫ vel rẽiſ
ſaꝫ.Si ãt loquaris ð frigiditate ſũma : dico ꝙ
illa nõ ẽ inſepabilis ab aqua. qꝛ illa i terra repi
ri põt. ¶ Ex qᵒ pꝫ ꝙ i alteratiõe ñ acqritꝛ impe
tus.ſicũ acqritꝛ i motu locali.qꝛ tũc vltra nãlem
ſuã diſpõeꝫ res ſeipãꝫ ducerẽt.qð ñ appꝫ:ſꝫ bñ
appꝫ lignũ cadens ſup aquã ðſcenderꝛ i ipãꝫ:do
nec ligni grauitas adiuuetꝛ ab ex puta ab aerꝛ de/
ſcenderꝛ. ¶ Utrꝫ aũt queãdmodũ i motu locali
velociuſ mouetꝛ magna pſ elemẽti q̃ pua motu
nãli. ita velocius frigeſciat magna qtitas aq̃ ꝙꝫ
pua.ꝙ ſic qꝛ i maiori quãto ẽ maior virtus 8ᵒ
phy.ꝯmti.81.⁊ 4ᵒ methеor textu ⁊ ꝯmto.13.
¶ Rñio ſi ab itriſeco frigeſcieret aqua: aliqd fa
ceret argumẽtũ ſꝫ ñ ẽ ſic.tñ exñte aqua vniſor/
mi magna ⁊ pua:lꝫ ſit plus ð virtute i magna:
ñ tñ ꝓportionabilꝛ plus:qꝛ i pluri aqua ẽ etiaꝫ
plus caloris extẽſiue:ſꝫ poſita vaſis pitate aq̃ꝫ
ꝯtinẽtiũ:vaporeſ calidi tardiuſ euapoꝛãt i aqua
multa:qꝛ magis diſtant a ſupficie aq̃: ſꝫ ſi vaſa
ſint iequalia:ſic ꝙ aqua i eis ſit eq̃ ꝓfũda:tunc
põt eẽ ꝙ multe aq̃ plus ð aerꝛ approximetꝛ qui
põt adiuuarꝛ ad ifrigidãdũ : ꝯputata tñ fortitu
dine vaporꝫ accñtali qꝛ plures ſũt. ¶ Itẽ poſſꝫ
eſſe ꝙ aer aliq̃te calidus nedũ ꝓhiberꝛt reduc/
tionẽ pue q̃titatis aq̃:ymo illã calefacereꝫ. Ubi
aer q̃uis multus eẽt i eodẽ gdu caloris:magnã
aq̃ q̃titatẽ ñ calefacereꝫ.nꝫ eã frigeſcieri poſſꝫ im
pedire:ſaltẽ vſqꝫ ad certũ gdum frigiditatis.
¶ An ãt vapores ꝯſeruẽt caliditatẽ aq̃:ꝙ ñ qꝛ
ipſi ſũt ſẽſibilꝛ minus calidi q̃ aqua. Tũ qꝛ aqua
calida citius ꝯgelatꝛ pᵒ methеor.gᵒ vapor non
ſuat caliditatẽ. ¶ Rñio faciliuſ ꝯgelatꝛ aqua ca
lida pp raritatẽ eius reddẽtẽ eã poſſibiliorem.
¶ Cõtra cũ ad priſtinũ gdũ frigiditatis ðducitꝛ
a ꝯgelãte ad priſtinũ ꝯdẽſatiõis gdũ redducitꝛ.
gᵒ ꝑ tũc aqua nõ ẽ rarior. Itẽ ex aqua rẽota ab
igne exalãt vapores tot quot nõ ẽ viſimile eſſe
genitos:ſꝫ gñari.iõ ñ ſũt calidiores aq̃. ¶ Itẽ
calefacienti vaporeꝫ reſiſtit vaporis frigiditas
⁊ aq̃:ſꝫ calefacienti aquã ñ reſiſtit frigiditaſ va
poris:ſi vapor ſit calidior aqua. ¶ Ad priũꝫ nõ
ſemp ad eũdẽ gdũ denſitatis aqua deducitꝛ ex
equali gdu frigiditatis:qꝛ ſtat eã eẽ valde ſub
tilẽ:⁊ tũc ex pauco frigore iducto põt plus fri/
geſcieri q̃ acqrerꝛ ð dẽſitate. ¶ Ad ſm vapores
ibi pmixti ſũt calidiores aqua:⁊ ex aqua alios
⁊ alios vapores gñant.iõ negatꝛ ꝯña ĩferẽs eos

nõ eſſe calidiores aq̄. ¶ Cõtra aq̄ frigeſcit ⁊ cõgelat vt poſſibile ē: ſaltē ꝯdenſat: g° ñ i vaporē ꝯuertit. ¶ Scdo manus vapor caliditatē tolerat: ⁊ ñ aq̄ caliditatē vt ſuppono. g° maior ē aq̄ caliditas. ¶ Rñ o alia ē ps aq̄ patiens ab aere aut me° ꝯdenſatiõ3 aut ꝯgelatiõe3: alia ē q̄ patit a vapor̄ ⁊ i vapore3 ꝯvtit. ¶ Ad ꝫ3 h° ē pp fortitudie3 actiõis denſi: ñ pp ḡdū aq̄ itenſu3. ¶ Ad tertiū ꝯcedit totū. ¶ Ex hijs p3 ad q̄õ3 pñcipale3. ſ. an aliqd moueat ſe qm̄ motuſ ē duplex. ſ. q eſt actus pfcī: ⁊ q eſt actus ipſcī. Tunc motus q eſt actus pfcūs duplr̄ ſumit: abſolute vt eſt modus ꝯñs eſſentiā: alio mō reſpectiue: cū ꝯpat ad pfectibile. Tūc ō actu pfcō abſolute ide3 mou3 ſe: q2 deus ſeipꝫ itelligit: ſ3 ō actu pfcō reſpectiue: ſi actuſ ⁊ potentia reqrāt maiore3 diſtictionē q̄ ex rōe forali: ñ idem mouet ſe. q2 mouer̄ eſt ipius actus: ſ3 moueri eſt ipius potētie. Intellectus. n. agēs ⁊ poſſibilis ſūt duo q°rū vnū eſt pñcipiū agendi: reliquū vo patiendi. ¶ S3 ō motu q eſt actus ipſcūs loq̄ndo diſtinguit res mota: aut ipa eſt ſimplex: aut ꝯpoſita: ſi ꝯpoita: poſſibile eſt ide3 mouer̄ ſe. q2 alñ ibi ē diſti° ptiſ eſſentialis p ſe mouētis a pte p° mota: mouentis. n. ſeipꝫ aliud qde3 mou3: aliō vo mouet. 8° phy. De re āt ſimplici poſſibile ē ꝙ idē ſit p° mouenſ ⁊ motū p accñs. q2 forā q̄dā eſt cāta a mā: ⁊ oiſ taliſ: ſi mou3: mouet p accñſ ſ3 nulla forā ñ cāta a mā: q̄uis mou : at: mouet ſe: ⁊ q̄uis ipa moueat: ipa ñ mouet a ſe ſ3 ab alio. S3 ꝙ eade3 res ſit p° mouer̄ ⁊ p° mota a ſe eſt ipoſſibile. ⁊ h° vult phil. 7° phy. tex. ꝯm. 2. ⁊ Auer. ibi ꝯm. x. nihil mou3 ſe. q2 ōmoſtratū eſt a phil. i pñ° ſeptimi ꝙ oē p ſe motū: ſi q̄eſcer3 eius ps: totū q̄eſcer3 ad q̄ete3 ptis. ⁊ ſic ñ mouet a ſe. q2 motū a ſe ñ d3 q̄eſcer̄ ad q̄etem alterius. Nō ſi ñ q̄eſcer3 totū ad q̄ete3 ptis: iā illud eſſ3 motū p pte3 aliā q̄ ñ q̄eſceret: cuius oppoſitū ſuppōit. q2 accipit motū p ſe. ſ. nō per accñs n3 p pte3. Cõſiſtit hec rō i duab3 ꝯñtijs. pñā h° mouet a ſe p°: g° ab h° ñ aufert moueri p ablatione3 motus a q° cūq3 q̄ ñ eſt ip̄3. ſ3 a ꝯñā eſt ab oppoſito ꝯñtis ad oppoſitū añtis. ſ. ab h° aufert moueri p ablatiõ3 motuſ ab aliq° q̄ ñ eſt ip̄3. g° h° ñ mouet a ſe p°. ⁊ q dic̄ ñ eſſe ſūptū oppoſitū ꝯñtis pp mutatiōe3 ſigni vniuſalis i pticulare: magis ꝯſiderat vba ꝯpōnū q̄ ſenſū ea3de3. Et vr̄. S. Thome ꝙ demō ſit a priori. q2 affir° eſt prior negatione: ⁊ in vtraq3 ꝯñā arguit ab affirmatiā ad negatiuā. Auer. āt vult pñā3 a priori: ſ3 ñ ꝫa3. q2 añs eſt cā adeq̄ta ꝯñtis: ⁊ tūc ne° añtis eſt cā neg°nis ꝯñtis. ⁊ ſic arguendo a neg°ne ꝯñtis ad negatione3 añtis arguit ab effcū. nō. n. oīs ne° ad quācūq3 affir°ne3 ꝯpata eſt poſterior affir°ne. ¶ Cõtra ſi aliqd mou3 ſe: ide3 ſibi ipſi reſiſtit. ¶ Rñ o p̄mitto triplr̄ eſſe reſiſtentiā: itriſece tātū: vt i aīalib3 ſimplicib3: ⁊ tc̄ aīal caeleſte p vnā pte3: ñ th̄ q̄titatiuā ſ3 q̄litatiuā mou3: ⁊ p aliā r̄ſiſtit motui. ⁊ ſic nō icōuenit aliqd ſibi reſiſter̄. alñ reſiſtentia eſt extriſeca tātū: vt i ḡuib3 ⁊ leuib3 ſiplicibus ⁊ i iſtiſ cū nālr̄ localr̄ mouet: nihil i eiſ ipiſm3 reſiſtit: ſ3 mediū ex̄ eſt q̄ reſiſtit motori: nō tñ ipedit motū ex 4° phy. ꝯm. 74. ⁊ etiā 71. aliqñ vo reſiſtentiā intriſeca3 ⁊ extriſecā h3 mobile ſibi reſiſtente3. vt i aīalib3 ꝯpoſitis. mediū. n. extriſece reſiſtit: ⁊ corpus aīalis itriſece: ḡuitate ex̄. g. ⁊ i iſtis ide3 ſibi reſiſtit. vt in primis aīalibus. diſtin° eſt Auer. 4° phyſ. ꝯm. 71. ¶ Cõtra iter mouenſ ⁊ motū eſt diſti° ꝫ3 pōe3 4° caeli ꝯm. 22. g° nō ide3 mou3 ſe. ⁊ 8° phyſ. Av. ꝯm. 28. Intelligendū ē hic p diſtictionem diſtictiō3 i eē. nō p diffinitione3. Motore3. n. i aīalib3 eſſe diſtictū a moto p diffi°ne3 eſt maīfeſtū per ſe. ¶ Rñ o eſt Av. 4° caeli ꝯm. 22. Et quia motor ⁊ motu3 eſſentialiter ſunt r̄latiua. neceſſe ē vt ſint duo ſecundum poſitionem. Et q2 motor ⁊ motū i lapide ſūt idē ꝫ3 pōe3 ⁊ duo ꝫm modū: nece eſt vt nō ſint relatiā: niſi accñtaliter. i. forā mouet p accñs ⁊ mouet per ſe vel per accñs. ¶ Et eſt ſciendū ꝙ Av. 8° phy. ꝯm. 30. dix̄. motor. n. d3 eſſe diſtictū a moto aut ꝫm diffinitione3 ⁊ eſſe iſimul: ſic illa q̄ mouent ab extriſeco: aut ꝫ3 diffinitione3 tātū: ſic eſt diſpō i hñtib3 aīas. aīa. n. q̄ eſt motor i eis diſtiguit a corpe q̄ eſt motū ꝫm diffinitione3: l3 nō diſtiguat ꝫm eſſe. ſ. q2 ipoſſibile eſt aīa3 eſſe ſine corpor̄ niſi equoce: ⁊ q2 corpa ſimplicia ſūt vna ꝫ3 diffinitiōe3: ⁊ nullū eor̄ diuidi pōt i motorem ⁊ motū: nece eſt vt ñ ſint mota ex ſe: niſi eſſ3 poſſibile vt motor eſſ3 ip̄m motū. ¶ Si igr̄ aliqs dixerit ꝙ corpora ſimplicia ſūt ꝯpoſita ex mā ⁊ forā: quor̄ vtrūq3 eſt diſtictum ꝫm diffini°ne3 a reliq°. ¶ Dicemus ꝙ mā pñā nō eſt exiſtens in actu: ⁊ illud q̄ mouet ex ſe deb3 diuidi in motore3 ⁊ motū in actu: quoniam illō q̄

eſt in potentia non mouet neq̄ȝ moueť.ſ.ex ſe. 5° phyſ.ↄm.8. Si igr̃ lap.v.g̃.moueret ex ſe: ↄtingeret vt eſſ3 moueñs ⁊ motū eodeȝ mō ſm̃ forāȝ: qď ē īpoſſibile. ſȝ q: iſtď ↄñs ē īpoſſibile ď p ſe mouēte ⁊ p ſe moto. iō Au.8° phy.ↄm.28 ſubiūgebat poſtq̄ dixerat motorē in aīalibȝ eſſe diſtinctū a moto p diffin°nē eſt mãifeſtuȝ p ſe. ſubiūxit ſȝ eſt ig° tū vtrū diſtinguať an nō diſtinguať niſi p accñs.nō.n.euadi pōt qn forā mãliſ mouēs moueat ſe p accñs: q: ip̄a ↄſtituta ē i eē p ſbm̃ ⁊c. ℭ Cōtra oē qď moueť ab alio moueť 7° phy.tex.ↄm.i.g° nō a ſe. ℭ Rñ° nō curādo an text. dicat ab alio vel ab aliq°: q: motū moueri ab aliq° ē p ſe motū: iō p̄mittiť vt p̄cipiū ſȝ motū moueri ab alio ē occultū: ſȝ ďmoſtrādū ibi: q: aut moueť res ab intra aut ab ex.⁊ quōcūqȝ ſit ip̄m mobile mouť ab alio.ſ.a p̄in° motus effectiuo mobili ītrinſeco vel extrinſeco ab eo. Et nullū p̄cipiū mouens ſiue ītrinſecū ſiue ex̄ ē ip̄ȝ motū p ſe p°. Si āt mobile moueť ab ītra: ſic ip̄m moueť a ſe.⁊ ſic negr̃ ↄñ̄a argumēti ⁊ p añte allegādū ē tex.ↄm.2. Dicēdū eſt igiť q̄ nihil mouȝ ſe: ſic q̄ motor ſit idem cū moto eodē mō. 4° caeli ↄm.22. q: motor ďr̃t eēntialr̃ a moto ex.g̃. i motiſ ab ex̄ in qbȝ differt motor a moto ēt pōe vel diffi°ne.ex.g̃. in brūtibȝ aīas in qbȝ ñ ďr̃t motor a moto p ſe pōe. lȝ nō ďrānt ſbtō.ſ.motor ⁊ motū p accñ ſ q: in elt̄is nihil intra ē p̄prie p ſe motū. ymo totūȝ eltm̄ lȝ ſit corpus nāle ⁊ p ſe mobile: ē tñ adhuc p accñs mobile. vt pȝ ď. ℭ Cōtra. 8° phyſi.text.ↄm.34.⁊ 40. nihil mouet ſe: ⁊ 3° caeli ↄm.27. īpoſſibile ē vt aliqd ſit mouens ⁊ motū eodē mō. Idem Au. in ď ſbā orbis ca.i. in p̄in°. ℭ Rñ° intelligit ď p ſe p° mouēte: cū.n. res eſt ſimplex: ñ pōt eſſe q̄ ſit ip̄a p ſe mouens ⁊ p ſe mota vno eodē motu. q: tc̄ ip̄a eſſȝ actus ⁊ potentia. eodem mō. cuȝ āt ip̄a eſt ↄpoſita: tc̄ pōt eſſe q̄ diuidať in ptē q̄litatiuā p ſe mouentē: ⁊ partē p ſe motā: ⁊ pōt eſſe q̄ ñ ſm̃ diūſitateȝ mobiliū. diť.n. Au. 8° phy.ↄm.30. res ñ mouet ſe niſi ſm̃ q̄ ē nō ↄſimilis. i. ſm̃ q̄ ip̄a diuiditur in motoreȝ ⁊ motū. ℭ Cōtra intellectus mouet ſe. ℭ Rñ° lȝ hec ſit mot° intētiōalis ⁊ vniūſalis: tñ intellectus agens eſt q mouet intellectuȝ poſſibilē. ℭ Cōtra adminus voluntaſ mouet ſe. ℭ Rñ° negādo ēt. q: ip̄a formalr̃ moueť ab obto in eſſe intellecto cōformi. aut diſcōuenienti: ſed effectiue ip̄a moueť ab intellectu agente: q̄ tc̄ mētur dici volūtatē agēs: nȝ voluntatis pdiť libertas pp h°: qñ ītellectu ad oppoſita ↄponēte: ip̄a in oppoſita pōt. vt in lib° de ītelligētijs ďclaraui. vñ opante ītellectu aut virtute alia illi ſubdita pōt pp ↄuenientiā ↄſider°nis aut diſconuenientiā ↄtinuari opa° vel īterrūpi niſi aduēiat īpedimētū. ℭ Cōtra mare motu reali a ſe fluit aut refluit. ℭ Rñ° corpa caeleſtia illū motum efficiūt. vt luna i ſuis q̄dris diurnis. vt i li° de orbibus ďclaraui. ℭ Cōtra ad mīus aīalia a ſe moueť. vt 8° phy. diť phil.tex.ↄm.29.⁊ ibi cōmēto.17. iaīata ñ ex ſe moueť ſȝ aīata. ℭ Rñ° motū ho cuiuſmōi ē aīal moueť a ſe: ⁊ tñ mouetur ab alio. q: a p̄in° ītrinſeco ip̄ius. vñ Auer. 3° caeli ↄm.28. motor eſſentialr̃ diſtīguiť i eſſe a moto. ſic in aīalibȝ: motor.n.i eis ē aliud a moto: q: motor ē aīa: ⁊ motū eſt corpus. In ſimplicibȝ āt corpibȝ ideȝ ſm̃ pōeȝ eſt motor ⁊ motū ſȝ differunt ſm̃ modū. lapis enim mouet ſe inq̄tū ē ḡuis i actu: ⁊ moueť iq̄tū ē potētia īferius ℭ Cōtra 8° phy.ↄm.28. In iſtis.ſ. elemētis ⁊ iaīatis nō appȝ alietas motoriſ a moto: ſic̄ appȝ i brūtibȝ aīas. ymo i eis ñ ē alietas oīo ℭ Rñ° i elemētis nō ē alietas īter motoreȝ ītrīſecū p ſe p̄iuȝ ⁊ motū p ſe p̄iuȝ i actu q: nihil i elemētis eſt p ſe motū p° i actu: ſȝ inter p̄iuȝ motoreȝ ⁊ p̄iuȝ motū p accñs eſt ibi diſtin° ſiue illud p̄imū motū ſit mã īformata ſiue ſit forā i mã. vñ Auer. 3° caeli ↄm.28. ſeqť. Et cū i h° q: iuenit vno mō in actu: alio mō in potentia. q: ↄpōiť ex mã ⁊ forā. Forā igr̃ mouȝ iq̄tū eſt forā: ⁊ moueť inq̄tū ē in mã. nō.n. ē in potētia ad inferius niſi ſm̃ qď ē in mã. Idē Auer. 4° caeli ↄm.22. ℭ Reſoluēdo igr̃ ďďȝ q̄ tripliciter eſt moueri inť Ariſt. 5° phy.tex.ↄm.i. p accñ ſ: p ptē: ⁊ p ſe Cū igr̃ mobile recip̄ motū: aut recip̄ ip̄ȝ ſȝ nãȝ ſuā: nã aūt eius duplex: mã: forā: ſm̃ forāȝ non recip̄: ſȝ ſm̃ mãȝ.⁊ tūc mobile ſm̃ ſe moveť. q: nã ſua q̄ eſt eius mã ē p̄ia radix recipiēdi motū.⁊ h° eſt duplr̃. q: p̄cipiū motus effectiuuȝ aut ē ab ex: aut ab ītra. ſi ab ex: tūc motus ille nō ē nãlis: ſi localis ſit: ſȝ nō nãlis vel ↄ nãȝ eſt. ſm̃ q̄ p̄ſſū nãlr̃ iclinať i ↄ̄riū illius motus: aut nō. exēplū ď nō nãli motu ē motus circularis ignis i p̄pria ſphaera. exēplū ď motu ↄ nãȝ aſcēſus lapidi. ℭ Correlariū aliqď mobile ſȝ ſe mouet: ⁊ tñ nō nãlr̃ moueť: ſȝ vel violēte: vel non

nālr̄.ſi āt motus ille eſt abītra:tc̄ motus ē nā-
lis:ꝛ huiuſmōi eſt motus caeli: ꝛ motus lapi-
dis dēſcendētis.ꝛ ſic pꝫ ꝙ cū aliqd ſm ſe moue
tur:ꝙ illiuſ qlibꝫ ps q̄titatiua mouetur.Si āt
mobile recip̄ motū nō p° p nāꝫ ſuā: ſꝫ p ptē q̄ti
tatiuā illius nāe:tc̄ mouetur mobile p ptē. Et
h° eſt duplr̄ aut ab ītra.ꝛ ſic iſte motus ē nālis
exēplū eſt dē aīali qđ nālr̄ ꝑgreſſiue mouetur:
cuius tñ aīalis ps q̄titatiā ē pria radix recipiēs
motuꝫ ꝑgreſſiuuꝫ.vtputa tibie.ꝛ rōe eaꝝ totū
aīal moueť.aut ab ex̄ ē motuſ.ꝛ tc̄ ſi ſit ꝯ nāleꝫ
paſſi īclin°neꝫ:violētus ē.vt igne ꝯburente ma
nū dati aīalis ꝛ nō totuꝫ aīal.aut ñ nālis.vt ali
q° īpellente māuꝫ hōis ad illius domeſticū. ſi
āt pria radix receptiua motus ñ ſit nā mobilis
nꝫ ps q̄titatiua illius mobilis:tc̄ mouetur illō
mobile p accñs.ſiue moueať ſm totuꝫ.vt hō in
naui:ſiue moueať ſm ptē.ſūt tñ adhuc alia mo
ta p accñs.ſ.q̄ p ſe motis accñt ꝛc. Cuꝫ igr̄ q̄riť
vtꝝ aliqd moueat ſe:ꝯſiderādū ē ſup pri° actio
ꝛ paſſiuo motus:an ſit idē:an ī eodē ꝛc. ℭ Cōſi
derādū ē ꝙ q̄uis ptes moueať motu totius:nō
tñ dicūť ptes moueri p accñs iux̄ Aṽ.6° phyſ.
ꝯm.86.qꝛ ī motu p accñs ea q̄ moueť p accñs
pp vnuꝫ motū eq̄ velocr̄ iter ſe moueť ꝛ cū to
to ad cuius motū moueť:ſꝫ ī motu ptiuꝫ ñ opꝫ
ſic.pꝫ ī caelo vbi ptes ꝓpe poluꝫ tardō mouētur
reſpectu totius caeli.ꝛ in aīali moto pp pedes
velociuſ mouť pes q̄ māuſ ꝛ pōt eē ꝙ velociuſ
moueať totuꝫ q̄ ps.vba Aṽ.Et ītēdit qm̄ ſi mo
tus eaꝝ.ſ.ptiū eēꝫ p accñs a motu totius:ñ dif
ferrēt ī ſuo motu a toto:nꝫ a ſeipīs. Sciastñ ñ
ꝯvti ꝯñaꝫ.ſ.eq̄lis ē motuſ ptiū cū toto:g° pteſ
moueť p accñs.hec dē h° difficili q̄ſito dcā ſunt.

D Ubitatur ter° Utꝝ tātū q̄ttuoꝛ ſit ele
mēta:ℭ Rñō ꝙ ſic p Ariſt.ſo dē gñōe
tex.ꝯm.16.23.ꝛ.34.qꝛ tātuꝫ q̄ttuoꝛ ſunt q̄lita-
tes pꝛīe.ſ.caliditas:frigiditaſ:humiditas:ꝛ ſic
citas.q̄ tm̄ ſex mōis ꝯbinabiles ſunt:ipſis ī ſua
ſimplicitate remanētibꝫ:q°ꝝ duo mōi ſunt icō-
poſſibileſ.ſ.caliduꝫ ꝛ frigiduꝫ:ꝛ humiduꝫ ꝛ ſic
cuꝫ pp coꝝ ꝯrietatē.caliduꝫ āt ꝛ ſiccuꝫ ignis ē:
humiduꝫ āt ꝛ caliduꝫ aer:frigidum ꝛ humidū
aq̄:ſꝫ ſiccuꝫ ꝛ frigiduꝫ terra.mōm arguendi po
nit phil.ſo topicoꝝ cap.19. Cuꝫ āt pmiſcētur q̄
litates:tc̄ ī mixtis ſunt ſiue ṽa mixtiōe ſiue ad
ſenſum miſcerentur vel ſ hāꝝ pticipatione vel

accidentium:non inconuenit tamen elementis
violentiam paſſis in eis qualitatum remiſſio-
nem ꝛ cum contrario admixtionem reperiri.
ℭ Secunda ratio tantum quattuoꝛ ſunt mo-
tus ſimplices recti:g° tātuꝫ quattuoꝛ ſunt coꝛ-
poꝛa ſimplicia rōāꝝ dimēſionum.pꝫ ꝯña ex eēn
tia motus ſup nā mobilis.ꝓbatur añs ſ tm̄ quat
tuoꝛ ſunt loca p motus ſimplices acq̄ſibilia.pꝫ
ꝯña qꝛ ſpecificatur motus a termino ad quē.ꝓ
batur añs duo ſunt loca ꝯria maxīe diſtantia ꝛ
duo media.qꝛ tātuꝫ q̄ttuoꝛ ſunt nāe ſimplices
quaꝝ q̄libꝫ ī ꝓpꝛiuꝫ locum effectiue īcliat.leui
tas.n.ſimplr̄ ī locuꝫ ſimplr̄ ſurſuꝫ īcliat:qđ ē lu
ne ꝯcauuꝫ.ꝛ huiuſmōi leuitas eſt foꝛā ſbalis ī
gnis.leuitas ṽo ſm qd ſurſuꝫ īcliat:ſꝫ ī locū hꝫ
qd ſurſum.ꝛ ē foꝛā aeris ſbalis huiuſmōi leui
tas.Grauitas ſm qd ī locuꝫ deoꝛſum ſm qd in
cliat.ꝛ ipā ē foꝛā ſbāliſ aq̄ Grauitas ṽo ſimplr̄
ī locum ſimplr̄ deoꝛſum īclinat.qđ ē centꝝ mūdi
ꝛ ipā ē ſbalis terr̄ foꝛā.Grauiſſimuꝫ.n.oībꝫ ſu
pfertur.leuiſſimum ṽo oībꝫ ſuplatis ſupfertur
p° caeli tex.ꝯm.17.rō ē Ariſt.4° caeli tex.ꝯm.
44.ꝛ ſo dē gñōe tex.ꝯm.22.breuiter repetita.
ℭ Ex q° pꝫ ꝙ nō ſeqtur numeruſ elꝛoꝝ numeꝝ
motuum ſipliciū:ſꝫ numeꝝ motuum ſiplicium
rōꝝ ī ſpē ꝯſeqtur. ℭ Ex q° pꝫ ꝙ ñ dr̄ aliqd g̃
ue ſiplr̄.qꝛ oībꝫ alijs ſit g̃uius.qꝛ maioꝛ ē g̃ui-
tas ī magna poꝛtiōe terr̄ q̄ ī pua:ꝛ tñ vtraq̄ꝫ ē
ſiplr̄ g̃uiſ:nꝫ reſpectu nr̄i ītelligr̄ aliqd leue.qꝛ
ſic puā terre poꝛtionē appellamuſ leuē:qꝛ facili
ter moueri aut poꝛtari pōt.īmo pōt eſſe ꝙ ita
pua eſſet terre poꝛ° ꝙ nedum nataret ī aq̄:ſed
ī aere ſubſiſteretur vt pꝫ dē puluere.qꝛ potentioꝛ
eēt magni aeris reſiſtētia q̄ parui pulueris gra
uitas.ꝛ ſic poſſet eē ꝙ quēadmodum lignum ī
aq̄ aq̄ īundationē īſeqtur:ita puluis datuſ aeriſ
agitationē īmitaretur.hinc elicuerunt aliq mo
dū nauigādi per aerē.vt dēmōe gubernāte ꝛce:
Neq̄ꝫ dicēdū ē ꝙ ſiplr̄ ē aliqd g̃ue aut leue qꝛ
ad vacuū replēdū aſcēdat vel dēſcēdat.qꝛ violē
te res attrahitur cū ꝯ ſuā nām ꝓpꝛiā mouetur
quāuis ad replendum vacuum moueretur vt
ex 4° caeli ꝯm.30.ſ́pallegatū ē.Neq̄ꝫ etiā qꝛ ſi
ne condictione ſit tale.quia tunc aqua eſſet gra
uis ſimplr̄.ſimilr̄ aer leuis. Ex q° patet ꝙ ſi g̃
uitates elementoꝛum eſſent eiuſdem ſpeciei.
ſimiliter ꝛ leuitates ꝙ ex numeris earum non
haberetur numerus elementoꝛum.leuitatis ī

gitur ignis cā ē caliditas p°. ſed leuitatis aeriſ cā ē ñ caliditas ſʒ hũiditas p°. ğuitatis terrˀ cā ē ſiccitas p°: ⁊ ğuitatis aq̄ cā eſt frigiditas p°. ¶ Cōtra 3° caeli ɔm. 47. iter ɔ̄ria pōt eē vnū mediū tm̄: ⁊ pōt eſſe ꝙ ſint plura media: g° pt̄ eſſe ꝙ ſit tm̄ vnū elſʒ mediū. argumētū ē Ari. 4° caeli ɔm. 38. ¶ Rñō Av. ɔ̄rietas ē duplex vna ē q̄ eſt circa idē ſbm: ſʒ diuiſū ſm foraʒ ⁊ ð hac duʒ ē ꝙ ɔtigit tm̄ vnum mediū itercludi. Alia ē ɔ̄rietas pʒ foraʒ ⁊ ſbm. ⁊ hec rq̄rit duo media q°ꝝ vnū ſit vt fora reſpectu alterius. ⁊ hac ɔ̄rietate ɔ̄riāt elſa. iō duo media ibi īueniūt ¶ Ex hac dterminatiōe qnq3 corelaria eliciūt p̄iuʒ nō ē tm̄ vnū elm̄. pbr̄ a poſteriori: q: nō tm̄ ē vnus motus ſimplex rōe. rō eſt Ariſt. 3° caeli tex. ɔm. 51. Eſſent. n. oīa aut leuia tm̄: aut ğuia tm̄. qd̄ eſt ɔ̄ ſenſū. ⁊ ɔ̄nter q: aliqd̄ elm̄ ē: ſeqtur ꝙ plura ſūt elſa. q: plures ſūt motus ſimplices ⁊ plura loca: corñdent. n. motus ſimplex ⁊ corpus ſimplex. vt ɔ̄ Joānē grāmaticū dixit Auer. p° caeli ɔm. 8. Tū q: miſcibilia ſūt elſa: g° ipa ſūt plura. pʒ ɔ̄ña q: nihil ſibimʒ miſceī ɔ̄ ſertiʒ hōgeneū vniforē ⁊ ſimplex. ¶ Jtē ſtāte vnitate elī non eſſʒ pluralitas mātē pap: neq3 pluralitas māe prīe. g° ñ eſſet pluralitas foraꝝ ſbāliuʒ ſimpliciū: g° nʒ pluralitas mixtoꝝ. rō ē Auer. p° cāticoꝝ ɔm. 17. ¶ Jtē mixta hn̄t ītra ſe p̄cipiū alter°nis ⁊ corr°nis: ⁊ nō niſi pp p̄ricip oꝝ ɔ̄rietatē i eiſ ɔ̄gregatoꝝ. Rō eſt Aue. p° cāticoꝝ ɔm. 9. illō ipoſſibile. ſ. mixta nō hn̄t niſi vnū elm̄ ex q° ɔſtent: g° non ſūt ab itrīſeco corruptibilia ⁊c. ¶ Secūdū corelariuʒ nō īfinita ſūt elſa. q: non īfinita ſunt nāliū mixtoꝝ p̄ncipia. q: tē nō ſcibilia eſſent mixta. ꝓportiōabilr̄ arguī ſic arguit phil. tex. ɔm. 35. ⁊ 8° phy. tex. ɔm. 75. tū ſirc infinitū ē ipoſſibile. finitas. n. vbi poſſibilis melior ē 8° phy. textu. ɔm. 48. ⁊ p° phy. tex. ɔm. 41. rō ē Ariſt. p° poſter. tex. ɔm. 6 ɔ̄ ſuppōit rō mixti ſpēʒ aliq̄ ex oībʒ elſis eſſe cōpoſitā aut ɔ̄pōibilē. ¶ Scd̄o tē īfinita eēnt corpora ſublūaria: ⁊ ſic īfinite magna capacitate oʒ ipa eſſe ɔtēta. ⁊ ſeqr̄ et h° ɔ̄ña ſi īfinite magnitudinis extēſiue eſſʒ aliqd̄ elʒ. ¶ Ter° q: tūc opoʒterʒ eē īfinita loca: īfinitos motus: īfinitaſ nāſ. ⁊ īfinitū mūdū. q̄ oīa apte ipoſſibilia ſūt. pʒ rō 3° caeli tc. ɔm. 41. itē elſī eſſʒ diffi°. q: ſi ſic ex īfinitis eſſʒ. nʒ eſſʒ elī gño. q: īfinita vici nō pñt. nʒ tñſiri. ꝑo ð gñōe Ari. tex. ɔm. 36. ¶ Tū ēt īfinite eēnt ɔ̄rietateſ. ⁊ ſic̄ eodē mixto: ꝓmo ēt ſimplici: īfinite eēnt q̄litates. rō ē pbil. ꝑo de gñōe tex. ɔm. 35. pʒ ɔ̄ña ex alteratiōe vnius in alterꝝ ⁊ ɔ̄rietate cordē. ¶ Tertiū ñ tm̄ duo ſūt elſa. q: ñ tm̄ vna ē ɔ̄ña ɔ̄rietas: nʒ tm̄ duo ſunt loca. ¶ Qō ſi aliqs poneret ignē ⁊ terrā eē ſimplicia: aeq̄ do ⁊ aerē eſſe ɔ̄pōita: ñ poſſʒ dicerˀ q̄r aq̄ eſſʒ ğuior aere: niſi altero triū mōꝝ. p° q: aq̄ plus hʒ ð terra. ꝑo q: ipa minus hʒ ð igne. 3° q̄a ī aere mioreʒ hʒ ꝓporꝫ nē terra ſup ignē q̄ hēat terra ſup ignē ī aq̄. ¶ Sʒ ɔ̄ p̄iuʒ mōʒ q: tē magnus aer eſſʒ ğuior pua aq̄. pʒ ɔ̄ña q: plus hērʒ ð terra ī ſe magnus aer q̄ certa data pua aqua. ¶ Cōtra ſm mōʒ dicēdi q: tē puus aer eſſet ğuior magna aq̄. pʒ ɔ̄ña q: puus aer minus hʒ de igne q̄ multa aq̄. ¶ Cōtra tertiū mōʒ q: tē eq̄liter ğuiſ eſſʒ magna aq̄ ſic̄ pua. Tū etiā magnus aer eſſʒ eq̄lr̄ leuis ſic̄ puus aer. pʒ ɔ̄ña q: ī vt°q3 eq̄lis eſſʒ ꝓpor°. Similr̄ ñ ſaluaret q̄re aq̄ magna eſſʒ ī aere ğuior puo plūbo: ⁊ non ſic eſſʒ ī aq̄. ¶ Quartū corelariū ñ tm̄ tria ſſ elſa q: nō inter tria extrema tm̄ ſaluari pñt due ɔ̄rietates prīe. Tū ēt ñ tm̄ tria ſūt loca elſis corñdentia. ¶ Quītū corelarium q̄ttuor ſūt elſa: huic ſnīe rō ⁊ ſēſuſ ɔformāī: terrˀ ğuiſſime īmediate circūpōitur aq̄: aq̄ āt aer. igneʒ āt ſup eſſe rōe ɔuicitur. ¶ Sextū corel. ñ pluraq̄ quattuor ſſ elſa. q: hec ſufficiūt ꝓ ſimplici ⁊ ɔ̄pōita nā ɔ̄ſuāda. iō ſi plura ponerētur: eſſet ociſuʒ ⁊ vanū. ¶ Cōtra arguo ⁊ pbo ꝙ plura q̄ q̄ttuor ſūt elemēta. q: 8. ſunt. pbr̄ datis corpibʒ nālr̄ q̄litateſ duas ſibi dterminātibʒ: dabilia ſūt corpa ſibi tm̄ vnā illaꝝ dterminātia: g° dabūtur ēt elſa q̄ttuor q°ꝝ vnū erit calidū tm̄: aliō frigidū tm̄: aliō hūidūʒ tātū: aliō ſiccū tātū. ⁊ ſic. 8. erunt elemēta. ¶ Cōfirmatur q: alius ē q̄ ternarius elſoꝝ nūe ab hijs q̄ cōiter ponūtur elſa. q: q̄litatibʒ ɔ̄biatiſ nālr̄ prior ē vna eaꝝ: q: dualitatē nālr̄ pcedit vnitas. g° p̄ia corpa q̄ ſunt elſa ñ ſibi duas determinant q̄litates. g° alia ſunt corpa q̄ ſūt elſa ab hijſ q̄ pōūtur elſa. ¶ Cōfirmatur 3° q: ſumi ī aerˀ aſcēdētes ſimplices ſūt: g° vltra elſa data ſūt alia. ñ. n. maior appʒ ſiplicitas ī aq̄ q̄ ī ſumo ¶ Cōfirmaī 4° daī caliditaſ ligās ignē cū aerˀ daī hūiditas ligās aerē cū aq̄: daī frigiditas ligās aquā cū terra g° daī ſuccitas ligās terrā cū alio elemēto. pʒ ɔ̄ña q: ñ maioris ē virtutiſ vna q̄litatū prīaꝝ ī ɔiūgēdo elemēta ſymbola q̄ alia

ꝛ ēt ꝯ̃ria q̄litas vt hũiditas nõ ꝺ3 eē potentioꝛ
ſua ꝯ̃ria ſiccitate. ¶ Scḋo arguit̃ ꝙ duo tãtũ
ſũt elemẽta. qꝛ ḡuitate ꝛ leuitate ſufficiẽter di/
duũt elemẽta: ꝛ ſic duo tm̃ ſũt. ¶ Cõfirmat̃ ſ̄o ꝙ
tria tm̃ ſũt. qꝛ tres motus ſimplices tm̃ ſũt. Tũ
qꝛ tm̃ tria ſũt loca. ſ. ſurſũ ꝺoꝛſũ ꝛ mediũ3. ꝛ ſic
tm̃ tria ſũt elemẽta q̄ ī ea loca nalr̃ īclinãt̃. ¶ Cõ
firmat̃ 3° qꝛ vnũ tm̃ ē elemẽtũ: qꝛ tãtũ vna ē mã̄
pꝛĩa: ḡ° tm̃ vnũ ē pꝛĩũ3 coꝛpus: p3 ꝯña qꝛ preciſe
nũalr̃ vno īuẽto pꝛin° ītrĩſeco: p̄ciſe nũalr̃ vnũ3
īuenibile ē ẽtrinſece pꝛĩcipiatũ ex illo. Tũ qꝛ ac
cidẽtalr̃ tm̃ ꝺiſtĩguit̃ vnũ elemẽtũ ab altero. vt i
gnis ab aer̃: vt p magis calidũ ꝛ minus calidũ:
magis raꝝ ꝛ minus raꝝ ꝛc. ḡ° tm̃ vnũ ē elemẽtũ.
ꝯfirmat̃ mãe elemẽtoꝝ ſũt eiuſdẽ rõiſ. ḡ° ꝛ foꝛe
p3 ꝯña qꝛ foꝛe alterius rõis r̃qrũt potẽtias al/
terius rõis. qꝛ potentia ſpecificat̃ p actũ. ¶ Ad
pꝛĩũ3 o3 elemẽtũ hr̃e duas q̄litates pꝛĩas: alr̃ nõ
ī qḋlibꝫ aliḋ elemẽtũ tñſmutari poſſ3: qꝛ ñ ad qḋ
cũq3 aliḋ elr̃3 ꝯ̃rietatẽ hr̃et in q̄litatibꝫ: vt cali
dũ tãtũ ad hũidũ tãtũ. ſimilr̃ frigidũ tãtũ ad ſic
cũ tãtũ. ¶ Scḋo qꝛ tc̄ nõ inuicẽ miſcibilia eẽnt
oĩa elr̃a. p3 ꝯña qꝛ mix° miſcibiliũ altera°nẽ p̃/
ſuppõit ꝛ r̃qrit: ꝛ ꝯ̃ñter nullũ elr̃3 mixtũ pfcũm
ex oĩbꝫ elr̃iſ eq̄ p° ad mix°nẽ ꝯcurrẽtibꝫ. ¶ Ad
ſ̄a3 ꝯfir°nẽ l3 valeat biarius ē ḡ° vnitas ē. ñ tm̃
v3. a. coꝛpus ſibi ꝺ̃termĩat duas q̄litates pꝛĩas
ḡ° ꝺabile ē coꝛpus ſibi ꝺ̃terminãs vnã illaꝝ tm̃
¶ Cõtra coꝛpoꝝ ſiplicĩũ ꝺ̃bẽt eſſe ſiplices q̄lita
tes ꝛ ſic nõ ꝯbinate. ¶ Rñ̃o ſiplicitati q̄litatiſ
nõ oppõit̃ ꝯbin°: ꝑmo n3 rem°. ſ3 q̄litatũ ſimpli
citas tollr̃ p eſſe q̄litate3 ex q̄litatũ pꝛĩaꝝ r̃frac
tiõe reſurgẽtẽ: q̄lis ē ꝯplexiõalis q̄litas q̄ foꝛa3
mixti nalr̃ ꝯſeqt̃. ¶ Ad tertiã ꝯfir°nẽ rñ̃t phil.
ſ̄o ꝺ̃ gñone tex. ꝯm. 28. fumus ex terra ꝛ aer̃ ē.
Auer. ãt ibi ꝺix̃ fumus ē aer ꝛ terra. ¶ Cõtra
tc̄ nõ aſcenderet fumus ī aer̃. qꝛ nihil ꝯpoſitũ3
ex ḡui ꝛ leui ē leuius leui ꝯponẽte ip̃3. qꝛ alr̃ ni
hil ḡuitatis põeret ī eo elr̃3 ḡue ip̃3 ꝯponens.
¶ Rñ̃o ſtat leuius eẽ ꝯpoſitũ ex leui ꝛ ḡui q̄
ſit certa data res leuis eiuſdẽ rõis cũ re leui cõ
ponẽte ip̃3 q̄uis nõ poſſit eẽ ꝙ ꝯpoſitũ ex ḡui
ꝛ leui ſit leuius leui ꝯponẽte ip̃3. ꝛ h° ē qꝛ aer
inferioꝛ nõ ē multũ leuis pp multã illius alte/
ratiõ3 ab aq̄ aut terra ꝛc. iḋ ī inferioꝛe aeris re
giõe aliq̄d aſcẽdit qḋ ī ſupioꝛi regiõe ꝺ̃ſcẽder3
aut nõ aſcẽderet. ꝛ ſic ē ꝺ̃ fumo: ꝺũ mõ nõ ignia
tur: aut ad q̄litates ītẽſioꝛes aeriſ q̄litatibꝫ ꝺe
ducat̃. ¶ Ad q̄rtã ꝯfir°nẽ negr̃ vltĩa ꝯña qꝛ o3
eſſe ſtatũ. alr̃ ī īfinitũ iret̃. colligatũ ãt terr̃ elr̃3
p ſiccitatẽ ē ignis: quẽ nã ſurſũ poſuit: ꝛ nõ ꝺoꝛ/
ſũ vt elr̃oꝝ oꝛdo finiret̃: quẽadmoḋ3 añ igñẽ ñ fu
it aliud elr̃3 igni colligatũ ſicco: terrã. n. opoꝛte
bat īfra ponere: nõ ãt ante igñẽ. ¶ Ad ſecundũ
ḡuitas ꝛ leuitas ſufficiẽter ꝺiduũt ſimplex rcũ3
ñ tm̃ ī duo tãtũ. qꝛ ptiũt̃ leuitas ꝛ ḡuitas p ſim
plr̃ ꝛ ſ̄m qd. ¶ Ad ꝯfir°nẽ motus circularis ñ
oñ̃dit nobis elr̃3 niſi equoce: qꝛ caelũ nõ ē miſci
bile ſ3 elr̃oꝝ pꝛĩcipiũ puta caelũ. ſ3 motus rcũs
ī q̄ttuoꝛ ꝺiḋit ꝛ ſ̄3 illã ꝺ̃ioꝝ ē nũs elr̃oꝝ. ¶ Ad
aliã ꝯfir°nẽ rñ̃ſum eſt media eſſe duo. Ad aliã
ꝯcedit̃ vnũ pꝛĩũ3 coꝛpus nobilitate ꝛ pfectione
ꝛ cãlitate ꝛ ꝯtinẽtia: ñ tm̃ ē ꝯpoſitũ ex mã̄ pꝛĩa
iḋ negr̃ ꝯña. ¶ Ad vltĩũ rñ̃det phil. ſ̄o ꝺ̃ gñoe
tex. cõm. 31. Si elr̃a eſſent eiuſdẽ ſp̃ei ſp̃ealiſſi/
me: ſeqt̃ ꝙ idẽ ſb̃alr̃ eſſet ignis ꝛ aq̄. ¶ Scḋo
ſeqt̃ ꝙ tñſm° vnius in alteꝝ elr̃3 accñtalis ꝛ ñ
ſb̃ãlis. ¶ Tert° ſeqt̃ ꝙ idẽ eſſet nalr̃ calidũ cũ
elr̃3 ignis ꝛ nalr̃ frigidũ cũ eſſet aq̄. ꝛ ſic duo ꝯ̃/
ria ſibi nalr̃ ꝺ̃termĩaret. ¶ S3 dubitat̃ qꝛ igniſ
nõ vr̃ eſſe elr̃3. qꝛ lucidus eſt. ſ̄o qꝛ īpuritatẽ h3
a frigidis īfluẽtijs: vt a polis: a ſatño. ¶ Rñ̃o
ignis q̄ apḋ nos ē luc3 ꝛ ē mixtũ ipſcũ3. ē. n. hũi
dũ feruẽs ꝛ ſic lucet ignis elr̃m cũ miſcet̃ coꝛpi
diaphão. vult Av. in ꝺ̃ ſb̃ã oꝛbis cap. 2. S3 ip̃m
elr̃m ſimplex manẽs tãtã hñt raritatẽ ꝙ actua
re nõ põt diaphanũ in potentia ip̃m illũinando.
¶ Dubr̃ ſ̄o qꝛ aq̄ ñ ē elr̃m: qꝛ nutrit. Scḋo qꝛ
ip̃a ē dulcis aut amara. ē aũt ſapoꝛ mixti paſſio.
¶ Rñ̃o negãdo aſſũptũ: ſ3 aq̄° ſitati vrinali aĩa
liũ pmixta exit: aut aliũḋ. ſimilr̃ plãtas terreo
pmixto nutrit. Ad ſ̄m aq̄ maris pp ſiccitates
terreſtres ip̃aꝝ inficiẽtes amara reddit̃ ꝛ iḋ illḋ
qḋ aq̄3 appellamus ñ ē aq̄ pura. ¶ Nõ ſi arguit̃
ſeq̄ ꝙ aeterno tp̃re ſtet aq̄ p̄ternalr̃ ꝺiſpoſita.
¶ Rñ̃o negãdo ꝯña3 qꝛ nulla aq̄ ſẽp durat ꝛ
poſſibile ē dari aq̄ cui amarit° nõ ē admixta. tñ
ẽt cũ vniu̇ſalis ſuo ꝯtinuo motu illi miſcet ali/
qd. ꝛ ſic illḋ non eſt mixtum ſ3 admixtum pu/
ta ex terreo aqueo ꝛ etiam aereo. quemadmo
dũ etiã aeri vapoꝛes ꝛ exalatiões pmiſcentur.
ſunt igr̃ ſimplicia elemẽta ex naturis ſimplici/
buſ q̄uis eẽnt impura ſb̃alr̃ p extnee ſbẽ pmix
tionẽ ꝛ per cõtrarij accñtis pñtiã3 ꝛ īfoꝛ̃ationẽ.
Jdẽ dicendũ eſt de terris puta arenoſis lutoſiſ
ꝛc. ꝛ ſic p3 ꝙ ſ̄m numerũ planetaꝝ nõ ē nume/

rus elemētoꝝ neqꝫ incōuenit de nā vnius elemē
ti plures planetas repiri.

D Ubitatur Quarto. Utꝝ p̄ie qualita-
tes ſint forē ſbāles elemētoꝝ. ℭ Rño
ꝙ nō. in hoc. n. Auer. Alexādrū rephendit 8°
meth. cōm. 5. q₂ caliditas ē accñs i mixtis g° ēt
i elemēto. pꝫ ꝯña q₂ qđ ē accñs i vno: i nullo eſt
ſbā p° phy. textu cōm. 27. ⁊ eſt textus phyl. ar
guētis tñ. 3° meth. textu cōm. 17. hoꝝ. ſ. elemen
toꝝ calores q̄dē ⁊ frigiditates ⁊ ſimiles paſſio
nes nō ſunt ſbē. ℭ Cōfirmaṫ q₂ ignis ē ſbā: aut
igr̄ caliditate tm̄: aut ſiccitate tm̄: aut vtraqꝫ.
ſi primū: ſiccitas ē i eo accñs. ſi ſm: caliditas. ſi
tertiū: nō ē ignis p ſe vnum ſimplex. ℭ Contra
ſcīa dei i deo ē ſbā: ⁊ i nobis citra foelicitatem
ē accñs. ℭ Scđo itellectus ē itelligibilia 3° de
aīa textu cōm. 37. q₂ eadē dōne didiṫ itellectus
⁊ obm̄. ſ. p actū ⁊ potētiā ⁊ eadē potētia: q̄ aīa ē
potēs itelligeṙ: ē obm̄ potēs itelligi ⁊ quo actu
aīa itelligit: obm̄ itelligr̄. 3° đ aīa textu cōm. 38
g° itellectus q i ſe ē ſbā reſpectu accñtis itelli
gibilis ē accñs puta potētia q̄litas: aut potētia
q̄ntitas. ℭ Ad primū rño eiuſdem obiecti ſūt
iſte notitie: ſꝫ ñ ſunt ip̄e idē niſi equoce: q₂ dei
cognitio p dei eēntiā ē: nr̄a ho ſcīa p itētiones ē
ad placitū ſignificatiuas. Sꝫ i nāli foelicitate
ſcīa nr̄a ē p dei eēntiaꝫ: ſꝫ mediate cognitā ⁊ ob
ſcurē obſcuritate ſe tenēte ex pte potētie cogni-
tiue nr̄e q̄ ōbilis ē: ⁊ nō ex pte obiecti i ſe: ſed i
deo imediate ⁊ clare ē huiuſmōi cogni°. ℭ Ad
ſm ſi itellectio ſit q̄litas aut itellectus poſſibi
lis ſit potētia: hoc ē equoce vel analogice cū a-
lijs q̄litatibus. ⁊ non vniuoce. iō aliq̄d pōt hr̄e
mōꝫ accñtis q̄uis nō ſit accñs. ℭ Scđo ſeqr̄ in
ſbā itriſece eē ꝯrietatē: q₂ caliditas frigiditati
p ſe ꝯriaṫ. ⁊ ſic i ſbā eēt ꝯrietas ꝑꝫ forā. ſꝫ h° ꝯ
ceſſit aphrodiſeus Alexāder. ℭ Tert° ſeqr̄ ꝙ
ad ſbām eſſꝫ p ſe motus. qđ ē ꝯ phil. 5° phyſic.
text. cōm. x. pꝫ ꝯña q₂ ad caliditatē ē p ſe motuſ.
ℭ Quar° ſeqṫ ꝙ ſbā eēt p ſe p° tāgibilis a ta
ctu iq̄ātū tactus ē. qđ ē ꝯ phil. 2° de aīa textu
cōm. 65. pꝫ ꝯña q₂ caliditas ē p̄iꝰ ſēſibile tactu
iq̄ātū tactus ē. ℭ Nō ſi Auer. cōm. 5° p° caeli
cōceſſit ꝙ eſſe corporis ſit ſenſibile p ſe. v̄ū ē ſo
ſꝫ nō p°. q₂ ibi ſermo ē de q̄to extēſiuo. ſcire. n.
an tale corpus ſit ſbā vel nō: qđ ē methaphyſi
ca q̄ ordine doctrine poſt nālem ſcīam aggrēda
ē. ſi tñ ſit ſenſibile elemētū p ſuā formā ſbālem:
adhuc ē ſenſibile ſo. ⁊ nō p°. q̄ēadmodū colo
ri ꝯpaṫ ſēſibile i ſo mō dicēdi p ſe ñ āt i p° ſo ꝙ
aīa textu cōm. 66. ℭ Quito ſeqṫ ꝙ ſbā ſuſcipet
magis ⁊ minus ſꝫ hoc ē ꝯceſſuꝫ ē. ℭ Sexto ſeq
tur ꝙ forē ſbāles iter ſe ⁊ p ſe agerēt ⁊ etiā ſe
corrūpent cuius oppm̄ hēṫ p° de gñone vbi Aủ
rois cōm. 48. res agit i aliā rē iq̄ātum ē ꝯria.
ℭ Septio ſeqṫ ꝙ mā eēt imediatū ſbm̄ mo-
tus ⁊c. itelligo eo mō quo ſbā eēt ſbm̄ q̄litatū
primaꝝ. ℭ Cōtra id quo p° ſbā agit ē eius for
ma ſbālis. mā. n. nō agit: forā aūt nō ē ſuppoſi-
tū opans. iō forā ē q° ac° eſt: ſꝫ q̄litate elemētū
p° agit. ē. n. ea i actu: ⁊ ea gñat elemētū. ℭ Se-
cūdo id quo poſito poniṫ elemētū ⁊ q° r̄moto re
moueṫ ē eius forā. Ariſt. 2° de aīa textu cōm. 8
ſꝫ q̄litate pōita poniṫ elemētū ⁊c. ℭ Ter° oīa a
gētia p ſe ſunt ꝯria: g° pricipiū actionis ē princi
piū ꝯrietatis: ſolū aūt qualitas ꝯrietatē facit.
ℭ Quar° oē pricipiū eētialr̄ diſtiguēdi ē prici
piū eēndi: ſꝫ p̄ie q̄litates eētialr̄ diſtigūt ele-
mēta g° ⁊c. ℭ Ad p̄iuꝫ q° ē duplex: pricipale:
iſtrumētale: pricipale ē forā ſbālis: ſꝫ iſtrumēta
le ē forā accñtalis. pōt aūt ignis ex. g̃. ad duos
effectuſ ꝯpari ad ignē pductū ⁊ tē ignis ē prici
pale ſꝫ ad caliditatē pductā ꝯpādo caliditas ē
pricipalis q̄uis ipa ñ hēat eē p ſe ſꝫ i alio: ſꝫ. n.
nā pōt motū localē imediate pduceṙ: nō tñ ipa
pōt q̄litatē pduceṙ: ſꝫ illā poſſit ſibi dētermiare
Si aūt ignis ſolū caliditatē pduxerꝫ ⁊ ñ ignei
tatē: oporterꝫ igneitatē ab ex venir̄ ⁊ ſic ignei
taſ iduceret ⁊ nō educerēṫ đ potētia mā̄e. qđ ē i
q° Ariſtoteleſ. Plat. ⁊ Aủroiſ. Auic. r̄phēdit
intellige ꝙ p̄ite igne ñ gñet ignis. alñ. n. igne
abſente agēs vniủſale p gñone ignis faciēs nō
creat ſꝫ exducit foraꝫ ignis đ potētia mā̄e. Tū
ēt illo mō negarēṫ vniuoca elemēti gño: ⁊ ꝯñter
mixti. ℭ Tū ēt forā gñareṫ. cuius oppoſitū pꝫ
7° meth. cōm. 26. ⁊. 12. meth. tex. cōm. 12. pꝫ ꝯña
q₂ forā icipet eē q nō đpēderꝫ a mā. ℭ Contra
Ariſto. i lib° đ ſenſu ⁊ ſenſato ignis ñ iq̄ātum
ignis agit: g° ip̄e ñ pducit igneitatē. q₂ ignei-
tas ñ pōt vniuoce gñari ex mā niſi ab igne iq̄tū
ignis ē. ℭ Rño aūs vꝝ ē q₂ ageṙ dicit actū q cō
tingenter ſequiṫ ad ſubſtantiam corruptibileꝫ.
Tum quia ignis eſt ptūꝫ ſubſtātiale abſolutū:
Sed agit eſt reſpectiuum. ſ. de p̄ito actionis.
Tum q₂ nō p mām ſꝫ hñ p formā ⁊ qualitateꝫ

agit ignis. ¶ Contra ſi forma ſbãlis ē pͥcipiū
agendi: ſequit̄ ꝙ nō ſequat̄ fortitudo actionis
multitudinē forē ī mā adhuc caeteris pibuſ. pꝫ
ꝯña q2 oportꝫ ſecū ꝯputar̄ iuuamētū forē ſbã/
lis ſiue multū iuuaret forā ſbãlis accñtales q̄
litates ī agendo ſiue pū. ¶ Rñō agentia vniů
ſalia ⁊ r̄mota nō ꝯputant̄. alr̄ oporteret caelū ⁊
Deū ſemp ꝯputar̄. ⁊ ſic niſi deus r̄ſiſteſt non
poſſet dari reſiſtentia equalis agenti aut ma/
ior. pꝫ ꝯña quia ad actionem ſemp deus agit.
Eſt aūt forma ſbãlis reſpectu calefactionis a/
gens vniuerſale: lꝫ reſpectu ignitionis ſit pti/
cular̄. iō ī calefactione pticular̄ agēs ē caliditas
⁊ pͥcipale: lꝫ in ignitiōe caliditas ſit īſtrumen
tale. ¶ Ad ꝭm negat̄ maior pꝫ de ꝓprijs paſ/
ſionibus. Ariſto. aūt vtēs cōſimili ꝓbatiōe fac
cā de pᵒ quo poſito ponit̄ ꝯpoſitū ⁊ quo r̄moto
r̄mouet̄: nō aūt de ſecūdario ſic ipā format̄ ī ꝓ
poſito. ¶ Ad tertiū maior ē va ſꝫ qualitas q̄ ē
pͥcipiū ꝯ̄rietatis ī eēntia ſua ē pͥcipiū ꝯ̄rieta/
tis ī ſbā p accñs. ¶ Ad q̄rtū elemēta duplr̄ ꝯſi/
derāt̄ vno mō vt ptes vniuerſi: ⁊ ſic naturis re
cte localr̄ motiuis diſtingūt̄. q̄ ſunt drīe ītrin/
ſece ⁊ eſſentiales elemētis. Alio mō vt miſcibi/
lia ſunt: ⁊ ſic q̄litatibus primis diſtigūt̄. q2 ille
q̄litates ſunt pͥcipia actionis ⁊ trāſmutatiōis
nō aūt ḡuitas ⁊ leuitas niſi remote. diſtinᵒ eſt
Auer. 3ᵒ caeli ꝯm̄. vlᵒ. ⁊ in ꝓheᵒ quarti caeli.
Sciēdū ēt duplicē eē diſtictionē: eēntialē: acci/
dētalē: tūc diſtictio elemētoꝝ p qualitateſ ē p ali
qd qđ ē accñs. ſed non per aliquid qđ ſit ſubſtā
tia. ¶ Cōtra oē id quo ītrīſece conſtituit̄ ſpēs
ſbē ē ſbā: ſꝫ p ꝯ̄rietates pͥas ītrinſece ꝯſtituit̄
ſpēs ſbē. pꝫ p Ariſtot. ꝭo de gn̄oe textu ꝯm̄. 7.
manifeſtū ꝙ non oēs ꝯ̄rietates corporis ſpēs ⁊
pͥcipia faciūt. ſꝫ ſolū q̄ ſm tactū cū. n. effectiua
⁊ finalis potius ad īdiuīdua cōparant̄ q̄ꝫ ad ſpēs: ſꝫ
huiuſmodi ꝯ̄rietateſ ad ſpēꝫ ꝯpant̄. iō rōeꝫ hñt
ītrīſeci principij ⁊ non extrīſeci. ¶ Pro rñone
ſcias elemēta hr̄e diffinitionē ī q̄ ītrat q̄litas ꝓ
pͥa illi ꝓ drīa. ⁊ ſic eēntialr̄ aliqᵒ mō diſtigūt̄
elemēta p qualitateſ: ſꝫ tñ illa drīa ē circūloqu
tiua: ſꝫ minus hꝫ illa qualitas ꝺ nā accñtis ī ele
mētis q̄ ī mixtis. q2 qualitas a forā mixti ſepa
bilis ē ſm certos ḡdus: ſꝫ a forā elemēti non. ad
hunc ſenſū ꝙ ſtāte vna qualitate ſūma non pōt
alia elemēti qualitas remitti q̄n forā elemēti cūꝫ
q̄litate illa rēitat̄. Eſt ēt pͥcipiū elemēti qua
litas: lꝫ nō ītrīſecū ſed extrīſecū. q2 effectiuū cō
ſeruādo vel ꝓducēdo inſtrumētalr̄ ⁊c. vt tāgit
Auer. 3ᵒ caeli ꝯm̄. 67.

d **Ubitatur** q̄nto. Utrum caliditas: fri/
giditas: ſiccitaſ: ⁊ humiditas ſint qua
litates pͥe. ¶ Rñō ꝙ ſic p Ariſtotelē ꝭo ꝺ ge
neratione textu ꝯm̄. 8. q2 ab eis alie originant̄:
nō aūt ipſe ab alijs. pꝫ inductiue: ḡue leue: durꝫ
molle: lubricū aridū: aſpū lene: groſſuꝫ ſubtile
addit Auer. rarꝫ ⁊ denſū. ſunt ꝯ̄rietateſ que cir
ca ſenſibilia tactu apparēt alia ab illis que pͥ/
us enumerata ſunt. iō vidēdū ē an aliqua iſta
rūꝫ ſit pͥa: ⁊ pͥō ꝺ graui ⁊ leui. Graue ⁊ leue
ab aliqbus ponūt̄ qualitates pͥe localr̄ motiē
⁊ q2 motus localis ē ſimplr̄ prior alijs motibuſ
⁊ p̄ſertiꝫ ī elemētis alioſ elemētoꝝ motus p̄cedit
qm̄ ipē tpē p̄cedit ſbām elemēti. q2 motus loca/
lis ē in ſbr̄o ente ī potentia eēntiali: vt aſcēſus
ē ī eo qđ ē ignis ī potētia: iō apud eos ſūt quali
tates motiē ſimplr̄ priores alteratiuis. ¶ Con
tra Ariſto. ꝭo ꝺ ptibus aīaliū capite pᵒ. Graui
tas ⁊ leuitas ſūt poſteriora qualitatibꝫ primis
Idē Auer. 7ᵒ phyſ. ꝯm̄. 15. ¶ Nō ſi ē diximus
ꝙ ḡuitas ⁊ leuitas ſūt forē ſbãles elemētoꝝ na
turalr̄ priores qualitatibꝫ primis. ¶ Rñō for/
mas elemētoꝝ ſbãles duplr̄ ꝯſiderari. vno mō
ſm ꝙ ſbē ſūt quas ꝯſequūt̄ qualitates: ſic ſunt
forē priores qualitatibus. ꝯſequtio tñ qualita
tū ad formas elemētoꝝ ſbãles nō ē ītelligēda in
gn̄e cāe effectiue ſꝫ ordo ibi accipiēdus ē ī gn̄e
cāe forãlis: q2 mā pͥa nãlr̄ prius reſpicit forāꝫ
ſbãlē. ꝭo ꝺo formā accñtalē. alio mō ſm ꝙ ele/
mēta īſtrumētalr̄ cāta ſunt ab accñtibꝫ. ⁊ ſic for/
me elemētoꝝ aliquo mō ſm qđ poſteriores ſunt
accñtibus. poſitus. n. ordo ē ab Ariſt. mā: ꝯ̄rie/
tas: ignis. Scđo dico iuxta Auer. ꝭo de gn̄one
textu ꝯmēti. 45. Grauitatē ⁊ leuitatē impor/
tar̄ ḡuitationē ⁊ leuitationē. ⁊ iſta dicūt motuſ
quoſdā deorſū vel ſurſū. ⁊ hec poſteriora ſunt
elemētis ſuas ꝓprias qualitates hñtibꝫ. ¶ Di
co 3ᵒ ꝯ̄rietatē īter ḡuitationē ⁊ leuitationē ca
dētē nō eē pͥaꝫ ꝯ̄rietatē. q2 a pͥa ꝯ̄rietate po/
ſteriores ꝯ̄rietates fiūt: ſꝫ a ḡuitatiōe ⁊ leuita
tiōe ñ fiūt poſteriores ꝯ̄rietates. q2 ḡuitaᵒ ⁊ le
uitaᵒ ñ ſūt actiā: ſꝫ hec noīa ſignificātia ſūt ꝯ̄rie
tatē ſm motum tantuꝫ ſine actione ⁊ paſſione
vt dixit Auerrois ꝭo de gn̄one textu ꝯmēti. 8.

¶ Contra Auer. p° de gñone cõmento. 65. ſi ca
loꝛ ꝛ frigus ſunt in coꝛpoꝛibus. igr̃ grauitas ꝛ
leuitas ſunt in coꝛpoꝛibus. ꝛ durities ꝛ molli-
ties. ꝓbať ꝯña cũ iſte q̃litates appareãt eẽ pꝛio
res in eſſe in coꝛpoꝛibus q̃ȝ ille. ¶ Rñ ſic ꝯña
Ariſt. ibi poſita dupl'r ꝓbať ad hoieȝ: ꝛ tũc pꝛo
batio Ariſto. eſt ex ꝯceſſis ab antiq̃s: aut ſo ex
eo qḋ famoſũ erat apud antiquos. ꝛ eſt ꝓbatio
Auer. pȝ cũ dicit cũ appareat. tertia ẽ ꝓbatio ḋ
mõſtratiua ex neceſſaria ſequela q̃litatuȝ alia
rũ ad pꝛimas. ꝛ ſic ratio ẽ a pꝛioꝛi ad poſterius.
¶ Secũdo de raro ꝛ denſo ꝯſiderãdũ ẽ. Rarꝫ
aũt ꝛ denſum ab antiq̃s ponebãť eẽ pꝛĩcipia di
centibus athomos p° phyſi. Cõtra quos Auẽ
rois 7° phy. cõmẽto. ii. Qualitatũ alterationi
attributarꝫ alie ſunt pꝛime vt caliditas frigidi
tas ꝛc. alie ſecũde ꝛ ſunt ille q̃ fiunt ex iſtis v-
bi grã. denſitȝ ꝛ rarũ. coloꝛ ꝛ ſapoꝛ. An aũt ſo-
nus ſit enumerãdus iter q̃litates has hic indiſ
cuſſuȝ relinq̃ť. dubitat. n. Auer. 7° phyſ. ꝯm. 14
an motus alterationis iter q̃ue ꝛ acutũ ſeq̃tur
variationẽ i q̃litatib' ꝛ vr̃ ad pteȝ negatiuam
q̃ſi declinať allegãs ſȝ de aĩa i quo ḋclarať mo
dus quo ſoni fiunt. ſ. ex pcutiẽte ꝛ pcuſſo. ſonuſ
eniȝ i ſimplici elemẽto repiť vt i aere. aptitudo
tñ ad ſonũ: q̃ i coꝛpoꝛibus q̃ ſonoꝛa appellãť: re
periť: vt i metalicis coꝛpoꝛibus ex cõplexionẽ
ſequiť ꝛ compõeȝ. Alias de ſenſibus ꝛ ſenſibi
libus deo dãte fiet ſermo. ¶ Contra. 8° phyſ.
textu ꝯm. 55. pꝛia oĩum pꝛincipia ſunt raritas ꝛ
denſitas. ¶ Rño p Auer. ibi intendit phil. mo
tũ localẽ eẽ pꝛioꝛẽ gñoe: ſiue rarũ ꝛ denſũ ſint
pꝛincipiũ trãſmutationis vt antiq̃ dixerunt po
nẽtes athomos ſiue calidũ ꝛ frigidũ hũiduȝ ꝛ
ſiccũȝ vt Ariſtot. Tñ ẽt Auer. 7° phyſ. ꝯm. 15.
denſitas ꝛ raritas ſunt q̃litates ſeq̃ntes calidũ
ꝛ frigidũ. Auer. ẽt 2° de gñone ꝯm. 15. reddens
rõneȝ q̃re Ariſtot. nõ numerauerat rarꝫ ꝛ dẽſuȝ
iter ꝯrietates dixit q2 ſunt q̃litates nõ actiue
ſequentes calidũ ꝛ frigus. ¶ Cõtra ſi rarꝫ ꝛ dẽ
ſuȝ ſequerẽť calidũ ꝛ frigidũ maxĩe cẽt q2 rarũ
ſeq̃ť caliditatẽ ꝛ denſũ frigiditatẽ. ſȝ hoc nõ vr̃
q2 ſtat aliq̃d eẽ calidius ꝛ denſius pȝ de coꝛde
reſpectu pulmonis. caro ẽt viri ſolidioꝛ ẽ ꝛ cali
dioꝛ carne femelle. ¶ Dicẽdũ ꝙ ſtãdo iter q̃li
tates pꝛimas nõ cõmixtas caliditatẽ ſeq̃ť rari-
tas ꝛ ẽt hũiditatẽ. ꝛ frigiditatẽ ſeq̃ť denſitaſ ꝛ
ẽt ſiccitatẽ. non tñ opȝ ꝙ denſius ſit frigidius.
terra. n. dẽſioꝛ ẽ q̃ aqua ꝛ nõ frigidioꝛ: ſimiliter
aliq̃ñ aer ẽ eque calidus cũ igne ꝛ denſioꝛ eo ẽ.
hec i nãli diſpõe ſunt. in pternãli ḃo aqua cale-
factioneȝ paſſa ẽ calidioꝛ certo aer̃ quo ipſa eſt
denſioꝛ. ſed i mixtis nõ pꝛeciſe omne denſius ẽ
frigidius q2 poſſibile ẽ mãȝ denſaȝ pati a foꝛti
caloꝛe ꝛ itenſioꝛi q̃ȝ patiať mã nõ ſic denſa. Eſt
igr̃ in mixto denſo mã frigidoꝝ elemẽtoꝝ paſſa
tñ a foꝛtioꝛi calefaciente. vel foꝛte p actionẽ foꝛ
tẽ leuia euapoꝛarunt ꝛ grauia remanſerũt paſ-
ſa a caloꝛe. ¶ Tertio dicendum de duro ꝛ mol
li. Ariſtoteles 7° phyſ. textu cõmenti. 14. pꝛia
ꝯria ſunt calidũ ꝛ frigidũ humidũ ꝛ ſiccũ. ꝯria
ſequẽtia iſta ſunt vbi grã durities mollities: ꝛ
ſo de gñone textu ꝯm. 13. molle ẽ humidi: durꝫ
ḃo ſicci. hoc intelligo ſuppoſita in eis actiuarꝫ q̃
litatũ equalitate. aut i rebus eiuſdẽ ſpẽi. oẽ. n.
molle ẽ humidũ: ꝛ nõ ẽ ꝯ: quapꝛopter mollitieſ
ẽ ex humiditate: ꝛ durities ex ſiccitate. verba
ſũt Auer. ſo ḋ gñone ꝯm. 13. Si aũt durꝫ ꝛ mol
le ad rarꝫ ꝛ denſum comparenť: dixit Auer. 4°
phyſ. cõmento. 85. denſitateȝ ſequiť grauitas ꝛ
durities eſt vꝫ vt in pluribus: quia aliquando
grauius ẽ magis rarꝫ: q2 plumbũ ẽ grauius fer-
ro ꝛ rarius. Simil'r ꝙ raritatẽ ſequiť molle ꝛ
leue. in hoc. n. rep̃hẽdit Auer. Alexãdrũ aphꝛo
diſeum. q2 nõ oẽ leue eſt rarꝫ patet in nube: ne-
q2 omne rarꝫ eſt leue. pȝ in vitro. Et iuxta Auẽ
roim 3° celi ꝯmẽto. x. lapis pꝛetioſus diapha
nus vt ſaphirus eſt grauis ꝛ rarus. Dicẽduȝ ẽ
igr̃ ꝙ pꝛeciſus eſt oꝛdo iſtarꝫ qualitatũ ꝯriaruȝ
ad calidũ frigidum humidũ ꝛ ſiccum: ſȝ vnius
ad alterã oꝛdo non eſt pꝛeciſus ſed variari põt.
vt pȝ in glatie q̃ dura ẽ ꝛ humida: ꝛ in metallo
qḋ eſt molle ꝛ fluxibile in potentia nõ in actu.
ꝛ tñ ip̃m eſt ſiccum licet communiter molle ſeq̃ť
humidũ: ꝛ durꝫ pendeat a ſicco. frigidum tñ ẽt
indurať poteſt vt terra vincente ignem ſicciſſi-
mũ ſui frigiditate. Intelligẽda eſt tñ dñia iter
argumẽta fieri in cõcretis terminis ꝛ in abſtra
ctis: ſi enim ſic arguiť hoc eſt durum: g° a frigi
do vel ſicco: valet. ſi autem arguitur hoc ẽ du-
rum: ergo frigidum vel ſiccuȝ: conſequentia nõ
ſic valet. quia non opȝ q̃litatẽ vincẽtẽ vt iduręȝ
i mixtiõe viceť. ¶ Quarto ḋ aſpo ꝛ leui Auẽ.
ſo ḋ aĩa ꝯm. 117. ex q̃litatibus pꝛimis fiũt aſpũ
ꝛ durꝫ. Et ſecundo de gñone cõmento. 15. aſpe-
ritas eſt ſiccitatis: leue autem humiditatis.

¶ Contra ibi Auĕrois vitrū eſt lene ⁊ nō hu/
midum. ¶ Rn̄o lenitas ex humiditate ē in ſu
perſiciali extmitate corporis repta que humidi
tas nō poſtea vincit in mixto. lapides. n. ī aqua
geniti lenes ſunt ⁊ duri ⁊ ſicci. hoc p3 de lapi/
de fulgureo deſcendēte: interiora. n. illius ⁊ du
ra ſunt ⁊ ſicca: exteriora vero lenia: niſi forte in
illius lapidis acutie vbi eſt vt ſerra vt plurics
mihi experientia oſtendit. ideo Auĕrois ſ̄o ó
gn̄one cōmento. 15. aſperitas ſignificat ſiccitatē
multam ī ſuperficie. lenitas vero humiditate3
in eius ſuperficie. ¶ Quinto de groſſo ⁊ ſutti/
li. Ariſtoteles 3° caeli textu cōmēti. 43. ex ra
ro ⁊ paruis partibus fit ſubtile: ex denſo aute3
⁊ magnis partibus fit ſpiſſū. ſ̄o autem de ge/
neratione cōmento. 10. omne ſubtile ē humidū
⁊ nō ecōtra. ¶ Contra ignis ē ſubtilis ⁊ ſicuſ.
¶ Rn̄o de ſubtili fluido verum ē: in elemētis
eni3 calidis cōuerſio aeris in ignem a calore ae
rem ſubtiliat: exalatio ēt que mixtū impfectū
ē: ſubtilis ē ⁊ ſicca. ¶ Sexto de lubrico ⁊ ari/
do. ſcd̄o de gn̄one Ariſtoteles textu cōmēti
10. ſubtile ⁊ groſſum lubricum ⁊ aridū durum
⁊ molle ⁊ alie drīe tangibiliu3 quas numera/
uit ex hijs ſunt. ſ. calido: frigido: humido: ⁊ ſic
co. Et cōmento. 11. ibi omne lubricū humidū ⁊
nō cō̄. Ariditas vero ſiccum textu cōmenti. 12.
¶ Dicendum igr̄ ꝙ caliditas: frigiditas: hu/
miditas: ⁊ ſiccitas ſunt qualitates tangibiliu3
prime. dixit. n. Ariſtoteles ſ̄o de partibus aīa/
lium capite p°. humiditas. n. ⁊ ſiccitas: calidi/
tas ⁊ frigiditas mā̄ ſunt corporum cōpoſitorū.
caetere aute3 drīe eas ſequūtur vt grauitas ⁊
leuitas ⁊ relique id genus affectiones. q2 priu3
ſubiectu3. ſ. mā3 prima3 ſibi ī quattuor ptes di
uidunt. ¶ Secūdo quia ipſe ſunt drīe primoꝝ
corporum que ſunt elemēta. ¶ Tertio q2 ad il
las alie ſenſibiles q̄litates redducūt̄. ¶ Quar
to quia ille ſunt contrarie actiue nullū alterās
vniuocum preſupponentes. licet. n. caelū ſit pri
mum alterās: ipſum tn̄ eſt equiuoce alterans.
¶ Sed dubitat̄ p° q2 intellectio ſenſatio lum̄
ſunt qualitates quas neutra illarum quattuor
precedit. ¶ Rn̄o lux equiuoce dicitur de cae/
leſti ⁊ inferiori. caeleſtis ē ante qualitates pri
mas ſequens intellectū. quēadmodū quātitas
eius ſequit̄ eundē. ſi. n. ipſa ſequeret̄ mām̄ caeli
iam eſſet indeterminata quātitas ⁊ nō deter/
minata qđ eſt ꝯ̄ Auerroim in libro de ſbā or/
bis capite p°. cum igr̄ quantitas caeli termina
ta ſit ⁊ nō interminata: ipſa ſequitur formā cae
li ⁊ nō mām̄: quēadmodum motus ſeqtur ītel
lectū in mā̄ quanta opantem. Sed de iſta luce
non eſt ſermo apud nos: q2 de drijs tangibiliu3
loqmur: de quibus oſtendit ſe loqui Ariſtote/
les ſ̄o de gn̄one textu cōmenti. 8. neq3 lux ē q̄
litas contrarium habens: neq3 figura. lux autē
inferior eſt qualitas ſecūda poſterior qualitati
bus primis. Si autem influentiā caeleſtē po/
nerēs: illa eſſet excluſa: q2 nō eſſet tangibiliū dif
ferentia. ¶ Secūdo dubitatur q2 vnum ſubie
ctū tantū vnam ꝯ̄rietate3 ſibi determinat. S3
mā̄ prima ē vnū ſbm̄: g° tm̄ vna pria ē ꝯ̄rietas.
Iſta. n. via incedit Ariſto. p° phyſ. ad inuenien
da tria eſſe reꝝ nālium principia. vult. n. textu
cōmenti. 56. ꝙ in vnoquoq3 gener̄ ſit vna pria
ꝯ̄rietas: ſubſtātia eſt primū genus. ¶ Rn̄o nō
tantum eſt vna ꝯ̄rietas pria. q2 tūc nō eſſent ni/
ſi duo elemēta; qđ ē contra ſenſum. Secūdo di
co duas eē ꝯ̄rietates prias. vt ī ductione decla/
ratū ē. Tertio dico pro philoſophi intentione
habenda p° phy. ſufficere duas primas ꝯ̄rieta/
tes in vnā priuatiuam oppōem redduci. ſ. q̄lita
tē primā ⁊ priuationem eius: ⁊ hec oppō analo
giā h3 ad oppōe3 priuatiuā in ſbā: ⁊ ſic reſolu/
tio terminat̄ ad formā ſbālem ſimplicē ⁊ priua
tionē eiuſ: quoꝝ ſbm̄ primū ⁊ ēt imediatū ē pri
ma mā̄. ſbālibus autem formis nō ē ītrinſece ꝯ̄
riū: ſed hn̄ illis ē priuatiue oppm̄: niſi reſoluas
reſolutiōe methaphyſica formas mā̄les ad im
mā̄les: q2 ea reſolutione facta priua° pdit̄. quia
ſbāles forē caeleſtes priuatiue oppoſitū nō ha
bēt. ſub luna igr̄ priuatio ſbālis manet. ⁊ tunc
illa duo pīcipia ſunt ſimplr̄ pria. ſ. forma imā/
lis ⁊ mā̄ ſubiecta illi: q̄ ſemper manent ēt ī idē
titate numerali apud philoſ. ¶ Qđ ſi dixeris
ꝯ̄rietatē paſſiuaꝝ q̄litatū poſteriore3 eē ꝯ̄rieta
te actiuarum. ¶ Rn̄o qualitates prime ad ele
mentorum naturas comparari poſſunt ⁊ ſic nō
dicuntur paſſiue ſed actiue omnes: ſed cum ad
mixtorum nām̄ comparantur due dicte ſunt ac
tiue due vero paſſiue: ſiccum. n. difficilem facit
paſſionem: humidum vero facilē: ⁊ ſic per pati
diffiniuntur ⁊ ſic paſſiue dicte ſunt. dicunt̄ igit̄
due contrarietateſ prime negatiue: q2 nulla eſt
contrarietas prior eis: neq3 vna earū ē prior al

tera:neq; vna ab altera dependet quemadmo
dum ēt quattuor qualitates dicte ſunt prime.
q̄uis caliditas alijs earuz ſit perfectior. ¶ Du
bitatur tertio:q: videtur ſiccitatem non eē po/
nendam qualitatem primam:q: oēm ſiccitatis
effectuz apta eſt caliditas facere:puta duritiez
aſperitatem. ¶ Rño nō oēm effectum ſiccita/
tis poteſt caliditas complere.q: ſiccuz ex aqua
terram gn̄are pōt.qḋ caliditas facere non pōt.
ſcḋo dico ꝙ caliditatis eſt exicare per accñs
⁊ nō p ſe:puta cū caliditas facit humidū ſubti
le mixti euaporaē groſſo remanente.ante autē
agens per accidens ponimus agens p ſe.

d Ubitatur Sexto. Utrū ambe qualita
tes quas vnum elemtuz ſibi determi
nat ſint ſūme. ¶ Rñō quodlibet elemtuz duaſ
qualitates habet:q: alr̄ nō qḋlibet elemtū ha/
beret ad qḋlibet aliud elemntum ꝯrietatem:ne
q; eſſet cū quolibz alio miſcibile. ꝯñs falſū qm̄
mām habent eiuſdem rōnis. ¶ Secundo dico
ꝙ quodlibet elemtum vnā qualitatum ſibi p°
determinat ⁊ ſūmā iuxta Ariſtotelē ſc̄o de ge/
neratione textu cōmenti.49.dicentem ꝙ mix
tū ex terra ⁊ aqua eſt mixtuz ēt ex aere ⁊ igne
q: alr̄ illud mixtum eſſet frigidū i ſūmo.ſed h°
non ſequitur ſi elemtum nullā qualitatez ſibi i
ſūmo determinaret. ¶ Tertio dico ꝙ nullum
elemtum duas ſibi p° determinat qualitates.
q: tunc vnā nām ſequerētur duo ſine ordine ⁊
īmediate. Tū q: ſi vnicuiq; elemento remane
ret qualitas quā ſibi p° determiaret. ¶ Quar
to dico ꝙ elemtū qḋlibet duas habet qualita/
tes quaz vnā ſibi p° determinat:aliam ſc̄o ſecū
do.qm̄ impoſſibile eſt eandē qualitatem duob;
ſubiectis alterius ſpēi eque p° conuenire.iō cū
caliditaſ igni ⁊ aeri conueniat:vni p°:alteri ſc̄o
ſecūdo attribuet:ſi autem aeri caliditas p° cō/
ueniret:nā ipm in concauo caeli locaſſet. q: ibi
velocitate motus caeli caliditas aptiſſime con
ſeruatur.ignis igr̄ eſt p° calidus:aer ſc̄o ſecūdo
ꝓportionabilr̄ de alijs primis qualitatibus in
dicanduz.aer eſt p° humidus:aqua ē p° frigida
⁊ terra ē p° ſicca.omne aūt p° tale ē maxīe tale
ſc̄o metha.textu ꝯmti.4.⁊ ſi tale ḡdus habet:
tunc p° tale eſt ſūme tale:⁊ preſertim cū ipſuz
ē naturalr̄ diſpoſitum.cū igr̄ qḋlibet elemtorū
ſit alterabile a ſua nāli diſpoſitione:pōt eſſe ꝙ
nulla qualitatum elemti ſit ſūma. ¶ Quīto di
co ꝙ qualitas quā ſibi ſecundo determinat ele
mentuz eſt ſūma:cum ipm eſt i ſua naturali diſ
poſitione:q: ſi illa eſſet remiſſa aut per ꝯrij ad
mixtionez:aut ſine ſſi per contrarij admixtio/
nez:tunc elementū naturaliſſime diſpoſitū triū
eſſet qualitatum.qḋ eſt inconueniens .q: tūc eſ
ſent omnia elementa ſymbola. tum ēt ſimplici
nature elemtoruz repugnat ꝙ qualitas quā ſi/
bi determinat in ſua nāli diſpoſitione ſit rupta
per contrarium inexiſtens hanc ſnīam hz Aue
rois 3° caeli cōmento.67..dicens ignis qualita
tes ſ.caliditatez ⁊ ſiccitatē eſſe in ſūmo. Si āt
qualitas elementi ſit remiſſa ſine ꝯrij permix
tione.ſequiē latitudinem qualitatis ſubito in/
duci.pz ꝯñā ſit ignis ſūme calidus: ſiccus vero
in me° gradu latitudinis.tunc illi approximeē
ſūme exicatiuuz:tunc iſte ignis ſubito fiet ſic/
cus q: nihil iſtius ignis reſiſtit exſicanti.ꝙ ſi o
porteret eſſe ſucceſſiuaz alterationem: opz ibi eē
humidū reſiſtens ⁊ ſic remiſſionez eē cum ꝯrij
pmixtione confirmaē ſit terra ſūme ſicca ſz fri/
gida vt.3.cui applicet ignis dominans. ⁊ ſequi
tur ꝙ inductis tribus gradibus caloris eſſent
tres ḡdus frigoris expulſi ⁊ ſic in fine huius al
terationis fiet conuerſio terr̄ in ignez . ꝙ ignis
tunc complete dn̄aē mā terr̄.q: nihil hz ibi ſi/
bi reſiſtens . ⁊ ſic gn̄abitur ignis valde remiſſi
calidi aut reſiduū caloriſ ſubito iducet . ¶ Nō
ſi dixeris ꝙ ḡdus frigiditatis preexiſtentes in
terra expectant ibi latitudinē caliditatis eē ō
mediuz.tunc ſeqē idē.ſ.latitudinez ſubito idu
ci.q: in approximatione ignis ad terraz non hz
terra quo reſiſtat calori:q: ſua frigiditate ipa ñ
reſiſtit.q: caliditas plurium ḡduū ē compoſſi/
bilis illi frigiditati terr̄. ideo frigiditas illi ca
liditati multe nō reſiſtit ne inducaē. ¶ Confir/
matur ſi elementum ſibi determinet qualita/
tem vnam remiſſam ſine ꝯrij permixtione.ſit a
qua ſūme frigida ⁊ humida in medio ḡdu lati
tudinis : tēra autem ſit ſicca in ſūmo ⁊ frigida
vt.4.⁊ ſit tēra potentior q̄ aqua.⁊ ſequiē ꝙ ñ
habebit tēra inſtrumētū quo ſibi aſſimilet aq̄
in frigiditate niſi remiſſus gradus frigiditatis
ſūmum ḡduz frigiditatis expellat de ſbīo qḋ
eſt inconueniens.

¶ Sciendum eſt ꝙ equalitatem ḡduū forma
rum nō neceſſario ſequiē equalitas virtutis ac

tiue ca℞.niſi forme fuerit eiuſdem rationis:⁊
caetera fuerit paria puta multitudo forme que
ex mãe multitudine variaṫ ⁊ iudicaṫ:ſeu ĩ bẽi
denſitate vel raritate. ¶ Sexto dico ꝙ elm̃tũ
eẽ ſuĩ nãlem diſpoſitionem exñs nõ ẽ ſũmum
pꝫ q: q̈libet elemẽtuꝫ ẽ alterabile a contrario
elem̃to ſiue illi ſymbolo ſiue nõ. ⁊ ſic cũ elemẽ
tuꝫ eſt paſſum violentiam aliquanto tempore:
ip̃m ẽ remiſſũ. Di℞.n. Ariſtoteles 4° metheo
rum ⁊ Auẽrois ↄm.x.magis.n. frigiduꝫ aq̃ q̃ꝫ
aer calidus. ¶ Item Ariſto.ſo de gñone ter/
ra ẽ magis ſicci q̃ꝫ frigidi. vbi Auẽr.ↄmẽto.23.
terra ẽ magis ſicca q̃ꝫ frigida. Item Auer.4°
caeli ↄmẽto.39. Oẽs cõueniunt ꝙ humiditas
ĩ aer̃ eſt maior q̃ꝫ caliditas. Item Ariſtoteles
ſo de partibus animalium aqua ſeruens cali/
dior eſt q̃ꝫ ignis exiguus. Item aer trahiṫ ad
pulmonem animalis gratia euentandi cordis
igniculum vt contra Galenum ĩ lib° de iuua/
mento anelitus diṫ Ariſtot. ĩ libro de reſpira/
tione.g° aer eſt minus calidus calore cordis.pꝫ
ↄña q: alr̃ nõ euentarꝫ aer cordis caliditatẽ ſed
conſeruaret eaꝫ aut ĩtenderet. Iteꝫ experientia
ignis nos alterat ad calorem ⁊ nõ aer.cõſiderã
da ẽ tñ ignis mixti nã qñ denſior ẽ q̃ꝫ aer:neqꝫ
ẽ diaphanus ſꝫ aer ſic. Item aer aeſtatis ẽ ni/
mis calidus reſpectu hoĩs ⁊ aer veris cõueniẽs
ẽ homini g° aer vt ſit hoĩ locus ↄueniẽs nõ eſt
aer calidus in ſũmo. Nõ ſi dicas aerẽ inferiorẽ
a terra aqua aut vaporibus aut alio frigefieri.
hoc ẽ ĩtẽtum.ſ.nõ omnem qualitatem elemẽti
eẽ ſũmaꝫ. Iteꝫ miſcibilia ſunt elemẽta.g° ip̃a ĩ
ſuis qualitatibus ſunt rẽiſſibilia. qð ſi miſceñṫ
rẽittunṫ.di℞.n. Auer.4° metheo. ↄm.x.ad h°
vt ad mixtionẽ veniãt elẽa:opꝫ potẽtias eorũ
nõ eẽ equales.⁊ ad h° vt potẽtie corꝫ nõ ſint eq̃
les:opꝫ vnã q̃litatũ eẽ ſũmaꝫ ⁊ aliaꝫ nõ. Expiẽ
tia ẽt pꝫ ignis.n.magis calefaċ q̃ exſiccet .patꝫ
eo agẽte ĩ aquã q̃uis frigidiſſimã nõ tñ hũidiſ/
ſimã.eã.n.cito calefaċ ſed nõ cito exſiccat.g° in
p° eẽ ignis ex aq̃ geniti ignis ſiccitas nõ eſt ſũ/
ma. Caliditatẽ igr̃ igniſ ſibi p° determĩat ⁊ ſic
citatẽ ſo. Aer hũiditateꝫ p°:caliditatẽ ſo ſo.
ↄſeruãs caliditateꝫ ignis eſt caelum ſuo motu
velociſſimo rem calefactibileꝫ conterente:ĩtrĩ
ſecum ſo cõſeruans eſt forã ſubſtantialis ignis
remiſſa ſo eſt aeris caliditas propter certã di/
ſtantiam a velociſſimo motu. ⁊ humiditas eſt

ſumma:cuius cauſa non eſt negatiua tantuꝫ:q:
eam non conſumat caliditas.q: caliditas ⁊ hu
miditas ſe compatiuntur ĩ ſimplici corpore:ſꝫ
ĩ mixto vnius partis caliditas humiditatẽ al/
terius partis aliquando faciat euaporare.frigi
ditatem vero ſibi p̃io aqua determĩat.humi/
ditatem vero ſecundo. Terra eſt p̃io ſicca.ſecũ
do vero frigida.⁊ ſicca naturaliter eſt tẽra non
propter expreſſionem humidi factam ex ptiuꝫ
tẽre conculcatione quamuis ĩ mixtis terr̃ humi
ditatibus fiat grauitate ⁊ frigiditate humidi
tatis expreſſio.que expreſſio non ita velociter
fit qn certo tempore duret mixtum ex ſicco fri
gido cuꝫ humido. ¶ Dubitaṫ p̃io ſi miſcibili
tas elementorum ſeqtur qualitatum illorum ĩ
equalitatem:tunc ſi naturalr̃ miſcibilia ſunt e/
lementa:ip̃a nãlr̃ ſunt ĩequalium qualitatum.
¶ Rñõ dr̃t mixt° ab aptitudĩe ad mixtioneꝫ:
mix°.n.qualitatum rupturam preſupponit.ſed
aptitudo ad mixt°nem duplex eſt:propiqua:re
mota.propiqua eſt cum actuali qualitatum ſe/
qualitate:ſed remota ſtat cum vtriuſqꝫ quali/
tatis ĩ ſummo equalitate.ſtat tamẽ forte agẽs
elemento vndequaqꝫ ſummo applicitũ ip̃ꝫ ad
mixt°nem cogeṙ.neqꝫ ĩpoſſibile ẽ elementum
ſm duas qualitates eq̃lr̃ remiſſũ veniṫ ad mix
tionem ⁊c. ¶ Secundo dubitatur qa qualitaſ
mixti eſt ĩtenſior qualitate elementi:g° elemẽ
tum non habet qualitates ſũmas. probaṫ añs.
qa grauitas mixti eſt maior g̃uitate elementi
g° ⁊ qualitas.patet antecedens q: plumbũ eſt
g̃uius q̃ꝫ terra puta ſtante paritate ĩ quantita/
te. Auer.3° caeli ↄmento.9. ⁊ ſic ĩtelligendus
eſt Auer.4° caeli.cõmento.xi.plumbi quanti/
taſ mĩor ẽ maior quãtitate maiori ferri:ſimilr̃
aurum eſt grauius terra: ſimilr̃ argentum vi/
uum. ¶ Confirmaṫ qa opiũ ⁊ mandragora ſũt
frigidiora aqua:qa tanta aque quantitas nõ ſic
ĩfrigidat corpus humanum quanta ẽ opij:ĩmo
opium magnum iprimit effectũ ĩfrigidãdi.vbi
aqua frigida nedum aĩalibus non nocet: ſꝫ eis
maxie confert. ¶ Rñõ velociſſime deſcendere
plumbo attribuiṫ:non tamen comparato plum
bo terṙ que ad plumbi mixt°neꝫ venit.qa ĩpoſ
ſibile ẽ ꝙ mixtum ex grauiſſimo ⁊ non grauiſ
ſimo ſit grauius g̃uiſſimo ad mixt°nem veniẽ
ti:preſertim cum corum par quantitas fuerit:
plumbum igr̃ certam terram que eſt g̃ue ſim/

pliciter vicit i ꝗuitatione.puta illá que formaꝫ
terr̄ habet nó ſũmam ſed r̄miſſam.poner̄ enim
duas grauitates ſiue ſubſtantiales ſiue accidé
tales i eodem mixto ſupfluum eſt i nã.eadem
reſponſio eſt de auro ꝛ argento viuo. Simil̄r
licet igni noſtro attribuaſ feruẽ:ꝛ non elemen/
tari:ꝛ eidem attribuaſ actiuitas ratione calca
te caliditatis:tamen ſumma caliditas elemen
tari danda eſt. ¶ Ad confirmationem i opio ꝛ
mandragora eſt proprietas extĩguendi caloreꝫ
naturalem puta ſpũm.ꝛ frigefaciunt priuatiue
deſtruendo calidum qȯ vitam ꝛ caliditaté aĩa
lis conſeruat vbi animalia vim habent fortem
reſiſtendi qualitati quam aqua eſt apta ĩprime
re ꝛc. ¶ Ter° dubitaſ qꝛ p excellens frigus a
qua conuertiſ i niuem ꝛ grandĩem .g° ipſa non
prefuit frigidiſſima. Qȯ ſi concediſ terram in
mixt°ne aut aquam eſſe compactiorem i natu
tura ſua.ſeqĩ terram poſſe pati condenſationeꝫ
preternãm. ¶ Reſponſio aqua patiens a forti
frigido congelaſ:non tamen frigeſcit magis q̃ꝫ
eſſet prius:dummodo non fuerit r̄miſſe frigida
prius:ideo verſus naturam lapidis r̄dduciſ a
ſicco.daſ autem denſius aqua non iconuenit.qꝛ
ſi ad tactum appareat glaties frigidior: eſt qa
potentior eſt illa frigiditas ĩprimer̄ i ſenſum q̃
prius pp ſoliditatem ſbſo acqſitam. Terra au
tem ſũma comprimi non poteſt. ꝛ p omnem al
terius corporis cum ea mixtionem tẽra r̄ddiſ
maiorem locum occupans.

Dubitatur Septio. Utꝛ figuram aliq̃ ſibi determĩet elementuꝫ. ¶ Rñó qꝛ
non.qꝛ homogeneum ẽ elementum :non auteꝫ
eſt oĩs figura diſibilis i figuras toti conſimiles
vtpatet de circulari ꝛ pyramidali: de quibus
magis vr̄ alteram caꝝ igni conuenir̄:alr̄.n.poſ
ſibile eſſet diuider̄ elementum i ptem quantita
tiuam que non eſſet elementum neqꝫ ex elemẽ
to.ró eſt phil.3° caeli textu cõmenti.65. Que/
libet.n ps ignis eſt ignis:nulla ps pyramida/
lis ẽ pyramis.g° ſibi non determĩat ignis pyra
midalem figuram.3° caeli textu cõmenti.48.
¶ Contra non quelibet pſ caeli eſt ſperica:ꝛ tñ
caelum eſt homogeneuꝫ ſimplex ſibi determi
nans ſphaericam figuram. ¶ Rñó differentia
eſt iter ſimplex curuarum dimenſionum ꝛ re/
ctaruꝫ:qꝛ p r̄alem ptium ſepationem diſibile ẽ
corpus qȯ eſt rcãꝝ dimenſionum: ſed non id qȯ
curuaꝝ eſt.ħo qꝛ ptes i actu habet corpus rcãꝝ
dimenſionũ:dũmodo non fuerit ſub mĩia quã
titate:certa.n.ps ignis põt ſubſiſter̄:nulla autẽ
caeli ps ſubſiſter̄ põt ex̄ totum ſuum. Qȯ ſi ps
elementi potens ſubſiſter̄ eſſet alterius rõnis
ab elemento:ipſa eſſet elementum elemñti.ꝛ ſic
ante elemñtum eſſet aliud elemñtũ prius. ¶ Se
cundo elementa figura conticẽtis figurari poſ
ſunt:g° ipſa nó habent termĩatas figuras ſic qꝛ
ſine figura data ſtar̄ nó poſſunt.rõ ẽ phil.3° cae/
li textu cõmenti.68. ¶ Ter° elemñta ſunt mã
oĩum figuraꝝ mixtis appropriataꝝ r̄ceptiũ. g°
nullã caꝝ ſibi determĩant. Qȯ ſi i ĩfinitum va/
riabiles ſunt figur̄ ſiue nãlr̄ non mixtis conue
nientes:maior eſt ambitus r̄ceptibilitatis figu
raꝝ q̃ꝫ formaꝝ ſubſtantialium. ¶ Quarto ſi e/
lementa haberent figuras proprias:non poſſet
ex eis fieri mixtum.pꝫ conſequẽtia qꝛ figur̄ nõ
admiſcenſ adiuicem.3° caeli textu cõmti.68.
¶ Forte dices figuras elemñtoruꝫ ſuſciper̄ ma
gis ꝛ mĩus:quẽadmodum elemñtoruꝫ forẽ ſu/
ſcipiunt. ¶ Huic ſe opponit Auer.3° caeli com
mento.67.conueniunt figur̄ cum forĩs perfec/
tis i hoc qꝛ conſiſtunt i idiſibili:ideo alteratio/
nem r̄ciper̄ non pñt.vt 7° phyſ.phil. ꝛ i pñtis.
¶ Qȯ ſi p ſphaericum corpus itelliger̄ volue
ris.corpus tantum vna ſupficie contentuꝫ a cen
tro illius corporis equalr̄ diſtante. tunc neduꝫ
elemñta ſphaerica eẽnt:ſed neqꝫ caeli.quoniã cõ
cauaꝫ habẽt ſupficiem.quẽadmodum ꝛ tria e/
lementa alia a terra:terra vo cauernoſitateſ ha
bet aut aq̃ aut alio corpore r̄pletas cuius exte
rior ſupficies montes ꝛ valles hꝫ eaꝫ nõ eſſe p
fecte ſphaericaꝫ oſtẽdentes.ꝛ dato qꝛ ad pfec/
tam ſpericitatem exterior ſupficies ignis acce
deꝫ:qꝛ caeli concauuꝫ ẽ ver̄ ſpericuꝫ cui:ne deſ
vacuuꝫ:ĩmediari hꝫ ignis nõ.n.facile alioꝝ cor
poꝝ pmixtioneꝫ tolerat ignis.nõ tñ ĩſepabilis
eſt hec figura ab ipſo.vt ex ptibus ignis varijſ
ibi aſcendentibus ꝛ deſcẽdẽtibus iudicari põt.
quẽadmodũ.n.nõ neceium ẽ ignis cõcauum eſſe
pfecte ſphaericũ ſic nõ eſt neciuin aerẽ eẽ pfec/
te ſphaericũ.aq̃ aũt nõ vñq̃qꝫ terrã ambit nꝫ cẽ
trũ ſuũ.iõ plus. alijs elemẽtis quantuꝫ ad h°
r̄cedit a ſpericitate. ¶ Contra figura q̃ p mo/
tum nãleꝫ figuraſ aliqd ẽ ibi nãlis:ſed ſphaeri
ca eſt huiuſmodi qꝛ ptes terr̄ nãlr̄ petunt cẽtꝝ

⁊ cum non ſit poſſibile ꝙ omnes ſint ĩ cẽtro:tẽ
motu earum a grauitate ĩ circulum diſponunẽ
vt cẽtro melius approximẽt ſecũdum ꝙ poſſũt
Jd x confirmat caſus grauium ſup ſupficiez ter
re ad equales angulos:derelictis.n.duab ter/
ris in aerẽ nãe ſue:ipſe ad angulos acutos tẽdẽ
teẽ: duas lineas rectas ſuis motibus deſcribẽt
eo fit vt motus hominis ſup terram quodam
modo ad ſphaericam declinet quoniam lĩea ca
pite deſcripta longior ẽ q̃ʒ linea pedibus dẽſcrip
ta. ¶ Secundo deciſio lune ab vmbra terẽ ſe/
cũdum giboſam diſcretionem ĩter ptes lune il
luminatas ⁊ nõ illumĩatas eſt. qð non eſſʒ niſi
terra eſſʒ ſphaerica. ¶ Tertio ſucceſſiua ſtella
rum apparitio que prius latebant ambulantez
ad determĩatum polum puta articum ſphaeri
citatem terẽ oſtẽdit. vt tãgit philoſophus ſecũ
do caeli ad finẽ. ¶ Confirmatur defectus lune
in oriente circa tertiam noctis horam apparen
tes circa primam horam noctis nobiſ apparent
qð ex giboſitate terẽ eſt nõ permittente ſolem
ita cito oriri nobis ſicut orientalibus oritur.
¶ Idem inditium ẽ de ſtellis ꝓpe polos exi/
ſtentibus que aliq̃bus nõ ocultanẽ: aliq̃bus ho
ſic. ¶ Reſponſio aliud eſt elemento figuraʒ eẽ
naturalem:⁊ elementum determĩaẽ ſibi figu/
ram:tunc nãlis eſt ſphaerica figura elemẽto:qa
nãlẽ ſibi conuenit. vt ſanitas aĩali nãlẽ conue/
niens eſt:ſine qua tamẽ viuit animal. ſed figu/
ram non ſibi determinat elementum qn ſine il
la ipſum repiri poſſit. ¶ Ad primuʒ terra ſuo
motu ſphaericitati melius appropiquat iuxta
poſſe:qr nã de poſſibilibus facit qð melius:ſed
illam nõ attigit ob multas cauſas:aque autem
fluxibilitas ſupficiem ẽddit a centro eq̃lẽ diſtã
tẽ niſi aliud impedierit. Ex quo ſequiẽ ꝙ ideʒ
vas in eleuatiori loco a cẽtro minuſ de aqua cõ
tinet q̃ʒ ĩ loco propiquo centᵒ. pʒ ꝯñaʼqr equaliſ
portio circuli pui plus ẽcedit a linea recta q̃ eq̃
lis portio circuli maioris:inde fit ꝙ ſphaerica
corpa magna ĩ ſupficie viſa q̃ſi plana apparere
⁊ terrã q̃ſi plãe ſecaẽ oriẽteʒ ſolem apparerẽ. ſʒ
ſupficies aque ĩ vaſe prope terrã eſt vt portᵒ p
ui circuli ⁊ ĩ eodeʒ vaſe alto eſt vt eq̃lis portᵒ
circuli maioris. qr eq̃lẽ vnũq̃qʒ diſtãtem a cen/
tro ſupficiem ſeruat aqua. qr ad concauitatem
ptes aque circumſtãtes confluunt ⁊ ab eminen/
tiori defluunt. Sed forte aqua in vaſe violen/
ter contenta non diſponiẽ ſecũdum ptes ſicuti
eſẽ vas ſecundum ſuam propriam nãm diſpone
reẽ. ¶ Ad ſecundum vmbra ab obiecto quãuiſ
non ſperico ad diſtãtiam protenſa rotundatur
quemadmodum q̃dratum ad diſtãtiam viſuʒ
appʒ circulaẽ. ⁊ quemadmodum lumen p fora/
men quadratum tranſiens in diſtãtiam rotun/
daẽ. ideo negaẽ conſequentia. vmbra terẽ ſecun
dum portionem circuli diſcernit inter parteſ lu
ne illuminatas ⁊ non illuminatas. gᵒ terra cu/
ius eſt vmbra eſt ſphaerica. ¶ Ad tertium ſuf
ficitʼ ꝙ terra verſus ſphaericaʒ declinet. ⁊ ſimilẽ
ad confirmationes. Argumentum aũt qð pro/
bat ſpicitatem aque:poſito ſigno in pupi ipſuʒ
appʒ prope:⁊ non diſtans: gᵒ aqua arcuaẽ:ſup/
ponit ꝙ mediũ. ſ. aer non ita ĩgroſſaẽ ab aqua p
pe aquam ꝙ viſionem ĩpediat vbi aer diſtan/
tior ab aqua non ſic ĩgroſſari põt. ⁊ ꝙ non plus
ĩpedit viſionem paucus vapor q̃ʒ multus.

D Ubitatur Octauo. Utrʒ vnum elemen
tum ſit locus naturalis alterius.

¶ Rñõ totaliſ nõ:ſed ptialis ſic. prima ps patʒ
ignis.n. cõtinet aerem ⁊ aquam ⁊ terram. ergo
ipſe nõ ẽ proprius adequate aerẽm cõtinens aut
vnuʒ aliorum elemẽtoꝝ:⁊ de iſto loco intelligit
qõ:nõ auteʒ de communi. diſtinctio ẽ Ariſtote/
lis 4ᵒ phyſ. textu cõmenti.14. aer autem ter/
ram ⁊ aquam continet. aqua vero terram conti
net ſed non vndeq̃qʒ eam ambit:neqʒ etiaʒ ſo/
lum terram continet: ſed ⁊ mineralia ⁊ alia q̃
intra tẽram latent. ſecunda ps pʒ ex Ariſtote/
le 4ᵒ caeli textu cõmenti.23. ignis.n. nãlẽ loca
tur:ſed nõ ab elemẽto:ſed a caelo ſecũdũ ptem
exterioreẽ:⁊ lʒ inter locum ⁊ locatum ſimilitu/
do ẽquiraẽ. vt tangit Auer. 4ᵒ phyſ. textu cõ/
mẽti.43. nõ tñ ẽqriẽ actualis in q̃litate eiuſdẽ
gñis ſʒ ſufficit virtualis ⁊ alteriuſ vel non eiuſ
dẽ gñis vniuoci vt tangit Auer. in libro dẽ ſbã
orbis capite ſo. ¶ Qð ſi dixeris lunam eſſe na
turalẽ frigidã gᵒ nõ ignis conſeruatiuã. pʒ añs p
aſtronomoſ ponẽtes ipſaʒ eſſe frigide nãe ⁊ hu
mide:⁊ p philoſophos dicentes eã non eſſe in/
tenſe calefactiuam. ¶ Dixi ignem conſeruari a
caelo caeli motu velociſſimo. nõ tñ melius con
ſeruaẽẽ ignis ĩmediate ſub ſtellata ſphaera q̃
velocioris valde ẽ motus q̃ʒ ſphaera lune quia
nimis diſtaẽẽ ignis a centro terẽ ſeu mundi ⁊

ab alijs eleme͂tis neqꝫ ipſe ſubeſſet alijs caelis. lumina et ſtellarum a co͂cauitate caeli reflexa multum ſunt calefactiua. lꝫ n. caelum diaphanu͂ ſit. reflexiuu͂ tn͂ eſt luminum ꝓpter ſue ſbãe ſoliditate͂. ¶Ex hijs patet ꝙ de tribus opinionibus q̄s tangit Auer. in libro de ſbã orbis quomodo caelum calefaciat iſta inferiora. prima caelu͂ no͂ eſt calidu͂. ſecu͂da caelu͂ e͂ calidu͂ equoce. tertia caelu͂ eſt calidum analogice. prima e͂ Ariſtotelis tenentis caelum calefacere motu aut lumine: nꝫ agens aliquod accn͂s reqrit in ſe accn͂s illius ſpẽi vel generis quo agat. ſcd͂a opinio eſt modernorum tempore Auer. qꝛ caelu͂ mediante q̄litate q̄dam que eſt caliditas virtualis calefacit q̄ caelu͂ formatur ideo caelu͂ e͂ virtualr̄ calidu͂ ⁊ no͂ formalr̄. tertia opinio eſt aſtronomorum concede͂tium caelum ee͂ calidu͂ vt mars aut frigidu͂ vt ſaturnus. ¶Nõ ſi ꝯ hanc tertiam viam dixeris ꝙ qualitates paſſiue ⁊ qualitates non paſſiue no͂ ſu͂t eiuſdem generis: ſed inferiorum qualitates ſunt paſſiue ⁊ qualitates caeli no͂. gͦ ⁊c. ¶Reſpo͂det Auerrois ibi maior eſt ṽa de generr̄ vniuoco: no͂ autem analogo. ¶Quo autem p͂cipio caelum frigefaciat dubium e͂. no͂ enim ſola diſtantia id efficit quia licet abſentia calidi ſit cauſa ꝙ caliditas abſit: no͂ tamen ipſa eſt cã ꝙ frigiditas adſit: eſt autem caelum poſitiue frigefactiuum ⁊ eleme͂torum frigidorum ꝑ ſe conſeruatiuum. ideo videt̄ oportet̄ poner̄ influentiam. ¶Reſponſio aliud eſt eſſe frigefactiuum ⁊ eſſe frigidorum conſeruatiuum. licet igitur caelum non frigefacere͂t: frigida tamen conſeruat. Ignis autem aerem locat inter que eſt ſimilitudo actualis in qualitate prima ſcilicet in calido iuxta Aue͂roim ſecu͂do de anima co͂me͂to. 115. quemadmodu͂ igr̄ ignis naturaliter petit concauum caeli. ita aer concauum ignis: non tame͂ ſic ꝙ ſi ignis eſſet extra ſuum locum: naturaliter moueatur aer ad ignis concauum. ſed oportet vt concauu͂ ignis locet aerem. ipm͂ eſſe in certa determinata diſtantia a centro mundi. ⁊ determinata ꝓpinquitate ipſi caelo. Hanc ſententiam voluit Auerrois quarto phyſicorum co͂mento. 42. loquens de loco terr̄. graue non querit hunc finem ſcilꝫ ſuꝑficie͂ aque niſi ſm ꝙ eſt mediu͂ totius no͂ ſm ꝙ e͂ finis aque. ⁊ ſi no͂: tu͂c te͂ra moueret̄ ad aqua͂ vbi eſſet finis eius ⁊c. ¶Sed dubitatur pͦ qꝛ ex determinatis ſeq videt̄ locum totalem eleme͂ti ignis eſſe: non vna͂ ſuꝑficiem ſed duas. ſ. caeli concauam ſuꝑficiem ⁊ aeris conuexam. ſed hoc eſt falſum qꝛ ex eo ſeqt̄ locum no͂ eſſe vna͂ q̄ntitatem: ⁊ ſic non vꝫ ꝯña hoc e͂ vnus locus. gͦ hoc eſt vna q̄ntitas. ¶Secu͂do ſeqt̄ ꝙ poſſibile ſit ꝙ minorato loco creſcat locatum qd͂ eſt inconueniẽs. qꝛ tunc locus ⁊ locatum non eſſent eq̄lia. probat̄ ꝯña: rareſiat ignis vel apponat̄ illi. ſic ꝙ plus diſtet ſuꝑficies concaua ignis a caelo q̄ꝫ prius ⁊ tunc patꝫ locatum creſcere. ꝙ autem tunc locus decreſcat probat̄. qua͂docu͂qꝫ eſt aliquod agregatum ex duabus qua͂titatibꝫ q̄rum vna ſtat altera decreſcit illud agregatum decreſcit: ſed locus ignis eſt agregatu͂ ex duabꝫ ſuꝑficiebus. ſ. caeli concaua ⁊ aeris conuexa ꝑte. ⁊ vna earum ſtat. ſ. q̄titas caeli: altera ṽo minorat̄. ſ. co͂uexum aeris. quia ipſum efficit̄ propiqus ce͂tro q̄ꝫ prius. gͦ locus decreſcit. ¶Reſponſio ꝯcedit̄ conſequens ⁊ negat̄ ſequi locum non eſſe vna͂ q̄ntitatem qꝛ lꝫ ille due ſuꝑficies no͂ ſint vna ſuꝑficies: ſunt tamen vnus locus: ⁊ ſic ſunt vna q̄ntitas. ¶Ad ſecu͂dum eq̄litas inter locum ⁊ locatum e͂ in ꝯtinentia ſic ꝙ preciſe q̄ntum ꝯtinet locus: ta͂tum eſt locatum. ⁊ q̄ntum eſt locatum tantum eſt locus ꝯtinens: non requiritur a͂t eq̄litas in q̄ntitate inter locum ⁊ locatum. diſtinctio cum dictis eſt Aue͂rois 4ͦ phyſi. ꝯmento. 43. ſcitum eſt enim ꝙ maioris capacitatis ⁊ ꝯtinentie eſt certus circulus aliq̄ntulum extenſiue minor q̄drato aut tria͂gulo q̄uis aliq̄ntulum ſua cornua extendente extra circu͂ferentiam dati circuli: ⁊ hoc propter deꝑditionem in angulis facta͂ qua͂ no͂ ꝯtingit fieri i͂ circulo. ¶Secundo dubitat̄ qꝛ lꝫ dictum ſit vnum elementum eſſe locum na͂lem alterius. ſi tn͂ dictum eſt ꝙ vnu͂ ſit locus duorum: qꝛ non po͂t elementum ꝯtinens cum duobus ſibi i͂mediate ſuccedentibus ſymbola͂ q̄litatem hr̄e. q̄ mediate locus na͂lis ꝯſeruet locatum: ⁊ ꝯñter ſeq vr̄ viole͂ta͂ ee͂ locatione͂ te͂re i͂ aer̄: ⁊ ſic viole͂tum ꝑpetuari: ⁊ deum ꝯtinge͂ter ager̄ ad ex: qꝛ ipſe diſponit eleme͂ta ſm ſui volu͂tate͂ ad ſalute͂ aialium terr̄ſtriu͂: no͂ a͂ut ſic na͂ eleme͂torum exigit diſponi. ¶Rn͂o ⁊ ꝯcedo violenter locari te͂ra͂ i͂ aer̄: ſimilr̄ violenter tangere aere͂ te͂ram ⁊ cu͂ infert̄ violentu͂ ꝑpetuari. dico ꝙ viole͂tia e͂ ſm ꝑte͂ illorum eleme͂torum ſꝫ no͂ ſm totum corpus: ſ͂o dico ꝙ nullus aer ꝑpetue manet iuxta te͂ram: neqꝫ ali

qua tẽra ppetue manet iuxͣ aerem: pp variatio
nẽ in vtroqꝫ elementoꝝ ſm ptes eorum ⁊ ſic il
la nõ eſt ſimplr̃ violẽtia: neqꝫ ſimplr̃ ſeruat. ſed
ſm qd. ⁊ cum inferẽ deum ꝯtingenter agerẽ ad
extra. dixi in libro de intelligentijs ꝙ ꝯñs ẽ verum
licet ipſum ſit ꝯ philoſophum. ideo negaret phi
loſ. ꝯñam. qꝛ deus diſponit elementa ſm ꝙ na
turalr̃ diſponibilia ſunt ſm ptem ⁊ ſm ꝙ requi
runt mixta diſponit aliam ptem. ¶ Tertº du
bitat̃ qꝛ remota tẽra aqua deſcendit in locum tẽ
re. gº locus tẽre eſt naturalis aque. Similiter
aer cedente igne verſus concauum celi aſcen
dit. ¶ Rñ o trahũt hec elemẽta ne detur vacuũ
⁊ ſic violentus eſt ille motus ⁊ nõ nãlis. hº vo
luit Auẽrois 4º celi ꝯmento. 39. dicẽs hoc fit
violente. ſ. neceſſitate vacui ⁊ loqt̃ de aer̃ ſtan
te ſup faciem aq̃. ¶ Cõtra ĩ locũ terr̃ facilius tra
hibilis ẽ aer q̃ aq̃: gº aer ibi trahi hꝫ ⁊ non aq̃.
¶ Rñ o deorſum facilius trahit̃ aq̃ ⁊ p̃ſertim
intra tẽre ſperã. ¶ Quarto dubitat̃ qꝛ ignis eſt
ꝯtrius aque duplici ꝯtrietate. q̃r igr̃ eſt ꝙ locus
ignis eſt ſimplr̃ ſurſum: locus vo aque non eſt
ſimplr̃ deorſum. ꝯſimile ẽ dubiũ de aer̃ ⁊ terra
¶ Rñ o melius ſaluant̃ ꝯtria p diſtantiam me
diata q̃ꝫ imediata pp minorẽ ꝯtrietatẽ medij
ad extrema q̃ꝫ extremoꝝ inter ſe: extrema hic intelligũ
tur duplici ꝯtrietate repugnãtia: mediũ vo intel
ligr̃ vnã tñ hr̃e ꝯtrietatẽ. ſo dico ꝙ maxia di
ſtantia localis ẽ pp nãs localr̃ motiuas. ſ. leui
tas ſimplr̃ ⁊ grauitas ſimplr̃. non aũt p q̃litates
alteratiuas. ⁊ ſic maxie diſtãt localr̃ ignis ⁊ tẽra

D Ubitatur Nono. Utrũ
vnum elemen
tum in alterum ĩmediate tranſmuta
ri poſſit. ¶ Rñ o ꝙ ſic ex Ariſtotele ſo de ge
neratione textu cõmenti. 24. qꝛ elemẽta habẽt
adinuicem ꝯtrietatem. gº agerẽ pñt vnum ĩ alte
rum. gº poſſibile eſt ꝙ fortius aſſimilet ſibi id
qđ ẽ debilius. gº poſſibile eſt debilius ꝯuerti in
nãm fortioris: ⁊ poſſibile eſt id qđ vna vice for
tius alr̃ circũſtãtiõari vt alias ſit dbilius. ¶ Se
cundo qꝛ ipſa hñt mãm eiuſdem rõnis gº inui
cem tranſmutabilia. ¶ Tertº. qꝛ ſi nõ: tũc eſſet
gñ o ⁊ corruptio impoſſibiles: vt ad lõgum de
claraẽ ſo de gñone vſqꝫ in textum ꝯmenti. 30.
Dicẽdum eſt igr̃ ſiue elementa fuerint ſymbo
la ſiue nõ: cum vnum abſolute dñat̃ ſup alteꝝ.
facta eorũ approximatione: ſiue extrinſeco im
pediente: tunc dñans ĩ ſe ꝯuertet alterum intel
lige in ſe in aliqđ eiuſdẽ ſpẽi cum ipſo. Si aũt
vnũ in vna qualitate dominat̃: ⁊ reliquũ ĩ alia:
tunc generat̃ tertiũ elemẽtum ex eis. Si autẽ
hec elementa cum dñio nõ abſoluto agerent: tũ
ex eis tertium fieret mixtum. ſ. ⁊ ſic intelligit
Ariſtoteles pº de gñone textu ꝯmenti. 89. di
cens. Quando aũt potentijs adequant̃ equalr̃:
tunc trãſmutat̃ vtrũqꝫ in dñans in ſui ipſius nã
nõ gñat̃. n. alteꝝ: ſed mediũ. reqrit̃ igr̃ adeq̃tio
nõ tñ tollens actionẽ ſꝫ tollens oĩmodã vnius
ſup altero victoriã relinquẽs aliquã victoriã
vnius ſup alteꝝ. iõ proportionem ibi appellaui
mus dñium cum ſubdominio. Uoluit tñ phil.
faciliorẽ eſſe inter ſymbola elementa trãſmuta
tionẽ ſo de gñone textu ꝯmenti. 24. ⁊ ẽt citio
rem. ſupponẽdo tñ ĩ huiuſmõi ꝯpatione actiui
tatis ⁊ reſiſtẽtie paritates ⁊ applicationis agẽ
tis reſiſtentie: ⁊ remotionis impedimẽtoꝝ. faci
lius. n. vincit̃ vnũ q̃ꝫ duo ⁊c. ¶ Nõ ĩtelligimus
tñ in huiuſmõi trãſmutationibꝫ fieri decordina
tionẽ in vniuerſo ſic ꝙ vnũ elemẽtũ totũ in al
terũ ꝯuertat̃ ſꝫ ſufficit ptem ⁊ ſatis puam ele
mẽti eſſe que trãſmutationẽ patiat̃. Neqꝫ ĩtel
ligimus fieri ſemp trãſmutationẽ vnius in alte
rũ elemẽtũ qn aliqñ fiat ex elemẽtis mixtum.
puta cũ eſt dñium vnius ſup altero cum ſubdo
minio. ¶ Cõtra arguit̃ ex nã agentis qꝛ opꝫ ꝙ
agens in pº inſtanti gñonis exiſtat. qꝛ alr̃ ſeq̃re
tur gñari agens ſine gñante. huius tñ oppoſitũ
ſequit̃ admiſſo ꝙ ex duobus elementis gñet̃
tertiũ. qꝛ tunc in pº eſſe tertij geniti duo elemẽ
ta corrupta ſunt que gñare dicuntur tertiũ ele
mentum. ¶ Secundo qꝛ opꝫ agens generans
non corrumpi in inſtanti gñonis. qꝛ prius nãli
ter deſinit agens poſſe agerẽ in extrinſecum q̃ꝫ
ſe deffenderẽ. qꝛ maior reqͥritur virtus ad agẽ
dum in extrinſecum q̃ꝫ ad reſiſtendum: gº ſi in
hoc inſtanti corruptum eſt hoc agens imediate
ante hoc pdita erat eius virtus ĩmutandi ex
trinſecum. huius tamen oppoſitũ ſequit̃ ex eo
ꝙ duo elementa generant ex ſeipſis tertium.
¶ Tertio quia agens corruptiuum non habet
agerẽ in ſuam propriã mãm p ſe. quia tunc ipm
ſeipſum p ſe corrumperet: huius tamen oppoſi
tum ſequitur qꝛ quodlibet duoꝝ elemẽtorum
conuertit ſeipſum in tertium. ¶ Quarto qꝛ a
gens non poteſt agerẽ vltra ſuã propriã ſpẽm. qꝛ

tunc plus eſſet entitatis aut pfectionis in cau/
ſato q̄ȝ in cauſa. ⁊ ſic non poſſemus ex nobilita
te effectus ſuper cauſe nobilitate concludere:
videretur etiam ps pfectionis effectus ſecūdū
quā effectus ſupat cauſam iñpendēs a cauſa ef
fectiua. huius tamen oppoſitum ſeqtur q: ex
duobus minus pfectis elementis tertiū vtro/
q; pfectius gn̄ari poſſet vt ex aere ⁊ terra ignis
vincente caliditate aeris ⁊ vicēte ſiccitate tere
¶ Ad priū; duplex agēs pncipale: ⁊ iſtrumen
tale: ⁊ pncipale duplex r̄ſuans ſibi virtutē qua
agat ⁊ alteri dans virtutē ad agēdū. tūc nō op;
īſtrumētū p̄pās r̄maneř in īſtāti eductionis for
me: exēplū i bello hoſtis miles aduerſariū dei
cit. ⁊ haſtā frangit. ⁊ illa duo elemēta ad gn̄an
dū tertium īſtrumēta ſunt. pncipale ēt danſ vir
tutē alteri nō op; exiſteř: vt ſortem in gn̄ando
filio dicimus dediſſe vim gignitiuā ſpermati:
⁊ ſic poteſt eſſe q ſortes nō exiſtat ī inſtanti ge
nerationis infātis. ſed pncipale qd virtute; ac/
tiuā ſibi reſeruat eſt id qd op; eſſe dum incipit
eſſe effectus: ⁊ iſtud eſt caelum ī caſu argumē/
ti. poteſt igř elemētum duplř generari vniuoce
⁊ tunc ab alio eiuſdem ſpeciei generař qd eſt a
gens pticulař ⁊ p ſe. licet nō ſit eſſentialř ordiā
tum. ⁊ pōt equoce gn̄ari a caelo: ⁊ tunc iſtrumē
tū ē illa duo elemēta que ad eius gn̄onem con
currūt. ¶ Ad ſecundum q: ymaginamur agen/
tia nālia vſq; ad certum terminū; ex ſe eſſe ac
tiua ⁊ circa ſe pariſeriam ſue actiuitatis habeř
qui ymaginamur ſucceſſiue pdi ⁊ minorari per
debilitationem virtutis: ideo cōcedimus yma
ginabile eſſe virtutem aliquādo deſineř poſſe
ageř in extrinſecum quando ſibi contrario ad/
huc aliquo modo reſiſteř poteſt. concedo qd aſ/
ſumiř ⁊ nego ſequi oppoſitum eius ex deter/
miatis. q: argumētum ſuppōit vi; actiuam ter
tij elementi eſſe principaliter in duobus q̄ cor/
rumpunř. qd eſt negatum. ¶ Ad tertium ne/
gatur ſequi oppoſitum illius aſſumpti quia v/
num duorum elementorum alterat aliud: ⁊ nō
alterat ſe: ſed alteratur ab altero. ideo nullum
illorum elementorum conuertit ſe in tertium.
ſed caelum vtrunq; conuertit facta materiae
preparatione vnius ab altero. ¶ Ad quartum
duplex generatio: vniuoca: equiuoca. in vniuo/
ca generans agit intra ſuam ſpetiem. quia ge/
nitum eſt eiuſdem ſpetiei ſpecialiſſime cum ge
nerante. vbi autem generatio fuerit equiuoca.
tunc effectus eſt alterius ſpetici vel rationis a
generante: ⁊ tunc ſi eſt effectus minoris perfec
tionis eſſentialis q̄ȝ cauſa: tūc dicitur generans
egiſſe infra ſpēm ſuam: Si aute; effectus eſſet
maioris pfectionis eſſentialis q̄ȝ cauſa efficiēs
ipſum tc̄ diceretř agens egiſſe vltra ſuam ſpēm.
ideo concedo aſſumptum nec illius oppoſitum
ſequitur. quia inſtrumento nobilius eſſe geni/
tum non inconuenit. ſed principali agente ⁊ to/
tali inconueniret. ⁊ duo elementa dicta ſunt eſ
ſe inſtrumentum. ¶ Secundo arguitur ex pro
portione agentis ſupra paſſum. quia oportet ad
hoc vt agens agat qd dominetur paſſo. quia p
portio agentis ſupra paſſum ſi eſt equalitas: tc̄
agens ab actione eſt totaliter impeditum: ſimi
liter ſi proportio illa ſit minoris ad maius: er/
go ad actionem faciendam requiritur in agen/
te maioritas. iuxta Auerroim. 12. methaphy/
ſice commento. 41. Sed huius oppoſitum ſe/
quitur: approximatis duobus elementis non
ſymbolis ex quibus tertium generari habet.
quia ſi vnum dominatur ſuper alterum: tūc cō
uertit alterum in ſui naturam: ſed vnum eorū
non conuertit alterum in ſui naturam per caſū:
ergo vnum eorum non dominatur alteri ⁊ agit
vnum in alterum ergo ſine dominio eſt actio.
¶ Secundo approximatis duobus elementis
aut vnum eorum eſt equalis virtutis cum alte
ro. ⁊ ſic non fit actio: ſi autem inequalis: tūc de
bilius pdet ⁊ pmutabiř. nō aūt maius ⁊ forti/
us. ¶ Rn̄o vnum elemētum alteri dn̄ari pōt eē
vel rōne ambaꝝ q̄litatū i eo repťaꝝ: vel ratiōe
vnius: tūc ſi dn̄atur elemētū quo ad duas q̄lita/
tes: tūc abſolute dn̄atur dn̄io q° pōt alteꝝ ꝯu/
teř aut cū ſubdn̄io q° cū altero ī mixtionē ve/
nire poteſt. Si autem ratione vnius qualita/
tis tantum dominatur. ⁊ tunc altera exiſtente
ſymbola adhuc ē totale dominiū. altera vo nō
exiſtēte ſymbola: tunc ē ptiale dominiū: tc̄ ī ca
ſu argumenti vtrūq; elementorū; dominatur
alteri ſecundum vnā qualitatem. ⁊ ſic vtrunq;
elemētoꝝ agit in alterū ſm proportionē maio/
ris ad minus q̄uis ñ ꝯuertat alterū in ſe: q: neu
trū alteri dn̄ari diciř ſm duas q̄litates. ¶ Ad
ſȝ ſtat eē dn̄iū; eq̄le vtriuſq; ſup altero. ſm a
liā ⁊ aliā q̄litatē: ⁊ eē ieq̄le: n; pp h° ꝯtiř ma
iuſ i minuſ. ¶ Ter° argř rōe actiōiſ q: ſi ex igne

ex aqua ĝſtari poteſt tēra: frigiditate aque vincente caliditatem ignis: ⁊ ſiccitate ignis vincente humiditatem aque. iuxta ſententiam Ariſtotelis ſecūdo de ĝnone textu cōmenti. 27. tē ſequitur ignem agerē in aquam: ⁊ non calefacerē eam. ¶ Secundo agat ignis in aquam conuertēdo eam in aerem: qđ erit dominate caliditate ignis ſup frigiditate aque: ⁊ dominante humiditate aque ſup ſiccitate ignis. ⁊ tunc ſeqꝫ ignē calefacerē aquā ⁊ non exſiccarē eam. ĝnans .n. humidam rem in ſūmo non exſiccat. ¶ Tertio ſi ignis eſt conuerſiuus aeris in ignem: ſit aer ſūme calidus: tunc ſequiꝫ ꝙ ſiccitas rarfacit. patꝫ ꝯña quia aer rarfit dum in ignem conuertiꝫ: ⁊ non niſi a ſicco. ꝯſequens eſt falſum. quia ſiccitas eſt i ſūmo condenſatiua: gᵒ non rarfactiua: pꝫ añs. ſit aqua frigida in ſūmo que patiaꝫ a tēra conuerſionem in eam: tunc aqua condenſaꝫ: ⁊ a ſicco patiꝫ. ¶ Quarto voluit Auer. ſcđo đ generatione cōmento. 17. condenſationem fieri a frigido. ex quo ſeq vrꝫ ꝙ aqua non poſſit tranſmutari in teram: qꝛ ſi ſic: tunc aqua ingroſſareꝫ ⁊ non infrigidareꝫ. puta ſi ipſa aqua fuerit a principio ſūme frigida ⁊ tēra agens fuerit remiſſe frigida ⁊ tunc aqua condenſareꝫ: ⁊ illius frigus remittereꝫ. ¶ Quinto ſeqꝫ ꝙ poſſibile ſit aliquid rarefieri ⁊ infrigidari: qđ videꝫ icōueniēs probaꝫ tñ ꝯña. ſit tēra remiſſe frigida que ab aqua ſūme frigida patiaꝫ cōuerſione i aquā. tunc pꝫ ꝙ tēra rarfit: ⁊ infrigidaꝫ. ¶ Sexto ſeqꝫ eē poſſibile ꝙ aliqđ rarfiat ⁊ nō calefiat. qđ vrꝫ incōueniens. probaꝫ ꝯña ⁊ ponaꝫ ꝙ aer ſūme calidus vincaꝫ ab igne ſūme calido ⁊ ſūme ſicco. tūc pꝫ aerē rarfieri: ⁊ nō calefieri. ¶ Rñ'o cōcedo primū ꝯñs qꝛ ignis ſm̄ caliditatē pdit cum aq̄ i caſu illo. lꝫ vīcat aquā ſm̄ ſiccitatē. ¶ Ad ſm̄ cōcediꝫ ꝯñ ſ qꝛ caliditatis ſiccitas ē effectuſ p acc̄ñs nō nec̄ius: lꝫ aliqñ fiat ꝙ i mixto caliditas ſubtilians hūidū faciat euaporarꝫ ipm̄: ⁊ ſic ꝑmanent in mixtione dñantes ptes ſicce que ñ dñabanꝫ. ¶ Ad tertiū negaꝫ ꝯña. qꝛ ꝯdenſarꝫ ⁊ rarfacerꝫ nō p ſe ſequūꝫ q̄litates primas: lꝫ ſeq̄ntur eas. Ex qᵒ ſeqꝫ ꝙ idē iſtrumētū a diuſis agētibꝫ i diuſos effectus dirigiꝫ. qꝛ ſiccitate vtiꝫ ignis ad igniēdū. ⁊ ſiccitate vtiꝫ tēra ad tēreſtrificādū. ¶ Ad q̄rtū. dixit ibi Auer. facientia raritatē ⁊ denſitatē necio faciūt caliditatē ⁊ frigiditatem qđ verꝫ ē qꝛ raritas ⁊ denſitas ſunt effectus nāl'ꝫ poſteriores q̄litatibus primis: ⁊ cū repiaꝫ q̄litas vnius ꝯ̄rietatis prime ſine q̄litate alterius ꝯ̄rietatis: oportet ꝙ faciēs denſitatē aut raritatē de numero iſtorum inferiorꝫ habeat ſecū caliditatē aut frigiditatē. Sꝫ ſupficialius intelligendo: dcūꝫ Auer. eſt iñfinituꝫ cōdenſatio .n. a frigido fieri pōt ⁊ ab humido ⁊ a ſicco. ¶ Ad quintum concediꝫ ꝯñs. Aliū tamē caſuꝫ ponunt alij ad ꝓbandū aliqđ frigefieri ⁊ rarfieri: ⁊ ponunt aquā calidam deſcenderꝫ p aerem flante borā ⁊ caderꝫ ſup lapideꝫ calidū ita vt in vaporē ipſa cōuertaꝫ. ⁊ pꝫ ꝙ aq̄ frigefit a vento frigido ⁊ ſubtiliaꝫ in vaporē. Sed dicendū aqua dū deſcendit: frigefit: ſed nō in vaporē ꝯutiꝫ: ſed in cōtactu lapidis calidi tūc cū in vaporē ꝯutiꝫ: calefit. ¶ Ad ſextū cōcediꝫ cōſeq̄ns.

¶ Quarto arguiꝫ rōe q̄litatū pᵒ qꝛ ſi daꝫ ignis frigidus. dixit .n. philo. ſcđo de ptibus aīaliūꝫ ignis quātūcūqꝫ exiguus frigidus nūq̄ꝫ fit: ⁊ in poſtpñtis nō eſt poſſibile ignē frigidū eē: huius oppm̄ ſeqꝫ data tranſmutatione ignis in aquaꝫ qꝛ nō educiꝫ forā ſbālis aque. donec q̄litaſ eiuſ ſit ꝛmiſſa in meᵒ ĝdu vel infra mediū. ⁊ ſic immediate añ cōuſionē ignis in aquā ignis eſt frigidus: ¶ Secūdo arguiꝫ ꝙ nō imediate tranſeat aq̄ in ignē. qꝛ nō eq̄ cito corrumpiꝫ hūiditaſ ſicut frigiditas. gᵒ aliqñ erit in hac mā caliditas cū hūiditate ſatis intēſa: gᵒ tunc facta ē aq̄ in aerē cōuſio. ¶ Tertio ſeqꝫ ꝙ vnū elemētuꝫ puta tēra eſſet duabus ſiccitatibus ſiccū ⁊ duabus frigiditatibus frigidū. qđ ē icōueniēs i nā. pꝫ ꝯña qꝛ ĝnēꝫ tēra ab igne ⁊ aq̄: tūc tēra ē ſicca ſiccitate ignea ⁊ tērea: ⁊ ipſa erit frigida frigiditate aq̄a ⁊ tērea. ¶ Quarto ſeqꝫ ꝙ ĝſtari poterit ignis valde denſus. patet qꝛ patiaꝫ tēra cōuſionem in ignem. aut igniaꝫ ferum: tunc in pᵒ iſtanti ignis aut ignis hꝫ q̄ntitatē ꝯueniētē igni: ⁊ tūc qꝛ imediate añ hᵒ fuit forā terꝛ i mā gᵒ erat forma in mā cū q̄ntitate ꝯueniēte igni aeri aut aque: nō .n. ē tranſitus a q̄ntitate terre cōuenienti in q̄ntitateꝫ conueniēteꝫ igni imediatus. Si aūt nō ē ignis nūc pᵒ genitus ſub q̄titate ꝯueniēte igni: ſeqꝫ ꝙ ſtabit forā i mā nō quantitate diſpoſita ꝓ illa forā. ¶ Ad primuꝫ minimus ĝdus frigiditatis ſub qᵒ ĝnaꝫ aqua eſt ĝdus medius. ⁊ tunc primum eſſe ĝdus vt quatuor frigitatis in materia illa ē primū eē aq̄: nec ſeqꝫ dari ignē frigidum. ymo neqꝫ nō calidum.

quia primum instans in quo ignis non est cali-
dus est primum instans in quo non est ignis.
¶ Ad secūdū actio ignis ĩ aquā est duplex: pau
latia: ꝛ tūc cōuertit̃ aqua ĩ aerem: veloci aūt i-
gnis actiōe aduritur humiditas: ꝛ sic ꝯuertit̃
aqua ĩ ignez. ¶ Ad tertiū negat̃ ꝯña qꝛ eiuſdē
rōnis ē ſiccitas ſiue ignea ſit ſiue terrã. hec.n.
ꝯcreta ſubſtantialez formaꝫ cōnotant que qua
litati nō ītrinſeca eſt. ¶ Ad quartuꝫ alie ſūt di
menſiōes cum q̇bus ſtat̃ pōt elemētum ab eis
cū q̇bus ſtat ĩ ſua naturali diſpōe: ipſis igr̃ ele-
mentis nālr̃ diſpoſitis quātitates differentes
ſecūdum magnum ꝛ pūuꝫ reſpōdēt ordinate ſi
cut ĩ vniuerſo ordinat̃; ſed non ſic differunt quā
titates nō nāles eaꝝ. ignis igr̃ ex terra aut fer
ro genitus poteſt eſſe cum aliqua denſitate nō
ſibi naturali. verum caliditas ferrum r̃mollit
ſoluendo duritiem a frigore acq̇ſitam. ꝛ ſic r̃d-
dit̃ ferrum aptum r̃ciper̃ figurā artis: ꝛ ēt rare
facit ipſum: vt ſenſus oſtendit. qꝛ groſſius appꝫ
iſlāmatū q̄ꝫ cū infrigidat̃ ꝛc. ¶ Sed dubitatur
an ex tribus elementis quartum gn̄ari poſſit. ꝛ
vr̃ ꝙ ſic qꝛ applicent̃ ignis aer ꝛ aqua vicente
frigiditate aque caliditatez ignis ꝛ aeris: ꝛ ſic
citate ignis vicente humiditatē aque ꝛ aeris ꝛ
pꝫ fieri elem̄tum frigidū ꝛ ſiccum ꝛ ſic terram.
¶ R̃ño Auērois ꝙ nō. ſed ītelligr̃ quādo illo
ruꝫ elem̄toꝝ quodlibet domiat̃ ĩ qualitate vna
modo ĩ caſu nr̃o aer vn̄quaqꝫ ꝑdit. ¶ Dubita
tur ſecūdo an ĩ iſtis ꝑmutationibꝫ elem̄toꝝ ali-
quādo ſit ĩfinite velox motus. ꝛ videt̃ ꝙ ſic qꝛ
ĩfinite modica erit aliquādo r̃ſiſtentia ipſi agē
ti. qꝛ ad nō gradum r̃mitti habet qualitas r̃ſi-
ſtens: g° ĩfinite modica erit aliq̄n an̄ finem al-
terationis. ¶ R̃ño ꝙ nō. qꝛ finite velox ē mo
tus caeli ꝛ eſt caeteris motibuſ velocior. ad ar
gumētū negat̃ ꝙ ĩfinite modica erit aliq̄n reſi
ſtētia. qꝛ nō fit remiſſio ad nō g̃duꝫ ꝑ ſucceſſiuā
ꝑditionem latitudinis. qꝛ certus gradus ſecum
dum ſe totū corrumpit̃. qꝛ dat̃ minimus g̃dus
forme. quemadmoduꝫ ĩ gn̄one q̄litatis certus
gradus ſubito eſt acq̇ſitus: ſed nō ꝑ alteratio-
nem: niſi forte precedentem. ſed per generatio-
nem ꝛcet.

d **Ubitatur** Decio. Utrū q̄litates ſym
bole elem̄toꝝ ſint eiuſdē ſpēi. ¶ R̃ño
ꝙ ſic qꝛ proprijſſime comparant̃ ille qualitates
g° ĩ ſpē vniuocant̃ pꝫ ꝯña ex 7° phyſ. ꝛc. ¶ Se
cundo data ꝑte q̄ōis negatiua ſeq̄t̃ dum cōuer
titur aer ĩ ignem: ꝙ ignis duplici caliditate eſ-
ſet calidus. ſ. ignea ꝛ aerea. Nō ſi caliditas pre
exiſtens vt aerea corrumpat̃: tunc nō eſt in ha-
bentibus ſymbolum facilior trāſitus per pau-
ciorum corruptionem: quamuis ymaginaretur
facilitas tranſitus per qualitatum conformita
tem qđ eſt contra philoſophum ſc̄o de genera-
tione textu cōmēti. 24. ¶ Nō ſi ab igne ꝛ aer̃
qualitates eiuſdem rationis ĩducantur: cum il
le ab vniuoco agente fiant: ille qualitates ab v
triſqꝫ eorum facte erunt eiuſdem rōnis. ¶ Cō
firmat̃ qꝛ ſeq̄t̃ ꝙ mixtum erit duabus calidita
tibus caliduꝫ vt aerea ꝛ ignea: ſimilr̃ ꝛ frigidū
duabus frigiditatibuſ: pꝫ cōſequētia qꝛ vtraqꝫ
formaꝝ illoꝝ elem̄torum ĩ mixto conſeruat̃. g°
vtraqꝫ eaꝝ caliditas ēt ĩ mixto r̃ſeruat̃. ¶ Itē
ſeq̄t̃ ꝙ octo erūt elem̄ta. qꝛ datis duabus cali-
ditatibus opꝫ dari duo elemēta quoꝝ vnū ge-
nitā caliditatez ſibi determiet. r̃liquū ſc̄o calidi
tatem illā ſibi p° determiet quā aereaꝫ appel-
lauimus. Item ſeq̄t̃ ꝙ eſſent q̄ttuor humores
vnius q̄litatis ꝛ nō cōbiate q̄litatis: q eſſent a
lij a q̄ttuor humoribus ꝯbiatas q̄litates hn̄ti
bus: q ſūt colera: ſanguis: flegma: ꝛ melācholia
¶ Item ſeq̄t̃ ēt nō eſſe tantum quattuor quali
tates primas; ſed octo eſſent. ¶ Iteꝫ ſequitur
ꝙ nō eſſent tantum due contrarietates: frigidi
tati. n. aque caliditas ignea ꝛ aerea ꝯ̄trarentur.
¶ Item ex duobus elemētis tertiū gn̄ari po-
teſt. ſc̄o de generatione puta ex igne ꝛ aqua aer
ergo oportet caliditatem ignis vicer̃ frigidita
tem aque: ꝛ humiditatem aque vincere ſiccita
tem ignis. ergo caliditas ignea ꝛ aerea ſunt v-
num: ꝛ humiditas aerea ꝛ aquea vnuꝫ. ¶ Itē
terra ex aere aquaꝫ generare poteſt primo me
theorum. quia terra frigefacer̃ poteſt aereꝫ. g°
inter illa eſt contrarietas: ꝛ non per diuerſita-
tem inter caliditatem ꝛ caliditatem: ſed inter
caliditatem ꝛ frigiditatem. ¶ Tum etiam ſe-
quitur ꝙ elementum preternaturaliter diſpo
ſitum puta terram in humido non poſſet ignis
ad ſuam naturalem ſiccitatem redducere.
¶ Contra ignea caliditas ſiccitati eſt compoſ-
ſibilis ꝛ non aerea. ergo ille caliditates ſpe-
tie differunt. probat̃ an̄s tranſubſtantiato igne
ĩ aerē caliditas rēittit̃: ꝛ non niſi ab hūiditate.

¶ Secundo humiditas aerea flāmam conſer/uat:aquea ſo extinguit:gͦ humiditates ille di ſtinguūt.patet conſequentia ab effectibus ꝯͥijs cauſaꝝ contrarietatē arguentibus.4ͦ metheo rum.¶ Terͦ ſiccitas ignea cum maximis rari tate ꝛ caliditate ſtat:terra vero cū maxima dē ſitate ꝛ frigiditate:gͦ differunt. ¶ Quarto ſi caliditas ignis ꝛ aeris ſint eiuſdem ſpēi:ꝛ ipſa eſt ſūma in igne:gͦ ipſa eſt remiſſa ī aere : ꝛ nō niſi per contrarij admixtionem:gͦ aer nō ē ſim plex.qð ſi ipſa ſit ſimplex ꝛ ſūma : gͦ alterius erit rationis a caliditate ignis. ¶ Quinto quā tum īducitur de vno ꝯͥio tantum corrumpitur de alio. ſed tota latitudo frigiditatis īducit̄ a generante aquam ex aere. ergo tota latitudo caliditatis corrūpit̄. ꝛ ſic aer conuertendus ī aquam erat ſūme calidus. ¶ Sexto ſi grauitaſ ꝛ leuitas elementoꝝ ſpē differunt: gͦ ꝛ qua litates actiue etiā ſpē differunt. ¶ Septimo mixtorum calores differunt vt febrilis ꝛ natu ralis:calor enim nālis eſt aīe īſtrumentum ad nutritionem ſubordīatum ;augmentaͦneȝ:ꝛ gñonem:ꝛ figuram.elemētaris autē calor non. ¶ Octauo ī bēa eoꝝ ſpē dr̄nt:gͦ ꝛ eoꝝ propria. ¶ Ad primum negat̄ aſſumptū neq; opȝ ī gñone aeris ex igne rēitti calorem. ¶ Ad ſm ignis nr̄ mixtū ē flāme igr̄ cōſeruatio ab humido ē ae/ ree ſubſtantie ꝛ vnctuoſo qð facilr̄ ī flāmaȝ cō uertitur nō aūt merito qualitatis tm̄.imodera ta ēt olei multitudo q̄uis ipm̄ ſit flāme valde cōſeruatiuū:flāmā ſuffocaret. ¶ Ad tertiū ſtat ſiccitas cū calidiſſimo rariſſimo ꝛ cū frigidiſſi/ mo dēſiſſimo.iō negat̄ ꝯña. ¶ Ad qr̄tū elemē toꝝ ſimplicitas penes nās ſimplices attendit̄: nō aūt penes hr̄e accidētia ītenſa vel rēiſſa:per ꝯͥij admixtionem vel non.iō negat̄ vltīa ꝯña. vez elemētoꝝ purior ē nā q̄litatibus eoꝝ ſūmis exn̄tibus q̄ʒ nō ſūmis. ¶ Ad qntū minor ē con tingens:q: pōt gñari aq̄ ſub ſūma frigiditate ꝛ ſub rēiſſa.cū.n.ipa ex terra q̄ fuit ſūme frigida gñat̄.nō opȝ ipſa gñari ī eē remiſſo frigiditatis ſȝ cū ex calidis gñat̄:ipa ī eē r̄miſſo frigiditatiſ gñari pōt. ¶ Ad ſextū negat̄ ꝯña.q: g̃uitas ꝛ leuitas ſunt forē ſ̄ bāles:que ſunt alterius rōiſ ſed non ſic oportet de qualitatibus.ſ.ipſas eſſe alterius rōnis ī elemētis alterius rōis. ¶ Ad ſeptimum non eſt dr̄ia ī illis qualitatibus per ſe: ſed dr̄ia eſt ī ſubſtātijs q: ſpūs humus ē nālis ca lor:ſed fumus aut̄ putrida fuligo ē ꝓternaturā. ¶ Ad octauū nō ſunt ille qualitates proprium quarto modo elementorum.

D Ubitatur Undecīo.vtꝝ ignis ſit prīo calidus.q̄ non.q: ipſe nō calefac̄ q: ni mis rare ſ̄ hē exiſtens alia vincere non poteſt. ¶ Secundo q: ipſe nālr̄ deſcendit ad mixͦneȝ gͦ ipſe frigidus ē ꝛ g̃uis. ¶ Terͦ q: ipſe nō lu cet:gͦ ipſe nō ē calidus ī ſūmo pȝ ꝯña a negͦne proprij ad negͦnem ſ̄ hēi pȝ añs.q: ſi ſic ipē ꝓ/ hiberet ſtellaſ de nocte videri. ¶ Quarto ſi ſic tunc ipē corrumpet aerem ꝛ mundum. ¶ Qui to ſi ignis eēt pͦ calidus:ipſe eēt ſiccus ī ſūmo q: caliditas oēm humiditateȝ conſumeret.q ſi ipſe non ſit ſiccus ī ſūmo.tunc poſſet ipſe magiſ exſiccari:ꝛ ſic ipſe poterit magis rarfieri:ꝛ cer to igne dabit̄ aliqd rarius:ꝛ ſic certo igne erit aliqd calidius.ſiccitas.n.ē lima caloris. Tū qa ſi aliqd humidi cum igne miſceret̄:tunc non eſ ſet ignis purum elementum. ¶ Sexto ignis dͦ ſcendit gͦ ipſe non eſt calidiſſimus:patȝ añſ de ſtellis cadentibus. ¶ Septiō ſi ignis eſſet pͦ calidus:tunc alͥa eſſent calida rōne ignis.q: pͦ tale eſt cauſa alijs q ſint talia.ꝯña eſt falſuȝ.q: aer eſt calidus nō pͦ:ꝛ tamen non rōne ignis ē calidus. ¶ Octauo ſi ignis eſſet ſūme calidus tunc calide influentie ipſuȝ non calefacerent:ſȝ ipm̄ calefaciunt qa ē actiuum approximatum paſſiuo non īpeditum. ¶ Reſponſio ignis ī ſua nāli diſpoſitione eſt calidus ī ſūmo ; ſed poteſt eſſe q ipſe ſit calidus nō ī ſūmo:cum ex nālem diſpoſitionem ē.ſed rōne motus caeli ꝛ ipſiuſ/ met ignis ꝛ rōne lumis ibi a concauo caeli fuer berati ad ſuam naturalem diſpoſitionem red/ dit. ¶ Ad primum negat̄ aſſumptum .q: conter/ minam ſibi aeris extimitatem ignis calefacit:lȝ alr̄ ēt patiat̄:ſecundum q accidit eſſe fortitudi nem maiorem ex pte vnius q̄ʒ ex pte alterius. ¶ Ad ſecundum cum aliqua violentia eſt mo tus ignis deorſum quamuis ad mixtionem ve niret.ꝛ motu caeli cogi poteſt magis calefaciē te certam ignis ptem que leuior facta depellit preexiſtenteȝ ibi ignem non ita leuem.aut cae li radio remiſſi caloris factio. ¶ Ad tertiuȝ nō eſt propriū ignis ſimplicis lucer̄.non.n.prohibȝ ſtellas videri de nocte:neq; ipſe illuminat ter/ ram:ſed cum miſcet̄ acri lucet ꝛ cum miſcetur

aque etiam: ꝛ efficiť flāma. ꝛ cum miſceť terre
efficitur ab aliquo compoſitum qđ carbo dicit.
¶ Ad quartum negať conſequentia q2 ipē non
corrumpit caelū. q2 caelum nō cōicat ſecū in mā
neqȝ aereȝ totaliter corrumpit q2 aer eſt potēs
illi reſiſterē ſed quemadmodū aliqñ corrumpit
ignis pteȝ aeris: ita aliquando aer pteȝ ignis.
¶ Ad qntum negať conſequentia: ſed conceditť
ꝯñs: neqȝ caliditatis eſt humiditatē ſimpliceȝ
conſumerē: ꝛ conceditť certum ignem poſſe ma-
gis ſiccari: magis calefieri: magis raſſieri. ꝛ ſic
certo igne aliqđ eſt rarius aut calidius. ꝯcediť
tñ ꝙ ignis pp fortem ſuā actiuitatē nō tolerat
extranei corporis cū eo pmixtioneȝ. q2 cito illđ
conſumit: ſiccitatem aūt eſſe limaȝ caloris. eſt
verum nō q2 ſiccitas caloreȝ intendat: ſed quia
ipſum fortius actiuum reddit. ¶ Ad ſextū ne-
gatur añs. ad pbationeȝ ſtelle cadentes nō ſūt
ignis: ſed mixtuȝ: in quaꝝ mixtione multa quā
titas aeris includitur faciľr motum deorſū ſu-
ſcipientis. ¶ Ad ſeptimum negať cōſequētia.
q2 ē ibi equoca° de p° tali. ¶ Ad octauū ſūme
calido nō addūt influentie calide caloreȝ: tū qa
ipſe non ſunt itenſioris caloris pductiue: neqȝ
paſſum eſt intenſioris gradus caloris recepti-
uum.

Ubitatur Duodecimo. Utꝝ elemēta
media equaľr hēant de ğuitate ꝛ le-
uitate arguiť ꝙ ſic. q2 equaľr diſtant ab eẋmis
ſaltē vnūquodqȝ illoꝝ a ſuo eẋmo: vel eqľr ime-
diať illi. Oppm̄ aūt arguiť q2 maior ē ſphaera i
gnis p quaȝ diſtat aer a caelo q̄ȝ ſphaera terř p
quā diſtat aqua a centro. ¶ Scđo ſi ſic: elemēta
ex ꝯrijs eſſent. ¶ Tertio elemēta media in ſua
ſphaera nāľr locanť. ꝛ nāľr quieſcunt. g° ipſa in
ſuis ſphaeris non ğuitāt neqȝ leuitāt. ¶ Rño
p Auēroim 3° caeli ꝯmēto. 39. ğuitas medioꝝ
elemētorum i ſuis locis eſt maior leuitate eo-
rum. patet a ſigno ꝛ primo q2 i alto vociferans
aut ſonans diſtātius audiť q̄ȝ in depreſſo ſonāſ
ideo in altis locis vt turribus ſonantia extol-
lunť. huȝ ēt aer in loco altiori ſubtilior eſt ꝛ mi
nus habens vapores ſibi pmixtos caeteris pi-
bus q̄ȝ aer q depſſior ē. ꝛ hoc facit vt ipē eqľr i
pulſus ad maiorē diſtantiā mobilis ſit q̄ȝ q de
pſſior eſt. ¶ Cōtra ſi hñt elemēta duas ſubſtan-
tiales forās: pp coꝝ ſimplicitatē: aut igř graui
tas ꝛ leuitas nō ſunt forē ſbāles: aut nō ſūt ibi
ambe. ¶ Rño in eis ē ğuitas ꝛ leuitas ſm qđ
ꝛ ſunt in capitulo relatiōis 4° caeli ꝯmēto. 27.
forā igř ſbālis aeris ē plus ğuitas q̄ȝ leuitas.
¶ Contra ſequiť formam ſubſtātialeȝ aeris in
clinař i locum deorſum ſm qđ: i quē aqua icli-
nat. ¶ Rño aereitas aqueitati comparari pōt
ꝛ ſic ē leuitas ꝛ non ğuitas: ꝛ i locum ſm quid
ſurſum iclinat: ꝛ talis nāe ē ēt aer cum abſqȝ cō
paratiōe accipiť. Alio modo poteſt aereitas cō
parari ſibimet dum ipſa alteram duaꝝ paſſa eſt
impſſionū. ſ. vnā ad ſupra: reliquā ħo ad infra. ꝛ
in hac cōpatione aerītas ē plus ğuitas ſm qđ.
q̄ȝ leuitas: eo q2 p i impulſu illato aeri ad ſurſū
ſciľȝ ꝛ deorſū. aer facilius mouet ſe deorſuȝ q̄ȝ
ſurſuȝ. 4° caeli ꝯm. 29. ꝛ. 39. ¶ Correlariū pri-
mū Auērois ibi. motus aeris impulſi ad ſurſū
propinquior eſt motui violento: q̄ȝ motus ae-
ris impulſi deorſum. ¶ Contra ſequitur ꝙ mo
tui naturali aeris propinquior erit certus datus
deſcenſus q̄ȝ aſcenſus. qđ vř falſuȝ q2 aſcenſus
ē naturalis aeri. ¶ Secūdo hñtia ğuitatem in
aliquo loco: ibi violenter quieſcunt. g° aer vio
lente quieſceret in regione ſua. ¶ Ad primum
Rño ſimilitudo deſcenſus ad motum nālem
aeri eſt intelligenda in facilitate. ꝛ ſic licet ma
gis conueniat aſcenſus aſcenſui in ratione mo-
tus. non tamen magis conuenit in hoc qđ eſt fa
ciliter fieri. ¶ Ad ſecundum habentia grauita
tem in vno loco ꝛ ibi grauitantia ſunt que vio
lenter ibi quieſcunt: ſed habentia grauitatem
ꝛ non grauitantia non violenter ibi locantur:
cum quo tamen ſtat ꝙ faciliter ſunt impulſio-
nem recipientia ad deorſum. ꝛ ſic eſt de aere.
Elementa igitur media in ſuis regionibus ha
bent formam ſubſtantialem p quam ī igne vel
in ignis regione deſcenderent ſi ibi eſſent: ꝛ in
terř regione exiſtentia aſcenderent: ſi non eſſēt
impedita ꝛcet. Hec autem elementa non ī ſuis
regionibus grauitantia ſunt. non enim animal
ſētit grauitationē a ſphaera aeris: neqȝ a ſphae
ra aque quamuis ſub valde profunda aqua exi-
ſteret animal. non enim eſſet poſſibilis natatio
in aqua ꝛcet. ſi etiam aqua in propria regione
grauitaret: ipſa lignum ſub ea exiſtens aſcen-
dere non permitteret. quoniam poſſet tanta a
que quātitas ligno ſuperponi ꝙ ipſa ſua virtu
te reſiſtitiua vinceret ligni vim aſcenſiuam.

¶Contra argumento Ariſtotelis vter aer̄ ple
nus plus ponderat q̄ȝ vacuus.ſimiliter veſica.
¶Secundo plūbū duarū librarū tardius dſcen
dit in aere q̄ȝ lignum centuȝ librarū: ⁊ hoc nō ē
niſi pp aereȝ in ligni compoſitione intrantem.
g° aer in propria ſphaera ḡuitat.ſimilr̄ in aqua
plumbū deſcendit ⁊ nō lignū.q2 aqueitati ⁊ ter
reitati aer reſiſtit dominanſ in ligno:⁊ ſic aqua
nitiť deorſum traheť in ſphaera propria.aſſum
pta ſunt Ariſtotelis ⁊ Auēr 3° caeli. ¶Rñō
themiſtij ⁊ ſimplicij non pcepi differentiam in
experientia ⁊ ſi ibi eſt differentia:ipſa eſt ibi ꝑ
pter aeris conculcationem q ḡuior fit aer̄ exte
riore. ¶Contra rei leuis conculcatio potius le
uitat q̄ȝ grauitet quia velocius aſcendit plus
de aer̄ q̄ȝ minus de eo caeteris paribus. ¶Di
cendum q aer vndecūqȝ deprimatur ex ſe de-
ſcendit:a ſuperiori autem veſice deprimiť.ido
deſcenderet ille aer niſi impediret.ideo veſica
plena eſt grauior.Sed Auērois 4° caeli cōmē
to.30.dixit vtrem Ariſtotelis eſſe tenuiorem
⁊ ſicciorez q̄ȝ vter themiſtij aut forte aereȝ in
vtre Ariſtotelis fuiſſe humidum groſſuȝ.ſed i
vtre themiſtij ſiccuȝ ⁊ ſubtilem. ¶Correlariū
ſecunduȝ ſpūs in animali non exeunt ab eo aut
euaporant aſcendendo.q2 eorum maior eſt gra
uitas q̄ȝ leuitas:ſic q maior eſt aeris quātitas
in illorum mixtione q̄ȝ ſit pars ignis in eadem
vnde pti ignis que eſt in ſpiritu: cum ſit leuis
ſimplr̄:non accidit ḡuitas niſi pp partem aeris
ſibi admixtam:ideo cum iſte due ptes ſegrega
buntur:morieť animal. ¶Ex hoc patet q̄ȝ propin
quum veritati eſt ſpirituȝ in corpore noſtro aer̄
nutriri.⁊ preſertim q2 p motum cordis ſangui
ni pmiſceť aer ex quo ſpiritus ḡnantur. ſed q2
ſpūs inanimatuȝ ē:ideo nō nutriť. ¶Nō ſi hic
dixeris eſſe in ſpiritu humiditatem ipm depri
mentem dicam i ipſo eſſe caliditatem ſubleuā
tem. ¶Ad ſecundū Themiſtius dixit hoc eē
q2 terr̄itas ⁊ aqueitas in arbore vincunt terri
tatem ⁊ aqueitatez plumbi.⁊ aer arboris gra-
uibus in aer̄ non reſiſtit. Auērois vero voluit
hanc eſſe cauſaȝ accidentalem.q2 ſtat q terrei-
tas ⁊ aqueitas ſint paria in plumbo ⁊ ligno.ſȝ
tunc lignum velocius deſcendet in aere pp ae-
rem detrahentem.⁊ hanc dixit eſſe cauſaȝ eēn
tialem ignotam:quā non comprehendit The-
miſtius.diſtrahiť tamē aer a terra ⁊ aqua ⁊ ex
citatus ſe moueť deorſum. ¶Secundū ſignuȝ
eſt de fulmine ⁊ aſſub.que ſunt mixta imperfe
cta ex duobus elementis.ſ.aer̄ ⁊ igne:que intē
ſa deſcendunt.qd eſſe non poſſet ſi aer tantā ha
beret leuitatez ſicut grauitatez.vt ſi ex vna p
te ignis ⁊ mille aeris fiat mixtum:impoſſibile
eſſȝ vt illud deſcenderet ſine extrinſeco impel
lente. ¶Contra nō ne reqriť impellēs. ¶Rñō
poſſibile eſt q non.vt ſi aer in compoſitione eſ
ſet ſatis denſus. ¶Tertium ſignum q2 calor ē
cauſa leuitatis aeris:⁊ humiditas eſt cauſa ḡ
uitatis eius.modo apud omnes humiditas ae
ris maior eſt ſua caliditate.ſaltez vt plurimuȝ
q2 aer eſt in humiditate primuȝ:i caliditate ſo
ſecundum. ¶Contra ſi grauitaſ ⁊ leuitas ſunt
ſubſtantie:quomodo cauſanť ex qualitatibus
primis. ¶Reſponſio forma ſubſtantialis ele-
menti ex qualitatibus primis cauſalitatem hȝ
4° caeli cōmento.40.imo etiā locus eſt cā ele
mentorum. ¶Correlarium differentie ſbārum ſunt
accidentia:neqȝ iconuenit q2 elementa ſunt di-
minuti eſſe:ſed accidentia i formis aīalium po
tius cauſata ſunt q̄ȝ cā. Iſtas tamen accidenta
les drīas alie ſbāles drīe precedūt ſumpte ab
earum formis ſbālibus vt leuitas ⁊c. ¶Contra
aqua facilius aſcēdit q̄ȝ aer deſcendat:g° nō ſic
facilis eſt aeri deſcenſus vt poſituȝ eſt.ꝓbatur
aīs de vaſe aut fiala calefacto ⁊ reuoluto ſup
ſuperficiem aque:tunc aqua itrat fialaȝ ⁊ aſcen
dit:⁊ aer fiale icluſus non deſcendit. Argumē
tū eſt Auērois 4° caeli ꝯm.39. ¶Rñō Ale-
xandri aphrodiſei aer calefactus pp contactuȝ
aque frigide frigeſcit:⁊ ſic aer ꝯdenſať.⁊ ſic ipe
minorem locuȝ occupat:⁊ ſic aqua ipſum inſeq
tur ad prohibenduȝ vacuum. ¶Hanc diť Auē
rois eſſe ſecundā cauſam.prīa autem ē q2 aer ca
lefactus nālr̄ aſcendit.q2 igniť.⁊ ſic loca aq̄ pro
pinqua relinqt.⁊ ſic aq̄ aſcendentez aerez inſe
quitur. ¶Tertia cā eſt Alexādri q2 plus mo-
ueť de aqua q̄ȝ ſit neceſſariuȝ pro rpletione va
ſis:⁊ ſic aer calcať ſeu comprimiť:aqua.n.poſtq̄
vigore vacui pncipium motus accepit:tunc ex
ſe moueť. ¶Contra aqua attrahiť ab aer̄:⁊ aq̄
impellit aerem. g° illud qd attrahiť impellit
aut qd impellitur attrahit. ¶Reſponſio conce
dendo ꝯñs q2 attractum in prin° motus i fine
eius expellit ⁊ attrahens in principio impelliť
in fine. ¶Ad argumentum in oppoſitū:ſi me-

dia eſſent ex extremis cõponibilia q̃ ab extre-
mis equalr̃ diſtarent: illa eſſent ex extremis e
qualr̃ compoſita ſed media in ꝓpoſito ſunt ſim
plicia: ꝛ nõ ex ex̃mis compoſita neqꝫ cõponibi-
lia ſed q2 diſtantioꝛ ẽ aer a caelo q̃ ſit aqua a cẽ
tro ſufficit ꝓpoſito aerẽ facilius depelli q̃ ipm
ſurſum pelli. ¶ Ad ꝭm hñt elemẽta media adiu
uare mobilia in ſuis motibus nãlibus ꝛ violẽ
tis ſiue grauia ſint: ſiue leuia: ſiue aſcẽdãt: ſiue
deſcendant: g° ipſa grauitate ꝛ leuitate inexi-
ſtente indigent. Ad argumẽtum negaẽ ꝯña. ſed
illius cõfirmationem ponit Auẽrois 4° caeli
ꝯmento. 6. dr̃ia inter g̃ue ꝛ leue ſimplr̃ ꝛ ſecũ
dum q̃d nõ eſt niſi ꝭm magis ꝛ minus pp illud
qđ admiſceẽ cũ eiſ ex altero ꝯ̃rio. ꝛ 5° phy. tex
tu ꝯmẽti. 45. Ꝺic aũt minus ſemꝑ ꝯmixt° ꝯ̃rij
eſt. ¶ Rñ̃o p Auer. 4° caeli ꝯmẽto: 26. Non ẽ
intelligendũ ꝙ due potẽtie. ſ. g̃uitatis ꝛ leuita
tis exiſtãt inſimul in hijs medijs: quẽadmodũ
ꝯ̃ria exiſtũt i medio q2 ſi ita eſſet: tunc aq̃ ꝛ aer
cõponerenẽ ex tẽra ꝛ igne. ſed intelligẽdum ꝙ
due exiſtunt in eis ꝭm cõparationẽ: ex quo non
ſeqẽ vt ſint cõpoſita. ꝛ ſic Auẽrois ſimul ſeipꝫ
exponit ꝛ Ariſtotelẽ. ¶ Ad tertiũ nõ grauitãt
aut leuitãt elemẽta media niſi poſtq̃ꝫ impulſio-
nem paſſa ſunt aut attractionẽ: ꝛ hoc ſi in loco
ſuo nãli exiſtãt vt tẽra i centro: ꝛ ignis in cõca-
uo lune ¶ Contra ſupra dictum ẽ ꝙ ptes terr̃
grauiores depellũt minus g̃ues. ¶ Rñ̃o non ẽ
ꝯ̃dictio q2 nõ ẽ debitus ordo grauiora ſupponi
qm̃ grauiorũ ẽ ſupponi: ꝛ ꝯñter cũ grauiora ſub
ſunt tũc nõ eſt g̃uitatio.

d **Ubitatur** Tertiodecio. Utrum aer ſit fri
gidus ꝙ nõ arguiẽ q2 ipſe nã ſurſum
ferẽ. ¶ Secũdo violẽta ẽ aeri frigiditas ꝛ nã-
lis eſt caliditas. Oppoſitũ aer p leuẽ infrigida
tionẽ mutaẽ in aquã g° ip̃e nõ ẽ calidus. ¶ Se
cũdo aer nullã caliditatẽ ſibi determiat: g° ip̃e
nõ eſt calidus. pꝫ añs q2 aer ẽ indifferẽs ad cali
dũ ꝛ frigidũ vnũquodqꝫ illoꝝ celeriter r̃cipiẽs
¶ Rñ̃o aeris r̃gio in tres diuidiẽ ptes: ſupio-
rẽ igni cõterminã: mediã: inferiorẽ. ſupiorẽ ĩtel
ligunt illã p quã vis ignis calefactiua põt. In-
feriorem ꝟo illam ĩ qua fortis ẽ radiorum r̃uer
beratio calefacer̃ potẽs. mediam vero ĩter has
duas interſeruerũt. Tũc dicẽdũ ꝙ ſupioꝛ aeriſ
r̃gio calida ẽ: tum ex ignis ꝓpĩqtate: tum etiã
ex ꝓpiquitate aliqu ita ad motũ caeli velociſ-
ſimũ. tum ab effectu q2 ignite impreſſiones ibi
g̃nãnẽ. Aeriſ ẽt r̃gio ĩferioꝛ calida ẽ. ſ. ex radioꝝ
r̃flexione. Sed hee rõnes potius ab exteriori
bus caliditatem oñdunt q̃ꝫ nãlem ꝛ inſertam.
r̃flexio ẽt lꝫ ñ ſit cauſa calefactionis: eſt tñ quo
melius fit caloꝛ a radiãte luce. magis igr̃ acce-
dentes ad ppẽdicularẽ r̃flexiones ſunt fortiores
ſtellis igr̃ magis accedẽtibus ad pũctũ vertici
directe corr̃ñdens ĩ caelo qđ zenith appellant:
fortioꝛ fit imp̃ſſio. ꝛ cum ſub orizonte ſtellaruꝫ
exñtium radij: aut nõ dir̃cte r̃flexi ſunt ad ſuper
ficiem terr̃: aut nimiuꝫ a r̃motis veniãt: debi-
lis eſt eorum impreſſio reſpectu ipſius non ſub
orizonte exñtis. Habet ẽt aeris r̃gio hec infe-
rioꝛ humiditatem ſibi aduentitiam: quã vapo
res ab aqua eleuati cõicant aeri cum ipſi pmi-
ſcenẽ. Media autem aeris r̃gio apud cõiter opi
nantes frigida ponẽ. Et petrus aponenſis po-
ſuit dr̃ia. 14. ꝙ effectus poſitiui. ſ. date frigidi-
tatis cauſam eſſe priuatiuam. ſ. a fonte caloris
diſtantiam: ꝛ ſic nullaꝫ dedit frigiditati medie
regionis aeris cauſam poſitiuam: qđ ex̃ nãm ẽ
licet. n. diſtantia a calido ſit cauſa ꝙ calidũ non
imprimat. nõ tamẽ diſtãtia illa eſt cauſa ꝙ fri-
gidum inſit: imo illa diſtantia nõ eſt cauſa ꝙ ca
lidum nõ ĩſit: lꝫ illa diſtãtia ſit cauſa ꝙ caloꝛ ñ
inſit huic ab illo agente a quo diſtat. Conceſſit
ẽt ꝙ aliquod violentum erat ppetuum. q2 hec
frigiditas violenta eſt aeri ꝛ ppetuo ineſt. ſed
hoc conſequens eſt apte contra philoſophũ per
totum librum de caelo: neqꝫ dicendum eſt ali-
quam ptem aeris ppetuari: neqꝫ aliquam pteꝫ
aeris frigidam ppetuo ſtar̃ frigidam: ꝛ ꝯſequẽ
ter nõ ppetuaẽ violẽtum: quãuis cõcederet me
diam regionem aeris eſſe ſemꝑ frigidam. quia
ſepe adueniunt ptibus aeris corrumpẽtia: ꝛ ali
quãdo impellentia vel ad ſurſum vel ad deor-
ſum. ꝛ ſic contigit aerem q̃ prius erat frigidus
caleſieri cum igr̃ aeri nãlr̃ inſit caliditas ſi nul
la cã violentans ip̃ꝫ ipſum alterat: ipſe eſt cali
dus. Alij doctores communes cauſam frigidita-
ti aeris poſitiuam inuenerunt. ſ. imp̃ſſionũ fri-
gidarum g̃ñō. q2 cõmuniter concediẽ aquaꝫ ibi
generari: ſed hanc cauſam videmus aliquando
adeſſe aliquãdo abeſſe. ẽt ad illam portari aut
aſcendere poteſt res calida ſicut frigida. ꝛ a cali
dis facilius patieẽ aer ille q̃ꝫ a frigidis propter

ſimilem ꝓportionalē ꝛ cōueniētē aeri eē paſſionem illam: diſſimilem vero ꝛ improportionalem ꝛ diſconuenientē eſſe frigiditatem. ferunt aūt per illam regionem exalationes calide que vſqꝫ ī tertiam aeris regionem aſcendere habent. verū nō tanto tempore morantur ibi calida ſicut frigida que ſubleuata amplius aſcendere non poſſunt neqꝫ deſcendere niſi grauia fiant aut depellant. Contrariorū ēt contra operantiam apposuerunt: quā antipariſtaſiꝫ appellarūt: p quā vnū contrarium alterius iuxta ſe poſiti fortificatiuum eſt: ſed per accñs: ad quod accedit poſſibileꝫ eſſe mixti imꝑfecti alterationem ab intrīſeco ſic ꝙ ps ptem aliam alteret. ꝛ ſic ps remiſſe frigida ad actualitatē deducit ꝛ intenſionem. Influxum ēt caeleſteꝫ appoſuerunt aliquādo ibi frigus opantē aut calorē remiſſum. Sed dicendū ē ꝙ hec oīa ab aer̄ extrinſeca ſunt. ꝛ ſi illi frigiditatem imprimant: illa ē nō nālis ꝛ aduēticia aeri. ꝛ ſic ſi ipſe ſue nāe relinqueret: calidus eſſet: ideo dico ꝙ non ſemp ē media aeris regio frigida poſitiue. ¶ Argumēta ante oppm̄ admittūt: q2 oſtēdūt caliditatem aeri nālr̄ cōuenir̄. Sed ad argumenta poſt oppoſitū rn̄det. ¶ Ad primū aer ſubſtantie ſubtilis eſt: ideo pauce ē rn̄ſiſtētie tam reſpectu calidoꝝ q̄ꝫ frigidoꝝ agētiū: iō negat ꝯña. qm̄ facilē paſſionem a frigido facit aliquando frigiditas rei nālis: aliquādo vero alia cā: vt raritas poroſitatum corporis: aut ſubtilitas ſubſtantie. ꝛ ſic eſt in propoſito quāuis calefactio ſit aeri nālis: frigefactio vo ꝯ nām. ¶ Ad ſm̄ aeris indifferētia ſūmi poteſt ab eo qḋ ſibi nāliter determiat aer: ꝛ tunc negat aſſumptum. q2 caliditateꝫ ſibi determinat. poteſt autē ſumi indifferētia a mō ſbē facile paſſibili: ꝛ tūc cōceſſo antecedente negatur cōſequētia.

Dubitatur Quartodecīo. an aer ſit prio humidus.

¶ Rñō ꝙ ſic. q2 vnicuiqꝫ elemēto vna q̄litatū priaꝝ attribuēda ē q̄ illi p° īſit: vt caliditas igni: frigiditas aq̄: ſiccitas tēre ꝛc. dix̄ ēt Auer. ſo colliget capit. 2. aer ē humidior aqua ſicut declaratum eſt in naturali philoſophia: humiditas tñ aeris eſt duplex q̄litatia in ſubſtantia aeris radicata ꝛ hec eſt aeri nālis alia eſt humiditas ſubſtātialis aeri pmixta vt vapor aeri pmixtus: ꝛ hec humiditas ab aqua eleuata p aereꝫ diſſeminatur aut a ſupra deſtillans eſt ꝛc. ¶ Contra p Auēroim 4° metheororum ſicci qdem tēre: humidi aūt aque. ¶ Secūdo p Galenū p° farmacorum aqua eſt magis humida q̄ꝫ omnis res: dix̄. n. ſūme hūidum aliō confiteri q̄ꝫ aquaꝫ videtur valde vanū. ¶ Tertio p Galenuꝫ in libro de complexionibus nō poteſt dari aīal ſumme humidum ſicut aqua. ¶ Quarto quia hyems eſt humidior ver̄: ꝛ ꝓportionatur hyems aque: ver autem aeri g° aqua eſt humidior aere. ¶ Quinto experiētia q2 magis humefacit aqua q̄ꝫ aer: ymo potius exſiccat aer q̄ꝫ humectet. patet de corpore nr̄o cuius cutis ab aer̄ tacta riget ꝛ exaſpat̄. pꝫ ēt d pānis humidis in aer̄ extenſis: exſiccant̄. n. nedum ꝙ humectent̄. ¶ Rñō aqua rōne denſitatis ſue ſubſtantie quā habet reſpectu aeris fortius operat̄ humectando q̄ꝫ aer: lꝫ ipſa ſit remiſſioris gradus humiditatis q̄ꝫ aer. aquaꝫ. n. calidam magis experimur leder̄ manuꝫ q̄ꝫ flammaꝫ: ꝛ tamen nulli dubiū eſt aquam eſſe minus calidam q̄ꝫ flāma. ¶ Ad ſecundum reſpondet Auērois ſo de anima cōmēto. 105. nō graduāt apud medicos res ſm̄ ſuas cōplexiones in ſe: ſꝫ ſm̄ cōparationem eaꝝ ad corpus humanū. iō negat Auērois ꝯñam hanc taleꝫ effectū fac̄ h° in corpore humano: g° ipm̄ talis nāe eē dicēdū eſt. ¶ Ad tertium ex ſo rn̄dendum ꝙ ſūmum eē aq̄ ī hūiditate accipit̄ a Gal° a forti effectu ī humectando: quem facit aqua in corpore humano: nō autem accipit̄ ab intenſo gradu: de cuius gradus intenſione nūc cum in philoſophia ſimus: loqui opꝫ. ¶ Hāc ſn̄iam habet Auērois p° canticoꝝ ꝯmento. 15. Qui comparans aerem aque dixit aerem eſſe humidiorem aqua. ꝛ ꝙ aqua ſit nihilominus potentior ī humectatiōe corpoꝝ q̄bus obuiat q̄ꝫ ſit aer. ¶ Ad quartum negatur aſſumptum quamuiſ. n. humiditas hyemis poſſet intelligi eſſe extenſiua: q2 pluries cōmuniter pluit: nō tñ humiditas hyemis eſt intenſiue maior humiditate vis: neqꝫ in aqua in hyeme depluta appꝫ maior humiditas q̄ꝫ ī aq̄ in ve cadenti. ¶ Ad quintum ī aer̄ ſtellaꝝ virtus ſpitur exſiccans corpus noſtrū: iō diſpoſitionem aeris non aliunde a ſua nāli diſpōe alteratam difficile eſt expiri. ¶ Sed dubitat̄ vnde eſt ꝙ cum aer humiditatem ſibi primo determinet ꝛ nō aqua: humiditas ab aer̄ ſepabi-

lis eſt;ab aqua vo inſepabilis. ℂ Rñō hoc ē ex
forti humiditatis rſiſtentia preſertim in ſbīo
denſo exiſtentis ⁊ debili actiuitate ſiccitatis ī
corpus humidū. ℂ Scd̄o dubitat̄ an ſit con
uenienter dcm̄ humidum aeris eſſe formale:
aque vero materiale:aut humidum aeris eſſe
ſubtile;aque vo groſſum. ℂ Rñō ſi intelligr̄ in
ter illas humiditates accidentalis diſtinct°.ſ.
ex pte ſubiectoꝝ aut modo ſubſtantie illorum
elementorum:bene dcm̄ ē. Si autem intelli/
git̄ diſtin° eſſentialis inter illas q̄litates:male
dictū eſt. ℂ Tertio dubitat̄ an humiditas ſit
ſm eſſentiam in aere:ſecundum vo appentiam
ipſa ſit in aqua. ℂ Rñō hic ſenſuſ verus;ſenſui
euidentior ē aque humiditas q̄ȝ ipſius aeris.
ℂ Quarto dubitatur an humiditas aeris ſit
ſubſtātifica;aque vo madefactiua. ℂ Rñō hic
ſenſus vus ē in mixtis pfectiſ puta aīalibus hu
miditas aerea eſt conuenieētius pabulū caloris
nālis q̄ȝ humiditas aquea.

Dubitatur Quintodecio
Utrum terā ſit
frigidior aqua. ℂ Rñō p Auēroiz p°
canticoꝝ ꝯmēto.15.aqua eſt frigidior q̄ȝ tēra.ſȝ
pp textum philoſ.p° phyſi. cōmēti,54.dr̄ie aq̄
ſunt minus ſenſibiles drijs tēre voluerunt ali
qui aquā eſſe minus frigidā tēra. Sed ꝯ omne
elementū ſibi pſo determinans qualitatē ali
quam habet eam intenſiorem vel ſaltem nō re
miſſiorem cū ipſum ē in ſua puritate exñs q̄ȝ il
lud qḋ nō ſibi primo determinat illam. qḋ.n.ē
primo tale ē maxime tale.ſo meth. textu ꝯmē
ti.4.ſed aqua ē primo frigida. ℂ Ad auctorita
tem non ſi aliqd eſt magis ſenſibile illud eſt in
tenſius:qꝛ ſtat maioritatem ſenſibilitatis ſeq
fortitudinem q̄litatis ad agendū. ſequitur aūt
fortitudo q̄litatis ad agendū multitudinē for/
me alijs paribus;non.n.opȝ magis calcatā for/
mam alterius ſpēi eſſe fortiorē minus calcata.
ſȝ ſuppoſito ꝙ forā ſit eiuſdē rōnis:ſtat multā
eſſe formā ſub remiſſo gradu;⁊ paucā ſub inten
ſo.ſm aūt ꝙ mā eſt multa aut pauca: forma ē
multa vel pauca. de formis.n.que de potentia
māe educunt̄ loqmur. Si.n.cōſiderauerit ali/
quis tērā ſub radijs ſolaribus ⁊ aerē terr̄ conti
guū inueniet aerē magis paſſiuum a calore q̄ȝ
tēram.qꝛ calor ē aeri nālis ⁊ tēre violentus:⁊
ſubtilis ſbē eſt aer.⁊ ſic parꝝ rſiſtentie: tēra vo
groſſior:⁊ ſic multe rſiſtentie.⁊ tamen ad tac/
tū ſentit̄ calor tēre impreſſus:⁊ non aeri. ℂ Cō
tra ſo de partibus animalium Ariſtoteles dif
finit calidius id qḋ ampliorē inuehit ſenſum cū
tangit̄.⁊ ſic maioris caloris iudicanda erit ter/
ra q̄ȝ aer illi contiguus. ℂ Reſpoſio itelligen/
da eſt Ariſtotelis ſententia. ſuppoſita caetero
rum pitate;erat autem in propoſito diſparitas
ſcilȝ tēra denſa ⁊ aer rarus. Scd̄o p amplio/
rem intelligo itenſiorem qualitatem;nō autē
fortiorē. Eſt igitur aq̄ p° frigida;neqȝ ſūt duo
elementa primo frigida,neqȝ p° tale ē rmiſſius
tale;vnde aqua eſt itenſius frigidum q̄ȝ tēra.
calidiſſimo.n.frigidiſſimum opponit̄ vt igni aq̄
ℂ Contra tēra ē diſtantior a fonte caloris q̄ȝ a
qua;g° tēra ē frigidior q̄ȝ aq̄. ℂ Secundo ſi aq̄
ſit pſo frigida ⁊ aer p° humidus g° aqua in cō
paratione ad aerem ē actiua;ꝯñs falſum qꝛ tunc
ſupius ⁊ actualius eſſet paſſiuum. ℂ Tertio ſi
nō ē terra frigida i ſūmo;tūc poſſibile eſſȝ aliqd
rarfieri qḋ non calefieret.imo frigefieret.pȝ de
tranſitu terr̄ rmiſſe frigide in aquā ſūme frigi/
dam. ℂ Quarto ſeqtur poſſibile eſſe aliqd con
denſari ⁊ eius frigiditatem rmitti. patet dato
tranſitu aque ſūme frigide i terram rmiſſe fri/
gidam. Cōfirmat̄ qꝛ ſeqt̄ ſtāte eq̄li frigiditate
poſſibile eſſe variationem in raro ⁊ denſo.patȝ
ꝯña ex conuerſione terr̄ ſūme frigide i aquā ſū
me frigidaȝ aut eꝯ.ꝯña vident̄ eſſe ꝯ Auer.7°.
phyſ.cōmento.11. Similr̄ illud qḋ rarfit neceſ/
ſe eſt vt tangat̄ a rarfaciente ſm ꝙ ē calefaciēs
ℂ Ultimo aliqd ē frigidius q̄ȝ aq̄.g° aq̄ nō eſt
p° frigida.pȝ ꝯña ⁊ añs probat̄ p Ariſtotelē ſo
de gn̄one textu ꝯmenti .21. attribuentē glatiei
frigiditatem oppoſitam igni. ℂ Ad primū di
xit Albertus magnus ex Auicenna aq̄ ē frigi/
dior.i.magis frigida q̄ȝ humida non aūt qꝛ aq̄
ſit frigidior q̄ȝ terra imo eꝯ terra eſt frigidior
q̄ȝ aq̄. ℂ Contra Ariſtoteles p° metheoꝝ i me
dio,⁊ circa mediū ſunt frigidiſſimum ⁊ grauiſ/
ſimum. vbi nō eſſe hec idem.ſ.medium ⁊ circa
medium conſiderādū ē;ſed mediū eſt mūdi cē/
trum.ſ.terra ⁊ circa medium ē circa centrū.ſ.cir
ca terrā;neqȝ idem ē ḡuiſſimum ⁊ frigidiſſimū
ſed terra ē ḡuiſſimum.⁊ ē in medio. qꝛ ipſa ē cē
trum caeli:⁊ circa terrā que eſt medium eſt aq̄
que ē frigidiſſimum. ℂ Secundo data hac opi
nione ſeqt̄ ꝙ ꝯña Ariſtotelis non valeret aq̄ ē

magis frigida q̄ȝ humida: g° aq̄ ē p° frigida: q2 cum hoc qđ ē eſſe intenſius tale: ſtat eſſe non p° tale. Egidius romanus diſtinguit: duplex calor caeleſtis: elementaris: patet diſtin° 7° metha. textu cōmenti. 31. ꝛ. 12. meth. cōmento. 18. ꝛ. 16. de animalibus. Caeleſtis ē menſuratus: gñanſ: informans figura propria. elementaris vo ē corruptiuus: nō proprie figuratiuus figura conuenienti: neqȝ ē hec caliditas menſurata: ſed excedens ꝛ adurens. proportionabilr̄ duplex ē frigiditas. ſ. caeleſtis: elementaris: frigiditate caeleſti tēra eſt frigidior q̄ȝ aqua. quia tēra ē diſtātior a caelo: ꝛ ſic radij caeleſtes ꝛ motus caeli minus ad ipſam pueniunt. Elementari vo frigiditate aqua ē frigidior. q2 frigiditatem prio ſibi determinat aqua. ¶ Sed q2 principalr̄ q̄ritur hic de qualitatibus elemento proprijs: non autem de extriſecis qualitatibus aut aduenticijs: ideo abſolute ꝛ ſine diſtinctione ē riſuȝ ē. Tum ēt dato ꝙ duo calores in mixtis repiāt: nō tamen duo ī elementis calores exiſtūt. Addo tñ ꝙ r̄motio a motu dat qetēȝ: grauitateȝ ꝛ frigiditatem. ħo caeli cōmento. 94. ꝛ lȝ maxima ſit grauitas ī tēra. ꝛ maxima qes localis non tñ ibi maxima ē frigiditas. vicinitas auteȝ motui caeleſti dat ſiccitatem: caliditatē: ꝛ motum. q2 ī igne nō eſt maxius motus. ſunt tamē hec a caelo tanq̄ȝ cauſa vniuerſali cui cauſe particulares cōfidẽt. proprietates aūt figuratiue ꝛ menſurati ſunt que circa mixtorum gñonem conſiderantur. qualitaſ. n. ī ſuo eſſe intenſiſſimo proportionaṫ elemēto: ſed diſproportionaṫ mixto. preſcīdendo igr̄ a naturis mixtorum ſtādo ī ſimplicibus eadem res ſunt caliditas caeleſtis ꝛ elemētaris: ſimilr̄ ēt frigiditas caeleſtis ꝛ elementaris. nō. n. ignis duabus caliditatibꝫ ſiue numero ſiue ſpē differentibus calidus eſt neqȝ aqua duabus frigiditatibus frigida eſt. ¶ Nō ſi etiam mixto comparaueris iſtas: eaſdem eſſe elementares nāles ꝛ caeleſtes aſſero. ¶ Nō ſi dixeris calorem animalē nutrir̄: elemētarem autem non. ¶ Nego minorem q2 ħo de aīa calor ignis eſt concauſa nutritionis. ¶ Nō ſi dixeris calorem viui preſeruaṫ a putredine mortui aūt calorē pparaṫ ad putredinē. ¶ Reſponſio calor viui r̄gulat humidū ꝛ ē nālis caliditas: ſȝ calor mortui a medio ē faciens euaporaṫ calorem nālem ꝛ ꝯñter dñari ibi humiduȝ ꝛ ꝯñter ſit putredo q̄uuis illi calores ſunt eiuſdem rōnis. ¶ Nō ſi dixeris animalem caloreȝ eſſe nālem ꝛ ſuauem: elementarem vo eſſe preternām ꝛ pungitiuum. ¶ Rñō iſtas diuerſitates facer̄ pōt diuerſitas caloriſ p intenſum ꝛ remiſſum: p coniunctum ſicco: ꝛ nō cōiunctuȝ. vñ Auicēna pria primi cap° de elementis igni attribuit proprietates que caeleſti caliditati attribuunt vt maturaṫ: ſubtiliar̄: pmiſcer̄: rūper̄ frigiditatem vt ipſa de elementaria ꝓprietate ad complexionalitatem r̄deāt. cum igr̄ eadem ſpē ſit mixti caliditas elementari caliditati: ꝛ elementaris caliditas idem ſit caeleſti: tūc caeleſtis ꝛ mixti caliditas in identitatem ſuppoſiti cadunt. ¶ Nō ſi adduxeris Ariſtotelē. 16. de aīalibus dicentem calorem caeleſtem nō eē ignē neqȝ origineȝ ducer̄ ab igne. Intelligo vaporem calidū mixtionē facientē ſimilr̄ ꝛ ſpūm ī aīalibus r̄gulari ī opando a caelo qđ nō ē elemētum neqȝ ab elementis origineȝ ducit. ¶ Alij ymagiati ſunt ꝙ lȝ aqua frigiditate elemētari frigidior ſit q̄ȝ tēra: nō tamē cōbinādo frigiditatem eſſentialē aque cuȝ accñtali frigiditate ex caelo ex diſtantia ab ipſo cāta ꝛ fonte caloris: tēra ē frigidior q̄ȝ aqua. ¶ Sȝ huic obſtat qes tēre ſub radijs ſtellaꝝ ꝛ motibus ſub quibus aqua non qeſcit. fortius ēt ſtellaꝝ radios tēra reuerberat q̄ȝ aqua: neqȝ multo altius a cētro terra r̄cedit q̄ȝ aqua aut eꝯ. ¶ Ad ħm licet aq̄ q̄ntum ē merito q̄litatis quā ſibi p° determinat ipſa ſit actiua: tamen merito modi ſbē ꝛ leuitatis plus ē mālis. ¶ Ad alia reſponſum ē concedendo ꝯñs. ¶ Ad vltimum igni nr̄o fortius actiuo q̄ȝ igni in ſpera opponitur glaties fortius actiua q̄ȝ aq̄: cum quo ſtat intenſiorem eſſe caliditatis gradum ī igne elementari: ſimilr̄ intenſiorem eſſe frigiditatis gradū ī aqua q̄ȝ ī glatie.

Sextodecio.

Dubitatur Utrum terra ſit centrum mundi. ꝛ videtur ꝙ non. q2 ſi ſic: tc̄ ipſa eſſet cooperta aquis. ¶ Reſponſio concedo queſtionem q2 tā quo ad magnitudinem ipſa centrum ē q̄ȝ quo ad grauitatem: ꝛ non dico ꝙ ipſa ſit prope centrum: q2 ipſa ē circa quā r̄uoluiṫ caelum: g° tēra caeli ē centrum: ꝛ ꝯñter mundi. Ad rōnem negaṫ cōſequentia. q2 ſecūdum Ariſtotelem p° metheoꝝ quantitas tēre ꝛ quantitas aque ſe parum excedunt

ſic ꝙ aqua ē paruum amplioꝛ: ſic communiter alle
gatur: ſed hoc non ē ibi explicatum: neq3 per cō
ſequentiam deducibile. verum ē tamen qꝛ cuꝫ
centrum ſit corpus quantitate ſatis amplum ſi
vndequaq3 ambiri haberet: opoꝛteret ꝙ a coꝛ
poꝛe multotiens maioꝛe ꝙ ſit centrum circum
daretur. ❡ Contra quia locus medius ē nobi
lioꝛ. patet de coꝛde i animalibus: ergo locuſ me
dius villiſſimo elemento: cuiuſmodi ē tēra: nō
conuenit. ❡ Secundo nulla ps tēre i centro ē:
ergo neq3 tota tēra. patet conſequentia quia to
tum ē ſue ptes pꝛobatur antecedens: quia a cē
tro ſupꝛa medietas non ē in centro: neq3 a cen
tro vltra alia medietas. ❡ Tertio de natura
centri ē quieſcere: terra non quieſcit: quia a ſo
le continue leuefit. ❡ Quarto caelum ē maio
ris virtutis i mouendo terram ꝙ ipſa ſit in qe
ſcendo: ergo tēra aliquando mouebitur vel mo
ta ē. patet antecedens: quia ſi non: tunc virtus
materialis vt tēre eſſet tante virtutis aut ma
ioris ꝙ virtus abſtracta a magnitudine: qd ñ
ē poſſibile. ❡ Ad pꝛimum dixi in libꝛo de oꝛbi
bus aliter diſponi magnum animal ꝙ paruum
centrum igr ē locus vilis ⁊cet. ❡ Ad ſecunduꝫ
tēra ē naturaliter ſituata ⁊ partes eius etiam
⁊ cuiuſlibet partis ſecundum certam diuiſionē
centrum ē centruꝫ mundi: ſed non ē poſſibile ꝙ
ſecundum qualibet diſionem tēre ꝙ cuiuſlibet
partis tēre centrū ſit centrū mūdi, ꝑ centrū itel
ligo mathēaticū. ⁊ ē punctū a quo i caelū oēs li
nee ducte ſunt eq̄les. ❡ Ad tertiū nō ē tēra i cē
tro mathēatico ſicut i eqlibꝛi: ſic ꝙ parꝫ addito
vel ſubtracto variarꝫ terra: ſꝫ ipſa centꝛ ē nāle
mouēti ipaꝫ multū rñſiſtens vel moueꝫ tentāti
iō nō q̄libet leuefac ipaꝫ mouꝫ. ſol tñ circa cā
girās i die agit circūquaq3. iō flumia dfferētia
terrā mouent ſm ptem. ❡ Contra ex rñſione
ſeqꝛ terram nō hēre punctum mathematicum
mediū caeli ꝓ medio ꝗuitatis terꝛ: pꝫ ꝯña qa
ex terrarum trāſpoſitionibus ⁊ magnis edifi
ficijs ipſa non moueꝫ. ⁊ tamen ꝗuitas eius ad
vnam ptem ſit maioꝛ ꝙ eſſet pꝛius. ❡ Reſpō
deo ⁊ concedo ꝙ conſequens ē poſſibile. ❡ Sꝫ
dubitaꝫ qꝛ aqua terre ſupfuſa ē fluens ad marꝫ:
g° marꝫ ē locus iferioꝛ ꝙ tēra. alꝛ. n. aſcenderet
aqua i illo motu: g° arcus ſupficiei terꝛ ē ma
ioꝛ arcu ſupficiei aque. ❡ Secundo aqua i ſup
ficie terꝛ deberꝫ quieſceꝛ. qꝛ ipſa ē nāliter loca
ta ibi circa centrum: aut ſi aqua fluit: ipſa ſi ma
gis ad vnam ptem terꝛ flueꝛ hꝫ ꝙ ad aliam.
❡ Reſponſio ſupficies terꝛ nō bene plana eſt:
⁊ aqua fluxibilis eſt: ideo ipſa termio ꝓpꝛio nō
terminaꝫ: ſed fluit. imo aliqñ aq̄ ab altitudine
mōtis dſcēdēs impetū acqrit vt ſup plāo fluat.

D Ubitatur Decioſeptio. Utꝝ tēra reſ
pectu caeli ſit vt punctum. ❡ Rñō ꝙ
tēra ē maioꝛ ꝙ luna qꝛ vmbꝛa terꝛ i acutū pꝛo
tenſa oculit lunā. Sꝫ i illo dcō terra compatur
ſtellate ſpeꝛ nō qꝛ terra ſit indiſibilis: nō qꝛ ipa
nō hēat finitā ꝓpoꝛtionem ad ſtellatū caelū: ſꝫ
qꝛ oculū exiſteꝛ i ſupficie terꝛ nō facit diuerſi
tatē ſenſibilē i pcipiendo medietatē caeli ſtel
laꝝ fixaꝝ: quā medietatē videret oculus ſi terꝛ
medietas citra centꝝ eſſet ablata ⁊ oculus ibi
i centro caeli locaꝛꝫ. ❡ Contra ēt abſente impe
dimento foꝛamē oculi ē ita puū ꝙ caeli medie
tatē ſcipe non poſſꝫ. ❡ Rñō circūgirari oculuꝫ
pſupponiꝫ. ❡ Alꝛ tñ terꝛ inſēſibilitaſ reſpectu
ſtellaꝝ fixaꝝ ꝑpendiꝫ. qꝛ ſol ē q̄ſi. 166. vicibꝫ ma
ioꝛ terra ⁊ multū lumioſus: ⁊ appꝫ ſolūmō pe
dalis q̄ntitatis g° terra ibi exñs ſi appareret:
nō appareret maioꝛ ꝙ vna de. 166. ptibuſ peda
lis quantitatis g° reſpectu ſtellaꝝ fixaꝝ q̄ val
de plus diſtant a ſole ꝙ ſol a terra: nō eſſꝫ ter
ra ſola exñs ſenſibilis magnitudinis a nobis.

D Ubitatur Decimoocta
uo. Utruꝫ ter
ra ſi eſſet lucida ⁊ exiſteret in caelo:
videretur a nobis. ❡ Reſponſio ſupponendo
ꝙ terra non participet minus de lumine ꝙ lu
na: aut ꝙ mercurius: aut ſaltē ꝙ luna dū ē ecli
pſata. ⁊ tunc dicendum ꝙ terra tantum diſtanſ
a centro caeli mathematico quantum luna aut
mercurius diſtant: videretur. patet qꝛ ille due
ſtelle errantes videntur ad diſtantiam dictam
⁊ ſunt minoꝛes ꝙ terra. ❡ Sed dubitaꝫ an ſi
terra i ſtellato caelo exiſterꝫ vel penetrādo ipꝫ
vel ſi: ñ curo. dū ipa eſſꝫ luīoſa vt pꝛius dcūꝫ ē:
ipa a nobis ad cētꝝ caeli exñtibꝫ videꝛꝫ: abiec
tis ipedimētis tā ex pte medij q̄ ex pte vidētis
dubiū ē. qꝛ dubium ē an aliq̄ ſtella fixa tāta vel
mioꝛ ſicꝫ ē terra a nobꝫ vidri poſſit. lꝫ cōiter dica
tur ꝙ ſi. ꝓderaꝫ tñ dcūꝫ. q̄lꝫ ſtellaꝝ fixaꝝ viſu
nōbiliū ē maioꝛ tēra: lꝫ viſu nōbiliū. qꝛ ōndiꝫ ꝙ
oculo appēat magne ad h° vt tēra maioꝛ ſ dicaꝫ

d **Ubitatur** Decimonono Utrum terra ſit vbiqȝ habitabilis. ¶ Rñ͠o cõmunis tẽra in quinqȝ ȝonas diuidit̃ p quattuor circulos parallelos. i. equalr̃ diſtantes ſm partes ſuas: lȝ maior ſit diſtantia tropici a coluro q̃ eqnoctialis a tropico: hñtes cẽtrũ ĩ lĩea a polo ad polũ tranſeũte: hax ȝonax ex̃me polis reſpondẽtes ſunt frigore inhabitabiles: diximus tamen alias φ frigiditas illax ex̃mitatum ẽ pp planetax abſentiam. ⁊ lȝ ps ſeptentrionalis ſit frigida. ſunt tñ ibi multe ſtelle: ſȝ pue. verſus tamẽ meridionalẽ polũ ſunt ſtelle fixe magne quantitatis valde: ⁊ lȝ ſtelle motus velocitate que ibi tarda eſt: ibi nõ calefaciant: tñ ſtelle luminis multitudine ⁊ longa qete vel manſione ſuper regiones illas calefaciunt illa loca. De regiõe autem media voluit Auicẽna ⁊ q ſequtus eſt ipm ꝯciliator tempatiſſimã eſſe ⁊ pp hoc optime habitabilem. Alij aũt cõiter eam toridã appellarunt. ⁊ ideo calore inhabitabilẽ. qbus aſſẽtire vr̃ philo. ſo methreox. Sol. n. ſup illis locis bis in ãno radios ppendiculares q vrentes ſunt: ibi diffundit. cui ſepe alij planetarum coniunguntur. Sȝ Auicenna dix̃ ſoliſ morã eẽ breuẽ. qꝛ ſol cito tranſit regionẽ illã. vñ plus opat̃ ſol calore p longitudinẽ more ſupra tẽram q̃ȝ p radiox rectitudinẽ. quãtũ. n. ad morã diurnam ſol ibi medio mõ morat̃. qꝛ in die nãli tãtũ ſtat ſol ſub tẽra quãtum ſupra terrã: qꝛ ſole ibi exiſtente ſup terram eſt eqnoctiũ vniuerſale. quantũ aũt ad morã plurium diex ſol ibi non recurrit: ſicut facit in reuerſionibus tropicox. plus ãt opari ſolẽ per moram q̃ȝ p radiorum reflexionem cognoſcitur a nobis bononie natis ⁊ habitantibus eo qꝛ in aeſtate apud nos maior ẽ caloris feruor circa decimã octauam horam diei q̃ circa. 15. aut. 16. horam ⁊ tñ tunc eſt ſol ad ȝenith capitũ magis accedenſ. vex tñ cũ ſol ad occidentẽ deducit̃: minus opat̃ p longiorẽ moraȝ q̃ p radiox reflexionẽ a ppendiculari recedẽteȝ ideo opȝ ꝓportioneſ in ea conſiderar̃. ſole. n. occidẽte: aer refrigerat̃. ¶ Scđo cognoſcit̃ ex mẽſe. qꝛ circa initiũ iulij accedit ſol in cancro ad ȝenith. ⁊ minus calefacit q̃ȝ verſus principiũ auguſti. ¶ Contra tñ Auicẽnaȝ ẽ Ariſtoteles p° methreox ⁊ Auer. ſo colliget cap. vltio. ſub lance diei ñ eſt tempus tpatũ. dix̃. n. Ariſto. ĩ libro de ꝓprietatibus elementox loca ꝓpinq̃ linee equalitatis ſunt calida valde ⁊ hoc eſt manifeſtũ ſenſu. ¶ Rõ eſt Ariſtotelis qꝛ ille locus ẽ medius inter duas arſiões: qꝛ ſol ſub tropicis vſtiuus ẽ: ⁊ ille locus inter duos tropicos mediãs eſt. Qđ autem in auguſto ſit feruor maior ẽ qꝛ ſol ẽ in ſigno calido: vbi prius fuit in frigido. ſo ſol ẽ in domo ſua. tertio qꝛ adiutorẽ hȝ caniculam cui coniungit̃. quarto ſiccitatẽ aeris ⁊ ſic inflãmabilitatẽ eius ex hijs q̃ pceſſerũt caloribꝫ Alie due ȝone inter eqnoctialẽ ⁊ polum quax vna ẽ meridionalis alia vo ſeptẽtrionalis habitabiles ſunt: niſi terreſtre aut forte aquaticum adueniat impedimentuȝ. ſub terreſtri ⁊ tẽra ⁊ ſtans ſup terrã cõprehenſuȝ eſt. ¶ Contra ibi ſunt loca tropicis correſpondentia. que vrentia ſũt. ¶ Rñ͠o non negat̃ in aliqbus locis fortis calor nõ ita bene habitabilem reddenſ locũ. Sed de plaga ſeptentrionali expiẽtia oñdit ipſam hitari: nõ ſic de meridionali. ¶ Rõ aũt Auicẽne nõ cõuincit. qꝛ licet ſol plus calefaciat per morã q̃ȝ p radiorum rectitudinem: inde tamen non ſequtur ſolem temperate calefacere. ſed ſequitur φ ſol ibi non ardentiſſime calefacit. ¶ Qđ autem ſub equinoctiali continue habeantur ficus. aut φ aer ſit ibi temperatiſſime diſpoſitionis: aut φ animalia ibi habitantia temperatam habeant complexionem: aut φ paradiſus terreſtris ibi ſit. ſunt res quas experientia naturalis nobis non oſtendit. ¶ Qđ autem dicitur φ ĩ plaga meridionali ſol eſt in oppoſito augis ideo adurens: reprobauimus in libro de orbibꝫ. oſtẽdentes ſolem non eſſe terre magis propinquuȝ vice vna q̃ȝ alia: cum declararemus Auerroim in illo ſibi non contradixiſſe. ¶ Correlariuȝ datur ȝona frigore inhabitata: ⁊ etiaȝ calore. ſed nõ equalr̃. qꝛ frigiditas eaȝ totalr̃ q̃ſi ĩhitabilẽ reddit: propter ĩfertilitatem loci. ſed caliditas etiam immoderata vitam plantarum minuit: ſed intelligentia ſtellas calidas ſuper regione vna non ſic tenet φ eam totaliter vrat. caliditas etiam eſt nature animalium conueniẽtior: remiſſa tamen. quia caliditas ſũma facilius interficit q̃ȝ ſũma frigiditas. qꝛ caliditas ſibi viã penetrãdi apit: ⁊ ĩteriora patefacit: ſȝ frigiditaſ viã ſibi obſtruit ꝯprimẽdo: ñ ita difficulr̃ ẽt ad vitã ṙuocat̃ aĩal aut mẽbꝝ ꝯgelatũ ſicꝫ ꝯbuſtũ aũt. tñ ſetit̃ vr̃ frigiditatẽ ſũmaȝ eẽ mag̃ mõtiferã.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

¶ Nõ ſi ſeptem climata in que diuiſa eſt terra habitabilis tantum quartam ſeptentrionalem occupent: ſeptem alia climata meridionali plage erunt aſſignanda: ⁊ correſpondẽter alijſ duabus quartis: quibus tota terra complectitur. Et facienda eſt differentia inter habitari locuꝫ ⁊ bene habitari ſeu comode: ⁊ eſſe habitabileꝫ regionem: ⁊ eſſe habitabilem regionem ex parte influxus caeli: vel aliarum cauſaruꝫ ⁊c. quis pro maiori parte veritaſ illarum ex hiſtoria qꝫ eſt dante: petenda eſt: ideo hec hiſtoriografis relinquantur. ⁊ preſertim de marco veneto aut dominico indiano loquentibus. Sint Deo optimo ac maximo: Laus: Gloria: ⁊ Honor.

¶ Explicit liber de Elementis A filio Claudij A: hillini Bononienſis ordinariam medicine theorice publice docente Editus. Bononiaeqꝫ Impreſſus per Joannem Antonium de Benedictis necnõ Ciuem Bononienſem. Joãne Bẽtiuolo ſecũdo reipub. Bononienſis habenas Foeliciter moderante. Anno Domini. 1505. Die vero xi. menſis ſeptembris.

Sequitur Regeſtum huius operis.

a	f	l
clariſſima	in ratione. lꝫ	inter acci-
cauſat ipſum	natura. qa nõ	pi. qꝫ ea
Ariſtoteles	lis formis	an autem in
b	g	m
bilis: elemẽta	nere: vel	ꝙ vnum ex
ꝙ ens	caro reſoluit.	ab iſtis ita ꝙ
ptione illius	ꝫcijs pmixte	¶ Ratio aũt
c	h	n
⁊ ſemper	motus ſtricte	ſed añs huiuſ
principia	integra: ſed	pp diſpõem
ideo q̃titate	formã elemẽti	eſt ĩ potẽtia
d	i	o
nationem q̃ꝫ	riari poteſt	tera: neqꝫ
ſatum eſt:	quia ſupad	pliciter vicit
⁊ totum eſt	qd eſt contra	ab alijs
e	k	p
ſi eſt elemẽtuꝫ	neratio ⁊c. ⁊	
cipium. Eſt	ſum animalia	dia eſſent
ſuple ſi non	tatẽ mãlem	lis eſt: ab

Digitized by Google